Anthologia latina

Ernst Lommatzsch

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM
ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

ANTHOLOGIA LATINA

EDD.

F. BUECHELER — A. RIESE

I

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

DIESES·BUCH·GEHÖRT

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG

DIE HELLENISCHE KULTUR

DARGESTELLT VON

FRITZ BAUMGARTEN FRANZ POLAND RICHARD WAGNER

[illegible]

ANTHOLOGIA LATINA

SIVE

POESIS LATINAE SVPPLEMENTVM

EDIDERVNT

FRANCISCVS BVECHELER ET ALEXANDER RIESE

PARS PRIOR:

CARMINA IN CODICIBVS SCRIPTA

RECENSVIT

ALEXANDER RIESE

FASCICVLVS I:

LIBRI SALMASIANI ALIORVMQVE CARMINA

EDITIO ALTERA DENVO RECOGNITA

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXXIIII.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

PRAEFATIO[1])

I

Novam Anthologiae quae dicitur Latinae editionem qui parare instituit, eum hoc primum docere oportet, quas in eo opere rationes sequi sibi proposuerit. Quas meas rationes ita demonstrabo, ut primum quae carmina quoque ea ordine in anthologiam recipienda sint indicem. Notum enim est, eam, si totam rem spectes, nulla antiquorum auctoritate niti Anthologiae Graecae instar in codice Palatino traditae, sed nostris demum saeculis e diversis fontibus nullo certo ordine hinc illinc conglutinatam esse. Etenim, ut exiguas G. Fabricii et Cl. Bineti collectiones taceam, primus *Iosephus Scaliger* in appendice Vergiliana veterum poetarum '*catalecta poematia*' Lugduni 1573 (repetita Lugd. Bat. 1595; 1617) edidit; quem maioribus copiis usus secutus est *Petrus Pithoeus* cum '*Epigrammata et poematia vetera, quorum pleraque nunc primum ex antiquis codicibus et lapidibus, alia sparsim antehac errantia, iam undecunque collecta emendatiora eduntur*' Parisiis a. 1590 publici iuris faceret, repetita Lugduni 1596; Genevae 1619. Sed uterque opera satis tumultuaria, id quod et ipsi cum temporis angustiarum excusatione confitentur, cum egregie multa agerent,

1) [Praefationem quae est in editione priore ita denuo imprimendam curavi, ut in ipsis verbis quaedam tacite delerem sed nihil fere aut mutarem aut novi adderem. Quae addenda erant, uncis inclusa adnotavi.]

alia quoque licentius instituerunt, cum et fontes suos fere nusquam indicarent et poetarum nomina carminibus ἀδεσπότοις audacter adponerent et multa ab antiquitate aliena perperam admiscerent, saepe etiam in verbis poematum a fontibus suis tacite discederent. Quod eo magis dolendum est, quia eorum qui deinde anthologiam ediderunt (*Petrum Burmannum Secundum* dico, cuius opus Amstelodami a. 1759 et 1773 duobus voluminibus prodiit, et *Henricum Meyerum Turicensem* qui Lipsiae a. 1835 duobus tomis edidit) neuter is erat, qui errorum fundamenta et strenue et sagaciter detegeret, sed opibus paratis parum utentes prioresque editiones magis quam par erat repetentes 'augendi' praecipue studio per se laudabili avehebantur in eis quoque partibus, quae potius ut minuerentur efflagitabant. Accedit quod in verbis constituendis modo traditae in editionibus lectionis iusto tenaciores erant, modo vero — praecipue Burmannus, N. Heinsii felix interdum imitator — liberrime mutantes ad Augusteae aetatis elegantiam omnia revocare temptabant. Ordinem hae editiones adhibent eundem, quem in inscriptionum syllogis nuper demum relictum videmus, a *rebus* in carminibus tractatis desumptum, e. c. Burmanni liber primus hisce partibus 'De diis, de deabus; heroes et heroides' constat, secundus 'Viri illustres vel docti' inscribitur, tertius qui inscriptione caret de singulis rebus carmina complectitur similiterque quintus 'Miscellanea' et 'De animalibus' continens, sextus denique Priapeis constat Luxoriique carminibus. Nec liber quartus, quo inscriptiones metricae leguntur, fontium magis quam rerum rationem habet. Neque aliter Meyerus egit, nisi quod certorum auctorum carmina ordine temporis adhibito conlecta reliquis praemisit, duas rationes miscens. Mihi vero neque a *temporibus* neque a *rebus* ordo instituendus videtur, cum ille in longe plurimis omnino non possit adhiberi, hic et nullius fere usus sit, praesertim cum index rerum in fine operis totius

addendus sit, et ne ipse quidem ubique adhiberi possit, aliis carminibus in nulla, aliis in plura horum argumentorum quadrantibus. Sed quem ordinem sequamur? Eum ni fallor, quem ipsius rei natura atque indoles indicat. Nulli enim alii usui hoc corpus nostris demum ut diximus saeculis institutum inservire potest, nisi ut carmina minora dispersa et errantia, quo minus e memoria hominum labantur, sub uno conspectu componantur: est igitur tamquam *supplementum* quoddam poesis Latinae[1]), eodem quo illa modo edendum. Sicut igitur Horatium editurus non amatoria carmina vel sympotica vel didactica a ceteris separabis, sed codicum ordinem sequeris, sic in nostra quoque re in librorum manu scriptorum auctoritate ita nitendum erit, ut singulorum codicum (quos temporum ordine quantum fieri potest adhibito se excipere par est) carmina eo ordine quo in antiquissimis quibusque libris extant proponamus. Id quod multis nominibus utile esse paulatim elucebit. [Alium carminum ordinem Baehrensius instituit, de quo infra dicam.][2])

Ex ea vero quam descripsi Anthologiae indole hoc quoque certo efficitur, quae in universum carmina sint recipienda: non recipienda sunt et maiora omnia et minora ea, quae in scriptorum editionibus, ad quas quidem iuste pertinent, facile parantur: recipienda, quaecunque praeter illa restant. Sic Christianorum quoque minora tantum carmina hic illic sparsim errantia recepi.

1) Hoc equidem nomine opus appellare malim, quod omni modo aptius est quam usitatum illud 'Anthologiae'; *ἄνθη* sane non pauca insunt talia, qualia *οἱ ἀνθολογοῦντες* intacta relinquere quam decerpere malint. Cf. iudicium Fr. Passovii in 'Vermischte Schriften' p. 75 sqq. vel in Erschii et Gruberi Encyclop. ser. I tom. IV p. 262—268.

2) [In Jahresbericht d. klass. Philol. 1878, II, 259 ipsos codices non saeculorum sed rerum ratione habita ordinandos censui, ut codices Ausonii, Vergilii, astronomicon sqq. se exciperent: quod tamen ne ipsum quidem plene planeque fieri potest.]

Quae vero carmina apud Burmannum Meyerumve extantia quibusque rationibus ductus omiserim, hoc in alterius fasciculi praefatione singillatim exponetur. Interim hoc adnotasse sufficiat, [libri Salmasiani carmina me omnia recepisse, in ceteris] me omnia omisisse, quae vel poetarum aliunde notorum (e. c. Ennii Lucilii Ciceronis) sunt, vel ut integra carmina vel partes carminum a quovis antiquitatis scriptore citantur, e. c. a Cicerone, Suetonio, scriptoribus hist. Aug., grammaticis: quae ex supplemento nostro litterarum Latinarum propterea exclusa volumus, quod in illis fontibus iamiam leguntur. De Senecae autem et Petronii quae dicuntur carminibus illa conferenda sunt quae in Fleckeiseni annalibus philologicis disputavimus [ann. philol. 1869 p. 282 sqq.]

Terminum carminibus eligendis sexti p. Chr. saeculi finem constitui, cum hoc ad antiquitatem licet infimam totum pertineat, septimo vero in Italia et Gallia vestigia rei poeticae extent nulla, in Britannia vero et Hibernia tunc demum carminibus pangendis indulserint antiquos quidem hi quoque imitantes, sed tempore locoque ab eis prorsus separati. Nullus tam certus in Hispania terminus est, quare latius evagari quam artius adstringi ibi malui. — Hoc denique cavendum est, ne in reiciendis carminibus ullo modo rationibus elegantiae et venustatis ducamur: cui vitio incidit et Duebnerus, qui in libri Meyeriani recensione ceterum sagaciter instituta (Ztschr. f. althswiss. 1837 p. 1—42) carmina mutila reicienda dicit, et Luc. Muellerus, cum mus. rh. XVIII 432 sq. centones Vergilianos excludi inscriptionesque non nisi pulcriores recipi iubet. Quanto rectius et φιλολογώτερον Lessingius de Anonymo qui Neveleti dicitur disserens: 'Ich schäme mich nicht zu bekennen, dass ich selbst einer von denen bin, die durchaus nichts wollen untergehen lassen, was auf sehr altem Pergamen (obsoletissimis membranis) stehet, wenn es auch schon noch ein wenig schlechter ist als die

angeführten Zeilen doch wirklich nicht sind.' 'Anthologiae' nomine illi in pravam opinionem ducti sunt, quod nomen a Burmanno exortum huic operi ut dixi haudquaquam aptum est.

Omnino igitur huius Anthologiae ratio haec erit, ut volumen prius carmina contineat in libris manu scriptis servata, quos quantum potero ex saeculorum ordine collocabo. Prioris autem fasciculi pars maxima Salmasiani libri carminibus occupatur, qui syllogae antiquitus iam institutae imaginem prae se ferens optimo iure pro fundamento operis habendus est. Altero huius voluminis fasciculo carmina in aliis libris inde a saeculo nono servata comprehendentur, ibique illa quoque, quorum nullus hodie codex scriptus superest quaeque dubia adeove spuria iudicanda sunt, ponentur vel illustrabuntur. Indices praeterea locupletissimos, qui illam quoque utilitatem omnem praebebunt, quam ordine carminum a rebus desumpto priores editores assecuturi erant, fasciculus ille habebit. [Cum liber meus a. 1869 et 1870 duobus fasciculis prodiisset, postea *Aemilius Baehrens* 'Poetarum Latinorum minorum' corpus composuit, in cuius tomis a primo (1879) usque ad quintum (1883), maxime vero in quarto (a. 1882) huius anthologiae carmina insunt. Is vero temporum ordine servato poematum ordinem institui vult. Qui ordo cum in permultis eorum prorsus incertus sit, ubi via ac ratione nihil profecit, ad arbitrium et libidinem progressus est. Accedit quod Salmasiani libri carmina temporum ordine neglecto una serie posuit, ita tamen ut quaedam (e. c. Pervigilium Veneris) ex sua serie excepta in alienos locos detruderet. Sic ordine carminum ad libidinem et instituto et corrupto nil docuit nisi eum temporum ordinem recte fieri non posse.]

Iam nunc vero gratias agere viris doctissimis huius fasciculi adiutoribus licet: Alfredo Holder amico Badensi, qui indefessa et opera et amicitia codices Durlacensem F. 36 et Vossianos fol. 111 et quart. 86

et Valencenensem 389 meum in usum contulit; deinde Gastoni Boissier Parisino et Ernesto Martin Friburgensi [nunc Stratisburgensi], [et Maximiliano Bonnet amico optimo], qui quosdam librorum Parisinorum locos, in quibus mea adnotata non sufficiebant, contulerunt; Gulielmo du Rieu Leidensi, qui carmina 5 et 6 ex libro Vossiano q. 9 officiose mihi descripsit: Guignardio denique bibliothecario Divionensi, qui de bibliothecae suae copiis interrogatus officiose mihi respondit [et Wustmanno qui codicem Lipsiensem petenti huc misit. Novae editionis plagulas iam prelo subiectas Iulius Ziehen collega et doctrina et comitate insignis mecum legit et utilissima quaedam invenit, quae suis locis adnotavi.]

Alterius voluminis, quo inscriptiones metricae conligentur, edendi curam in se suscepit Franciscus Buecheler, cuius [sylloga brevi in lucem prodibit]. [Ut haec altera iam editio recognita paretur, id fit propter bibliopolae honestissimi voluntatem, qui a me petivit, ut nunc quidem fasciculum priorem retractarem: cui obsecutus sum.]

II

Antiquissimam sed eam non optimam anthologiae ex variis poetis apud Romanos compositae memoriam mihi videor repperisse (nam apud Graecos hic usus antiquior erat [cf. Plato Legg. VII 811 a]: Meleagri Gadarensis *Στέφανον* [et Philippi *Στέφανον* cum Agathiae *Συλλογῇ*, quorum 'praefationes' in quarto Anthologiae Palatinae libro invenies] memoro)[1]. Est ea apud Catullum. Qui cum c. 14 Calvo amico iocose queratur:

Nam quid feci ego quidve sum locutus,
Cur me tot male perderes poetis?

1) [Cf. Inscriptionum sylloga Polemonis apud Ath. X 436 d, 442 e; Diogeniani apud Suid. s. v. *ἀνθολόγιον ἐπιγραμμάτων*; Stratonis Sardiani *Μοῦσα παιδική* qua constat liber XII Anthologiae Palatinae; denique haec ipsa. Plinium H. N. 20, 77 et 21, 13 testem citare noli.]

Isti di mala multa dent deaeque,
Qui tantum tibi misit impiorum!
Quod si, ut suspicor, hoc novum ac repertum
Munus dat tibi Sulla litterator . .

tot poetas in uno eodemque libro fuisse monstrant v. 12 sqq.

Di magni, horribilem et sacrum libellum!
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
Misti, continuo ut die periret.

Sed isto anthologiae exemplo statim valere iusso hoc commemoro, [Atticum poemata de Amalthea collegisse, Cic. ad Att. I 16, 18, et] Florum quendam (Horatii amicum, si Porphyrioni ad Hor. epp. II 2 init. credendum) 'Electa ex Ennio Lucilio Varrone', i. e. saturarum anthologiam, edidisse. Amicorum autem carmina suis ipsorum adiuncta non raro tunc temporis vel poetae edidere vel post poetarum mortem amici edenda curavere; testis est sylloga Tibulliana. Priapea quoque tempore satis vetusto concinnata esse videntur. Multo saepius florilegia talia confecta esse mihi quidem verisimile videtur, quorum memoria postea evanuerit. Ausonius quoque carminibus suis alia quoque inseruit: 'versum sine auctore' quem ipse refellit et 'Q. Ciceronis versus' idem argumentum tractantes quod ipse sibi proposuerat; qui, si codicis antiquissimi Vossiani fol. 111 verba consideramus, non possumus dubitare, quin ab ipso Ausonio inserti sint. Denique vero ultima regum Vandalorum aetate ea sylloga instituta est, quae in codice Salmasiano ad nostram aetatem pervenit. De qua cum nunc dicendum sit, pauca tamen de carminibus in libris etiam vetustioribus servatis (c. I—6[a]) praemittam.

[Omnium primum ponenda erant carminis de bello Actiaco quae supersunt in papyro Herculanensi ante a. 79 scripto; quae cum in ed. pr. suo tempore locoque exhibere neglexissem, ad alterum tunc fasciculum de-

trudere coactus eram. Primus edidit idque accurate Nicolaus Campittius in Voluminum Herculanensium tomo II Neapoli a. 1809 edito; maiore etiam cum cura Ioannes Hayterus Anglus et descripsit et tabulas aeri incidendas curavit, ad quarum exemplar Baehrensius Poet. Lat. min. I 212 sqq. quem sequor, carmen edidit. Litteris uncialibus scriptum est; verba punctis, sententiae vel lineis vel post v. 37, 51, 64 gravioribus signis separatae sunt. Pleraque feliciter Ciampittius, alia Hayterus, quaedam Kreyssigius, qui in appendice Sallustianae disputationis Misenae a. 1835 uberrimo commentario carmen instruxit, pauca alii emendaverunt. Quis carmen scripserit, non constat (cf. adn. p. 1); quod Rabirium multi auctorem putant, innititur Senecae verbis qui *M. Antonium apud Rabirium poetam, cum — videat sibi nihil relictum praeter ius mortis,* dicit *exclamare: Hoc habeo quodcumque dedi.* Quibus tamen verbis probatur nihil.]

Tum monosticha et decasticha posui et tetrasticha quaedam libris Vergilianis in codicibus non paucis praemissa, quia ex parte in libro *R* (Romano Vat. 3867 saeculi V vel VI) inveniuntur. Huius, ut etiam codicum *bcγ*, lectiones ex Vergilii Ribbeckiani tom. III p. 369 sqq. deprompsi. *C* ipse contuli, *E* et *X* Holdero debeo. Baehrensius *VZ* atque *E* quoque contulit. *E* est liber praestantissimus Ausonii, qui in his carminibus lectiones saepe a reliquis libris diversas et eas non nunquam meliores, hic illic autem minus bonas praebet: accuratius describetur in praefatione fasciculi alterius. Praefationes ad c. 1 et 2 *R* omittit; nec tamen ideo suspectae sunt, cum habeant eas et *E* et alii: auctor quoque ficto in his se nomine infert, qui Ovidius Naso cluere gestit. Ceterum 'Ovidius' ille se ipsum si dis placet versibus primis '*Vergilius magno quantum*' sqq. imitatur; sic enim in Remediis amoris 395 sq. legitur: *Tantum se nobis elegi debere fatentur, Quantum Vergilio nobile debet epos.* — Monosticha,

hucusque separatim edita, codices *R* aliosque secutus cum decastichis coniunxi.

In carmine 3 edendo Ribbeckium secutus sum. Ab huius libri consilio certe non est alienum.

Carmen 4 [cuius v. 57—62 et 106—109 iam Salmasius ediderat] primus a. 1867 edidit Leopoldus Delisle (biblioth. de l'école des chartes sér. VI tom. III p. 297 sqq.) ex codice Prudentiano saeculi V inter Parisinos 8084, cuius folia tria ultima misere afflicta tenet, saeculo ut videtur sexto Prudentio additum. Inde sumpsi, verborum emendationes partim Delislii, partim meae sunt. Sed primis editionis meae foliis iam prelo subiectis, poema codice denuo examinato edidit C. Morel (revue archéol. 1868 p. 451 sqq.) [qui optime locos quosdam emendavit. Hunc secutus est P. Kruegerus qui quam accuratissime descripsit codicem; cuius collatione et Hauptii emendatione usus Mommsenus carmen et retractavit et adnotavit Herm. IV 350 sqq. Quaedam praestiterunt de Rossi, Ellis, Maehly, Baehrens. Ubi viri docti in codicis lectione enotanda discrepant, quod raro accidit, Kruegerum solum sequi satis habui.] 1)

Carmina 5. 6 ex libro Vossiano quart. 9 saec. VI a me rogatus benigne descripsit *Gulielmus du Rieu.* Bandinius catalogi bibl. Laur. tom. III p. 35 sqq. 77 sq. e codice saec. XIII (Laurentiano 73, 16) edidit et in cod. s. XI (Laur. 73, 41) extare docuit; sed nil novi fructus inde percepi. Schneiderus ex cod. Vratislaviensi bibl. univers. III F 19 saec. XI edidit. In his libris quaedam Antonio Musae et Apuleio adscripta, medici praecipue generis, inveniuntur; Apuleianam, id est Plautinam (cf. c. 712) rei metricae formationem haec quoque carmina prae se ferunt. Quae emendare

1) [v. 31 *Sic Iovis* 87 *Silvanus custos* 96 *quid rapta Proserpina matri:* has Morelii coniecturas commentario si placet adde.]

ea maxime re difficile fuit, quia certo apparet, ea antequam in codices nostros transcriberentur, ab hominibus sensu poetico destitutis in formam prosae orationi similiorem hic illic iam detorta fuisse. [Frustra aggressus est rem Maur. Schmidt in progr. hiberno Ienensi a. 1874.]

III

Primarium autem syllogae nostrae fundamentum est *A* (*A*) codex olim Salmasianus nunc Parisinus 10318 (olim supplementi latini 685), quem inde ab initio saeculi XVII multi et inspexerunt et ex parte transcripserunt[1]), nemo autem ita descripsit, ut aliqua saltem codicis imago inde possit animo formari. Equidem

1) Apographa quorum aliquam mentionem accepi haec composui: Antiquissimum a Fr. Iureto Burgundione († a. 1626) factum, cuius in bibliotheca Parisina [17904] (n. 160 fundi Buheriani) hodie servati Quicheratius meminit bibl. d. l'éc. d. chart. sér. I tom. II p. 130, s. III t. I p. 205. — Apographum N. Heinsii, inter annos 1631 et 1649 descriptum, quo Burmannus usus est; hodie extat Heidelbergae cf. p. XV. — Codex Vossianus oct. 16, quo *A* inde a p. 46 descriptus est, recenti manu (iam saeculo XV incredibiliter adscribit Duebnerus) 'vitiosissime scriptus': i. e. omnia libri *A* vitia accurate reddere videtur: hunc ego inde novi, quod Burmannus apographi Heinsiani margini lectiones eius addidit. Vossianus etiam Salmasii emendationes adscriptas continet. Ex eo c. 70. 91. 92. 93. 162. 241. 280. 281 primus edidit L. Muellerus mus. rh. XVIII p. 436 sqq. — Vossianus oct. 63, Is. Vossii manu scriptus, continet *A* p. 1—46: item ex Burmanno eum novi. [Ex his Vossianis Baehrens suam libri *A* notitiam hausit.] — Luxorii fere LX libri *A* carminum cod. Guelferbytanus sive Gudianus 187 cf. Lessingius IX p. 184 sqq. ed. Lachm. — Antonii Clementii apographum, [unde Cuperus quaedam excerpsit in codice Cuperiano Q. 21 Hagae Comitum servato.] — Schedae Divionenses, quas saeculo XVI scriptas Parisiis hodie servari Duebnerus dicit ztschr. f. althswiss. 1837 p. 8; sed cf. p. XIV. — Schedae Divionenses, quibus Burmannus usus est quaeque hodie Heidelbergae extant; de quibus statim dicam. — Apographum Burmannianum L. Muellerus memorat ann. phil. 1867 p. 802.

primus librum a. 1865 contuli, [a. 1869 quosdam locos iterum inspexi]. Quare eum describere nunc conabor. Liber [*S* apud Baehrensium, qui non ipsum, sed apographa Vossii contulit] est membranaceus, in forma quae dicitur quarta maior, una manu ab initio ad finem scriptus ab eademque ut videtur [vel] ad alius libri fidem (A^1) [vel ad ipsum exemplar, a quo iam aber- A^1
raturus erat, inter scribendum] emendatus, et vix ullam praeterea ante Salmasii tempus corrigentis manum passus. [Singulae paginae sunt vicenorum octonorum novenorumve versuum.] Exaratus est litteris uncialibus, [quarum formae specimine in Wattenbachii et Zangemeisteri Exemplis codicum latt. tabula 46 exhibito monstrantur]. Singulae voces plerumque interse continuantur; puncta saepe ita satis recte posita inveniuntur, ut vel caesuram vel versus finem vel minus aliquod vocis intervallum significent. Inscriptiones omnes et secundi cuiusque versus litterae primae rubro colore pictae sunt, qua re species quaedam exoritur, quasi omnia distichis conscripta essent, quae eo augetur, quod secundi versus sub secundis demum tertiisve priorum versuum litteris incipiunt. Scriptus est liber saeculo septimo vel (ineunte) octavo, ut censent Duebnerus, Silligius, Hauptius opusc. I p. 218; ad octavum referunt Quicheratius et Leopoldus Delisle (bibl. de l'école des chartes s. III t. I p. 205; s. V t. III p. 506); ad nonum inepte Avezacius. Ubi scriptus sit quibusve in locis per medium aevum et amplius latuerit, ignotum est. Vestigium quoddam sed incertum, eum in Gallia iam olim fuisse, ex c. 364, 4 cognosci olim, sed falso, putavi. [Sannazario (c. a. 1500) notum fuisse neque Baehrens PLM IV 9 neque Schenkl Stud. Vindobon. I 59 sqq. probarunt: licet enim cod. Vindob. 9041 ab illo scriptus multas habeat lectiones cum *A* congruentes, tamen nulla in eo insunt carmina nisi quae insunt in *B* quoque: unde veri fit similius, libri *B* archetypum qui adhuc propius ab *A* distaret, non *A*

ipsum illi notum fuisse. — In bibliotheca monasterii Cluniacensis, quod sane his regionibus proximum erat, codicem duodecimo quidem saeculo non fuisse, Gasto Boissier docuit revue crit. 1869 p. 201.] Primo innotuit, cum 'Jean Lacurne, bailli d'Arnai le Duc' Claudio Salmasio codicem dedit[1]), quod ante a. 1609 non potuit fieri, quo anno Salmasius Heidelberga Divionem rediit. Nec Scaliger (a. 1573)[2]) nec Pithoeus (a. 1590) de eo quidquam compertum habebant. Salmasius autem, cuius nomen summo primae paginae margini ita inscriptum legitur: 'Cl; Salmaſij⁓', et in scriptoribus historiae Augustae a. 1620 et in exercitationibus Plinianis a. 1629 ab eo editis nonnulla ex eo publici iuris fecit; idemque omnibus fere carminibus signa et emendationes suas adscripsit. Deinde [cf. Burmannus ad III 111] Salmasius postquam a. 1631 Lugdunum Batavorum migravit, ibi Petro Scriverio codicem commodavit[3]) (et quidem

1) 'Ex veteri libro, cuius nobis copiam fecit eruditissimus et ingeniosissimus castissimique iudicii vir Iohannes Lacurnaeus, quem honoris caussa nomino' Salmas. ad scriptt. hist. Aug. p. 44. cf. Menagianorum t. III (a. 1716) p. 14. 81 et Burmannus in anthol. tom. I praef. p. XLVI sqq. qui multa de his rebus sed incondite disserit.

2) In notis tamen Scaligeri manu ad Pithoeanae poematiorum et epigrammatum editionis exemplar, quod in bibliotheca Vindobonensi (cf. Burm. I p. XXXVIII sq.) extat, adscriptis, quarum apographum, in Burmanni usum a Swieteno factum, Heidelbergae nunc adservatur (cf. infra), nonnullae lectiones ex *V. C.* vel *vet. cod.* exhibentur, quae in nullo praeter *A* libro extant, e. c. ad c. 103, 7. 111, 5. 113, 5. 131, 7. 156, 7. 183, 1. 5. Quod quamquam non habeo quo satis explicem, tamen non hoc inde efficio, Scaligerum novisse librum *A*, cuius notitiae praeterea nec vola nec vestigium extat; sed in illam potius sententiam inclino, non Scaligeranas solum sed aliorum quoque notas in margine libri Vindobonensis extare, quas omnes is, qui apographon fecit, Scaligero perperam adtribuerit; quode iudicent, qui librum illum suis oculis viderint.

3) Scriverius quidem iam in 'Collectaneis veterum tragicorum' p. 187 sqq. quae Lugd. Bat. a. 1620 prodierunt, Medeae tragoediae (c. 17) partem priorem (v. 1—134) ex *A*

ante a. 1637, cf. Salmasii epistolae ed. Clementii I p. 205), qui in 'Dominici Baudii amoribus' a. 1638 Pervigilium Veneris aliaque inde edidit. Porro apud Scriverium vidit ab eoque[1]) accepit codicem Nicolaus Heinsius, qui et in Ovidii Claudianique editionibus (Ovidium primum edidit a. 1652, Claudianum a. 1650) eum tangit et ipse apographum codicis sibi confecit, quod Burmanno praesto erat et inde ab a. 1867 Heidelbergae in bibliotheca Palatina servatur[2]). Sed et alii

desumptam edidit. Nec tamen inde hoc efficitur, Scriverium, qui e Batavia sua nunquam egressus est, codicem tunc ipsum vidisse. Sic enim ipse p. 190 'Lectori' indicat: '*Vetus ea Tragoedia . . . extat penes eruditissimum Claudium Salmasium, magnum Galliae suae ornamentum; propediem forte ex vetustissimis membranis in lucem emittenda, cum aliis antiquis monumentis compluribus, hactenus ineditis. quorum spem nobis facit in notis ad Historiae Augustae scriptores.*' Hinc iam videmus, eum tunc ex apographo aliquo a Salmasio ad se misso, quo ille exempli loco hanc priorem Medeae partem ei descripsit, centonem nosse, non ex ipso codice. Id quod ea quoque re firmatur, quod in Senecae tragoediarum, quas Scriverius a. 1621 edidit, praef. fol. 2 v. sqq. carmina 232, 236, 237 (Senecae) ut 'ex schedis Pithoeanis deprompta' affert neque ea in *A* extare indicat; quod profecto fecisset, si ipsum iam tunc codicem vidisset. Salmasius autem quae promiserat, ex parva tantum parte a. 1629 praestitit. — In Gallia apud Salmasium Balzacius codicem viderat et c. 86 et 239 exscripserat, cf. eius opp. (ed. Paris. 1665) tom. I p. 610 sq.

1) Non a Salmasio [cuius iam anno 1645 erat 'hostis capitalis']: cf. Burm. l. c. p. XLVIII.

2) Hunc apographorum fasciculum, quo Burmannus in anthologia edenda utebatur quique a. 1867 ex Radinck antiquarii Amstelodamensis auctione meo rogatu a bibliotheca Heidelbergensi emptus est, accuratius paulo describendum puto. Incipit a Salmasiani apographo 'N. Heinsii manu scripto' ut Burmannus addidit, satis diligenter nec tamen prorsus ad amussim facto, quem nonnullis in locis cum mea collatione non inutiliter comparavi. Neque solum 'Burmannus Heinsianis schedis saepe deceptus' est (Meyer. tom. II ad c. 894), sed multo saepius bonam eius lectionem neglegenter et vitiose exscripsit. Eo continentur Salm. c. 7—16. 18—21. 17. 22—98 (c. 99—106 Burmannus ex

codicem dum in Batavia commoratur viderunt et ex parte, nullus vero totum, descripserunt; cf. p. XII adn.

cod. Voss. oct. 15 supra commemorato addidit, c. 107—198 (omisso carmine 197). Hic undecim folia iniecta sunt, in quibus Burm. ex cod. Vossiano c. 198, 83—89. c. 380—382. 201—276 (omissis c. 203. 217. 219 aliis) descripsit; quem rursus Heinsius c. 277—285 et 287—379 scribens sequitur. Heinsius etiam Salmasii emendationes, Burmannus codicum Leidensium (Voss. oct. 63 a Vossio scripti et oct. 16, de quibus vide p. XII, 1) scripturas in mg. addiderunt. — Sequuntur 'Epigrammata ex codice Divionensi descripta' manu Gallica, de quibus et infra et in ann. philol. 1868 p. 698 sqq. disputavi. — 'Epigrammata quaedam vetusta ex codice u. c. Iohannis Gerardi Vossii descripta.' Codicem non potui indagare, sed recentissimus est, ut cui etiam 'Pii Papae' (Aeneae Silvii) carmina insint. Aliqua ex eo cod. Leid. bibl. publ. 78 (cf. Naekii Val. Cato p. 369 sqq.) continet, non omnia. Vt haec, ita et 'Varias lectiones in quaedam vetera Epigrammata ex antiquo codice qui olim fuit Scaligeri τοῦ μακαρίτου' N. Heinsius sua manu scripsit. Carmina ex eis sunt quae ad rem astronomicam et similia spectant. — Sequitur Calculi Dionysiani (in *A* p. 189—195) apographum, Salmasiani scripturae in carminibus quibusdam iam ab aliis editis et supra praetermissis, etiam in Symphosio: omnia itidem Heinsii manu, sed a Burmanno neglecta. Sequuntur 'Inedita in v. c. Vossiano [quart. 86] catalecta', 'Epigramma ad Christum ex u. c. bibl. Leid.', 'Marbodii poema' (Burm. I 105. M. 640) et varia minuta huc non quadrantia, inter quae ex cod. Leid. quodam inter prosodiae exempla ex Flaviano, Livio, Numitore, Caesare, Gratio etiam c. 181, v. 3 ut 'ex Sophocle' laudatur; lectiones Petaviani codicis; variae lectiones Cl. Salmasii manu adscriptae appendicis Vergilianae margini; Vossiani oct. 15 (saec. XIII) variae lectiones (cuius ut codici B simillimi ex eoque ni fallor descripti nullam rationem habui) — manibus diversis omnia mihique ignotis scripta — 'Excerpta ex libro adversariorum mss. Iosephi Scaligeri qui est penes u. cl. Tiberium Hemsterhusium', in quibus cod. Voss. q. 86 multo curatius quam supra descriptus est, et tamen ne ibi quidem plene habetur. — Albini versus. Scaligeri emendationes in libri Pithoeani margine scriptae (cf. p. XIV sq. adn. 2). Ruhnkenii apographum codicis Salm. c. 198, 83 — c. 276 (eius scilicet codicis partis quam aut Heinsius praetermiserat aut Burmannus ab illo non habuit), nitide sed non satis accurate

Deinde Salmasio a. 1653 mortuo in Galliam liber rediit, ubi filius eius Claudius Salmasius iunior possedit et inde ab a. 1661, quo ille mortuus est, I. B. Lantinus parliamenti Divionensis consiliarius [non Burmanni ille Philibertus de la Mare, cf. Delisle, Cabinet des mss. de la bibl. imp. I 362sq.] (cf. Lessing. opp. IX 185 Lachm. et Menagiana tom. III p. 14 ap. Burm. l. c.). Hic filio reliquit, qui et in munere ei successit. Mansitque codex in familiis Divionensibus, quae 'la noblesse de la robe' cluebant, si quidem etiam a. 1726 Dorvillio philologo Batavo Divione in itinere 'praeses Bouherius et senator Bazinus videndum exhibuerunt'. Parisiis cum nondum fuerit anno 1744, quo catalogo bibliothecae regiae sine eius commemoratione finis impositus est, ibi erat a. 1756; tunc enim Ruhnkenius Burmanni gratia multa in Heinsii apographo omissa Parisiis ex eo descripsit et apographo suo addidit: 'nuper admodum a Salmasii heredibus in Burgundia emptus'. [Cf. Boissier l. c. Delisle, l. c. 426.] Per saeculum fere Divione fuerat codex; inde 'Divionensis' non raro tunc praecipue nominabatur. Etiam 'schedae Divionenses', de quibus agam infra, eo saeculo ex codice descriptae sunt. Inde autem in Parisina iam bibliotheca extat, numero olim 685 supplementi Latini, nunc 10318 totius fundi Latini signatus. [Librum pretiosissimum contuli a. 1865, quaedam iterum inspexi a. 1869. In Studemundi exemplari anthologiae Burmannianae, in cuius margine doctus nescio quis collationem addidit, cum quaedam a mea collatione discrepare animadvertissem, M. Bonnetus a me rogatus officiose ut adsolet hos codicis locos iterum contulit. Unde quae a me errata esse non multa didici, ea in ann. philol. 1880,

scriptum. Pithoei in suae editionis exemplari ab ipso scripta addenda et corrigenda permulta. Item ab anonymo in exemplari bibliothecae Rohaneae scripta. Denique carmen recens, de quo cf. Burm. tom. II p. 384, eius qui ad Lipsium misit manu scriptum.

259 sqq. correcta edidi.] [Praeter manum scribae raro invenitur alia quam saeculo IX Bonnetus tribuit, rarissimeque tertia saeculi fortasse XII. Tum saeculo XVI pauca adscripta, saeculo XVII cum alii passim tum per omnia fere carmina paucis exceptis Salmasius ut supra dixi verba poetarum emendavit: cuius emendationes
a ubi attuli, siglam apposui *a*.]

Et haec quidem hactenus; iam age codicem describamus. Incipit hodie a quaternione duodecimo, id quod inde patet, quod in imo margine p. 16 a prima manu adpositum *XII* legitur, pag. 32 *XIII*, p. 48 *XIIII*, p. 64 *XV*, p. 80 *XVI*, p. 94 *XVII*, p. 108 *XIII* [sic] (horum duorum quaternionum singula folia post p. 99 et 100 excisa sunt antequam codex scribebatur, ut nulla existat lacuna), p. 124 *XIIII* [sic], p. 140 *XX*, p. 156 *XXI*, p. 172 *XXII*, p. 188 *XXIII*, p. 204 *XXIIII*, deinde p. 234 *XXVI* (nam post p. 204 lacuna, inter 206 et 207 folium excisum, numerus autem *XXV* omissus est), p. 250 *XXVII*, p. 266 *XXVIII*, p. 270 *XXX*, p. 274 *XXXI*, p. 290 *XXVIIII*. nam etiam post p. 268 et 272 singula folia excisa sunt et p. 275—290 inter p. 266 et 267 collocandae fuerant. Folium p. 205 sq. post p. 217 sq. suum habet locum. Ultimum igitur codicis folium illud est, quod nunc (id quod a Salmasii ipsius ut videtur manu in toto codice factum est) paginarum numeris 273/274 insignitum est, ut codex a fine pariter atque ab initio mutilus sit.

Codex igitur hodie ab Anthologia incipit, cui postquam p. 188 his verbis

Epigrãmaton · e͞xpli · feliciter

finis est impositus, statim sequitur (uncialibus haec quoque omnia litteris scripta sunt)

Incip. calculus. Dionisi. episeopi Alexandrini. decemnovemnalis c · I ·

cui in ima paginarum 192—193 parte adduntur

c II Versus domni Petri Referendarii (c. 380—382);

deinde p. 196

III Brevis pimentorũ [lege *pigm.*] *q; indomo esse debeant ut condimentis nihil desit*

et [*IV*]

Apici excerpta a Vinidario vir inlut.

cui libello p. 203 fin. ita subscriptum est:

Expli.brevis ciborum.

Pag. 204 nil nisi [*V*] inscriptionem *Incipit de ponderibus* habet. Tunc post folium excisum [*VI*] p. 207 de Honorio scholastico narratiunculae incipiunt, quas Hauptius [opusc. III 150 sqq.] edidit. Initium deest, in margine numeri a *VII* ad *X* adscripti sunt. Sequitur p. 211

XI Postolatio muneris, carmen ut ex codd. *BV* manifestum fit, ad anthologiam pertinens, in qua *A* p. 116 praetermisit (c. 216).

XII Incipit sententię. sci. Syxti epi e filosophi, paginis 212—218, 205—206, 219—228.

P. 228 ex.: [*XIII* in margine nunc abscisso erat] *Incip. Luci Anei Senice monita. Licit cunctorum poetarum carmina* sqq. In ima p. 238 accuratius describitur: *Luci Anei Senece ad Gallionem fratrem de remediis fortuitorũ expl.*

P. 238: *XIIII Incipit cronica Iulii Cesaris. Iulio cęsare et marco antonino consulibus omnis orbis* sqq. [quae inde edidi in Geographis latinis minoribus p. 21 sqq.].

P. 262: *XV Incipit de remediis salutaribus* (p. 262 —266, 275—290, 267—273), quae ex Plinii libro XIX sumpta esse recens manus adnotavit; edidit Sillígius ed. Plin. tom. V p. XXII sqq. Cf. Detlefsenus ed. Plin. t. III p. 3.

P. 273: *Apulei. Platonice. explicit de remediis salutarib; feliciter. XVIII* [sic] *Incipit uersos de singulis causis sunt ũer LXX* (c. 383—388): p. 273 —274, ubi fine codicis decurtati praematuro abrumpuntur. —

Numeris igitur insignita sunt opuscula post anthologiam omnia, quorum duo (II et XI; fortasse XVI quoque) ad eandem pertinent. Sed ipsa anthologia hos numeros praecedit. Hinc fortasse effici potest, illam tamquam primarium codicis argumentum fuisse, reliqua cum per membranorum spatia ascribi multa liceret, addita esse; unde sequi, eam primam codicis partem tenuisse totam eiusque quaterniones undecim deperditos, quae paginis constabant 176, versuum fere quinque millibus anthologiam nostram, si mansissent, ditaturos fuisse. [Miro casu accidit ut ex catalogo monasterii S. Nazarii Laurishamensis saec. X scripto compertum habeamus, '*Epitaphia seu ceteros versus in quaternionibus VIII*' in ea bibliotheca fuisse, cf. A. Wilmanns mus. rhen. XXIII 392: quae num pars codicis *A* iam dudum lacerati fuerit, sane poterit quaeri.]

Iam ipsa quoque libri *A* sylloga [cui antiquitus *libri Epigrammaton* inscriptum fuit: cf. adn. ad c. 200. (287.) 379] in capita vel libros divisa est; quod cum nemo adhuc observaverit[1]), tamen non est nullius momenti. Post centones igitur Vergilianos (p. 1—46) aliaque in ima p. 47 rubro itidem colore a prima manu in margine adscriptum est *VIII*. Deinde post longum illud carmen declamatorium 21[2]) et alia quaedam et versus serpentinos p. 66 ad Porfiri anacyclica numerus *X* legitur, p. 67 ad versus de tabula *XI*, ibidem ad carmen Didonis ad Aeneam missum *XII*, ad carmen de rosis p. 73 *XIII*. Sequuntur permulta ad genus ἐπιδεικτικὸν maxima ex parte pertinentia; p. 108

1) Quod Duebnerus l. c. p. 7 sq. dicit: 'ich lege um so mehr Gewicht auf diese Ordnung [carminum in codice], weil sie einigemal, durch beigesetzte Nummern, zu verstehen gibt, dass mehrere bis jetzt anonyme Epigramme einem wirklich angegebenen Dichter gehören', non recte de horum numerorum usu iudicavit.

2) [Ad. c. 22, 1 p. 58 rubro scriptum erat IX sed erasum est — unde corrige quae in eius adn. dixi —; non igitur debuit huic loco adscribi.]

legitur *Liber grãmaton explicit XVI ∴ incipit · pervirgiliũ · Veneris.* Pagina 118 ad Coronati 'thema Vergilianum' adscriptus est numerus *XX:* p. 121 ad Senecae versus numerus *XXI;* in reliquis talia non occurrunt, nisi quod p. 156 Luxori *liber epigrammaton* incipere dicitur. Numeros enim nonnullos omissos esse non est mirum, cum codex quamquam antiquissimus tamen procul ab anthologiae archetypo non quidem tempore absit sed librariorum socordia deflexerit. Qui et carmina tota omiserunt: quorum unum (v. supra) p. 212 in *A* postea additum est.

Iam quae horum anthologiae Salmasianae librorum sive capitum indoles ac ratio fuisse mihi videatur, paucis describam [ita tamen ut ultra obvia non procedam neque cum Baehrensio c. 20—37 pleraque Octaviani, 38—80 Luxorii, 217. 219—221. 224 Felicis esse etc. harioler]:

Lib. I—V in hoc quidem codice deperditi sunt.

VI Centones Vergiliani p. 1—46.

VII 'Praefatio' et carmen p. 46 sq.[1])

VIII Carmen declamatorium cum aliis quibusdam p. 47—61.

IX Versuum serpentinorum disticha p. 61—66.

X Carmina anacyclica, quorum unum tantum nunc servatum est p. 66—67.

XI De tabula p. 67.

XII Epistola declamatoria p. 67—73.

XIII Carmina de rosis p. 73—74.

XIV (a 'Praefatione' p. 74 incipiens) carmina multa *ἐπιδεικτικὰ* continet; saepe plura easdem res 'Aliter' rursusque 'Aliter' [sicut *Ἄλλως* in Anthologia Palatina] quasi e certamine poetico orta describunt; quorum multa tribus distichis constant. p. 74—101.

XV Carmen declamatorium p. 101—104.

XVI Carmen ludicrum p. 104—108.

1) [Capita VII, X—XII, XV—XVII pluribus olim carminibus constitisse verisimile est.]

XVII Pervigilium Veneris p. 108—112.

XVIII Carmina ad Vandalos spectantia p. 112—116.

XIX Carmina amatoria p. 116—118[1]).

XX Coronati aliorumque carmina, quibus nomina poetarum plerumque addita sunt p. 118—121.

XXI Senecae aliorumque carmina p. 121—134.

XXII Alia carmina, nominibus scriptorum plerumque additis p. 134—141.

XXIII Aenigmata Symphosii p. 141—156.

XXIIII Luxorii liber epigrammaton aliaque p. 156 —188.[2])

Horum vero singulorum librorum plures comprehensos singula quaedam maioris ambitus corpora formasse ex re quadam necessario consequitur, quae hucusque non nisi ex parte nota neque recte explicata erat. Pagina enim 47, in qua liber VIII incipit, post inscriptionem *Versus Octaviani* sqq. hoc additum est: *sunt vero versi CLXXII.* At carmen illud duodecim, sequens vero 285 versibus constat. Deinde *Pervigilii Veneris* inscriptioni p. 108 adscriptum est: *sunt vero versus XXII,* cum constet versibus 93. Porro p. 118 liber XX incipit a *Loco Vergiliano Coronati,* cui additur: *u(e)rsus XXIII.* Paulo post (p. 134) *Flavii Felicis postulatio honoris .... sunt u͞r XXXII.* Coronati vero carmen 29, Felicis 40 versibus continetur. Deinde in *Luxorii* carminum initio legitur: *sunt u͞r' LXXXXVII,* quorum primum viginti sex, cuncti vero

1) Vt p. 116 ab *Epistula amantis* (c. 217) novum librum incipiam, hoc et re ipsa efficitur et ea de causa, quod in libris Thuaneo et Vossiano huic carmini praepositum est '*Incipit*', id quod nisi in librorum initiis in hac sylloga nusquam factum est, cf. Salm. p. 108, 118, 156, (188,) (212,) 273. In Thuaneo *Incipit* Iudicio coci et pistoris (c. 199) praescriptum est: quare libri XVI, hoc quoque re ipsa efflagitante, a p. 104 initium feci. cf. etiam Thuan. ad c. 223 et 389.

2) [Litterae initiales librorum XVII, XX, XXII, XXIII v. 18, XXIV variis coloribus pictae sunt.]

plus quam septingentis versibus constant. Denique p. 273, ubi *versus de singulis causis* ad anthologiam hanc fortasse pertinentes incipiunt, '*sunt uer LXX*' additum est. Horum numerorum cum adhuc ni fallor solus ille Pervigilio adscriptus notus fuerit, viri docti ut corruptum emendare conati sunt: sed omnes hi numeri ab ipsis sequentium carminum numeris versuum ita absunt, ut omnem emendandi conatum frustrentur. Quid vero, si omnia facillima ratione enodabo? Ecce inde a p. 47 usque ad p. 108 (c. 20—199), ubi proximus numerus legitur, carmina 180, si vero inscriptiones in codice extantes sequimur, carmina 172 numerantur. Hoc est quod illis '*sunt vero versi CLXXII*' significat librarius; versuum igitur pro carminum vocabulo utitur, ut factum est c. 120, 5 et in Gruteri inscrr. 703, 2 [et postera aetate saepe]. Sic a p. 108, ubi *versus XXII* indicantur, ad p. 118 revera 22 extant carmina (c. 200—222, exc. 216). In archetypo enim anthologiae his iniuncta erat *postulatio muneris* c. 216: consequitur inde, hos numeros non ab ipso anthologiae confectore, sed postea demum, cum iam duae codicum familiae ortae erant, quarum altera tantum in excerptis codd. *BV* servata *postulationem muneris* suo loco retinuit, a librario familiae libri Salmasiani additos esse. Cave igitur numerum mutes, quo cum Pervigilii versibus congruat! Iam p. 118 *uersus XXIII* indicantur: scilicet hinc ad p. 134 viginti quattuor carmina (c. 223—253; sed 245—252, nullis titulis discreti, pro uno habentur) sunt. Ad p. 134 progredior, quamvis nullus ibi novi libri numerus extet; sed ibi Felicis carminis titulo additur: *versus XXXII*. Nempe a Felicis carmine si per triginta duo (c. 254—285) progredimur, ad Symphosii initium pervenimus. In hoc nil tale legitur, Luxorius vero quod *versuum LXXXXVII* esse dicitur, ipsius quidem carmina 89, deinde alia octo (378 in quinque dividitur) leguntur ad finem (p. 188) usque, quibus is numerus

efficitur. '*De singulis causis*' denique carmina, quorum sextum iam abrumpitur codicis fine, septuaginta olim fuisse apposito numero discimus. [Bobii a. 1493 reperta esse '*LXX epigrammata*' ex Rafaele Volaterrano adfert Lachmannus ed. Terentian. Maur. p. V: quae nescio an haec fuisse possint.] — Adponam indicem:

p. ? — 47	(lib. ?— VII)	— carmina	?
p. 47—108	(lib. VIII—XVI)	— —	CLXXII
p. 108—118	(lib. XVII—XIX)	— —	XXII
p. 118—134	(lib. XX—XXI)	— —	XXIII
p. 134—141	(lib. XXII)	— —	XXXII
p. 141—156	(lib. XXIII)	— —	[I (ni mavis C)]
p. 156—188	(lib. XXIIII)	— —	LXXXXVII

Atque haec cum primo obtutu ita facillime intellegi posse videantur, ut ex variis fontibus singula corpora deducta putemus, [tamen ea omnia eadem aetate in una Africa aut compilata aut saltem expolita sunt. Apparet enim, in omnibus his partibus inesse quae originem Africanam et aetatem Vandalorum prodant. Veluti prorsus fere ad Africam et ad Thrasamundi et Hilderici aetatem, quorum ille anno 496, hic post Thrasamundum anno 523 Vandalorum regnum suscepit, liber XVIII (c. 201—216) pertinet; ad eandem liber XXIIII spectat, qui est Luxorii sociorumque eius. [Luxorius in sexto quoque et in octavo (c. 37)[1]) libro est. Liber undecimus (c. 82) Fridi illius Luxoriani (c. 18, 49) commemoratione ad Africam nos vocat. In libris XIV—XV c. 120—122, 131, 149, 156, 182 variis causis Africanam originem vel produnt vel prodere videntur. Liber XX (c. 223—231) Coronatum Luxorii amicum Carthaginiensem ter habet, liber XXII Flavium Felicem 'virum clarissimum,' idem gotica i. e.

1) [Cave autem ex hoc de Luxorio carmine id sumas quod Baehrens inde sumendum putavit, versus illos serpentinos (c. 38—80) a Luxorio scriptos esse: quae sententia neque argumentum habet ullum neque per se probabilis est.]

vandalica c. 285, liber XXIII Symphosium 'scholasticum.' Nam poetae titulis insigniti omnes Africani et quidem ultimae aetatis sunt (v. p. XXVI). Et *de singulis causis* carmina ad Vandalorum aetatem referenda videntur, et quidem c. 387 ad Hunerici regnum (ann. 477—484) certe pertinet. [Nullum igitur adiumentum ea re nanciscimur, quo singulorum librorum origines discernamus.]

Haec quoque de Africana syllogae nostrae indole addenda puto. Quaeretur enim, quis eam concinnaverit. Et Luxorium quidem id fecisse vel aliquem eius amicum possit quis ita probare, ut dicat et illius carminibus longe plurimis totum eumque ultimum librum reservatum esse, et quae eiusdem in aliis partibus occurrant, nomen eius diligenter prodere: quem quo refellam equidem non habeo. [Luxorium tamen Baehreus respuit, quia eius carmina in *A* vitiis scateant. Quasi non aut per duo saecula vitia ut in cetera ita vel in auctoris syllogae carmina irrepere potuerint aut ipsius ille Octavianus quem omnia collegisse putat (v. infra) non minus male in *A* habitus sit! Sunt tamen qui Faustum Luxorii amicum composuisse malint: quod quamquam carmine 287 non defenditur, tamen per se satis probabile est. Certe vel Luxorius vel quivis eius amicus opus confecit.] Quando autem sylloga concinnata sit, inde ut puto intellegi poterit, quod et Hilderix rex c. 203 nominatur, qui a. 523 regnum adeptus est, et post Vandalos a Byzantinis a. 534 subiectos tale quale extat florilegium [cum laudibus regum Vandalolorum] compositum esse parum est probabile[1]). [Ex c. 341 sq. Schubertus recte putat hoc quoque effici posse, intra annos 532 et 534 syllogam esse insti-

1) Illa autem aetate Luxorium quoque rei poeticae incubuisse carmen 203 docet; quem iam sub Thrasamundo vel antea scripsisse, [inde apparet, quod eos versus quos *'olim puer in foro paravit'* (287, 5) in syllogam libri XXIV recepit.]

tutam.] In qua quod praeter Luxoriana Symphosii quoque, ut Vergiliana omittam, carminum longa series recepta est, est hoc factum ad instar anthologiae Palatinae, in qua Gregorii τοῦ θεολόγου et Christodori poematis singuli libri dicati sunt. Sed in ceteris rebus, quamquam non desunt quae comparari possunt, Graeca tamen anthologia in capita sua multo curatius quam Latina illa distributa est.

In poetis, quorum nomina *A* tradit, recensendis hoc primum tenendum puto, omnes illos, quibus *viri clarissimi* nota vel alia eius generis additur, et tempore et regione illi qui anthologiam compilavit fuisse proximos. Nam Luxorius ipse '*vir clarissimus et spectabilis*' audit, Coronatus Luxorii amicus '*vir clarissimus*'[1]), Felix et (si modo is alius est) Flavius Felix eodem titulo ornantur, Octavianus '*vir inlustris*' est idemque filius Crescentini '*viri magnifici*'. Porro Symphosius '*scholasticus*'[2]), Petrus '*referendarius*', Calbulus '*grammaticus*' audiunt. Quae omnia ratione carerent, nisi scriptores illi carminum tunc cum anthologia illa componebatur etiamtum ipsi inter vivos fuissent vel saltem non diu vitam reliquissent, memoria eorum adhuc vigente. Et ne quis mihi obiciat, alios quoque

1) [Hic inserendum est, Coronati ad Luxorium extare epistolam libello de finalibus praemissam, de cuius libelli paucis reliquiis cf. Keilius Gramm. lat. IV p. L. Epistolam edidit Keilius progr. hiberno Erlangensi a. 1868 p. 4, ex qua haec decerpam: *Domino eruditissimo †rum atque inlustri fratri Luxorio Coronatus. Cum considerarem temporis nostri lectores, vidi quam plurimos ad fontes vel flumina venisse librorum bibentes avide . . sed . . pedibus pocula conculcasse . . Sed tu, amicior carissime, praebe mihi magis ac magis, Luxori, peritiam tuam et ardorem tui excellentiorem ingenii. In tuo gremio sofistarum novi cuncta versari . . et quae inepta cognoscas te saepe damnare cognovi.* — De titulo *viri clarissimi* grammaticis dato cf. Codex Iustinianus XII 15, 1.]

2) i. e. aevi illius usu 'vir doctus'. Coronatus quoque 'scholasticus' appellatur, cf. Keilius l. c.

scriptores posterioris aetatis ut Vegetium et Macrobium talibus titulis etiam in libris complura post ipsos saecula scriptis insigniri, hoc etiam firmatur sententia mea. Horum enim libris cum ab ipsa origine notae inscriptae essent, a meris librariis propagabantur; anthologiae autem concinnator ob certas tantum causas talia retinere potuit. Neque illorum poetarum quisquam, quos diu ante vixisse constat, ullo in *A* ornatur titulo. Cf. ephem. gymnas. Austr. 1868 p. 484 sq. Nonnullorum autem ex his quos dixi aetas aliis quoque rebus nota est. Et *Luxorius* quidem sub Hilderige (c. 203) Carthagine vixit [et postea alteram carminum suorum iuvenilium editionem fieri curavit, cui c. 287—289 et c. 341 et 342 addidit, cf. Schubertus p. 15: in his enim Bonifatium Gelimeri regis illius crudelis (a. 530—534) ministrum Eutychum vocabat] regisque duci Oageis post filiolae eius mortem c. 345 obtulit, de quo Oageis cf. Procop. bell. Vandal. I 9, qui *Εὐαγέην* nominat Hilderici regis *ἀνεψιόν* (quem cave ne Meermannum sequens confundas cum Eugeto c. 332). Luxorio in schedis Divionensibus etiam c. 80 et 90 tribuuntur, sed ea nulla de causa. Nomen eius c. 203 in *BV Luxorii* legitur, et omnino illud *o* pro *u* positum nil nisi corruptela ei aevo propria est; *A* saltem qui Luxorium, etiam *luxoriam* [319, 4] ponit, non *luxuriam*. Sed nolui ab *A* desciscere, qui etiam cum libris omnibus *Symphosium* dixit, quem elegantiori sermone appellare debuit Symposium. [Ceterum Luxorius et ipse res grammaticas tractavit, id quod discimus ex codice Cheltenhamiensi 4626 saec. XII (cf. Ellis, Journal of philology VIII 120) quo scriptum est '*Lisorius* (l. Luxorius) *in Ortographia dicit, quod d ante omnes consonantes mutari potest praeter m et q ut adquiro admitto admodum* sqq., et carmina ab *A* aliena scripsit, quorum in eodem codice hi versus leguntur:

Lisorius: Candacis ethiopum ditant eraria parvos.

Lisorius: Prompserat obrizum, dum Licida sterteret, aurum.

Lisorius: Non perītum tendis si vis audire perītum.

Lisorius: Annuus ut reditus, quo pascar vestiar ungar.

Lisorius: Pectus ysopo mundatur cerebrumque sinapi.

Lisorius: Nec fronditura pinus Nec floritura ficus. (idem metrum est in c. 309).

Addatur his *Faustus* (Luxorii amicus) *in epylogo: De lavacro redeunt, numerantur et inde videntes.*]

Iam ut eo redeam, *Coronati* aetatem et patriam Luxorii amicitia, *Felicis* carmina de thermis Thrasamundiacis scripta demonstrant, libro XVIII inserta (210—214); sequitur *Postulatio muneris* 216, sine nomine, sed cui c. 254 *Flavii Felicis* ita ad verba fere simile est, ut eidem poetae utrumque facile possit adscribi. Suspicor igitur, et unum fuisse Felicem ['*virum clarissimum*'], qui c. 210—214 et 254 scripsit, neque ab eo alienum esse c. 216. Quae cum ita sint, illos quoque poetas titulis ornatos, de quorum aetate nil constat, argumento illo freti Vandalorum et aevo ultimo et regioni adtribuemus: *Octavianum* (c. 20) dico et *Symphosium* et *Petrum* et *Calbulum.* Carmen autem 21 ad Octavianum nulla auctoritate vocatur. In illis vero poetis, quorum nominibus nil in inscriptione additum est, dubitari potest, utrum hoc factum sit, quia vita ipsorum iamdiu praeterlapsa erat, an quia titulus ad eos nullus pertinebat (quamquam 'scholasticus' saltem unusquisque facile dici poterat), an denique librariorum tantum culpa tituli evanuerint. Nam *Florentinus* quidem (c. 376) Thrasamundi, *Cato* (c. 387) regis Hunerigis temporibus sine dubio scripserunt. Prorsus nihil constat de *Avito, Bonoso, Donato, Lindino, Mavortio, Modestino, Ponnano, Regiano, Reposiano, Tucciano* sive *Lucano, Vespa, Vincentio.* Sed *Hosidium Getam* Medeam tragoediam consarcinasse ex Tertulliani verbis p. 61 relatis novimus, quibus hoc quoque com-

probatur, Getam iam non multo ante Tertulliani aetatem vixisse. *Mavortius* autem duorum centonum scriptor (c. 10. 16) utrum idem sit atque Vettius Agorius Basilius Mavortius, a. 527 consul, Horatii carminum emendator, iure dubites: mihi quidem poetarum Luxorio aequalium nulli nisi Africani in syllogam recepti esse videntur. [Quare *Avitum* c. 29 nolo cum Peipero mus. rhen. XXXI 194 putare Alcimum Avitum episcopum Viennensem, qui a. 523 mortuus est, quamquam is in prologo libri de initio mundi (Auct. antiquiss. VI 2, 201) haec dicit: 'recolo equidem nonnulla me versu dixisse, adeo ut si ordinarentur, non minimo volumine stringi potuerit *epigrammaton* multitudo'. — *Alcimus* autem ille, de quo dixi adn. ad c. 233, est Latinus Alcimus Alethius rhetor, quem Ausonius aequalis eius 'palmae forensis et Camenarum decus' appellat (prof. 2, 5). cf. quae dixi in ephem. gymnas. Austr. 1867 p. 398 sqq. et c. 233 adn., c. 713—715, 740.]

Superiorum autem poetarum recepta sunt in anthologiam *Vergiliana* (256—263, fortasse ex parte spuria, inter quae Ovidii est 262) quibus 161 est adnumerandum (cf. ibi adn.), et *Propertianum* 264. Quorum carminum quattuor in Vergilii vita a Donato ex Suetonio descripta eiusve appendice leguntur et apud ipsum Suetonium fortasse omnia legebantur. *Ovidiana* recepta sunt duo c. 269 et (v. supra) 262. *Petronii* est c. 218, libri tamen Binetiani, non Salmasiani testimonio. Ad *Martialem* spectant c. 26, 275, 276; ad *Senecam* c. 232, 236, 237. [cf. adn. ad c. 396 et quae dixi p. XL sq. et ann. philol. 1869 p. 279 sqq.] — *Flori* epigrammata (c. 245—252), quem P. Annium Florum Hadriani aequalem fuisse probabile est, partim disticha partim tetrasticha, septenariis trochaicis composita sunt, quod versuum genus ex vetustorum poetarum imitatione rursus tunc inter Romanos increbuit (cf. c. 200). cf. etiam c. 87. — Constantino regnante *Porfirius* argutiarum in versibus pangendis sectator

industriosissimus scripsit, cuius est anacyclicum carmen 82. Eiusdem porro et indolis et fortasse aetatis [Lactantius quidem fratrem habebat Pentadium] *Pentadius* est, quem postquam Barthius aliique plurimis carminibus oneraverunt, nunc demum quid eius esse traditum sit (c. 234—235; 265—268), in conspectu positum vides; nullum autem carmen, quod non dicatur eius esse in *A*, in aliis libris ei tribuitur. — [Iam cum poetarum antiquorum epigrammata hic illic inter novicios sparsa viderimus, minus probabile putabimus, primos potissimum anthologiae libros nunc deperditos ipsis antiquis dicatos fuisse.]

[Hoc tandem loco de miro quodam Baehrensii errore dicendum est, qui omni eius operae magno est detrimento. Is ex c. 19 (p. 82 sqq.) efficere sibi visus est PLM IV p. 28 sqq., eam 'praefationem' ab adulescentulo (*conrumo sensu* 83, 10 *fellibrem* 83, 20) eo consilio scriptam esse, ut post veteres poetas Romanos quos antea separatim collegerit (*post artitum Nasonem* 82, 4, *anitas diribita* 82, 4) iam iussus a domino nescio quo novos poetas Africanos conponeret. Atqui cum carmen insequens 20 ab Octaviano 'viro inlustri annorum XVI' conscriptum sit, eum ipsum fuisse adulescentulum eius anthologiae auctorem, cuius lacerum exemplar superesset in *A*. Verum fundamentis nititur Baehrensii opinio infirmissimis vel potius nullis. Nam ut taceam, adulescentulo annorum XVI talia committi non solere — cuius inceptum vel maximo plausu Carthaginienses prosecutos esse B. p. 51 opinatur, cum tamen p. 47, 7 eundem ne perspicue quidem dicere potuisse quae obscure sentiret hariolelur — et *conrumus* quid sit ignotum est, et *fellibrem* non significat 'infantem' nisi ex Baehrensii coniectura, quae vel si recte se haberet, non ipse esset '*recens*' sed *favore* frueretur *recenti* (vide 83, 20); et *anitas diribita* vel potius *diributa (separata)* nil dicit nisi antiquitatem ab ipsius nugis alienam esse eisque longe praestare;

se *post Nasonem* h. e. se Nasone inferiorem esse. His tam frivolis rationibus solis quas ex locis paucis male intellectis duxit, neque ullis aliis cum Baehrensii opinio innitatur, haud opus est fusius de ea disserere, praesertim cum et per se ista 'Octaviani anthologia' omni probabilitate careat. Pauca tamen addenda sunt. Quamquam 'densas tenebras esse de operis exordio' [sic] p. 33 dicit, tamen quoniam veteres poetas Romanos in priore parte fuisse propter illa *post artitum Nasonem* sibi persuasit, horum quoque ordinem se dispexisse putat: Ovidium ibi fuisse, tum Senecam atque Petronium, ex quibus c. 396—479 in *V* defluxisse; deinde Martialea (cf. codices *BV*) et Caesarum Romanorum carmina et Versus XII sapientum et Vergiliana, quorum ultima esse centones Vergilianos c. 7—18. Quorum fere omnium quaedam in *A* extare in alienos locos detrusa. Haec Baehrensius non probavit, sed posuit; charta enim, ut aiunt, patitur omnia. Ceterum cum syllogam 'Octaviani' illius adulescentuli vere ingentis magnitudinis fuisse dicat, nam et in partibus hodie servatis multa in *A* excidisse recte censet, ex opinione eius sequitur ut quaecunque poematia vetera minora aetatem tulerunt, ea fere omnia ex Octaviani opere desumpta sint: qua opinione mirum quam saepe decipitur. Omnino ille audacia et temeritate vix credibili grassatur, cuius exempla, cum refutare eam taedeat, pauca afferam: lege si placet PLM IV p. 14 lin. 8; 15, 13; 29 adn.; 38, 18; 51, 14. Scilicet melius est 'ultra obvia non procedere' quam in ea sylloga in qua pleraeque rationes, quas nos quidem hodie possumus suspicere vel excogitare, nos fallunt atque destituunt, vel occultissima nos posse rimari stulta iactare confidentia. Et Peiperus quidem, ut exemplo utar, cum et ipse mus. rhen. XXXI 183 sqq. se partes deperditas restituere posse putat, longe alia ac Baehrens se dispicere censet: I Epitaphia Pompeianorum ac Caesaris laudes, II Senecam, III elegiam de spe, IV leviora

carmina, V Petronium, VI Luxorii aequales, VII centones. Ne hic quidem veri similitudinem eorum quae posuit ulla ratione probare potuit.]

Paucis denique dicendum est de *schedis Divionensibus* quas [praeter ea quae ex Claudiani codicibus α habent] ex *A* descriptas et propterea α[1]) a me signatas Burmannus maioris pretii esse quam ipsum librum Salmasianum multis locis innuit. De quibus quid statuendum sit, accuratius dixi in ann. philol. 1868 p. 698 sqq. Scilicet inter annos 1651 et 1756, carminibus et tacite emendatis et secundum argumenta, Pithoeanae syllogae instar, in ordinem redactis, Divione ex *A* descriptae sunt, et ita quidem, ut qui schedas scripsit hoc egisse videatur, ut syllogam suam tamquam Pithoeanae supplementum prelo subiceret; quare illa tantum Salmasiani carmina recepit quae, quia in *B* non extant, a Pithoeo publici iuris nondum facta erant. Non tamen ex ipso *A*, sed ex apographo eius aliquo schedas fluxisse exempla talia docent quale est 304, 17, ubi *iaculis* in α omissum est, eadem autem manus in margine *sagitta* supplevit: quod non fecisset, si *A* ipsum inspicere licuisset. Sic 305, 2 *A* recte habet *genio*, α *genis* cum signo corruptelae ab ipsius librarii manu adposito. α emendatus est ab homine prudenti, qui et Salmasii coniecturas (a) et hic illic suas (ut puto), inter quas egregiae sunt, in textum recepit; quid *A* habeat, nusquam fere indicat. Hanc propter causam Burmanno saepe praeferendus visus est. Hodie Heidelbergae extare supra diximus. Nonnulla ut ab α emendata in adnotationibus indicavi, quae nescio an iam a ita habeat. — Burmannus schedis sua manu inscripsit: '*Epigrammata antiqua ex codice Divionensi descripta*': folio 1^v idem addidit: '*Communicavit haec*

1) Symphosium non continent; quare anceps non erit, quod in hoc eandem α notam a Schenklio codici Sangallensi 273 datam servavi.

mecum Cel. D'orvillius, ad quem ex Gallia ea misit vir Nob. Iosephus de Bimard la Bastie, baro montis Seleuci'. Libro primo 75, altero 111, tertio (Luxorii) 82, quarto (christianorum) 11 carmina schedis continentur.

IV

Iam ad reliquos codices veniamus, quibus aliqua cum florilegio Salmasiano ratio intercedit. Quamquam totam quidem syllogam nullus continet.

Ac primum codice *S*, in quo cum Petronianis aliisque (c. 690—715) etiam nonnulla Salmasiani carmina inerant, usus est *Claudius Binetus*, cum Petroniana aliorumque veterum epigrammta Pictavii a. 1579 [in libello rarissimo, in bibliotheca Palatina adservato] ederet, de quibus ita praefatur: '*ne quid dissimulem, Petronii Arbitri aliorumque Epigrammatum bonam partem ex bibliotheca Ecclesiae Bellovacensis habui: quae cum veteri Isidori Ethymologico connexa erant.*' Codex, id quod dolendum est, deperditus hodie esse videtur; saltem Bellovaci non extat, si ex Haenelii catalogi silentio quidquam efficere licet. [Frustra eum m. Iulio a. 1869 ibi quaesivi, et ne in 'expositione retrospectiva' quidem quae tum forte quidquid in Bellovacensium regione rerum antiquarum est omnium oculis proposuit et codicum quoque olim ecclesiae cathedralis tunc domini Le Caron de Troussures sat magnum numerum exhibuit, inveni. Baehrensius quoque postea frustra quaesivit.] Neque vero Parisiis est [quo nonnulli eius bibliothecae codices pervenerunt]. Aetas quoque libri *S* ignoratur, [nisi quod nono decimove saeculo scriptus erat codex Isidori Etymologiarum Bellovacensis, quem anno 1664 Bellovaci fuisse testis est catalogus, cuius lectio in codice Parisino 11677 saec. XVIII enotata est: qui tamen num Binetianus ille codex fuerit non constat: neque vero carmina in eo libro Isidoro addita fuisse commemoratur.] Inerant in *S* carmina 690—692, 218, 693—705, 364, 348, 347,

349, 706, 707, 346, 414, 708, 233, 709—711, 232, 712—715; eodemque ordine in codice fuisse videntur, quem omnino diligenter et fideliter Binetum expressisse apparet. De reliquis eius epigrammatis in altera huius voluminis parte dicetur, hoc uno nunc addito, carmina 112, 145, 132, 181, 217, 156, 196, 224, 436, quae eadem Binetus primus edidit, eum post 34 illa quae modo dixi carmina, et quidem '*ex munere Ios. Scaligeri*' i. e. ex codice *V*, ex quo iam a. 1573 in Catalectis suis ea edere ille praetermiserat, habuisse: quod quamquam lectionibus singulis confirmatur, Burmannus non intellexit. Sunt leviora, in quibus dubites, utrum codicis an Bineti lectionem habeas; sed in gravioribus codicem ille in contextu exhibet, emendationes suas in margine apponit. Ita c. 218, 8 *os quali compremis multe* habet *S*; Binetus in mg. *oscula cum pomis mitte* recte emendat; sic et in *A* legitur; contra *BV osque ledis morsu mitte* sive *mittite (mitate?)* exhibent. Apparet, *S* ad neutram harum familiarum pertinuisse; quibuscum ne carminibus quidem congruit: nam communia ei sunt cum *A* carmina octo (v. supra), in quibus c. 364, 4 *S* longe illo praestantior est; cum *B* 218 et 232; cum *V* nullum. Cum *C* habet c. 233.

Alterum codicum genus, quod Excerptorum dico, duobus potissimum libris constat. In utroque codice haec excerpta cum Martialis excerptis coniuncta sunt; in utroque etiam carmina alia sunt praeter ea, quae cum *A* communia habet:

B 1. Parisinus 8071, olim Thuaneus ('*Iac. Aug. Thuanj*' folio 2 inscriptum est), membranaceus, in fine mutilus, binis columnis scriptus, forma maxima (cf. Martialis ed. Schneidewini mai. p. LXXXIII sqq., Hauptius ed. Ovid. halieut. p. XII sq.), saeculi vel exeuntis IX vel ineuntis X, post Iuvenalem [in quo post satiram nonam sunt c. 392, 393], Eugenii Toletani carmina, ex Martiale excerpta (inter quae [in libri V initio] c. 26), Catulli c. 62, deinde foliis 51^v—56^v Salmasiani flori-

legii carmina tria et septuaginta eodem plerumque quo *A* ordine posita ita continet, ut a c. 96 incipiat, in c. 269 desinat; post haec quattuor Luxorii carmina sese excipiunt; in folio 57ʳ c. 30 additur. Baehrensio est *T.* Contuli. Carmina autem quae dixi, suo ordine ab *A* raro discrepante posita, haec sunt: c. 96, 98, 101, 111, 112, 113, 116, 117, 118, 200, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 145, 152, 156, 160, 180, 181, 182, 183, 184, 192, 196, 197, 199, 203, 205, 206, 209, 214, 216 (quod carmen in *A* hic omissum et post Epigrammata p. 212 additum Thuanei auctoritate huic loco vindicatur), 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 232, 234, 235, 236, 237, 245—252, 103, 142, 153, 273, 256, 257, 259, 260, 261, 263, 265, 266, 268, 269; Luxorii: 296, 303, 310, 318.[1]) Statim sequitur carmen quod in *A* non exstat: c. 389; post 389, versiculis quibusdam librarii interiectis, legitur '*Explicit*', i. e. ni fallor: 'Explicit florilegium'. Sequuntur c. 30, quod suo loco omissum hic sero adiectum est; Ennodii disticha tria, aenigmata duo satis barbara (extant etiam in c. 481, cf. p. 351 sq.); excerpta ex Senecae tragoediis (Sen. ed. Peiper et Richter p. XXIII sqq.) et Lucano (IX 696), Haec excipiunt fol. 58ʳ Eucheriae versus (c. 390), Ovidii Halieutica, c. 391, Gratii Cynegeticon liber primus[2]): quae quattuor carmina, et eodem quidem ordine, etiam in libro Vindobonensi 277 saec. IX mutilo leguntur, de quo cf. Hauptius in Halieuticon editione

1) Horum carminum in Vossiano oct. 15 saeculi XIII quattuor et quadraginta (si Burmanni apographo Heidelbergensi fides est) ita descripta sunt, ut vel ex *B* vel ex libro ei simillimo derivata esse pateat; quare hunc codicem nusquam adhibui.

2) 'Incip̄ gratti cynegeticon LIBI' *B*; 'Incipit gratti cynegeticon lib̄ı' *Vindob.* Nusquam tamen adhuc observatum vidi, quod luce clarius hic extat, Gratii opus quod nunc mutilum est, pluribus libris olim constitisse [quod nunc iam a viris doctis probatur].

p. VI sq. — C. 390 sq., quamquam ad syllogam eandem non pertinuisse videntur, hic tamen, quia in *B* extant, addidi. Post Gratium Christiana quaedam, deinde in ultimae codicis paginae fine (fol. 61ᵛ) haec leguntur[1]):

De natura vincente consuetudinē id. ē gattu//ı scebat
De silva que petit unum ramum ad manibriū
De campo sine aratro. De servo sine flagello
De invento pisce in sulco
De illo qui mare volebat incendere no////////
sed ut dš vidiss& qualem voluntatem habuisset
De illo qui dicit tibi unum moysi unum///// [cf. evang. Luc. 9, 33]

Fortasse hae quoque inscriptiones carminum erant. — Ceterum praeter c. 30 et 26 nec in *B* nec in *V* ullum extat, quod in *A* ante c. 96 legatur. Quare cum in *A* c. 90 '*Praefatio*' extet, qua librum XIV incipere conieci, hoc fortasse inde effici poterit, hos Excerptorum codices ex exemplari syllogae deductos esse, quod libros VII—XIII non continuerit. — Correcturas nisi a prima manu easque raras *B* in poematiis quidem habet nullas. [Carminum verba in *B* satis recte et emendate scripta sunt, cf. tamen quae dicam p. XLIII.]

Primus P. Pithoeus in poematiis edendis hoc libro quem Scaliger nondum noverat usus est. Sed antea et a Gryphio in Martiale a. 1535 edendo est adhibitus (Schneidewin. p. XXXVIII et LXXXIII), et iam Erasmus Adagiorum a. 1508 editorum libro I 9, 1 mentionem eius ni fallor iniecit hanc: '*Amyclas perdidit silentium* (c. 200, 92): *meminit et Catullus, nisi fallit*

1) Hauptius in Herm. vol. III p. 222 ex cod. Berol. Santeniano 66 haec saeculo IX scripta, partem indicis alicuius bibliothecae efficientia exhibet: *Libri alchimi sic incipit Inadulescentiam* (l. *-tem*) | *qui Inpublico patre cadente risisset* (l. *-sit*). *et lan guenti puellae amatorium dedit* | *De controversia fullonis vel calvi*. Haec quoque, quae ad Alcimum rhetorem Hauptius refert, similis generis carmina puto fuisse.

inscriptio carminis De vere, quod nuper nobis Aldus Manutius noster exhibuit, in antiquissima quadam Galliae bibliotheca repertum'. Sic et L. Gyraldus hist. poett. dial. 10: '*Aldum Manutium memini dicere se Catulli poema habere, quod Ver inscribitur. Idem et Erasmus fatetur; necdum tamen mihi illud videre contigit*'. Quem codicem *B* fuisse multo probabilius est mihi quam *A*, qui per totum inde saeculum latuit; in aliis autem libris hoc carmen nec exstat nec tunc extitisse videtur. Quod Manutius temeritate illi aevo propria Catullo tribuisse et titulum 'De vere' ex primis Pervigilii versibus confinxisse videtur; Erasmum autem nihil nisi Manutii apographum vidisse verisimile est. [Ex *B* fluxerunt '*Epigrammata quaedam vetusta ab Actio Sincerio Sannazario exscripta*' in codice Vindobonensi lat. 9041, cf. Baehrens p. 9.]

2. [Codex hic addatur bibliothecae civitatis Lipsi- *L*
ensis rep. I 74 saec. IX—X, de quo cf. Hauptius opusc. I 286 sqq., quem contuli a. 1894 Francofurti. Habet c. 389 (fol. 14), aenigmata c. 481 (fol. 15^{v}—24^{r}), tum (fol. 25) c. 160 *(Anguis — pedem)*, 39, Martialea, 97, (fol. 26) 674, 23, 276, (fol. 27) 261, 259, 256, 257, Ovidiana. Pauca cum *B* communia habet. Cum *L* Sangallensis 899 saec. XI commune habet c. 160 *(Anguis — pedem)*, 39, 261; Regius musei Britannici 15 B 19 saec. IX—X c. 674, 256, 257, in quo etiam insunt c. 673, 26, 788, 392; Petropolitanus F 14, 1 olim Corbeiensis saec. VIII, qui Symphosium habet, c. 160 *(Anguis — pedem)* et 256.]

3. Accedit iam Excerptorum codex alter, Vossianus *V*
(bibl. Leidensis. mss. Lat. Voss. Q. 86) membranaceus, 'ineunte potius quam exeunte saec. IX iudice Geelio scriptus' teste Schneidewino ed. Martial. p. 680, qui tamen fallitur cum hunc codicem eundem putat quem Is. Vossius in bibliotheca Petavii senatoris Parisiis vidit, cf. eiusdem prolegg. p. LXXXVIII. Antiquior igitur paulo cum sit quam Thuaneus, tamen post hunc eum

afferam, quia et bonitate et carminum libri *A* numero Thuaneus Vossianum aliquanto praecedit. [Contulit in meum usum Holderus, cum cuius notis collationem Baehrensii et H. I. Muelleri Symbolas ad emend. script. lat. II 1881 comparavi.] Vossianus primum post maiora quaedam opera et c. 392, 393 et Aviani fabulas carmina plurima (fol. 91ᵛ—99ᵛ) continet, quorum duo quae habet folio 93ʳ (n. 236, 237) cum '*Senecae*' nomine extant in *A*, reliqua autem (c. 392—479) in illo non leguntur; quin quod fol. 96ᵛ legitur c. 442 '*De monte Atho*', id a libri *A* carmine 239 [ita discrepat, cum tamen ex uno carmine utrumque ortum sit, ut appareat syllogam *A* et hanc *V* non esse eiusdem originis.] Tum (fol. 99ᵛ—105ʳ) Martialis excerpta a libro IV 71 usque ad XIV (inter quae folio 100ʳ in libri V initio c. 26) eadem quae in Vindobonensi 277, de quo supra ad *B* dixi, sed alia atque in Thuaneo, interveniunt. Deinde post verbum *Explicit* a Pentadii ('*Pintadi*') carminibus initium fit syllogae carminum in *A* quoque servatorum, sed hic quoque et '*Excerptio de libris Martialis epigrammat*' a libro Spectaculorum usque ad IV 62 (fol. 105ᵛ—108ᵛ) et alia, praecipue duodecim sapientum carmina, de quibus ad codicem Parisinum 8069 (*C*) agendum erit (fol. 108ᵛ—109ʳ. 111ᵛ—116ʳ), interiecta sunt. Carmina Salmasiani in hac codicis parte occurrunt numero undequadraginta, quorum duo tantum (c. 155 *de Scaevola*, 271 *Regiani*) in *B* non inveniuntur; utrumque certe familiae *B V* ab origine non deerat. Ordo epigrammatum, si *A* vel *B* spectes, paullo liberius immutatus est: etiam verba singula, quamvis in universum spectanti hic codex cum *B* unam familiam a Salmasiano diversam (vide p. XLIV sq.) efficiat, hic illic tamen emendatorem [sive interdum corruptorem] nescio quem Carolina fortasse aetate experta sunt. Exempli causa profero 116, 2 *torrida* (*-ta*) *AB*, *torpida V*; 236, 2 *pario AB*, *graio V* (recte emendatum); ib. 7 *solutis AB*, *sepultis V*. Continentur

autem folio $105^{r,v}$ inter Martialis epigrammata iniecta c. 265, 266, 268, 303, 318, 263; deinde post Martialea (v. supr.) et c. 603—614 (duodecim sapientum) foliis 109^r—111^v: c. 96, 116, 117, 132, 160, 182, 196, 218, 221, 222, 235, 271, 256, 257, 259, 260, 261, 296, 224, 203, 234, 216, 217, 103, 155, 219, 220, 136, 156, 132, 181; deinde inicitur Mart. III 75; tunc c. 112, 145. Sequuntur reliqui uersus XII sapientum, quos subsequitur c. 480. Inde initium habet Alcimus Avitus. [Addendum est, nonnulla horum carminum, et ea ex parte melius, in hisce libris extare: c. 397—399 in Reginensi 1414 saec. XI; c. 437—438 et 447 in Monacensi 6911 saec. XIII—XIV (in quo c. 440 quoque) et Erlangensi 840 saec. XI et Vindobonensi 2521 saec. XII (in quo etiam c. 392 sq.)]

Iam vero carmina foliorum 91^v—99^v omnia vere antiqua esse ex arte poetica sermonisque elegantia facile quivis perspicit; sunt inter illa quae ad Claudii imperatoris Britannos vincentis aetatem ascendere videantur, et quaedam Pompeii et Catonis reverentia vitaeque tranquillae laudatio saepius obvia homines veteris rei publicae sectaeque stoicae studiosos, Lucanos dico, Persios, Senecas, in memoriam revocat. Senecae ipsi in *A* ut dixi adscripta duo epigrammata huic parti insunt: nam Vossianus ipse poetarum nomina prorsus nulla habet. Quae carmina ut omnia ad unum idemque epigrammatum corpus pertinere putem, a qua opinione ne eo quidem prohibeor quod alia quoque lascivioris generis immixta sunt, hoc ideo fit, quod carmini 430 (fol. 96^r) '*O sacros vultus Baccho vel Apolline dignos*' nulla alia inscriptio est addita praeter hanc '*Liber IIII*'. Quae cum ex corruptela Liberi nominis non possit orta esse, quod ipsum carmen docet, aperte significat, quartum aliquem epigrammatum librum ab his versibus incipere. Iam si recordamur, florilegii Salmasiani libros sex [quinque] priores partemque septimi [sexti] in *A* deperditos esse, ad opinionem non quidem certissimis

argumentis confirmandam, sed per se non improbabilem ducimur, in his foliorum 91—99 carminibus, [quinque] illorum librorum ([sextus] enim centonibus constat) sive omnium sive partis eorum excerpta servata esse. [Hanc opinionem quam 'non improbabilem' esse olim dixi, coniectandi libidine abrepti certissimam esse censuerunt et Peiperus mus. rhen. 31, 183 sqq. et Baehrensius ib. 31, 254 sqq., et inde profecti et suis uterque rationibus usi omnem Salmasianae Anthologiae compositionem luce clarius perspexisse sibi visi sunt. Quorum placita inter se satis differentia apud ipsos si libet inspice: hic sufficiet dixisse, utrumque fumum umbramque captasse neque quidquam certi statuisse. Baehrens autem opinione postea mutata PLM IV p. 35 cum Rossbergio putavit carmen 430 ex '*libro quarto Epigrammatum Senecae*' desumptum esse: scilicet c. 396—462 omnia Senecae esse hi putant. At Birtius in dissertatione de hexametro lat. p. 65 ne ullum quidem carmen Senecae adscribendum censuit, metricis ille rationibus ductus. Iam ut proferam, quid ego nunc sentiam de c. 430: certum nihil est, nisi quartum alicuius syllogae librum ab eo carmine alicubi coepisse, cuius syllogae reliquiae c. 396—479 esse videntur. Eam autem syllogam (ut de Seneca taceam) cum sylloga Salmasiana quidquam habere commune, id certe, ut veritatis studiosi verum fateamur, non solum non verisimile sed etiam admodum improbabile esse agnovi: immo vero omnibus numeris ab Africana illa sylloga distat atque discrepat.] Quod vero *V* fol. 116r in poematio 480 hanc inscriptionem habet '*De pedibus Lib. IIII*', id ita explico, hoc carmen a librario cum libri quarti [syllogae illius alioqui ignotae] excerpta describeret omissum et postea hoc ultimo loco adiectum esse[1]). — *V* Scaligero notus erat, qui eius car-

1) [Noli ad librum IV artis alicuius metricae referre: nam quae ibi proferuntur, in ipso artis initio iam dicenda erant.]

mina pleraque in Catalectis a. 1573 edidit; quaedam praetermisit, quorum octo ab eo accepta Binetus edidit a. 1579; supererant c. 103, 136, 182, 203, 218, 220, 234, 235, 296, 303, 318, 416 (427 tunc ineditum mansit), quae Pithoeus a. 1590 libri *B* carminibus adiecit. '*Schedis Scaligeri*' (cf. p. XVI adn.) ex *V* descriptis Burmannus tamquam proprio praeter Vossianum fonte usus est, quarum 'originem et sero intellexit aliquatenus et, qua erat inertia, intellectam vilipendit', ut recte dicit Schneidewinus p. 681. — Carmina 396, 402, 409, 410, 412, 441 non Scaliger sed Pithoeus primus Senecae vindicabat; ipse Scaliger c. 464—479, quorum ex duobus (c. 466 et 476) a Fulgentio verba quaedam ut Petronii afferuntur, Petronii esse fortasse recte suspicatus est; cf. adnotatio ad 464. [Metricis aliisque causis C. G. Krohnius in diss. Halensi a. 1887 probare conatur, Petronio vindicanda esse carmina libri *V* 464—479, Binetiana 690 sqq. ab eo esse abiudicanda.] [Addendum puto, c. 394 sq., quae ex *V* potissimum addo, in libris non paucis cum c. 639 sq. et 676 sq. ad astronomica pertinentibus coniuncta esse.]

BV codicum familiam quondam in re orthographica emendatam esse puto; cf. quae infra dicam. In *V* manus secunda leviora vitia correxit.

Codex Parisinus 8069 (*C*), ex quo utpote optimo eorum fonte carmina XII sapientum (c. 495 sqq.) edam, tunc temporis accuratius a me describetur. Ipse contuli. Thuani is quoque erat; membranaceus est, binis columnis scriptus in folio, saeculi vel X vel ut catalogus exhibet XI. Vergilium (fol. 8—113) eiusque 'iuvenalis ludi libellum' (fol. 114—121) continet; f. 121—126 duodecim illi poetae leguntur. Reliqua in codice scholarum usui ut puto destinato variis carminibus sententiisque ad poeticam rhetoricam alia percipienda aptis referta sunt; dialogum de Terentio (f. 127 sq.) edidi ephem. gymn. Austr. 1867 p. 403 sqq. Salmasianae autem syllogae haec epigrammata insunt: *C*

(fol. 1^v^) 275, 276, 178 v. 5—6, 277, 269, 83 v. 4 et 6; in margine 739, (fol. 2^r^) 268, 258, 259, 260, 262, 263, 233, 24, (fol. 2^v^) 25, 351, 88, 264, (fol. 3^r^) 28, (fol. 114^r^) 351 iterum. (fol. 121^v^) 256, 257, 261, 160. Vossiani q. 86 praeterea duo carmina (392, 393) fol. 121^v^ leguntur. Omnino in his *C* nec cum *A* nec cum *BV* arte coniunctus est, sed suas proprias habet lectiones, quas equidem hic illic memoria librarium fallente exortas arbitror. — Cetera libri *C* carmina ad Vergilium magna ex parte spectant: velut fol. 114^v^ carminis 1 praefatio, fol. 7^r^ c. 2, 1—4, fol. 7^v^ c. 2, 5—8 leguntur. — In eligendis carminibus cum *C* consentire solet codex Petavianus hodie ut videtur deperditus, cuius lectiones, si Burmanno eas afferenti fides, paullum quam *C* deteriores sunt. — Cum *C* arte cohaerere videtur codex Laurentianus plut. 33, 31 saec. XIV ineuntis, in quo sunt c. 24, 25, 261; de quo cf. Baehrens I 56; IV 25.

[Iam enumerandi sunt libri: Berolinensis Diezianus B. 66 saec. VIII—IX, in quo sunt et c. 186—188 male habita et Celeuma illud c. 388^a^, quod primus inde edidit ad L. Muelleri apographon Baehrens in Analectis Catullianis p. 77; Casanatensis B. IV 18 saec. IX qui fol. 74 v. in mg. c. 232, 224, 318 habet; Parisinus 9344 saec. XI, in quo sunt c. 634, 1, 392 bis, 181.] —

V

[In verbis carminum recte constituendis proficiscendum est a rebus ad orthographiam spectantibus. Ea autem in *A* tam male habita est quam in plerisque eiusdem aetatis libris vulgarem dicendi usum secutis neque emendatorem ullum paulo doctiorem expertis. Persaepe enim inter se commutantur *e* et *i* (addedit, decit), *o* et *u* (luxoria, furtuna), *b* et *v* (uipedes, nobus), aliae; persaepe ponitur geminata littera pro simplici (tullit, sillua, tyrranni, tollerasse), *d* pro *t*

(pedere, scrudata), *b* pro *p* (probrius), *g* pro *c* (Vulganus), *e* vel *ę* pro *ae*, quod unum in apparatu enotare supervacaneum putavi, *i* pro *y* (limpha, sed et Cyterea), *c* pro *ch* (caos), *t* pro *th* (termae, Tetis), porro *f* pro *ph* (Foebus, elefans, limfa, sed et limpha) et aspiratio modo falso dempta est (*orrida, proibetur, ospes*) modo falso addita (*hăc, cohacmentare* 19, 18; *Symphosius; herus* 117, 24), et *au* (paene dixi gallice) pro *al* ponitur (*cauculus* 192, 1), aliaque eius generis multa sunt. Quid quod et archetypus quem ex A^1 novimus iam habet *incobuere* (8, 36), et *BV* quorum scriptura Carolingica aetate emendata est[1]), talibus corruptelis ut *furinę B* (134, 1, ubi *A* recte habet *formae*) ostendunt, archetypum eorum eadem hac formarum barbarie et corruptione fuisse? Quae nunc optime illustratur egregio M. Bonneti libro 'Le latin de Gregoire de Tours' (Parisiis 1890). —

Haec autem orthographiae vitia utrum solis scribis an ipsis poetis, qui quidem ultima aetate fuerunt, crimini danda sint, haudquaquam omnibus locis pro certo diiudicare licet. Etenim metri ratione habita affirmamus ipsum Luxorium scripsisse *quĕsumus* 314, 7 (non *quaesumus*), et *Harpy̆acis*) (vel *-ĭacis*) 333, 8 (non *Harpyiacis*) et alium poetam *fēditas* 224, 4 (non *foeditas*); porro apud Luxorium versus recurrentis ratio postulat *cēdis* 325, 3 (non *caedis*); apud Felicem stichorum ratio c. 214 *Thrasamundus* et *vota* sed *cunta* (non *cuncta*) ut Romanica illa *punto, point;* et ut videtur *innobat* (non *innovat*), litterarum autem numerus in eodem carmine et *termae nimfae Foebo* et rursus *limpha* (v. 10) flagitat. Memoratu dignum est, in eo carmine diphthongum *ae* tamen nusquam in *e* transiisse! In alio autem acrosticho (c. 120) certa

1) cf. *sphinga* c. 180 *B*, *sfinga A*. — Ita in primam declinationem deflectunt *Colchida* 17, 25, *Briseida* 135, 2, *Calydona* 199, 68, *Lacedaemona* 351, 3, *Laida* 374, 1; alia.

lectio est *Filocali*, qualis scriptura quarto saeculo ('Porfirii' aetate) iam increbuit, et (v. 4) *ospes*. Vides, quibus vitiis scripturae poetae illi Africani indulserint, ut dubites, an non multo pluribus locis talia ex *A* retinenda fuerint: at contra incertum putabis in plerisque, quomodo poetae ipsi ultimae aetatis homines neque doctissimi neque vero prorsus rudes et inculti, in ea re se gesserint, praesertim cum in *A* ipso praeter vulgaria illa permultis locis scriptura rectior sive elegantior servata sit; ut dubites, an non etiam saepius scriba eam servare debuerit. Quae cum ita sint, ego in re dubia id egi, ut praeter eos locos, quos a poeta ipso barbare scriptos esse certis argumentis constet, reliquos ad antiquam normam revocarem.] — [Ad difficultates vero ex orthographia neglecta ortas eae accedunt quae ex neglegentia in rebus metricis et prosodiacis conspicua oriuntur, quam Baehrens quoque adesse concedit: quae cum in aliis horum poetarum maxima est tum in Luxorio[1]). — Praeter has duas causas et tenue multorum poetarum ingenium et sermo vitiosus Africanorum et alia efficiunt, ut in critica exercenda textuque qui dicitur constituendo] in multis horum carminum illud Hauptii valeat (opusc. I 218): '*man schwankt bei werken die unter dem mittelmaessigen stehen immer im zweifel ob man ihnen zu viel oder zu wenig zutraue*'. [Quare quam maxime cavendum putavi, ne studio poetas ipsos emendandi abriperer, quo persaepe labuntur Baehrensius aliique, sed ut singulorum indole prius perspecta statuerem, quid eis dignum sit, quid non, deinde autem ut quam proxime possem ea ratione habita ac perpensa ad libros maximeque ad *A* verba poetarum conformarem].

De quibus libris in universum recte iam statuit Orellius (ed. Phaedr. p. 218): '*Ut antiquior, sic etiam quod*

1) [Ad hanc in versu 356, 1 *candenti* a poeta neglegenti positum revocare quam verbum mutare malo.]

ad lectionem ipsam pertinet longe praestantior est Salmasianus, ita tamen, ut nonnulla necessario e Pithoeano corrigi debeant[1]). *Tanta est autem inter utrumque discrepantia, ut manifesto ex diversis exemplaribus sint descripti'*. Multo deterior et minus fidus ut supra dixi plerumque est *V*. Atque ut clarius etiam appareat quantum *A* ceteris praestet et ad primariam syllogae formam hic illic nos revocet, duas res afferam. Primum in Luxorii c. 302, 14 pro *arrectos* legitur *ularrectos*. Quid hoc sibi vult? Libro nempe nondum edito poeta voce *vel* (i. e. *ul*) eligendi sibi arbitrium reservavit, utrum v. 13 an 14 recepturus esset: quae tum vocula in *A* remansit. Altera res haec est: [Nota ℞ sive ℞ sive /℞ quae in codice *A* septies extat (17, 334; 149, 3; 151, 2; 199, 68; 78; 302, 14; 353, 7) 'retracta' vel 'require' significat vel 'requiratur' vel 'requirendum' sc. vel quis ille sit de quo in versu agatur, vel quomodo versus possit ex alio codice emendari; cf. 683, 19 et 684, 7 in Turicensi 78, et Wattenbach, Schriftthum etc. ed. II p. 281. — Alterum utrum hac quoque nota ∼ (17, 240; 243; 18, 40; 21, 199; 198, 50) vel ≈ (17, 252) fortasse significatur, quae tamen recentis aetatis esse mihi a. 1869 denuo investiganti visa est. Quae est nota super *templi* (21, 192) ita ⁓, hiatum videtur notare emendandum.] In tanta libri *A* praestantia tamen ne eis quidem locis, ubi omnes consentiunt, vitia absunt: quae sive in primo syllogae archetypo sive tunc saltem, cum familiae codicum A^1 et *BV* separarentur, iam adfuisse statuendum est. Velut quod c. 117, 21 *nomine bestię ABV* exhibent, ubi cum Sannazario *vomere vertit* legendum;

1) In *A* saepe in verbis sese excipientibus littera proxima aut excidit (*luc ameno* 202 pro *luco amoeno; sor* pro *sors* 193, 4) aut duplicatur (*soluit tumenti* 200, 21 pro *s. umenti; Iovem* [pro *Iove*] *mundus* 239, 8; *vellit* [pro *velle*] *dedit* 243, 2; *placens sagillis* [pro *agilis*] 354, 2). Hoc Duebnerus iam animadvertit.

quodque ib. 16, ubi *flabella* Heinsius recte coniecit, *fabilla* in *A*, *fabella* in *B*, *faula* in *V* extat. Patuit igitur campus, quamquam non ingens, ingenia experturis, cumque multa futiliter temptarentur, multa tamen inde a Scaligeri Pithoei Salmasii Heinsii curis praeclare emendata sunt.

Coniecturas autem et aliorum et meas commemoravi eas tantum, quae aut probabiles aut aliqua ratione memorabiles visae sunt. His signis [ ] verba ab emendantibus addita circumscripsi. Codicum [praeter eos quos disertis verbis excepi] lectiones omnes praeter *e* et *ae* inter se commutata quam diligentissime potui enotavi. Carminum inscriptiones ex codicibus retinui. A poetis ipsis eas provenire non dico (cf. e. c. 269); retinendo autem et editionis rationi et rerum interdum perspicuitati consulendum putavi.

[Paucis dicendum est de arte critica in Symphosio (c. 286) exercenda. In quo recensendo quas rationes secutus sim cum iam p. 221 sq. exposuerim, addo libros *A α d* ubi nil de eis adnotavi contextum meum, *β* ubi nihil dixi recensionem *B* sequi. Recensiones *D* et *B* ab ipso poeta profectas olim dixi; quod nunc non tam fidenter profero, neque tamen Baehrensio qui ex 'Octaviani anthologia' (ex *A*) genuina Symphosii verba et glossas contaminante has demum recensiones disiunctas dicit, astipulari possum, quippe qui ad 'viros doctos saeculi septimi' ut recensionum duarum auctores confugere coactus sit, cum tamen saeculo septimo docti eius generis fuerint prorsus nulli. Equidem si non ab ipso poeta, at certe ab aequalibus eius vel brevi post, cum eius aenigmata etiamtum maxime vigerent, verba ludendi causa (idque interdum et praecipue in *B* non satis feliciter) immutata recensionesque quae in *A* contaminatae, in *DB* separatae sunt ortas esse existimo.]

Ad calcem huius fasciculi aenigmata hexasticha rhythmica barbarie horrida edidi, quae e codice Bernensi 611 saeculi VIII—IX a se descripta Hermannus Hagen amicus mihi transmiserat quibusque emendandi operam utilissimam adhibuit. [Addidi lectionem libri Lipsiensis anno 1894 a me conlati et Vindobonensis Monei. Et hi quidem artius paulo inter se conexi non tamen tam boni sunt quam Bernensis, *L* autem melior est quam *V*. Ad antiquitatem haec aenigmata puto revocanda conlato et c. 383 et arte metrica vel potius rhythmica Commodiani.]

Indices addentur fasciculo alteri.

DABAM HEIDELBERGAE mense Octobri anni MDCCCLXVIII [DABAM FRANCOFVRTI AD MOENVM mense Iulio anni MDCCCXCIIII].

CARMINA

CODICVM ANTIQVISSIMORVM

CARMEN
PAPYRI HERCVLANENSIS.

I

(*columna I*) B. M. —

. . . . c . . . u*n* . . . .
. . xim . . . . ael . . tia . . . .
C*a*esaris a . . . ap . . . hariam . . . . s
. rt . . s ille . . . . *n*ato *c*um . . . . . . e*ii*a por . .
Quem iuven*es* . ra navos erat de . . . . . u*nc*ta
Bella, fide dextraque po*t*ens rerumque per u*sum*
Callidus, adsiduo*s* *tra*ctando in munere *Marti*s.
Im*m*inet opsessis Ital*u*s iam turribus *hos*tis
A . . . . sa *n*ec defu*it* impetus illis
(*col. II*)
. . . . s . . qu . . . .
. . . . nt ipso . . . . re

I = *c.* 482 *ed. pr.* — *Quae litteris obliquis distinxi, in papyro iam aut plane aut ex parte perierunt, sed aut a Campittio, qui primus edidit (volum. Herculan. vol. II* 1809), *vel Haytero, qui iterum descripsit apographumque aeri incidendum curavit, lecta sunt, aut sine dubio recte coniecta sunt. cf. Baehrensii Poet. lat. min. I* 212 *sqq. qui lectionis minima quaedam attulit.* — Rabirium *Ciampittius et plerique* (*cl. Seneca de benef. VI* 3), L. Varium *Hayterus*, Albinum *Eggerus auctorem carminis putant.* 2 Maxim *Kreyssigius Misnensis a.* 1835 caelestia *Kreyssigius* 3 apud *Kreyssigius* Phariam *Fea* 4 Fert *et* oppugnato *Kreyssigius* portu *Kreyssigius* 5 grandaeuos *et* per cuncta *Ciampittius* secuti *Kreyssigius* 6. 7 *em. Ciampittius* Martis *suppl. Ciampittius,* belli *Kreyssigius* 8 hostis *Kreyssigius* 9 *em. Ciampittius*

. . . . edunt pa*tr* . . . . mia *te*rris
. . . . a i . . . . agis, quam s . . . *nge*sta later*e*nt
Cum . u*p*er . . . . *l*ius Pelusia *m*oenia Caesar
. . . *e*rat imperiis animos coh*ibe*re suorum:
'Q*ui*d *c*apitis i*am* *ca*pta? iacen*t* quae . . . .
Sub*r*uitis *f*err*o* *me*a moenia? *q*uon*d*am er . . . *o*stis
Haec mi*h*i cum s . . . a plebes quoque . *u* . . . . . . victrix
Vindicat h . . . . . mulam Roma*n*a tot e . . . . *u*s . n . m

(*col. III*)

. . . . liu . . . .
. . . . . . *i*m . . . o . . . . u . . . .
. . . . *t* Alexandro *thala*mos *in*trare deorum
Di . etiam *p*otuisse deam v*i*diss*e* . *u*m . . . . s
Ac*t*iacos, cum *c*ausa *f*ores tu *ma*xima *be*lli,
Pars etiam im*per*ii. quae femina t*an*ta? vi*r*or*u*m
Quae series antiqua *f*uit? ni gloria mendax
Multa v*e*tus*t*atis nimio c*on*cedat honoris

(*col. IV*)

. . . . an . . . .
Saepe e*go*, quae ve*st*ris cu*rae* *se*rmonibu*s* . . . . .
Qua*s* *i*gitu*r* segnis t . . u nunc quaerere causas
Exs*a*ngu*i*sque mor*a*s vitae libet? Est mihi coniunx
. . . . h . . . i posse*t* *Ph*ariis subiungere regnis

12 *suppl. Ciampittius* deformia *Ciampittius* haec praemia *Kreyssigius* 13 Et foeda illa magis, quam si nos g. l. *Ciampittius* si congesta *Kreyssigius* 14 cuperet *Ciampittius* super *Fea* illius *Kreyssigius* 15 coeperat *Fea; rell. suppl. Ciampittius* 16 *suppl. Ciampittius, qui et* quae praemia belli? 17 *suppl. id., qui et* erat hostis 18 socia *Kreyssigius* ; nunc sibi victrix *Ciampittius* 19 *suppl. Ciampittius, qui et* hanc famulam 22 *suppl. Ciampittius, qui et* Fas et Alexandro 23 Dico *Ciampittius* Diram *Kreyssigius* potuisse *Kreyssigius* doluisse *Ciampittius* tumultus *Kreyssigius* triumphos *Ciampittius* 24—27 *suppl. Ciampittius* 29 *suppl. Ciampittius, qui in fine* angor. (uestris *Kreyssigius*) 30 Quas igitur *Kreyssigius* 31 Exsanguisque *Kreyssigius;* moras *Ciampittius* 32 Parthos *Ciampittius* qui *Ciampittius* si *Kreyssigius; rell. Ciampittius*

Qui *statu*it nos*trae*que mori pro nomine gentis.
Hic igi*tur p*artis *ani*mu*m* diduc*tu*s in *om*n*is*
*Q*uid velit, incertum est; terr*i*s quibus aut quibus undis
(*col. V*)
. . . . ctumqu*e* . . . . m q*uo n*oxia *t*urba co*i*ret
Praeberetque suae spectacula tr*is*tia mortis.
Qualis ad instantis acies cum *t*ela pa*ra*ntur,
Signa, tubae, classesque simul terrestr*ibus* armis,
Est facies ea visa loci, cum saeva coiren*t*
Instrumenta necis, v*ar*io congesta paratu:
Vnd*i*que sic illuc campo deforme co*act*um
Omne vagabatur leti genus, omne timoris.
(*col. VI*)
. . . . acet . . . . *f*erro tu . . is . . le ven . . . .
Aut pendent*e su*is cervicibus aspide mollem
Labitur in somnum trahiturque libidine mor*t*is.
Perc*u*lit *ad*flatu bre*v*is hunc sine morsibus anguis,
Volnere seu t*e*nui pars inlita parva ve*n*eni
Oci*us* interem*it*; laqueis pa*r*s cogi*t*ur artis
In*ter*saep*t*am animam pressis effundere venis;
I*n*mersisque *f*reto clauserunt guttura fauces.
*H*as in*t*er s*t*rages solio descendit *e*t inter
(*col. VII*)
A*t* . . . . *a*lia . nc . . . . a . . te
Sic illi in*ter* se misero *sermone f*ruuntur.
Haec regina gerit. procul ha*nc* oc*c*ulta vi*d*ebat
Atropos *i*nrid*e*ns *in*ter divers*a v*agantem
Consilia interitus, qu*am i*am *o*ua fa*t*a manerent.
Ter fuerat revocata d*i*es; cum parte se*n*atus
Et patriae *c*omi*t*ante suae cum milite Caesar

33 *suppl. Ciampittius* 34. 35 *suppl. Ciampittius* His *et* animus *Kreyssigius* 36 Delectumque locum (forum *Ciampittius*) quo noxia *Ciampittius et Kreyssigius* 37—43 *suppl. Ciampittius* 44 Hic cadit incumbens ferro, tumet ille ueneno *Ciampittius* 45—52 *suppl. Ciampittius* (47 percutit *Kreyssigius*) 54—61 *suppl. Ciampittius, qui et* 57 sua fata 59 dominante *Morgensternius*

Gen*t*is Alexa*ndr*i ca . . e*n* . *a*d *moe*ni*a* venit
Signaque constituit. sic omnes *te*rror in artum
(*col. VIII*)
. . . . *rer*e . . . . m por*ta*rum c*l*austra nec urbem
Opsidione tamen n*e*c corpora moenibus a*rc*ent,
Castraque pro muris at*q*ue arma pedestria ponunt.
Hos inter coetus *t*alisque ad bella paratus
Vtraque sollemnis iterum revocaverat orbes:
Consiliis nox apta ducum, lux aptior armis.

60 cupiens *Ciampittius* (cingens *Kreyssigius*) 62 Obterere adnisi *Ciampittius* portarum claustra per *Ciampittius* nec *Fea* 63. 65 *suppl. Ciampittius* 63 aptant *Heynius* absunt *Fea* audent *Baehrens.*

CARMINA
CODICIS VERGILIANI VATICANI 3867.

1
OVIDII NASONIS
Argumenta Aeneidis.

Praefatio.

Burmann. AL. II 192. Meyer. 862. Baehrens. P. L.M.IV p.161.

Vergilius magno quantum concessit Homero,
Tantum ego Vergilio 'Naso poeta meo'.
Nec me praelatum cupio tibi ferre, poeta:
Ingenio si te subsequor, hoc satis est.

R = *Vaticanus* 3867 *Vergilii, saeculi ut uidetur V—VI* *E* = *Vossianus fol.* 111 *saec. IX* *bc* = *Bernenses* 165 *et* 184 *s. IX* *γ* = *Gudianus s. IX* *C* = *Parisinus* 8069 *s. X uel XI* *X* = *Valencen.* 389 *s. IX—X* *p* = *Parisinus* 7927 *s. X* *Z* = *Vaticanus* 1575 *s. X uel XI* *P* = *Palatinus* 487 *s. X. Extant in multis libris aliis, ut Bernensibus* 167 (*s. IX—X*), 172 (*s. X*), 255 + 239 (*s. IX*), *Vindobonensi* 58 (*s. X*), *Monacensi* 19413 (*s. X—XI*), *Parisino* 9344 (*s. XI*), *aliis. Vaticanus* 3252 *Bembinus s. IX habet v.* 1—10.

Praefatio in EγCP extat. Incp̄t episrammatū (ū *m. sec. in ras.*) Obidii Nasonis in libris eneidarum Vergili/// (*in rasura* i) pręfatio *E* Ouidius Naso Publio Virgilio suo salutē. Praefatio *P* Versus Ouidii Nadonis *p* Carmen Ouidii Nasonis *γ* Versus Ouidii Nasonis de Virgilio (incipiunt *C*) *C*, *Bembinus.*

1 uirgilius *CPBemb.* magno *om.* *γ* quantus *γ* 2 uirgilio *γCPBemb.* 'Naso poeta meo' *ex Ouid. Trist. III* 3, 74 4 ingemo *C* subsequar *P*

Argumenta quidem librorum prima notavi,
  Errorem ignarus ne quis habere queat.
Bis quinos feci legerent quos carmine versus,
  Aeneidos totum corpus ut esse putent.
Adfirmo gravitate mea, me carmine nullum
  Livoris titulum praeposuisse tibi.

B. II 191. M. 860. B. IV 176. **I**

Aeneas primo Libyes adpellitur oris. —

B. II 192. M. 862. B. IV 172.

Vir magnus bello, nulli pietate secundus
Aeneas odiis Iunonis pressus iniquae
Italiam quaerens Siculis erravit in undis.
Iactatus tandem Libyae pervenit ad oras
Ignarusque loci, fido comitatus Achate
Indicio matris regnum cognovit Elissae,
Quin etiam nebula saeptus pervenit ad urbem
Abreptosque undis socios cum classe recepit.

Recensio in E servata: I a: Libyae conpellitur undis. 4 Naufragus et tandem Libyae est advectus ad oras 7 in urbem 8 Abreptos socios undis.

u. 9—10. 5—8 *Ribbeckius* 5 priua *L. Muellerus* 6 errore *γ* 7 feci legerent *E* felice gerent *P* legere ut feci *γ* legerent feci *CBemb.* qui *ci. Ziehen* 9 grauitatē *γ* probitate *Burmannus* meae *E, sed* e *m. sec.* ca^r^mine *E, sed* r *m. sec.* crimine nullo l. titulos *Tollius* 10 liboris *E* laboris *P* proposuisse *γ*

Decasticha, singulis monostichis praemissis, extant in RbcPpXZ; separata extant in E; de γ incertus sum (cf. Ribbeck. proll. Verg. p. 370, sed et p. 377). Z cum E facit. X a libro V incipit. Leuiora librorum praeter RE uitia interdum omittam; ex pZP non nisi pauca afferam I Itē monostica in libris aeneidos *E* Incipit uersus Ouidii Nasoni *c* Epigramma Ouidii Nas̄ *cett. Z* libie *E* libyae *rell.* depellitur *libri* oras *Ribbeckius* *ZP* = *E*. Liber primus *E* 1 uello *E m. pr.* 2 praessus *R* 4 libiaę *E*. *P* = *E* 5 achatae *RP* 6 helissaę *E* alisse *p* 7 septus ꝑbenit *E* 8 adreptosque *Rbγp* arreptosque *cBern.* 167. 235

Hospitioque usus Didus per cuncta benignae
Excidium Troiae iussus narrare parabat.

(cf. ad I) · II

Funera Dardaniae narrat fletusque secundo.

(cf. ad I)

Conticuere omnes. tum sic fortissimus heros
Fata recensebat patriae casusque suorum:
Fallaces Graios simulataque dona Minervae,
Laucontis poenam et laxantem claustra Sinonem,
Somnum, quo monitus acceperit Hectoris atri,
Iam flammas caeli, Troum patriaeque ruinas
Et regis Priami fatum miserabile semper
Impositumque patrem collo dextraque prehensum
Ascanium, frustra a tergo comitante Creusa;
Ereptam hanc fato, socios in monte receptos.

III

Tertius errores pelagi terraeque requirit.

Post eversa Phrygum regna ut fuga coepta moveri
Vtque sit in Thracen primo devectus ibique

Rec. E: II a: defletque 10 repertos

9 ho^s^pitio (s *m. 2*) *E* didois *c* dodois *p* benigne *EP* 10 parabant *p*

II *om. bcγ* II (*et sic in rell.*) *E* flectaeque *R Bernensis* 167 fletusque *recentiores* *ZP* = *E* secundus *P* 1 II *E* tum *R* tunc *rell.* haeros *E* 2 patriae *REP* troiae *bc* troiaeq. *γ* casussusq. *b* 3 donata *E*, *corr. m. sec.* 4 Laocoontis *RγPp* Laucoontis *E* Laocontis *bc* et *om. Ebcγ* 5 somnium *RP* acceperat *Ebc* -erit *RP* haec toris *E* atrum *γ Bernenses* 6 famas *cγ* f^l^amas *b* 7 regnum *R* fato *R* 8 iam positumq. *P* praehensū *R* prahehensū *E*, *corr. m. sec.* 9 a *solus E* (at *m. sec.*) comitata *P* Creusa (e *in ras.*) *R* 10 preptam *p* hanc *om. bγ* sociosque *Z* repertos *etiam Zp*

III a *om. Rcγ, dedi ex bEZP* (requiret *P*) *u.* 1—10 *om. R* III *E* 1 phrigū *EZ* ut *solus E* cepta *Eγ* 2 in thrachen *E* in tracē *γp* itrarem *b* primo *cγ* primum *E* primi *b* uento *P* deiectus *b*

Moenia condiderit Polydori caede piata,
Regis Ani hospitium et Phoebi responsa canentis,
Coeptum iter in Creten, rursus nova fata reperta,
Naufragus utque foret Strophadas compulsus ad undas.
Inde fugam et dirae narrat praecepta Celaenus,
Liquerit utque Helenum perceptis ordine fatis,
Supplicem Achaemeniden Polyphemo urgente receptum
Amissumque patrem Drepani. sic deinde quievit.

IV

Vritur in quarto Dido flammasque fatetur.

At regina gravi Veneris iam carpitur igni.
Consulitur soror Anna; placet succumbere amori.
Fiunt sacra deis, onerantur numina donis.
Itur venatum, Veneris clam foedera iungunt.
Facti fama volat. monitus tum numine divum
Aeneas classemque fugae sociosque parabat.
Sensit amans Dido, precibus conata morari.
Postquam fata iubent nec iam datur ulla facultas,
Conscenditque pyram dixitque novissima verba
Et vitam infelix multo cum sanguine fudit.

E: III 5 Cretam 6 ab undis 7 praecepta horrenda IV a flammisque crematur 5 Factum fama notat 8 videt

3 polidori *libri* 4 legis *c* Ani *Ribbeckius* anii *E* ; ad *bcγp* ; in *P* et *Z* ospitium *Ec* phebi *E* canebat *libri; sed* -ebant *Z,* -enti *P; corr. Baehrens* 5 rursũ, *sed corr., E* 6 strofadum *P* conpulsus *E* ad undam *P* ad udas *Heinsius* 7 *P = E* dire *E* irae *b* iree *c* narrat *om. E* atque itẽ narrat *γp* orrenda *E* 8 elenum *E* preceptis *Ebcγp* 9 ᶜahemeniden*E* -dem *P* acem. *cp* popul-phemo, *corr. m. sec., E* ungente *b* urguente *γ*? *P* recepit *bcγ* receptus *E* (*sic*) 10 que *om. E* dripanis hic *E et fere Zbcγ* dephanis hic *p, corr. ed. Aldina.*

IV a *om. bcγ.* 1 *PZ = E* 1 IIII *E* capitur *E* 2 anne *E* soror *om. cγ* 3 de his honerantur *E* 5 tunc *cγ* 7 sentit *PZ* praecibus *R* 8 'fata Iovis poscunt' *Aen. IV* 614 uidet *Ec* ulla loquendi *pcγ* ulla uoluptas *PZ* 9 *prius* que *om. R* consceditq; puram (piram *m. 2*) *E*

V

Quintus habet ludos et classem corripit ignis.

Navigat Aeneas. Siculas defertur ad oras.
Hic manes celebrat patrios. una hospes Acestes.
Ludos ad tumulum faciunt, certamina ponunt.
Prodigium est cunctis ardens adlapsa sagitta.
Iris tum Beroen habitu mentita senili
Incendit naves, subitus quas vindicat imber.
In somnis pater Anchises, quae bella gerenda
Quoque duce ad Manes possit descendere, monstrat.
Transcribit matres urbi populumque volentem
Et placidum Aeneas Palinurum quaerit in undis.

VI

Quaeruntur sexto Manes et Tartara Ditis.

Cumas deinde venit. fert hinc responsa Sibyllae.
Misenum sepelit; mons servat nomen humati.
Ramum etiam divum placato numine portat.
At vates longaeva una descendit Avernum.

E: V a: quos concelebraret Acestes 5 item 10 placida—unda VI 4 Ad vatis tecta atque

V a: *sic pbγX om. R.* quos concelebrar *ceteris erasis* (*quae Holderus legit* &νενఊ√) *E.* quos concelebrabat acestes *Z.* quis concelebratur aceste *P* 1—10 *om. R* 1 V *E* 2 Hinc *X* 4—6 *om. γ* 5. 6. 4 *bP* 4 prodigio *Heinsius* prodigiū *Eb* prodigiosa & *XpBern.* 239 delapsa *b* 5 tum *Ribbeckius* tunc ϛ tē *p* Nutricem *bXPBern.* 239 te *ut uid., erasum c* ☰abitū *E, corr. m. 2*

pro 7: Cu^g^ncnatum (i. e. Tunc gnatum) a^n^chises solatur noctis in umbris *bP et fere Bern* 167 *versum* 7 *et hunc habent XZ* 8 ducē *cγp* narrat *bPBern.* 167 9 trans scribit *cγX* mores urbis *bP* 9. 10 *cf. Aen. V* 750. 836 placitum *P* Finit carmen Obidii *X* (*Ouidium Nasonem X ad libr. VII et IX nominat*)

1 VI *E* Cymas *RBern.* 239 sibillaę *Ep* 2 seruans *RX* 3 uiuum *R* etiam (et *X*) ante (antea *c* āna *p*) deū (diuum *pcX*) *cγXpBern.* 239 4 *pZ fere* = *E* longaeua *RbX*] tecta atque (adque *E*) *EcγBern.* 239

Agnoscit Palinurum et ibi solatur Elissam
Deiphobumque videt lacerum crudeliter ora.
Vmbrarum poenas audit narrante Sibylla.
Convenit Anchisen penitus convalle virenti
Agnoscitque suam prolem monstrante parente.
Haec ubi percepit, graditur classemque revisit.

VII

Septimus Aeneam reddit fatalibus arvis.

Hic quoque Caietam sepelit, tum deinde profectus
Laurentum venit. hanc verbis cognoscit Iuli
Fatalem terram: 'mensis en vescimur' inquit.
Centum oratores pacem veniamque petentes
Ad regem mittit Latii tum forte Latinum,
Qui cum pace etiam natae conubia pactus.
Hos furia Allecto Iunonis dissipat ira:
Concurrunt dictis, quamvis pia fata repugnent.
Belli causa fuit violatus vulnere cervus.
Tum gentes sociae arma parant, fremit arma iuventus.

E: 5 Palinuron; ibi 9 Cognoscitque VII 1 tumulatur (?) 3 iam 5 tunc 7 Hic furiam | distruit 8 Rex cedit furiis 10 Arma ferunt gentes sociae; flat bella iuventus

5 consolatur *X* elisã *XPZ* elissa *p* helissã *E* 6 Di͂phobũqs *E* laterum *R* 7 audit *REPZ* discit *bXγ* discet *cp* sibilla *E* 8. 9 *om.* X 8 penitus (patris *P*) ·q· in ualle *RbcγPBern.* 239 conualle *E* (*cf. Aen. VI* 679) 9 narrante *RbγP* monstratq. *cp* parẽtẽ *p* 10 sociosque reuisit *cγ* t socios *X m. 2*

VII *om. bc* aenean *γXP* 1 VII *E* sepelit tum *R* tumult *E solus.* tumulo dat *L. Mueller* *pZP fere* = *R* tum] cum *p* 2 Laurentumque *RbγX* que *om. EZ* Lauinium *P* hanc *om. γX* ac *P* hic *Z* cognouit *RP* cognom̄ *X* 3 en *RγX* iam *b* hic *P; om. p* 4 qs *ex* t *E m. pr.* 5 mittunt laeti *RγXPpBern.* 239 forte *PZ* sorte *RγX* fonte *E m. pr.* 6 nata *Rp* 7 hoc *PRbγXpBern.* 239 hos *Z* haec *L. Muellerus* forte *RγXP* sorte *p* furia *bcZ* distrahit *Z, recte?* iram *Rγ* 8 Rexedit (c *a m. sec.*) *E* *u.* 10 = *c.* 653, 48 sociadat bella *E, correxi in Addendis* 1870 *p. LVI*

VIII

Praeparat octavo bellum [et] quos mittat in hostis.

Dat belli signum Laurenti Turnus ab arce,
Mittitur et magni Venulus Diomedis ad urbem,
Qui petat auxilium et doceat, quae causa petendi.
Aeneas divum monitu adit Arcada regem,
Euandrum Arcadia profugum nova regna tenentem.
Accipit auxilium: huic natum et socia agmina iungit
Euander. Pallas fatis comes ibat iniquis.
Iamque habilis bello et maternis laetus in armis
Fataque fortunasque ducum casusque suorum
Sortitus clipeo divina intentus in arte est.

IX

Nonus habet pugnas nec adest dux ipse tumultu.

Atque ea diversa penitus dum parte geruntur,
Iunonis monitu Turnus festinat in hostem.
Teucrorum naves Rutulis iaculantibus ignem
Nympharum in speciem divino numine versae.
Euryali et Nisi coeptis fuit exitus impar.
Pugnatur: castra Aeneadae vallumque tuentur.
Audacem Remulum dat leto pulcher Iulus.

E: VIII a: armat in hostes 6 auxilia: hic natus s. a. i. 7 Euandri 10 Miratur clipeo divinam natus in artem IX a pugnam | rex 1 haec 2 festinat Turnus 7 leto dat.

VIII hoctabo *E* octauos *L. Muellerus* et *add. Heynius* ostem *E* armet *PZ* mittit *X* 1 VIII *E* 3 ausiliũ *E* 4 monitu *REc* monit' *γP* monitis *b* moniti caedit *X* petit *conicio* adit *libri* (adiit *p*) arcade *E* 5 arcadiae *RγXPBern.* 239 *et* (arch.) *pbcZ* patria *L. Muellerus, recte?* tenẽtẽ *E* petentem *rell.* 6 *num* huic *delendum?* ᵍnatũ *b* 7 euandri *Eb* fati≡ *E* 9 causasque *b* 10 divinam .. in artem *puto*

IX *PZ* = *E.* tumulti *E* tumultus *c* 1 VIIII *E* adque *R* 2 Tunonus monito *X* ostem *E* 3 in naues *E* nauis *PZ* 4 nĩpharũ *EbcZ* specie *E* 5 euriali *EbeZ*(*p*) ceptis *E* 6 pugnantur *libri praeter EP* aeneae *Bern.* 239, *p* baęllũq; *E* bellumque *P* 7 romulum *RXZp* pulcer *E*

Fit via vi. Turnus Bitian et Pandaron altum
Deicit et totis victor dat funera castris,
Iamque fatigatus recipit se in castra suorum.

X

Occidit Aeneae decimo Mezentius ira.

Concilium divis hominum de rebus habetur.
Interea Rutuli portis circum omnibus instant.
Advenit Aeneas multis cum milibus heros.
Mars vocat et totis in pugnam viribus itur.
Interimit Pallanta potens in proelia Turnus
Caeduntur que duces, cadit et sine nomine vulgus.
Subtrahitur pugnae Iunonis numine Turnus.
†Aeneas perstat Mezenti caede piata†
Et Lausum invicta perimit per vulnera dextra.
Mox ultor nati Mezentius occidit ipse.

XI

Vndecimo victa est non aequo Marte Camilla.

Constituit Marti spoliorum ex hoste tropaeum
Exanimumque patri natum Pallanta remittit.

E: 8 acrem 10 tuta X 3 heros] inde 8 instat | cruentus 9 Lausus fata patris praesenti morte redemit XI 2 Exanimemque | feretro

8 bitiam *RbcγXp* betiā *E* pādoron *E* pandarum *rell.* -daron *P*(*Z*) altum *cf. Aen. IX* 674 10 recipet *Rγ* tuta *EZ* X *om. b* aęnaę *E* Mezzentius *Rγ* 1—10 *om. b* 1 X *E* 2 hōnib; *E* 5 interimit *EBern.* 239 interemit *rell.* (-ēmit *p*, i superscr.) pallnta *E* praelia *X* 6 ducesq; *p* 7 subtraitur *E* nōmine *X* (u superscr.) 8 prestat *X m. pr. Pp* mezzenti *RγBern.* 167 piata *RcγXP* Mezenti caedi Aeneas tum fervidus instat (*cf. Aen. X* 788) *vel tale quid conicio* 9 presenti *E* Et clausum *p* peremit *R* inuita sternit *P* 10 uictor *libri, corr. Burm.* mezzentius *RγBern.* 167

XI *om. p* uita *X* 1 XI *E* spoliatū *E* spoliato *b* tropeum *E* tropea *P* 2 exanim (min *m. pr.*) emq; *E*

Iura sepulturae tribuit tempusque Latinis.
Euander patrios adfectus edit in urbe.
Corpora caesa virum passim digesta cremantur.
Legati referunt, Diomeden arma negasse.
Drances et Turnus leges aequante Latino
Concurrunt dictis. Aeneas imminet urbi.
Pugnatur. vincunt Troes. cadit icta Camilla.
Deinde duces castris, donec cessere, minantur.

XII

Duodecimo Turnus divinis occidit armis.

Turnus iam fractis adverso Marte Latinis
Semet in arma parat pacem cupiente Latino.
Foedus percutitur, passuros omnia victos.
Hoc Turni Iuturna soror confundit et ambos
In pugnam populos agit ementita Camertem.
Aenean volucri tardatum membra sagitta
Anxia pro nato servavit cura parentis.
Vrbs capitur. vitam laqueo sibi finit Amata.
Aeneas Turnum campo congressus utrimque
Circumfusa acie vita spoliavit et armis.

E: 5 disiecta 9 ipsa 10 nocti cessere minanti XII 6 Aeneam 9 progressus

4 *sic R,* affectus *EbcPBern.* 167. 239 c(a)edit *by* aedit *E* edet *P* 6 ligati *R* 8 inminet *E m. pr. XcP* 9 iacta *Rc* icta *Z* acta *byBern.* 167. 239 10 dein reduces *L. Muellerus*

XII a: dudecimo *γ* Ultimus imponit bello turni nece finem *p* 1—10 *om. p* 1 XII *E* fractos—latinos *P* 3 fedus *E* passurus *RcγXZBern.* 167. 239 passuri·s *b* hõnia *E* uictos *E* -us *reliqui* 4 contundit *E* confudit *P* 5 mentita *E* 6 aenean *RXP* aeneas *ZBern.* 239 tardatur *RXPZBern.* 239 tardantem *Bern.* 167 7 [g]nato *b* serbabit *E* 8 sibi *ex* siui *E* 10 *om. P*

2

B. II 189, 1—4.
M. 836, 1—4.
B. IV 173.

OVIDII NASONIS

Argumenta Bucolicon et Georgicon.

Qualis bucolicis, quantus tellure domanda,
Vitibus arboribusque, satis pecorique apibusque
Aeneadum fuerit vates, tetrasticha dicent.
Contineat quae quisque liber, lege carmina nostra.

B. II 193, 1—4.
M. 863, 1—4.
B. IV 173.

Bucolica.

Tityrus agresti modulatus carmine ruris,
Formosum per quod Corydon dilexit Alexin,
Silenumque senem sertisque meroque ligavit,
Pastorumque melos facili deduxit avena.

B. II 189, 5 sqq.
M. 836, 5 sqq.
B. IV 444.

[Georgica.]

I

Quid faciat laetas segetes, quae sidera servet
Agricola, ut facilem terram proscindat aratro,

Recensio E: Tetrasticha in cunctis libris Vergilii. Praefatio 5 modulatur carmen avena 6 pastor

Tetrastica *E* pr̂ef. *E* Carmen Ouidii Nasonis tetrasticon *C* Carmen tetrasticon Ouidii Nasonis incipit *Bembinus* Incipit tetrastichon Ouidii Nasonis carmen *b* Incipit carmen tetrasticon Ouidii Nasonis (in libra bucolicon *Z*) *γZBern.* 239 *et fere p et ad u.* 9 *c* 1—4 *in ECbγZBemb. extant* bocolicis *Bemb. Bern.* 167 2 peccoriq; *C* 3 aneadum *C* uatis *E* tetrastica *Cbγp* tetrasthica *E* 4 continent *b* qua *p* munera n͠sra *EBern.* 167 n͠ra *bγpBemb., euanuit in C* carmine nostro *Ribbeck.* munere nostro *L. Mueller* *u.* 5—8 *in ECb extant* Buč *E* 5 titirus *E* (*i. e. Vergilius*) modo laetus *b* coridon *ECb* 8 pastorumque sonos faciles duxere cicutae *Cb; dedi ex E* 9—24 *om. EC, habent reliqui* (13—16 *om. Z*), 9—12 *Bemb.* 9 quo sidere *cXpZ* ; *in Bemb. et Bernensibus corr.* 10 facile *libri* aratris *Bemb. cXp, b m. 2, Bernn.* aratro *Zb*

Semina quae iacienda, modos cultusque locorum,
Et docuit messes magno cum fenore reddi.

II

Hactenus arvorum cultus et sidera caeli,
Pampineas canit inde comas collisque virentis
Descriptasque locis vites et dona Lyaei
Atque oleae ramos, pomorum et condere fetus.

III

Teque Pales et te, pastor memorande per orbem,
Et pecorum cultus et gramine pascua laeta,
Quis habitent armenta locis stabulentur et agni,
Omnia divino monstravit carmine vates.

IV

Protinus aërii mellis redolentia regna,
Hyblaeas et apes, alveorum et cerea texta,
Quique apti flores, examina quaeque legenda,
Indicat humentisque favos, caelestia dona.

11 quo *Bemb. ex corr.*, *b* facienda *c* modus *Bemb. m. 1, c, Bern.* 239 *m. 1* modo *Bern.* 172 loco *b* 12 Edocuit *ZBern.* 167. 239 Edocet et *Baehrens* cum *libri*] olim *c, Bemb. Bernn.* (*ex* cum 172) foedere *Bemb. m. pr.*, *cpXBernenses* 13—20 *habet R* 14 inde *b* ille *RcγXpBernn.* collesque uirentes *b* 15 loci *RcγXpBernn.* 16 adque *R* et condere fetus *b* ex ordine laetus *RcγXBernn.* letius *p* laetos *Bern.* 167 17. Te quoque *RX* magna pales *X* pastor *3 Bernn.* pastorum *reliqui*, *om. X* memorande *RZ all.* uenerande *pauci* ς per orbem] canemus *X* 18 gramina *omnes*, *praeter* gramine *Bern.* 167 19 habitant *omnes* stipulantur *Z* stabulantur *Bern.* 167 agni *plerique* agnae ς *pauci* *v.* 21—24 *in X a manu saec. XIII* 22 et *Z*, *om. bc*] que *γXpBernenses* aluorum *libri* et *om. c*] que *Xp* cetera *Bern.* 167. 172 texta *unus* ς] tecta *cpBern.* 167. 172 dona *b* regna *Bern.* 239, *Z* ni *γ* 23 qui *Bern.* 167 quid *Bern.* 172. 239 *cpγ* quod *Z* apti *Bern.* 239 *ex corr.*, *pauci* ς albi *Bernn. cγp* alibi *Z* colenda *Bern.* 167 *et* 239 *ex corr.*, *b* legentis *γ* 24 i^m^plicat *b* auos *p*, *Bern.* 172. 239

CARMEN

CODICIS VERGILIANI MEDICEI 39, 29.

3

Turcius Rufius Apronianus Asterius ūc̄. et inl. ex comite domest. protect. ex com̄. priū. largit̄. ex praef̄. urbi patricius et consul ordiū. legi et distincxi codicem fratris Macharii ūc̄. non mei fiducia set eius cuius et ad omnia sum devotus arbitrio XI kal. Mai̅. Roma*e*.

B. II 187. M. 281. B V 110.

Distincxi emendans gratum mihi munus amici.
 S*uscipi*ens operi *se*dulus *incubui.*
Quisque legis, *re*legas felix parcasque ben*ignus,*
 Siqua minus vacuus pra*eteriit animus*
Tempore, quo penaces circo subiuncximus atque
 Scenam euripo extulimus subi*tam,*
Vt ludos currusque simul variumque ferarum
 Certamen iunctim Roma ten*eret ovans.*

Asterii consulis anno p. Chr. 494 *carmen inter Bucolica et Georgica interiectum est, de quo cf. Ribbeckius proll. critt. in Verg. p.* 222 *sq., unde descripsi, qui non ante VI· uel VII· saeculum epigramma in codicem inlatum esse demonstrat. Idem Verg. tom. IV post p.* 206 *carmen photographi arte repraesentatum depinxit; ea quae Fogginius legit, sed hodie non iam legi posse inde discimus, litteris obliquis descripsi.* — cuius *NHeinsius* cui si *M(ediceus)* 3 que] q. *bis M; sic u.* 5. 7 *bis.* 14. 15. benigne^{us} *M* *u.* 3. 4. *in M post u.* 16 *positi, sed signo* ϴ *utrobique bis posito, hodie euanido, ad u.* 1. 2 *reuocati sunt* 5 *i. e.* pinaces 6 cum euripo *Meyerus*

Ternum quippe 'sofos' merui, terna agmina vulgi
Per caveas plausus concin*uere* meos.
In quaestum famae census iactura cucurrit,
Nam laudis fr*uct*um talia d*amna ferunt.*
Sic tot consumptas servant spectacula gazas,
Festorumque *tr*ium permanet *una dies,*
*Aster*iumque suum vivax transmittit in aevum,
Qui partas trabeis tam bene donat *opes.*

11 in quaestum *M, sed* pretium *in mg. teste Fogginio; hodie tantum* q aestum *extat.* 12 serunt *M, corr. Meyerus* 14 una] *an* alma? 16 partas *Heinsius* parcas *M*

CARMEN
CODICIS PARISINI 8084.

4

B. M. — B. III 287.

[Contra paganos]

Dicite, qui colitis lucos antrumque Sibyllae *fol. 156*
Idaeumque nemus, Capitolia celsa Tonantis,
Palladium Priamique Lares Vestaeque sacellum
Incestosque deos, nuptam cum fratre sororem,
Inmitem puerum, Veneris monumenta nefandae,
Purpurea quos sola facit praetexta sacratos,
Quis numquam verum Phoebi cortina locuta est,
Etruscus ludit semper quos vanus aruspex:
  Iuppiter hic vester, Ledae superatus amore,
Fingeret ut cycnum, voluit canescere pluma?
Perditus ad Danaen flueret subito aureus imber?
Per freta Parthenopes taurus mugiret adulter?
Haec si monstra placent nulla sacrata †pudica,
Pellitur arma Iovis fugiens regnator Olympi?
Et quisquam supplex veneratur templa tyranni,
Cum patrem videat nato cogente fugatum?

P = codex Prudentii antiquissimus saec. VI.
Inscriptio deest P, in quo enotando Kruegerum (Herm. IV 353) *sequor. carmen uitiis prosodiacis scatet* 1 sybillae *P* 2 ideumque *P, cf. Aen. III* 112. *VIII* 653 5 inmitem] *mentionem* Catamiti *desidero* nefanda *P* 7 uirum *P* curtina *P* 10 cycynum *P* 11 danain *P* 12 parthenopis *P* mugire^t *P* 13 sic *Hauptius num* nullo sacrata pudore? *post* 13 *uersum deesse putat Baehrens* 16 sogente *P*

Postremum, regitur fato si Iuppiter ipse,
Quid prodest miseris perituras fundere voces?
Plangitur in templis iuvenis formonsus Adonis,
Nuda Venus deflet, gaudet Mavortius heros,
Iuppiter in medium nescit finire querellas,
Iurgantesque deos stimulat Bellona flagello.
Convenit his ducibus, proceres, sperare salutem
Sacratis? Vestras liceat conponere lites.
Dicite: praefectus vester quid profuit urbi,
Cum Iovis ad solium raptor trabeatus obisset,
Cum poenas scelerum tracta vix morte rependat?
Mensibus iste tribus, totam qui concitus urbem
Lustravit, metas tandem pervenit ad aevi!
Quae fuit haec rabies animi? quae insania mentis?
Nempe Iovis vestram posset turbare quietem! —
Quis tibi iustitium incussit, pulcerrima Roma?
Ad saga confugerent, populus quae non habet olim?
Sed fuit in terris nullus sacratior illo,
Quem Numa Pompilius, e multis primus aruspex,
Edocuit vano ritu pecudumque cruore
Polluere (insanum) bustis putentibus aras.
Non ipse est, †vinum patriae qui prodidit olim,
Antiquasque domus, turres ac tecta priorum
Subvertens urbi vellet cum inferre ruinam,

25 urbii *P* *praefectus est Mommseno* (*Herm. IV* 360) *Virius Nicomachus Flavianus consul a.* 394, *Morelio Vettius Agorius Praetextatus, a.* 384 *et praefectus praetorio Italiae et mortuus, cum in a.* 385 *iam designatus esset consul.* 26 Quem *P* Quom *et* raptim *Ellisius* raptor *scripsi* trabeatus *Morelius* adisset *Hauptius* obisset *Maehly* raptum tractatus abisset *P* 27 poena *P* tracta *P* = *lenta* raptim tractatus (*qui* ducitur unco, *Iuven.* 10, 66) *cj. Ziehen*, tractam mortem *eius mortem ratus esse, cuius corpus per urbem trahitur* 28 totum *P* totam *scripsi* totum . . . orbem *Mommsenus* 29 lustrauis aetas *P* 31 Nempe Iouis *Hauptius* Sed ioui *P* Seditio ut *Thomas* 32 Quid *Baehrens* 36 uano ritu *P*; -os -us *Baehrens* paecudumque *P* 37 polluere *Morel* polluit *P* busti *P* 38 uenum patriam *Haupt* 39 antiquaque *P* ac] a *P*

Oruaret lauro postes, convivia daret,
Pollutos panes infectos ture vaporo
fol. 157 Poneret, in risum quaerens quos dederet morti,
Collaribus subito circumdare membra suevit,
Fraude nova semper miseros profanare paratus?
Sacratus vester urbi quid praestitit, oro?
Qui hierium docuit sub terra quaerere solem,
Cum sibi forte pirum fossor de rure dolasset
Diceretque esse deum comitem Bacchique magistrum,
Sarapidis cultor, Etruscis semper amicus:
Fundere qui incautis studuit concepta venena,
Mille nocendi vias, totidem cum quaereret artes:
Perdere quos voluit, percussit, luridus anguis,
Contra deum verum frustra bellare paratus,
Qui tacitus semper lugeret tempora pacis
Nec proprium interius posset vulgare dolorem.
u. 57—62: Quis tibi, taurobolus, vestem mutare suasit,
B. I 57. Inflatus dives, subito mendicus ut esses,
M. 605. Obsitus et pannis, modica stipe factus epaeta,
Sub terram missus, pollutus sanguine tauri,
Sordidus, infectus? vestes servare cruentas,
Vivere cum speras viginti mundus in annos?
Ambieras censor meliorum caedere vitam,
Hinc tua confisus possent quod facta latere,
Cum canibus Megales semper circumdatus esses
Quem lasciva cohors (monstrum) comitaret ovantem.

42 infectous *P* infectans *Delisle, correxi* infuso *Baehrens* 43 quodedere *P, corr. Haupt et Delisle* 44 Collaribus *Haupt* Gallaribus *P* membra circumdare *P, transp. Machly* subitus *P, correxi* suetus *Haupt* 47. Quid *P* 48 pyrum *P* 49 que *del. Ellis* bhaccique *P* 51 concerta *P* confecta *Baehrens* 52 conquerereret *P* cum quaereret *Thomas* 56 Nec *de Rossi* Ne *P* ulterius *olim scripsi* 59 stepefactusepeta *P, corr. Morelius* 60 terra *P* 61 seruare *sc. suasit* 62 annis *P* 63 abieras *P* ambieras (*tentaras*) *Buecheler* cedere *P* caedere *Ellis* 65 Magalis *P* 66 Quem laciua corum monstrum comitare couantem *P* lasciua cohors *Haupt* Et lasciva cohors plostrum (*Magnae Matris, cf. v.* 104) comitaret ovantum *coniecerim*

Sexaginta senex annis duravit, efebus,
Saturni cultor, Bellonae semper amicus,
Qui cunctis Faunosque deos persuaserat esse
Egeriae Nymphae comites Satyrosque Panasque,
Nympharum Bacchique comes Triviaeque sacerdos;
Quem lustrare choros ac molles sumere thyrsos
Cymbalaque inbuerat quatere Berecyntia mater,
†Quis Galatea potens iussit Iove prosata summo,
Iudicio Paridis pulcrum sortita decorem.
Sacrato nulli liceat servare pudorem,
Frangere cum vocem soleant Megalensibus actis.
Christicolas multos voluit sic perdere demens,
Qui vellent sine lege mori; donaret honores
Oblitosque sui caperet quos daemonis arte,
Muneribus cupiens quorundam frangere mentes
Aut alios facere prava mercede profanos
Mittereque inferias miseros sub Tartara secum.
Solvere qui . . voluit pia foedera leges.
Leucadium fecit fundos curaret Afrorum; *fol. 158*
Perdere Marcianum, sibi proconsul ut esset.
Quid tibi diva Paphi custos, quid pronuba Iuno
Saturnusque senex potuit praestare sacrato?
Quid tibi Neptuni promisit fuscina, demens?
Reddere quas potuit sortes Tritonia virgo?
Dic mihi, Sarapidis templum cur nocte petebas?
Quid tibi Mercurius fallax promisit eunti?

67 efoebus *P* 68 Ṣaturni *P* 69 Quictis faunosique *P*, *corr. Delisle* 70 Egaeriae nympae *P* saturosque poenasque *P* 71 q · comae triuaeque *P*, *corr. Delisle* Ny.-comes *ex Petronio* 133 72 quem (?) lustrare thorus ac moles sumeret hyrcos *P*, *corr. Morelius* 73 quem *P* que *Morelius* berecntia (a *supra* c) *P* 74 Quis *corruptum* Cytherea *Morelius, recte?* 80 Oblitosque *P* demonis *P* 82 parua *P*, *corr. Maehly* 83 q≡ ıferias *P* 84 quis *P* qui *Hauptius* semper *puto*, demens *Maehly* 86 Perderet (*sc.* fecit) *puto* sic ui *Baehrens* esse≡ *P* 87 phafus *P* Paphi *Hauptius* Iuno *nunc deletum P*

Quid prodest coluisse Lares Ianumque bifrontem?
Quid tibi Terra potens, mater formonsa deorum,
Quid tibi sacrato placuit latrator Anubis?
Quid miseranda Ceres mater, Proserpina subter,
Quid tibi Vulcanus claudus, pede debilis uno?
Quis te plangentem non risit, calvus ad aras
Sistriferam Fariam supplex cum forte rogares?
Cumque Osirim miserum lugens . . . . [Isis]
Quaereret, inventum rursum quem perdere posset,
Post lacrimas ramum fractum portares olivae?
Vidimus argento facto iuga ferre leones,
Lignea cum traherent iuncti stridentia plaustra,
Dextra laevaque istum argentea frena tenere,
u. 106—109: Egregios proceres currum servare Cybellae,
B. I 58. Quem traheret conducta manus Megalensibus actis,
M. 606. Arboris excisae truncum portare per urbem,
Attin castratum subito praedicere Solem.
Artibus heu magicis procerum dum quaeris honores,
Sic, miserande, iaces parvo donatus sepulcro.
Sola tamen gaudet meretrix te consule Flora,
Ludorum turpis genetrix Venerisque magistra,
Conposuit templum nuper cui Symmachus heres.
Omnia quae in templis positus tot monstra colebas,
Ipsa mola et manibus coniunx altaria supplex
Dum cumulat donis votaque in limine templi
Solvere dis deabusque parat superisque minatur,

96 miserande caeris subtes proserpina mater *P*, *transp. Maehly* 100 Dumque *cj. Ziehen* ossyrim *P* lugis *P* lugens *Mommsenus* anquireret Isis *Baehrens pro* latrator anubis (*sic P ex u.* 95 *iterat*) 101 quaereret *uel* quaerenet *P* 102 ost *P* portaret *P, correxi* 103 factos *Froehner* 104 ceu *Baehrens* 105 leuaque situm *P, correxi* 106 aegregios *P* cirillae *P* Cybellae *Salm.* 107 quem] e *incert. P* trahere *P* 108 arboribus *P* 110 heu *scripsi* seu *P* sed *Baehrens* quaeres *P* 111 iacis *P* donate *Maehly* 114 symmacus *P* 116 mola et *Ellis ex Aen. IV* 517 molat *P* coniuncx *P* (?) 117 comulat *P* limina *P* 118 diis *P* minatus *P*

Carminibus magicis cupiens Acheronta movere,
Praecipitem inferias miserum sub Tartara misit.
Desine post hydropem talem deflere maritum,
De Iove qui Latio voluit sperare salutem!

119 aceronta *P* 121 ydropem *P*

CARMINA
CODICIS VOSSIANI Q. 9.

5

Precatio Terrae Matris.

B. M. —
B. I 138.

Carmen sic dices:

Dea sancta Tellus, rerum naturae parens,
Quae cuncta generas et regeneras in dies,
Quod sola praestas [tuam] tutelam gentibus,
Caeli ac maris diva arbitra rerumque omnium,
Per quam silet natura et somnos capit,
Itemque lucem reparas et noctem fugas;
Tu Ditis umbras tegis et inmensum chaos
Ventosque et imbres tempestive contines

Herbarium salubrium legendarum medicinalium praecatio *sqq. L* (= *Voss. quart.* 9 *saec. VI fol.* 26 *sqq.*) Inc̄i precatio terre *B* (*cod. Vratislav. s. IX, ed. Schneiderus ind. lect. hib. Vrat. a.* 1839). *Baehrens Laurentianos* 73, 41 (*saec. XI*) *et* 73, 16 (*s. XIII*) *sine multo fructu addidit. L L. Muellerus et Baehrens, B etiam M. Hertzius contulerunt.* matris c. s. dic. *om. B* dicis *L*

2 que *L* queque *B* generas et regeneras *B* generans et generas *L* sidus *LB* sidera *Schneiderus* in dies *Buechelerus* saecula *Goetzius* indidem *Baehrens* 3 Quae *Schneiderus* prestas gentibus tutela *LB* tuam *addo* uitalia *Baehrens* 4 arbitratumq; *L, dedi ex Laur.* 73, 16 et rerum *Goetzius, recte?* arbitrarumq; *B* 5 quem *B m. pr. L in caesura hiant uersus* 5, 10. 6, 5 somnus *L* 6 idēque *LB* praeparas *L* 7 ditissima *B* umbra *B* tegas *B* inmensus caos *L* inmensos caos *B* 8 que uentos *B, corr. m. sec.* tempestatesque *LB* tempestive *conieci* attines *Baehrens*

Et, cum libet, dimittis et misces freta
Fugasque solem et procellas concitas
Itemque, cum vis, hilarem promittis diem;
Alimenta vitae tribuis perpetua fide
Et, cum recesserit anima, in te refugiemus:
Ita, quidquid tribuis, in te cuncta recidunt.
Merito vocaris Magna tu Mater deum,
Pietate quia vicisti divum numina.
Tu [es] illa vere gentium et divum parens,
Sine qua nil maturatur nec nasci potest.
Tu es magna, tuque divum regina [ac] dea.
Te, diva, adoro tuumque ego numen invoco,
Facilisque praestes hoc mihi, quod te rogo,
Referamque, diva, gratias merito tibi.
[Me] rite exaudi, quaeso, et fave coeptis meis.
Hoc quod peto a te, diva, mihi praesta volens:
Herbas, quascumque generat maiestas tua,
Salutis causa tribuis cunctis gentibus:
Hanc [nunc] mihi permittas medicinam tuam.
Veniat me . . cum tuis virtutibus.
Quidquid ex his fecero, habeat eventum bonum;
Cuique ĕasdem dedero quique ĕasdem a me acceperint,
Sanos eosdem praestes . . . . .
. . . . nunc, diva, postulo ut hoc mihi
Maiestas praestet [tua], quod te supplex rogo.

9 dimittes *L* 11 ilarem *L* 12 Et alimenta *LB* 13 refugimus *LB*, *correxi* 14 quicquid *B* recedunt *B* 16 qui *B* nomina *LB*, *correxi* 17 tum *B* es *add. Schneiderus* uer et *B* 18 nec maturatur quicquam nec n. p. *LB*, *corr. Baehrens* 19 tuque *Baehrens*] tu es *LB* ac *addidi* 20 adora *B* nomen *B* 22 gratias (graciam *B*) diua tibi merito *LB* 23 Me *addidi* rite *scripsi*] fide *LB* queso *LB* fabe *L* 25 tua mag(mai *B*)estas *LB* 26 tribuas *L* tribuis *B*, *cf.* 6, 3 27 nunc *add. Baehrens* Et hanc *Buechelerus* hac *L* permittis *B* 28 Veni ad *B* me *LB*] medicina *Baehrens* medenti *conicio* uirtutibus *om. L* 28. 31 *lacunae nullae LB* 29 quicquid *B* quidque *Baehrens* 30 quisquam easdem acciperint *B* 31 eosdemque *LB* 32 hoc *L*, *om. B* 33 (*fol.* 27 *L*) maiestes *B* magestas *L* tua *addidi* suplex *LB*

6

B. M. —
B. I 140.

Precatio omnium herbarum.

Nunc vos, potentis omnes herbas, deprecor
Maiestatemque vestram, quas Tellus parens
Generavit atque gentibus cunctis dedit.
Medicinam sanitatis in vos contulit,
Vt omni generi humano utilissimum
Auxilium sitis. hoc supplex posco [et] precor:
Vos huc adeste vestris cum virtutibus;
Qui vos creavit, ipse permisit mihi,
Vt colligam. faveatis hoc etiam [mihi],
Cui tradita est medicina, quantum vestraque
Virtus potest, praestate medicinam bonam,
Causam salutis. gratiam, precor, mihi
Praestetis per tutelam vestram, ut omnibus
Virtutibus, de vobis quidquid fecero,
Cuique homini dedero [quique id a me acceperit],
Effectum habeat celerrimum et eventus bonos.
[Praestetis etiam], semper ut liceat mihi

Explicit *L* p̄ tr̄e ex̄p *B* Incipit praecatio *sqq.* *LB* 1 potentes *L* potestis *B* depraecor exoro *LB* 2 M. uestram uos quas parens tellus *LB* 3 atque g. c. *scripsi* et c. g. *LB* dedit *scripsi*] dono dedit *LB* maiestatemque *post* 4 *repetitum* *LB* 5 ut *om.* *B* 5. 6 sitis auxilium utiliss. *LB*, *transposui* 6 suplex exposco *LB* et *add.* *Baehrens* praecor *L* 7 uos *scripsi* ue *LB* uenite, adeste *Buechelerus* adest te *L* adestote *B* cum uestris *LB*, *transposui* 8 Quia qui creauit uos *LB* quae *Baehrens* (*sed cf. v.* 20: *Deum dicit*) ipsa *B* 9 colligam uos *LB* uos *deleui* fauentem *L* fauente *B* mihi *addidi* 10 med. trad. est *LB*, *transpos.* *Maehly* quantumque uestra *LB* 12 salutis *Schmidtius* sanitatis *LB* graciam *B* praecor *L* 13 tutelam *L* uirtutem *B* 14 uiribus *L* uirtutibus *B* in rebus *Baehrens* quid(c)quid ex uobis *LB*, *corrigere temptaui.* *Post* uobis: *fol.* 28 *L* 15 cuique *scripsi* cuiue *LB* quiq.-acc. *addidi ex c.* 5, 30 16 habeat effectum *LB* celeberrimum *B* euentos *B* 17 *lac. nulla* *LB*; *suppleui* ut semper mihi (mini (?) *L*, mici *m. sec.*) liceat *LB*

Favente maiestate vestra †vos colligere,
Ponamque vobis fruges et agam gratias
Per nomen eius, qui vos iussit nascier.

18 uestra *om.* *B* collegere *B* *num* uestra legere uos? 20 pugnāque *B* gratias (grac. *B*) agam *LB*, *transposui* eius *scripsi* (*an* Yllius *Plautino more?*) *pro* maiestatis *BL*, *quod glossema puto* matris *Baehrens* quae *Laur.* 73, 16 nasci *LB*, *correxi.* *Post* nasci *est in Laurentianis:* Herbarum precatio (Herbarium 73, 16) Antonii Musę, quem tradidit Marco (Magno 73, 41) Agrippe Caesari, explicit.

CARMEN
CODICIS MAIHINGENSIS.

6[a]

Lux mundi laeta, deus, haec tibi celeri cursV,
Alme potens, scribsi, soli famulatus et unI,
Vt te, vita, fruar teque casto inveniam cultV
Rectaque per te ad te ducente te gradiar viA.
Excelse cernis deus, quae me plurima cingunT
Nota et ignota tuis male nata zezania satiS.
Tu sed mihi certa salus spesque unica vitaE.
Inmeritum licet lucis facias adtingere limeN.
Verba nam tua valida imis me tollunt AvernI;
Sola haec misero mihi te, vitam, dabunt servulO.

6[a]. *Carmen acrostichon et telestichon* ('Laurentius vivat senio') *ex euangeliorum codice saec. VI—VII uncialibus litteris a Scoto monacho scripto in bibl. Maihingensi principum de Oettingen-Wallerstein seruato, sic ut posui, edidit Wattenbach anzeig. f. d. kunde d. deutsch. vorzeit* 1869 *p.* 292.

CARMINA

CODICIS PARISINI 10318

OLIM SALMASIANI

EPIGRAMMATON
LIBRI.

[VI] 7

. . . . B. I 171. M. 1608. B. IV 191.
. . . .
p. 1 cod. Salm. Ipse manu patiens inmensa volumina versat
Adtollitque globos. sonuerunt omnia plausu.
Tunc Cererem corruptam undis emittit ab alto.
Septem ingens gyros, septena volumina traxit,
Lubrica convolvens et torrida semper ab igni.
At rubicunda Ceres oleo perfusa nitescit.
Scintillae absistunt, opere omnis semita fervet.

EPIGRAMMATON LIBRI: *sic inscribenda est tota sylloge, id quod apparet ex c.* 200 *inscriptione et c.* 379 *subscriptione; cf. et c.* 287. VI *addidi: cf. praefatio.*

A = *cod Salmasianus saec. VII uel ineuntis VIII* A^1 = *manus ipsius A librarii scripturam suam ad archetypi fidem (cf. praefatio) corrigentis* *a* = *Salmasii,* *α* = *apographi Diuionensis emendationes potiores* *A et* A^1 *plene exhibebo, nisi quod* e *et* ae *confusa et scripturae compendia (*q; b; ã p) *et prauam uerborum diuisionem saepissime omittam* *B* = *Parisinus* 8071 *olim Thuaneus s. IX—X, ex quo Vo (Voss. oct.* 15 *s. XIII) descriptus uidetur* *V* = *Vossianus quart.* 86 *s. IX ineuntis* *C* = *Parisinus* 8069 *olim Thuaneus s. X—XI* *S* = *cod. Bellouacensis in Bineti editionis Petronii a.* 1579 *appendice adhibitus* *A ab initio mancus est, cf. praefatio*

7—18: *Centones Vergiliani*

7. 1 Ille manum *Aen. VII* 490 3 cerem *A* mundis *A* 5 torrita *A* 6 ad *A* percusa *A*, *corr.* A^1 nitiscit *A*

Fervet opus redoletque, volat vapor ater ad auras.
Instant ardentes veribusque trementia figunt,
Conclamant rapiuntque focis onerantque canistris.
Vndique conveniunt pueri innuptaeque puellae.

8

B. III 81.
M. 1613.
B. IV 192.

De alea

Artis opisque [tuae], tua si mihi certa voluntas,
Expediam dictis donum exitiale Minervae.
Tu vatem, tu, diva, mone. nunc ipsa vocat res
Et furiis agitatus amor; protentus in octo
Ipse dies agitat festos pro nomine tanto.
Effera vis animi numeros et nomina fecit.
Ossa minutatim fundo volvuntur in imo.
Mille nocendi artes. varium et mutabile semper
Artificis scelus, atque inprovida pectora turbat.
Per varios casus levium spectacula rerum
Intenti ludo exercent rapiuntque ruuntque
Incerti, quo fata ferant, atque aere sonoro
Insanire libet: duris dolor ossibus ardet.
  Omnibus extemplo magnum dat ferre talentum,
Qui vocat; adrectae mentes stupefactaque corda
Vota metu duplicant; tantae est victoria curae.
Ergo ubi delapsae, mixto premit agmine turba
Consilium quaerens; subitus tremor occupat artus. *p. 2*
Tunc certare odiis. multos alterna revisens
Lusit et in solido rursus Fortuna locavit:

8 feruen *A, sed corr.* A^1 redolenq; *A*

8. *Inscriptiones rubro colore pictae sunt in A* 1 tuae *Burmannus add. ex Aen. VIII* 377, *om. A* opus rarae *a* uolūtas *A* 2 minuere *A* 3 Tu uadē *A* 4 furtis *A* 7 uuluuntur *A, corr.* A^1 8 semp *A* (*sic* per *saepius*) 9 adq; *A* 12 adq; here *A, corr. a* 13 insaniret *A* 14 exemplo *A, corr. a* 16 tanta *A, corr. a* 17 miss° *A,* mixto *Aen. XI* 880 18 uoltu *Aen. IV* 477; querendum *A*; quaerens *a* subtus *A, corr. a* arte *A* 19 alternas *A* 20 ludit *A, corr. a* furtuna *A*

Aut doluit miserans inopem aut invidit habenti.
Multa viri nequiquam inter se vulnera iactant
Et tenues rumpunt tunicas, caecique furore
Hinc metuunt cupiuntque, dolent gaudentque. [quid] ultra?
Vidi oculos ante ipse meos me voce vocantem,
Contulimusque manus: [experto] credite, quantus
Corde dolor! quid non mortalia pectora cogis?
Monstrum horrendum ingens [tot] sese vertit in ora.
Tu potes unanimes armare in proelia fratres:
Aere renidenti de vita et sanguine certant.
Tunc duo Trinacrii iuvenes noctesque diesque
Intenti ludo exercent fulgentiaque aera
Accipiunt redduntque; remittunt omnia fatis.
Conveniunt, quibus ipsa procul discordibus armis
Fundit humi facilem victum iustissima tellus,
Aut qui divitiis soli incubuere repertis:
Considunt transtris nati melioribus annis;
Multi praeterea, quos fama obscura recondit,
Stant circum.
Tunc vero ad vocem celeres miserum inter amorem
[Experiuntur] et in medium quaesita reponunt;
Pro se quisque viri summa nituntur opum vi.
Nec mora, missus adest fati sortisque futurae.
Scinditur incertum studia in contraria vulgus. *p. 3*
Hinc atque hinc ardent animi: vox omnibus una est.

21 inuidi *A* 22 nequicquam *A* 23 tunica *A* forore *A*, *corr. a* 24 hic *A*, hinc *Aen. VI* 733 medunnt *A* gauderentque ultra *A* er *et* ultra *del. a* quid ultra? *Burm. ex Aen. III* 480 26 contullimusque *A* experto *Vossius ex Aen. XI* 283 : me *A* 27 cocis *A, corr. m. rec.* 28 mon^{s}trum *A* tot *add. a* 29 unianimes *A* unanimos *Aen. VII* 335 proelia *sic A* 30 Hęrenitendi *A*, *corr. a* 31 trinacri *A* 32 Intendunt *A, corr. a ex Aen. VII* 380 furgentiaq; *A* 33 accipiuntq; redduntq; *A, cf. Georg. IV* 172. *Aen. VIII* 450 fatis *sic A*, t *et* i *compendio iunctis* permittunt *A* remittunt *Ponor a Thewrewk cl. Aen. XI* 359 34 ista *et* artis *A, corr. a* 36 tunc incobuere A^1, *recte A* 38 recundit *A teste Baehrensio* 40 ad uoces celerē *A* uocem A^1 morē *ex* -res *A* 41 Ludunt *ex glossa ortum A* Exper. *Burm. ex Georg. IV* 157 45 adq; *A*

Et quamvis socium certent superare priorem,
Ima petunt: veris facilis datur exitus umbris.
Praecipites pariterque ruunt, non deficit alter.
  Vos, o Calliope, precor, adspirate canenti,
Quae loca quive habeant homines, ubi sistere detur.
In summo collem, qui plurimus; alter ab illo
Est locus, quem iuxta sequitur, quo deinde sub ipso
Hic locus est partis semper sublimis: at illum
Quinque tenent ebuli bacis minioque rubentem.
Terna tibi haec primum fundo volvuntur in imo.
Sunt alii, quos ipse via sibi repperit usus.
Triginta magnos adversosque orbibus orbes
Eloquar (an sileam?), levium spectacula rerum;
Mores et studia et populos et praelia victis
Expediam, sed summa sequar fastigia rerum.
Primus habet; capit ante locum fremituque secundo
Prima tenet; [ardent] animi risuque soluto
Voce vocant.
Tunc vero in curas animo diducitur omnis,
Quem petis, obtutuque haeret defixus in uno
Atque animum nunc huc celerem nunc dividit illuc,
Spemque metumque [inter], secumque ita corde volutat.
Vt primum discussae umbrae et lux reddita menti,
Sortitus fortunam oculis sic incipit ore:

47 Iã appetunt quamueris *A, corr. a et Burm.* qua umbris *Baehrens* umbris *Burm. ex Aen. VI* 894] inde *A* 48 rųnt *A* alter *Aen. VI* 143 tales *A* 49 oc *A* 50 homine · subsistere *A* 52 hunc *a* quem *A*, *Aen. VI* 815 | quo *Aen. V* 323 quis *A* 53 at illum *Georg. I* 242, ab illo *A* 54 ępuli uacis nimioq; *A*, *corr. a* 56 Nunc age quos ipsa uiam *A*, *corr. Burm. ex Georg. II* 22 reperit *A* 57 trigenta *A* alternosque *Aen. V* 584 orrib. orbes *A* 58 an sileam *Aen. III* 39 uel prima *A* 59 et studia] estudia *A* populum *A*, praelia uictus *A*, *cf. Georg. IV* 5 praemia *Aen. V* 353 61 ante] ate *A* 62 tenet *scripsi ex Aen. V* 338 tenens *A* ardent *add. Burm. ex Aen. II* 316 rursusque *A*, *corr. I. Vossius ex Georg. II* 386 64 animoš *A* 65 petis *A* petat *conicio* 66 adq; *A* 67 inter *add. a* 69 furtunam *A*

'Quae nunc deinde mora est? veniam, quocumque vocaris;
Quin age, si qua animo virtus, et consere dextram:
Efficiam, posthac ne quemquam voce lacessas.' *p. 4*
Dixit et e curru magna ter voce vocavit,
Terque quaterque simul vox ingeminata remugit.
Tunc variae comitum facies et pallor in ore;
Nunc victi tristes, nil magnae laudis egentes
Deponunt animos et inania murmura miscent.
Quondam etiam victis redit in praecordia virtus
Victoresque cadunt, quoniam fors omnia versat.
Hic victor superans reddi sibi poscit honorem
Talia vociferans: 'da, non indebita posco.
Quin age, si quid habes, quo me decet usque teneri'
Clamat.
Tunc vero victus socios simul increpat omnis,
Nomine quemque vocans. illi obstipuere silentes;
Non ipsi inter se sortem miserantur iniquam,
Sed graviter vario noctem sermone requirunt.
Visceribus miserorum atque inter pocula laeti
Cantantes laetique animos convivia curant.
  Ecce autem elapsus, genitor quem miserat urgens,
Vnus natorum longo post tempore venit.
Hos aditus, iamque hos aditus, omnemque pererrat
Vndique circuitum, aditumque per avia quaerit.
Verum ubi nulla datur dextra exsuperare potestas,
Constitit in digitos et toto vertice supra

70 Quā *A* quodcūq; *A* 71 qua nimo *A* 72 nequicquam uoces *A* 73 adq; cum *A* et e curru *scripsi ex Aen. XII* 681 et ad bellum *Baehrensius* 74 ingemitata *A* 76 nuc *A* nihil *A* 79 uictores (o *ex* u) *A* qm̄ *A* 80 redit si^{bi}poscit *A* 81 indeuita *A* 82 decit *A* 84 socius *A, corr. A*[1] 85 silentis *A*; -es *Aen. XI* 120 87 sermonē *A* 88 adq; *A* 89 cant. *et* animos *non Vergiliana, cf. Georg. I* 301. 90 melapsus *A* misera turgens *A, corr. Burmann* Arcens *Aen. IX* 583 91 nautorum *A* 92 iamq; huc *A* 93 circumitum *A* 94 ubi] bi *A* dextra] caecum *ex Aen. VII* 591? 95 digito sed *A* digitos *Burm.* et *Baehrens*

Obnixus latis umeris et †pectore duro
Et super incumbens, furiis accensus et ira
Talia voce refert:
'Quo, moriture, ruis? quae te dementia ducit? *p. 5*
Non vires alias conversaque numina sentis?
Cede locis!'
Talia fatus erat pressoque obmutuit ore.
Illa autem, cui fata parent, et Iuppiter hostis
Deserit [inceptum]; conversa[que] numina sentit.
Postquam illum vita victor spoliavit et auro,
Tunc vero ardentes oculi atque adtractus ab alto
Spiritus interdum gemitu; furor iraque mentem
Praecipitant, maestis late loca questibus implet,
Multa gemens ignominiam plagasque superbi
Victoris, caput [et] glauco velatus amictu
Ardua tecta petit rursusque ad limina nota
Victus abit guttisque umectat grandibus ora.

9

B. I. 146.
M. 669.
B. IV 197.

Narcissus

Candida per silvam primaevo flore iuventus
Adsidue veniebat: ibi haec caelestia dona
Et fontes sacros insigni laude ferebat

96 *aut* robore duro (*Aen. XI* 893) *aut* pectore firmo (*VI* 261) *uel* toto (*I* 717. *IX* 276) *Burm.* 99 moritur · eruisq; te dementia dementia ducit *A*, *sed* cepit *Verg. ter* 100 nomina *A* 101 caede *A* 103 ille *A* illa (*sc.* Fortuna) *ego* facta *A* lupiter *A* 104 inc. *et* que *add. Burm. ex Aen. IX* 694 *et V* 466 (*ubi* sentis); numine sedent *A* 105 illo *A* 106 adq; *A* 107 sps̄ *A* gemitus *A* 108 pręcipitat mestis *A*, *cf. Aen. II* 317 109 ignominiam *Burm. ex Georg. III* 226 animo retines *A*, *non Vergiliana* 110 et *add. Burm.* clauco *A* *post* 110: Et pariter sua rursusque ad limina tendit *A*, *del. Burm. haec ut non Vergiliana, sed sunt glossema ad u.* 111 111 rursusque *Aen. VII* 491] irasque *A* 112 Victus agit *A* abit *Burmannus* Volnus alit *ex Aen. IV* 2 *Baehrens, recte?*

9. 1 Candita per silluam *A* iouentus *A* 2 celestia *A* 3 sacro *A*

Insignis facie longumque bibebat amorem,
Intentos volvens oculos, securus amorum.
Dum stupet atque animum pictura pascit inani,
Expleri mentem nequit ardescitque tuendo
Egregium forma iuvenem, quem nympha crearat:
Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.
His amor unus erat, dorso dum pendet iniquo,
Oblitusve sui est et membra decora iuventae
Miratur rerumque ignarus imagine gaudet.
Ilicet ignis edax secreti ad fluminis undas *p. 6*
Ipsius in vultu vana spe lusit amantem,
Et praeceps animi collo dare brachia circum
Ter conatus erat nec, quid speraret, habebat.

10

MAVORTI

B. I 147.
M. 282.
B. IV 198.

Iudicium Paridis

Pictus acu tunicas et barbara tegmina crurum
Forte recensebat numerum sub tegmine fagi.
Horrescit visu subito et memorabile numen
Aut videt aut vidisse putat. 'quo tenditis' inquit
'Caelicolae magni? pacemne huc fertis an arma?'
Ad quem tum Iuno supplex his vocibus usa est:
'O lux Dardaniae, Troianae gloria gentis,
Quam dives pecoris, nivei quam lactis abundans,
†Et proprio fuerint distentae lacte capellae
Vbera, nec metas rerum nec tempora pono.
Haec tibi semper erunt, hic inter flumina nota

4 et insignis *A* uiuebat *A* 5 securos *A* 6 adq; *A* 8 nymfa *A* 10 pendit *A* 13 illicet *A* 16 ^{co}natus *A m. pr.* ne quid *et* abebat *A*

10. Maborti *A* 1 acus *A*, *corr. m. rec. Burmannus transponit u.* 29 *ante u.* 2 3 uiso *A* nomen *A* 4 pudat *A* 5 magnae *Baehrens* 6 uno suplex *A* 8 *cf. Verg. ecl.* 2, 20 habundans *A* 9 *non est Vergili, sed cf. ecl.* 4, 21 9 *sq. corrupti sunt* 9 Tam propriae *Burm.* servent *Baehrens*

Sponte sua sandyx pascentis vestiet agnos.
Praeterea sceptrum dabitur, Troiane, quod optas.'
Talibus orabat Iuno. Tritonia Pallas
Orsa loqui, nimbo effulgens et Gorgone saeva:
'Disce, puer, virtutem ex me verumque laborem,
Militiam et grave Martis opus; sit pectore in isto
Vulnera dirigere et calamos armare veneno.'
Has inter voces, media inter talia verba
Sic contra est ingressa Venus, male numen amicum,
Nuda genu, nudos cervix cui lactea crines *p. 7*
Corripit in nodum; rosea cervice refulsit
Et vera incessu patuit dea. ille repente
Obstipuit subitaque animum dulcedine movit
Et mentem Venus ipsa dedit. decus enitet ore
Exultatque animis et se cupit ante videri.
'Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos,
Sic cytiso pastae distendant ubera vaccae:
Formosi pecoris custos, formosior ipse,
Aspice nos tantum, Lacedaemoniosque hymenaeos
Coniugio iungam stabili propriamque dicabo
Reginam thalamis Phrygio servire marito.'
Ille deae donis ac tanto laetus honore
Vltro animos tollit dictis ac talia fatur:
'Iam iam nulla mora est neque me sententia vertit.
Do quod vis: licet arma mihi mortemque minetur,
Me tamen urit amor. veniam quocumque vocaris;
Tu modo promissis maneas.' ea verba locutus
Vendidit hic auro patriam. dux femina facti.
Nec mora, continuo penetrat Lacedaemona pastor

12 sandix *A* 15 Vrsa *A* 20 Si *A* male numen *Aen. II* 735 numen male *A* 22 colligit *Schraderus* 23 illa *A* 24. dulcidine *A* 25 ipsam̈ *A* 26 exultaᵗq; *A* 27 grineas *A*, *corr. a* 28 citiso *A* baccę *ex* bacchęę *A*, *corr. a* 30 umeneos A^1 (umentos *A*), *corr. a* 32 frigio *A* 33 hac tantos *A* lętos *A*, *corr.* A^1 35 sententiam *A* 36 minetur *correxi ex Aen. XI* 348 minentur *A* 37 ęueniam *A* 39 uendedit *A* fęmina *A* 40 conti=nuo *A*

Ledaeamque Helenam Troianas vexit ad urbes,
Et si fata deum, si mens non laeva fuisset,
. . . .

11

B. I 170.
M. 1607.
B. IV 199.

Hippodamia

Pandite nunc Helicona, deae, nunc pectore firmo
Este duces, o si qua via est, et pronuba Iuno;
Pallida Tisiphone, fecundum concute pectus!
Non hic Atridae et scelus exitiale Lacaenae:
Hic crudelis amor. nunc illas promite vires,
Maius opus moveo: quaesitas sanguine dotes *p. 8*
Et scelerum poenas inconcessosque hymenaeos.
  Vrbs antiqua fuit: fama est obscurior annis.
Quid memorem infandas caedes et facta tyranni?
Ausi omnes inmane nefas irasque minasque.
Quis tam crudelis optavit sumere poenas?
Hic, qui forte velit currus agitare volantis,
Invitat pretiis animos et praemia ponit.
Tormenti genus incertum de patre ferebat.
Fama malum; incautum dementia cepit amantem —
Horresco referens —: rapido contendere cursu
Conposuit legesque dedit populosque propinquos
Infelix habuit thalamus. ruit omnis in urbem
Magnanimum heroum primaevo flore iuventus.
Vndique conveniunt et virginitatis amore

41 lędeamq; *A* troianam *A*, *corr.* *A*[1] *post u.* 42 *Burm. addit Aen. II* 54 *sq.* 'Inpulerat ferro Argolicas foedare latebras, Troiaque nunc staret Priamique arx alta maneres'.

11. Ippodamia *A* 1 illicona *A* 2 os si *A* pronubia *A* 3 tissifone *A* (tisifone *a*) secundum *A*, *corr.* *A*[1] concipe *A*, *corr.* *a* 4 atride nec *A*, *Aen. IX* 602 aut *Burm.* et *Aen. VI* 511 exiciale lacenę *A* 5 promitte *A* 6 quęsita *A* 7 inconcessoq; ymeneus *A* 9 tyrranni *A* 10 inmanes *A* ir=as *A* 11 obtauit *A* 12 uellit *A* 13 ponis *A* 14 turmenti *A*, *corr.* *A*[1] 16 curso *A* 17 populusq; *A* 18 thalamos *A*, *corr.* *A*[1] omnes *A* 19 magnanimi *A*

Contendunt petere, dubii seu vivere credant
[Sive extrema pati miseri, quibus ultimus esset]
Ille dies, vitamque volunt pro laude pacisci.
Post, ubi confecti cursus, circensibus actis
Supplicia expendunt iuvenes ante ora parentum;
Linquebant dulces animas et corpora patrum.
Pro molli viola, pro purpureo narcisso
Ora virum tristi pendebant pallida tabo
Vestibulum ante ipsum saevique in limine regis
Terribiles visu formae inposuere coronas.
Quin ipsae obstipuere domus noctesque diesque;
Vmbrae ibant tenues, odium crudele tyranni
Saepe queri et longas in fletum ducere voces.
O virgo infelix, iam fas est parcere genti!
Pestis et ira deum crudeli funere virgo, *p. 9*
Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello.
Tempore iam ex illo nil magnae laudis egentes
Deponunt animos scelerata excedere terra.
  Ecce inter sanctos ignis, dum sacra morantur,
Et iuxta genitorem adstat lasciva puella,
Cui pater et coniunx, si qua fors adiuvet ausum,
Ora puer prima signans intonsa iuventa,
Pictus acu chlamydem et barbara tegmina crurum
Venit. amor fidens animi [atque] in utrumque paratus.
[Inclusum ut buxo aut Oricia terebintho]
Lucet ebur, tantum egregio decus enitet ore.
Postquam introgressi et coram data copia fandi,

21 pedere · dubiis eum uiuere credã *A* et dubii *Burm.* *uersum* 21ª *add. Burm. ex Aen. I* 219 *et II* 248 24 parenti *A* 25 partũ *A* 26 purporeo *A* 27 pendebat *A* 28 uestipulum *A* regi *A* 29 uiso *A*, *corr. a* 30 stupuere *Georg. IV* 481 31 tyrranni *A* 36 magnum *A* magnę *A*¹ egentẽ *A*, *cf. Aen. V* 751 37 scelerati excidere *A* 38 s̄cos *A* (sacros *apograph. Leid.*), *cf. Aen. III* 406 39 iusta *A* lasciba *A* 40 coniuⁿx *A* adiubet *A* 41 prima signa · signans *A*, *corr. a* (*non A*¹) iubenta *A* 42 clamidem *A* 43 atque *add. Aen. II* 61 *u.* 43ª *add. Burm. ex Aen. X* 136 45 cupia *A*

Rex prior adgreditur dictis atque increpat ultro:
'Quo, moriture, ruis? quae te dementia cepit?
Aut quisnam ignarum conubia nostra petentem
Iussit adire domos? quidve hinc petis?' inquit ◡ – ◡̲
'Poenarum exhaustum satis est miseretque pudetque:
Pone animos et pulsus abi; miserere tuorum!
Non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas?
Sunt aliae innuptae: thalamis ne crede paratis!
Ne pete conubiis natam: dabis, inprobe, poenas.'
Ad quae subridens paucis ita reddidit heros:
'Hostis amare, quid increpitas mortemque minaris?
Ne tantos mihi finge metus tam fortibus ausis.
Nec mortem horremus, nec nos via fallit euntis:
Quo res cumque cadent, nec me sententia vertit.
Audentes Fortuna iuvat. stat, quidquid acerbi est,
Morte pati; quo fata trahunt retrahuntque, sequamur.' *p. 10*
Talia dicentem iam dudum aversa tuetur
Causa mali tanti multos servata per annos.
Qualis gemma micat, fulvum quae dividit aurum,
Inter utramque viam talem se laeta ferebat,
Ac veluti Pariusve lapis circumdatur auro
Arte nova, talis virgo dabat ore colores
Insignis facie, oculos deiecta decoros.
Vritur infelix, subitoque accensa furore
Stare loco nescit. quis enim modus adsit amori?
Nulla Venus, nulli quondam flexere hymenaei;

46 adq; *A* 48 quisquam *A*, *corr. Schrader*, *cf. Aen. III* 338 49 domus *A*, *corr. A*[1] inquid *A*, *cf. Georg IV* 446 50 exaustum *A* putetque *A* 51 poene *A* pulsos *A* misere (*sic*) *A* 52 potestas *Aen. IV* 565 poetas *A* 54 ne pede conobius *A* inprope pęnas *A* 55 adq; *A* reddedit *A* 56 minatis *A* 57 medos *A* 58 morte *A* uiam *A* 59 sententiam *A* 60 iubat *A* acerui est *A* 61 morti *A* traunt retrauntq; *A* 64 migat *A* q; *A* 65 utrumque *A* tale *A*, *corr. Baehrens* 66 hac *A* aurum *A*, *corr. A*[1] 67 talis *sic A* 69 acensa forore *A* 71 null$\overset{i}{\equiv}$ (*ex* -la?) fexere hymenei (*ex* hymenti) *A*

Solus hic inflexit sensus. dum plurima volvit
In partisque rapit varias, famulumne parentis
Audeat affari, quae prima exordia sumat,
Incipit effari mediaque in voce resistit.
Versanti potior vix haec sententia sedit:
Custodem ad sese per noctem plurima volvens
Intra tecta vocat funditque has ore querellas:
'Quis novus hic nostris successit sedibus hospes?
Ire iterum in lacrimas misera et tam dira cupido?
En quid ago? aut quae iam spondet fortuna salutem
Per tot ducta viros? quo nunc certamine tanto?
Vmbrarum hic locus est, quo me decet usque teneri.
Respice ad haec, miserere animi non digna ferentis:
Ora manusque ambas defunctaque corpora vita
Et funus lacerum, caput et sine nomine corpus.
Argumentum ingens: currusque rotasque volucris
Falle dolo. dolus an virtus, quis in hoste requirat?
Accipe daque fidem.' Media inter talia verba
Luctantem amplexu molli fovet; hoc decus illi *p. 11*
Venturum excidio, vana spe lusit amantem.
Tandem pauca refert: 'Tuus, o regina, quid optes,
Explorare labor. vincant quos vincere mavis.
Testor utrumque caput, mihi iussa capessere fas est.
Vnum pro multis dabitur caput.' atque ita fatus
Ergo iussa parat, spe multum captus inani,
Scilicet id magnum sperans fore munus amanti.
Artificis scelus et taciti ventura videbant,
Vnius in miseri exitium ventura sub axem.
Oceanum interea surgens Aurora relinquit,
Iam sole infuso, magnae sub moenibus urbis.

73 partisq; *A* famulā nec *A*, *cf. Aen. V* 95 74 effari q; *A* 75 in uoca *A* 76 sedet *A* 77 costodem *A* 78 fundetq; *A* 79 nouos *A* 81 En *A* (*Aen. IV* 534) quemnam *et* furtunā salute *A*, *corr. Burm. ex Aen. XII* 637 82 quo *Aen. IV* 98 qui *A* 83 decit *A* 89 fide *A* 91 amentem *A* 92 tuos *A* 95 adq; *A* fatur *Burm.* 96 spem *A* 97 id *Burm.* hic *A* 99 sub ase *A* 100 Occeanum *A* relinquet (t *in ras. ex* ns *ut videtur*) *A* 101 mȩnib; *A*

Graecus erat, fama multis memoratus in oris,
Nec visu facilis nec dictu affabilis ulli.
Vndique visendi studio turbante tumultu
Conveniunt, quibus aut odium crudele tyranni
Aut metus acer erat puerique parentibus orbi
Et trepidae matres et lamentabile regnum.
Flent maesti mussantque patres, hic cara sororum
Pectora maerentum, quibus est fortuna peracta.
Hos inter motus stat ductis sortibus urna.
Tunc loca sorte legunt. extemplo arrectus uterque
Stat sonipes ac frena ferox spumantia mandit.
Nec mora: continuo vasto certamine tendunt
Custodes lecti atque arrectis auribus adstant
Orantes veniam; certatur limine in ipso.
Atque ea diversa penitus dum parte geruntur,
Discessere omnes medii, signoque repente,
Qua data porta, ruunt. sic densis ictibus heros *p. 12*
Stridore ingenti atque oculis vigilantibus exit,
Incumbens umero; sonitu quatit ungula campum.
Dant animos plagae, pronique in verbera pendent
Pro se quisque viri; tunc caeco pulvere campus
Conditur in tenebras, qua proxima meta viarum,
Et longum superant flexu caecique furore.
Illi inter sese de vita et sanguine certant.
Regina e speculis miro properabat amore
Omnia tuta timens, quoniam fors omnia versat.
Audit equos, audit strepitus, timet omnia secum

103 effabilis *A* 104 tumulto *A*, *corr.* *A*[1] 105 tyrranni *A* 106 s̈acer *A* *m. pr.* 108 mesti muscantq; *A* (mussantq; *A*[1]) soro℞ *A* 109 merentum *A* furtuna *A* 110 modus *A* 111 aͬrectus *A* *m. pr.* 112 hac *A* 114 costodes *A* adq; *A* 115 orante≡s (*ex* -tus) *A* 116 adq; *A* 117 mediis·ignoq; *A* 118 runt *A* 119 adq; *A* 120 sonitum quattit *A* 122 campos *A*, *corr.* *A*[1] 123 proximat meta uirũ *A* 125 Inter illis sedent uesano sanguine certant *A*, *corr.* *Burm.* *ex* *Aen.* *VIII* 452 *et* *XII* 765 126 Regin *A* 127 timmens. q̅m̅ fors *A* ues^{s}at *A* 128 strepi≡tus (do *erasum*) *A*

Praescia venturi. sed spes incerta futuri.
Et proni dant lora: volat vi fervidus axis,
Liquitur, in medioque ardentem deserit ictu.
Carpit enim vires et, haec ut cera liquescit,
Excoquitur vitium, tum nititur acer et instat.
Vertitur interea et scelus expendisse merentem
Matres atque viri voces ad sidera iactant.
Dum trahitur curruque haeret resupinus inani,
Radit iter laevum interior subitoque priorem
Praeterit et super haec inimico pectore fatur:
'Istic nunc, metuende, iace vetitosque hymenaeos
Sume, pater frustraque animis elate superbis.
En qui nostra sibi tot iam labentibus annis
Servabat senior, nostrasne evadere demens
Sperasti te posse manus circensibus actis?
Hic tibi mortis erant metae: submitte furorem,
Qui iuvenum tibi semper erat! speravimus ista
Et tandem laeti sociorum ulciscimur umbras.' p. 13
Dixit et e curru saltum dedit ocius arvis.
Excipiunt plausu; caelum tonat omne tumultu.
Ipse etiam eximiae laudis cum virgine victor
Ibat ovans umeroque Pelops insignis eburno.
Tunc vero exarsit iuveni dolor ossibus ingens.
Olli (sensit enim simulata mente locutam)
Nec latuere doli, caput horum et causa malorum;
Tunc quassans caput haec effundit pectore dicta:
'Me (adsum qui feci) — merui, nec deprecor' — inquit,
'Spargite [me] in fluctus. en haec promissa fides est?

129 futuri *Aen. VIII* 580 futuris *A* 130 uolauit feruidus *A* 135 adq; *A* uocesq; *A* que *om. ecl.* 5, 62 136 traitur *A* here *A* 137 supitoque *A* 139 Isti *A* ymeneos *A* 140 Summe *A* superuis *A* 141 lambentib; *A* 144 fororẽ, *corr. in* furorẽ, *A* 145 speramus (ni *supra*) *A* 146 et tandem *A* 147 Dixit ite currus altum dedi. tocius omnis *A* omnis (*A*) *ex* omne (148) *ortum puto* ocius aruis *scripsi cum Aen. XII* 681 148 *cf. Aen. V* 575 plausum. cęsum *A* 155 Meme *A* (*cf. ad u.* 156) *et Aen. IX* 427 deprecor *A* 156 me *om. A*

I nunc, ingratis offer te, inrise, periclis.
His etiam struxi manibus, deceptus amore.
Nusquam tuta fides; varium et mutabile semper
Femina.' sic fatus liquidas proiecit in undas
Aeternam moriens famam, quae maxima semper
Dicitur aeternumque tenet per saecula nomen.

12

B. I 45.
M. 581.
B. IV 205.

Hercules et Antaeus

Litus harenosum [ad] Libyae caelestis origo
Alcides aderat, terrae omnipotentis alumnum
Caede nova quaerens et ineluctabile fatum.
Protinus Antaeum vasta se mole moventem
Occupat, ille suae contra non inmemor artis
Concidit atque novae rediere in praelia vires.
Adrepta tellure semel vim crescere victis
Non tulit Alcides et terra sublevat ipsum.
Namque manus inter conantem et plurima frustra
Corripit in nodum nisuque inmotus eodem
Auxilium solitum eripuit, corpusque per ingens *p. 14*
Non iam mater alit Tellus viresque ministrat.
Verum ubi nulla datur dextra adtrectare potestas,
Illum exspirantem magnum Iovis incrementum
Excutit effunditque solo. ruit ille volutus
Ad terram, non sponte fluens, vitaque recessit.

157 li *A* offerite *A* periculis *A*, *corr.* *A*[1] 158 instruxi *A* struxi *Aen. IV* 680 161 q; *A* 162 ęternumqe *A*
12. et antheus *A* 1 arenosum *A* ad *addidi ex Aen. IV* 257 libię *A* 4 anteum basta *A* mobentẽ *A* 6 adq; nobe *A* 7 adreptat *A*, *cf. Aen. X* 298. *XII* 799 victi *Oudendorp* 8 tullit *A* 10. inmodus *A*

B. I 168.
M. 689.
B. IV 206.

13

Progne et Philomela

Aspice ut insignis vacua atria lustrat hirundo!
Vere novo maestis late loca questibus implet;
Victum infelicem maerens Philomela sub umbra
Adsiduo resonat cantu miserabile carmen.
Causa mali tanti coniunx, thalamique cruenti
Virginis os; notumque, furens quid femina possit.
Hic crudelis amor: crudelis tu quoque, mater;
Infelix puer, atque odium crudele tyranni.
Progeniem parvam curaeque iraeque coquebant,
Threïcio regi cum iam securus amorum
Coniugis infandae inter deserta ferarum
Fas omne abrumpit, pariterque loquentis ab ore
Decidit exanimis vox ipsa [et] frigida lingua:
Haut impune quidem dementia cepit amantem.
Pectore in adverso saevi monumenta doloris
Fertque refertque soror, crimenque [et] facta tyranni
Sanguis ait. Solidae postquam data copia fandi,
(Vulnera siccabat circum praecordia) 'Sanguis,
Accipe' [ait] 'vocem', ac saevo sic pectore fatur:
'Heu miserande puer, nunc te fata impia tangunt!'
Regalis inter mensas genitoris et ora *p. 15*
Polluit ore dapes, quidquid solamen humandi est.
Dum genitor nati morsu depascitur artus,
Et soror et coniunx petierunt aethera pinnis.

13. Progne et filomela *A* 1 irundo *A* 2 nobo mestis *A* 3 Foetum *Burm.* merens filomela *A* ũbras *A* 5 coniuncta · lamiq; *A* 6 ferens *A*, *cf. Aen. V* 6 8 adq; *A* tyrranni *A* 10 Treicio *A* 11 coniugi *A* 13 Occidit *Burm.* et *add. Georg. IV* 525 14 Aut inpone *A* 16 sor *A* et *add. Burm.* facta *Aen. VIII* 483 fata *A* tyrranni *A* 17 *interpunxi* solite *A* solidaeque *Aen. II* 639 cupia *A* 19 ait *add. Burm.* ac *Baehrens* at *A* et *uulgo* 22 umandi *A* 24 con=iunx *A*

14

B. I 14.
M. 575.
B. IV 207.

Europa

Vulneris inpatiens hominum rerumque repertor
Et faciem tauro propior descendit ad undas.
Europam nivei solatur amore iuvenci.
Dulcibus illa quidem inlecebris in litore sicco
Luserat, insignis facie, candore nivali.
Saucius at quadrupes saltus ingressus apertos
Forte fuit iuxta, superi regnator Olympi,
Obtulerat qui se ignotum venientibus ultro
Virginibus Tyriis aurata fronte iuvencum.
At circum late comites per litora passim
Diffugiunt visu exsangues taurumque relinquunt,
Sola (novum dictu) contra stetit ora iuvenci
Ante Iovem: nam te voluit rex magnus Olympi.
Hunc Phoenissa tenet vasta se mole moventem
Purpureosque iacit flores omnemque pererrat,
Ille autem spissa iacuit revolutus harena.
Inponit regina manum patiensque pericli
Mollibus intexens ornabat cornua sertis.
Hunc ubi contiguum summo tenus attigit ore
Et super incumbens sertis et fronde coronat —
Iam iam nulla mora est — animum labefactus amore
Accepit venientem ac mollibus extulit undis.
Illi (sensit enim tuus, o clarissime, frater)
Subsidunt undae, straverunt aequora venti.
Nunc pelagi nymphae crinem de more solutae

14. 2 proprior *A* 3 iubenci *A* 5 nibali *A* 6 ad *A* 7 superis *A* olymphy *A* 8 Obtullerat *A* 9 iouencum *A* 10 Ad *A* 11 exsangue (*sic*) *A* relincunt (c *ex* g) *A* 12 nobum dictum *A* 13 uolluit, *erasa* l, *A* olimpi *A* 14 Hun fenissaten · et *A* mobentẽ *A* 15 purporeosq; iacet *A* omn ·] oculisque *Cannegieterus* totumque *Aen. IV* 363 16 arena *A* 19 contiguõ *A*, *corr.* A^1 22 accipit *A* hac *A* extullit *A* 23 Ille *A* tuos *A* 25 nimfe crimen de moret tenentẽ *A* solutae *Aen. III* 65

Suspensum et pariter comitique onerique timentem

. . . .

Egregia interea summa sublimis ab unda p. 16
Prona petit maria et pelago decurrit aperto.
Tunc laeva taurum cornu tenet inscia culpae
Obliquatque sinus in ventum auramque patentem:
Ille, manum patiens, miro properabat amore,
Et ductus cornu rex omnipotentis Olympi
Insuetum per iter tacitis subremigat undis
Perfidus, alta petens abducta virgine praedo.

B. I 172.
M. 1609.
B. IV 208.

15

Alcesta

Egregium forma iuvenem pactosque hymenaeos
Incipiam et prima repetens ab origine pergam,
Si qua fides, animum si veris inplet Apollo.
Iam gravior Pelias multis memoratus in oris
Rex erat et tantas servabat filia sedes.
Illam omnis tectis primaevo flore iuventus
Ardebat, sed res animos incognita turbat.
Iura dabat legesque viris, sub rupe leonem
Aut spumantis apri cursum qui foedere certo
Et premere et laxas sciret dare iussus habenas.
Iamque aderat Phoebo ante alios dilectus amore;
Ipse inter primos caput obiectare periclis
Obtulerat, fidens animi fretusque iuventa.
Ergo iussa parat, multis comitantibus armis.
Itur in antiquam silvam, stabula alta ferarum,

26 umentẽ *A*. *post* 26 *deesse puto uersum* 29 Tunc leuat aurum cornũ *A* 30 aurũq; *A* 31 manum *Aen. VII* 490 manu *A* miro *Aen. VII* 57 uero *A* 33 subremigandis *A, corr. Heinsius* 34 pedens adducta *A*

15. 1 himeneos *A* 3 uerus *Wakkerus* 4 grauiter *A* 6 primebo *A* 7 turbant *A* 8 subrepe *A* 9 afri *A* fidere *A* 10 lassas *A* abenas *A* 11 foebo *A* dilectos *A* 12 iactare *A, corr. Burm. ex Aen. II* 751 13 Obtullerat *A* iubenta *A* 14 cogitantib; *A*

Atque hic exsultans animis patiensque pericli
Optat aprum aut fulvum descendere monte leonem.
Tunc breviter super aspectans sic voce precatur:
'Sancte deum, summi custos Soractis Apollo, *p. 17*
Quem primi colimus, tua si mihi certa voluntas,
Ibo animis contra nec me labor iste gravabit.'
Nec mora nec requies; oranti et multa precanti
Aethere se mittit auditque vocatus Apollo
Et iuveni ante oculos his se cum vocibus offert:
'Incipe si quid habes, si tantum pectore robur
Concipis et si adeo dotalis regia cordi est:
Mecum erit iste labor, mitte hanc de pectore curam.'
Per silvas tum saevus aper cum murmure montis,
Tum demum movet arma leo vastoque sub antro
Asper acerba tuens vasta se mole ferebat,
Excutiens cervice toros; ea frena furenti
Concutit et stimulos sub pectore vertit Apollo .
. . . .
Dat iuveni et tenuis [fugit] ceu fumus in auras:
Ille autem inpavidus et munere victor amici
Emicat in currum et manibus molitur habenas.
Vt ventum ad sedes, reddi sibi poscit honorem;
Adiungi generum miro properabat amore.
Tum sic mortalis referebat pectore voces:
'Non haec humanis opibus, non arte magistra
(Accipio agnoscoque libens) tibi ducitur uxor,
Omnis ut tecum meritis pro talibus annos

16 Adq; hinc exultans animi *A* animis *Aen. II* 386 17 fulbum *A* 19 Sc̄e dm̄ *A* soractes *A. aliter Aen. XI* 785 20 uolontas *A* 23 Ętere *A* 24 iubeni *A* hi se *A* 25 abes *A* 27 eret *A* 28 silluam tum seba · per *A* siluas *Georg. III* 248 29 tunc *A* tum *Aen. XII* 6 31 ea *Aen. VI* 100 et *A* 32 sup *A. post* 32 *inserit Burm.* 'Vix ea fatus erat, currum geminosque iugalis' *fort. recte* (*ex Aen. VI* 190 *VII* 280) 33 fugit *add. Burm. ex Aen. V* 740 35 Etmigat in curru *A* mollitur abenas *A* 37 tenerum *A* · 39 non arte *Aen. XII* 427 neque arte *A* 40 agnuscoquę *A*

Exigat et possit parvos educere natos.'
Haec ubi dicta dedit, solio se tollit ab alto
Iam senior mediisque parant convivia tectis.
  Interea magnum sol circumvolvitur annum,
Parcarumque dies et vis inimica propinquat
Egregium forma iuvenem iam morte sub aegra:
Iamque dies infanda aderat et tempora Parcae *p. 18*
Debita conplerant crudeli morte sodalis.
Vt primum fari potuit crinitus Apollo,
Multa gemens casuque animum concussus amici,
Ipsius ante oculos sic fatis ora resolvit:
'Disce tuum, ne me incuses, volventibus annis
Advenisse diem; nam lux inimica propinquat.'
Haec ubi deflevit, caeli cui sidera parent,
Tunc sic pauca refert fatis adductus iniquis:
'Phoebe, tot incassum fusos patiere labores?
Nil nostri miserere? mori me denique cogis?
Eripe me his, invicte, malis; miserere tuorum,
Si qua fata sinant, et eris mihi magnus Apollo.'
Talibus oranti sic ore effatus amico est:
'Desine fata deum flecti sperare precando.
Sed cape dicta memor, duri solacia casus.
Obiectare animam quemquam aut opponere morti
Fas et iura sinunt; prohibent nam cetera Parcae.
Audiat haec genitor: patet atri ianua Ditis;
Hactenus indulsisse vacat.' sic fatus Apollo
Mortalis visus medio sermone reliquit.
Tunc vero ancipiti mentem formidine pressus
Obstipuit, cui fata parent, quem poscat Apollo;
Ire ad conspectum cari genitoris et ora

42 parbos adducere *A*   48 erat (ad *above*) *A*   49 deuita *A*   sudalis *A*   51 Multas *A*   casumq; *A*   53 uolentib; *A*   55 defleuit, u *ex* t *erasa*, *A*   sydera *A*   56 si *A*   57 Fębet tot *A*   62 flectis *A*   64 Oblectare *A*   quēquem *A*   65 sinū (nt *above*) proibent *A*   cętera *A*   66 patit *A*   i≡anua *A*   68 uisos *A*   reliquit *A*, n *super* i *alia manu antiqua. Paulo aliter Aen. IX* 657   70 quā poscat *A*

Cogitur et supplex animum temptare precando;
Multaque praeterea longaevo dicta parenti
Cum fletu precibusque tulit, ne vertere secum
Cuncta pater fatoque urgenti incumbere vellet;
Ecce iterum stimulat, sed nullis ille movetur *p. 19*
Fletibus aut voces ullas tractabilis audit.
Tunc genitor natum dictis affatur amicis:
'Non, ut rere, meas effugit nuntius auris;
Infelix causas nequiquam nectis inanes.
Hoc uno responso animum delusit Apollo.
Stat sua cuique dies, lacrimae volvuntur inanes.
Vtere sorte tua: patet atri ianua Ditis.'
Talia perstabat memorans fixusque manebat.
Egregia interea coniunx in limine primo
Agnovit longe gemitus (praesaga mali mens),
Tunc sic pauca refert: 'Quid, o pulcherrime coniunx,
Fare, age, quid venias? quae causa indigna serenos
Foedavit vultus? quae te fortuna fatigat?
Quaecumque est fortuna, mea est.' et talia fata
Demisit lacrimas factoque hic fine quievit.
Ille autem gemitus imo de pectore ducens
Talia voce refert: 'Quid me alta silentia cogis
Rumpere et obductum verbis vulgare dolorem?
Eloquar an sileam? luctum ne quaere tuorum;
Vixi et, quem dederat cursum fortuna, peregi.
Iamque dies nisi fallor adest; crinitus Apollo
Hos mihi praedixit luctus, pro nomine tanto
Obiectare animam seu certae occumbere morti.'
At regina gravi iamdudum saucia cura,

72 temperare *A* 74 flęto *ex* flętum *A* uertere *ex* uerteret *m. pr. A* 75 factoq; *A* uellit *A* 76 nulli☰s *A* mobetur *A* 77 illas *A* 78 genitur *A, corr. A*[1] 80 Infelix ni (ni *eras.*) causa nequicquam *A* 82 Stat uacuiq; *A* uuluuntur *A*, *corr. A*[1] 83 itere *A* dictis *A* 87 si *A* pulcerrima coniu^{n}x *A* 89 fędauit *A* q; te furtuna *A* 90 furtuna *A* sie talia fatus *A, corr. Burm. ex VI* 53 91 lacrimans · fatoq; *A* 92 inmo *A* 96 furtuna pegit *A* 99 certe *A*

Tristior et lacrimis et pallida morte futura,
Deficit ingenti luctu (miserabile visu)
Atque illum, talis iactantem pectore curas,
Talibus affata est dictis seque obtulit ultro
Decrevitque mori: 'breve et inreparabile tempus *p. 20*
Omnibus est vitae neque habet fortuna regressus:
Sed moriamur', ait, 'nihil est, quod dicta retractent
Concordes stabili fatorum numine Parcae,
Si fratrem Pollux alterna morte redemit.
Est hic, est animus, lucis contemptor et istum
Qui vita bene credat emi: nova condere fata
Nec morte horremus; sub terras ibit imago,
Si te fata vocant; in me mora non erit ulla.'
  Ergo aderat promissa dies lacrimansque gemensque
Debita conplerat pesti devota futurae.
Testatur moritura deos stratisque relictis
Incubuitque toro dixitque novissima verba:
'O dulcis coniunx, dum fata deusque sinebant,
Fortunati ambo, scirent si ignoscere manes:
Te propter alia ex aliis in fata vocamur.
His lacrimis vitam damus et miserescimus ultro,
Quod te per superos et conscia numina veri,
Per conubia nostra, per inceptos hymenaeos
Adiuro et repetens iterumque iterumque monebo.
O dulcis coniunx, castum servare cubile
Sis memor; extremum hoc munus morientis habeto,
Si bene quid de te merui, lectumque iugalem
Natis parce tuis. Sic, sic iuvat ire sub umbras.
Hanc sine me spem ferre tui, audentior ibo.
Iussa mori feror ingenti circumdata nocte.

103 adq; *A* 104 affata (*sic ubique*) *A* 105 decreuitq; breui mori et inseparabile *A* 106 furtuna *A* 108 numina *A* 109 alternam *A* 111 credit *A* credat *Aen. IX* 206 noba cundere *A* 112 mortem *uulgo* 115 deuita *A* 116 dõ *A* relectis *A* 117 incupuitq; *A* 119 ignuscere *A*
sh
123 inceptoimeneos *A m. pr.* (?) 126 munos morienti *A* 128 pasce *A*, *corr. Schraderus ex Aen. X* 532 iubat *A*

Haec sunt, quae nostra liceat te voce moneri.
I decus i nostrum, melioribus utere fatis.'
  Haec effata silet, pallor simul occupat ora.
Nam quia nec fato ingeminat iam frigida cumba, *p. 21*
Sed misera ante diem, matrum de more locuta,
Multa patri mandata dabat, solatia luctus:
Interea dulces pendent [circum] oscula nati;
Illa manu moriens umeros dextramque tenebat
Amborum et vultum. lacrimis ingressus obortis
'O dolor atque decus magnum, sanctissima coniunx,
Tu lacrimis evicta meis, per sidera iuro,
Per superos, haerent infixi pectore vultus
Verbaque; per caeli iucundum lumen et auras,
Dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus
Oblitus fatorum, ‖ manet alta mente repostum;
Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est,
Servati facimus. semper celebrabere donis,
Et cum frigida mors anima seduxerit artus,
Ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona,
Cui tantum de te licuit. neque enim ipsa feretur
Fama levis tantive abolescet gratia facti.
Funeris heu tibi causa fui! quas dicere grates,
Quasve referre parem fati sortisque futurae?
Aeternam moriens famam tam certa tulisti,
Contra ego vivendo vici mea fata superstes
Morte tua vivens.' media inter talia verba
'Non lacrimis hoc tempus eget' Cyllenia proles,

131 n͡ra *A* 132 Hi decus sit nostrũ *A* 133 sumul *A* 134 ingeminant *A* 136 Multo patria *A* 137 circum *udd. Burm. ex Georg. II* 523 138 ill$\overset{a}{e}$ *A m. pr.* humeros (*sic*) *A* 140 adq; *A* s͠citissima *A* 143 iocudum lumin *A* 145 natorum *A*. *Versus nimius, ex Aen. V* 703 *et I* 26 *conflatus* Fatorum oblitus *Baehrens* 146 honus *A* huandi *A* 149 tibi] tui *A* solemnia *A* 150 enim in ipsa *A* 151 adolescet *A* (*cf. Aen. VII* 232) 152 eu *A*, *sed corr.* 153 referreñ *A* fatis · ortisq; *A* 155 uice *A* 156 uidens *A* 157 eget *Burm. ex Aen. II* 522; *sed cf. XII* 156 (*IV* 258)] ait *A*

'Adceleremus' ait; 'nos flendo ducimus horas.'
Regina ut tectis venientem conspicit hostem,
Agnoscit lacrimans sua nunc promissa reposci;
'Tempus', ait, 'deus, ecce deus'! cui talia fanti
Dilapsus color atque in ventos vita recessit. *p. 22*

16

[MAVORTI]

B. M. — B. IV 214.

De ecclesia

Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,
Religione patrum laetum et venerabile templum
Hoc dedit esse suum superi regnator Olympi.
Nam deus omnipotens, qui res hominumque deumque
Aeternis regit imperiis, 'quo tenditis'? inquit,
'Hic domus est vobis; haec ara tuebitur omnis.
Hic matres puerique simul mixtaeque puellae
Sacra canunt pariterque oculos ad sidera tollunt.
Hic exaudiri voces, hic vota precesque;
Noctes atque dies ferit aurea sidera clamor.'
Postquam prima quies et facta silentia tectis,
Incipit effari divino ex ore sacerdos:
'Accipite haec animis laetasque advertite mentes,
Matres atque viri, pueri innuptaeque puellae.
Discite iustitiam moniti et spes discite vestras.
Haut incerta cano: deus aethere missus ab alto
Ipsius a solio regis, via prima salutis,

160 Agnuscens *A* 162 Delapsus calor adque inuentor *A*, *cf. Aen. IV* 705

16. Mauorti *addidi*, *cf. post u.* 110. De eclesia *A. ed. Suringar a.* 1867 (*ex apographo Leidensi*) *et Schenkl a.* 1888 *Corp. script. eccles. lat. XVI* 621 *sqq.* 1 gentũ *A* colũnes *A* 2 Religionem petrũ *A* 4 dš *A* res *Suringar* rex *A* dm̃q; *A* 5 inquid 6 nobis *A*; *cf. Aen. V* 638 8 Sagra *A* 10 adq; *A* feret *A*, *corr. Suringar* 11 tectis *Suringar ex Aen. I* 730 noctis *A* *u.* 13—98 *sermo presbyteri* 14 adq; *A* 15 iusticiã *A*, *cf. Aen. VI* 620 16 Aut *A* dš̃ *A*

Quem nobis partu sub luminis edidit oras
Virginis os habitumque gerens, mirabile dictu.
Ore [dei] afflata est spiritu propiore paritque.
Sic nova progenies caelo descendit ab alto.
Ast ubi iam firmata virum te prodidit aetas,
Negavere deum miseri, quibus ultimus esset
Ille dies, †quando furentes ac dira canentes
Insontem magno ad regem clamore trahebant.
Ille nihil (namque ipse volens), seque obtulit ultro,
Hoc ipsum ut strueret, vatum praedicta priorum
Prodere iussa dei, telluris operta subire. *p. 23*
Primus ibi ante omnes, sceptrum qui forte gerebat,
Sustulit ablutas lymphis ad sidera palmas
Hoc dicens: 'equidem in iusto nil tale repertumst;
Nec fas. o miseri, quae tanta insania, cives?
[At] me nulla dies tantis neque fortibus ausis
Addiderit socium. vestra' inquit 'munera vobis:
Vos animam hanc potius quocumque absumite leto.'
Tum magis atque magis magnis furoribus acti
Clamores simul horrendos ad sidera tollunt
Et magis atque magis poenas cum sanguine poscunt.
Has inter voces medio in flagrante tumultu

18 pastus sublimis eddedit ortus *A; corr. Suringar ex Aen. VII* 660 19 abitumq; *A* 20 More *A* ore *olim ego* dei *add. Schenkl* Maria *Latendorf.* affata *A, correxi* sp̃ū *A* propriora *A, correxi* paritque *scripsi* canitque *A. cf. Aen. II* 247. *VI* 50 *sq. Post* 20 *lacuna: Schenkl* 21 discendit *A* 22 uirum *Suringar* (*ecl.* 4,37) deum *A* prodedit *A* 23 Negabere dm̃ *A* ultissimus *A* 24 quando *A* quo *Baehrens* hac *A* 27 ut strueret *Suringar* instrueret *A* uatumq; dicta *A, correxi ex Aen. IV* 464 28 proderet *A* dī *A* tellusque *et* subiret *A, cf. Aen. VI* 140 29 forte *Suringar* (*Aen. XII* 206): noce *A* 30 Sustullit ablatas limfis asidera *A* 31 equitem inisto *A, correxi ex ev. Matth.* 27, 19, *non ex Vergilio* repertus *A, correxi* 32 omnis eriq; tanta insania cicys *A, cf. Aen. II* 42 33 Menulladię stantis *A* At *add. Schenkl. cf. Aen. IX* 281 34 Addidere[t] *A* inquid *A* 35 adsumite *A* 36 tũñc̈ *A* adq; *A* fororib; *A* 38 adq; *A* sangnina *A* 39 fraglante *A*

Arboris obnixus trunco (tibi, magne, tropaeum,
Omnipotens genitor!) palmas utrasque tetendit
Teque vocans multo vitam cum sanguine fudit.
  Et tamen interea tua nati maxima cura
Non tulit hanc speciem; graviter commotus et alto
Dat clarum e caelo signum. nam tempore in illo
Sol medium caeli conscenderat igneus orbem;
Eripiunt subito nubes caelumque diemque
Et nox atra polum bigis subvecta tenebat.
Tres tenuit caeli spatium non amplius horas:
Tunc repetens iterum sol clara in luce refulsit.
Nona fugae melior, rebus iam rite peractis.
Inde datum molitur iter. iamque arva tenebat
Scrupea, tuta lacu nigro nemorumque tenebris.
Vt statim ad fauces venit grave olentis Averni, *p. 24*
Tum demum horrisono stridentes cardine portae
Panduntur vastae solidoque adamante columnae;
Sponte sua umbrosae penitus patuere cavernae.
Ingreditur linquens antrum; tum maxima turba,
Vt videre deum fulgentiaque ora per umbras,
Ingenti trepidare metu. nec plura moratus
Haec ait et dictis maerentia pectora mulcet:
'Ne trepidate, meae animaeque umbraeque paternae;
Vobis parta quies. genitor mihi talia namque
Dicta dedit, divosque haec limina tendere adegit.'

40 obnixos *A* 42 uita *A* 43 natim *A* 44 tullit *A* comotus *A* 45 Das *Sur.* 46 igneos orbe *A* 49 Triste nuit diei *A* caeli *Baehrens* oras *A*. *cf. ecl.* 3, 105 50 Tunc *ego* Te *A* (Tum *Suringar*) sol *scripsi*] sua *A cf. Aen. III* 436. *I* 588 51 fugae *Georg. I* 286] diei *A ex A u.* 49 Nunc adeo (*Aen. IX* 156) *a* 52 molituritur iter *A* 53 stubrea *A* scrupea *a, Aen. VI* 238 54 aberni *A* 55 Tum *Aen. VI* 573 Tunc *A* stritridenti *A* 56 Uanduntur *A, corr. a* solido·quedam ante *A, cf. Aen. VI* 552 57 sua et *A* cabernę *A* 59 dm̄ *A* 60 trepidarem *A* 61 a't *A* merenta *A* 62 ne trepitate mę· *A* meas *Aen. IX* 114 63 partam̄ *A* 64 diuosque *Aen. VII* 471] uos prophęc *A* prope uos haec *Baehrens* adegit *Aen. VI* 696] agit *A*

Haec fatus animas, quae per iuga longa sedebant,
Deturbat, antro miserans submittit aperto,
Et dicto parens supera ad convexa revexit.
Interea magnam subito vulgata per urbem
Fama volat, illum expirantem sedibus imis
Iam revocare gradum superasque evadere ad auras.
Obstipuere animis alii; set sanguinis auctor
Se causam clamat crimenque caputque malorum,
Et nodum informis leti trabe nectit ab alta
Proque suis meritis superis concessit ab oris.
Nec minus interea se matutinus agebat
Ad socios, quibus in mediis sic deinde locutus
Extulit os sacrum claraque in luce refulsit,
Omnia longaevo similis, cunctisque repente
[Improvisus ait:] '. . . . .
Ire iterum in lacrimas? coram, quem quaeritis, adsum.
En perfecta mei cari praecepta parentis.
Quare agite, o socii, tantarum in munera laudum *p. 25*
Ite', ait; 'egregias animas natique patrisque
Sermonum memores pluviali spargite lympha.
Ipse, ubi tempus erit, omnis in fonte lavabo.'
Dixit et in caelum paribus se sustulit alis
Conditus in nubem; hinc regia tecta subivit
Dona ferens victor, cari genitoris et ora.
Oscula libavit dextramque amplexus inhaesit.
Huius in adventum cernes a sedibus imis
†Eruere summas arces et moenia verti

65 q; per iura *A* iuga *a* 66 Deturbatanq; antro *A* deturbat miseransque antro *Suringar. cf. Aen. VI* 412 67 supera ut conuexa reuisant *Aen. VI* 750. 68 uulgatam *A* 71 aliis et *A* 72 Ne causã clama *A* capueq; *A* (*Aen. XII* 600) 74 meretis *A* 75 sese matutinis *A* (*Aen. VIII* 465) 76 socius *A* 78 longebus *A. post* 78 *uersus excidit, cf. Aen. I* 594 impr. ait *add. Suringar et ego* 79 lacrimis *A, corr. A*[1] 81 os socii *A* munere *Aen. VIII* 273 munera *A* 83 plubiali *A* limfa *A* 84 lababo *A* 85 sustullit *A* 87. 88 ori Oscula *olim scripsi. cf. Aen. VI* 108 88 Obscula *A* 89 cernes a *Suringar* Erebi de *Georg. IV* 471 certis a *A* 90 summę acies *A, corr. idem* menia *A*

Atque omnem ornatum flamma crepitante cremari.
Tunc autem innumerae gentes populique frequentes
Terrentur visu subito. rex omnibus idem
Iura dabit populis pariter subigetque fateri,
Quae quis aput superos furto laetatus inani
. . . .
. . . .
. . . .
'Sed vos, o lecti, ferro pro nomine tanto,
Quod superest, moriamur et in media arma ruamus.
Sanguine quaerendi reditus animamque litando.'
  Haec ubi pro meritis, finem dedit ore precandi.
Succedunt alii ᴗ graves aetate ministri.
Pars in frusta secant onerantque altaria donis;
Tum demum pueri et pavidae longo ordine matres
Stant circum.
Quos ubi confertos munus circumtulit omnes,
Sic prior adgreditur mensas atque incipit ipse;
Et postquam primus summo tenus adtigit ore,
Accipiunt proceres pariterque antistites omnes *p. 26*
Et pueri rudes; sequitur tunc cetera pubes.
Protinus ad reditum quisquis ac tecta domorum
Tendimus, et laetum semper celebramus honorem.

91 adq; *A* 92 gentis *A* frequenter *A*, *corr. Suringar* 94 dabat *et* subieq; *A*, *corr. idem. Post* 95 *aliquot uersus exciderunt* 96 Seduo soleti *A* (*Aen. IX* 146) 98 animanq; litarido *A* animaque litandum *Aen. II* 118 100 grabes *A* 101 in frustra *A* honorantq; *A*, *corr. a* alteria *A*, *corr.* A^1 102 pauido *A* 102 *sq. uno uersu A* 104 munus *ego* manuš *A*, *non ex Vergilio* panem *Suringar* 105 adq; *A* 108 tunc] quos *Aen. V* 74 pubes] rudes *A*, *corr. a* 109 prodinus *A* ad tecto domosū *A*, *cf. Aen. II* 445

16ª Cumque Mavortio clamaretur 'Maro iunior!', ad praesens hoc recitavit:

Ne, quaeso, ne me ad talis inpellite pugnas!
Namque erit ille mihi semper deus, ille magister.
Nam memini (neque enim ignari sumus ante malorum):
Formonsum pastor Phoebum superare canendo
Dum cupit et cantu vocat in certamina divos,
Membra deo victus ramo frondente pependit.

17

[HOSIDII GETAE]

B. I. 178.
M. 235.
B IV 219.

Medea [tragoedia]

[**Med.**] Esto nunc Sol testis et haec mihi Terra precanti
Et Dirae ultrices et tu, Saturnia Iuno!
Ad te confugio, nam te dare iura loquuntur
Conubiis. si quid pietas antiqua labores
Respicit humanos, nostro succurre labori,
Alma Venus! quicumque oculis haec aspicis aequis,
Accipite haec meritumque malis advertite numen!
Quid primum deserta querar? conubia nostra

16ª. abortio *A* Mauortio *Iuretus uel Quicherat qui uerba* 'Cumque — pependit' *edidit in Bibl. de l'école des chartes II* 130 *'d'une copie exécutée par Juret.'* abituro *Schenkl. Maro iunior: sic Arrianus audiebat ὁ νέος Ξενοφῶν* ad praesens, *i. e. ex tempore* recitaui *A* -uit *Iuretus* 1 Neque sone me *A* 2 mihi ille *A* ds̄ *A* 3 maiorum *A*, *corr. a* 4 fębū *A* canendū *A* 6 dō *A*. *cf. Aen. IX* 337

17. Hosidii Getae *et* tragoedia *om. A. cf. Tertullianus de praescript. haeret.* 39: 'Vides h o d i e ex Vergilio fabulam in totum aliam componi . . . denique Hosidius Geta Medeam tragoediam ex Vergilio plenissime exsuxit.' *Centonem ab auctore secundis curis non retractatum relictum puto. Eos uersus, in quibus uersiculorum Vergilianorum compagem nondum ad finem perduxisse mihi uidetur, rectis lineis in partes Vergilianas diuisi, ut u.* 64, 65, 87 *all.* — 1 Med. *addidi* 5 Respice homano *A* succurrere labri *A* 6 uenus aut quicumq; *A* (*cf. Aen. IX* 209)

Reppulit et sparsos fraterna caede penates.
Quid Syrtes aut Scylla mihi, quid vasta Charybdis
Profuerit mediosque fugam tenuisse per hostis?
Inprobe amor, quid non mortalia [pectora] cogis?
Iussa aliena pati iterumque revolvere casus, p. 27
Ire iterum in lacrimas. sed nullis ille movetur
Fletibus, infixum stridit sub pectore vulnus.
Extinctus pudor atque inmitis rupta tyranni
Foedera et oblitus famae melioris amantis
Oblitusve sui est: lacrimae volvuntur inanes.
Nusquam tuta fides, vana spe lusit amantem
Crudelis. quid, si non arva aliena domosque
Ignotas peteret, pro virginitate reponit?
Heu pietas, heu prisca fides! captiva videbo
Reginam thalamo cunctantem ostroque superbo —
Haut inpune quidem, si quid mea carmina possunt!

Chorus Colchidarum

Rerum cui summa potestas,
Precibus si flecteris ullis
Et si pietate meremur,
Nostro succurre labori.
Et tu Saturnia Iuno,
Cui vincla iugalia curae,
Oculis haec aspicis aequis?
Nemorum Latonia custos
Triviis ululata per urbes,
Sic nos in sceptra reponis?
Quid, o pulcherrime coniunx,

9 Repulit *A* 10 sirtes *A* scilla *A* caribdis *A* 11 p ostis *A* 12 pectora *om. A, add. a* 14 moutur *A* 16 adq; *A* tyrranni *A* 17 Federa *A* 18 suę est *A* uluuntur *A* 21 hęc pro *A* (*cf. Aen. XII* 878, *sed et IV* 312) 22 fides et hęc captiua *A* 23 thalami cunctantes *A* 24 Aut inpone *A* Chorus colcitarum *A* *rubris litt., ut notae personarum fere omnes. uersus recte diuidit A* 33 tribiis *ex* tribius *A* 35 pulcerrime *A*

Potuisti linquere solam,
Per tot discrimina rerum
Nequiquam erepte periclis?
Manet alta mente repostum, *p. 28*
Quam forti pectore et armis
[Medioque ex hoste recepit]
Quaesitas sanguine dotes.
Felix, heu nimium felix,
Dum fata deusque sinebant!
Nescis heu perdita necdum,
Quae te dementia cepit
Caput obiectare periclis.
Haec nos suprema manebant,
†Hoc ignes araeque parabant?
Nostram nunc accipe mentem:
Vaginaque eripe ferrum
Ferroque averte dolorem!

Creon. Medea.

Cr. Femina, quae nostris erras in finibus hostis,
Flecte viam velis; neque enim nescimus et urbem
Et genus invisum et non innoxia verba;
Hostilis facies [ne] occurrat et omina turbet.
M. Nullae hic insidiae nec tanta superbia victis,
Non ea vis animo, nec sic ad praelia veni.
Cr. Non ut rere meas effugit nuntius auris,
Vnde genus ducis varium et mutabile semper.
Tu potes unanimes armare in praelia fratres

37 totum *A* m *delet A*[2] 38 periglis *A* 40 Quem *A* *u.* 40[a] *add. Burm. ex Aen. VI* 111 42 eu *A* 43 dšquẹ *A* 44 eu *A, corr. a* 48 *cf. Aen. IV* 676 Hoc *deleui (in Addendis a.* 1870 *p. LVII)* 52 Cre. *A* errant *A* errans *A*[1], *Aen. IV* 211 erras *Scriver.* 53 Flectem *A* nescimũ *A*

55 facie[s] *A* ne *add. Burm.* adq; homina turbat (e *supra* a) *A* 57 uenis *A sed* s *erasa* 58 Cr. *habet A ad* 57; *corr. Meyerus* 60—64 *cf. Aen. VII* 335 *sqq. ubi* unanimos

Funereasque inferre faces et cingere flamma,
Pacem orare manu et vertere sidera retro
Atque odiis versare domos. tibi nomina mille,
Mille nocendi artes ‖ fecundaque poenis
Viscera ‖ notumque, furens quid femina possit.
Cede locis pelagoque volans da vela patenti! *p. 29*
M. Rex, genus egregium, liceat te voce moneri.
Pauca tibi e multis, quoniam est oblata facultas,
Dicam equidem, licet arma mihi mortemque mineris.
Ne pete conubiis natam: meminisse iuvabit;
Dissice conpositam pacem; miserere tuorum!
Cr. Ne tantos mihi finge metus neve omine tanto
Prosequere: causas nequiquam nectis inanes.
Stat sua cuique dies. non ipsi excindere ferro
Caelicolae valeant, fati quod lege tenetur.
Nec mea iam mutata loco sententia cedit.
M. Non equidem invideo genero dignisque hymenaeis,
Non iam coniugium antiquum, quod prodidit, oro:
Tempus inane peto: liceat subducere classem;
Extremam hanc oro veniam. succurre relictae,
Dum pelago desaevit hiems, miserere parentis,
O genitor! et nos aliquod nomenque decusque
Gessimus [et] scis ipse neque est te fallere quidquam.
Nunc victi tristes (quoniam fors omnia versat)
Submissi petimus terram litusque rogamus
Innocuum, neque te ullius violentia vincat.
Cr. Quid causas petis ‖ in me exitiumque meorum?

63 adq; *A* 64 = *Aen. VII* 338 *et VI* 598 semper *add. Burmannus*, testor *Oudendorp* 65 = *Aen. VI* 599 *et V* 6 sunt *add. Burm.* 68 q͞m est *A* 69 minetur *Aen. XI* 348 70 pede *A* natum *Wakkerus, sed cf. Aen. VII* 96 iubauit *A* 72 homine *A* 73 tanto causaus nequicquā *A* en causas *Burm.* 76 sentencia *A* 77 MD. *A* himeneis *A* 78 prodedit *A* 79 subdure *A*, *corr. a* 80 oram ueniam *A* 81 tē *A* (hyems *a*) 83 et *add. Scriuerius* ut *Burm.* 84 q͞m *A* 86 nec te *Aen. XI* 354 87 = *Aen. VIII* 395 *et* 386 Cre. *A* petis ex alto exc. *Burmannus* exiciumq; *A* excidiumque *Aen. VIII* 386

Quidquid id est, timeo vatum praedicta priorum.
Eia age, rumpe moras; quo me decet usque teneri?
M. Quem sequimur? quove ire iubes? ubi ponere sedes?
Cr. Ire ad conspectum cari genitoris et ora,
Dum curae ambiguae, dum spes incerta futuri.
M. Nunc scio quid sit amor. hospitio prohibemur arenae, *p. 30*
Nec spes ulla fugae, nulla hinc exire potestas,
Quassataeque rates, geminique sub ubere nati,
Et glacialis hiems aquilonibus asperat undas.
Si te nulla movet tantae pietatis imago,
Indulge hospitio noctem non amplius unam!
Hanc sine me spem ferre tui; audentior ibo.
Cr. Desine iam tandem: tota quod mente petisti,
Largior et repetens iterumque iterumque monebo.
Si te his adtigerit terris Aurora morantem,
Vnum pro multis dabitur caput.

Vox deintus. Chorus

Vox. O digno coniuncta viro, dotabere virgo.
Ferte facis propere, thalamo deducere adorti.
Ore favete omnes et cingite tempora ramis.
[Chor.] Velamus fronde per urbem
Votisque incendimus aras.
Heu corda oblita tuorum
Vatum praedicta priorum,
Fati sortisque futurae!
Spe multum captus inani
Mactat de more bidentis
Phoeboque patrique Lyaeo,
Cui vincla iugalia curae,

89 dcit *A* 91 Cre. *A* gari *A* 93 = *Eclog.* 8, 43 *et Aen. I* 540 hospicio proibemur arenę *A* 95 Quasateq; *A* 96 glatialis *A* 97 nullamhabet *A* 98 hospicio *A* 100 Cre. *A* tot · a *A* 101 mobebo *A*, *corr. A*[1] 104 dotauere *A* 106 fabete *A* flāmis *A* ramis *Burm.* 107 Chor. *deest A* 109 laborum *Aen. IV* 528 *et IX* 225 112 Spem *A* 113 uidentis *A* 114 Foeboq; *A* lieo *A*

Cumulatque altaria donis.
Tremere omnia visa repente,
Fibrae apparere minaces,
Vox reddita fertur ad aures:
'Thalamis neu crede paratis,
Funus crudele videbis.' *p. 31*
Carpebant membra quietem,
Animalia somnus habebat,
Ferali carmine bubo
In fletum ducere voces:
Tristis denuntiat iras.
Quae tanta insania, cives,
Velati tempora ramis?
Thalamo deducere adorti
Quaeso miserescite regis!
Recubans sub tegmine fagi
Divino carmine pastor
Vocat in certamina divos:
Ramo frondente pependit.
Quae te dementia cepit,
Saxi de vertice pastor,
Divina Palladis arte
Phoebum superare canendo?
Raptim secat aethera pinnis
Fugiens Minoia regna
Ausus se credere caelo
Vitamque relinquit in auras.
Demens videt agmina Pentheus,
Incensas pectore matres;
Vocat agmina saeva sororum:

118 apparuere *A* 121 cr$\overset{u}{e}$dele *A* 126 Risus denuntia$\overset{t}{s}$ *A*, *cf. Aen. III* 366 129 Thalami *A* 130 Quęsub mis regi *A*. *Post* 130 *lacunam putant Scriuer. Burm.* 138 Foebum *A* canendum *A*, *corr. A*¹ 139 era *A* aethera *Georg. I* 406 142 rel.] dispergit *Aen. XI* 617 143 penteus *A* *u.* 144 *posui post* 146 145 ingensas *A* accensas *Aen. VII* 392

144 Caput a cervice revulsum,
147 Iuvenem sparsere per agros.

Medea. Nutrix

M. En quid ago? vulgi quae vox pervenit ad aures?
Obstipui magnoque irarum fluctuat aestu *p. 32*
Durus amor; taedet caeli convexa tueri.
Quae potui infelix! quae memet in omnia verti,
Cui pecudum fibrae, caeli cui sidera parent,
Heu furiis incensa feror! stat gratia facti.
Illum ego per flammas et mille sequentia tela,
Per varios casus, per tot discrimina rerum
Eripui leto. fateor, arma impia sumpsi.
Sed quid ego haec autem nequiquam ingrata revolvo?
Quid loquor aut ubi sum? ictum iam foedus et omnes
Conpositae leges. credo, mea vulnera restant.
N. Non hoc ista sibi tempus spectacula poscit,
Sed cape dicta memor, duri solacia casus.
Sensibus hic imis nostram nunc accipe mentem:
Heu fuge crudelis terras, fuge litus avarum!
M. Cara mihi nutrix, claudit nos obice pontus,
Deest iam terra fugae; rerum pars altera adempta est.
Hac gener atque socer patriaque excedere suadet.
N. Tu ne cede malis, sed contra audentior ito;
Et quo quemque modo fugias[que] ferasque laborem,
Tu modo posce deos veniam, tu munera supplex
Tende petens pacem causasque innecte morandi
Carminibus: forsan miseros meliora sequentur.
M. Nunc oblita mihi tot carmina. ‖ vox faucibus haesit;

147 peagros *A* 148 ^{ad}aures *A m. pr.* 149 fructuat *A* 150 tedit *A* 151 meme *A* 153 ingensa *A* 156 (fateor) leto me *Aen. II* 134 l. f. me *A*, me *del. Burm.* sumsi *A* 158 logor *A* fȩdus *A* 161 solatia *A* 162 hic *A* haec *ecl.* 3, 54 166 Haec *A* Hac *Aen. VII* 317 atq; *(sic) A* suadit *A* 168 quocumque *A, correxi ex Aen. III* 459 que *add. Burm.* 171 M. (*non ad* 172) *A* sequentur *Aen. XII* 153 secuntur *A* 172 = *eclog.* 9, 53 *et Aen. II* 774 Nunc *ecl.* 9, 53 Non *A*

Mens inmota manet et caeco carpitur igni.
Carmina vel caelo possunt deducere lunam,
Sistere aquam fluviis, deducere montibus ornos.
Has herbas atque haec ponto mihi lecta venena p. 33
Ipse dedit; nihil ille deos, nil carmina curat.
N. Quid struis? aut qua spe inimica in gente moraris?
[**M**] Aut pugnam aut aliquid iam dudum invadere magnum;
Seu versare dolos, seu certae occumbere morti.

Iason. Satelles. Medea

Ias. Quod votis optastis, adest; timor omnis abesto.
Hic domus, haec patria est, nullum maris aequor aran-
Solvite corde metum tandem tellure potiti [dum.
Per varios casus. bene gestis corpora rebus
Procurate, viri; iuvat indulgere choreis.
Sa. Vnde tremor terris? qua vi maria alta tumescunt?
Quid tantum Oceano properent se tingere soles?
Nescio quod certum est: in nubem cogitur aër.
Aspice convexo nutantem pondere mundum,
Et fratris radiis obnoxia surgere luna.
Ias. Media fert tristis sucos, infecta venenis,
Quo thalamum eripiat atque ossibus implicet ignem.
Fare age quid venias iam istinc et conprime gressum.
M. Ad te confugio, precibusque inflectere nostris.
O dulcis coniunx, non haec sine numine divum
Eveniunt. ‖ tanta meae si te ceperunt taedia laudis,

176 erbas ad hęc *A* (herbas *m. alt.*) 177 *sq.* dedit mihi nihil *A* nichil carmina| N. curat. quid stabis *A* struit *et* moratur *Aen. IV* 235 179 M. *addidi.* — *Burm. post* 179 *uersum ex Aen. IX* 187 *et II* 576 *iunctum supplet:* Mens agitat; certum est sceleratas sumere poenas. — Iason. S. Atelles. Mede *A* 182 haec *Aen. VII* 122 hic *A* 185 iubat *A* 187 tinguere *Georg. II* 481. *Aen. I* 745 188 quid certe est *ecl.* 8, 106 191 sucos nigrisq; infecta *A* (nigrisque *non extat Georg. II* 126. *Aen. VII* 341) 192 adq; *A* 193 iam stinget conprome ressũ *A*, *cf. Aen. VI* 389 *ibique Ribbeckius* iam stinc *Burmannus* 195 coniux *A* nomine *A* 196 = *Aen. II* 778 *et Georg. IV* 332 Eueniunt. tanteme · si te *A* Eueniunt: si te *edd. priores*

Hos cape factorum comites, his moenia quaere!
Ias. Non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas
Iam propiore deo? nescis, heu perdita, nescis, *p. 34*
Nec quae te circumstent deinde pericula, cernis!
M. Hanc quoque deserimus sedem. tibi ducitur uxor.
Cui, pater et coniunx, quondam tua dicta relinquor?
Et sedet hoc animo, dotalis regia cordi est
Externique iterum thalami.
Mene fugis? hoc sum terraque marique secuta?
Hic labor extremus, longarum haec meta viarum,
Hi nostri reditus expectatique triumphi?
Quid tua sancta fides? iterum crudelia retro
Fata vocant. tantis nequiquam erepte periclis,
Mene fugis? per ego has lacrimas, per si quis amatae
Tangit honos animum, et mensas, quas advena adisti,
Per conubia nostra, per inceptos hymenaeos
Te precor: [o] miserere animi non digna ferentis.
Namque aliud quid sit, quod iam inplorare queamus?
Ipse mihi nuper Libycis tu testis in undis:
Tum rauca adsiduo longe sale saxa sonabant;
Ionioque mari tantis surgentibus undis,
Luctantis ventos tempestatesque sonoras
Conpressi et rabiem tantam caelique marisque.
Vnius in miseri exitium proque omnibus unum
Obieci caput, id sperans fore munus amanti.
Sed quid ego ambages et iussa exorsa revolvo?
Nil super imperio moveor; speravimus ista

199 propriora die *A*, *corr. Burm. ex Aen. VI* 51, *ubi* dei 200 Neque *A* nescis *A* 206 extre *A* 207 Hic *A* Hi *Aen. XI* 54 208 sča *A* 209 nequaquam *A* erepta *A*, *corr. A*[1] 211 et — adisti] per inceptos himęneos (*ex* -us) *A* 212 per — hym.] et m. q. aduenaś adisti *A*. *Transposuit Burmannus* 213 o *om. A* 214 aliut *A* q;amus *A* 215 libicis *A* 216 Dum rauco adsiduę longo *A*, *cf. Aen. V* 866 217 Infixure mari *A*, Incubare *Burm. ex Aen. I* 84, *multa mutare coactus;* Ionioque *ego ex Aen. V* 193 218 tempestatis quos honoras *A* 220 meseri *A* 221 Obiecit *A* hid spe feror munus *A*

Tempore, quo primum fortes ad aratra iuvencos
Obieci et tauros spirantis naribus ignem,
Seminibusque satis inmanis dentibus hydri
Exiluit legio et campo stetit agmen aperto, p. 35
Telorum seges et iaculis increvit acutis.
Ferrea progenies duris caput extulit arvis.
Illi inter sese magna vi vulnera miscent,
Confixique suis telis et pectora duro
Transfossi ligno animasque in vulnera ponunt.
Auro ingens coluber servabat in arbore ramos
Nec visu facilis nec dictu affabilis ulli.
Ille manum patiens inmania terga resolvit.
Vt me conspexit flammantia lumina torquens,
Cervicem inflexam posuit somnosque petivit.
Si te nulla movet tantarum gloria rerum,
Sin absumpta salus nec habet fortuna regressum,
Si nulla est regio, miseris quam det tua coniunx,
I decus i nostrum, faciat te prole parentem
Egregia interea coniunx melioribus, opto,
Auspiciis! ‖ possem ‖ hinc asportare Creusam:
Spero equidem mediis, si quid pia numina possunt,
Supplicia hausurum scopulis; dabis, inprobe, poenas,
Quod minime reris, rebus iam rite paratis.

Ias. Desine meque tuis incendere teque querellis.

224 qui primum fasces *A* iouencos *A* 225 Obieci] Semina *A*; 226 Seminibusque] Obieci *A*; *commutat Baehrens* 225 eterios *A*· tauros *Georg. II* 140 *sq.* 227 Eripuit *A*, Explicuit *Georg. II* 280 *(quod hic non aptum)* Exsiluit *scripsi* 227 Cęlorũ *A* 229 extullit arbis *A* 233 Aurum *Aen. VII* 352 auro *A* colober *A* 234 uisuṡ *A* effabilis *A* 235 manu *A* manum *Aen. VII* 490 236 flamantia *A* 239 absumta *A* 240 miseris] Teucris *Aen. X* 44 dete tua coniux ∼ *A* 242 coniux *A* 243 = *Aen. III* 499. *XII* 880. *II* 778 (*ubi* portare *cod. Mediceus*, asportare *cod. Palatinus*) adportare creusinu ∼ *A* comitem *ante* hinc *add. Burmannus* 244 quidem *A* 245 Suplicia ausurũ *A* pęnas *A* 246 Quoḋ *A m. pr.* 247 Ia. *A* tequerellis *A*

Nam mihi parta quies, nullum maris aequor arandum,
Nec veni, nisi fata locum sedemque dedissent.
[M.] Heu tot incassum fusos patiere labores,
Nec venit in mentem fumans sub vomere taurus,
Iam gravior Pelias et aëna undantia flammis
Squamosusque draco et quaesitae sanguine dotes?
In regnis hoc ausa tuis — *p. 36*
[Ias.] Haec loca non tauri spirantes naribus ignem,
[Invertere satis inmanis dentibus hydri];
Nec galea densisque virum seges horruit hastis,
Nec vim tela ferunt: mitte hanc de pectore curam.
[M.] Nam quis te, iuvenum confidentissime, nostras
Iussit adire domos? pelagine erroribus actus,
An fratris miseri letum ut crudele videres?
Ias. Sive errore viae seu tempestatibus acti
[Auguriis agimur divom; feror exul in altum].
Quis deus in fraudem, quae [te] dementia cepit
Commaculare manus, fraterna caede penates?
Aut ego tela dedi aut vitam committere ventis
Hortati sumus? [aut] quae dura potentia nostra?
M. Nil nostri miserere, nihil mea carmina curas;
Efficiam, posthac ne quemquam voce lacessas.
Nec dulcis natos, Veneris nec praemia noris.
Ias. Quid causas petis ‖ et inrita iurgia iactas?

249 uene *A* 250 M. *addidi, cf. Aen. VII* 421 251 uentem *A* fumans *Georg. III* 515] sudans *A* tauros *A* 252 aëna] in *A* ≈ *A (m. pr.) in mg.* 253 quaesitas *A et Aen. VII* 423, *corr. Klotzius* 254 hoc causa *A* 255 Ias. *addidi* tauris spirante *A, in quo* In regnis — spiran *unus uersus. V.* 255b *add. Meyerus ex Georg. II* 141. *Iam u.* 226 *adhibitus est* 256 galeis *Georg. II* 142 sedes *A* astis *A* 258 Med. *add. Burm.* 259 domus *A, corr. A*¹ actos *A* 260 uiderem *A, cf. Aen. XII* 636. *V.* 261b *addidi ex Aen. III* 5; 11 262 te *add. Burm.* 264 comittere *A* 265 aut *add. Burm. ex Aen. X* 69 nostri *Burm.* 266 nil mea *A* 267 posthęc *A, corr. A*¹ ne quicquā uoces lacessat *A, cf. ecl.* 3, 51 269 = *Aen. VIII* 395 *et X* 95 petis causas *A* inrida *A* nectis causas? en *Baehrens*

Iamque vale, melior quoniam pars acta diei est.
M. Vtere sorte tua, susceptum perfice munus.
Ias. Nunc iter ad regem nobis. quod te adloquor, hoc est.
M. Num fletu ingemuit nostro aut miseratus amantem [est]?
Et dubitamus adhuc? lacrimantem et multa volentem
Dicere deseruit rapidusque in tecta recessit.
Quid labor aut benefacta iuvant? mea tristia fata
Fessa iacent. ubi nunc nobis deus ille magister
Et Furiis agitatus amor et conscia virtus?
Nam quid dissimulo aut quae me ad maiora reservo? *p. 37*
Stat casus renovare omnis, dare lintea retro,
Rursus et [est] casus abies visura marinos.
Te sine, frater, erit. quod si mea numina non sunt,
Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo!

Chorus

Dictis exarsit in iras
Insani Martis amore,
Poenorum qualis in arvis
Venantum septa corona
Fulva cervice leaena;
Qualis mala gramina pastus
Tractu se colligit anguis,
Tumidum quem bruma tegebat:
Caput altum in proelia tollit,
Linguis micat ore trisulcis;
[Qualis . . . .]
Furiis agitatus Orestes

270 qm̃ *A* est *om. Aen. IX* 156 273 Non *A, sed cf. Aen. IV* 369 fleto ingemuinr̃o *A* amanti *A, cf. ib.* 370 est *om. A* 276 iubant *A* tristicia *A* 278 ei conscientia *A* 279 desimulo *A* quae *Aen. IV* 368: quid *A* 280 renobare *A* et dare *A, corr. Meyerus* 281 est *om A. num* Certum est et *cl. Aen. III* 686? *cf. Georg. II* 68 283 aceronta *A* 286 Pęnorũ *A* arbis *A* 288 lęena *A* 290 Tractus se *A* 291 Tumidam (u *supra* a) *A* 292 proelia *sic saepius A* 293 risulcis *A* 293[a] *addidi* 294 Furiis *A, Aen. III* 331 scaenis *IV* 471

Armatam facibus matrem;
Ardens agit aequore toto
Patriasque obtruncat ad aras;
  Triviis ululata per urbem
Qualis trieterica Baccho
Inter deserta ferarum,
Palla subcincta cruenta,
Vocat agmina saeva sororum;
  Qualis philomela sub umbra
Pectus signata cruentum
Late loca questibus implet,
Maerens miserabile carmen, *p. 38*
Cantu solata laborem;
  [Qualis miserabilis Orpheus]
Graviter pro coniuge saevit
Deserti ad Strymonis undam:
Te solo in litore secum
Anima fugiente vocabat,
Scirent si ignoscere Manes.

Nuntius. Creon

N. Quo feror? unde abii? [rumpit] pavor, ossaque et artus
Perfudit toto proruptus corpore sudor.
Genua labant, [gelidus] oculos stupor urget inertis,
Arrectaeque horrore comae et vox faucibus haesit.
Cr. Quo res summa loco? unde haec tam clara repente
Tempestas sine more furit? maria omnia caelo
Miscuit, ingeminant abruptis nubibus ignes.

297 Patris obstruncat ad ad aras *A, cf. Aen. III* 332 298 Triuiis *Burm. ex Aen. IV* 609: Furit *A* urbes *Aen. l. c. Num* 298 *sq. transponendi?* 299 bacco *A* 303 filomela *A* 306 merens *A* 307a *add. Schrader; cf. Georg. IV* 454 309 strimonis *A* 311 Animas *A* 312 Scirent *A, sed* nt · *erasis* ignu^{s}cere *A* 313 habii *A* rumpit *add. Burm. ex Aen. VII* 458 314 toto *Burm.* cito *A* praeruptus *A* 315 gelidus *addidi ex Aen. XII* 905 occulos *A* 318 sime *A* furut *A* 319 aruptis *A*

Fare age ‖ mihique haec edissere vera roganti.
N. Aedibus in mediis quaeque ipse miserrima vidi
Horresco referens. palla subcincta cruenta
In medioque focos nocturnas inchoat aras
Intenditque locum sertis et fronde coronat
Funerea, crinem vittis innexa cruentis,
Vnum exuta pedem vinclis, in veste recincta,
Spargens humida mella soporiferumque papaver.
Sparserat et latices simulatos fontis Averni,
Sanguineam volvens aciem, manibusque cruentis
Pro molli viola casiaque crocoque rubenti
Vrit odoratam nocturno in lumine cedrum
Scillamque elleborosque gravis et sulfura viva,
Obscuris vera involvens lacrimisque coactis *p. 39*
Voce vocans Hecaten; et non memorabile numen
Ferro accincta vocat.
Haec effata silet, oculis micat acribus ignem,
Expectans, quae signa ferant, ignara futuri.
Eripiunt subito nubes caelumque diemque,
Et tremefacta solo tellus; micat ignibus aether.
Continuo auditae voces vagitus et ingens;
Visus adesse pedum sonitus et saeva sonare
Verbera; [tum] visaeque canes ululare per umbras
Adventante dea, refluit[que] exterritus amnis
Et pavidae matres pressere ad pectora natos.

320 = *Aen. III* 362 *et II* 149 Fare mihi adq; hec cedisse·re *A, corr. Burm. et ego* 321 mise'rima *A* 324 Incenditq; *A, sed cf. Aen. IV* 506 325 uinctis *A* 326 relincta *A, corr. A*[1] 327 humida *sic A* soporiferrumq; papaber *A* 328 simolatos fonte *A* 330 casia *sqq. ex Georg. IV* 182 331 *A = cod. Med. Aen. VII* 13 332 grabis et sulpura *A* 334 ecaten *A* numen] ueāī *A* (℞ [*i. e.* requirendum] *A m. pr. in marg.*), *corr. Burm. ex Aen. IV* 94 335 acinctam *A* uocant, n *eras.*, *A* 336 migat atrib; *A* ignis *Aen. XII* 102 337 Obseruans *Aen. VI* 198 aut ignara *A* 338 nubis *A* 339 migat *A* ęter *A* 342 tum *add. Oudend. ex Aen. VI* 558 bisęq; *A* ullulare *A* umbram *Aen. VI* 257 343 que *add. Aen. VIII* 240 344 trepidae *Aen. VII* 518 presserat pectora *A*

Exhinc Gorgoneis Allecto infecta venenis
Exurgitque facem adtollens atque intonat ore:
'Respice ad haec; adsum dirarum ab sede sororum,
Bella manu letumque gero.'
Talia cernentem tandem sic orsa vicissim:
'Venisti tandem. mecum partire laborem,
Tu dea, tu praesens animis inlabere nostris.
Dissice conpositam pacem, sere crimina belli
(Namque potes), colui vestros si semper honores.'
Talibus Allecto dictis exarsit in iram
Horrendum stridens rabidoque haec addidit ore:
'O germana mihi, mitte hanc de pectore curam.
[Et] nunc, si bellare paras et luctu miscere hymenaeos
Funereasque inferre faces et cingere flamma,
Quidquid in arte mea possum, meminisse necesse est,
Quantum ignes animaeque valent: absiste precando.'
Dixerat; adtollit stridentis anguibus alas, *p. 40*
Ardentis dare visa faces, supera ardua linquens.
Illa dolos operi flammisque sequacibus iras
Iungebat, duplicem gemmis auroque coronam
Consertam squamis serpentum: flamma volantem
Inplicat involvitque domum caligine caeca,
Prospectum eripiens oculis; mihi frigidus horror
Membra quatit gelidusque coit formidine sanguis:
Inprovisum aspris veluti qui sentibus anguem

345 Exim *Aen. VII* 341 gorgonalis lecto *A* 346 adq; *A* 347 *sq. uno uersu A comprehendit* 347 dorarum ab seede (*an* scede?) *A* 348 mano *A* 349 Talia iactanti *Burm., sed cf. Aen. IV* 408 ora uicissem *A* 350 partirē *A* 352 paceṁ *A* 354 iras (*ut* 284) *Aen. VII* 445 iram *A* 355 pauidoque *A, corr. Burm. ex Aen. VII* 451 additit *A, corr. A*¹ 357 = *Aen. VIII* 400 *et XII* 805 Et *om. A* himeneus *A* 361 adtolle^{ns}· *A* adtollit *Aen. VII* 561 anquib; *A* 362 dare *Aen. V* 637 dea *A* super *A* 363 operi *Aen. VIII* 432 aperit *A* ires *A* 364 et dublice *A* 365 flamaq; *A* uolantemque *Oudend. Est hemistichium non Vergilianum* 367 frigitus *A* 368 coit] quoit *A*

Aut videt aut vidisse putat, metuensque pericli
Incipit effari, nec vox aut verba sequuntur.
Idque audire sat est, quo me decet usque teneri.
Vadite et haec regi memores mandata referte.

Nutrix. Medea

N. Hoc habet. haec melior magnis data victima divis.
Talia coniugia et talis celebrent hymenaeos!
M. Tu secreta pyram natorum maxima nutrix
Erige, ‖ tuque ipsa pia tege tempora vitta,
Verbenasque adole pinguis nigrumque bitumen.
Sacra Iovi Stygio, quae rite incepta paravi,
Perficere est animus finemque inponere curis.
N. Discessere omnes medii spatiumque dedere.

Medea. Filii. Vmbra Apsyrti

M. Heu stirpem invisam et fatis contraria nostris!
Huc ades, o formose puer. qui spiritus illi!
Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat!
Perfidus et cuperem ipse parens spectator adesset.
Fil. Parce pias scelerare manus! aut quo tibi nostri *p. 41*
Pulsus amor? ‖ si iuris materni cura remordet,
Natis parce tuis et nos rape in omnia tecum;
Quo res cumque cadunt, unum et commune periclum.
[Vmbra.] Aspice nos. adsum dirarum ab sede sororum:
Infelix simulacrum, ‖ laniatum corpore toto.

370 paracli *A* 372 decit *A* 373 regina memores *A* memores regi *Aen. XI* 176 375 himeneos *A* 376 secretam piram *A* nutris *A* 377 = *Aen. VI* 495 *et* 637 iam tuque *Oudendorp* tegit *A* uita *A* 378 adola *A* nicrumq; uitumen *A* 379 iobi stigio *A* 380 anim· *A* absirti *A* 382 et] e·et *A* contrariis *A* 385 adesse *A* 386 pia scelarare *A*. *corr. A'* qui *A* quo *Georg. IV* 324 387 = *Georg. IV* 325 *et Aen. VII* 402 remordit *A* 388 gnatis *Aen. X* 532 parge tuis a·ut *A* et *Aen. II* 675 389 cadent *Aen. II* 709 et commoue *A* 390 Vmbra *addidi* 391 = *Aen. II* 772 *et VI* 494 labia corpore tanto *A*, *corr. Burm.*

M. Quid dubitas? | audendum dextra, nunc ipsa vocat res.
Auctor ego audendi. fecundum concute pectus.
Si concessa peto, si poenas ore reposco,
Nullum in caede nefas; [et] amor non talia curat.
Fil. Hostis amare, quid increpitas mea tristia fata?
M. Suggere tela mihi finemque inpone labori.
Sanguine quaerendi reditus.
Fil. Nec te noster amor pietas nec mitigat ulla,
Nec venit in mentem natorum sanguine matrem
Conmaculare manus? nostri tibi cura recessit
Et matri praereptus amor?
M. Crimen amor vestrum spretaeque iniuria formae
His mersere malis. fratrem ne desere frater. —
Poenarum exhaustum satis est, via facta per hostis,
Et genus invisum dextra sub Tartara misi.
Iamiam nulla mora est currus agitare volantis.

Iason. Nuntius. Medea ex alto

Ias. Ei mihi, quid tanto turbantur moenia luctu?
Quaecumque est fortuna, mea est; quid denique restat?
Dic age, namque mihi fallax haut ante repertus.
N. En perfecta tibi promissa coniugis arte
Munera! ‖ ingentem luctum ne quaere tuorum. *p. 42*
Sed si tantus amor menti, si tanta cupido est,
Expediam dictis et te tua fata docebo.
Conspectu in medio cum dona inponeret aris
(A virgo infelix!) oculos deiecta decoros,

392 = *Aen. IX* 12 *et IX* 320 dubitem *Burm. ex Aen. IX* 191 394 concesso (*ex* -sse) *A* pęnasoro *A* 395 et *add. Burm.* 396 amarė *A* tristicia facta *A* 397 inponi *A* 399 midigat uulla *A* 400 mente *A* sanguinẽ *A* 401 comacnlare *A* 402 praereptus *Aen. IV* 516 praeruptus *A* 405 Penarum exaustum *A* ostis *A* 406 uisum *A* Meda ex alto *A* 408 turbamur męnia lucri *A*, *cf. Aen. XII* 620 409 furtuna *A* 410 agi *A* aut ante *A* 411 coniugia sorte *A* 412 at ingentem *Burmannus* 414 fada *A* 415 deponeret *A* 416 decorus *A*, *corr. A*[1]

Vndique conveniunt per limina laeta frequentes
Matres atque viri cumulantque altaria donis.
Religione patrum biforem dat tibia cantum,
Cum subito dictuque oritur mirabile monstrum.
Ecce levis summo descendit corpore pestis,
Incipit ac totis Vulcanum spargere tectis,
Regalisque accensa comas, accensa coronam
Membra sequebantur, artus sacer ignis edebat.
Diffugiunt comites et quae sibi quisque timebat
Tecta metu petiere, et sic ubi concava furtim
Saxa petunt, furit inmissis Vulcanus habenis.
Nec vires herbarum infusaque flumina prosunt,
Quaesitaeque nocent artes, miserabile dictu!
†Illa autem per populos aditumque per avia quaerit,
Arte nova speculata locum, paribusque revinxit
Serpentum spiris ventosasque addidit alas,
Ense levis nudo, perfusos sanguine currus.
Ias. Quo sequar? aut quid iam misero mihi denique restat?
Me me, adsum qui feci, ‖ in me omnia tela
Conicite, hanc animam quocumque absumite leto!
Funeris heu tibi causa fui; dux femina facti!
M. Huc geminas nunc flecte acies et conde sepulcro
Corpora natorum, cape dona extrema tuorum.
Et tumulum facite et tumulo super addite carmen: *p. 43*
'Saevus amor docuit natorum sanguine matrem
Conmaculare manus, luctu miscere hymenaeos

217 laeta *Aen. I* 707 tota *A* 418 adq; *A* 419 Religione *A* 420 *cf. Aen. II* 680 421 lebis *A* descendit *Aen. V* 683 descendere *A* 422 uulganũ *A* 423 corona *A* 426 concaba *A* 427 pedunt *A* inmissus *A*, *corr. A*[1] abenis *A* 428 erbarum *A* (*cf. Aen. XII* 396) heroum *Burm. ex Aen. V* 684 430 'Illa — populos' *non sunt Vergilii. Emendanda puto ex Georg. III* 276 'saxa per et scopulos'. Illa per et scopulos *Higtius.* adidumq; per abia *A* 432 spinis *A* addedit *A* 431 *sqq. cf. Aen. XII* 847 *sq. IX* 548 434 segor *A* sequar *Aen. IX* 490 mihi misero *A* 435 in me nunc *Burmannus, sed est* = *Aen. IX* 427 *et* 493 436 adsumite *A* 440 addedit *A* 442 et luctum *A* imeneos (*ex* -us) *A m. pr.*

Et super aetherias errare licentius auras.'
Ias. Crudelis mater, tanton me crimine dignum
Duxisti et patrios foedasti funere vultus?
Arma, viri, ferte arma! ‖ date tela, ascendite muros!
M. Quo moriture ruis? thalamos ne desere pactos!
Hortator scelerum, nostram nunc accipe mentem.
Sive animis sive arte vales, [si pectore robur
Concipis,] et si adeo dotalis regia cordi est;
[Quae nunc deinde mora est?] nostrasne evadere demens
Sperasti te posse manus? opta ardua pinnis
Astra sequi clausumque cava te condere terra
Et famam extingui veterum sic posse malorum.
Haec via sola fuit, haec nos suprema manebat
Exitiis positura modum.
Sat fatis Venerique datum est. feror exul in altum,
Germanum fugiens et non felicia tela,
Vltra anni solisque vias. quid denique restat?
Et longum, formose, vale, et quisquis amores
Aut metuet dulces aut experietur amaros.

18

Epithalamium Fridi a LVXORIO uiro clarissimo [et] spectabili dictum centone.

B. Luxor. 84.
M. 382.
B. IV 287.

Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustrat,
Extulit os sacrum caelo tenebrasque resolvit.

443 Et *ego* Te *A*, *Aen. VII* 557 ęterias *A* lincentius *A* 444 tantū *A* 445 fedasti *A* 446 = *Aen. II* 668 *et IX* 37 447 talamos *A* 448 Hortatur *A* 449 animo *A* animis *Aen. XII* 892 si pectore robur Concipis *Burm. ex Aen. XI* 368: obta ardua p. a. sequi *A ex u.* 452 *sq.* 451 'quae — est' *add. Burm. ex Aen. XII* 889 453 te] ce *A* terrā *A* 454 malo℞ *A* 455 nobis suppremanebat *A* 459 Extra *Aen. VI* 796 annis *A* 460 fermosum̄ *A* 461 metuant *A* metuet *ecl.* 3, 110

18. Epitalamium Fridus a Luxcrio. ūc · spectabili dictū. centon · *A* Fridi *Burm.* 1 lustras *Aen. IV* 607

Laetitia ludisque viae plausuque fremebant, *p. 44*
At Venus aetherios inter dea candida nimbos
Aurea subnectens exertae cingula mammae,
Dona ferens, pacem aeternam pactosque hymenaeos
Atque omnem ornatum, Capitolia celsa tenebat,
Punica regna videns, Tyrios et Agenoris urbem.
Hinc atque hinc glomerantur Oreades et bona Iuno;
Incedunt pariter pariterque ad limina tendunt.
Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,
Hae sacris sedes epulis, atque ordine longo
Perpetuis soliti patres considere mensis.
Vna omnes, magna iuvenum stipante caterva,
Deveniunt faciemque deae vestemque reponunt.
Dant signum, fulsere ignes et conscius aether
Conubiis, mediisque parant convivia tectis.
Fit strepitus tectis vocemque per ampla volutant
Atria, ubi adsuetis biforem dat tibia cantum.
At tuba terribilem sonitum procul aere canoro
Increpuit mollitque animos et temperat iras.
It clamor caelo, cithara crinitus Iopas
Obloquitur numeris septem discrimina vocum,
Iamque eadem digitis, iam pectine pulsat eburno.
Nec non et Tyrii per limina laeta frequentes
Convenere, toris iussi discumbere pictis.
  Tunc Venus aligerum dictis affatur Amorem:
'Nate, meae vires, mea magna potentia solus,
Huc geminas nunc flecte acies, illam aspice contra,
Quae vocat insignis facie viridique iuventa,
Iam matura viro, iam plenis nubilis annis, *p. 45*

3 Lęticia *A* 4 etherios *A* 6 himeneos *A* 7 adq; *A* 8 uident·stirios et ageneri *A* 8 adq; *A* 10 ad litora *Aen. II* 205 12 Quo sacre *A* Hae sacris *Aen. VII* 175 adq; *A* 13 solidis (..t) *A m. pr.* 14 caterba *A* 16 ęter *A* 17 Conubii *A* conubia mensis *A* tectis *Aen. I* 638 20 terrebilem *A* 21 molliq; *A* 22 citera *A* 23 numeri[s] *A* 25 tirii *A* 26 tori *A* 30 uiridеq; iubenta *A*

Cui genus a proavis ingens clarumque paternae
Nomen inest virtutis et nota maior imago.
Hoc opus, hic labor est: thalamos ne desere pactos!
Credo equidem, nova mi facies inopinave surgit.
Nonne vides, quantum egregio decus enitet ore?
Os humerosque deo similis, cui lactea colla
Auro innectuntur, crines nodantur in aurum,
Aurea purpuream subnectit fibula vestem;
Qualis gemma micat, qualis Nereia Doto
Et Galatea secant spumantem pectore pontum.
Cura mihi comitumque foret nunc una mearum!
Hanc ego nunc ignaram huius quodcumque pericli est,
Cum tacet omnis ager, noctem non amplius unam
Conubio iungam stabili propriamque dicabo.
Hic Hymenaeus erit monumentum et pignus amoris.
Incipe si qua animo virtus, et consere dextram,
Occultum inspires ignem paribusque regamus
Auspiciis: liceat Frido servire marito,
Cui natam egregio genero dignisque hymenaeis
Dat pater et pacem hanc aeterno foedere iungit.'
Paret Amor dictis carae genetricis et alas
Exuit et gressu gaudens sic ore locutus:
'Mecum erit iste labor; si quid mea numina possunt,
Cum dabit amplexus atque oscula dulcia figet
Inmiscentque manus manibus pugnamque lacessunt,
Nusquam abero, solitam flammam (datur hora quieti) *p. 46*
Desuper infundam et, tua si mihi certa voluntas,

32 proabis *A* 33 *Aen. XII* 226 (*ubi* erat) *et II* 773 *male consuti* 34 labo[r] *A* talamos *A* 35 inopinanabe *A* initet, *sed corr.*, *A* 37 Hos humerosq; *A* 39 purpoream *A* 40 migat *A* nereyia *A* *post* Doto ∼ *A m. pr. ut uidetur in mg.* 41 galadea segant spumente *A* 44 omnes sacer *A* 45 Conobio *A* probriamq; *A* 46 himeneus *A* 47 animūṣ (o above) *A m. pr.* et conseq; *A* 49 Frido *A* Phrygio *Aen. IV* 103 seruare marido *A* 50 himeneis *A*, *cf. Aen. XI* 355 *sq.; liberius mutat centonarius* 51 Dat pat *rubris litt. A* fęedere *A* 52 care genitoris *A*, *corr. Burm.* 55 amplexos adq; obscula *A* 57 ora *A*

Omnia praecepi atque animo mecum ante peregi.
Sentiet!' atque animum praesenti pignore firmat.
Illa autem (neque enim fuga iam super ulla pericli est)
Cogitur et supplex animos summittere amori,
Spemque dedit dubiae menti solvitque pudorem.
Illum turbat amor; ramum qui veste latebat
Eripit a femine et flagranti fervidus infert.
It cruor inque humeros cervix conlapsa recumbit.
His demum exactis geminam dabit Ilia prolem,
Laeta deum partu, centum conplexa nepotes.

19

B. M. —
B. IV 241.

Praefatio

[VII] Hactenus me intra vurgam animi litescentis inipitum tua eritudo, instar mihi luminis extimande, a te normam reduviare conpellit. Sed antistat gerras meas anitas †diributa, et post artitum Nasonem quasi agredula quibusdam lacunis baburrum stridorem averruncandus obblatero. Vos etiam, viri optimi, ne mihi in aginam vestrae hispiditatis arnanti cataclum carmen

59 prȩcipi adq; *A* 60 adq; animo *A, cf. Aen. VII* 434. *III* 611 61 ulla] illa *A* 63 dubiem *A* 65 fraglanti feruitus *A* inplet *Aen. IX* 72 66 *sic A* 68 dr̃ *A*

19. *Glossae Placidi:* 1 *cf.* bulga: saccus scorteus inipitus: implicatus uel inretitus 2 eritudo: dominatio 3 reduuiae: spolia serpentum. antistant: meliores sunt. gerras: nugas ineptiasque 4 anitas: senectus. diribita: digesta uel separata. (delibutus: unctus). artitus: artibus edoctus. agredulae: ranae paruae 5 baburra: stulta, inepta. auerruncando: abominando 7 aginam: scapum trutinae. arnanti: frementi, murmuranti. cataclum: claudorum

19. *primum edita est in Menagianis* (1715) *I* 92 *sq.* — VII *addidi* 1 uurgam *A* inipitũ *A* 2 heretudo *A num* numinis? extimandeade normam *A, corr. Loewius mus. rhenan.* 31, 17 3 redubiare conpellet *A* 4 sanitas *Duebnerus mus. rhenan.* 3, 470 *seqq.* mea · sanitas diributa er pos *A* 6 auerrucandus oblatero *A* obtimi *A* 7 anginam *A* cataclum (*primum* c *ex* t *corr.*) *A*

inreptet, ad ravim meam convertite cicuresque conspicite, ut alimones magis meis carnatoriis quam censiones extetis. Igitur conrumo sensu meam returem quamvis vasculam Pieridem. Actutum de vobis lampenam comtulam spero adiutandi. Quae cupedia praesumenti iam non exippitandum [est], | sed oppitandum sibi esse p. 47
coniectat. Ergo bene pedam me hac, pudori citimum, conlucare censete. Quondam, si haec nec crepera extiterint nec fracebunt, quae alucinari velut bovinator adactus sum, voti vobis damium usque ad exodium vitulantibus coagmentem. Quis enim me sonivium et murgissonem non fabula aufamabit, quam mentorem exfabillabit altiboans? Vnde favorem exfebruate felli-

8 cicures: placidi, quieti 9 alimones: ab alimento. (carinator: maledicus?) censio: multa 10 igitur: tum, deinde. (concinne: composite?) (returare: aperire *Nonius*) 11 (uascum: inanem uel nugatorium *glossa saec. VIII apud Duebn.*) lampenae: stellae quaedam. 12 comptula: apte ornata uel decora 13 exippitandum: hiandum, oscitandum 14 coniectare: coniecturam facere uel aestimare. (pedam: uestigium pedis *Festus* citima: proxima *Non.*) 15 conlucare: deputare. creperae res: incertae dubiaeque 16 fracebunt: sordebunt, displicebunt. bouinator: tricosus et inconstans 17 damium: Bonae Deae sacrum. ad exodium: ad finem uel terminum 18 uitulantes: gaudentes (soniuio: sonanti *Paulus Festi*) 19 murgiso: irrisor lusor mentor: inuentor. 20 exfabillauero: exeruero. altiboans:

8 rabem *A* dapem *Baehrens* rauim *Duebner* magis *et* conuertite *scripsi* magi copertit *A* magis *post* alimones *transposui* 10 conrumo *A* concinno *olim scripsi* 12 adiutanãq; cupedia presumentis *A, correxi* adiutaneam *Baehrens* 13 est *addidi* oppilandum *Duebner* 14 pedate me ac *Baehrens* 15 colucari *A, correxi* conlucari *Loewius* q̄m *A*] Quondam *conieci* creperat extite^in^rat *A* 16 uouinator *A* 18 uitulant^u^is *A, corr. Duebnerus* uitulaturus, *uerbis traiectis, Baehrens* cohacmentem *A* sonibi^u^m *A* 19 non murgissonem *A, traieci* fabula aut amabit *A* autumabit *Duebn.* aufamabit (*ut* au-fero, au-fugio *fictum*) *scripsi* diffamabit *Baehrens* quam = potius quam 20 exfaballibit altibuans *A* faborẽm *A, corr. Duebnerus*

brem, ut apludam †harmoniae tensore a me velut ambrone collectam adoreos vertatis in struppos.

20

OCTAVIANI

viri inlustris annorum XVI, filii Crescentini viri magnifici.

B. M. —
B. IV 244. Sunt vero versus CLXXII.

Candida sidereo fulgebat marmore Cypris,
 Nec cinctam reddit nobilis arte lapis,
Mystica secreti dirumpens claustra pudoris
 Cum urtica [e] gremio prosilit aetherio.
Proles heu niveis nutritur pessima membris
 Gratum iamque locum protegit herba ferox.
Sed recte factum. celantur fervida membra,
 Cultibus ut lateat tecta libido malis.
Mulciber an Martem metuens hoc sponte peregit,
 Horreat ut Mavors dulcia adulteria?
Sordet pulcra Venus, temnuntur Cypridis artus!
 Quid placeat nobis, si Venus ipsa piget?

altisonans. exfebruare: expurgare. (fellibrem: adhuc laetum, uiuentem *gloss. Isidori* adhuc lacte bibentem *Baehrens*) 21 apludam: paleam. ambronem: perditae improbitatis 22 adorea: farrea. (stroppus: corona *Festus*)

21 armonie temsore *A* harmoniae tensores apludam *Baehrens, fort. recte* 22 struppas *A, cf. Festus* 313, 12

20. Uersus Octaui[ni] uiri inlustris annorum XVI filius Crescentini uiri magnifici. sunt uero uersi CLXXII *A. Hoc est: sylloga cuius est praefatio c.* 19, *constat* 172 *carminibus quae quidem in A titulis insignita sint, c.* 20—199; *incipit a carmine Octauiani. cf. quae dicam ad c.* 200 *inscr.* 2 finctā *A* cinctam *H(auptius opusc. I p.* 219) 3 Mistica *A* 4 e *add. H* ęterio *A* 5 nibeis *A* 7 celentur ferbida *A* celantur *Quicherat* (*bibl. de l'école des chartes III* 1 *p.* 204) 8 Dulcib; *A* Cultibus *H* dumetis *Maehly* liuido *A* 10 mabors *A* 11 Horrit *A* Sordet *H* temerantur *Baehrens* 12 riget *Quicherat*

21 B. M. — B. IV 244.

VIII 'Sacrilegus capite puniatur'. De templo | Neptuni aurum periit. interposito tempore piscator piscem aureum posuit et titulo inscribsit 'De tuo tibi Neptune'. Reus fit sacrilegii. contra dicit. [convincitur]. p. 48

[**Prooemium**]

'Vnde redit fulgor templis? quis inania nuper
Tantis Salsipotis distendit limina donis?
Ecce abiit damnum: splendescunt tecta metallis
Marmora et antiquus cepit laquearia fulgor.'
Pone animos laetos, quisquis testantia furtum
Dona vides. titulis votum quod lucet opimis,
Gaudendum fuerat, nisi munus pauperis esset.
Heu scelus et magnis nequiquam prodiga rebus
Mens humilis! miseros semper quam maxima produnt!
Sordidus et nigrae dudum vagus accola harenae
Nunc aurum piscator habet gaudetque metallis:
Nec satis est: donat templis, per limina figit
Et titulo confessus ovat. consurgite in iram,
Quis caelum, quis templa placent! modo limine in omni
Supplex, maiorum portans munuscula mensis
Vel tenuem spectabat opem; nunc ditior illis
Quos coluit, meliorque deo est; quod perdidit ille,
Hic donat. prorsus magna est iniuria Nerei.
Dignus non fuerat titulis, nisi perderet aurum?

21. VIII *sic A; quod nescio an ad c.* 20 *iam ponendum sit* aureum ferit *A* fert *Iuretus* perit *H* neptusne *A* salegii contradici *A* conuincitur *add. H Nomine non indicato emendationes Hauptio fere debentur.* Prooemium *addidi, cf. ad u.* 87 Declamatio *Quicherat* 2 Tantus salsipote/// *A*; s *in rasura dicit H, quod legi posse negat Boissier* Salsipotis *H* Salipotis *Baehrens* 3 aliut *A* icta *A* tecta *Quicherat* iuncta *Petschenig, Ztsch. f. österr. Gymn.* 28, 481 4 antiqui cedit *A* caedit *H* cepit *ego* 5 testant'a *A* 6 lucit *A* 8 numquitnam prodita *A* 9 humilis miseris *Petschenig* crimina *puto* 10 Sorditus *A* magus *A* 12 ficit *A* 14 limina *A* 16 pectabat *A* expect. *H* 17 perdedit *A*

Non [tantum] facinus caeso est auctore piandum?
Multa patent, sed plura latent. scelus undique densum est.
Tollere rem templis furor est temploque vicissim *p. 49*
Rem furti donare nefas. pro dira nocentum
Consilia in scaevis! quae mens excogitet istud:
Res auferre sacras et consecrare rapinas?
Sit similis vindicta malo (nunc ipsa pudori est
Vox mea), ne magnos laedat magis ultio divos.
Audiet haec populus nosque hoc narrabimus; ergo
Quod factum est (meminisse nefas), referetur in urbe:
Elusus custos raptumque altaribus aurum,
Mens audax, scelus †hoc, manus inproba, perditus ardor,
Antistes victus, penetralia prodita, numen
Contemtum, templum pauper, piscator abundans.
Vos, o caelicolae, vestrum nunc invoco numen,
Sit mihi fas reticenda loqui, dum proditur iste.

[Narratio]

Natus ut, ignotum est. neque enim de limine celso
Piscandi doctus ducit genus. inprobus ergo,
Cum tantas terris dederit labor inclitus artes,
Non Chalybum massas recoquit, non doctior aeris
Ducit molle latus fulvumve intentus in aurum
Multiplici gemmas radiantes lumine vestit,
Non ager in voto est illi fortesque iuvenci,
Non inlex fenus, non classica, non pia Musa,
Sed spretis divum rebus placet omnibus istud:

20 tantum *add. H* 22 temj lo qui *A* 23 mira *Baehrens* 24 in scebis quem mens *A* 26 Sit *scripsi* Heu *A* uindictam *A* 27 magnis *A* 28 narrauimus *A* 29 refertur *A, corr. Quicherat* referuntur *H* 31 scelus hoc *A* sceleris *H* scelus ac *Baehrens* 32 Antistis *A*, *corr.* *A*[1] prodit *A* 33 templi *Quicherat* 34 nun *A* Narratio *addidi, cf. ad u.* 87 36 ubi *Quicherat* ingnotum *A* 38 ducerit *A* 39 calibū *A* 40 latus *suspectum Hauptio* fulbumque *A* -ue *H* 42 iuuenui *A, corr.* *A*[1] 43 uilex *A* 44 spretis (durs) rebus *A* spretis diuum *H* rectis *uel* duris *Baehrens* dudum *olim conieci* placit *A*

Fraus, dolus et furtum pelagi. conponitur ergo
Saeta nocens, fallax calamus et perfidus amus,
Principium sceleris: iam tunc, iam perfidus iste
Neptunum spoliare parans petit alta profundi
Nereos et vitreo resupinos marmore campos.
Illic sollicite [per] saxa madentia curas *p. 50*
Disponens imoque trahens animalia fundo
Serus furtivum referebat munus ad urbem.
†Sed palam sane viderunt moenia, saepe
Dum relevant populos vario commercia pisce.
Cernere erat genus omne maris, conpleret ut urbem:
Hinc scarus, hinc varius, hinc purpura, polypus inde,
Hinc murena ardens, illinc aurata coruscans
Et cancer mordax, tergo et russante locusta,
Thynnus, salpa, pager, lupus, ostrea, sepia, mullus
Et quidquid captum faciebat copia vile.
Proderat hoc illi tantum ad conpendia vitae,
Nec dabat ars aliud; quamvis praedives adesset
Mercatus populi, tamen hinc manus ista nocentis
Vix erat aere gravis, nedum copiosior auro.
Laudatus sane, quantum spectabat ad artem,
Et stulte multis dictus 'Neptunius heros';
Hinc etiam adsiduus templo, dum solus ad aras,
Solus ad altare est precibusque insistere cultor
Creditur et placidos pelagi sibi poscere fluctus,

46 calamus fallax *H, sed cf. adn. ad u.* 89. *Piscatores sunt* 'fures maritumi' *Plaut. Rud.* 310 47 inpfidus *A* interritus *H* iam perfidus *ego* en perditus *Baehrens:* nam p. *Petschenig* 48 pedit *A* 49 Nereo *A* resupinus *A* 50 per *add. H* saxam. adentia *A* curas *A* chordas *Maehly* 51 imoq; trahensq; *A* 52 furtibum *A* 53 Nec *A* Set *ego* paulum sanie *H* maduerunt *A* viderunt *Petschenig* męnia *A* limina *H* 54 *corr. Petschenig* relebat *A* populus *A* populos A^1 comercia *A* 56 uarius *H cl. Isid. or. XII* 6, 6 uarus *A* purpora polipus *A* 57 ardens *H ex Ou. halieut.* 113 madens *A* micans *Maehly* corruscans *A* 58 ergo *A* 59 Tynnus *A* pager *H* lages *A* *possis* faber. sępia *A* 60 cupia *A, corr.* A^1 62 abesset *A* Mercator *A* hin *A* 64 necdū *A* aurū *A, corr.* A^1 69 placidus *A, corr.* A^1

Aurum (pro facinus), veterum donaria, priscum
Obsequium, antiquum munus, videt, arripit, aufert.
Quis populi gemitus, quis tunc concursus in urbe!
Quis fuit ille dies, miseri cum pendere poenas
Custodes iussi fuso de sanguine crimen
Ignotum insontes luerent facinusque negarent!
Heu male magnorum semper sub nomine tali
Velamen scelerum. vilis persona: quis ergo,
Despiciens hominem, tantum quis crederet umquam
Pauperis esse nefas? volitat cum funere dives *p. 51*
Multorum. — Nec scire potest sua crimina solus.
Hoc rursus magna statuere primordia rerum,
Quod cito tam prodit crimen, quam concipit ardor.
Mens hominum facinus sine fine admitteret ullo,
Si posset celare diu: cultoris honore
Sacrilegus lucet, manibusque ablata nocentis
Post spatium produnt crimen redeuntia dona.

Excessus

Huc huc tergemino letalia fulmina telo,
Iuppiter undarum, valido, Neptune, tridenti
Concutiens maria alta iace pontoque verendus
Litoreas transcende moras! stet turbidus axis
Nubibus et zephyris fundo revolutus ab imo
Gurges inexpletum feriat vada marmore cano!
Piscator scaevus meritum confundit utrimque;
Stat post furta pius, templis tua munera reddens,
Et post dona reus. pro vili, summa potestas,

70 profa(ci)nus *A* 71 anticum *A* 73 *ante* pęnas *duae litt. erasae A* 74 defuso *H, recte?* 75 necarent *A* 76 Neu *A* 80 nec *H* ne *A* 81 prorsus *Quicherat* est · ad uere *A* 83 amitteret *A* 84 cęlaret *A* 85 ablata *A* adlata *conieci* 86 *post* produnt s *erasa A* 87 letali · fulmine *A* 89 e pontoque *H, sed cf. u.* 46. 116. 132. 205 90 tra(n)scende. remoras *A* saxis *A* 91 zepheris *A, corr. A*[1] 92 inexplicitum *A* 93 Piscatur sęuus *A* utrumq; *A* 94 tu *A* dum m. reddit *H* tua *Quicherat* 95 prost uilissuma potestas *A* pro uilis s. p. *H*

Bis tibi calcato facta est iniuria caelo:
Cum tua sacrilegus raperet donaria templo,
Contemptus fueras; iam nunc obnoxius esse
Coepisti, ablatum post[quam] tibi reddidit aurum.
'Ars' inquit 'studiumque dedit mihi, non scelus, aurum'.
Verum est? Eoos etenim mercator adisti
Et repetis patriam longo post tempore dives?
Scilicet his manibus viduatos cernimus esse
Ture Arabas, Persen gemmis et vellere Seres,
Dente Indos, ferro Chalybes et murice Poenos?
Non pudet hanc artem, scelerum, [te] dicere, princeps?
Remus, cumba, fretum, gurges, notus, ancora, lembus, *p. 52*
Barca, amus, pumex, conchae, vada, litus, harena,
Contus, seta, salum, calamus, †notae, retia, suber:
Hic labor, haec ars est, hinc fulvum colligis aurum!
Mercator madidus, parvae stipis actor, ad aurum
Vt venias, [id] scire velim; quem quando patronus
Maximus antiquo donarit tegmine vestis,
Mensibus ignorant maria intermissa clientem.
'Quis me' inquit 'tantum facinus committere vidit?'
Hoc bene habet, haec vox mihi [iam] confessio pura est.

[Probatio]

Nunc ergo incipiam crimen sic pandere verbis,
Vt visum te, scaeve, putes. ergo omnis ob istud

96 caltato *A, corr.* A^1 97 rapere *A* don$\overset{a}{o}$ria *A* 99 cępisti abl. pot tibi reddedit *A*. *Num u.* 100—116 *ante u.* 215 *collocandi sunt?* 100 Ar^s inquid *A* 101 est eo · adsit enim *A* 104 arabos *A* euuellere *A* 105 calipes *A* 106 te *add. H* 107 fretus *A, corr.* A^1 108 Arca *A* pumes concęuata *A* 109 Cotus *A* *post* salũ s *eras. in A* notę *A* mola *H* rota *Quicherat* 110 hinc] hic *A* 111 auctor *A* actor *H* 112 id *addidi* rescire *H* 113 donauit *H* 115 inquid *A* comittere *A* 116 uox haec *H, sed cf. u.* 46. 89. 132. 205 iam *add. H* Probatio *addidi; cf. ad u.* 87 117 ueris *A, correxi* 118 putes *Nipperdey* potis *A* Ut uisum exemplis. ergo, precor *H* sub *A* ob *H* ad *Baehrens*

Huc ades, [o] iudex, facinus. signantia rebus
Argumenta feram, magno quae septa vigore
Interdum visus fallunt et crimina produnt.
  Omne equidem furtum, dirus quod concipit ardor,
His nisi nunc fallor rebus constare necesse est,
An locus admittat facinus conplerier an non,
An valeat persona nefas committere tantum.
Singula si excutimus, casurum est crimen in istum.
Ergo, ut distinctum est, videamus ab ordine primo,
An locus admittat facinus conplerier an non.
Templum est, unde istud sublatum dicimus aurum.
Maxima res: venerandus honos, custodia nulla,
Quod mane inpactis foribus vix vespere nigro
Stridula cardinibus claudit antica retortis.
Hoc patet adsidue, patet omnibus, utpote quisque
Insistit precibus, nec fas est claudere postes.
Ingressos nullos servat custodia, nulla *p. 53*
Egressos, licet [et] semper discurrere ad aras,
Omnibus et simulacra modis contingere miris;
Dona etiam veterum populorum, insignia regum,
Et laudare licet cunctis et tangere fas est.
Ianitor hinc longe est primoque in limine custos.
Ipse etiam interdum penitus discedit ab aris
Antistes metuitque precantibus arbiter esse.
Hinc facilis causa scelerum facilisque malorum.
Nullus custodit templum, quia creditur aras
Caelicolum servare timor. patet omnibus ergo.

119 o *add. H* 120 magnoq; *A* 125 Adnuale ad *A* comittere *A* 129 istut *A* 130 honus *A, corr. A*[1] costodia *A* 131 Quod *rubris litt. A* manet *H* 132 claudunt *H, sed cf. adnot. ad u.* 89. antiqua *A* 133 adsiduae *A* patet *scripsi,* licet omnibus utpute *A* 134 Infixit *A* Insistat *H* 135 costodia *A* 136 egressos *A* egressis *A*[1] et *add. H* 137 *cf. Georg. I* 477, *Aen. I* 354 138 donā *A* 139 lustrare *Maehly, recte?* 140 lonce *A* 141 dissedit *A* 142 meduitq; *A* 145 petit *A* patet *Iuretus*

Exemplum

Sic Phrygiae spes sola perit, dum milite lecto
Palladii numen servantibus undique Teucris
Ingressus templum furtim non creditur hostis,
Et licet Iliacus flammam Vestamque regentem
Hoc metuens Priamus muris vallasset et armis,
Dum tamen ingressos fas qui sint poscere non est,
Invisum e templis antistes fugit Vlixen.
Non mirum est ergo, quod nos sic perfidus iste
Decepit, templis numquam suspectus et aris,
Sicut Pergameas caesis custodibus aras
Audax, ut numen raperet, penetravit Achivus.

[Probatio]

Nunc quoniam cunctis manifestum cernimus esse
Ad causam scelerum templum patuisse rapinis,
Quod sequitur, certo tractandum examine rerum est:
An valeat persona nefas committere tantum.
Quid metuat pauper (neque enim est iam dives habendus,
Et cum dona ferat; quamvis maria alta peragret *p. 54*
Perditus et templis furtivum congreget aurum,
Pauper erit, cui nullus honos, cui gratia nulla,
Non clarus genitor, non noto semine mater)?
Scilicet horrescit, prisco sine nomine avorum
Ne cadat in fasces, miser undique, solus ubique!
An non hoc genus est, cuius de examine multo
Quisquis honoratos respexit forte potentes
Ob meritum fulgere viros, mox improbus, audax,
Fortunam incusans et tetro lividus ore

146 frigię *A* lecto (*ex* -tu *teste H*) *A* 147 nomen *A* 149 illiacos *A* Iliados *(Minervae) H* Iliacus *Quicherat* 150 primus *A* 152 e] me *A* 154 Decipit *A* 155 costodib; *A* 156 nume *A* Probatio *addidi* 157 qm̄ *A* 158 rapuisse *A* 160 conmittere *A* 163 congregit au℞ *A* 164 honus *A* 166 prisco sine *Quicherat* priscos ne *A* 167 Ne cadat *Maehly* Incedat *A* Incidit *Quicherat* 169 honoratus *A* parentes *A* 171 tedro *A*

Pauperiem monstrat superis ac pectore laevo
Dira quiritatus fundit convitia caelo?
Pauperis omne nefas: facile scelus aptus ad omne,
In pretium pronus, despectu numinis audax,
Vilis, iners, scaevus, turpis, temerarius, ardens,
Perditus, abiectus, maledictus, sordidus, amens.
An non sunt isti, quorum de nomine multi,
Ducere concessis dum nolunt artibus aevum,
Caedibus infamant silvas et crimine cauto
Insidias tendunt domibus gregibusque rapinas?
In quibus haut ulla est caro de sanguine cura;
Pactas temporibus vendunt in proelia mortes.
An vobis mirum est, furtum quod fecerit ille,
Sanguinis et vitae pretium cui extinguit honorem?
  Nunc age, si veris tractavimus undique causis,
Pauperis esse nefas, quidquid peccatur in orbe,
Quod superest, positis iam rebus ab ordine primo
An vindex sceleris sit raptor [et ipse], videndum est.
  Neptuni e templo votivum perdimus aurum.
Heu male cum diris altaria iuncta metallis! *p. 55*
Qui primus templis aurum dedit omine diro,
Is causa scelerum primus fuit. omne paratas
In facinus mentes hominum succendier auro
Non scierat? rectis semper contraria rebus
Fulva metallorum est rabies; haec proelia miscet,
Haec castos vendit thalamos, haec polluit aras.
Mille nocendi artes. volumus si visere priscos,

173 q; ritatus *A num* inritatus? quoque iratus *Iuretus* 174 captus adonē *A* 175 prẹtio *A*, ŭ *corr. A*[1] despectus *A* despectu *H* 176 iners *Baehrens* inops *A* 177 abieptus *A* 'maledictor?' *H* sorditus *A* 178 numine *A* 179 concessis *cod. Leid.* concessum *A* 181 dominis *Baehrens* 182 aut *A* 183 Pastas *A* uindunt *A* uendunt qui in praemia *H* prẹlia *A* 185 qui extinget *A* 186 age *Baehrens* quoque *A* 187 urbe *A* 189 rapto *A* raptus causa *H; em. Baehrens* 192 primis templi *A* omne duro *A* 193 omnes *A* 194 aurũ *ex* auro *A* 196 prelia *A* 197 uindit *A* hẹ *A* 198 *Aen. VII* 388

Dicite, quod facinus commissum non sit ob aurum.
Auro ardet Glauce, Danae corrumpitur auro,
Auro emitur Pluton, Phlegethon transcenditur auro,
Proditur Amphiaraus atque Hector venditur auro;
Hoc Medea maga est, serpens vigil, exul Iason,
Hoc Mida ieiunus, Paris ultus, †naufragus Helles,
Hoc †sapiens Furia, Venus invida, Iuno cruenta,
Hippomenes cursu velox, hoc tarda Atalante est.
Aurum quod nigris Pactolus miscet harenis,
Quod condit tellus, tristis quod celat Avernus,
Quod ferrum intundit, liquidus quod conficit ignis,
Quod furor exposcit demens, quod praelia †saeva,
Quod raptum queritur coluber, quod Punica virgo
Amissum plangit, Tyria damnandus in aula
Pygmalion caeso quod perdit fraude Sichaeo,
Quod tutum nec templa tenent nec pauperis ardor.

[**Refutatio**]

'Qui raperet, donum templis non redderet' inquit.
Sentio, quas nobis subrepto praeparet auro
Callidus ambages: templorum abscondere furem *p. 56*
Cultoris temptat donis et divite censu
Pauperiem foedam scelerum causamque malorum
Excusat largus; nos autem insistimus inde.
Hoc ideo factum est, ut crimen frangere possis.

199 comissū *A* 200 *sqq. imitatur Columbanus ep. ad Fedolium* 200 Arro *A* claucidane *A* 201 ploton. flegeton *A* 202 amfiaraus *A* atque] et *H* 203 Ho *A* uigel *A* 204 leiunus *A* altus *A* naufragaque *uel* naufraga es Helle *H* (naufraga's *L. Muell.*) naufraga Helle *legendum videtur, cf. c.* 234, 26 205 sapiens] Pallas *H* est *add. H, cf. ad u.* 89 inuita *A* 206 Ippomenes A 207 pactulū *A, corr. A*¹ 208 tellus *ego, cf. Hor. carm. III* 3, 49 aurum . . cum terra celat. fęinus *A* funus *H* Phineus *uel* Phoenix *Quicherat* Hermus *Baehrens* 210 seua *A*: versat *conicio* 211 querit *A* queritur *H, coni. Burm.* 212 tyrie *A* 213 sicęo *A* Refutatio, *cf. ad u.* 100, *addidi* 215 inquid *A* 216 quaˢ *A* 217 abageˢ tempolorū *A* 219 sceleram *A* 221 posses *H*

Hinc etiam est illud, docto quod concipis astu,
Squamigerum in piscem raptum vertatur ut aurum,
Vt titulum inscribas 'Tibi nunc, salis alme profundi,
Quod dedimus, Neptune, tuum est'. pulcre omnia, pulcre
Dissimulas; sed vera patent. iam frangere votum est
Hoc quoque, quod longo meditatum tempore profers,
Argumentum ingens: 'templis non redderet aurum,
Qui tulerat.' macte, scelerum doctissime rhetor,
Verborum auxiliis subverso crimine rerum!
Reddere te donum deus inpulit, inpulit ardor,
Inpulit et scelerum mens conscia, conpulit index
Furtorum semper timor anxius atraque mentis
Tristities pallensque metus resecansque medullas
Post causam raptus trepidis penitudo secunda.
Haec scaevos vexant. non sunt, mihi credite, non sunt
Eumenides dirae, fallax quas fabula narrat
Cocyti in gremio rapidi, Phlegethontis ad ignes
Tartarei, incinctas facibus, serpente, flagellis:
Sed metus et facinus, sed mens est conscia pravi.
  Ni fallor, victum est, magno quod protulit astu.
Sed superest pars magna mihi de crimine vero: *p. 57*
'Qui raperet, totum templis non redderet.' ergo
Hoc quoque sic vincam, verum fatearis ut ipse.
Sustuleras templis; partiris, perfide, furtum;
Non totum reddis: superavit copia mentem.

222 conspicis *A* 224 profunde *A* 225 pulchre omnia pulcre *A* 226 patentia. frangere *A* 228 argumentũ *A* '*sed correctum*' *teste Boissier;* mentũ '*ex ras. obscurum*' *H* 229 tullerat *A* retor *A* rector *Heinsius* 230 sub certo *A, em. Maehly* 231 dš inpolit impolit ardor *A* angor *Maehly* 232 Impolit *A* conpulit *sic A* 233 Furturum *A, corr. A*[1] 234 Tristi//ticies *A* (*in ras. erat* s) metusq; resecanq; *A* reserans *Iuretus* 235 pĕnitudo *notandum* 238 flegetontis *A* 239 Tartareu *A* 240 medus *A* et *corruptum* sed mens est *Baehrens* mens est et *A* 241 fictum *Iuretus* protullit *A* 243 donum *A* totum *H* 245 Sustulleras *A* 246 cupia *A* mentem *A:* multum *Maehly fort.* uotum?

Nunc quoniam manifesta fides gradibusque malorum
Hinc illinc lucent conlatis crimina rebus,
Officium invadam, valeant ut cernere cuncti,
Piscandi doctis semper nil nequius esse.
Hic taceam, audaces ducit quod pallida semper
In scelus omne fames, secretaque litora cogunt.
Hoc loquor: infaustis levior cum scanditur alnus,
Quid faciant remo celeri lemboque volantes,
Excussum ventis pelagus cum litora frangit:
Naufragium expectant. sidit cum rapta sub undas
Puppis, submersi fundo scrutantur harenas.
At cum lassatus portum vix navita vidit,
Furta parant missosque secant in litora funes.
O scelerum auctores, tetro et cum crimine ponti
Cladum participes et tempestatis amici!
Haec quoque si excutitur, quam magni criminis ars est!
Non scelus est, unco piscem quod fallitis amo,
Quod placidas subter lina intertexitis undas?
Piscibus adsuetis fallaces tendere morsus
Neptuni pulcrum visum est non parcere templis. *p. 58*

Epilogus

Iam satis haec. factis [mea] vox inpensa nefandis
Piscantis facinus cecinit versuque coegit
Aurum, templa, nefas, titulos, epigrammata, munus.
Supplicium restat scelerum, quod reddere debet
Iudex, horrendo tollens tortore securim.

248 illic *A* 251 tac iā *A* quod *scripsi* quos *A* duci *H* 252 segretaq; *A* condunt *Baehrens, recte?* 253 locor *A* 255 pelacus *A* litura *A* frangunt *conicio, cf. Hor. carm. I* 11, 5 plangit *Petschenig* 256 sedit *A* unda *A, corr. Quicherat* 257 submersė *A* scrudantur *A* 258 Ad cum lasatus *A* nauida *A* 259 scant in litore *A* 260 nauctor es *A* 263 uno *A* piscēm, m *erasa, A* fallidis ceno *A* 265 adsueti *H* Epilogi *A* (*fort. transponendum post u.* 246) 267 functis *A* factis *Iuretus* furtis *Burm.* mea *add. H* 268 uersusq; *A* 270 Subplicium *A* 271 to'tore *A*

Dicite, quos ius est examina figere causis,
Dicite iam poenas mandatas legibus almis.
Vos quoque, quis ferro mortales caedere fas est,
Cum iam damnati iugulos ac colla petetis,
Ne campis patriaeque loco nec caedite iuxta.
Deprecor. ad nigras ducatur vinctus harenas,
Vltima despumans pelagus qua litora lambit;
Hic iaceat medius ponto terrisque nefandus,
Et cum sollicitum ventis mare tollitur alte,
Destruat unda rogum rapiantque animalia corpus.
Hic tamen expositis tumulos conponite membris
Et titulum facite et versu hoc includite carmen:
'Piscibus hic vixit, deprensus piscibus hic est,
Piscibus occubuit. spes crimen poena sub uno est.'

B. III 260.
M. 1005.
B. IV 256.

22

Epithalamium

Ite, verecundo coniungite foedera lecto
Atque Cupidineos discite ferre iocos.
Concordesque tegat cum maiestate benigna
Quae regit Idalium, quae Cnidon alma regit.
Alliget amplexus 'tenerorum mater Amorum'
Constituat[que], patres ut cito reddat avos.

272 quos *ego* quod *A* quis *H* queis *Quicherat* 274 mortale cedere *A* 275 iugolos accola petistis *A* 276 cedite *A* ne credite iusta *Quicherat* 277 unctus *A* 278 pelacus *A* litura *A* 279 pontu *A*, *corr.* *A*[1] 280 sollicitus *A*, *corr.* *A*[1] 282 exesis *Baehrens* adponite *H* 283 facit et *A*, *cf. Verg. ecl.* 5, 42 284 depreensus *A* 285 occupuit spes. crimen crime pęna *A* uno est ⚹ Epithalamium *eodem uersu A.* *(Signum separandi* ⚹ *Baehrens numerum* IX *esse ratus est)*

22. 1 fędera *A* 2 Adq; *A* 3 *num* regat? magestate *A* 4 tegit *bis A* regit *bis Heinsius* q; nidos *A* q; guidus *a* 5 Alligit *A*, *cf. Ouidius am. III* 15, 1 6 que *addidi* patres *sc. uestros* ut *scripsi:* et *A* abos *A*

23

B. III 278.
M. 1013.
B. IV 256.

Verba amatoris ad pictorem

Pinge, precor, pictor, tali candore puellam, *p. 59*
Qualem pinxit amor, qualem meus ignis anhelat.
Nil pingendo neges; tegat omnia Serica vestis,
Quae totum prodat tenui velamine corpus.
Te quoque pulset amor, crucient pigmenta medullas;
Si bonus es pictor, miseri suspiria pinge.

24

B. III 279.
M. 1014.
B. IV 256.

Amans amanti

Dic quid agis, formosa Venus, si nescis amanti
Ferre vicem? perit omne decus, dum deperit aetas.
Marcent post rorem violae, rosa perdit odorem,
Lilia post vernum posito candore liquesunt.
Haec metuas exempla precor, et semper amanti
Redde vicem, quia semper amat, qui semper amatur.

25

B. III 280.
M. 1015.
B. IV 257.

Rescriptum

Non redit in florem, sed munus perdit amantis,
Quidquid vile iacet. dulce est, quodcumque negatur.
Nam si formosa facili penetratur amore,
Facit adulterium, sed munus perdit amantis.

23. Ad pictorem *L(ipsiensis I* 74) *s. X* 2 finxit *α*, *recte?* 3 syrica *L* 5 *om. L* pulsit *A, corr. Oudendorp* cruciant *α* 6 est *A* es *α*

24. AM·N·S·A·M·I *C* 1 Dic] Quid *α* 2 pte *C* 3 Marcem *C* 4 positũ *A* liquiscunt *A* liquescunt A^1C liuescunt *L. Mueller. rh. mus. XXII* 93. *Sed cf. Ouid. met. VII* 550 5 Nec *C* 6 uices *C*

25. *cf. Ouidius fast. V* 354. 1 reddit *C* 2 Quicquid *C* iacit *A* 3 qui formosam *L. Muell.* facile penetrauit *A* p&netratur *C* si formosam facilem penetrauit amator *Baehrens* 4 Fecit *α* Fallit adulterio *L. Mueller.* sed *scripsi* et *AC*. *Versus non carent vitiis*

26

B. III 59.
M. 280.
B. IV 116.

MARTIALIS

De habitatione ruris

Rure morans quid agam, respondeo pauca, rogatus.
Mane deos oro; famulos, post arva reviso
Partitusque meis iustos indico labores.
Deinde lego Phoebumque cio Musamque lacesso.
Hinc oleo corpus fingo mollique palaestra
Stringo libens. animo gaudens et fenore liber
Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, ceno, quiesco.
Dum parvus lychnus modicum consumit olivi,
Haec dat nocturnis elucubrata Camenis.

26. *Sic A.* Incip̄ ex sexto · *(sc. sexto Martialis libro quorum primo loco 'Liber Epigrammaton' numeratur)* poeta de se ad librum suum *B (Thuaneus Par.* 8071 *in Martialis libri V initio).* Incp̄ ex VI · poeta ad liberū suū *V (Voss. Q.* 86, *in Martiale cod. loco). Etiam Bo(ngarsianus), Ang(licanus Iunii), recentiores habent post Martialis librum IV.* — Auieni (Auiani *Br.*) ū̄c (uero *P*) ad amicos de agro: *sic fere R(eginensis* 2078 *s. IX), P(aris.* 8093 *s. X), Br(uxellanus* 10717 *s. XI), L (mus. Brit. Regius* 15 *B* 19 *s. IX—X). Br pendet ex L. P Auianum deinde continuat.* — 'Catonis' *Boxhornii cod. Leid.* 'Horatii' *cod. Leidensis* 348 *anni* 1470. 'Ovidii' *Basileensis F. VIII* 1 *anni* 1460, *alii recc.* 1 ṙura *P* rare *B* agis *A, corr. a* respondis *AV* respondi *BPL* (*Vossianus q.* 33 *s. X, qui titulo caret*), *a* respondeo *BoAng alii.* responde *Heinsius* 2 Mane *APL* Luce *BV* ora *V* deum exoro *PL* famulans *A* famulos *rell., a* arua reuiso *ABV* aruaque uiso *PL* 3 iudico *V* 4 Deinde *A* Inde *BVLBoAng; euanuit in P* fębumq; *A* ᵃcio *Br* 5 Tunc *PL* frico *Ang? recc.* pallestra *AB* palestra *VPL* 6 gaudenś animo *AB* animo gaudens *ceteri* et *AV* ac *BLBoAng alii* q; ac *P* q; hac *Br* libens *L* lib *VPBr* 7 Pande≡o *A* poto] puto *BV* pudo lŭdo lábo ceno canto quiesco *A* (c. c.] cano caeno *corr. man. posteriore*). cano ludo lauo *B rell., nisi quod* cano *deest in V* ceno] *B* caeno *VPL* *u.* 8. 9 *om. APLBrPith, delet G. Loewe* lyncnus *V* consumat *BoAng alii* 9 elucibrata *B* elucubrata *V* nox lucubrata *recc.*

27

B. I 166.
M. 687.
B. IV 257.

De Progne et Philomela

Da sensus mihi, Phoebe, precor; nam poena puellae
Non habet exemplum. tristis post funera linguae
Sanguis inest pingitque cruor tormenta pudoris. *p. 60*

28

LINDINI

B. III 94.
M. 541.
B. IV 257.

De aetate

Vitam vivere si cupis beatam
Et votis Lachesis dabit senectam,
Annos ludere te decem decebit,
Viginti studiis dabis severis,
Triginta pete litium tribunal,
Quadraginta stilo polita dicas,
Quinquaginta velim diserta scribas,
Sexaginta tuo satis fruaris,
Septuaginta velis venire mortem,
Octoginta senes caveto morbos,
Nonaginta time labante sensu,
Centum nec puer unus adloquetur.

27. De progne et filomela *A* '*integrum non est*' *Meyerus* 1 foebe *A* pena *A* 3 pingit. quęcror turmenta *A*, *corr. a*

28. Lindini de ętate *AC* 1 si uiuere *AC* uis *C* 2 lacesis *A* lacessis *C* dabis *AC* 3 decem ludere te *C* debit *A* 4 Vinginti *A* 5 Trigenta *et sic* e *pro* i *in numeris reliquis ad u.* 11 *A* 7 belim deserta *A* *u.* 9 *om. C* 10 senex *C* senes *A* 11 labente *AC*, *corr. Heinsius* 12 alloquetur *C*

29

B. III 259.
M. 249.
B. IV 258.

AVITI

Adlocutio sponsalis

Linea constricto de pectore vincula solve
Et domino te crede tuo. ne candida laedas
Vnguibus ora, vide, vel ne contacta repugnes.
Est in nocte timor, non est in nocte periclum.
Nec volo contendas: vinces, cum vicerit ille.

30

B. V 137.
M. 1075.
B. IV 258.

De somnio ebriosi

Phoebus me in somnis vetuit potare Lyaeum.
  Pareo praeceptis: tunc bibo, dum vigilo.

31

B. III 87.
M. 935.
B. IV 258.

De uvis

Vindicat ipsa suos, quos pertulit, uva labores;
  Quae pede dum premitur, subtrahit ipsa pedem.

32

B. I 24.
M. 584.
B. IV 258.

De Libero patre

Orgia lassato quotiens solvuntur Iaccho, *p. 61*
  Sic deus uda mero ponere membra solet.

29. Abiti allocutio sponsalis *A* 2 dño *A* nec *A* ne *a* candita *A* 3 Huncuib; hora *A*, *corr. a*

30. De quodam ebrioso *B* 1 Me foeb; *AB* foeb; me *a* putare (*corr. A*') lieum *A* putare lyeum *B* 2 dum *AB* cum *edd.*

31. De ubis *A* 1 pertullit ubas *A* 2 dum *A* quod *uulgo* comprimitur *Baehrens* subtrait *A* *u.* 2 *est in cod. Petropolitano, Lipsiensi I* 74, *Sangallensi* 899 *s. IX p.* 11 (*in quibus* qui pede dum *L* cum *S* ille *L* illa *S*): *cf. ad c.* 160

32. 1 Urgia *A*, *corr. m. rec.* yacco *A* 2 Sic *A* Hic *a*, *edd. Simulacro Bacchi adscriptum puto*

33

B. I 76.
M. 621.
B. IV 259.

De Luna et Musis

Phoeba sedens gremio cum fert †germana reclinem
Languidulos pueri respiciens oculos,
Vos Heliconiadae lentum submittite carmen:
Carmine somnus adest, carmine somnus abest.

34

B. I 67.
M. 611.
B. IV 259.

De statua Veneris

In gremio Veneris quoddam genus herba virescit.
Sensit dura silex, quo foco exaestuet ignis.

35

B. V 167.
M. 1097.
B. IV 259.

De vipera

Accensa in Venerem serpens genitalibus auris
Sic coit ut perimat, sic parit ut pereat.
Hi sunt affectus, haec oscula digna venenis,
†Coniugioque Venus semper amore nocens.

36

B. III 30.
M. 893.
B. IV 259.

De balneis

Exultent Apono Veneti, Campania Bais,
Graecia Thermopolis: his ego balneolis.

33. 1 Foba *A* cum *scripsi* quem *A* c. f. g.] fert Endymiona *Oudendorp* 3 eliconiade *A* 4 abest] *sic a,* adest *A*

34. *cf.* c. 20. 1 gremium *A, corr. a* erbe uerescit *A, corr. a* 2 Sentit *Loewe* fōco *scripsi* loco *A* luco *Oudendorp* extaestut *A* exaestuat *a*

35. 1 aruis *Hagenus* 3 His *A* hę° obscula *A* tincta *Wakefield* uenunis, *sed inter scribendum corr., A* 4 Coniungitque *conicio*

36. 1 Baiis *uulgo* termopolis *A* y *sup. scr. a. cf. Fleckeiseni ann. phil.* 1867 *p.* 243

B. Lux. init.
M. 296.
B. IV 260.

37

De titulo Luxorii cum versibus

Priscos, Luxori, certum est te vincere vates;
Carmen namque tuum duplex Victoria gestat.

B. —
M. 929.
B. IV 260.

38

De fortuitis casibus

[IX] Omnia casus agit. fatum consulta sequuntur.
Cedamus fatis: omnia casus agit.

B. I 143.
M. 666.
B. IV 260.

39

De Narcisso

Dum putat esse parem vitreis Narcissus in undis,
Solus amore perit, dum putat esse parem.

B. I 120.
M. 651.
B. IV 260.

40

De iudicio Paridis

Iudicium Paridis provexit coniuge Troiam,
Decepit Troiam iudicium Paridis. *p. 62*

B. I 117.
M. 648.
B. IV 260.

41

De equis Diomedis

Vim Diomedis equi monstrabant hospite caeso;
Hospite fregerunt vim Diomedis equi.

37. luxorie *A* 2 dublex *A* uictoria *A, corr. Baehrens*
38—80. *Versus serpentini.* — IX *in mg. dubitanter (nam et ad c.* 22 *potest ascribi) addidi.* **38.** De furtuitis cassib; *A, corr. A*[1] 1 consultum fata *Baehrens* 2 casis *A, corr. A*[1]
39. *Etiam in cod. Lipsiensi Rep. I* 74 *extat et in Sangall.* 899, *in quo u.* 2 petit dum
40. 1 pro *in ras. A* 2 Deleuit *Wakkerus, recte?* paradis *A*
41. 1 diumedis equis *A, corr. a* 2 Hospide fregunt *A* Sospite *Maehlyus. Ab Hercule hospite abacti sunt*

42

De Polyxena

Deest.

43

[De Deidamia] B. I 92. M. 633. B. IV 261.

Credita virgo parem blande decepit Achilles,
Implevitque piam credita virgo parem.

44

De Oreste et Clytaemestra B. I 132. M. 661. B. IV 261.

Pro pietate nefas matris purgavit Orestes;
Incurrit magnum pro pietate nefas.

45

De Pentheo et Agave B. I 134. M. 663. B. IV 261.

Fert miseranda caput, domino quod monstret, Agave.
Solum, quod doleat, fert miseranda caput.

46

De Turno et Pallante B. I 116. M. 647. B. IV 261.

Turnus honore ruit fusi Pallantis in hostem;
Pallantis fusi Turnus honore ruit.

42. De polixena *A. epigramma desideratur*

43. De Deidamia *addidi. De eadem est c.* 53 1. 2 creditur uirgo patrem *A* credita *bis m. rec.* parem *Oudinus bis* 1 decipit achillis *A* 2 pium *A*

44. Di (de *α*) *A* clidemestra *A* 1 horestes *A*

45. De penteu et adaugi *A* Agaue *a* 1 dño *A* 1 *et* 2 fer *A*

46. 1. 2 fusis *A*, *corr. m. saec. IX(?)*

B. I 127.
M. 656.
B. IV 261.

47

De Iasone et Medea

Coniugis arte decus patriae reduxit Iason;
Amisit patriae coniugis arte decus.

B. I 152.
M. 673.
B. IV 261.

48

De Hero et Leandro

Fecit amore viam iuvenis crudele per aequor;
Praedurae morti fecit amore viam.

B. I 118.
M. 649.
B. IV 262.

49

De Euryalo

Unicus Euryalus meruit solacia matris;
Ereptus matri est unicus Euryalus.

B. I 156.
M. 677.
B. IV 262.

50

De Hyacintho

Sanguine flos genitus fraudem testatur Vlixis;
Servat erile decus sanguine flos genitus.

B. I 115.
M. 646.
B. IV 262.

51

p. 63

De Pallante

Quae dedit, ipsa tulit virtus Pallanta dolendum;
Prima dies, bello quae dedit, ipsa tulit.

47. —

48. Dero *A* De ero *a* 1 crudelis *A* (crudele *a*) 2 Predura *A* Praeduram *Baehreus* Praeclarae *Oudendorp*

49. De euri\\\\liano *A* 1 *et* 2 eurilianus *A, corr. m. saec. IX* 1 solatia *A* 2 matris *A, corr. a*

50. De iaquinto *A* (iacincto *m. saec. IX*) 1 ulixes *A*; i *ex* e *corr. m. alia*

51. 1 pallanda *A, corr. a* 2 *cf. Aen. X* 510

52

B. I 129.
M. 658.
B. IV 252.

De Creonte et Medea

Mens tibi dira, Creon, vel cum Medea fugatur,
Vel cum busta negas: mens tibi dira, Creon.

53

B. I 160.
M. 682.
B. IV 262.

De Deidamia

Deidamia virum qua coepit nocte mereri,
Perdidit hac dulcem Deidamia virum.

54

B. I 133.
M. 662.
B. IV 262.

De Theseo

Thesea magnanimum non cepit ianua Ditis;
Decepit coniunx Thesea magnanimum.

55

B. I 40.
M. 596.
B. IV 263.

De Iunone et Hercule

Viribus Herculeis dum noxia facta requirit,
Iuno dedit laudem viribus Herculeis.

56

B I 68.
M 612.
B. IV 263.

De Venere

Vritur igne suo fumantibus Aetna cavernis.
Pendet amore Venus: uritur igne suo.

52. De creon et medea *A* 1 ibi *A* 2 negat *A* sibi *A*
53. De *om. A* 1 cepit *A* 2 Perdedit *A* hac *Burm.* ah *Heins.* ac *A*
54. De Teseo *A* 1 tesea *A, sed* 2 thesea *A*
55. herculũ *A, corr. a* 1 erculeis *A* (*sed* 2 herc.) fata *Oudendorp fortasse recte*
56. 1 ętna (h *m. saec. IX*) *A* cabernis *A* 2 Pendet *A: i. e. suspensa est* Perdita *Piersonus, sed cf.* 83, 14 Pendet amore dolor

B. I 94.
M. 634.
B. IV 263.

57

De tractu Hectoris

Funere turbat equos necdum satiatus Achilles,
Hector et exanimis funere turbat equos.

B. I 122.
M. 691.
B. IV 263.

58

De Aegypto et Danao

Perfida nox Danai dirarum caede sororum;
Mitis Hypermestrae perfida nox Danai.

B I 10.
M. 566.
B. IV 263.

59

De cygno et Leda

Carmine dulcis olor dum virginis otia mulcet,
Texit furta Iovis carmine dulcis olor.

B. I 158.
M. 680.
B. IV 263.

60

De Calypso et Didone

Inputat aegra toris vim per deserta Calypso;
Vim Dido incensis inputat aegra toris. *p. 64*

B. I 69.
M. 613.
B. IV 264.

61

De Adone et Venere

Pingitur ora Venus, ne se contemnat Adonis;
Ut roget Armipotens, pingitur ora Venus.

57. ectoris *A* 1 achillis *A* 2 Ector *A*
58. 2 mitis sipermestrę *A* (y *ex* i *correctum*) perfidę *A*
59. De quigno et lęta *A* (cigno et lęda *corr. saec. IX*) 1 odia mulget *A* ocia *a* mulcet *m. rec.*
60. calipso *A* 1 t. qui pfert d. *A*; uim *Oudendorpius*, per *ego* profert *α* calipso *A* 2 incensis *Baehrens* infensis *Doruillius* inpensis *A*

61. 1 Pi(n)gitur *A* se *scripsi* uel *A* 2 Aut rogit or̃ps *A, corr. Froehnerus*

62

De Castore et Polluce B. I 46. M. 599. B. IV 264.

Ordine mortis eunt alternae ad munera vitae,
Inque diem fratres ordine mortis eunt.

63

De Dolone et Achille B. I 95. M. 636. B. IV 264.

Praemia magna Dolon currus dum poscit Achillis,
Prodidit ipse cadens praemia magna Dolon.

64

De Progne et Philomela B. I 167. M. 688. B. IV 264.

Sanguine muta probat facinus Philomela sorori,
Vimque vice linguae sanguine muta probat.

65

De Lemniadibus B. I 162. M. 684. B. IV 264.

Funera Lemniadum nescit veneranda Thoantis;
Sola tamen sensit funera Lemniadum.

66

De Glauco et [Archemoro] B. I 109. M. 643. B. IV 265.

Squameus anguis erat, qui reddidit aethera Glauco;
Qui tulit Archemoro, squameus anguis erat.

62. Da castoriipollo *A* 1 sunt *A* eunt *A*[1] ad (*uel* in) *om. A* 2 in quem diẽ *A*

63. De dolon achillis *A* 2 Prodedit *A*, *corr. a* Perdidit *Heinsius*

64. De progne e philomela *A* 1. 2 Stamine *Maehly* 1 philomella *A* 2 Et uice uim *Doruillius* Vim querulae *Baehrens* Inque uicem *Maehly*

65. De lemniatibus *A*

66. De lauconte *A* de Laocoonte *a* De Glauco et [Archemoro] *scripsi* 1 reddedit *A* lauco *A* 2 tullit *A (i. e. abstulit, sc. aethera)* Archemorum *edd.*

B. I 163.
M. 685.
B. IV 265.

67

De Pelope

Fervidus axe Pelops contemnit iura tyranni,
Fata ligat soceri fervidus axe Pelops.

B. I 70.
M. 614.
B. IV 265.

68

De Adone

Vulnera saevus aper laesae spectanda Dianae,
Flenda dedit Veneri vulnera saevus aper.

B. I 151.
M. 672.
B. IV 265.

69

De Hyla et Hercule

Raptus aquator Hylas: Nympharum gaudia crescunt.
Herculis ira tumet: raptus aquator Hylas.

B. —
M. —
B. IV 265.

70

De incesto partu

Prodita prole parens partus enixa biformes; *p. 65*
Facta paterna luit prodita prole parens.

B. I 164.
M. 686.
B. IV 265.

71

De Caphareo monte

Relliquias Danaum dira premit arte Caphareus;
Albula Tuscus amat relliquias Danaum.

67. 1 pelobs *A* tyrranni *A* condemnat *A, corr. Wakkerus* 2 Facta *A* citat *Wakkerus* socer *A* pelobs *A*

68. 1 Ulnera *(corr. saec. IX?) A*

69. hyl[a] *A* 1 *et* 2 aquator *Eldickius* amator *A* hylax *A* (1 hylas *corr. saec. IX?*) Hylax *fortasse recte, ut* Aiax 1 nymfarũ *A*

70. De incestu (incesto *A*[1]) partũ *A* partuum *L. Mueller* 1 biformas *A*

71. cafareo *A* 1. 2 reliquias *A* 1 cafereus (*sic*) *A*

72

B. I 8.
M. 564.
B. IV 266.

De Ganymede [et Hermaphrodito]

Captus amante puer aquila moderante pependit;
Infamavit aquas captus amante puer.

73

B. I 150.
M. 671.
B. IV 266.

De Pyramo et Thisbe

Pallia nota fovet lacrimis decepta Themisto;
Pyramus heu lacrimis pallia nota fovet.

74

B. I 130.
M. 659.
B. IV 266.

De Iocasta et Oedipo

Dirum Iocasta nefas, vel cum venit effera coniunx,
Vel cum fit mater: dirum Iocasta nefas.

75

B. I 153.
M. 674.
B. IV 266.

De Hippolyto et Phaedra

Vincere falsa pudor poterat. sed castus et insons
Erubuit Phaedrae vincere falsa pudor.

76

B. I 96.
M. 637.
B. IV 266.

†De tumulo Achillis

Iurgia conflat amor, ut blandius urat amantes:
Ad cumulum fidei iurgia conflat amor.

72. De ganimede *A* *u.* 2 *ad Hermaphroditum pertinere videtur, cf. Meyerus ad h. l.,* unde *Baehrens* et Herm. *add.*
73. De piramo et tisbe *A* 1 Palla *A* fobet *A* 2 Piramus *A* fobet *A*
74. et idippo *A* 1 iocasta, i *a m. saec. IX (?) deleta, A* con uenit *A* 2 ocasta *A*
75. ippollido *A* (-ito *m. saec. IX*) 2 fedrę *A*
76. *Inscriptionem* 'de Oresta et Pylade' *iure desiderat Doruillius. Fortasse et haec et alterum distichon interiit*

77

B. I 119.
M. 650.
B. IV 266.

De Niso et Euryalo

Nomen amicitiae magna pietate colendum est;
Maxima pars vitae est nomen amicitiae.

78

B. III 283.
M. 547.
B. IV 267.

Item unde supra

Mens, ubi amaris, ama: rarum est agnoscere amicos,
Rarum invenire [est]. Mens, ubi amaris, ama.

79

B. —
M. 577.
B. IV 267.

De Apolline

Gratia magna tibi, Paean, qui pectora conples;
Lector, si faveas, gratia magna tibi.

80

B. Lux. init.
M. 297.
B. IV 267.

Epitaphion

p. 66

Nil mihi mors faciet: pro me monumenta relinquo.
Tu modo vive, liber: nil mihi mors faciet.

77. eurialo *A*. *Malim* De amicitia. 1 amiticię *A* 2 amititię *A*

78. Etem unde's *A*, *corr. Baehrens* 1 ubi\\\\ am°aris (o *eras.*) *A* 'ut ameris, ama' *Martial.* 6, 11, 10. *Auson. epigr.* 91, 6. *Cf. Ouid. art. am.* 2, 107. agnuscere *A* amicum *Doruill.* 2 seruare *Baehrens* est *om. A α*

79. 1 pectore *A*

80. Epitafion *A* 1 nonumenta *A*, *corr. a* 2 nihil *A*, *corr. a*

81

PORFIRII

Versus anacyclici

B. III 89.
M. 236.
B. IV 268

X Blanditias fera Mors Veneris persensit amando,
Permisit solitae nec Styga tristitiae.
Tristitiae Styga nec solitae permisit, amando
Persensit Veneris Mors fera blanditias.

Omnipotens pater huic semper concessit amori,
Fecit nec requiem tot sibi fulminibus.
Fulminibus sibi tot requiem nec fecit amori,
Concessit semper huic pater omnipotens.

Purpureus tibi flos vultum non pingit, Iacche,
Monstrat nec mitem frons nova laetitiam.
Laetitiam nova frons mitem nec monstrat, Iacche,
Pingit non vultum flos tibi purpureus.

Occubuit minor hic, fractis et viribus astu
Torpuit oppressus Amphitryoniades.
Amphitryoniades oppressus torpuit astu
Viribus et fractis hic minor occubuit.

Incaluit iubar hoc externis ignibus ardens
Fortius; ardorem Sol sibi congeminat.
Congeminat sibi Sol ardorem; fortius ardens
Ignibus externis hoc iubar incaluit.

81. Iorfiri anaclici *A* forte Porphiri *a* (Rufini uersus anacyclici *α*). *Sunt* De ui amoris *ante u.* 1 X *rubro colore A* ferã *A* 2 stigat tristicię *A* 3 Tristicię stiga *A* solide *A* 4 feram *A, corr. a* 5 (*non* 8) Omp̄s *A* 8 Consensit *A* 9 Purporeoȝ sibi *A* purpureos *et* uultus *edd.* pingitur *A* 9. 11 iacchum *A* tibi — Iacche *bis L. Muellerus* 10 ne *A* fͬons *A* leticia *A* 11 Lęticiã nouã *A* 12 no uultu *A* sibi purporeus *A* 13 Decubiit *A* huic (*et v.* 16) *L. Muellerus* hic *(in pictura) A* fͬactis *A* aestu *A bis* astu *Salmasius* 14 oppressos amphitrioniadis *A* 15 Amphytrioniadis *A* turpuit *A* 18 *sq.* Sol *scripsi* (*cf.* 221, 1) sol *uulgo*

Deposita face Nox quaesivit lumina Phoebes,
Vulnere sed blandus hanc tenet Endymion.
Endymion tenet hanc blandus sed vulnere; Phoebes
Lumina quaesivit Nox face deposita.

Armipotens deus hoc suspirat pondere, vulnus
Ferrea nec rabies aut furor exsuperat. *p. 67*
Exsuperat furor aut rabies nec ferrea vulnus,
Pondere suspirat hoc deus armipotens.

Inpatiens Venus est, silvas dum lustrat Adonis,
Carpit si Martem, iam cui conveniat.
Conveniat cui iam, Martem si carpit, Adonis
Lustrat dum silvas, est Venus inpatiens.

B. III 79.
M. 917.
B. IV 269.

82

De tabula

XI Has acies bello similes cano, quas Palamedes
Constituit. casu vario paribusque periclis
Inscius ac sollers sistunt se; namque superbis
Vana supervacue crescunt mendacia buccis
Et se sollertes punctis fallentibus inflant.
En proceres Fridi asseclae lususque magister.
Assidue similes mittuntur semper in †imo,
Vtque deus †dedit, se praefert inscius artis.

21 quesibi *A* febis *A* 22 Vulnere *i. e. amore* hęc tendymion *A* hanc *L. Mueller* 23 hanc *idem* haec *A* fobis *A* 24 nos *A* 25 *et* 28 d̄s *A* 26. 27 haut *L. Mueller* 27 rapies *A* 30. 31 sed *puto* Martem *Froehnerus* matrem *A*

82. *ante u.* 1 XI *rubro colore A* 1 bellitio similes *A, corr. Salmas.* belli miles *a* 3 hac *A* ac *Oudendorp.* has *α* sistunt se *Oudendorp.* sistentes *A* 4 mendatia *A* 5 fabentibus *A, correxi* 6 fridassectae laurusque *A, corr. Petschenig* Fridus *Baehrens* 7 Hac siduę (Hac siduit *A*[1]) *A* Assidue et *Oudendorp.* similis *A* in uno *conicio* 8 Utque *Oudendorp.* Adque *A* Deusdedit *(nomen) Froehner* dederit *Oudendorp.* defit *Baehrens*

Quid labor ingeniumque iuvat? cur pallidus extat
Atque iners dubitat? securus ludat amator,
Nummos quisquis habet: discedat lividus hostis
Se doctum iactans. quodsi reppertor adesset
Princeps ac sollers, victum se saepe vocasset.
Adversis punctis doctum se nemo fatetur.
Vulnera plus crescunt punctis, quam bella sagittis.

83

[Epistula. Dido Aeneae]

B. I 173.
M. 1610.
B. IV 271.

Praefatio

XII Sic tua semper ames, quisquis pia vota requiris,
Nostra libenter habe; quid carminis otia ludant,
Cerne bonus mentisque fidem probus indue iudex.
Dulce sonat, quod cantat amor; cui grata voluptas
Esse potest, modicum dignetur amare poetam. *p. 68*

Carmen

'Debuit ingrato nullam dictare salutem
Laesus amor. sed nulla iuvant convitia flentem;
Si modo flere vacet. nam me magis, inprobe, mortis
Fata vocant. Troiane nocens, haec dona remittis?
Quamvis saepe gravi conponam carmine fletus,
Plus habet ipse dolor, nec conplent verba dolorem,
Quem sensus patientis habet. vertenda requiro,

9 iubat *A* pallib; *A* 10 Adq; *A* At quid *Burm.* amotor *A* 11 hosꝯs *A* (*i. e.* hostis) hōs *α* 12 Sed doctum *A, correxi* 13 hac solers *A*

83. Epistula. Dido Aeneae *om. A* *ante u.* 1: XII *A rubro colore in mg.* 2 abe *A* carmininis ocia *A* 3 incole *A* indue *Baehrens* indole *Higtius* *u.* 4 *et* 6 *in C fol.* 1 *u. et Vaticano* 639 *s. XI extant* 4 gratia *A,* grata *Ca* uoluntas *C* 5 amore *α* 6 ingrado nulla *A* mandare *C* 7 Lęsos *A* iubant *A* 8 inproba *A, correxi* 10 graui *A* graues *Higtius* 11 Plus ualet *Higtius* 12 uertenda *scripsi* uel regna *A* nec regna . . male victa *Higtius*

Quae maledicta dedi, miseris circumdata fatis!
Pendet amore dolor, cassum dolor auget amorem.
Dum studet iratas calamus celerare querellas,
Continuit dolor ipse manum, nec plura loquentem
Passus amor mentisque vias et verba ligavit.
A, quotiens revocata manus, dubiumque pependit!
Quid factura fuit trepidanti pollice! dextram
Torpor et ira ligat, dum dura vocabula format,
Et minus explicitam condemnat littera vocem;
Torsit iter male tractus apex dubiaque remissus
Mente pudor, dum verba notat, dum nomina mandat
Flamma nocens, iram tardans; penitusque cucurrit
Sopitus per membra calor diroque medullas
Igne vorat. nullus confessam culpet amantem.
Conubium nunc crimen erat? male credula votis
Cuncta dedi (nec mira fides) sub lege mariti,
Cuius et ipsa fui; numquam nec conscia reddent
Vota fidem, si talis erit non digna marito.
Hanc reddis, Troiane, vicem? meus ista meretur
Affectus? non ille torus, non conscia lecti
Sacramenta tenent? totum pro crimine perdo, *p. 69*
Quidquid amore dedi. fatis licet, inprobe, tendas
Aemula regna meis: nihil est quod, perfide, iactes;
Fraude perit, non sorte, fides. Sed regna petebas

13 quę miseri *A* 14 Pendit *A, cf. c.* 56, 2 dolor *et Hoeufftius et ego,* domus *A* cassum *scripsi* castus *A* augit *A* 15 studit iratus (a *supra* u) *A* animus *Burm.* collorare *A, corr. Higtius* celare *Burm.* 16 manu *A* 17 meritisque *A* mentisque *Higtius* 20 *puto* et ora, *cum* dextram *iungendum* firmat *A, corr. Schrader* 21 comendat *A* condemnat *Schrader* uocę *A* 22 sapex *A* remissos *A* 24 iram (*Hoefft.*) tardans *scripsi* irata redens *A* ardens *Birt.* iterata redit *Petschenig* poenitusq; *A* 25 diro *Baehrens* duro *A* 26 forat *A* uorat *Burm.* confessus *A, corr. Burm.* 27 Conuuiũ *A* tunc *α* 28 fide *A, corr. Higt.* 31 iste *A, corr. α* 33 tent *A, corr. α* perdi *A, corr. Higtius* 34 Quid *A*; Quid *supra scripsit m. altera satis antiqua* temptes *Maehly* 35 Romula *α*

Debita, nec mecum poteras coniungere sortem?
Si datur ire, placet. nam quod fugis, unde recursus,
Vota 'nocentis' habes; nihil est, quod dura querellis
Verba fidemque voco; quisquis mea vulnera deflet,
Invidiam fecisse neget. trahit omnia casus.
Dum sortem natura rapit, 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' reparatum Cynthia format
Lucis honore iubar curvatis cornibus †arcus,
Quod de fratre rubet: cessurus lege sorori
Consumit sua iura dies. sic continet orbem
Dum recipit natura vicem. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' mersum pallentibus umbris
Circumdat nox atra diem fruiturque tenebris
Lege poli, peraguntque micantia sidera cursus . . .
Navifragi tacet unda salis nec murmurat auster
Nec flexum quatit aura nemus. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' ramis male garrula pendens
Iam philomela tacet damno male victa pudoris,
Amplexuque fovens querulos sub culmine nidos
Pensat amore nefas, miserasque alitura querellas
Nocte premit, quod luce dolet. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' nunc iam bene iunctus amantes
Ardor alit thalamique fidem sua pignera conplent.
Coniunx laeta viro, felix uxore maritus.

37 rerum poteras conuincere *A, correxi* 38 quod *A* quo *α*. *Quod ad me redire poteris, ego 'nocens' uotis meis te ire iubeo* 41 necat *corr. ex* necant *A* neget *Schrad.* trai *A* 42 sorte *A* capit *Petschenig* 43 reparato *Baehrens* quintia *A, corr. a* 44 ardens *Maehly* 45 Quod *A* Cum *Higt.* 47 Du *A* sua-amor *rubris litteris, ut intercalaria plerumque, A* 49 tenebras *A, corr. α. Deesse puto comparationis diei noctisque finem, tranquillitatis tempestatisque initium* 51 Nauifrage *A, corr. a* sali *Burm.* 52 Ne *A* 53 ramis *Burm.* pinnis (primis *α*) garulã mane pendens *A,* male garrula *i. e. iam non garrula.* 54 filomela *A* picta *A, corr. Burm.* 55 Amplexusque *A, corr. α* nidi *Burm.* natos *Maehly* 57 *fortasse* Nocte gemit

58 amantem *A, corr. Maehly* 59 talamiq; *A* pigner[a] *A m. pr.* 60 uxores maritos *A, corr. a*

Vota recenset amor secretaque dulcia; somnus p. 70
Concordat cum nocte torum. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' fecundo semine rerum
Mutat terra vices et alumni temporis auras
Laeta vocat; spisso revirescit gramine campus
Et vitreas ligat herba comas nec fallit aristas
Proventu meliore dies. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' fessus iuga solvit arator
Et noctem per vota capit: reparare labores
Novit grata quies, nec cessat reddere vires
Infusus per membra sopor rurisque ministram
Ruricolis dat semper opem. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' reparant sua litora ponti
Successu post damna suo, periturаque ludunt
Incrementa maris dubii, regit aequora fluctus
Lege sua vicibusque suis quod deperit auget.
Officiis natura vacat. 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' [Discussis imbribus atra
Cum requievit hiems,] gemmatis roscida verni
Rident prata rosis et floribus arva tumescunt.
Pictus ager sub flore latet, dat fronde coronas
Lascivis natura rosis: 'sua taedia solus
Fallere nescit amor.' nec grata silentia noctis
Nec somni pia dona placent, nec munera lucis

61 repensat *Petschenig* recens et *m. rec. in A disiunxit* 62 Consociat *Maehly, recte?* 63 Fallerere *A* 64 Mut. t. v. *Hor. carm. IV* 7, 3 64 et autumni *A, corr. Baehrens* uerni *Heins. in apogr. Salm.* 65 reuiuescit *A* reuiuiscit *a α* cãpos *A, corr. a* 66 uirides *Burm.* liga[t] erba *A* agit *Maehlyus* fallid *A* 67 Prouentum *et* die *A, corr. Burm.* 68 Fallerere *A* soluet *A* 69 labori *Schrad.* 70 Non uibrata quies *A, corr. a* necessat *A* 71 ministra *Oudendorp.* 73 ponti *i. e. maria* litura *A* 74 successus *et* suos *A, correxi* post *Burm.* per *A* 75 regunt ęquara *A, corr. a* 76 Lege *Wernsdorf* Lite *A* 77 uacat] uacans *Higtius* 78 Discussis — hiems *add. L. Mueller, om. A* 78[a] uerni *emendaui* uesui *A* Vesu(u)i *uulgo* uisu *Wernsdorf* 79 tumescit *A* 80 fronte *α* coronę *A. uersum deesse post* 80 *putavit Wernsdorf* 82 ne grada *A, corr. a*

Carpit et indutias fugientis non capit anni:
Sed sua victus amor tantummodo vulnera pascit
Inter mille dolos totidemque pericula fraudis.
Vota queror: vellem tacitis peritura querellis
Flere domo, vellem [iam] tabida fundere fletus.
Sed negat ipse dolor, quod iam pudor ante negavit;
Scribere iussit amor miseram me, cuius honestam *p. 71*
Fecit culpa fidem. poteram dispergere ponto
Membra manusque tuas miseramque tumentibus undis
Praecipitare diem, poteram crescentis Iuli
Rumpere fata manu parvumque resolvere corpus
Morte gravi mersumque in viscera figere ferrum
Vel dare membra feris; sed nostro pectore pulsum
Cessit amore nefas et honesta pericula passus
Corda ligavit amor. quis tantum in hospite vellet
Hoc audere nefas? quis vota nocentis habere?
Nullus amor sub †laude latet. 'Cui digna rependes,
Si mihi dura paras?' miserandae fata Creusae
Lamentis gemituque trahens infanda peregi
Vota deis durumque nefas sortemque malorum
Te narrante tuli; gemitus mentisque dolorem
Et lacrimas prior ipsa dedi. 'cui digna rependes,
Si mihi dura paras?' dulcis mea colla fovebat
Ascanius miserumque puer figebat amorem,
Cui modo nostra fides amissam reddere matrem

84 *possis* Carpit; primitias 85 poscit *A, corr. a* 86 toditemq; *A* piacula *A, corr. Schrad.* 87 Vota *A* Nota *edd.* tacitis *A*: placidis *α* 88 tacit°us umere fletus *A* profundere *α* consumere *Burm.* iam tabida fundere *scripsi* 91 culpam *A* 92 seramque *Burm.* 94 fatã *A* 95 Moxte *A* 96 mensa *A, corr. a* 97 Cessit *Schraderus, Higtius* Crescit *A* honestas *A, corr. a* 98 ligat *A* hospide uellit *A* 99 audire *A* 100 laude *A* corde *α* *num* fraude? labe *Baehrens* 100. 105. 111. 116 digne *A, corr. a* 102 Lamenta *A, corr. a. cf. Aen. IV* 667 peregit *A, corr. Wernsdorf* 103 Voto dies *A, corr. a* 105 lacrimis *A* 107 *delet Birt.* fouebat *A, corr. Oudendorp.* 108 nostram fidem *A*

Dum cupit, hoc verum mentito pignore nomen
Format amor gemitusque graves atque oscula figit
Confessus pietate dolor. 'cui digna rependes,
Si mihi dura paras?' nostri modo litoris hospes
Nudus et exul eras, dispersa classe per undas
Naufragus; ut taceam clades quascumque videbas
Inpendisse tibi: licet haec tibi cuncta fuissent,
Regna tamen Carthago dedit. 'cui digna rependes,
Si mihi dura paras?' nihil est, quod dura reposcam:
Nequiquam donasse velim! quae perdere possem,
Numquam damna voco. vel hoc mihi, perfide, redde, *p. 72*
Quod sibi debet amor, si nil pia facta merentur.
Esse deos natura docet; non esse timendos,
Rerum facta probant. quid enim non credere possum?
Tutus fraude manes et nos pietate perimus!
Inprobe dure nocens crudelis perfide fallax
Officiis ingrate meis! quid verba minantur?
Non odit, qui vota dolet, nec digna rependit,
Quidquid †lexa gemit. tibi nempe remissus habetur
Lege pudoris amor! qui tanta dedisse recusem:
Sceptra domum Tyrios regnum Carthaginis arces
Et quidquid regnantis erat? de coniuge, fallax,
Non de iure queror, meritum si non habet ardor:
Sed quod hospes eras, nec te magis esse nocentem
Quam miserum, Troiane, puto, qui digna repellis,
Dum non digna cupis: nondum bene siccus ad aequor

110 gemitusue *A* adq; *A* 111 Concessus *Maehly* 112 nostro *A* hospis *A* 113 Nudos distuleras *A*, *corr. Maehlyus* dispersas classes *A* d. clade *α* 114 clades *A* classes *α* uidebor *A* uidebas *Baehrens* uidebar *α* 116 chartago *A* 117 reposcent *A*, *corr. Higt.* 118 Nequiquam *scripsi* Nec quidquid *A*, quidquam *corr. A*¹ quę *A* quod *α*, *edd. Interpunctionem emendaui* 119 uoco *i. e. in eum aduoco* uolo *uulgo* 121 esset timendos *A* 122 enim credere non *A* 123 Totus frauda *A* at nos *Oudendorp.* 127 Quisquis *Maehly* lexa *A*] plexa *Heins.* laesa *uulgo* nempe *Baehrens* me pe remissus *A* tibine inpermissus *Oudend.* 128 podoris *A* qui *(quomodo) scripsi* cui *A* 129 carthaginis *A* 134 Dum *Oudendorp.* Sum *A* sicus *A*

Curris et extremas modo naufragus arripis undas.
Tutior esse times et honesta pericula poscis.
Cum mala vota cupis, solus tibi dura profecto
Damna paras. fugis, ecce fugis nostrosque penates
Deseris et miseram linquis Carthaginis aulam,
Quae tibi regna dedit, sacro diademate crines
Cinxit et augustam gemmato sidere frontem
Conplevit nostrumque tibi commisit amorem.
Nil puto maius habes et adhuc sine coniuge regnas,
Aeneas ingrate meus. regat ira dolenti
Consilium! sed praestat amor. mea vulnera vellem
Fletibus augeri, sed iam discrimine mortis
Victa feror. neque enim tantus de funere luctus,
Quantus erat de fratre. licet simul inprobus exul *p. 73*
Et malus hospes eras et ubique timendus haberis:
Vive tamen nostrumque nefas post fata memento!

84

B. III 288.
M. 1020.
B. IV 278.

De rosis

XIII [A] quales ego mane rosas procedere vidi!
Nascebantur adhuc neque erat par omnibus aetas.
Prima papillatos ducebat [tecta] corymbos,
Altera puniceos apices umbone levabat,
Tertia iam totum calathi patefecerat orbem,

136 nescis *A* poscis *Wernsdorf* 139 cartaginis *A* 140 Que *A* 141 gematos. sydere *A* 142 Conplebit *A*; Implicuit *Maehly* comisit *A* 144 negat *Higtius* 147 fessos *A* feror *α* fenere *A*, *corr. α* 148 erit *A* erat *Wernsdorf* 149 maius hospis *A* (hospes *A*[1]), *corr. Baehrens* 150 post facta *A*

84. *cf. Hieronymus epp.* 26 'Quis parturientem rosam et papillatum corymbum, antequam in calathum fundatur orbis et tota rubentium foliorum pandatur ambitio, inmature demessum aequis oculis marcescere uideat?' *ante u.* 1 XIII *a m. pr. atramento scriptum* 1 O *add. Scriuerius*, A *Baehrens* Aequales *a* 2 estas *A* 3 capillatos *Kreusslerus* fronte *add. Burm.*, tecta *Oudendorpius* corimbos *A* 4 apces *A* lebabat *A* 5 Tertiam non totum galat· *A* perfeceret *Baehrens*

Quarta simul nituit nudato germine floris.
Dum levat una caput dumque explicat altera nodum,
Ac dum virgineus pudor exsinuatur amictu,
Ne pereant, lege mane rosas: [cito] virgo senescit.

85

B. III 289.
M. 1021.
B. IV 278.

EIVSDEM

De rosa

Aut hoc risit Amor aut hoc de pectine traxit
Purpureis Aurora comis, aut sentibus haesit
Cypris et hic spinis insedit sanguis acutis!

86

B. III 290.
M. 1022.
B. IV 278.

EIVSDEM

De rosis

Hortus erat Veneris, roseis circumdatus herbis,
Gratus ager dominae, quem qui vidisset amaret.
Dum puer hic passim properat decerpere flores
Et velare comas, spina violavit acuta
Marmoreos digitos: mox ut dolor adtigit artus
Sanguineamque manum, tinctus sua lumina gutta
Pervenit ad matrem frendens defertque querellas:
'Vnde rosae, mater, coeperunt esse nocentes?

6 mutato *A, corr. Cannegieter* maturo *Baehrens* tegmine *Scriuerius* 7 Dum lebet *A, corr. Salmasius* 8 Ac *scripsi* Sic *A* huic *Scriuerius* nec *Baehrens* extenuatur *A* 9 Nec *A* cito *add. a,* sic *a*

85. Eiusdem (*ut in c.* 86) *pro* Item *scriptum puto* 2 purporeis *A* 3 anguis *A, corr. a*

86. 2 quē qui *A m. pr.* 3 Hic puer dum *A, corr. a* 4 libauit *A, corr. Baehrens* 5 Marmoreus *A* -eos *a* 6 Sanguineāque manū *A, sed incertum, an lineolae erasae a m. pr. sint* tinctus *scripsi* tinxit *A* 8 ceperunt *A*

Vnde tui flores pugnant latentibus armis?
Bella gerunt mecum. floris color et cruor unum est.'

. . . .

87

B. III 291.
M. 221.
B. IV 279.

p. 74

FLORI

Venerunt aliquando rosae. pro veris amoeni
Ingenium! una dies ostendit spicula florum,
Altera pyramidas nodo maiore tumentes,
Tertia iam calathos; totum lux quarta peregit
Floris opus. pereunt hodie, nisi mane legantur.

88

B. I 73.
M. 616.
B. IV 279.

De Musis

Clio saecla retro memorat sermone soluto.
Euterpae geminis loquitur cava tibia ventis.
Voce Thalia cluens soccis dea comica gaudet.
Melpomene reboans tragicis fervescit iambis.
Aurea Terpsichorae totam lyra personat aethram.
Fila premens digitis Erato modulamina fingit.
Flectitur in faciles variosque Polymnia motus.
Vranie numeris scrutatur sidera mundi.
Calliope doctis dat laurea serta poetis.

9 pugnant *A*, -nare *a* pungunt latitantibus *Scriuerius* fallentibus *Baehrens* lātentibus *num mutandum?* 10 gerant *A* floris est color *A*. *Responsum Veneris desidero*

87. Flori] De floribus *Riuinus, fort. recte* 1 amoenę *A* 2 dię *A, corr. α* 3 piramidas *ex* -itas *A* maiora *A, corr. a* 4 Tertiam̄ iā̃ gallatos *A* tertia lux calathis *α* lux] slux *sed corr. A* 5 leguntur *Baehrens*

88. 1 sę claretrome · memorat *A* soluto *A* latino *C*

2 Euterpe *A* eutpe *C* tiuia *A* caua tib. uent. *om. C* auenis *Heinsius* 3 talia *A* sociis *AC* 4 Melfomene *A* feruiscet *A* 5 terpsicore *AC* lira *C* ętrā̃ *A* 6 premes *C* eratho *C* 7 polimnia *A* 8 Urania *AC* numeris *ex* numerum *A* scrudatur *A* sid.] munera *Pithoeus* 9 Caliope *A* Callipe *C*

B. I 131.
M. 660.
B. IV 280.

89

EIVSDEM

Stat duplex nullo conpletus corpore Chiron.

B. Lux. init.
M. 298.
B. IV 281.

90

Praefatio

[XIV] Parvula quod lusit, sensit quod iunior aetas,
Quod sale Pierio garrula lingua sonat,
Hoc opus inclusit. tu, lector, corde perito
Omnia perpendens delige quod placeat.

91

De velo ecclesiae

* * *

B. M. —
B. IV 281.

91ᵃ

Omnia quae poscis dominum, si credis, habebis.
Quae bona vota petunt, recipit alma fides.

92

B. M. —
B. IV 281.

De christiano infante mortuo

Nobilis adque insons occasu inpubes acerbo
Decessit, lacrimas omnibus incutiens.
Sed quia regna patent semper caelestia iustis *p. 75*
Atque animus caelos inmaculatus adit,

89. Eiusdem *A* (*num* Flori?) Chiron *edd.* 1 duplex et nullus *A, corr. a*

c. 90—197 (*praeter c.* 160) *unius poetae, fortasse Fausti* [c. 287], *putat Peiper mus. rh.* 31, 183 *sqq.*

90. *Praefatio pertinet ad c.* 90—197, *ni fallor.* XIV *addidi* 1 Paruola *A* 2 garula *A*

91. uelo] uoto *Iuretus.* 1 dn̄m *A* habeuis *A* 2 *num* accipit? respicit *Baehrens, sed cf. ev. Marc.* 11, 24

92. χp̄iano *A* 1 adq; 4 adq; *A* cęlo *A* (s *add. m. alia*)

Damnantes fletus casum laudemus ephebi,
Qui sine peccato raptus ad astra viget.
Felix morte sua est, celeri quem funere constat
Non liquisse patrem, sed placuisse deo.

93

B. M. —
B. IV 281.

De iudicio Salomonis

Inventa est ferro pietas prolemque necando
Conservat mater, contemto pignore victrix.

94

B. V 188.
M. 1118.
B. IV 282.

De cereo

Lenta paludigenam vestivit cera papyrum,
Lumini ut accenso dent alimenta simul.

95

B. V 189.
M. 1119.
B. IV 282.

Aliter

Vt devota piis clarescant limina templis,
Niliacam texit cerea lamna budam.
Congrua votiferae submittit pabula flammae,
Quae castis apibus praebuit ante domus.

96

B. II 268.
M. 854.
B. IV 282.

De magistro ludi neglegenti

Indoctus teneram suscepit cauculo pubem,
Quam cogat primas discere litterulas.

5 effoebi *A* 8 dõ *A*

93. 1 negando *A* 2 Conserua matrem *A*, *corr. a* pignora *A*, *corr. a*

94. 1 papirũ *A* 2 dent *A* det *Iuretus*

95. 1 lumina *a* limina *A* 2 'buda. storea' *Isidori glossae* 4 domos *a*

96. neclegente *B*. De magristro nudi neglegentia *V* 1 cauculo *A* (*probat Keller mus. rhen.* 30, 303) canculo *B* caualo *V* 'Calculo, magister ludi' *Isidori glossae* bubem *A* pulem *V* 2 coga *A* t *add. a* primus *V* litteralas *V*, *corr. m. sec.*

Sed cum discipulos nullo terrore coercet
  Et ferulis culpas tollere cessat iners,
Proiectis pueri tabulis Floralia ludunt.
  Iam nomen ludi rite magister habet.

B. I 123.
M. 653.
B. IV 282.

97

De Bellerophonte

Bellerophon superans incendia dira Chimaerae
  Victor Gorgoneo nubila tangit equo.

B. V 165.
M. 1095.
B. IV 283.

98

De Chimaera

Ore leo tergoque caper postremaque serpens
  Bellua tergemino mittit ab ore faces. *p. 76*

B. I 110.
M. 644.
B. IV 283.

99

De Lauconte

Laucontem gemini distendunt nexibus angues
  Cumque suis genitis sors habet una patrem.
Quod sacra iligni violarit terga caballi,
  Hinc lacerasse ferunt saeva venena virum.
Quid sperare datur superum iam numine laeso,
  Cum sic irasci ligneus audet ecus?

3 discipulo *A, corr. a* nulla *B* coercit *A, corr. a* cohercet *B* coarcet *V* 4 certat *B* inhers *V* 5 Proiectus *B* pueris *A* floraria *A, corr. a* 6 lude re·te *A, corr. a* luri dite (*corr. ex* date) *V* ʰcobet *V*

97. De bellerefonte *A* Bellerofons *L*(*ipsiensis I* 74) 1 Bellerofons *AL* dirę *A*, *corr.* A^1 dyra *L* cymerę *A* cymere *L*

98. De cymera *A* De cimera *B* 2 belᵗua *B*

99. 3 sacra *scripsi* (*cf. Aen. II* 230) tamen *A* ligni *A*, *corr. α* abiegni *Burm.* 4 tollerasse *A* lacerasse *Oudendorpius* 5 leso *ex* lesū *A*

100

De templo Veneris, quod ad muros [extruendos dirutum est] B. I 71. M. 615. B. IV 283.

Caeduntur rastris veteris miracula templi
Inque usum belli tecta sacrata ruunt.
Nam qua delectis volvuntur saxa catervis,
Hac sunt murorum mox relocanda minis.
Pilati Mavors conpendia cepit Amoris:
Per muros quaerit iam sua templa Venus!

101

De basterna B. III 183. M. 958. B. IV 283.

Aurea matronas claudit basterna pudicas,
Quae radians patulum gestat utrumque latus.
Hanc geminus portat duplici sub robore burdo,
Provehit et modico pendula saepta gradu.
Provisum est caute, ne per loca publica pergens
Fucetur visis casta marita viris.

102

De Medea cum filiis suis B. I 128. M. 657. B. IV 284.

Opprimit insontes infidi causa parentis,
Iasonis et nati crimina morte luunt.

100. qui ad *A* extruendos *sqq. om. A, add. α* 1 rutris *Oudendorp.* 2 usu *A* 3 Quae *Oudendorp.* delectis (*an* conductis?) *scripsi* deiectis *A* uuluuntur *A, corr. A*¹ cateruis *A (sc. operarum)* detectis . . cavernis *Maehly* 4 Haec *A* Hac *Meyerus* 5 Dilati *A, correxi, cf. e. c. Ammianus* 31, 5, 8 'pilare villas' Deleti *Petschenig* mabors *A* 6 querit *A*

101. De uasterna *B, cf. Seruius ad Aen. VIII* 666. *Glossarium ab Ellisio Journ. of philol.* 8, 120 *adlatum:* 'Basternae . . matronarum in itinere vehicula, quae desuper cooperta et mollioribus stramentis composita a duobus equis trahuntur.' — 1 Aureaš *A* 2 palatū *A* patulum *B*; *defendit Woelfflin Archiv.* 1, 338 latum *Burm.* pandum *Baehrens* utrimque *Schefferus* 3 dublici *A* 4 Proibit *A* septa *AB* tecta *Scriuerius* 5 nec per *B* 6 Fugetur *A* Fuscetur *B* fucetur (*i. e. erubescat*) *Salmasius*

Sed quamvis mater vivo viduata marito
  Coniugis in poenam pignora cara metat,
Sacra tamen pietas insanae mitigat ausus:
  Hunc furiata premit, hunc miserata levat.

B. III 185.
M. 960.
B. IV 284.

103

De homine qui per se molebat

p. 77

Cum possis parvo sumptu conducere asellum,
  Qui soleat teretes volvere rite molas,
Cur nummi cupidus sic te contemnis, amice,
  Vt cupias duro subdere colla iugo?
Linque precor gyros! poteris pistore ministro
  Candentis quadrae munus habere sedens.
Per te namque terens Cererem patiere labores,
  Quos quaerens natam pertulit ipsa Ceres.

B. V 168.
M. 1098.
B. IV 285.

104

De formica

Verrit tetra boum gratos formica labores
  Et caveis fruges turba nigella locat,
Quae, licet exiguo videatur pectore, sollers
  Colligit hibernae commoda grana fami.
Hanc iuste famulam nigri iam dixeris Orci,
  Quam color et factum conposuit domino.

102. 4 necat *Oudendorp.* 6 Hinc . . hinc *Wakkerus, recte?* Hunc . . hunc *A* lebat *A*

103. D *V* molunt *B* molat *V* 1 posis *B* sumtu *AV* conduce *B*, re *sup. scr. V* 3 siic *V* contempnis *B* 4 Et *A* 5 cuiros *A* guirios *B* guirior *V* 6 Cadentis *B* Cum dentis *V* habeñsre *A* habe *B* 7 naq; *B* cerere *B* terere patierere *V* 8 pertullit *A* ceret *V*

104. 2 cabeis *A, corr. manus saec. IX* 3 pectore] corpore *α* solers (sollers *corr. m. saec. IX*) *A* 4 Quod legat *A*, Colligit *Maehlyus* ibernę · comodat *A, corr. a* 6 furtum *L. Mueller*

Namque ut Plutonis rapta est Proserpina curru,
Sic formicarum verritur ore Ceres.

105

B. I 161.
M. 683.
B. IV 285.

De Hecuba

Prole viro regnoque carens Priameia coniunx
Dura sorte venit sub iuga nunc Ithaci.
Quae cupiens tantos lacrimis aequare dolores
Perpetuo planctu transit in ora canis.
Quid valeat, variis monstrat Fortuna figuris:
Post regnum in vico saucia latrat anus.

106

B. V 152.
M. 1086.
B. IV 285.

De ansere

Aedibus in nostris volitans argenteus anser
Dulcisono strepitu colla canora levat.
Ales grata bono duplici; nam fercula mensae
Conplet et adservat nocte silente domum. *p. 78*
Solus Tarpeia canibus in rupe quietis
Eripuit Gallis Romula tecta vigil.

107

B. V 173.
M. 1403.
B. IV 286.

De sepia

Femineo geminum designat nomine sexum
Et candens piceum sepia claudit onus.
Vtilior nullus piscis per caerula oberrat,
Cui pretium capto debuit esse duplum.

7 pludonis *A* currǒ *A* 8 uertitur *A*, *corr. Burmannus*
105. De ecuba *A* 1 primeia *A* 2 itaci *A* 4 ore, *corr. m. rec. A* 6 inuita fauce latrauit *Oudendorp. num* rauca latrauit? raucida latrat *Baehrens*
106. 2 Dulcissono strepido *A* canore lebat *A* 3 dublici *A* 4 silentem *A*, *corr. a* 5 tarpia, *A*, e *add. a ut uidetur* in rupisse q^{i}uetis *A*
107. 4 dublum *A*

Praestat carne cibos, apicum dat felle figuras,
Atque brevi specie usum ad utrumque facit.
Hanc potius doctos adsumere convenit escam,
Quae sapit in morsu et probat articulos.

B. III 175.
M. 952.
B. IV 286.

108

De eunucho

Quem natura marem dederat, fit femina ferro;
Nam teneri pubes viribus exuitur.
Hinc iuvenem cernis tanto sub robore mollem,
Et dubii pulcher corporis errat homo.
Coniugibus cautis placita est monstrosa voluptas;
Fidus enim est custos, qui sine teste datur.

B. III 176.
M. 953.
B. IV 286.

109

Aliter

Incertum ex certo sexum fert pube recisa,
Quem tenerum secuit mercis avara manus.
Namque ita femineo eunuchus crure movetur,
Vt dubites quid sit, vir [magis] an mulier.
Omnem grammaticam castrator sustulit artem,
Qui docuit neutri esse hominem generis.

B. III 31.
M. 894.
B. IV 287.

110

De balneis

Hic ubi Baiarum surrexit grata voluptas
Et rudibus splendens molibus extat opus,

5 cybos *A* 6 Et *A* Atque *Meyerus* Eque *Baehrens* 7 doctus *A, corr. A*[1]

108. De eunuco *A* 1 matrem *A, corr. A*[1] 2 tener inpube *A* inpubes *α* teneri pubes *L. Muellerus* 3 tantos *A* 4 pulcer *A* erat *A, corr. m. saec. IX* extat *α* errat *sc. a uera hominis figura aberrat, cf. Liu.* 31, 12, 8

109. 3 fimeneo eunucos crure *A* eunuchus *m. saec. IX* clune *Oudendorpius* more *olim scripsi* 4 magis *om. A, add. a* 5 gramaticã *A* sustullit *A*

110. 1 grada *A* 2 mollib; *A*

Rura prius, nullum domino praestantia quaestum, *p. 79*
Nullaque tecta tulit glebula frugis inops.
Haec nunc Bellator multo sublimis honore
Vestivit cameris balnea pulcra locans.
Prospera facta viri naturae munera mutant,
Cum salsum salubri litus abundat aqua.
Alpheum fama est dulcem per Tethyos arva
Currere nec laedi gurgitibus pelagi.
Dant simile exemplum nostri miracula fontis:
Vicinum patitur nec sapit unda salum.

111

B. III 178.
M. 954.
B. IV 287.

De pantomimo

Mascula femineo derivans pectora flexu
Atque aptans lentum sexum ad utrumque latus
Ingressus scenam populum saltator adorat;
Sollerti spondet prodere verba manu.
Nam cum grata chorus diffundit cantica dulcis,
Quae resonat cantor, motibus ipse probat.
Pugnat ludit amat bacchatur vertitur adstat,
Inlustrat verum, cuncta decore replet.
Tot linguae quot membra viro. mirabilis ars est,
Quae facit articulos ore silente loqui.

3 Rura *Heinsius* Pura *A* 4 tectum *A* glibula *A* 7 fata *A* facta *ego* mutans *A, corr.* α 8 Nunc *Oudendorp.* Nam *Meyerus* Iam *olim temptaui* habundat *A* 9 Alfeum *A* tetidos *A, corr. Heinsius* 10 gurgidib; *A*

111. 1 fimeneo diribans *A* deribans *B* sexu *B* declinans *Klotzius* 2 Adq; *A* lectū (n *supra*) *B* 4 Solerti spondit *A* Solertis pendet *B* et sp. *Heinsius* spondens *Mercerus* 5 graia *A* difundat *B* *num* diffudit? 6 modib; *A* 7 Pugna *A* baccatur *B* asta *B* 8 uersum *Baehrens* 9 quod *AB* mirabili *A* artem, *om.* est, *B* 10 silenti *AB*

B. III 179.
M. 956.
B. IV 288.

112

De funambulo

Stuppea suppositis tenduntur vincula lignis,
Quae fido ascendit docta iuventa gradu.
Quae super aërius protendit crura viator
Vixque avibus facili tramite currit homo.
Brachia distendens gressum per inane gubernat,
Ne lapsu facili planta rudente cadat.
Daedalus adstruitur terras mutasse volatu
Et medium pinnis persecuisse diem. *p. 80*
Praesenti exemplo firmatur fabula mendax:
Ecce hominis cursus funis et aura ferunt.

B. III 181.
M. 955.
B. IV 288.

113

De citharoedo

Musica contingens subtili stamina pulsu
Ingreditur, vulgi auribus ut placeat.
Stat tactu cantuque potens, cui brachia linguae
Concordant sensu conciliata pari.
Nam sic aequali ambo moderamine librat
Atque oris socias temperat arte manus,

112. Funabulum *V* 1 Stupea *B* suppositus, *sed inter scribendum corr., A* subpositis *BV* ligna *V* ligni *m. sec.* 2 Quem *ABV* dota iubenta *B* iubente *A* 3 Quam *ABV* aerius] ius *A* c^r^ura uiatur *A* 4 abib; *A* facile *V* 6 labsa facili *A, corr. Petschenig* gracili *BV* e gracili *Pithoeus* panta *V* 7 terra *V* 8 pennis *V* persecuesse *A, sed corr.* 9 Present=i (e *eras.*) *A* extĩplo *V* mendas (x *suprascr.*) *A* m̄dax *V* 10 funus *B* ferant *A, corr. a* feř *V*

113. De citharedo *A* De citmaredo *B. Hoc quoque decastichon fuisse puto* 1 pulso *A, corr. a* 2 uulgu *B* 3 iactu *A* lactu *B, qui* cantu *om.* 5 Nam sic *scripsi* Namq; ita *A; recte, si duplex hiatus tolerandus.* nam lira *B* iura *et* amborum *Pith.* modoramine *A* libram *AB* 6 Adq; ori^s^ *A num* ori? socia as *B* socia *Baehrens*

Vt dubium tibi sit gemina dulcedine capto,
Vox utrumne canat an lyra sola sonet.

114

B. III 182. M. 957. B. IV 289.

Aliter

Doctus Apollineo disponere carmina plectro
Gaudet multifidam pectore ferre chelyn,
Quam mox linguato decurrens pollice cogit,
Humanum ut possit chorda canora loqui.
Amphion cithara Thebarum moenia saepsit,
Aurita ad muros currere saxa docens.
Nec minus hac valuit reparator coniugis Orpheus,
Impia cum flexit Tartara dulcis amor.
Ars laudanda nimis, cuius moderamine sacro
Vnum ex diversis vox digitique canunt!

115

B. III 184. M. 959. B. IV 289.

De pyrricha

In spatio Veneris simulantur proelia Martis,
Cum sese adversum sexus uterque venit.
Femineam maribus nam confert pyrricha classem
Et velut in morem militis arma movet.
Quae tamen haut ullo chalybis sunt tecta rigore, *p. 81*
Sed solum reddunt buxea tela sonum.
Sic alterna petunt iaculis clipeisque teguntur,
Nec sibi congressi vir nocet aut mulier.

7 dulcidine *A* 8 utrumne *Pithoeus* utrumque *A* atrum, *om.* que, *B* an lyraque *B* sola *om. A*

114. 2 pectine *Heinsius* cęlyn *A* 3 percurrens *α* police *A* 4 posset *A, corr. α* corda *A* 5 Anfion cithare *A* męnia sepsit *A* 6 decens *A, corr. a* 7 hoc *ego olim* reuocator *Oudendorp.* repetitor *Schrader* orfeus *A* 8 con flexit *A, corr. a*

115. De pirrica *A* 1 In spatio Veneris *i. e. in templo eius* 3 Fimineam *A* pirica *A* 4 molet *A* 5 aut *A, corr. Salmasius ad hist. Aug. p.* 51 calibis *A* 6 sola *A, corr. Salm.* clypeisque *A* 8 Hę sibi congressi *A* Nec sibi congressu *Salm.* an *A* aut *Salm.*

Lusus habet pugnam, sed dant certamina pacem;
Nam remeare iubent organa blanda pares.

B. V 66.
M. 1035.
B. IV 290.

116

Laus temporum quattuor

Carpit blanda suis ver almum dona rosetis.
Torrida collectis exultat frugibus aestas.
Indicat autumnum redimito palmite vertex.
Frigore pallet hiems designans alite tempus.

B. V 84.
M. 1050.
B. IV 290.

117

Laus omnium mensuum

Fulget honorifico indutus mensis amictu,
Signans Romuleis tempora consulibus.
Rustica Bacchigenis intentans arma novellis
Hic meruit Februi nomen habere dei.
Martius in campis ludens simulacra duelli
Ducit Cinyphii lactea dona gregis.
Sacra Dioneae referens sollemnia matris
Lascivis crotalis plaudit Aprilis ovans.
Maïus Atlantis natae dicatus honori [est],
Expolit et pulcris florea serta rosis.

9 sed habent *Salm.*

116 et 117 *sunt in BV, Reginensi* 123 *anno* 1056 *scripto.*
116. 1 suis · uis uer *A*, *corr. a* resetis (*sic*) *V* 2 Torrita *A* Torpida *V* colectis *B* 3 autumnũ *ex* -no *A* redimito *AV* reditmito *B* redimitus *uulgo* 4 hiemps *BV* alite] ali *B*

117. ominũ *V* mensuum *sic ABV* 1 honorificos — amictus *a* indoctus iammsis *B* comictu *B* 2 rumoleis *A* consolib; *A* 3 bacciginis *A* baccigenis *B* bachigenis *V* nobellis *A* 4 febru · inomnẽ *A* nomen] mensis *V* diei *A* dī *V* 5 Martias *V* 6 Duč *V* Dicit cinifii *B* cynifii *AV* iatea *B* lactea lactea *V*, *corr. m. sec.* 7 solemnia *AV* matris *A* matri *BV* 8 Lascib; *A* Lasciuius *B* Lasciuus *V*; *corr. Sannazarius* grotalis *A* claudit *B* 9 adblantis *B* dīcatus *sic ABV*(*cf. c.* 126, 1) dignatus *Pithoeus* honore *A* honori *BV* est *addidi* 10 Expoliat, *om.* et, *ABV* pulchris *BV* senta *ABV, corr. Scal., a*

Ornat sanguineis aestiva prandia moris
  Iunius: huic nomen fausta iuventa dedit.
Quintilis mensis Cereali germine gaudet;
  Iulius a magno Caesare nomen habet.
Augustum penitus torret Phaethontius ardor,
  Cum recreant fessum gillo flabella melo. *p. 82*
Aequalis Librae September digerit horas,
  Cum botruis captum rure ferens leporem.
Conterit October lascivis calcibus uvas
  Et spumant pleno dulcia musta lacu.
Arva November arans fecundo vomere vertit,
  Cum teretes sentit pinguis oliva molas.
Pigra suum cunctis commendat bruma Decembrem,
  Cum sollers famulis tessera iungit eros.

118

B. I 90.
M. 184.
B. IV 291.

De Thetide

Cauta quidem genetrix, noceant ne vulnera nato,
  Confirmat Stygio fonte puerperium.
Sed quia fas nulli est humanam vincere sortem,
  In membris tincti dant sibi fata locum.

11 Sanguineis ornans (urnan *A*) *A¹BV*, *corr. Vinetus* ᵉstiba *A* 12. 14 nom̃ *V* 12 iubenta *A* inuenta *V* 13 messis *Heinsius* caereali (r *corr. ex* l) *B* 15 fedontius *A* fetontius *BV* 16 Cum *scripsi* Quem *ABV* (*cf. u.* 22) gello *B*, *sed corr. m. pr.* fabilla *A*, *corr. Heinsius* fabella *B* faula *V* facella *Scal.* 17 Aequales *BV* degerit *B* 18 botris *B* rure *ex* rore *V* rete *Scal.* 19 Conteret octuber lascib; *A* hoctob̃ *V* ubas *A* 21 nobember *A* arat *A* arans *BV* nomine *ABV* uestit *A* bestię *A¹BV* numine Vestae *Scaliger* uomere uertit *Sannazarius* 22 teret et *V* terit et *B* pingu//// *B* oliba *A* 23 comendat *A* cõm̃da *V* decebrẽ *B* 24 solers *ABV* tesserc/// unguit *B* heros *BV* heras *A*

118. De tetide *AB* 1 genetrix (i *supra* e *m. saec. IX*) *A* noceant *B*, e *laesa* uulnere *A*, *corr. a* stigio *AB* 3 uicere, ui *laesae*, *B* 4 menbris *B* sib////ata (*in rasura m. 2* ſ) *B*

B. III 42.
M. 897.
B. IV 298.

119

De balneis

Aspice fulgentis tectis et gurgite Baias,
Dant quibus haut parvum pictor et unda decus.
Namque gerunt pulcras splendentia culmina formas,
Blandaque perspicuo fonte fluenta cadunt.
Gaudia qui gemino gestit decerpere fructu
Et vita novit praetereunte frui,
Hic lavet: hic corpus reparans mentemque relaxans
Lumina picturis, membra fovebit aquis.

B. III 43.
M. 899.
B. IV 298.

120

Aliter

*F*austa novum domini condens Fortuna lavacrum
*I*nvitat fessos huc properare viae.
*L*aude operis fundi capiet sua gaudia praesul,
*O*spes dulciflua dum recreatur aqua.
*C*ondentis monstrant versus primordia nomen
*A*uctoremque facit littera prima legi. *p. 83*
*L*ustrent pontivagi Cumani litoris antra:
*I*ndigenae placeant plus mihi deliciae.

B. III 44.
M. 900.
B. IV 299.

121

Aliter

Quisquis Cumani lustravit litoris antra
Atque hospes calidis saepe natavit aquis,

119. 1 gurgites *A* 2 aut *A* 5 gustu *Baehrens* 7 labet *A* 8 fobit *A, corr, a*

120. 1 furtuna *A* 2 uitę *A* uiros *a* uiae *Heinsius* 3 operi[s] *A* fundi praesul *i. e.* dominus domus 4 Hospis *A* Ospes *L. Muellerus propter acrostichon (cf. u.* 5 *sq.)* FILOCALI. *Nihili est telestichon quod Hagenus et Thielmannus* (*Woelfflini Archiv. IV* 600) *putarunt se agnoscere* MELANIAE: *nam u.* 5 *sq. de illo loquuntur, de hac uel hoc tacent* 5 monstrat *A, corr. a* uersos *A* 7 cumanni *A* 8 dilici=ę *A, sed corr.*

121. 2 Adque hospis callidis *A*

Hic lavet, insani vitans discrimina ponti;
  Baiarum superant balnea nostra decus.

122

B. III 45. M. 901. B. IV 299.

Aliter

Flammea perspicuis coeunt hic lumina lymphis
  Dantque novum mixti Phoebus et unda diem.
Denique succedit nostris lux tanta lavacris,
  Vt cernas nudos erubuisse sibi.

123

B. III 46. M. 902. B. IV 299.

Aliter

Infundit nostris Titan sua lumina Bais
  Inclusumque tenet splendida cella iubar.
Subiectis caleant aliorum balnea flammis:
  Haec reddi poterunt sole vapora suo.

124

B. III 39. M. 895. B. IV 299.

De thermis

Delectat variis infundere corpora lymphis
  Et mutare maris saepe fluenta libet.
Nam ne consuetae pariant fastidia thermae,
  Hinc iuvat alterno tingere membra lacu.

3 labit *A* discrimine *A*

122. 1 ceunt *A, corr. a* lĩphis *A* 2 foeb; *A* 4 erubiisse *A*

123. 1 titans *A* Baiis *uulgo* 2 q͞e (u) *A* 4 potuerunt *A* sole vapora suo *scripsi:* foebi uapore suo *A* calore *α* Haec radiis p., Phoebe, calere *uel* tepere tuis *Oudendorp.,* radio . . tepere tuo *Petschenig*

124. De termis *A* 1 limphis *A* 2 Ut *A* magis *A* Et . . maris *Meyerus* 3 termę *A* 4 iubat *A*

125

Aliter

Deest

B. III 40.
M. 896.
B. IV 300.

126

[De bibliotheca in triclinium mutata]

Tecta novem Phoebi nuper dicata Camenis
Nunc retinet Bacchus et sua tecta vocat.
Namque ubi tot veterum manserunt scripta virorum,
Hic potat laete dulcia vina Cypris. *p. 85*
Cognato semper lustrantur numine sedes: *(p. 84 uacua est)*
Quas coluit Phoebus, has colit et Bromius. 6

B. III 168.
M. 947.
B. IV 300.

127

De lenone uxoris suae

Graecule, consueta lenandi callidus arte,
Coepisti adductor coniugis esse tuae,
Et, quem forte procax penitus conroserat uxor,
Consueras propria praecipitare domo.
Sed praetensa catus derisit retia quidam,
Conversa statuens sorte manere domo:
Nam semel admissus [tenuit mox omnia felix]
Teque tuis miserum depulit e laribus.

125. Aliter *A*. *Hoc carmen de thermis cum insequentis inscriptione, uelut ea quam posui uel* 'De conuiuio in bibliotheca instituto', *intercidisse puto*

126. 1 foebi *A* foebo *man. recens.* nuperque *Heinsius* dīcata *A, cf. c.* 117, 9 dictata *Baehrens* devota *Sedlmayer* 4 laete *scripsi* laeta *A* 6 feb; *A* et] en *Baehrens*

127. leone *B* 1 Gregule *A* Grecula *B* consuetam *A, corr. a* calidus *A* 2 Cepisti *A* Cępisti *B* 4 patria *B* domũ *A* 5 actus *B* retia *A* 6 Quuruerastatuens *A* Curuarastuens *B et* ho (hoc *B*) remanere *AB, corr. Burm.* 7 admisus *B* derisit retia quidam *add. AB ex u.* 5. *Ipse lacunam suppleui.* tenuit bona credita seruans *Burm.* 8 Neque *A*

Solus vera probas iucundi verba poetae:
'Dum iugulas hircum, factus es ipse caper.'

128

B. III 169.
M. 948.
B. IV 300.

Ad lenonem comitiacum

Militiae cultus et nigri tegmina panni
Cur magis exoptes, dissere, leno, mihi.
Exiguosne tibi praebebat cellula quaestus?
Non gravis adducta virgine saccus erat?
An nescis populi pastum sibi tollere paucos,
Vnde miser fisco paupere miles eget?
Effuge vitandos, si qua potes arte, labores,
Vt valeas tenso vivere, leno, pede.
Nam si formonsas redeas lenare puellas
Et dederit quaestus cotidiana Venus,
Non iam miles eris humilis, sed divite nummo
Fies militiae mox utriusque comes.

129

B. III 170.
M. 949.
B. IV 301.

p. 86

De Martio cinaedo

Quid prodest Martis nomen de nomine ductum,
Pruriat infami cum tibi clune Venus?
Sors fuerat melior, Cypridos si nomen haberes
Et natura daret Martia membra tibi.

9 solus *AB; fortasse* prorsus? iocundi uerbera *A* 10 *Martialis III* 24, 14 Cum *AB* Dum *Mart.*

128. comitiañũ (c supra) *A m. pr.* 1 negri *A* 2 desidere *A, corr. a* 3 Ëxiguo nec tibi crescebat cellula quaestu *A* ne (*pro* nec) *a; cetera correxi* 4 Non *scripsi* Cum *A* Nec *Baehrens* uirgines *A* eras *A, corr. m. rec.* 6 egit *A* 8 caleas *A, corr. a* careas *Petschenig* 10 cottidiana *A* 11 diuide *A* 12 milicię *A* utriisq; come☰ *A* s *add. a*
129. Martio *scripsi* Marte *AB* In Martium cinaedum *Burm.* 1 nomen *A, om. B* nomine *A*] me *B* numine *Schenklius* ductum *Burmannus* dictum *AB* 2 Pluriad *A* Pluriat *B* infamis *Baehrens, recte?* dune *B* 4 fors *α* melior *A, om. B* si *Burm.*] ut *AB* 4 Aut *Oudendorp.*

Nunc utroque carens, ignoti fabula sexus,
Femina cum non sis, vir tamen esse nequis.

B. III 171.
M. 950.
B. IV 301.

130

De Caballina meretrice

Caballina furens amanda nulli
Excussis modo calcibus fremebat;
Quae quamvis facie micet rubenti
Et vibret Parium nitens colorem,
Hirsutis tamen est petenda mulis,
Qui possint pariles citare iunctas.

B. III 167.
M. 946.
B. IV 302.

131

De Arzucitano vate

Praecisae silicis cautibus edite,
Silvestri iuvenis durior arbuto,
Trunco cum stupeas horridior, cupis
Formare [e] propriis carmina versibus
Et metri variis ludere legibus?
Sed quis te docilem iudicet artium,
Quas natura dedit cordis acutior?
Solus ligna dolans fortibus asceis
Et duri resecans robora pectoris
Vatem te poterat reddere ligneum,

5 utrumque *B* i^g^noti *A* (^g^ *fort. non a m. pr.*)
130. merice *B*, *in quo uersus male distinguuntur* 3 quauis *B* 4 bibret *A* biberet *B* pariẹṇṣ (u superscr.) *A* paruum *B* colore *B* 5 mullis *B* 6 qui (*sic*) *AB* possẹnt (i superscr.) *A* possuit *B* cithare *A*
131. De arzucitanoeuete *A* De arzugitano fuetae *B* *uersus male distinguens* 1 p̄cisse *B* 2 arbuste *B* 3 tunc cocum iubeas tupeas *B* 4 e *add. Heinsius* 7 cordạs (i superscr.) auctior *B*, *dedi ex A* 8 Solis *B* asceis *B* asciis (*ex* ascibus) *A* 9 duris *AB* asçeiṣ *post* duris *erasum A* 10 uadē *A*

Qui vaccam trabibus lusit adulteris
Vel qui struxit ecum fraudis Achaicae.

132

B. V 150. M. 260. B. IV 302.

De capone phasianacio

Candida Phoebeo praefulgunt ora rubore, *p. 87*
Crista riget radiis, ignea barba micat.
Alae colla comae pectus femur inguina cauda
Paestanis lucent floridiora rosis.
Flammea sic rutilum distinguit pinna colorem,
Vt vibrare putes plumea membra faces.

133

B. III 208. M. 980. B. IV 303.

De malis Matianis

Haec poterant celeres pretio tardare puellas,
Haec fuerant Veneri iudice danda Phryge.
Nam sic ingenuo flavescunt mala colore,
Vt superent auro vera metalla suo.

134

B. III 209. M. 981. B. IV 303.

Aliter. Laus.

His constat Veneri praelatae gratia formae,
Haec moriente sacrum perdidit angue nemus.

11 *(de Daedalo)* baccā *A* trauib; (u *in ras.*) *B* 12 *(de Epeo)* equum *edd.* acaice *A* acaicę *B*

132. caupone *B* fassanatio *A* fassanario *BV* phasiano *Burm.* 1 fębeo *A* foebeo *B* 2 Crusta *V* ridet *B* igne ab arua *A* 3 femor *V* incunia *A* ungua *V* 4 Pestaniis *ABV* roris *B* 5 Flaminea *B* rudilū *A* calore *A* 6 potes *B* pọtes (u *supra*) *V* menbra *B*

133. 1 celeres (i *supra*) *A* (i *m. alt.*) pretio *om. A* tio *B* ꝑcio *V* stadio *ci. Sannazarius* celerem *et* puellam *(sc. Atalantam) Heinsius, recte?* 2 uenire *B* iudici *A* frige *A* friga *BV* 3 ingenio *ABV* flascunt *V, corr. m. pr.(?)* 4 metallo *A*

134. 1 furinę *B* 2 perdedit *A, corr. m. alt.* anguę *B* nemus *sc. Hesperidum*

B. III 210.
M. 982.
B. IV 303.

135

Aliter. Vituperatio

His contempta deum tenuit Discordia mensam,
Prodidit atque urbem his Briseïda suam.

B. V 130.
M. 1070.
B. IV 303.

136

De gillone

Gillo vomit gelidum vastis singultibus amnem,
Vis aliena cui frigoris addit opem.
Nam tepidum laticem curamus claudere testa,
Vt mersa imbrigenis unda nivescat aquis.

B. V 198.
M. 1127.
B. IV 304.

137

De theo

Inguine suspensam gestas [sub ventre] lagoenam,
Quae tibi fit turgens amphora flante Noto.
Vectigal poteras figulorum reddere fisco,
Quorum tam tereti ramice vincis opus. *p. 88*

B. V 199.
M. 1128.
B. IV 304.

138

Aliter

Moles tanta tibi pendet sub ventre syringis,
Vt te non dubitem dicere bicipitem.

135. 1 contemta *A (sc. ad conuiuium deorum non inuitata)* dñ *AB* genuit *B* mensa *AB* -sã *corr. in A* mensas *Baehrens* 2 *non intellegitur.* Prouidit *B* Prodedit adq; *A* breseida *A*

136. De gillone *om. B* 1 nouit *V,* uouit *m. sec.* 2 frigorăs (i *supra*) *B* adit *V, corr. m. sec.* spem *B* 3 cladere *AV* indigenis *BV*

137. 1 sub uentre *add Heinsius* agunam *A* lagenam *α* 2 urgens amfora *A* 3 fiscos *A* 4 terit irã mice uinces (i *supra*) *A*

138. 1 ptibi (p *eras.*) *A* siringi *A* Siringi *(nom. propr.) Lessingius* syringis *Burm.* siringae *Petschenig, fort. recte* 2 dicire *A*

Nam te si addictum mittat sententia campo,
  Vispillo ignoret, quod secet ense caput.

139

B. I 7.
M. 562.
B. IV 304.

De Iove in pluteo

Flexilis obliquo sinuatur circulus orbe
  Inclusumque gerit machina sacra Iovem.
Vana sub aspectum duxit mendacia fictor:
  Orbis rectorem quis probat orbe tegi?

140

Aliter

Deest

141

B. I 9.
M. 565.
B. IV 304.

[De Iove et Leda]

Cygneas Genitor gestans post fulmina pinnas
  Dulcia diffundit carmina virginibus,
Quem retinens Leda, prenso cum gaudet olore,
  Amissa agnovit virginitate Iovem.

142

B. I 11.
M. 567.
B. IV 305.

De ovo Ledae

Ledaei partus ovo monstrantur aperto,
  In cygnum verso a Iove quod genuit.

4 ignorat quod secedens se *A*

139. iobe *A* 2 macina sacro iobem *A*, *corr. a* 3 adspecto *A* (-u *m. antiq.*), *corr. Oudendorp.* mendatia *A* pictor *A*, *corr. Meyerus* 4 qui *L. Mueller* probet *Oudendorp.*

140. *Post* Aliter *excidit ni fallor carmen et inscriptio* De Ioue et Leda

141. 1 Gigneas *A* genitor *edd. priores* 3 dum *Meyerus*

142. obo *A* 1 obo *A* 2 cignū *AB* quos tenuit *AB* quod *Baehrens* genuit *Oudendorp.*

Vna tribus genetrix, sed sors diversa creatis:
Sidera pars faciet, pars fera bella Phrygum.

B. I 12.
M. 568.
B. IV 305.

143
De Europa

Terga bovis credens Europa ascendit alumni
Inseditque Iovi non revisura patrem.
Fraude suos Genitor celat vel conplet amores:
Nam deus in tauri corpore praedo latet.

B. I 13.
M. 569.
B. IV 305.

144
Aliter

p. 89

Mentitus taurum Europam Iuppiter aufert,
Virgineos ardens pandere fraude sinus.
Humano tandem veniam donemus amori,
Si tibi, summe deum, dulcia furta placent.

B. I 140.
M. 243.
B. IV 305.

145
De Narcisso

Invenit proprios mediis in fontibus ignes
Et sua deceptum urit imago virum.

B. I 144.
M. 667.
B. IV 306.

146
Aliter

Ardet amore sui flagrans Narcissus in undis
Cum modo perspicua se speculatur aqua.

3 genitrix *a* 4 faciat *B, corr. m. sec.* frigũ *AB*

143. Deuropam *A* 1 bobis *A* boui *Tollius* 2 reditura patri *Burm. Prosodia neglegitur multis horum carminum locis* 3 uel *pro* et *positum est*

144. 1 tauro *A, corr. a.* Europam taurum mentitus *Oudendorp.* 2 Uirgineo *A, corr. m. antiq.* 3 Humanũ *A, corr. Iuretus* donentur *A, corr. Baehrens* Humani t. venia d. amores *α* 4 dñ *A*

145. De narciso *V m. pr.* 1 os medi *om. V* ignis *corr. in* -es *A* ingens *B* 2 lusit *Salmasius* torret *edd. pr.* uri////ma uirũ *V*, t i *add. m. 2*, go *add. m. 1*

146. 1 fraglans narcis in *A, corr. a* 2 perspicuas se *A*

147

B. I 145. M. 668. B. IV 306.

Aliter

Suspirat propriae Narcissus gaudia formae,
  Quem scrutata suis vultibus unda domat.

148

B. III 186. M. 961. B. IV 306.

De equa Filagri advocati. Insultatio pro concubitu

Causidicus pauper media sub nocte lucubrans
  Cornipedis voluit terga fricare suae.
Sed cum corpus equae dextra famulante titillat,
  Invasit iuvenem prodigiosa Venus.
Nam qua longa solet quadruvia carpere sessor,
  Subducens durae pendula crura viae,
Hanc fovet amplexu molli cunnumque caballae
  Adterit adsiduo pene fututor hebes.
Concubitus Cressa legitur quaesisse iuvenci,
  Quam gravis ira deae iussit amare pecus.
Par crimen flammae nostris fors intulit annis:
  Passiphae tauro, Filager arsit equa. *p. 90*

149

B. III 187. M. 962. B. IV 306.

Aliter

Defensor probe tristium reorum,
Cuius voce sacrum tonat tribunal

147. 1 probrię *A* 2 scrudata *A* lustrata *Oudendorp.* frustrata *Maehly*

148. Philagri *edd.* concupito *A* concubito A^1 1 Causiticus *A* 2 frigare *A* 4 iunem *A*, *corr. m. saec. IX* 5 quadrupia *A*. *Certe notio inest* uiae *quae* carpitur; *quam in* quadruuia *inesse apud hunc quidem poetam non dubito.* carruchia *Buecheler* 7 amplexum mollitur dumque *A* molitor *Oudendorp.* cunnumque *scripsi* 8 adsidue *A*, *corr. Oudendorp.* 9 gressa *A* Cresse *Heinsius* 11 flammis *A*, *corr. Burm.* ñris *A* 12 Passifę *A*

149. 1 probet *A* 2 uoces *A*

Et palmas capiunt lares Vitenses:
Cur post athla fori togaeque pompam
Gaudens monstrifero calere luxu,
Vectricis propriae furens in usus
Fessae cornipedis fricas hiatum,
Verso et munere dignitatis optas
Admissarius esse quam patronus?
Expellas animo nimis, rogamus,
Mores inlicite libidinantes.
Horrendum vitium est in advocato,
Orando solitum movere caulas
Subantis pecudis tenere gambas.

B. III 80.
M. 918.
B. IV 307.

150

De tabula picta

Hunc, quem nigra gerit tabella, vultum,
Clarum linea quem brevis notavit,
Mox pictor varios domans colores
Callenti nimium peritus arte
Formavit similem, probante vero
Ludentem propriis fidem figuris,
Vt, quoscumque manu repingat artus,
Credas corporeos habere sensus.

3 uirentes *α* 4 atla forit. ogeq; *A* /℞ *A m. pr. in marg.* (*i. e.* require) 6 probrię *A* 7 fricans *A,* fricas *edd.* hiatum *Baehrens* meatum *A* 10 animoš *A* 11 inlici. teleuidinantes *A* 13 sonitum *A* causas *α* 14 Susantis *A, corr. α*

150. 1 gerit *scripsi* gerens *A* uultu *A, corr. Petschenig* 2 clare *puto* quae moreuis *A* (quem more uos *α*) quem breuis *scripsi* 4 Callente *A* 5 Formabit *Baehrens* uiro *A* Vero *Burm.* uerum *est ueritas naturae* (*sic Ziehen*) 6 Ludentam probriis *A,* Ludens tam *Hagen* Ludentem *uulgo* fidem *sc. spectantium*

151

B. I 85. M. 626. B. IV 307.

De Galatea

Defugiens pontum silvas Galatea peragrat,
  Custodem ut pecorum cernere possit Acim.
Nam teneros gressus infigit sentibus ardens *p. 91*
  Nec tamen alta pedum vulnera sentit amor.
Ipsa Cupidineae laedunt tormenta pharetrae,
  Cuius et in mediis flamma suburit aquis.

152

B. I 86. M. 627. B. IV 308.

Aliter. De Galatea in vase

Fulget et in patinis ludens pulcherrima Nais,
  Prandentum inflammans ora decore suo.
Congrua non tardus diffundat iura minister,
  Ut lateat positis tecta libido cibis.

153

B. I 87. M. 630. B. IV 308.

Aliter

Ludere sueta vadis privato nympha natatu
  Exornat mensas membra venusta movens.
Comtas nolo dapes; vacuum mihi pone boletar:
  Quod placet aspiciam, renuo quod saturat!

154

B. I 88. M. 631. B. IV 308.

Aliter

In medio generata salo nunc arte magistra
  Perveni ad mensam. hic quoque nuda nato.

151. 1 Diffugiens *A, corr. Mueller.* pẽagrat (r above e) *A* 2 posit *A* ℞ *A m. pr. in marg.* 3 Iam *Oudendorp.* gressos *A* 5 cedunt tęlementae faredrę *A* laedunt *scripsi* tormenta *Baehrens*

152. Aliter *om. B* 1 et *i. e.* vel, etiam patenis *A, corr. a* pulcerrima *A* 3 difundat *A* 4 possitis *B* cibi *B*

153. 1 suętabais. pribato nĩfa *A* uagis *et* nimfa *B* 2 Exurnat *A* 3 Cometas *B* 4 placeat (*ex* -eàm) *A* rennuo *B* quod saturat renuo *Heinsius*

154. 2 mensas *Heinsius*

Si prandere cupis, differ spectare figuram,
Ne tibi ieiuno lumina tentet amor.
Quae sim ne dubites: ludens sine nomine nympha
Quod Galatea vocer, lactea massa probat.

B. II 21.
M. 712.
B. IV 309.

155

De Scaevola

Lictorem pro rege necans nunc Mucius ultro
Sacrifico propriam concremat igne manum.
Miratur Porsenna virum poenamque relaxans
Maxima cum obsessis foedera victor init.
Plus flammis patriae confert, quam iuverat armis
Vna domans bellum funere dextra suo.

B. III 172.
M. 951.
B. IV 309.

156

De viro quem mulier caedebat *p. 92*

Cum te Barbati referas de sanguine cretum,
Vt tibi cognatus sit Varitinna ferox,
Cur tua femineo caeduntur tergora socco
Infamique manu barbula vulsa cadit?
Desine iam tibimet auctores fingere fortes
Vimque tuis membris stirpis inesse ferae.
Illa Salautensi magis est de stirpe creata,
Audet quae proprium sternere calce virum.

3 difers *A* 4 ieiunus lumina *A* ieiuno inguina *Maehly* tentet *Burm.* tendat *A* 5 lĩpha *A, corr. Burm.* 6 uocor *Baehrens*

155. 1 Licturem *V* (Litturem *m. pr.*) negans *A* mutius *A* 2 manu *V* 3 penamq; *A* 4 cum obsesssis *corr. ex* possessis *V* fędera *A* iniit *V* 5 patre *AV* iuuerat *scripsi* uouerat *A* armis] maris *A* quam foruesaturis *V*

156. quae *B* quãe *V* (˜ *m. sec.*) 1 barbatae *V* referans *BV* 3 cedunctur *B* tempora *A* pectora *BV* tergora *L. Mueller* 4 Infami *i. e. cuius plaga tibi infamiae est* Infirmaque *Mueller* insanaque *Baehrens* 5 Desinet *B* autores *A* 6 fores *A* fore *BV, corr. Sannazarius* 7 saůlautensis *B* salaute≡nsis (s *eras.*) *A* salautensis *V* esse de st≡irpe *B* reata *V, corr. m. 2* 8 q; *B* quem probrium *A* s̃tnere *V*

157

B. III 277.
M. 1012.
B. IV 309.

De die frigido

Sint tibi deliciae, sint ditis prandia mensae,
Munera post Bacchi sit tibi pulcra Venus,
Vincere nec libeat villosa veste rigorem,
Sed iungat calidum fervida virgo latus.

158

B. II 200 sq.
M. 529 sq.
B. IV 310.

De imagine Vergilii

Subduxit morti vivax pictura Maronem
Et quem Parca tulit, reddit imago virum.
Lucis damna nihil tanto valuere poetae,
Quem praesentat honos carminis et plutei.

159

B. III 188.
M. 963.
B. IV 319.

De discipulo medici

Discipulum medicus quidam suscepit adultum,
Traderet ut iuveni dogma salutiferum.
Qui primo, ut iussum nosset tolerare magistri,
Publica selliferum per loca duxit ecum.
Artis prolixae breviavit tempora doctor:
Incepto puerum reddidit *Ἱπποκράτην*.

157. 1 diliciȩ *A* ditī^{s}≡ *A* gaudia *Baehrens* 4 calidū *A*

158. Virgili *A*. *Ed. Verg. Aldina in duo carmina diuidit.* 'Hilasii' *Scaliger (in Aldina nempe uersus Hilasianos sequitur)* 3 nocuere *uulgo* 4 honus *A*

159. 4 equum *edd.* 6 in coepto *Burm.* 'incepto' *i. e. statim* rededit ipograten *A*. *Respicit uerbis ad Catull.* 74, 4 'patruum reddidit Harpocratem'; *sed lusus est in uoce Ἱπποκράτης (magister equi)*

160

B. — M. 871, 1; 872, 2. B. IV 158.

De venatore qui cum aprum excepit serpentem calcavit inprudens

Sus, iuvenis, serpens casum venere sub unum: *p. 93*
Hic fremit, ille gemit, sibilat hic moriens.

161

B. I 93. M. 635. B. IV 159.

EIVSDEM

In Achillem

Inprobe distractor, pretium si poscere nosses,
Non traheres quod pondus erat . . . .

160. *ABV.* excicipit *B* cum — exc. *et* inp. *om. V*
1 serpens *in mg. V* casu *V* unūm *V* 2 hic moriens] hic *om. A* ille gemens *V.* — *Simile distichon est in Lips. I* 74, *Sangall.* 899, *Petrop.*:

Anguis aper iuuenis pereunt ui uulnere morsu:
Sus iacet extinctus, serpens pede, ille ueneno

addito c. 31, 2. Homerus de Euandro fratre Alexandri regis errante in silua *sqq. P.* 2 iaculo *Baehrens* ex ictu, serp. pede, uirque *uulgo.* — *Utrumque coniungit C fol.* 121: Versus VIRGILII cum uiderat t audierat iuuenem aprum interficientes ac tunc improuisū calcantes serpentem:

[S]us, iuuenis, serpens casum uenere sub unum.
Sus iacet (iaculo *Hagenus*) extinctus, serpens pede, ille ueneno.
Anguis aper iuuenis pereunt ui uulnere morsu:
Hic fremit, ille gemit, sibilat hic moriens.

Sic fere et Vaticanus 3257 *(olim Bembinus) s. IX* (. . calcantē serpentem et pereuntē illius ueneno) *et Parisinus* 8093 *s. XI—XII. Ex simili epigrammate uersus in cod. Bern. fol.* 207 *s. X, de quo cf. Analecta Helvetica ed. Hagenus p. CCXXXVI* (*cf. Isidor. or. I* 16):

Anguis pressa perit, fera telo, uirque ueneno.

161. Eiusdem in achilen *A* 1 precium *A* 2 traeres *A* pundus *A* funus *Burm.*

162

De Troia B. — M. — B. IV 159.

Desine, Troia, tuos animo deflere labores:
Romam capta creas; merito tua postuma regnat.

163

De iudicio Paridis B. I 121. M. 652. B. IV 159.

Conubii bellique deas superavit amorum,
Cum pastor pulcram iudicat esse Cyprin.

164

[Aliter] B. M. B. ib.

Verticis et thalami pignus sublime Tonantis
Exuperat Paridis laude probata Venus.

165

[Aliter] B. M. B. ib.

Extat causa mali, malum cessisse Dionae:
Corruerunt Graia Pergama pulsa manu.

166

[Aliter] B. M. B. ib.

Dat Veneri malum formae pro munere pastor;
Cum Iunone dolens victa Minerva redit.

162. *cf. Ennius satur. u.* 20 *Vahl.* 'Desine Roma tuos hostis . .' 2 regnant *A*

163 *sqq.* Aliter *ter addidi, L. Muellerum mus. rh. XX* 635 *secutus*

164. 1 thonantis *A*

165. 1 dionē *A* dionae *α* 2 Corruerunt *Iul. Ziehen* Cum ruerit *A* Quo ruerent *conieceram* Cur ruerint *Oudendorpius*

166. —

B. I 155.
M. 675.
B. IV 310.

167

De Hyacintho

Discrimen vitae, ludit dum forte, Hyacinthus
Incurrit, disco tempora fissa gerens.
Non potuit Phoebus fato subducere amatum,
Sed cruor extincti florea rura replet.

B. ib.
M. 676.
B. ib.

168

[Aliter]

Dispersit remeans ludentis tempora discus
Et dira pulcher morte Hyacinthus obit.
Gratia magna tamen solatur morte peremtum:
Semper Apollineus flore resurgit amor.

B. V 184.
M. 1114.
B. IV 311.

169

De citro

Septa micant spinis felicis munera mali:
Permulcet citri aureus ora tumor. *p. 94*
Hippomenes tali vicit certamina malo;
Talia poma nemus protulit Hesperidum.

B. V 185.
M. 1115.
B. IV 311.

170

Aliter

Stat similis auro citri mirabilis arbos,
Omnibus autumni anteferenda bonis.

167. De Iaquinto *A* 1 ludit de sorte iaquintus *A, corr. a in mg.* 2 temporo *A* 3 fębus *A*
168. *segregauit Burmannus senior.* Aliter *addidi* 1 Discerpsit *Petschenig* 2 pulcer *A* iaquintus ouit *A* 3 peremti *A* peremtum *Burmannus senior* sorte *Baehrens* amore perenni *Petschenig*
169. De citriu *A* citrio *a* 1 migant *A* 2 Permulcet *scripsi* Quętulitut *A* citri *Maehly* circi *A* 3 Ippomenes *A* certamine *Emmenesius* 4 protullit esperidum *A*
170. 1 arbořs *A*

Haec ornant mensas, haec praestant poma medellam,
Cum quatit incurvos tussis anhela senes.

171

Aliter

B. V 186.
M. 1116.
B. IV 311.

Omne genus mali dignum est adsurgere citro,
Vis cui multa subest corticis et medii.
Vnum quaeque suum referunt pomuscula sucum:
Ternus ab hoc semper carpitur ore sapor.

172

De Daphne

B. I 159.
M. 681.
B. IV 311.

Frondibus et membris servavit dextera sollers,
Congruus ut sculptis posset inesse color.
Dant mirum iunctae ars et pictura decorem,
Ostendit varius cum duo signa lapis.

173

[De Marsya]

B. I 138.
M. 665.
B. IV 312.

Aërio victus dependet Marsya ramo
Nativusque probat pectora tensa rubor.
Docta manus varios lapidem limavit in artus;
Arboris atque hominis fulget ab arte fides.

3 Hę *A, corr. m. alia* hec *A* 4 incurbos tus · sis anelassenes (anhela *corr. m. satis antiqua*) *A*

171. 1 adsurgure *A* 3 Unumquemque *A, corr. Hagenus*

172. De dafne *A* 1 seruabit *A, corr.* *α* 3 ars *est fingendi*

173. De Marsya *om. A, add. Heinsius* 1 Erio *A* Pierio *α*, *corr. Heinsius* [de]pendit marsia *A* 2 Natibusq; *A* tonsa *Hagenus, recte?* 3 uiuos *Baehrens, recte?* 4 adq; *A* figis *A* fides *Cannegieter*

B. I 125.
M. 654.
B. IV 312.

174

De Philocteta

Prodentem ducibus Tirynthia tela Pelasgis
Laesa Philoctetam vulnere planta domat.
Docta manus vivos duxit de marmore sensus;
Sentit adhuc poenam, tristis et in lapide.

B. III 49.
M. 905.
B. IV 312.

175

De balneis

Vna salus homini est calidum captare lavacrum, p. 95
Ne tepidus reddat morbida membra vapor.

176

B. V 153.
M. 1087.
B. IV 312.

De ansere, qui intra se capit copiam prandii

Eminet impletus pullorum carnibus anser
Et varias mensae turgidus ambit opes.
Inguinibus nam portat olus ventrisque soluti
Truditur e medio esitiata nitens.
Fulcit utrumque latus turdus cum turture pinguis
†Multaque perniferum corpore pandit opus.
Quis non credat ecum Graiam celasse phalangem,
Si parvus tantas anser habet latebras?
Plura saginato conclusit fercula capso
Aucupia et pulpas ducere docta manus.

174. De filocteta *A* 1 tyrintia *A* 2 filoctetam *A* 4 Sentit adhuc ṡėṅṡu̇ṡ pęnã *A* lapidẽ *A* lapide *α*

175. 1 *cf. Vergil. Aen. II* 354 2 tepidibus (d *ex* b) *A* uabor *A*

176. copiam *scripsi* cupia *A* cupedia *Reinesius* 2 mense *A* torridus *A*, *corr. L. Mueller* addit *idem* abdit *Baehrens* opes *ex* oues *A* 4 midio esitiata *A* isiciata *Gronouius* 5 Fulgit *A* 6 Pulpaque *Baehrens. Num* Uuluaque? penniferum *uulgo* 7 falangem *A* *A u.* 9 *nouum carmen incipit Loewius, fort. recte* 10 Hocupiat pulpas *A*, *corr. Tollius* doctas *A*

Intus inest quodcumque placet; crescitque voluptas,
Cum scisso multas pectore prodit opes.
Cedat Cecropii lascivans bucula fabri,
Qua consuerat amor claudere Passiphaen;
Cedat et ille, dolo sollers quem struxit Epeos,
Qui gravidus bellis Pergama solvit ecus.
Maiorem in parvo haec monstrat fabrica technam;
Vna capit totas anseris arca dapes.

177

B. I 101.
M. 639.
B. IV 313.

De Pyrrho

Placat busta patris iugulata virgine Pyrrhus
Dilectasque litat Manibus inferias.
Sors nova nymphigenae: votum post fata meretur;
Quam pepigit thalamis, hanc habet in tumulis.

178

B. III 47.
M. 903.
B. IV 313.

De balneis cuiusdam pauperis

Vita opibus tenuis, sed parvo in cespite sollers
Fundavit gemino munere delicias.
Nam nova [in] angusto erexit balnea campo, *p. 96*
Edulibusque virens fetibus hortus olet.
Quae natura negat, confert industria parvis:
Vix sunt divitibus, quae bona pauper habet.

12 apes *A* aues *Burm.* 13 las(s *ex* c)cibans *A* 14 passimfaem *A* 15 dolos *A* eteos *A* 17 Maiorem *Tollius* Maiora *A* paruu *A*, *corr.* *A*[1] parua *a* tegnã *A* 18 tota · sanseris *A*

177. De pirro *A* 1 pirrus *A* 3 nim fige · ne *A* 4 pepigi *A*

178. pauperi *A* 1 Vita *est balneorum dominus* (*cf.* 179, 2) cespide *A* 3 noua congusto *A*; *corr.* *α* congesto *L. Muellerus* 4 fedib; sortus *A* 5 *cf. Iuuenalis I* 79 'Si natura negat'. *Corippus Iohann. praef.* 29: 'Quos doctrina negat, confert uictoria uersus'. *u.* 5 – 6 *in C fol.* 1 *u. extant, ubi post uersus Martialis* (*c.* 276) *positi* 'Item' *inscribuntur* paruis *L. Muellerus* paucis *AC*

B. III 48.
M. 904.
B. IV 314.

179

Aliter

Parvula succinctis ornavit iugera Bais
  Vrbanos callens fundere Vita locos.
Hic quoque pomiferum coniunxit sedulus hortum,
  Qui vario auctorem gramine dives alat.
Rus gratum domino duplici iam munere constat:
  Hinc capitur victus, sumitur inde salus.

B. V 166.
M. 1096.
B. IV 314.

180

De sphinga

Ales virgo leo crevit de sanguine Lai,
  Thebano nascens et peritura malo.
Haec fecit thalamos Idipum conscendere matris,
  Vt prolem incestam mutua dextra necet.

181

B. V 162.
M. 1093.
B. IV 314.

De catto qui comedens picam mortuus est

Mordaces morsu solitus consumere mures
  Invisum et domibus perdere dente genus
Cattus in obscuro cepit pro sorice picam
  Multiloquumque vorax sorbuit ore caput.

179. 1 Parbula subcinctis *A* Baiis *uulgo* 2 Urbanus *A, corr. Heinsius* locus *A, corr. A*¹ lacus *Heinsius* 3 *Num* His? ortũ *A* 4 germine *Schraderus* 5 dño dublici *A, corr. a*

180. sfinga *A* spKinga (*i. e.* sph.) *B* 1 lea *A* deuit *B* de *om. B* 2 Theuano *A, corr. a* 3 thalamo s. idippũ *A* thalamus sidippũ *B* Oedipum *uulgo, cf.* 199, 84 concedere *B* 4 dextrã *A* necit *A, corr. A*¹

181. cattu *AB* catto *in A m. alia* pica *A, corr. m. alia* comedit piccã *sqq. V* De catto et pica *P(arisinus* 9344 *s. XI)* 1 Murdaces *A, corr. A*¹ (*a*?) 3 coepit *BVP* surice *A* s^u^orice *V* pigã *A.* 'Sōrĭcĕ. Cattus in obsc. cep. p. s. picam. Sofocles. orat' *sic Miconis Levitae libelli prosodiaci cod. Bruxell.* 10470 *s. X. Scilicet ex Horatio addi-*

Poena tamen praesens praedonem plectit edacem,
Nam claudunt rabidam cornea labra gulam.
Faucibus obsessis vitalis semita cessit
Et satur escali vulnere raptor obit.
Non habet exemplum volucris vindicta peremptae:
Hostem pica suum mortua discruciat.

182

B. III 163. M. 943. B. IV 315.

De Aegyptio

Ex oriente die noctis processit alumnus.
Sub radiis Phoebi solus habet tenebras. *p. 97*
Corvus carbo cinis concordant cuncta colori.
Quod legeris nomen, convenit: Aethiopis.

183

B. III 162. M. 942. B. IV 315.

Aliter

Faex Garamantarum nostrum processit ad axem
Et piceo gaudet corpore verna niger,

turus erat uersum Epp. II 1, 163 Quid Sŏphŏclēs *sqq. V.* 3 *etiam in cod. Regin.* 215 *s. VIII—IX extat, qua ex sylloga a me* 1871 *ex parte et a Keilio* 1872 *tota edita Mico quaedam hausit. Cf. Traubius mus. rh.* 44, 478. Catus in obscuro *habet cod. Regin.,* Cattus in obscuris *Mico. Olim* Sophoclem *poetam nescio quem indicari putabant* 4 Multilocumq; *A, recte?* uerax *V, corr. m. sec.* 5 Pęna *AB* edacim *V, corr. m. sec.* 6 rauidã *A* rapidam *B* guilã *AV* 7 ceˢsit *B num* cessat? 8 Et satur *corruptum:* Saucius *coniecerim* captor *BVP* obi *VP* 9 uolucres uendicta *B* pemit *A* parente *B* phente *V* praereptę *P* perenne *Binetus* 10 mortuũ *A* discrutiat *V*

182. De egyptio *A* De aegypto *B* 1 Ex oriente *separaui* noctis noctis *B* alũnis *ABV, corr. V m. sec.* 2 fębi *A* foebi *BV* ha&b& *B* 3 *alliteratione utitur scriptor.* Corb' *A* carbo] corbu *B* caruo *V, corr. m. sec.* ćordant *A* (*' ab a additum puto*) multa *ABV*] cuncta *Baehrens* colori *A*, -e *a* 4 dederis *Maehly* nom̃ *V* etiopi *A* ethiopi *B* ethiopis *V*

183. Fex garamentarũ *A* Fen caramentarũ *B* 2 pige≡o *A* corpora *B*

Quem nisi vox hominem labris emissa sonaret,
Terreret visu horrida larva viros.
Dira, Hadrumeta, tuum rapiant sibi Tartara monstrum;
Custodem hunc Ditis debet habere domus.

B. I 99.
M. 185.
B. IV 316.

184

De Telepho

Telephus, excellens Alcidis pignus et Augae,
Externae sortis bella inopina tulit.
Nam Grai Troiam peterent cum mille carinis
Tangeret et classis litus adacta suum,
Occurrens Danais forti dum pugnat Achilli,
Scyria pugnanti perculit hasta femur.
Pro cuius cura consultus dixit Apollo,
Hostica quod salubrem cuspis haberet opem.
Mox precibus flexi Pelidae robore raso,
Iniecto membris pulvere plaga fugit.
Monstrant fata viri vario miracula casu:
Vnde datum est vulnus, contigit inde salus.

B. V 187.
M. 1117.
B. IV 316.

185

De cicindelo

Igniculus tenuis pingui fulcitur olivo,
Vt frangat tenebras luminis igne sui.

3 emisa *B* sonarent *A* *cf. Verg. Aen. I* 328: 'nec uox hominem sonat' 4 Terrerent uisos horrida labra *AB* uisu *ego*, larua *Baehrens correximus* 5 atramenta *A* adramenta *B* tū *AB* siui *A* 6 Costode *A*

184. De telefo *AB* 1 Telefus *AB* Alcidae *Heinsius* auge *A* 2 sorsis *A* Externi Martis *Heinsius* inoppina *A* 3 Graii *edd.* pederent *A* 4 glassis *A* clasis *B* abacta *Hagen* suum] nouum? 5 Occurret *A, corr.* *A*[1] Occurrent *B* pugna acilli *B* 6 Syria *AB* pugnata *B, corr. m. pr. ut uidetur* asta *AB* 8 quo *A* 9 f'exi *A* sato *B* sacro *uulgo* 10 et membris *Heinsius* pl.] membra *A* fuit *B* 11 Monstrans *B, sed corr.* casu] casu *ex* fatu *A* cas' *B* 12 uultus *B, sed corr.* contingit *A*

185. 1 tenui *A*

186

B. V 169. M. 1099. B. IV 317.

De capris

Lenaeos latices hircorum tergora gestant,
Fitque caper Bromio, fuerat qui victima, carcer.

187

B. V 170. M. 1100. B. IV 317.

p. 98

Aliter

Barbati pecoris vulgus per rura vagatur,
  Pampineum gaudens laedere dente nemus.
Omnibus hinc aris Baccho caper hostia fertur
  Puniturque sacro munere culpa gregis.

188

B. V 171. M. 1101. B. IV 317.

Aliter

Sanguine Cinyphio placantur templa Lyaei,
  Caprigenum cui fit victima iusta pecus.
Sed licet ulcisci nequeant animalia divos
  Nec possit reddi talio numinibus,
Est vindicta capris: cassatur nomine Liber,
  Cum hircino adversus clauditur utre deus.

189

B. I 107. M. 641. B. IV 317.

De Memnone

Filius Aurorae, Phoebi nascentis alumnus,
  Producit gentis milia tetra suae.

186—188 *extant in D (Dieziano B.* 66 *Berolin. s. IX) sine titulo*

186. 1 Lieos *D* hircorem tergorem genstans *D* gestans *A* 2 promio *D* qui *AD* cui *Baehrens* quae *uulgo*

187. 1 pecodes (*ex* -is) *D* bacatur *D* 3 *om. D, cf. Verg. Georg. II* 378 *sqq.* bacco *A* 4 Pun. *ex* Pon. *D*

188. 1 cinifio *A* cenifio *D* flagantur *D* liei *A* riore *D* 2 Gabrige num *D* iure *D* 3 duos *D* 4 *om. D* possint reddit. alio *A* 5 capri *D* 6 deas *D*

189. De mennone *A* 1 foebi *A*

Succurrens fessis fausto non omine Teucris
Pergit Pelidae protinus ense mori.
Iam tunc monstratur, maneat qui Pergama casus,
Cum nigrum Priamus suscipit auxilium.

B. V 195.
M. 1124.
B. IV 318.

190

De Bumbulo

Nominis et formae pariter ludibria gestans
Conventus nostros, Bumbule parvus, adis.
Sed ratio est: extas longis Pygmaeus in armis,
Ne te deprensum grus peregrina voret.
Nec frustra ostendis proprio placuisse parenti,
Quod turpis nomen sumpseris heniochi.
Ille habuit doctas circi prostrare puellas;
Te duce lascivae nocte fricantur anus.

B. V 196.
M. 1125.
B. IV 318.

191

Aliter

Dum sis patris heres teneas et, Bumbule, censum *p. 99*
Vtile nec tibi sit, pietas si laesa probetur,
Das operam proprio auctori adversus haberi.
Discordat multum contra suscepta voluntas;
Dilexit genitor prasinum, te russeus intrat.

B. III 76.
M. 914.
B. IV 318.

192

De tabula

Discolor ancipiti sub iactu cauculus astat
Decertantque simul candidus atque rubens.

3 homine *A*, *corr. m. alia* 4 prodinus sense *A* 5 nunc *Burm.*

190. De bũbolo *A* (bumbalo *α*, *et sic infra*) 2 bumbule parb; *A* 3 extas (*i. emines cf.* 110, 2) *scripsi* mixtus *A* pigmeus *A* 5 probrio *A* 6 enioci *A* 7 aluit *et* circo *Burm.* prostrare *A; cf. Thielmann in Woelfflini Archiv.* 2, 63 prostare *edd.* 8 lasciue (e *ex* i) *A*

191. 1 Dum *i. e.* Dummodo sensũ *A*, *corr. Heinsius* 3 probrio autori *A* aberi *A* 4 uolũtas *A*

192. 1 ancipitis *AB* cauculus *A* calculus *B* 2 adq; *A* rubens *A, sed* robens *A*[1] (*sic*) proueus *B*

Qui quamvis parili scriptorum tramite currant,
Is capiet palmam, quem bona fata iuvant.

193

B. III 77.
M. 915.
B. IV 318.

Aliter

In parte alveoli pyrgus velut urna resedit,
Qui vomit internis tesserulas gradibus,
Sub quarum iactu discordans cauculus exit
Certantesque fovet sors variata duos.
Hic proprium faciunt [ars] et fortuna periclum:
Haec cavet adversis casibus, illa favet. —
Conposita est tabulae nunc talis formula belli,
Cuius missa facit tessera principium.
Ludentes vario exercent proelia talo,
Russeus an nitidus praemia sorte ferat.
Pascitur a multis avide damnosa voluptas,
Ne foedet gliscens otia segnities.
Hoc opus inventor nimie Palamedes amavit
Et parili excellens Mucius ingenio.

194

B. III 78.
M. 931.
B. IV 319.

Aliter

Indica materies blandum certamen amicis
Offert, sed belli fert simulacra tamen.
Namque acie aequali concurrit russeus albo,
Vt gravibus damnis se domet alternter. *p. 100*

3 parilis *AB* tramide *A* currat *AB* 4 His *AB* *fort. recte* capi^{e}t *A* capiat *B* iubant *A* iubant *ex* iuuant *B*

193. 1 pirgus *A*; i *inter scribendum ex* e *uel* u *corr.* 3 cauculus *sic A* 4 fouit · sor *A* 5 His *Baehrens* ars *add.* *a* furtuna *A* 6 abet aduersus *A* fouet *A* *A u.* 7 *nouum carmen incipit Scriuerius* 7 malis formola bellis *A* 9 Exercent uario ludentes *Oudendorp.* fato *Salmasius* 10 niditus *A* 11 auida *A* 12 Nec fedet *A* 13 nimium *Salmasius*

194. 2 sed *Scriuerius* se *A* 3 ʼrusseos *A*

Contorquet varios alternans tessera missus
Fataque ludentum collis et ima probant.
Pax ac pugna simul ludo iunguntur in unum,
Cum victi spoliis victor amicus ovat.

B. V 145.
M. 1081,
B. IV 320.

195

De elephanto

Horrida cornuto procedit belua rostro,
Quam dives nostris India misit oris.
Sed licet inmani pugnet proboscide barrus
Spondeat et saevis dentibus interitum,
Fert tamen et domitus residentis iussa magistri,
Quoque velit monitor, cogitur ire ferus.
Vis humana potest rabiem mutare ferinam:
Ecce hominem parvum belua magna timet.

B. V 144.
M. 1080.
B. IV 320.

196

Aliter

Monstrorum princeps elephans proboscide saevus
Horret mole nigra, dente micat niveo.
Sed vario fugienda malo cum belua gliscat,
Est tamen expertis mors pretiosa feri.

5 tesera *A* 6 ludensum *A*, *corr.* *A*[1] colus et urna *Salmasius* probat *A* 7 in uno *Scriuerius* 8 Conuicti *A* obat *ex* ouat *A*

195. De elefanto *A* 1 Orrida cornudo *A* uelua *A* 2 oris *A* (horis *m. saec. fort. X*) 3 inmanib; pugnęt prouoscide uarrus *A* 5 edomitus *uulgo* residenti *A* 7 rauie *A*. *num* mĭtigare? (*cf.* ŏris *u.* 2)

196. De e(ae *V*)lefanto *B V* 1 Monstrum princeps (*ex* -cipes) *B* elefans *ABV* prouoscide sęb; *A* seuum *B* pmuscides, *om.* aeuus, *V* 2 Orret *A* Horret et *B* nigra mole *BV* nigram · modo *A* lente *A* niueñëo *A* 3 uelua *A* bellua *V* 4 ex certis *ABV*, *corr. Burm. senior* mons *A* preciosa *ABV*

Nam quae conspicimus montani roboris ossa,
    Humanis veniunt usibus apta satis.
Consulibus sceptrum, mensis decus, arma tablistis,
    Discolor et tabulae calculus inde datur.
Haec est humanae semper mutatio sortis:
    Fit moriens ludus, qui fuit ante pavor.

197

B. III 15.
M. 891.
B. IV 320.

De circensibus

Circus imago poli, formam cui docta vetustas
    Condidit et numeros limitis aetherei.
Nam duodenigenas ostendunt ostia menses
    Quaeque ineat cursim aureus astra iubar. *p. 101*
Tempora cornipedes referunt, elementa colores;
    Auriga, ut Phoebus, quattuor aptat equos.
Cardinibus propriis includunt septa quadrigas,
    Ianus vexillum quas iubet ire levans.
Ast ubi panduntur funduntque repagula currus
    Vnus et ante omnes cogitat ire prius,
Metarum tendunt circumdare cursibus orbes;
    Namque axes gemini ortum obitumque docent.
Iamque his Euripus quasi magnum interiacet aequor,
    Et medius centri summus obliscus adest.

5 q; *ABV* conpicimus *B* montanis roboreis *A* 7. 8 *om. V* 7 Consolib; exceptrum *B* 8 cauculus *A* 9 mutacio *A* motatio *V* mortis *BV*

197. De circ.] ꝓderit ex paruis acinos potare sabucis *add. m. sec. in mg. ima B* 2 Condedit *A* et] ad *Barthius* etherei *AB* 3 duodecim annis genas *AB, corr. Heinsius* hostea *A* hostia *B* 4 ineat *scripsi* meat *B* mea *A* atra *AB* 5 Cornipites referunt ẗ *A* reseř *B* 6 fębus *A* foebus *B* habet *A* aptet *B* 7 probriis *A* quadrigis *AB* 8 Ianis (u *supra* i) *B* qua *Heinsius* iubat ire lebans *B* 9 recula *A* cursus *AB* 10 cogitur *AB, corr. Schrader* prior *B* 11 condunt *B* orues *A* orbis *B* 12 gemin (i *supra* n) *A* hortum *B* docent *(i. e. significant) B* ducunt *A* 13 Namque *AB, corr. Pithoeus* Atque *Salm.* interiuu& *B* 14 sumus oboliscus *B* adit *AB, correxi* agit *Baehrens*

Septem etiam gyri claudunt certamina palmae,
  Quot caelum stringunt cingula sorte pari.
Lunae biga datur semper Solique quadriga,
  Castoribus simpli rite dicantur equi.
Divinis constant nostra spectacula rebus,
  Gratia magna quibus crevit honore deum.

[XV] 198

B. I 89.
M. 695.
B. IV 322.

Verba Achillis in parthenone, cum tubam Diomedis audisset

Vana velut cautae surgens formido parenti
Femineos iuvenem iussit me sumere cultus
Et celare virum falso per tegmina sexu.
Vnde ego lanificas temptavi inglorius artes
Virgineisque toris carpenda ad vellera inhaesi.
Nunc autem proprium servans natura vigorem
Conpellit fluxos umeris depellere amictus.
Dum nos bella vocant rauco clangore tubarum,
Mens quatitur saevusque movet praecordia Mavors.
Rumpe moras omnes, fervens in praelia virtus,
Nec fuerit latuisse meum! si classica temno, *p. 102*
Dilexi latebras, neque culpa est ulla parentis.
Nam cum respicio quo sim de semine cretus
Semiferique animo recolo praecepta magistri,
Nec puerum decuit muliebri pectora peplo
Induere et teneram gressu simulare puellam.

15 Septe *B* guiris *AB* gyri *scripsi* planę *B* 16 Quod *AB* 17 biga] iugu *B* 19 nostrae *B* nostra haec *Pith.* 20 Grata *B* creuit *B; om. A, add. m. rec.* dm̃ *A, om. B*
198. XV *addidi* in parte nona dũ tuba diumedis *A* 1 captae *Baehrens* 2 Fimeneos *A* 3 falsos *et* sexus *A, corr. Salmasius* falsi *Burmannus* 4 temtaui *A* 5 inesi *A* 6 probriũ *A. num legendum* reserans? 7 depellere *recte A, cf. u.* 22 8 uocent *A, corr. α* 9 fouet *A, corr. Baehrens* 10 prelia *A* culpa est ulla *scripsi* ulla est culpa *A* 12 neque enim ulla *Heinsius* 14 animi *A, corr. α* animis *uulgo* 15 peblo *A*

Nunc igitur crescens annis sapientior aetas
Devovit Marti tenuit quae corda Cupido,
Belligerumque deum cum mens tum membra secuntur.
Stamina linquentes currant ad spicula palmae
Terrificumque caput praefixa casside mitram
Pellat, tecta gravi decorentur tempora ferro,
Arma tegant nostrum potius quam suppara corpus.
A telis ad tela decet transire iuventam
Atque hostes gladio quam lanas fundere fuso.
Tenuia loricae cedant multicia forti
Splendeat et raptus proiecto pectine mucro;
Contemtis radiis onerentur brachia pilis,
Clausa diu thalamo reddamus pectora campo.
Praesumit certam virtus sibi conscia palmam
Ac dubios gaudet perferre interrita casus.
Nil metuit, qui magna cupit. constantia mentis
Fata domat, nec iam potis est Fortuna nocere
Securio mortis, cui non sunt bella timori.
Fortibus una viris parilisque per omnia sors est,
Aut palmae aut leti pugnando adquirere laudem.
Cernere iam videor, quanta mercede cruoris
Constabit raptus Paridi crimenque iacenti,
Obvia cristatus cum sparserit agmina vertex
Et solo aspectu claudentur Pergama nostro; *p. 103*
Cumque novus visos bellator fudero Teucros,

18 q; *A* 19 dm̄ *A* tum] nunc *A*, *corr.* *α* 20 liquentes *A* curent iam *Maehly*, *num recte?* 21 mitra *A* 22 tecta graui *scripsi* et ingracili *A*, *recte?* et hinc *Schraderus* decurentur *A* 23 sipara *A*, *corr. Burm.* 24 decit *A* 25 Adq; *A* lanae *Baehrens* fusa *A* 26 Uia loricęedant *A*, *corr. a et α* Licia *Heinsius* 27 mugro *A* 28 bracia *A* 29 talamo *A* 31 Hac dubius *A* 32 metuat *A*, *corr. Schraderus* 33 domant *A* iam] enim *Burm.* furtuna *A* 38 Constauit *A* iacent *A*, *unde* iacenti *m. rec.* nocènti *Maehly* latenti *Baehrens* 39 Obbia *et* consparserit hacmina *A*, *corr. α* 41 $nou\overset{s}{\bar{u}}$ *ex* nouo *A* uisos *Wakkerus* fusos *A* uersos *uel* fessos *Higtius* Cum nouus effusos *α*

Multa trahet Xanthi Troiana cadavera gurges
Maioremque feret cultorum sanguine cursum. —
  Sed mihi quis referat: 'Tu, quem praesaga creatrix
Subducens fatis alieni schemate sexus
Ad Lycomedeos fecit transire penates
Depositumque suum maluit committere blandis
Virginibus, ne, te rapiat si Martius ardor,
Orbatam crucies inviso funere matrem:
Vadis in arma ferox thalamum natumque relinquens
Nec venit in mentem, quantum mereatur amorem,
Quae te prima virum conlato pectore fecit?
Is ad bella libens, ubi quaeritur alea mortis,
Nec spondet certam tristis Bellona salutem!'
Sed Danais comes esse placet sociumque pericli
Pro famae titulis meliori adiungere causae.
'Scilicet ut coniunx viduo reddatur Atridi,
Procumbat vilis Teucrorum victima Achilles?'
Aufer, iners monitor, turpis fomenta medellae
Meque sine proprio sectari praelia sensu.
Non ita me genitor praeclarus nomine Peleus
Aut dilecta Iovi fudit Thetis alma sub auras,
Degener ut lateam primaevo in flore iuventae
Maior et ignavo tantum mihi torpeat aetas
Abstrudamque toris iam debita pectora castris,

42 trait sc̃i *A, corr. Heinsius* 43 cultorum *(i. e. accolarum) A* 44 referat *A* regerat *Schrader* tu quę presaga creatoris *A* quum te *Schraderus* 45 scematis (*ex* -atũ) *A* 46 licomedeos *A* 47 uoluit *Schraderus* comittere *A* 48 nec te *A* si *Duebnerus* sic *A* 49 non uiso *A* inuiso *scripsi* 50 talamũ *A* relinquens ∼ *A* 51 amore *A* 54 spondit *A* tristris *A* 55 danai *A* comitem *Burm.* me adesse *Baehrensius poetam ipsum emendans* placit *A* socium (q; *supra*) *A m. pr.* 56 caus.ę *ex* causis *A* 57 coniunx] cons̃, *in marg.* ĩun, *A* atriti *A, corr. A*[1] Atridae *Meyer* 58 Procumbet *Burmann, recte?* 60 probrio *A* 61 praeclarus nomine *i. e.* μεγαλώνυμος 62 fodit tetis *A* 63 iuuentē *A* 64 turpeat *A* 65 Abstrutamq; *A* deuita *A*

Cum manus Argivum ultricia iuret in arma.
Denique cum promptum ruat in certamina vulgus,
Solus ego in cunctis infami carcere clausus
Subducar pugnae? quanto tolerabo pudore *p. 104*
Me non ferre pedem, quo fert Thersites, in omni
Parte miser, forma brevior menteque fugaci?
Absit ab ingenio ac viribus Aeacidarum,
Vt dubitem pro laude mori metuamque supremum
Quem dat Parca diem. mihi nam lux amplior illa est,
Quae virtute cluit, quae nescit claustra sepulcri.
Namque hominis semper meritorum lege perenni,
Quam breviat fatum, propagat gloria vitam.
Ergo animus fidens in Dardana saeviat arma
Nec mihi iam gemini dilectus pigneris obstet:
Deidamiam Pyrrhumque meos nunc Scyros habebit
Visuros nostrum reditum celebremque triumphum.
Me pudor hortatur rapere in certamina gressus;
Ferre potest, quaecumque †labans successibus aetas
Exigit. observans matris praecepta verendae
Induxi molles habitus velut edita virgo;
Lusimus et tactis modulantes carmina chordis.
Virtuti adsurgat, fuerat quaecumque, voluptas;
Succedat ferrum citharae. quod nutrit amores,
Depensum est Veneri; reddamus cetera Marti.

66 uictricia *Burm.* luderet ñ (i supra) arma *A, corr. Duebnerus* ducat *Schraderus* ludat *α* 67 prumtũ *A* 70 tersites *A* 72 hac *A* ęacitarum *A* 73 Vt diuitem *A* 'dubitem uel uitem' *a* Deuitem *Heinsius* suppremũ *A* 74 illa *Burm.* ulla *A* 75 fluet (i supra) *A* cluit *Higtius* sepulchri *A* 76 homini *Baehrens* 77 Quem *A* uitum *A* 80 pirrumq; *A* sciros *A* 81 redditum, *A, corr. a* celeremq; *A, correxi* triumfũ *A* 82 Me vigor *malim* ortatur *A* 83 potes q; cumq; *A, corr. Burm.* valens *puto* labans *A* inhians *Baehrens* succesibus *A* 84 Exigi (i supra) *A* exigua *α* Exigit *Duebner* 85 moles *A, corr. a* 86 cordis *A* 88 citare *A*

[XVI] 199

B. M. — B. IV 326.

VESPAE

Iudicium coci et pistoris iudice Vulcano

Ter ternae, varias docte quae traditis artes,
Linquite Pierios colles et scribite mecum.
Ille ego Vespa precor, cui divae saepe dedistis
Per multas urbes populo spectante favorem.
Scribere maius opus et dulcia carmina quaero,
Nec mel erit solum: aliquid quoque iuris habebit.
Contendit pistor, cocus est contrarius illi, *p. 105*
His est Vulcanus iudex, qui novit utrosque.
Ad causam pistor procedit primus agendam,
Canitiem capiti toto praebente farina:
'Numina per Cereris iuro, per Apollinis arcus!
Miror enim (fateor), et iam vix credere possum,
Quod cocus iste mihi sit respondere paratus,
Quisve sit utilior, audet contendere mecum,
De cuius manibus semper fit pane satullus.
Sunt testes anni faustae Ianique kalendae,
Quique meum studium per Saturnalia norunt;
Quorum epulas semper rerum commendo paratu.
Sis memor, o Saturne, tuis quod praesto diebus,
Et me prae studio trepidum tu numine firma.

199. XVI *addidi* Incipit (*om. A*) iudiciũ coci et pistoris uespe iudice (iudici *A*) uulgano *AB* 1 Terrenae *B* docte *scripsi* cuncta (cunctae *a*) *A* cuncte q; tradidit *B* 2 pi≡eros *B* 3 cu *A* dedisti *B* 8 uulganus *AB* 10 toti *uulgo* 11 partereris *B* apullinis *A, corr. a* arcu *B* arcum *Pithoeus* 12 Moror *B* 12 *sq.* possum — paratus *om. B* pa≡atus *m. sec. in B* 15. 14 *censor in Lit. centr. bl.* 1872, 86 14 sit panis (*ex* -it) *B* sat (sad *A*[1]) ullus *A* aut ullus *B* pane satullus *'vom Brod gesättigt' Buecheler in Woelfflini Archiv. I* 103 (*cf. u.* 44) adustus *olim conieci* ad usus *Baehrens* 15 Quiue *B* meum *B* 16 faustęq; iani *A* fauste iamque kalende *B* 18 commedo *B* comendo paratũ *A* 19 saturno *A, corr. A*[1] saturnie *B* 20 pro studio *Baehrens* tuo *B* nomine *A* munime *B*

Aurea coeperunt sub te quoque saecula farre.
Denique si Cereris non tu pia dona dedisses,
Roderet adsidue cocus iste sub ilice glandes.
Nempe opus est cunctis panis, quem nemo recusat;
Quo sine quas possunt mortales ponere cenas?
Qui vires tribuit, qui primum poscitur, hic est,
Quem serit agricola, quem maximus educat aether.
Hunc pater Aeneas Troianis vexit ab oris,
Nil sine quo tua iura valent, ingrate, coquina.
Provocor ut dicam: mihi panem tu, coce, temptas,
Quem docuit notus Cerealis fingere panes
Vrbe Placentinus, cunctas qui tradidit artes.
Pythagoras populo nescis quae suaserit olim?
Mandere ne vellent mixto cum sanguine carnes.
'Si iugulatis oves, quid erit quod vestiat?' inquit,
'Mactentur vituli: nec erit iam vomeris usus p. 106
Nec segetum fecunda dabit sua munera tellus.'
Set temere facio, si te, coce, conparo nobis,
Cum possim, numen quodcumque potest superorum.
Iuppiter ipse tonat: tono, cum molo, sic ego pistor.
Mars subigit bello multas cum sanguine gentes:
Pistor ego macto flavas sine sanguine messes.
Tympana habet Cybele: sunt et mihi tympana cribri;
Thyrsitenens Satyros: facio et saturos ego plures;
Illum praecedunt Panes: facio mihi panes.

21 cęperunt *A* quod *edd. pr.* secula ferrę *A* ferre *B, corr. Barthius* 22 pica *B* dona *B, om. A* (iura *a*) 23 adsiduae *B* illice *A* 25 Quos in equas *A* mortale *B* 26 primus *B* 27 agricula *A, corr.* A^1 *uel a* 29 Nil *scripsi* Tu *A* Te *B* Me *Pithoeus* Nec *Baehrens* coquina *Baehrens:* comina *A* cumina *B* 30 dicam militonem tu roso temtas (temptas *B*) *AB*, *correxi* rodere temptas *E. Abel* 31 cereales *a* 32 tradedit *A* 33 Pitagoras *AB* suaserut *B* 35 quid *A*] quod *B* inquid *A* 37 facunda *B* 38 Et *AB* coci *A, corr.* A^1 comparo *B* 39 posun *B* quocumq; *A* 40 molo *B* ulo *A* illo *a, num* uolo? 41 subit *B* 43 timpana *bis A* ciuile *A* cibile *B* cybri *B* 44 tyrsiden *A* tirsit ten satiros *B, corr. Baehrens* ficio et *A* saturo *AB*

Quidque etiam manibus nostris non dulce paratur?
Nos facimus populo studiose coptoplacentas,
Nos adipata damus, nos grata canopica vobis,
Crustula nos Iano; sponsae mustacia mitto.
Noverunt omnes pistorum dulcia facta:
Noverunt multi crudelia facta cocorum.
Tu facis in tenebris miserum prandere Thyestem;
Nescius ut Tereus cenet, facis, inprobe, natum;
Tu facis, in lucis ut cantet tristis aëdon
Maestaque sub tecto sua murmuret acta chelidon.
Talia si numquam feci nec talia suasi,
Ordine primus ero, dignus quem palma sequatur.'
  Conticuit pistor. coepit cocus ordine fari,
Ora niger studio, faciem mutante favilla:
'Si verbis pistor damnavit iura cocorum,
Illi ne credas aliquid, quia fingere novit, 62
Qui semper multis dicit se vendere fumum, 61
Stat qui sub saxo quasi Sisyphus atque laborat,
Denique qui tantum de melle et polline fingit
Has quas iactat opes. nobis quae copia, dicam. *p. 107*
Silva feras tribuit, pisces mare et aura volucres, 66
Dat vinum Bromius, Pallas mihi praestat olivam,
Datque sues Calydona et saepe ego condio damnas,
Saepe etiam perdix iacet et Iunonius ales,
Gemmatam pinnis solitus producere caudam.

46 Quidue *AB* etia *B* 47 populos *B* copto- *Heinsius* comte- *A* compto- *B* 48 adipada *A* fauis *Baehrens* 49 Caio *Barthius* mittu *A*, *corr.* *A*[1] 52 tiestẽ *A* uertem *B* 53 ut erius cenet *B* cenit *A*, *corr.* *a* 54 canet *B* ędon *A* edon *B* 55 murmoret *A* celidon *A* caęliedon *B* 58 cepit *A* 59 Hora *A* faciam ut tantã *B* fabilla *A* 60 Si ueruerbis *A*, *corr.* *a* dampnauit *B* 62 *ante* 61 *censor* (*u.* 15) *posuit* 61 si *B* uindere *A* 63 sisifus *AB* libor$\overset{a}{e}$t *A* 64 Denuce *AB*, *correxi* 65 q; *AB* cupia *A* 66 Silluas *A*, *corr.* *a* fera^{s} *A* auras *A*, *corr.* *a* uolocres *A* 67 promius *A* pellas *AB* olibã *A* 68 calidona *A* calidon *B* et *om.* *B* condicio *B* dãmrs *A* ℞ *A in marg.* 70 Gemmantem *B*

Certe quem extollit, quem laudat saepius ille,
Ille tuus panis sine nobis, crede, placere
Solus non poterit, nec si sit melleus ipse.
Quis me non laudet sternentem pisce patellas,
Cum positus madeat deceptus ab aequore rombus?
Sed similem superis ego me magis esse docebo.
Est Bromio Pentheus: est et mihi de bove Pentheus.
Vritur Alcides flammis: conburor ad ollas.
Sicut Neptuno, fervent in caccabo fluctus.
Novit Apollo suas studiose tangere chordas:
Et mihi per digitos texuntur quam bene chordae!
Exseco sic gallos, quasi ⸗ Berecyntia Gallos.
Partes quisque suas tollit, qui cenat aput me.
Vngellam Oedippi, sycotum pono Promethei,
Pentheo pono caput, ficatum do Tityoni;
Solus aqualiculum reddi sibi Tantalus orat.
Cervinam Actaeon tollit, Meleager aprinam,
Agninam Pelias, taurinam lingulus Aiax.
Orpheu, tu tollis chordas; Leandre, lacertos;
Me sterilem Niobe, linguam Philomela rogant me.

72. 73 *om. B, edd. pr.* 72 *num* nobis sine carne placere? 73 si] sic *A* 75 ^m^adeat *A* rhombus *Baehrens* 76 Sed *scripsi* Si *AB* simelem *A* 77 penteus *AB* de bobe *A* penteus *AB* pantix *Wernsdorf* 78 ℞ *A in marg.* comnuror *B* ollas *B* illas *A* 79 cacauos *B* 80 appollo *B* sua *A* cordas *AB* 81 cordę *A* corde *B* 82 Et seco *AB, corr. Barth.* quas *B* quāsī *uult Teuffel mus. rh.* 26, 341 cum *add. Riuinus* uere quintia *A* (chinthia *a*) uero quintia galles *B* 83 isque su *om. B* tollet *AB* cęnat *A* apud *B* 84 Unguellam hydippi *B* Ungellam ydippi *A, correxi cf.* 180, 3 *(ab ἵππος ducit poeta)* Oedippo *Thewrewk. Ungellas sphingis significatas puto* psico·tum *A* prometei (t *sup.* o *erasa*) *A* 85 penteo *AB* do titioni *AB* sycotum *uel* ficatum *est ἧπαρ συκωτόν* 86 Siccus *Hauptius* aqualicolum *A* tanta uel orat *B* 87 tullit *A. corr.* A^1 aprimam *B* aprunam *Pithoeus* 88 peleas *B. num* limulus? 89 Orfeu *AB* tolle *A* telle *B* cordas *AB* 90 nioue *AB* filomela *AB* rogat *B*

Pluma Philoctetae servit, rogat Icarus alas;
Bubula Passiphae, Europe bubula poscit.
Auratam Danaae, cygnum bene condio Ledae.
Iam finem pugnae faciat sententia nobis.' *p. 103*
Vtque cocus pressit vocem, sic Mulciber infit:
'Es, coce, suavis homo; dulcis sed tu quoque, pistor.
Aequales dimitto deus, qui vos bene novi.
Consentite (probis sine rixa vivere dulce est),
Ne frigus faciam, si me subduxero vobis.'

[XVII] 200

Pervigilium Veneris

B. M. —
B. IV 292.

Sunt vero versus XXII

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
Ver novum, ver iam canorum; vere natus orbis est,

91 Pluma filo(silo *B*)cteta meruit *AB* Pluma (*sc. sagittae*) Philoctetae seruit *E. Abel optime* Planta (*sc. pedis*) Ph-am nutrit *Petschenig* itarus *A, corr. A*[1] alia *B* 92 Bulbula *B* passife *AB* nubula *AB* 93 danegcygnem *B* cignum *A* 94 fiat *B* 95 pre^s^sit *A* pręsit *B* mulcifer *A* 96 homo] a *B* 97 nobi *ex* noui *A m. pr.* uoui *B* 98 uobis *AB* probis *Baehrens* boni *olim scripsi* bonis *Barth.* Conueniat uobis *Wernsdorf* rexa *A*

200. LIBER GRĀMATON | EX PLI CIT | XVI ∴ INCIPIT · PER · UIRGILIŪ · UENERIS | TROCAICO · METRO sunt uero | uersus. XXII *A*. (*Hoc est: sylloga hic incipiens constat 22 carminibus c.* 200—222 (*exc.* 216). *cf. quae dicam ad c.* 223 *inscr.*) *Inscr. om. B, sine interuallo post c.* 118 *Peruigilium ponens.* XVII *in mg. addidi.* Catullo *Aldus et Erasmus*, Floro *Wernsdorfius tribuerunt. u.* 2—8, 59—61, 9—12, 63—80, 13—39, 58, 40—57, 81—93 *Buechelerus* (*ed. L.* 1859) *posuit*, 1, 62, 72 *deleuit, intercalarem post* 16 *et* 21 *addidit. u.* 1—12, 40, 59—80, 13—27, 37—58 (*exc* 40), 28—36, 81—93 *Bergkius, lacunis sex iniectis.* 59—62 *inter* 8 *et* 9 *pos. Otto Muellerus. u.* 1—8, 28—62, 9—27, 63—93 *Baehrensius. Ego librorum ordinem, si a u.* 9—12, 58, 71—74 *discesseris, retinui* 1 nūquā amabit *A* am. cr.] cras amauit *B* 2 uere] uer *B* natus *AB* uer renactus *Baehrens* laetus *conieci. sed cf. Verg. Georg. II* 336 *sq.* 'prima crescentis origine mundi .. uer illud erat, uer magnus agebat orbis' orbis est *B* iouis est *A* est Iouis *Buechelerus*

Vere concordant amores, vere nubunt alites,
Et nemus comam resolvit de maritis imbribus.
5 Cras amorum copulatrix inter umbras arborum
Inplicat casas virentis de flagello myrteo,
Cras Dione iura dicit fulta sublimi throno.
8 Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
13 Ipsa gemmis purpurantem pingit annum floridis,
Ipsa surgentes papillas de Favoni spiritu
15 Vrget in nodos patentes; ipsa roris lucidi,
Noctis aura quem relinquit, spargit umentis aquas.
18 Gutta praeceps orbe parvo sustinet casus suos
17 Et micant lacrimae trementes de caduco pondere.
En pudorem florulentae prodiderunt purpurae!
20 Vmor ille, quem serenis astra rorant noctibus,
Mane virgineas papillas solvit †umenti peplo.
Ipsa iussit, mane totae virgines nubant rosae:
Facta Cypridis de cruore deque Amoris osculis
Deque gemmis deque flammis deque solis purpuris
25 Cras ruborem, qui latebat veste tectus ignea,

3 amaiores *B* nubent *B* 4 conam resoluet *B* 5 amorem *B* 6 casas *Pithoeus* gaza *A* gazas *B* uirentes *B* mirteo *A* 7 fultas sublime *A* trono *AB* 8 am$\overset{e}{a}$t *B* quinq; *B* 13 gemmas *B* florib; *AB, corr. Riglerus* 14 surgentis *B* faboni *AB* sp$\overset{u}{a}$ritu *B* 15 Urguet *B* toros *Pithoeus* notos penates *A* totos pentes *B* patentes *Wernsdorf* nodos *amicus Scriuerii* tepentes *ed. Lips.* 1852 tumentes *Heidtmannus* ipsas *A* 16 relinquid *B* tumentis *AB* *u.* 18 *ante* 17 *Buechelerus* 18 urbe *A* sustine *A* 17 mecanat *B* micanat lacrimas tr^{e}mentes *A* Emicant *O. Muellerus* tumentes *Baehrens* cadũ *B* 19 In *AB, em. Schulzius* Hinc *Salmasius* pudore *A* purpore *A* pupure *B* 19 *sq. cf. Fulgentius myth. I p.* 11 *Munck.* 'Vbi guttas florulentas mane rorant purpurae; Vmor algens, quem serenis astra sudant noctibus' 20 Humor *A* notibus *B* 21 uirgines *Lipsius* papilla (i *ex* e) *B* soluit *AB* tumenti *A* um̃ti *B* undanti *Ribbeckius* urgenti *Maehlyus* 22 Ipiussit *B* manet tute *A* tuę *B, em. Orellius* ṙ////rose *B* 23 Fusta *B* prius *AB*] Cypris *Scriuerius* Cypridis *O. Muellerus* detque *B* oculis *B* 24 purporis *A* pupuris *B* 25 ruporem *sed corr. B* pudorem *Baehrens.* *At* rubor *est* pudor

Vnico marita voto non pudebit solvere.
  Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
Ipsa Nymphas diva luco iussit ire myrteo:
'Ite, Nymphae, posuit arma, feriatus est Amor.' 31
It puer comes puellis; nec tamen credi potest, 29
Esse Amorem feriatum, si sagittas exuit. 30
'Iussus est inermis ire, nudus ire iussus est,
Neu quid arcu neu sagitta neu quid igne laederet.'
Sed tamen, Nymphae, cavete, quod Cupido pulcher est:
Totus est in armis idem quando nudus est Amor.
  Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!

. . . .

Conpari Venus pudore mittit ad te virgines: *p. 110*
'Vna res est quam rogamus: cede, virgo Delia,
Vt nemus sit incruentum de ferinis stragibus.
Ipsa vellet te rogare, si pudicam flecteret,
Ipsa vellet ut venires, si deceret virginem.
Iam tribus choros videres feriantis noctibus
Congreges inter catervas ire per saltus tuos
Floreas inter coronas, myrteas inter casas.
Nec Ceres nec Bacchus absunt nec poetarum deus.

26 Unico *Pithoeus* Unica *AB* marito *B*(?) uoto *Bergkius* noto *A* nodo *B* nocte *olim ego* pudent *B* 28 nimfas *AB* loco *B* *u.* 31 *ante* 29 *pos. Maehlyus, u.* 29—30 *post* 33 *Baehrens* 31 In te nimfe *A* nymfe *B* (*sic* 34) 29 Et *AB* comis *B* potẽ *A* exuit *Baehrens* uexerit *AB* 32 e *A* nudos *A* durus *B* 33 acuneo *B* digne *B* 34 nimfe *A* nymfe *B* pulcer *A* 35 inermis *AB* si≷dẽ *A* Est in a. totus idem *Scriuerius* 36 que *om. B* amit *B* *post* 36 *uersum cum Dianae commemoratione tali excidisse puto, ut e. c.*

Saltuum deam pudicam nunc adesse non decet.

Post 37 *lacunam statuit Bergkius,* 37 *post* 39 *traiecit Schenkelius* 37 Conparis *et* ante *Baehrens* 38 Unam *A* re *B* 39 nenus sit incruendum de ferinis *B* tragib; *A* *post* 39 *pos. ed. Lips. a.* 1852 *uersum* 59 40 *om. B* uellit erogare *A* 41 uellit *A* ueniret *sed corr. B* diceret *B* 42 chorus *A* $\overset{h}{c}$oros *B* feriatis *AB* feriantis *Scriuerius* feriatos *Pithoeus* 44 myrteo *A* mysteas *B* 45 teres *B* baccus *A* baccas *B* potearum *A* deas *B*

Detinenda tota nox est, perviglanda canticis.
Regnet in silvis Dione; tu recede, Delia.'
  Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
Iussit Hyblaeis tribunal stare diva floribus:
50 Praeses ipsa iura dicet, adsidebunt Gratiae.
Hybla, totos funde flores, quidquid annus adtulit!
Hybla, florum subde vestem, quantus Ennae campus est,
58 Vt recentibus virentes ducat umbras floribus!
53 Ruris hic erunt puellae vel puellae montium
Quaeque silvas quaeque lucos quaeque fontes incolunt.
55 Iussit omnes adsidere pueri mater alitis,
Iussit et nudo puellas nil Amori credere.
57   Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
59 Cras erit, cum primus Aether copulavit nuptias.
60 Vt pater totum crearet vernis annum nubibus,
In sinum maritus imber fluxit almae coniugis,
Vnde fetus mixtus omnis aleret magno corpore.
9 Tunc cruore de superno spumeo pontus globo
10 Caerulas inter catervas inter et bipedes equos
Fecit undantem Dionen †de maritis imbribus. *p. 109*

46 Detinente *A* Detinent et *B*, *corr. Heinsius* Detine te: *Orellius* peruiclanda *A* peruigila *B* 49 hyblei *A* ybleis *B* 50 Praesens i. i. dicit adsederunt *AB*, *corr. Dousa* 51. 52 hibla *AB* 51 totus fundet, *om.* flores, *A* quicquid annis *B* annos adtullit *A* 52 superestem *A* rumpereste *B* sume *Crusius* subde messem *Scriuerius* uestem *Salm.* ethne *B* et nec *A* Ennae *Lipsius* 58 *huc transposui (post u.* 4 *posuit Maehlyus, alio alii)* Et rigentibus *AB* Ut *Baehrens* recentibus *Pithoeus* uergentes *B* ducat *B* duo ad *A* umbra *A* 54 siluas q; locos *B* siluas quae locus *A* montes *AB*, *corr. Scriuerius* 55 om̃s *B* alitas *B* mater alitis dei *Buecheler* 56 at *Baehrens* nullo *B* amoti *B* 59 quom *Buecheler* quo *A* qui *B* copolauit *A* 60 totis *AB, corr. Salmasius* Iouis *Maehly* creauit *A* ueris *Sanadon* 61 aimber, a *erasa, A* fluctus alma et *B* 62 *cf. Verg. Georg. II* 327 Ut *B* flętus *A* fletus *B* alteret *A* 9—12 *huc transposuit Heidtmannus* 9 Tuno quiuore *B* superbo *A, corr. Pith.* superhuc *B* pont' de glouo *B* 10 uipedes *B* 11 dionem *A* dione *B* de maritis imbribus *AB, del. Buecheler, cf.* 4 marinis *Riuinus. Possis* de marino gurgite

Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet! 12
Ipsa venas atque mentem permeanti spiritu
Intus occultis gubernat procreatrix viribus, *p. 111*
Perque caelum perque terras perque pontum subditum
Pervium sui tenorem seminali tramite
Inbuit iussitque mundum nosse nascendi vias.
Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
Ipsa Troianos penates in Latinos transtulit,
Ipsa Laurentem puellam coniugem nato dedit,
Moxque Marti de sacello dat pudicam virginem;
Romuleas ipsa fecit cum Sabinis nuptias,
Vnde Ramnes et Quirites, unde prolem posterum,
Romuli gentem, crearet et nepotem Caesarem.
Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
Rura fecundat voluptas, rura Venerem sentiunt;
Ipse Amor puer Dionae rure natus dicitur.
Hunc ager cum parturiret, ipsa suscepit sinu,
Ipsa florum delicatis educavit osculis.
Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!
Ecce iam subter genestas explicant tauri latus,
Quisque tutus quo tenetur coniugali foedere.
Subter umbras cum maritis ecce balantum greges

12 am(e)ut qui *B* 63 uernas *B* adque *A* permeante s͞pu *B* 64 ocultis *AB* gobernat procreatis *A* 65 que] quem *A* *bis* ꝑq; pontũ subdsubditum, subd *eras.*, *A* 66 Praeuium sui teporem *Baehrens* tenderẽ *A* 67 nosce *B* 69 penates *Scriuerius* nepotes *A* nec potes *B* latino *B* 70 Ipa *A* 73 *et* 74 *ante* 71 *posuit Baehrens; ipsam rem spectans ordinem retinui* 72 Rumuleas *B* Romulares *Rigler* ipsas *A* sauinis *B* 73 samnes *A* rames *B* unde prolem *scripsi:* proque prole *AB* 74 Romoli *AB* gentem *scripsi:* matrem *AB* patrem *Lipsius* 76 facundat *B* 77 natu *A* 78 ꝑturiret *B* sinum *A* 79 deligatis *A* 80 q(i)q; amat *B* 81 supter *Broukhusius* super *AB* explicat aonii *AB*, *em. Pithoeus* 82 tuus *B* cum iugali federe *B* fędere *A* 83 s. ulmos *Maehly* ualantũ *B* gregis *A* gregum *B* *uersum deesse puto quo sententia ad finem perducatur*

. . . .
Et canoras non tacere diva iussit alites.
Iam loquaces ore rauco stagna cygni perstrepunt,
Adsonat Terei puella subter umbram populi,
Vt putes motus amoris ore dici musico
Et neges queri sororem de marito barbaro.
  Illa cantat, nos tacemus. quando ver venit meum?
Quando faciam †uti chelidon, ut tacere desinam? *p. 112*
Perdidi Musam tacendo nec me Phoebus respicit.
Sic Amyclas cum tacerent perdidit silentium.
  Cras amet qui numquam amavit quique amavit cras amet!

VIII]

201

B. I 91. M. 632. B. IV 331.

De Thetide

Pande manum, genetrix; totus tingatur Achilles!
  Tu facies natum mortis habere locum.

202

B. III 52. M. 928. B. IV 331.

De luco amoeno

Hic, Cytherea, tuo poteras cum Marte iacere:
Vulcanus prohibetur aquis, Sol pellitur umbris.

85. 84 *Baehrens* 84 canores *B* 85 stangna quinni *A* cigni *B* 86 Adsonante aerei puellę////supter *B* (p *in ras.*) popoli *A* 87 putas *B* mussico *A* musioco, *sed* o *eras.*, *B* 88 Eet *B* queris *A* 89 quan uir *A* 90 faciam *B* fiam *A* uti *Riuinus, sed elisio rara est in hoc c.* (*est in intercalari et u.* 23. 30. 77) ceu chelidon *ed. Lips. a.* 1852 ce(cę *A*)lidon *AB* taceret *B* 91 Perdi^{di} *A* musan *B* nẽ me *B* foebus *AB* Apollo *Thomasius* 92 amiclas *A* amidas *B* taceret *AB* perdedit *A*. Explicit peruirgilium ueneris *B; om. A*

201. XVIII *addidi.* De teti *A* 1 achillis *A* 2 facis *A, corr. a*

202. De lucameno *A* 2 uulganus proibetur *A, cf.* 272, 3.

B. III 27.
M. 383.
B. IV 331.

203

LVXORII

In Anclas; in salutatorium domini regis

Hildirici regis fulget mirabile factum
 Arte opere ingenio divitiis pretio.
Hinc radios sol ipse capit, quos huc dare possit:
 Altera marmoribus creditur esse dies. —
Hic sine nube solum, †nix iuncta et sparsa putatur;
 Dum steterint, credas mergere posse pedes.

B. V 204.
M. 1133.
B. IV 332.

204

De Servando medico

Servandum spurcum medicum nostrumque medeurum,
Qui se Tartareo missum de carcere finxit,
Auctoritate tumens Orci, cui corpora mittit
Inperitus iners, haustu terrae repetendus!
Cum staret in medio, mox illi voce superba
Burdonum ductor (paleas nam forte gerebat)
'Servande infamis, Servande zabule, pestis'
Aibat, 'Servande canis, servande catenis,
[O] Servande meis semper servande flagellis,

203. Luxuri *BV, om. A* anclas *ABV, cf. Procop. bell. Vandal. II* 7: *ἐτύγχανε δὲ Βελισάριος διατριβήν τινα ἐν τῷ τῆς πόλεως προαστείῳ ποιούμενος, ὅπερ Ἄκλας καλοῦσιν* in] i. e. *Baehrens* ubi *conicio. cf. c.* 215 salutatoriu *A* dñ *A* dom̃ *V*] dicunt' *B* 1 Hildirigi *A* Hildirici *B* Hildrici *V* tectum *Burm.* 2 precio *B* 3 qđ huc *V* posset *m. pr.*(?) *ex* possit *A* posset *B* 5. 6 *om. A; nouum epigramma Scriuerio sunt* 5 sine] si *B. num* sine labe? uincta *Heinsius* solo nix iacta *Petschenig* 6 steteris *Pithoeus*

204—209 *multa obscura sunt*

204. 1 mo(n)strumque *Baehrens* 2 tartareum *A, corr. A*[1] 3 Autoritate *A* 4 ausus terrę repetam *A, correxi* ausus terrere · · *Baehrens* 5 superua *A* 7 zabulus *est diabolus* 8 Aiebat *edd. recte?* seruante catenis *A, unde* cathenis *m. saec. IX—X* 9 O *om. A*

Servande in parte misera nabras tanos aesis
Vitivalas valmam vitiduis tanda vitritam
Capia feis': gibatus enim transire volebat.

205

B. V 205.
M. 1134.
B. IV 332.

De castellano

Castellane sorex cluacae, pressura tuorum p: 113
Horrida, caeca fames! cenum tibi bullit in ore,
Putredo et cancer trivit dentesque malasque.
Accipe, nariputens oris latrina, Filippe:
Lividus in rubro color est tibi, cepula, vultu,
Obscenitas frontem mortis sulcavit aratro,
Fistula sunt oculi, polypus de naribus horret
Et Manes patitur putido sub coniuge coniunx,
Ac viduam simul ‒ ◡ facit fortuna suorum.
Qua te cumque moves, os culum porrigis ultro;
Nam turpe est fetore gravi, si forte loquaris;
Si taceas, fissis secessum naribus efflas.
Lasanus es plenus, †guttur fusorius est tibi grandis.

10—12 *sic* (*nisi quod* ęsis) *A*. *num* in partem miseram? *Ex sermone gothico sic fere Vandalica quaedam de sequentibus interpretor:* urrais thanu (*surge ergo*) sai (*uide*) . . aiththau (*aut*) ualeis (*eliges*) . . aitthau . . standan (*aut* . . *stans*) uithr — iddj · · (*contra ibo*) . . skap (*age*) . . 12 gibatos, o *ex* a *corr. m. pr.*, *A* gibatus *Burm.* solebat *Baehrens*

205. De castelliano *B* 1 duat eprę̨sura *B* 2 Horrita *A* ʰore *B* 3 Putreto *A* tribit *A* mălasque *Meyerus* molasq; *AB* 4 Accipi *B* nariputrens *Burmannus fort. recte* horis *A* felippe *A* filippe *B* 5 Libidus *A* Luridus *α* calor *B* es *A* uultus *AB* -tu *Baehrens* 6 frontem *ex* frontes *corr.* *A* 7 polipus *B* filippus de narrib; *A* 8 Et *scripsi* Eu *A* He *B* Heu *uulgo cf. Verg. Aen. VI* 743 putrido *A* coniuna *A* coniux *B* 9 Hac *B* similem fecit *Burm.* Hanc s. ac fecit *Baehrens* furtuna *A* 10 mobes · obsculũ *A* p.] tu porrigis *B* 11 turpes *A* torpes *B* turpe est *scripsi* fedore grabi (b *ex* u) *A* 12 bissis *A* iussis sicessum moribus *B* fissis *ego* binis *edd.* 13 ẽ *A* tibi grande (grand *B*) fusorius est

B. V 200.
M. 1129.
B. IV 333.

206

De Perpetuo

Parce, rapax, epulis vehemens, Perpetue, glutto
Mensarumque vorax, omnis cui †cicula cessit,
Dulci qui maragas furto subducis ofellas.

B. V 202.
M. 1131.
B. IV 333.

207

De Crescituro

Cresciture, ferox ne quid tibi dorsa flagellis
Conscindat coniunx, iunctis tu pedibus astas.

B. V 201.
M. 1130.
B. IV 333.

208

De Tautano

Tautane, infamem nulla quem coniuge captum
Spiritus inmundus subito praecordia torsit,
Vendere mancipium pulcrum commune theatro
. . . .

B. V 203.
M. 1132.
B. IV 334.

209

De Abcare servo dominico

Regius est Abcar servus, †palus hispidus ursus
Rana nanus strobilus palmus zeloceca cylindrus.

AB; scripsi fusorius est tibi grandis, *ut iustus saltem fiat heptameter* grandis *del. Baehrens, sed cf.* 209, 14

206. 1 ueęmens *A* (h *supra* e *m. saec. IX*) perpetuo *AB* glutto *A* gloto *B* 2 cui cicula ce≡ssit *A* ciuicla *B* cui Sicula *α* cui cenula *Baehrens* cui Cuiculi *(oppidum Africae) olim scripsi* 3 Stultia qui maragas *A* Dulcia qui emaratas *B* Dulci *ego* Stultis *Baehrens* madidas *α* subduces *A, corr. A*[1] offellas *B*

207. De Cresceturo *A* De Crescentino *α* 1 Cresciturę *A ante* ferox *interpunxit et u.* 1 ni quid 2 uinctis *Petschenig*

208. 1 Tautano *A* 2 percordia *A* 3 Venderē *A* comonet *A. finem deesse puto*

209. obcaro *B* sermo *A* 1 Abgar *Burm.* serb; *A* 2 natus *B* stropilus *A* cilindrus *AB*

Piperis exigui formam vix corpore conples.
Pulicis e corio vestit te gunna profusa.
Ad maratros dabitur grandis formica caballus. *p. 114*
Pulveris ut pilula brevis es, ut glomus hic erras.
Ast ubi dormieris, caveat castissima coniunx,
Erres ne subito mistus sub nocte tomento.
Lendis forma tibi, statu non transilis ova,
Aequalis piperi, par est tibi forma cumini,
Fasciarii pondus, longi pars summa telonis.
Sic sepiam pelagus crispanti vertice gestat,
Sic niger inpellit pilulas de stercore zinzar
Araneosque leves digitis pendens in stamine bulla.

210

FELICIS

viri clarissimi

De thermis Alianarum

B. III 34.
M. 291.
B. IV 334.

Hic ubi conspicuis radiant nunc signa metallis
Et nitido clarum marmore fulget opus,
Arida pulvereo squalebat cespite tellus
Litoreique soli vilis arena fuit.
Pulcra sed inmenso qui duxit culmina caelo,
Ostendens pronis currere saxa iugis,
Publica rex populis Thrasamundus gaudia vovit,
Prospera continuans numine saecla suo.

3 comples *B* 4 ex orio *B* uestis, *sed corr.*, *A* 5 maradros *B* formusca cauallus *B* 6 Polueris A^1 (Pulueris *A*) Volueris *B* brebis *A* est *B* 7 Ads ubi dormieri cueat *B* cabeat *A* 8 mistus *AB* 9 saltu *Burmannus* oba *AB* 10 ciceri *Baehrens* comini *A* 11 *num* Fasciculi? tēmonis *Baehrens* 12 pelacus *A* 13 impellit *B* pilulos *edd.* zinzor *B* 14 lebes *A* digitis *om. α*, *sed cf. heptameter* 205, 13; 224, 6

210. De terminis alianarū felicis ūc. *A* 2 claro *A*, *corr.* A^1 3 cespide *A* 4 Litureq; *A*, *corr. Oudendorp.* arena *sic A* 6 *num* uiis? 7 thramundo *A* 8 nomina *A*, *corr. Schraderus* suis *A*, *corr. Schraderus*

Paruit imperiis mutato lympha sapore
Et dulcis fontes proluit unda novos.
Expavit subitas Vulcanus surgere thermas
Et trepida flammas subdidit ipse manu.

211

B. III 35.
M. 292.
B. IV 335.

EIVSDEM

Aliter

Nobilis insultat Baiarum fabrica thermis
Et duplicat radios fontibus aucta dies.
Hoc uno rex fecit opus Thrasamundus in anno,
Inclita dans populis munera temporibus.
Hic senibus florens virtus renovatur anhelis,
Hic fessos artus viva lavacra fovent. *p. 115*
Miscentur pariter sociis incendia lymphis
Et gelidos imbres proximus ignis habet.
Vtilis hic flamma est et nullos pascitur artus
Optaturque magis per nova vota calor.
Longior hic aegros morborum cura relinquit
Nec lavat in vitreis hic moriturus aquis.

212

B. III 36.
M. 293.
B. IV 335.

EIVSDEM

Aliter

Regia praeclaras erexit iussio moles,
Sensit et imperium calx lapis unda focus.

9 limfas *A* 10 dulces *A* undas nobos *A* 11 su(rgere *in ras.*) termas *A* 12 flamas *A*

211. Aliter eiusdem *A*. *sic* 212. 213. 214 1 insultat *i. e. despicit* balarũ *A* termis *A* 2 dublicat *A* 3 Hic unus *A* Hoc uno *Vossius* trasamundus *A* 4 populis *i. e. hominibus* temporibus *i. e. suo tempore* 5 anelis *A* 6 labacra *A* 7 limphis *A* 9 flammęst et nullos (*corr. ex* nullis) *A* 12 labat *A*

212. 2 calz *A*

Inclusus Vulcanus aquis algentibus hic est
Et pacem liquidis fontibus ignis habet.
Cum lymphis gelidis extat concordia flammae
Ac stupet ardentes frigida nympha lacus.
Vritur hic semper gaudens neque laeditur hospes
Et vegetat medicus pectora fota vapor.
Maxima sed quisquis patitur fastidia solis
Aut gravibus madido corpore torpet aquis,
His Thrasamundiacis properet se tinguere thermis:
Protinus effugiet tristis uterque labor.

213

EIVSDEM

Aliter

B. III 37. M. 294. B. IV 336.

Publica qui celsis educit moenia tectis,
Hic pia rex populis Thrasamundus vota dicavit,
Per quem cuncta suis consurgunt pulchra ruinis
Et nova transcendunt priscas fastigia sedes.
Hic quoque post sacram meritis altaribus aedem
Egregiasque aulas, quas grato erexit amore,
Condidit ingentes proprio sub nomine thermas.
Hic bonus inriguis decertat fontibus ignis,
Hic etiam ardentis [nemo] timet ora camini, p. 116
Plurimus hic imber gelidas adcommodat undas,
Hic aestus levis est, hic nullum frigora torrent,
Hic geminata dies per candida marmora fulget.

5 limfis *A* gestat cumcordia *A* hic stat *α in mg.* extat *scripsi* constat *Schrader* 6 Hac *A* nifa *A* (ī *α*) 7 hostes *A; corr. A*[1] 8 uegitat *A, corr. m. rec.* tepidus *α* tota *Burm.* 9 Proxima *L. Mueller* fastigia *id.* 10 turpet *A* 11 Hic *α* th] t *A* propere *A* properat *α in mg.* termis *A* 12 Prodinus *A*

213. 2 trasamundus *A* dicabit *A* 5 sacra *A, corr. m. rec.* meritis *corruptum?* 7 Condedit *A* termas *A* 8 dertat *A* 9 *post* ardentis *lacuna quattuor litterarum in Aα* nemo *Oudendorp.* 11 terrent *A* torrent *van Kooten* 12 gemina *A* marmore *A, corr. m. rec.*

214

B. III 33.
M. 892.
B. IV 336.

EIVSDEM

Aliter

Tranquillo, nymfae, deCurrite fluminis ortV;
Huc, proba, flagranti sVccedite, numina, FoebO,
Rupibus ex celsis ubi Nunc fastigia surgunT
Aequanturque polo toTis praecelsa lavacrA
Sedibus. hic magnis exArdent marmora signiS,
Ardua sublimes praevIncunt culmina termaE,
Muneraque eximius taNti dat liminis auctoR
Vnica continuae praeNoscens praemia famaE.
Non hic flamma nocet. vOtum dinoscite carmeN,
Discite vel quanto viVat sub gurgite lymphA.
Vandalicum hic renovAt caro de semine nomeN,
Sub cuius titulo meriTis stat gratia factiS.

B. V 182.
M. 1112.
B. IV 337.

215

In Anclas

Vandalirice potens, gemini diadematis heres,
Ornasti proprium per facta ingentia nomen.

214. De termi alianarum *B*. *Artificium Porfirii more institutum: primarum litterarum acrostichon, undeuicesimarum mesostichon, tricesimarum septimarum telestichon, rubris in A litteris distincta* (*nisi quod* 1 DEcurrite 2 Succedite; *in B solum acrostichon distinguitur*), *haec uerba formant:* Thrasamundus cunta innouat uota serenans *in quibus notabile est* cunta; *cf.* punto, santo *alia italica* 1 Tranquillũ nimfę *A* nimfe *B* hortu *B* 2 Hic *AB* Huc *Oudendorp.* flagrantis (s *eras.*) *A* succedituimine flebo *B* numine fębO *A* numina *uulg.* lumine *Heinsius* lumina *L. Muellerus* 4 Aaquanturquę *A* lauagrA *A* 5 Sedbus *A* 6 sublimes *B*, sublimes *uel* sidereae *a*] sedibus *A* praecingunt *Schraderus; sed sententia haec est:* thermae altiores sunt quam montes thermae *B* 7 eximiius *B* dant *B* luminis *AB*, *corr. Heinsius* 8 Vni *B* 9 fama noce *B* bOtum *A*, *corr. a* botum *B* dinuscitę *A* dentiscite *B* 10 quant//// *A* quanta *B* uiBat *A* uiuat *B* limfaA *A* 11 renobAt *A* claro *A* clarum *B*, *em. L. Mueller*

215. *cf.* 203 1 Vandaliricus (*Vandalorum rex*) *est Hildiricus rex qui regnauit a.* 523—530 2 probriũ *A*

Belligeras acies domuit Theodosius ultor,
Captivas facili reddens certamine gentes.
Adversos placidis subiecit Honorius armis,
Cuius prosperitas melior fortissima fecit.
Ampla Valentiniani virtus cognita mundo
Hostibus addictis ostenditur arce nepotis.

216

B. III 156 M. 940. B. IV 337.

p.211 **Postulatio muneris**

Sic tibi florentes aequaevo germine nati
Indolis aetheriae sidera celsa petant, p.212
Sic priscos vincant atavos clarosque parentes
Exuperent meritis saeclaque longa gerant,
Sic subolis numerum transcendat turba nepotum
Nobilibusque iuges gaudia tanta toris:
Ne sterilem praestes indigno munere Musam,
Vtque soles, largus carmina nostra fove,
Imperiis ut nostra tuis servire Thalia
Possit et in melius personet icta chelys!

[XIX] 217

B. III 253. M. 183. B. IV 338.

p.116 **Epistula. Amans amanti**

Candida sidereis ardescunt lumina flammis,
Fundunt colla rosas et cedit crinibus aurum,

3 domoit *A* 4 facile *A* certamina *A*, *corr.* *A*[1] 5 placitis *A* 7 ualentiani *A* 8 nepotes *A*

216. *In BV ante* 217 *extat; de A cf. praefatio* Postolatio *A* 1 tibi *A*] s̃ *V*, *om.* *B* equebo *A* quęuo *B* aqueum *V* 2 aeternae *codd.* aetheriae *Schrader* patent *B*, *corr. m. sec.* 3 uincan *V* umcanatabo *B* atabos *AV*. — *u.* 3. 4 *cf. c.* 254 *u.* 37. 36 4 seclauq; *A* seglauce *BV* longarant *A* 5 sobolis *BV* 6 Nobilis̈busq; *A* Nobilisque *V* riges *BV* gaudea *V*, *corr. m. pr.* 8 largos *A* fouet *A* 9 talia *AB* taetalis *V* possit *in u.* 9 *A* 10 Pessit *V*, *corr. m. sec.* iota *B* hicta *V* cęlis *ABV* Explicit *A*

217. XIX *addidi.* Incipit epistt (aepistola *V*) *sqq.* *BV* 1 sideriis *AB* 2 Fundant *B* fundunt *i. e. pulcri-*

Mollia purpureum †depromunt ora ruborem *p. 117*
Lacteaque admixtus sublimat pectora sanguis,
Ac totus tibi servit honos formaque dearum
Fulges et Venerem caelesti corpore vincis.
Argento stat facta manus digitisque tenellis
Serica fila trahens pretioso in stamine ludis.
Planta decens nescit modicos calcare lapillos
Et dura laedi scelus est vestigia terra;
Ipsa tuos cum ferre velis per lilia gressus,
Nullos interimes leviori pondere flores.
Guttura nunc aliae magnis[ve] monilibus ornent
Aut gemmas aptent capiti: tu sola placere
Vel spoliata potes. nulli laudabile totum est:
In te cuncta probat, si quisquam cernere possit.
Sirenum cantus et dulcia plectra Thaliae
Ad vocem tacuisse rear, qua mella propagas
Dulcia et in miseros telum iacularis amoris.
Langueo deficio marcesco punior uror
Aestuo suspiro pereo debellor anhelo,
Et grave vulnus alo nullo sanabile ferro.

tudine uincunt. cf. Hor. carm. I 13, 2. *Aen. I* 402 cedunt *A* caedit criuib; *V* 3 Mellea *Binetus* purporeum *AV* depromunt *non intellego* roborem *A* 4 Lacteque *B* amixtus sublimina *A* sangus (*postea corr.*) *A* 5 honor *V* 6 Fulgens et in uenerem *B* uinges *A* uinces *BV* 7 firma (acta *supra*) *A m. pr.* digitusque (i *supra* u) *A* 8 Sirica *B* Silica *V* traens *A* precioso *BV* in *om. BV. post* 8 *linea uacua V* 9 nesc̃ *V* capillos *A* 10 laedis caelum *V* 11 cum *A* con *BV* uoles *Salmas.* 12 Nulli s̃. herimes *V* Nullo sint eris mes *B* 13 Guttula *B* ve *add. Dousa* mollibus *B* 15 laudare *A* 16 probent *B* probet *Boissonadius* cerne pos(*ex* pot)sit *B* 17 Sirenum *A* (Syr. *A*[1] *uel potius a*) cantas *V* taliae *AV* plectrat aliȩ *B* 18 reas *B* reor *V* quam *B* melle *V* 19 misero *BV* 20. 21 *delet Binetus* 20 punir *A* o *sup. scr. A*[1] 21 depellor *A* debellor *BV* anelo *A* an(h)elo *B* 22 alo *scripsi* alit *BV* aut *A* alis *Baehrens* (*recte?*), *sed u.* 22 *falso ante* 20 *ponens* Cor. . alit *a* sanimabile *V*

Sed tua labra meo saevum de corde dolorem
Depellant morbumque animae medicaminis huius
Cura fuget, ne tanta putres violentia nervos
Dissecet atque tuae moriar pro crimine causae.
Sed si hoc grande putas, saltem concede precanti,
Vt iam defunctum niveis ambire lacertis
Digneris vitamque mihi post fata reducas.

218

B. III 207. M. 979. B. IV 96. Buech. Petron. fg. 43.

[PETRONII]

De malis aureis amatori ab amata missis

Aurea mala mihi, dulcis mea Martia, mittis,
Mittis et hirsutae munera castaneae. *p.118*
Omnia grata putem; sed si magis ipsa venires,
Ornares donum, pulcra puella, tuum.
Tu licet adportes stringentia mala palatum,
Tristia mandenti est melleus ore sapor.
At si dissimulas, multum mihi cara, venire,
Oscula cum pomis mitte: vorabo libens.

23 meu *A*, *corr.* *A*[1] dolem *B* 25 cura *i. e. curatio* fugit *A* fulget *B* nec *B* pudres *A* nerbos *A* 26 Dissecit adq; *A* pro *ex* de *B* causo, *sed corr.*, *V* curae *Baehrens* 27 saltim *BV* 28 nibeis *A* amuire *V*, *corr.* **m. sec.**

218. Petronii *S* (*cod. Bellouacensis Bineti*), *om. ABV* amator *A* amatori — missis *om. V* De . . missis *om. S* 1 Aurea mala decem misi *Verg. ecl.* 3, 71. *cf. Auson. epist.* 6, 1 Marcia *V*, *cf.* 715, 4 amittis (a *eras.*) *B* 2 irsute *B* 3 putem *libri* putes *Oudendorp.* 4 Hornares *B* domum *BV* pulchra *BVS* 5 exportes *BV* 6 Tristis *Heinsius* Tristia *VS* Tristicia *A* (ci *del.* a) Tristitia *B* meleus *B* sabor *B*, *corr.* *B*[1] 7 Ad *A* Et si forte dissimulas *B* chara *Binet.* 8 Osque ledis morsu mittite (*siue* mitate *B*; mitte *V*) borauo *B* (uorabo, u *ex* b, *V*) libens *BV*. *In A omnia recte.* Os quali compremis multe *S*

B. I 142.
M. 246.
B. IV 340.

219

De Narcisso

Se Narcissus amat captus lenonibus undis.
Cui si tollis aquas, non est ubi saeviat ignis.

B. II 11 et V 193.
M. 706.
B. IV 340.

220

De Perdicca

Eximius Perdicca fuit, qui corpore eburno
Fulgebat roseisque genis, cui lumina blanda
Fundebant flammas, crocei per colla capilli
Pendebant variosque dabant sibi saepe colores.
Fulvus poples erat, nitidus pes. omnia rident,
Quidquid habet iuvenis. solus vincebat Adonem.

B. I 28.
M. 586.
B. IV 340.

221

De Cupidine

Sol calet igne meo. flagrat Neptunus in undis.
Pensa dedi Alcidae. Bacchum servire coegi,
Quamvis 'Liber' erat. [feci mugire Tonantem.]

219. *Pentadio tribuit Scaliger.* Dạe nasciuo *V* 1 norcissus *B* narcisus *V* 2 ñ ÷ *V*

220. De ꝑdica *B* Dẹ gillọnẹ de perdica *V* 1 ꝑdica *V* eui *B* 2 blanda *A* blandas *B* blandis *V* 3 fulgebant *BV* ꝑcella *B* 4 siui sẹpẹ *A* 5 Fuuluus *A* Fulbos *B* fulbuus *V* (fuluidus *m. 2*) pople *A* erant *B* niditus *A* p *V* rident *BV*] habebat ridens *A* habebat *Baehrens* 6 Quid habit *A* Quicquid habent *B* auet *Baehrens* cullus *B* uenis cullus u *erasa in V* ädone *BV*

221. *cf. quae dixi ephem. gymnas. Austr.* 1867 *p.* 393 *sqq.* 1 Sol *ABV Cyriacus* Mars *Petauianus et Vossianus Claudiani* meũ *A* Nept. flagrat *Pet. Voss.* 2 pensa redi tandem *Cyriacus Anconitanus ex inscriptione 'super statuam Veneris'; ex eo Apianus et Gruterus p. LX ('Romae in B. Mariae Maioris' Ap. Gr.)* alcidi *BV* baccũ *AB* bachum *V* *V desinit in* coegi (*u.* 2), *AB in* erat (*u.* 3). *Addunt Pet. et Voss.* (*cf. Claudiani Magnes u.* 53): feci mugire Tonantem (*ita tamen ut cum illis u.* 2 Bacchum seruire coegi *commutent*), *sed Cyriacus et haec et:* Martem

222

B. II 183.
M. 835.
B. IV 185.

De libris Vergili ab asino comestis

Carminis Iliaci libros consumpsit asellus.
O fatum Troiae! aut ecus aut asinus!

223

B. I 176.
M. 549.
B. IV 186.

CORONATI

viri clarissimi

Locus Vergilianus:

'Vivo equidem vitamque extrema per omnia duco.'

[Sunt vero] versus XXIII

XX Aspera diverso lassatur vita dolore
Et morti vicinus eo vivitque dolori
Aegra salus. nostras cruciant dum flamina mentes, *p. 119*
Vitae flatus abit. quantos post Pergama casus
(Vidit enim praeclara manus), quos saepe dolores
Pertulit atque iterum quas sensit Troia ruinas!
Plus cecidit post fata Phrygum: nunc ipsa cremata est
In natis incensa suis recidivaque morti

sine Marte subegi 3 Quauis *A* Q. erat liber feci *sqq. et* 4 Quam liber erat Martem *sqq. Cyriacus*

222. uirgili *A* uergili *B* comesti *A* sino comestis De li bris uergilii ab a *sic V* 1 illiaci *AB* consumpsit *B* c̃sũpsis *sed corr. V* 2 equus *uulgo*

223. TEMA INCIP̃ LOCUS UIRGILIANUS · UIUO . . . DUCO · UIRI CLARISSIMI CORONATI *A et* (*qui* Thema . . uergilianus . . ũc) *B* URSUS XXIII *add. A omnia rubro colore scripta.* (*Hoc est: sylloga hic incipiens constat* 23 *carminibus c.* 223—253. *cf. quae dicam ad c.* 254 *inscr.*) XX *A rubro colore in mg. Locus est ex Aen. III* 315 1 lassatur *Burmannus* laxatur *AB* uexatur *Petschenig* luxata est *α* 2 moriti *B sed corr.* uiuique *B* 3 nras *A* 4 abiit *AB* quantus *A* ergama *B* 5 enim] em *A*, idem *B* quos *om. B* 6 Pertullit adq; *A* qua *B* 7 facta *A* frigũ *A* frigoco *B* 8 Ignatis *AB*

Iuncta est et casum †meruit miseranda †maritum.
Traditur infestis semper nova nupta procellis
Et flammas habet ipsa suas taedasque ministrat
Sola sibi. non †lucis eget, non ignibus umquam:
De facibus micat ipsa suis lumenque nigellum
Possidet infelix semper. quas aequoris iras,
Quas caeli terraeque lues miserabile vulgus
Pertulit, errantes saevis Tritonis in undis!
Atque domus mihi pontus erat Phrygiique penates
Et quasi iam pirata fui, lacrimisque profusis
Inter aquas †siccabat homo nostrasque profecto
Fluctibus addebant; fluctus crescebat in astra,
Et mihi naufragium nostri fecere liquores.

223[a]

Iam mulier sibi nauta fuit, iam Virginis astrum
Vidit virgo, potens fortes torquere rudentes
Et remis aptare manus; curaque vigente
Nocte vigil fuerat. non norat femina somnum;
Sideribus iam docta poli (labor ipse magistram
Fecerat astrorum) norat venientia fata.
Non ver tranquillum fuerat, non mollior aestas;
Sideribus tempus, requiem non denique norat.
. . . .

9 est est et *A* caesum *uulgo* malignum *Baehrens* et casus iterum miseranda recepit *scribere non alienum erit* 10 nouā *A*, *corr.* *A*[1] nupta] praeda *Baehrens* 11 flamas *B* 12 egit *A*. *possis* luce caret 15 que *om.* *B* uulnus *B* 16 Pertullit *A* sepius *AB* eritonis *B* 17 Ad *A* Adq; *a* frigiiq; *A* frugumq; *B* 18 pęrata *B* lacrimique *B* profus≡is (*ex* -us) *A* 19 aquas] *meas lacrimas* secabat *B* humus *Oudendorp.* nostroque *AB*, *corr.* *Oudendorp.* 20 addebant *AB* addebat *Oudendorp.* fluctus] fluctibus *B* astris *AB*, *corr.* *Oudendorp.*

223[a] *ex carmine de Mincrua Argo nauem gubernante decerptum puto. Baehrensius a 223 alienum esse dubitanter putat* 1 astrum *A* astri *B* 5 nam *Baehrens* 6 Fecerit *B* ñ erat *B* uenientiũ *A* 8 Sederibus *B* *finem deesse puto*

224

B. III 190.
M. 925.
B. IV 341.

De electione coniugii

Moribus et vultu coniunx quaeratur habenda.
Horrida nam facies nullo celatur ab auro. p.120
Si quis erit sponsus, talem qui ducat, avarus,
Horret et ipse suam: feditas dissolvet amorem.
Sequitur illa calens, dorsum dabit ille calenti;
Cogetur fervore suo clunem submittere asello,
Concubitu turpi monstrum paritura biforme,
Quem mater ipsa suum timeat contingere natum.
Discite, formosas aurum superare puellas.

225

B. V 154.
M. 1088.
B. IV 341.

De esiciata

Amisit proprias vacuato corpore carnes
Accepitque novas. dedit ac tulit et grave lucrum
Perdendo adquirit. damno bene crevit in illo.

224. Conlugii de electione *V*. *Versus pessimi, cf.* 4 fĕditas, 5 Sēquitur, 8 măter. *Est in B V et in Casanatensi B IV* 18 *saec. IX* 1 E uultu maribus *L. Muellerus* uultus *B* coniux *V* abenda *A* h abenda *BV* 2 Orrida *A* multa *B* multo *AV* nullo *Schraderus* cęlęratur *A* 3 qui] si *ABV* 4 Horrit et *A* Horreat *L. Muellerus* feritas *Binetus* disoluit *A*, -uet *corr. m. pr.*(?) dissoluit *B* 5 *dedi ex ABV*. Illa calens sequitur *Burm.* dorsum *om. B* dauit *A* 6 *sic ABV; cf. heptametri* 205, 13. 209, 14. fervore] que *olim edd.* feruens *Baehrens* crura *V* suras *Binetus* submitteret *sed corr. V, cf. Iuuenalis* 6, 334 7 Concubito *A* c̃cubitũ *V* mo(*ex* me)nstrum *A* biformem *AB* biformę *V* 8 Mater quem *L. Muellerus* Mater ut *Baehrens* ipsã *A* contigere *B* 9 formonsas *AB*

225. 1 probrias *A* 2 Accipitq; *A* tollet *A* lucro *A* 3 illa *A*

226

B. V 155.
M. 550.
B. IV 342.

CORONATI
viri clarissimi

Aliter unde supra

Mortua fit praedo; pullorum turgida membris
Ex aliis crescit nec sese repperit in se.

227

B. V 156.
M. 552
B. IV 342.

DONATI

De ovata

Ovorum copiosa phalanx in ventre tumentis
Conditur et membris crescit gallina repletis.
Mortua concepit, quantum nec viva creavit.

228

B. I 177. V 157.
M. 551.
B. IV 342.

CORONATI
viri clarissimi

Vnde supra

Medeam fertur natos Prognenque necasse:
Haec natis atavisque simul vel caede sororum
Crescit; plus moriens sumpsit de prole tumorem.

229

B. V 158.
M. 1089.
B. IV 342.

De pressa

Turgida sum moriens sollertique arte defixa.
Crescens decresco, nomine pressa vocor.

226. Aliter unde supra u͞c Coronati *A* 1 me≡mbris *A* 2 reperit *A*

227. De obata Donati *A* 1 Oborum *A* fallax (n supra a) *A* (falanx *a*) 2 crescet *A*

228. Vnde sūp. uc. Coronati *A* 1 prognemq; negasse *A* 2 Haec *ego* En *A* Ex *Meyer.* atabisq; *A* uel: ue *in ras. A* sorum *A, corr. Mueller* 3 *interpunxi* prole] caede *α*

229. 1 Turgita *A* solertisq; *A* dĕfixa *A* refixa *edd.* reficta *Petschenig, num* referta?

230

B. V 159. M. 1090. B. IV 342.

De mistu asso

Perna, lepus, turtur, perdix, Iunonius ales,
Agnus, porcellus iunguntur, candidus anser.
Aethera quod pontusque, altrix quod terra creavit, *p.121*
Cernimus esciferum paulatim sumere ventrem.

231

B. V 160. M. 1091. B. IV 342.

De pastillo coceti

Blandum mellis opus sollerti fingitur arte.
  Faucibus hoc dulce est, dentibus interitus.

232

SENECAE

B. III 95. M. 131. B. IV 55.

De qualitate temporis

XXI Omnia tempus edax depascitur, omnia carpit,
  Omnia sede movet, nil sinit esse diu.
Flumina deficiunt, profugum mare litora siccant,
  Subsidunt montes et iuga celsa ruunt.
Quid tam parva loquor? moles pulcherrima caeli
  Ardebit flammis tota repente suis.
Omnia mors poscit. lex est, non poena, perire:
  Hic aliquo mundus tempore nullus erit.

230. De missu assu *A, corr. Klapp* De missu (*ferculo*) asso *conieceram* 3 Ętera *A* Aethra *Duebnerus*

231. De pastillu cocten *A*, *correxi* De p. coceto *Baehrens* De pastilli coctu *Meermannus* 1 solerti *A* 2 interitũ *A*

232. *Inscr. ex ABS dedi. Est et in Casanatensi, ut* 224 qualita *B* 2 mouit *A* sinet *AB* 3 litura *A*, *corr.* *A*[1] siccat *ABS*, *corr. Heinsius* 5 Qui dam *B* locor *B* pulcerima *A* 6 repenta *B*. *cf. Seneca epp.* 91, 11

233

B. II 230.
M. 554.
B. IV 102.

†CAESARIS

De libris Lucani

Mantua, da veniam, fama sacrata perenni:
Sit fas Thessaliam post Simoenta legi.

234

B. III 105.
M. 251.
B. IV 343.

PENTADI

De fortuna

Res eadem adsidue momento volvitur uno
Atque redit dispar res eadem adsidue.
Vindice functa manu Progne pia dicta sorori,
Impia sed nato vindice functa manu.
Carmine nisa suo Colchis fuit ulta maritum,
Sed scelerata fuit carmine nisa suo.
Coniugis Eurydice precibus remeabat ad auras:
Rursus abit vitio coniugis Eurydice.
Sanguine poma rubent Thisbae nece tincta repente:
Candida quae fuerant, sanguine poma rubent.
Daedalus arte sua fugit Minoia regna:
Amisit natum Daedalus arte sua. *p. 122*

233. Cesaris (Cesar *C*) de *sqq. ACS* Distichum Alcimii *cod. Probi comment. Vergiliani Paris.* 8209, *cf. Keilii ed. Prob. p.* 68 *et quae dixi Ztschr. f. oesterr. Gy.* 1867, 439 1 Mandata uenia *A* famae *Dousa* 2 tessaliũ *A, corr.* ũ *in* ã *A*[1] thessaliũ *C* pharsalia *cod. Par.* 8209 pos *A* ṗ *C* simenta *A*. *Neronis esse ci. Ziehen*

234. Pintati de furtuna *A* ////ntadi//// fortuna *B* Pintadie fortuna *V* 1 adsuo *B* adsiduo *V* 2 Adq; *A* res] es *A* adsiduo *V* 3. 4 facta *ABV* functa *L. Muellerus* dicti *V* 4 undice *V, sed corr.* 5. 6 Crimine *Schrader.* Carmina *B* nisa *ego* uisa *ABV* fisa *Baehrens* 5 cholchis *V* ultra *BV* 7 Euri(y *m. pr.?*)dici *A* Eurithice *B* 7. 8 Euridice *V* 7 at *V m. pr.* 8 Rur *A* habit *B* habet *V* 9 rubṛent *V* Thysbaeo *Heinsius* Thisbae *L. Muellerus* tristi *ABV* 10 fuera^n^t *A* 11 sua *om. A* minonia *B*

Munere Palladio laeti qua nocte fuere,
  Hac periere Phryges munere Palladio.
Nate, quod alter ades caelo, sunt gaudia Ledae;
  Sed maeret mater, nate, quod alter ades.
Hostia †saepe fuit diri Busiridis hospes,
  Busirisque aris hostia †saepe fuit.
Theseus Hippolyto vitam per vota rogavit,
  Optavit mortem Theseus Hippolyto.
Stipite fatifero iuste quae fratribus usa est,
  Mater saeva fuit stipite fatifero.
Sola relicta toris flevisti [in] litore, Gnosis;
  Laetatur caelo sola relicta toris.
Aurea lana fuit, Phrixum quae per mare vexit;
  Helle qua lapsa est, aurea lana fuit.
Tantalis est numero natorum facta superba,
  Natorum adflicta Tantalis est numero.
Pelias hasta fuit, vulnus grave quae dedit hosti;
  Hoc quae sanavit, Pelias hasta fuit.
Per mare iacta ratis pleno subit ostia velo,
  In portu mersa est per mare iacta ratis.
Lux cito summa datur natusque extinguitur infans
  Atque animae prima lux cito summa datur.

13 quam *B* loeti quia *V* 14 Ac *BV* friges *ABV* 15 adē *V* ades *Pithoeus* adest *AB* sunt] s̄ *in ras. V* gaudio *A* gaudi *V* lęte *V*, d *supr.* t *scr.* 16 meret *ABV* adest *codd.* ades *scripsi* (alter *i. e. u.* 16: *tantum unus ex duobus*) abes *Pithoeus* 17. 18 saepe *ABV* saeua *L. Muellerus* et ipse *Heinsius* sacra *conicias* lege *Schenkl*, *recte?* 17 Hostias *A* B.] b; irib; *A* b; hiridis *B* b;iridis *V* ospes *V* 18 Busiritis aris hostias *A* Busiridis horis *B* Busridis oris *V* 19 hyppollito *A* thereus yppolito *V* 19. 20 hippolito *B* 20 Obtauit *A* hyppolito *A* yppolito *V* 21 q; *B* ausa *ABV*, *corr. Heinsius* 23 in *om. ABV* fleuit in *Petschenig* gnotis, *sed corr.*, *B* 24 cęlos *A* thoris *A* 25 frixũ q; *BV* uixit *BV* 26 Helles *ABV* (*cf. c.* 21, 204) 27 est *om. A* superua *A* 28 afflicta *A* 29. 30 asta *A* 29 asta *B* hostis *AV* ^{h}osti *B* 30. 31 *om. BV* 30 Hoc quoq; *A* 31 Post *A* uela *A* 32 mersa *Heinsius* uersa *ABV* post *AB* p̓ *V* per *Pithoeus* 33 extinguit *B* imfans *V* 34 Adq; *A* primae *Oudendorp.*

Sunt mala laetitiae diversa lege creata,
Iuncta autem adsidue sunt mala laetitiae.

235

B. V 69.
M. 252.
B. IV 344.

EIVSDEM

De adventu veris

Sentio, fugit hiems; Zephyrisque animantibus orbem
Iam tepet Eurus aquis. sentio, fugit hiems. *p.123*
Parturit omnis ager, persentit terra calores
Germinibusque novis parturit omnis ager.
Laeta virecta tument, foliis sese induit arbor,
Vallibus apricis laeta virecta tument.
Iam Philomela gemit modulis, Ityn impia mater
Oblatum mensis iam Philomela gemit.
Monte tumultus aquae properat per laevia saxa
Et late resonat monte tumultus aquae.
Floribus innumeris pingit sola flatus Eoi
Tempeaque exhalant floribus innumeris.
Per cava saxa sonat pecudum mugitibus Echo
Bisque repulsa iugis per cava saxa sonat.
Vitea musta tument vicinas iuncta per ulmos;
Fronde maritata vitea musta tument.
Nota tigilla linit iam garrula luce chelidon;
Dum recolit nidos, nota tigilla linit.

35 creati *ABV* 36 autem *scripsi*] tam *AV*, m *B*. *an* tamen nimiae? adsiduae *ABV* ⁊ *V* leticię *A*

235. Pintadi *V* ueneris *V* 1 hiemps zephirisq; *B* zepherisq; *A* amantib; *V* 2 equis *ABV* fuit *B* hiens *A* hiemps *BV* 3 persenti *B* cera *ABV* 4 nobis *V* oms̄ *V* 5 foliis *Pithoeus* folio *ABV* 6 apriscis *BV* tunent *B*, *corr.* *B*[1] 7. 8 filomella *A* philomella *V* 7 modolis sytin *A* ityn] tot *B* itin *V* 9. 10 aq; *A* 9 pes *B* leuia *ABV* 10 rosonat *A* resanat *B* rore sonat *V* 11 patus *B* pat' *ex* pat̃ *V* 12 Temporeaque *V* exalant *BV* 13 pecodũ *AV* 14 *sic A*. Uisque *B* Usque *V* uoxque *a* 15 Uidea *A* iunctas *A* uincta *Heinsius* uiteã (˜ *eras.*) *A* 17 garula *A* garulla *B* lucem *A* uóce *Meyer* celidon *ABV*

Sub platano viridi iucundat somnus in umbra,
  Sertaque texuntur sub platano viridi.
Tunc quoque dulce mori, tunc fila recurrite fusis,
  Inter et amplexus tunc quoque dulce mori.

236

SENECAE

De Corsica

B. III 12. M. 129. B. IV 55.

Corsica Phocaico tellus habitata colono,
  Corsica quae Graio nomine Cyrnos eras,
Corsica Sardinia brevior, porrectior Ilva,
  Corsica piscosis pervia fluminibus,
Corsica terribilis, cum primum incanduit aestas,
  Saevior, ostendit cum ferus ora Canis:
Parce relegatis; hoc est: iam parce solutis!
  Vivorum cineri sit tua terra levis! p. 124

237

[EIVSDEM]

[Item]

B. III 13. M. 130. B. IV 56.

Barbara praeruptis inclusa est Corsica saxis,
  Horrida, desertis undique vasta locis.

19 Sup *V* iucunda *ABV* iucundat *Meyerus* iucundus *Burm.* sumnus *A, corr. A*[1] summimus *B* ubra *A* est olim *addidi* 20 su *V* pladano *A* uiri *B* 21 Dulcę *V* recurite *B* fu^s^is *A* f^u^isis *V* 22 Intr *B* amp(p *ex* f)lexus *A* duce *B*

236. Se(Sae *B*)necae (*om.* de Corsica) *AB* De Corsica, *om.* Senecae *nomine, V* 1 focaico *AB* focaio *V* 2 graio *V* pario *AB* patrio *a* cirnos *B* cyrnus *V* cyrn^u^os (u *add. a, ut uid.*) *A* era=s (*ex* erat?) *A* 3 sardinię *A* cordanie *B* silua *B* illa *V* 4 flaminibus *B* 5 terri ibilis *B* 6 cum *V*| ec *AB* cum ecferus *Schenkl* ianis *A, corr. A*[1]] nis *B* 7 religatis *AB* sepultis *V* 8 cineris *V*

237. Eiusdem *uel* Item *add. edd.* *Nullum interuallum in ABV* 2 Horrita *A* unq; *B* Horride, *corr. m. pr. in mg., V*

Non poma autumnus, segetes non educat aestas
Canaque Palladio munere bruma caret.
Imbriferum nullo ver est laetabile fetu
Nullaque in infausto nascitur herba solo.
Non panis, non haustus aquae, non ultimus ignis;
Hic sola haec duo sunt: exul et exilium.

B. V 14.
M. 1026.
B. IV 56.

238

De [die] occiduo

Iam nitidum tumidis Phoebus iubar intulit undis,
Emeritam renovans Tethyos amne facem.
Astra subit niveis Phoebe subvecta iuvencis,
Mitis et aetherio labitur axe sopor.

238ª

. . . .

Adludunt pavidi tremulis conatibus agni
Lacteolasque animas lacteus umor alit.

B. II 12.
M. 186.
B. IV 77.

239

Laus Xersis

Xerses magnus adest. totus comitatur euntem
Orbis. quid dubitas, Graecia, ferre iugum?

3 segites non ducat *A* 4 pallidio *B* 5 Imbrifero *B* Umbrorũ n$\overset{u}{o}$llo (u *m. 2*) uere ẽ *V* feto *B* foetu *V* 6 Nulloq; *V* infauto *V* erba *A* solo *ex* suo *B* 7 austus *A* haust$\overset{u}{o}$s *B* utilis *Barthius* 8 Hę *A* Haec *B* Hic *V*

238. De ouidio *A*, *correxi* De ouili *L. Muellerus* 1 mitidum *A* fębur *A*, -us *a* intullit *A* 2 renobans thedidis amnẽ *A, corr. Heinsius* 3 foebes *A*

238ª. *quae est particula carminis rustici, a c.* 238 *secreui* 1 cum matribus *a*

239. Xerxis *uulgo. cf. c.* 442. *Tabulae pictae subscriptum putat Ziehen* 1 Xersis *A*, -es *m. rec.* comitatus *A*

Tellus iussa facit, caelum texere sagittae,
  Abscondunt clarum Persica tela diem.
Classes fossus Athos intra sua viscera vidit,
  Phryxeae peditem ferre iubentur aquae.
Quis novus hic dominus terramque diemque fretumque
  Permutat? certe sub Iove mundus erat.

240

B. I 30.
M. 588.
B. IV 345.

Cupido amans

Quis me fervor agit? nova sunt suspiria menti.
Anne aliquis deus est nostro vehementior arcu?
Quem mihi germanum fato fraudante creavit *p. 125*
Diva parens? [satis] an [mea] spicula fusa per orbem
Vexavere polum laesusque in tempore mundus
Invenit poenam? sed si mea vulnera novi,
Hic meus est ignis; meus est, qui parcere nescit.
In furias ignesque trahor! licet orbe superno,
Iuppiter, exultes; undis, Neptune, tegaris;
Abdita poenarum te cingant Tartara, Pluton:
Inpositum rumpemus onus! volitabo per axem
Mundigerum caelique plagas pontique procellas
Vmbriferumque Chaos; pateant adamantina regna,
Torva venenatis cedat Bellona flagellis!
Poenam mundus amet, stupeat, vincatur, anhelet!
Instat saevus Amor fraudemque in vulnere quaerit!

6 Eryxeę pedidem *A* 7 nouum *A, corr. a* dominus *Doruillius* hominum *A* terraq; *A* fretuq; *A* 8 iouem *A*

240. 1 ferauorgit *A* mentis *A, corr. α* 2 ueaementior *A* 3 germano *A* partu *Baehrens* 4 satis *et* mea *add. Wakkerus* 5 mundũ *A* 6 p.] mundũ pęnã *A* 8 traor *A* 9 exultes *scripsi* ex altis *A* et salsis *Wakkerus* 10 penarũ *A* Taenarium *Baehrens* est ingum *A, corr. Oudendorp.* 13 caos *A* adamantica *A* 14 Turba *A* 15 Pęna *A* uix (uis *α*) maior *A*, uincatur *scripsi* anhelat *A, correxi* 16 Instat *scripsi* In se *A* Inde *α* uulnera *Baehrens* quaerat *A* quaerit *α*

B. — M. —
B. IV 346.

241

De rore

Cumque sereniﬂuo sudat nox humida caelo,
Mane rigent herbae vitreaque aspergine lucent
Gramina et in gemmis stabiles tenet aura liquores

B. II 176.
M. 869.
B. IV 183.

242

Vnde supra

Temporibus laetis tristamur, maxime Caesar,
  Hoc uno: amissum (quod gemo) Vergilium.
Et vetuit relegi, si tu patiere, libellos,
  In quibus Aenean condidit ore sacro.
Roma rogat, precibusque isdem tibi supplicat orbis,
  Ne pereant flammis tot monumenta ducum.
Anne iterum Troiam, sed maior, flamma cremabit?
  Fac laudes Italum, fac tua gesta legi,
Aeneidemque suam fac maior †Mincius ornet: *p. 126*
  Plus fatis possunt Caesaris ora dei.

241. *carminis fragmentum* 1 serenifico *L. Muellerus* cedat *Petschenig* 2 erbe uitreoq; aspargine *A* 3 Graminętin gem$\overset{m}{\equiv}$is stabilem tenet auras ligores *A*

242. Vnde supra *A, quae inscriptio ad carmen aliquod in A omissum respicit, fortasse ad c.* 672. Decastica Cornelii poetę. prefecti Egipti · Virgilii Maronis amici ad Octauianum Augustum *V(aticanus 1575 saec. XI)*. Supplicatio Cornelii Galli ad Augustum Caesarem *cod. Florent.* 39, 9 *a.* 1464 *scriptus; similiter alii y (recentes) et editiones Vergili antiquissimae* 2 amisso *V* quod] quem *Vy* fleo *y* uirgilium *AV* Non .. amisso .. Vergilio *Baehrens* 3 Et *scripsi* Sed *AVy* relegis si *A* patiare *V, recte?* ni tu paterere *Froehner* 4 condecondedit *A, corr. m. ant.* 5 que isdem *A*] que idem *V* totus *uel* etenim *y* 6 monimenta *V* ducunt (t *deleuit alia manus*) *A* 7 Adq; *A, corr. Barthius* Atque *V; sic uel* Nempe *y* cremauit *A* 8 tua facta *Vy* 9 Aeneamque suum *ed. Veneta a.* 1480, *all.* mincius *A* mitius *V* nuncius *y* 10 diei *A, corr. a*

243

B. V 175.
M. 1105.
B. IV 183.

De equis aeneis

Quae manus hos animavit equos? quis [in] aere rigenti
Currere velle dedit et in aethere quaerere cursus?
Spirant aerias involvere cursibus auras,
Arte citi sed mole graves, properante metallo.

244

B. I 175.
M. 1612.
B. IV 184.

Thema: Turne, in te suprema salus

Turne, spes Italum, custos fortissime regni,
Si piroperes! muros arces civesque Latinos
Non solitis urguet Troianus viribus hostis.
Sed potiora premunt. Quem nunc (ignosce) fugavit,
Nec pugnae inferior nec belli (crede) relictor
Adserar. armatus timendo fulmine miles
Nec culpam nec crimen habet; nam bella minatus
Nunc gerit Aeneas: reverendi fragor Olympi
Ex umbone tonat, caelestes concita flammas
Hasta iacit, oculis elatus ingerit ensis
Fulgura, progeniesque dei testata vigorem
Numinis antiqui spoliavit fulmine caelum
Et tulit arma Iovi. quod felix turba deorum
In saevos quondam potuit conferre Gigantes,
Aeneas nunc solus habet urbisque ruinam

243. 1 quis sęre *A*, *correxi* quibus aere *a* 2 uellit dedit *A* 3 ęrias *A*

244. Tema *A* subrema *A*, *corr. inter scrib.* *A*[1]. *Verg. Aen. XII* 653. *Carmen uitiis prosodiacis scatet* 1 fortissimi *A* 3 urg^{u}et homanus *A*, *corr.* *α* 4 Quem *scripsi* Quare *A* Quae *Burmannus* nun (mi *Baehrens*) ignusce fucaci *A*. *At quis se* fugacem *dicat*? fugauit *scripsi* 5 caede *α* bello — relicto *Burm.* 6 metuendo *Burm.* fulmina *A*, -ine *Baehrens* 6 *sq.*: *Aeneas fugam meam culpae criminiue esse non sinit* 7 abet *A* minatus *Burm.* mutatus *A* 8 Dum *α* reuerendo *A* ol^{y}impi *A m. pr.* 9 concida *A* 10 flatus *A*, *corr. Burm.* inger^{i}et *A m. pr.* 11 Fulgora *A* 13 tullit *A* 14 sęuus *A*

Saevo Marte parat, Italasque evertere turres
Non ariete gravi, non torti turbine saxi
Disponit, spernit belli tormenta magister;
Et memor, exitio Troiam sic esse sepultam,
Iam faces, non tela iacit. scit quippe tyrannus,
Iliacas sine face domus stetisse per aevum. · *p. 127*
Heia age, curre, precor; te mater rexque Latinus,
Turba senum, lacrimans Lavinia virgo requirit.

245—252
FLORI
De qualitate vitae

B. I 21.
M. 213.
B. IV 346—348.

245

Bacche, vitium repertor, plenus adsis vitibus,
Effluas dulcem liquorem conparandum nectari,
Conditumque fac vetustum, nec malignis venulis
Asperum ducat saporem versus usum in alterum.

B. III 114.
M. 214.

246

Omnis mulier intra pectus celat virus pestilens:
Dulce de labris locuntur, corde vivunt noxio.

16 Sęuu *A, corr. A*[1] uertere *A* 17 Dissponit *A* 28 turmenta *A* 19 Set *Baehrens* exitii *A, corr. id.* 20 Iam *A. num* Ille? iac(it *in ras. m. pr.*) *A* tyrrannus *A* 21 Illiacas *A* stetisse *i. mansuras fuisse* 22 precor] puer *α* $\overset{x\,u}{\text{reqe}}$ *A m. pr.* 23 labinia *A*

245. Flori *A* Floridi *B* De qualitate uini (*ad solum c.* 245) *Otto,* uitium *Lucianus Muelleri* 245 - 252 *in AB sine interuallis cohaerent. In Vindobonensi* 9041 *quem Sannazarius scripsit cum B fere congruunt* 1 uitum *B* 2 comparandum *B* 3 nec *A*] ne *B* $\overset{u}{\text{uenilis}}$ *A* suenu≡lis *B* 4 dicat *B* uersus usum uin alterum *A* uersus usum in altero *B* uersum usus in alteros *m. rec. in A*

246. 1 uiros *A, corr. littera unciali* ulcus *Bouhier*

247 B. I 17. M. 215.

Sic Apollo, deinde Liber sic videtur ignifer:
Ambo sunt flammis creati prosatique ex ignibus;
Ambo de donis calorem, vite et radio, conferunt;
Noctis hic rumpit tenebras, hic tenebras pectoris.

248 B. III 265. M. 216.

Quando ponebam novellas arbores mali et piri,
Cortici summae notavi nomen ardoris mei.
Nulla fuit exinde finis vel quies cupidinis:
Crescit arbor, gliscit ardor: animus implet litteras.

249 B. III 113. M. 217.

Qui mali sunt, non fuere matris ab aluo mali,
Sed malos faciunt malorum falsa contubernia.

250 B. III 111. M. 218.

'Sperne mores transmarinos, mille habent offucias.
Cive Romano per orbem nemo vivit rectius.
Quippe malim unum Catonem quam trecentos Socratas.'
Nemo non haec vera dicit: nemo non contra facit.

247. 2 sun *A* 3 donis *Schraderus* comis *AB* uitę *A*, *om. B* conserunt *B*

248. 1 arboris *B* pyri (yri *in ras.*) *A* 2 cortice (i *supra*) *A* sume *B* 3 fuit *Schraderus* fit *AB* 4 ardor *A*] arbor *B* animus *Peerlkampius*] ramus *AB* r. implet *i. e. r. crescens auget*

249. 1 abs *uel* ex *Pithoeus* aluo *trisyllabum est. cf. Theognis* 305 *sq.* «*Τοὶ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν, Ἀλλ' ἄνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην*»

250. 1 Spernes̈ more *A* officia *A* offugia *B* offucias *a* 2 urbem *AB* 3 malum *B* sogrates *A* (-tas *a*) CCC socreteas *B* *u.* 4, *sequenti carmini in AB edd. adiunctum, huc transposui. Nam* 'contra facere' *nemo poterit contra utraque quae mala c.* 251 *dicuntur, sed contra praeceptum illud spernendi mores transmarinos* 250, 1 *datum facile quiuis faciet. Flori carmina disticha et tetrasticha sunt. cf. anthol. graeca* X 116 «*Οὐκ ἔστι γήμας, ὅστις οὐ χειμάζεται*» *Λέγουσι πάντες καὶ γαμοῦσιν εἰδότες*

B. III 112.
M. 219.

251

Tam malum est habere nummos, non habere quam malum est.
Tam malum est audere semper, quam malum est semper pudor.
Tam malum est tacere multum, quam malum est multum loqui.
Tam malum est foris amica, quam malum est uxor domi. *p. 128*

B. III 115.
M. 220.

252

Consules fiunt quotannis et novi proconsules:
Solus aut rex aut poeta non quotannis nascitur.

253

B. I 72.
M. 559.
B. IV 348.

REPOSIANI

De concubitu Martis et Veneris

Discite securos non umquam credere amores.
Ipsa Venus, cui flamma potens, cui militat ardor,
Quae tuto posset custode Cupidine amare,
Quae docet et fraudes et amorum furta tuetur,
Nec sibi securas valuit praebere latebras.
Inprobe dure puer, crudelis crimine matris,
Pompam ducis, Amor, nullo satiate triumpho!
Quid conversa Iovis laetaris fulmina semper?
Vt mage flammantes possis laudare sagittas,
Iunge puer teretes Veneris Martisque catenas,
Gestet amans Mavors titulos et vincula portet
Captivus, quem bella timent! utque ipse veharis,
Iam roseis fera colla iugis submittit amator;

251. 1 habere habere nummos *B* 2 est p pudor *A* est semper pauere *B* pauor *Lipsius* 3. 4 quam] tam *A*
252. 1 quodani *B* 2 quodannis *AB*
253. Nepotiani *Wernsdorfius* De *om. A* 1 securus nonnumquam *A* 3 costode *A* 5 secura *A* 8 Quid *Burm.* Quod *A* Quo *Oudendorp.* 12 timēt *A* (timet *a*) uearis *A* (*sc. triumphali curru*) 13 submittat *Burm.*

Post vulnus, post bella potens Gradivus anhelat
In castris modo tiro tuis, semperque timendus
Te timet et sequitur qua ducunt vincla marita.
Ite, precor, Musae; dum Mars, dum blanda Cythere
Imis ducta trahunt suspiria crebra medullis
Dumque intermixti captatur spiritus oris,
Carmine doctiloquo Vulcani vincla parate,
Quae Martem nectant Veneris nec brachia laedant
Inter delicias roseo prope livida serto.
Namque ferunt Paphien, Vulcani et Martis amorem,
Inter adulterium vel iusti iura mariti
Indice sub Phoebo captam gessisse catenas. p. 129
Illa manu duros nexus tulit, illa mariti
Ferrea vincla sui. quae vis fuit ista doloris?
An fortem faciebat amor? quid, saeve, laboras?
Cur nodos Veneri Cyclopia flamma paravit?
De roseis conecte manus, Vulcane, catenis!
Nec tu deinde liges, sed blandus vincla Cupido,
Ne palmas duro †comodus vulnere laedat.
Lucus erat Marti gratus post vulnera Adonis
†Pictus amore deae, si Phoebi lumina desint
Tutus adulterio, dignus quem Cypris amaret,
Quem Byblis coleret, dignus quem Gratia †servet.
Vilia non illo surgebant gramina luco,

14 gradib; *A* 15 tyro *A* 16 qua di · cunt *A* mariti *A* marita *Oudendorpius* 17 cithere *A* cyt. *a* 18 traunt *A* 19 spiritus] sp̄s *A* 20 uulgani *A* 21 bracia *A* 22 diuitias *A, corr. Burm.* liuida *A: malim* condita *uel tale quid* 23 fe^{nt}rūm pa · fien *A* (*m. pr.*) 24 uel] nec *Maehly* 25 foebo *A* gesisse *A* 26 manus *A* manu *Schraderus* Venus *Baehrens* 29 ueneris ciclopea *A* cyc. *a* parabit *A* 30 uulgane *A* 32 comodus *A* commotus *cod. Leid. in mg.* cum nodis *uel* connodans *Oudendorp.* nodus modo *a* dum nodas *Sedlmayer* 33 gradus *A* donis *A* 34 Dictus *Wernsdorf* Lectus *idem num* Laetus? se fębi *A* 35 adulterii *A, corr. A*[1] 36 Byblis *scripsi* biblos colerit *A* q; *A* seruit *A* aueret *Maehly. Post* 36 *u.* 39—41 *Baehrens*

Pingunt purpureos candentia lilia flores,
Ornat terra nemus. nunc lucos vitis inumbrat,
Nunc laurus nunc myrtus. Habent sua munera rami:
Namque hic per frondes redolentia lilia pendent,
Hic rosa cum violis, hic omnis gratia florum,
Hic inter violas coma mollis laeta hyacinthi:
Dignus amore locus, cui tot sint munera rerum.
Non tamen in lucis aurum, non purpura fulget:
Flos lectus, flos vincla toris, substramina flores;
Deliciis Veneris dives natura laborat.
Texerat hic liquidos fontes non vilis arundo,
Sed qua saeva puer conponat tela Cupido.
Hunc solum Paphie puto lucum fecit amori,
Hic Martem expectare solet. quid Gratia cessat,
Quid Charites? cur, saeve puer, non lilia nectis? *p. 130*
Tu lectum consterne rosis! tu serta parato
Et roseis crinem nodis subnecte decenter!
Haec modo purpureum decerpens pollice florem
Cum delibato suspiria ducat odore!
Ast tibi blanda manus [flores] sub pectore condat!
Tu, ne purpurei laedat te spina roseti,
Destrictis teneras foliis constringe papillas!
Sic decet in Veneris luco gaudere puellas,
Vt tamen inlaesos Paphiae servetis amores.
Vincula sic mixtis caute constringite ramis,.

38 Cingunt *Oudendorp.* purporeus *A* 39 locus *A* locos *A*[1] lotos mitis *Burmannus* 40 rami] lauri *α* 41 *sic A recte* 42 rosas *A* (flor×) *A* odorum *Baehrens* 43 comas *A, corr. A*[1] iacinti *A* 44 sunt *Burm.* (rer× *A*.) *num* florum? 46 tori *Baehrens* subtramine *A* 50 Hun *A* pafie *A* lucrum *A* 51 Hinc *A, corr. A*[1] cessat *Burm.* cessit *A* 52 carites *A* licia *edd.* 54 notis *A* d≡eïcenter (*ex* crescenter *ut uidetur*) *A* 55 purporeum *A* decerpit *Burm.* 56 delibato *Klappius* odore *scripsi* diligatum *et* odorem *A* 57 telum *add. Burm.*, penito *Oudendorp.*, flores *ego* 58 Tu ne *Klappius* Tunc *A* Hinc *α* Tunc ne *Burm.* purporei *A* 60 decit *A* lucos *A* 61 pafie *A*

Ne diffusa ferat per frondes lumina Titan!
His igitur lucis Paphie, dum praelia Mavors
†Horrida, dum populos diro terrore fatigat,
Ludebat teneris Bybli permixta puellis.
Nunc varios cantu divum referebat amores
Inque modum vocis nunc motus forte decentes
Corpore laeta dabat, nunc miscens †denique plantas,
Nunc alterna movens suspenso pollice crura,
Molliter inflexo subnitens poplite sidit.
Saepe comam pulcro collectam flore ligabat,
Ornans ambrosios divino pectine crines.
Dum ludos sic blanda Venus, dum gaudia miscet,
Dum flet, quod sero veniat sibi grata voluptas,
Et dum suspenso solatia quaerit amori:
Ecce furens post bella deus, post praelia victor
Victus amore venit. cur gestas ferrea tela?
Ne metuat Cypris, comptum decet ire rosetis.
A, quotiens Paphie vultum mentita furentis
Lumine converso serum incusavit amantem! *p. 131*
Verbera saepe dolens minitata est dulcia serto,
Aut, ut forte magis succenso Marte placeret,
Admovit teneris suspendens oscula labris,
Nec totum effundens medio blanditur amore.
Decidit aut posita est devictis lancea palmis
Et dum forte cadit, myrto retinente pependit.
Ensem tolle, puer! galeam tu, Gratia, solve!
Solvite, Bybliades, praeduri pectora Martis!

63 difusa *A* serat *Wakefield* 64 igutur *A* pafię *A* 65 Uorsat, dum *coniecerim* duroš *A* 66 permyxta *A* 68 motus] modus *A* 69 corpora lęda *A* 71 sidet (t *in ras.*) *A* 73 Ornan̄ (s *supra*) ambrosius *A* 74 miscit *A* *u.* 76 (Et dum) *ante* 75 *posuit Oudendorp.* 76 flit *A* sera uenit *A*, *corr. Schrader* gratula *A* 78 redit *Burm.* 79 comtum *A* 80 pafiens. uultu *A* 81 conuersu *A*, *corr.* *A*[1] 82 minitata *Higtius* mentita *A* 84 Atmouet *A* obscula *A* 87 Ed dum *A* 88 Ense *A* tollet *A*, *corr.* *A*[1] 90 *ante* 89 *Baehrens* 90 bibliates *A* (byb. *m. satis antiqua*)

Haec laxet nodos, haec ferrea vincula temptet
Loricaeque moras! vos scuta et tela tenete!
Nunc violas tractare decet. laetare, Cupido,
Terribilem divum tuo solo numine victum:
Pro telis flores, pro scuto myrtea serta,
Et rosa forte loco est gladii, quem iure tremescunt.
Iverat ad lectum Mavors et pondere duro
Floribus incumbens totum turbarat honorem.
Ibat pulcra Venus vix presso pollice cauta,
Florea ne teneras violarent spicula plantas,
Et nunc innectens, ne rumpant oscula, crinem,
Nunc vestes fluitare sinens vix laxa retentat,
Cum nec tota latet nec totum nudat amorem.
Ille inter flores furtivo lumine tectus
Spectat hians Venerem totoque ardore tremescit.
Incubuit lectis Paphie. pro sancte Cupido,
Quam blandas voces, quae tunc ibi murmura fundunt!
Oscula permixtis quae tunc fixere labellis!
Quam bene consertis haeserunt artubus artus!
Stringebat Paphiae Mavors tunc pectora dextra *p. 132*
Et collo innexam ne laedant pondera laevam,
Lilia cum roseis supponit candida sertis.
Saepe levi cruris tactu conmovit amantem
In flammas, quas diva movet. iam languida fessos
Forte quies Martis tandem conpresserat artus;
Non tamen omnis amor, non omnis pectore cessit

89 uinc. ferr. *α* tēplet *A* (rumpat *α*) temptet *Wernsdorfius* demat *olim scripsi* 92 u^{i}olas *A* decit *A* 93 solo *ex* solum *A* 95 loco est *Baehrens* nocet *A* iura *A* 97 incumbe^{n}s *A* 100 osc] uincula *α* 101 sinū *A*, *corr. Oudendorp.* lassa *Baehrens* 102 tota nudat *A*, *corr. Klappius* renudat *Oudendorp.* 103 furti uelamine *α* tectam *Baehrens* 104 Spectans thians *A* totoque *A* totusque *Wakefield* 105 pafię *A* sc̄ę *A* saeue *Burm.* 106 q; tunc *A* 107 q; tun *A* 108 artibus *A; recte?* 109 pafię *A* pectore dextram *A*, *corr. Oudendorp.*

111 candita *A* 112 leue *A* comouit *A* 113 flamm$\bar{a}^{s}$ *A* fouet *Oudendorp.* 114 artus] arte *A*

Flamma dei, trahit in medio suspiria somno
Et Venerem totis pulmonibus ardor anhelat.
Ipsa Venus tunc tunc calidis succensa venenis
Vritur ardescens, nec somnia parta quieta.
O quam blanda quies! o quam bene presserat artus
Nudos forte sopor! niveis suffulta lacertis
Colla nitent, pectus gemino quasi sidere turget.
Non omnis resupina iacet, sed corpore flexo
Molliter et laterum qua se confinia iungunt.
Martem respiciens deponit lumina somno,
Sed gratiosa, decens. Pro lucis forte Cupido
Martis tela gerit; quae postquam singula [sumpsit],
Loricam clypeum gladium galeaeque minacis
Cristas, flore ligat. tunc hastae pondera temptat
Miraturque suis tantum licuisse sagittis.
  Iam medium Phoebus radiis possederat orbem,
Iam tumidis calidum spatium libraverat horis.
Flammantes retinebat equos. pro conscia facti
Invida lux! Veneris qui nunc produntur amores
Lumine, Phoebe, tuo! stant capti iudice tanto
Mars Amor et Paphie, ramisque inserta tremescunt
Lumina, nec crimen possunt te teste negare.
Viderat effusis Gradivum Phoebus habenis *p. 133*
In gremio Paphiae spirantem incendia amoris.
O rerum male tuta fides! o gaudia et ipsis
Vix secura deis! quis non, cum Cypris amaret,

116 trait *A* 118 suspensa *A*, *corr. Burm.* 119 nec] *num* tunc? parte *A*, *corr. Oudendorp.* 121 Nudus *A* 124 *sic A recte* quo se . . . iungant *Baehrens* q.] ut sua *Maehly* 126 Proludit *Oudendorp.* fortis *A* 127 gerit *scripsi* regens *A* q; *A* uidit *add.* α, sumpsit *ego* lustrat *Burm.* 128 clypeum gladius caleęq; minaces *A* 129 flores *A* aste *A* tẽtat *A* 130 liguisse *A* 131 foebis *A* possedera (d *super* t *erasa*) 132 Dimidiis *conieci* Iam mediis *Maehlyus* calidus spatiis *et* horas *Burm.* 134 quid *Oudendorp.* amorẽ (s *supra*) *A* 135 foebe *A* 136 pafię *A* incerta *Burm.* 138 Uderat infusis *A* foeb; *A* 139 pafie spirante *A*

Praeside sub tanto tutum speraret amorem?
Criminis exemplum si iam de numine habemus,
Quid speret mortalis amor? qua vota ferenda?
Quod numen poscat, quo sit securus, adulter?
Cypris amat, nec tuta tamen. conpressit habenas
Phoebus et ad lucos tantummodo lumina vertit
Et sic pauca refert: 'nunc spargis tela, Cupido,
Nunc nunc, diva Venus, nati devicta sagittis
Das mihi solamen; sub te securus amavi.
Fabula, non crimen, nostri dicentur amores.'
Haec ait et dictis Vulcanum instigat amaris:
'Dic ubi sit Cytherea decens, secure marite!
Te expectat lacrimans, tibi castum servat amorem?
Vel si forte tuae Veneris fera crimina nescis,
Quaere simul Martem, cui tu modo tela parasti.'
Dixit et infuso radiabat lumine lucos
Inque fidem sceleris totos demiserat ignes.
Haeserat Ignipotens stupefactus crimine tanto.
Iam quasi torpescens (vix sufficit ira dolori)
Ore fremit maestus[que] dolum gemit, ultima pulsans
Ilia et indignans suspiria pressa fatigat.
Antra furens Aetnaea petit. vix iusserat: omnes
Incubuere manus, multum dolor addidit arti.
Quam cito cuncta gerunt ars numen flamma maritus
Ira dolor! nam vix causam tunc forte iubendo *p. 134*
Dixerat, et vindex coniunx iam vincla ferebat.
Pervenit ad lucos, non ipsi visus Amori,

142 presside *A*, s *priorem deleuit a* amare · t *A* amare *Baehrens* 144 quo uota *Higtius* qua uoce *A* 146 habenā (a *supra*) *A* 147 Foeb; *A* tantum puto *A*, *corr. Oudendorp.* 148 spargis *scripsi* sparge *A* t. sp. *Higtius* 149 natis diuumue *A*, *corr. Oudendorp.* 150 Das *id.* Da *A* 151 n͡ri *A* 152 He ait *A* 153 cyterea *A* 154 spectat *A* exp. *uulgo* 156. 155 *transp. Wakkerus* 157 lucos *Maehly* lucum *Wakefieldius* lucus *A* 160 turpescens *A* 161 mestu≡ *A*, s *erasa* que *add. Burm.* dolum *Maehly* modo *A* intima *conieci* 163 aetnea *A* 164 addedit *A* 165 cunta *A* nomen *A*, *corr. Oudendorp.* 166 causa *A* 168 Venerat *α* ipsis uisos *A*

Non Chariti: totas arti mandaverat iras.
Vincula tunc manibus suspenso molliter ictu
Inligat et teneris conectit brachia palmis.
Excutitur somno Mavors et pulcra Cythere.
Posset Gradivus validos disrumpere nexus,
Sed retinebat amor, Veneris ne brachia laedat.
Tunc tu sub galea, tunc inter tela latebas,
Saeve Cupido, timens. stat Mavors lumine torvo
Atque indignatur, quod sit deprensus adulter.
At Paphie conversa dolet non crimina facti,
Sed quae sit vindicta sibi. dum singula volvens
Cogitat, hanc poenam sentit, si Phoebus amaret.
Iamque dolos properans decorabat cornua tauri,
Passiphaae crimen mixtique cupidinis iram.

254

FLAVII FELICIS

viri clarissimi

B. ad Lux. 86.
M. 295.
B. IV 356.

Postulatio honoris aput Victorinianum virum inlustrem et primiscriniarium

Sunt versus XXXII

[XXII] Aspera dum quaterent humanas praelia mentes
Aut raperet vastum nigra procella fretum,

169 cariti *A* 170 suspensus *A*, *corr.* A^1 icto *A* 172 citere *A* y *sup. scr.* A^1 *ut uidetur* 173 gradib; *A* 174 ledant *A* 175 iacebas *A*, *correxi* 176 stat *Burm.* stans *A* turbo *A* torbo A^1 177 Adq; *A* 178 Ad pafie *A* confessa *Higtius. Interpunxit Ziehen* 179 quę *ex* quid *A* siui *A* dum] tum *Boissonadius* 180 hanc *ego* et *A* penã *A* sancit *Baehrens* foeb; *A* 181 dolo pręparans *A, corr. Burmannus* reparans *Baehrens* 182 Passifę *A*, *cf. Seru. in Aen. VI* 14

254. Flavii] F͠L· *A* honori *A* ũ iñl. *A* uersus] ũr *A* Sunt uersus XXXII, *h. e. sylloga hic incipiens constat* 32 *carminibus c.* 254—285 XXII *in mg. addidi* 1 cum . . gentes *L. Muellerus*

Cum dubiis fortuna suis penderet habenis
  Torqueretque vagus stolida corda metus,
Anxia Phoebeis sanabant pectora templis
  Et sacros tripodas nosse salubre fuit. *p. 135*
Nunc etiam saevis agitat quos cura periclis
  Atque inopi vexat dura labore fames,
Altera Parnasi currunt ad numina montis
  Castalioque lacu viscera maesta fovent.
Te nudi tristesque rogant, tibi flebile plangit
  Auxilium poscens paupera turba tuum.
Tu mihi numen eris, Phoebeo munere plenus
  Qui potes infirmos morte levare manu.
Erige languentem, morbos depelle meroris 17
  Et miserum melior factus Apollo iuva,
Quaeque meos domus est proavos miserata patremque, 15
  Haec eadem natis praemia nota ferat.
Non ego litigeros cupio cognoscere fasces, 19
  Nec mihi reddantur iura superba precor; 20
Triste forum nolo, vexant quod praelia pacis
  Fraternisque odiis alea caeca subit;
Conflictus audire piget rixasque togarum,
  Quas inter fictus concrepat ore furor,
Iustitiam calcat seductus faenore praedae
  Et, quas defendit, partibus arma parat;
Nec mihi qui pereant ulli poscuntur honores
  Aut avidus pompae maxima lucra peto:
Sit mihi fas audire sacros et cernere cultus,
  Ecclesiae spectans dona venire mea.

3 furtuna^{s}uis *A*. *num* leuis? 4 torpida *L. Muellerus* mtus *A* 5 foebeis *A* 6 sacro *A* 7 agittat *A* 8 Adq; *A* labores *A, corr. a* 10 foebunt *A, corr. α* 13 foebeo numenere plenus *A*, *corr. Burmannus* numine *α* 14 informes *A, corr. Burmannus* labare manu(s *erasum*) *A* *u.* 15. 16. 17. 18 *A; transposui* 15 meror$\overset{i}{e}$s *A m. pr.* 19 cognuscere *A* 21 uexant quod praelia *scripsi* uexat quod praemia *A* 22 area *Baehrens* 25 Iusticiam *A* seductos *A* praedo *α in mg.* 26 *num* defendat? 28 auitus *A* 29 cultos, *in* cultus *corr. A*

Sic tibi Phoenicis transcendere congruat annos
  Incolumique aevum coniuge laetus agas,
Sic thalamis prolem socies videasque nepotes
  Prudentis gremio ludere semper avi,
Inclita sic celsi praevectus fata parentis *p. 136*
  Exsuperes meritis saeclaque longa geras;
Sic priscos vincas atavos clarosque parentes
  Et placido regi nuntius orsa feras:
Adnue poscenti, miserum sustolle ruinae;
  Clericus ut fiam, dum velis ipse, potes.

255

Thema Vergilianum B. I 174.
'Nec tibi, diva parens' M. 1611. B. IV 185.

Dedecus o iuvenum turpisque infamia Teucrum,
Qui segnis per bella lates, †gens perfida et amens,
Non virtute potens, non belli maximus auctor,
Ignavus tu semper eris semperque fuisti,
Naufragus atque miser segnisque in praelia ductor!
Nec non est aliud, quod maius crimen obibis.
Iamque tuo generi quia semper perfidus extas,
Non equidem miror. non est ex tempore natum;
Antiquos imitaris avos, periuria patrum.
Nec non haut Veneris pulcra de stirpe crearis
Nec pater Anchises vestrae [est] aut Dardanus auctor
Gentis, sed durae tigres lapidesque sinistri

31—40: *cf. Ouid. Trist. II* 159—182 31 fenicis *A* 32 coniuñge lętu *A* 34 Prundentis *A* Prud. *uulgo* Pendentes *L. Mueller* 35 prouectus *A* praeuectus *Baehrens* 36 seclaq; *A* *u.* 37. 36 *cf. c.* 216, 3. 4. 39 ruinas *A*, *corr. Burmannus* ruina *L. Mueller*

255. Tema uirgilianũ nec *sqq. A. cf. Verg. Aen. IV* 365 'Nec tibi diua parens generis nec Dardanus auctor, Perfide' *sqq.* 2 signis *A* lates *scripsi* fores *A* mens *Oudendorp.* 3 uelli *A* 4 Ignab; tus *A* 5 adq; *A* signisq; *A* 6 obibit *A*, *corr. Oudendorp.* 7 quia *A* quod *α* 9 abos *A* 10 haut *scripsi* aut *A* et *α* pulcrae *Baehrens* 11 ancises *A* est *scripsi* que *A* 12 sed daret *A* lapidisq; *A*

Te genuere virum, silvae montesque profani.
Vberaque ⏑ tibi et potum admovere malignum,
Quae tibi perfidiam mixto cum lacte dederunt.

B. II 68.
M. 88.
B. IV 156.

256
VERGILI

Nocte pluit tota, redeunt at mane serena.
Commune imperium cum Iove, Caesar, agis.

B. II 69.
M. 88.
B. IV 156.

257
EIVSDEM

Hos ego versiculos feci, tulit alter honorem.
Sic vos non vobis mellificatis apes.

14 quaeque *Burmannus* 15 perfidia myxto (o *ex* ũ *corr.*) *A* mixtam *Baehrens* dederant *A*

256—264 *exstant in A; in BV quibus* 258. 262. 264 *desunt; in C fol.* 2 *et* 121; 256. 160. 261. 257 *in Paris.* 8093 *s. XI—XII fol.* 60 *r.;* 261 *et* 264 *in Donati uita Verg., in cuius uulgata etiam* 256 *et* 257. *Pars extat in Reginensi* 2078 *s. IX, L(ipsiensi I* 74 *s. X), Vaticano* 3252 *s. IX, Bernensi* 167 *s. IX—X, Mus. Brit. Reg.* 15 *B* 19 *s. IX —X, recentioribus*

256. Vergilii *V* Ipsius (*sc. Verg.*) ad augustum *C* Virgilius hos duos uersiculos transmisit ad Cesarem, cum staret foris et non mittebant eum intus ministri ignorantes quis esset *P(etropolitanus saec. VIII)* 1 ad *AB* mane] me *B* redeunt spectacula mane *VCLP Donatus uulg.* 2 Cũ(Com *B*)munem *AB* Commune *L* Diuisum *VC* habes *CL* habet *V Don.* *u.* 2 *adfert Cassiodorus de orthogr. c.* 3 (ut est illud), *ubi* Diuisum . . habes. — 'Diuisum imperium tibi cum Ioue, Caesar Augustus' *P.* — *Vaticanus* 3252 *in* 256 (ad augustum imperatorẽ) *et* 257 *cum C conspirat*

257. Item eiusdem *C, om. V. Distichon recte exhibent ABV Bern.* 167 (*qui u.* 1 honores). Versiculos ego composui tulit *L. Ex* 'Virgilio in tetrastichis theatralibus' *u.* 2 *affert Aldhelmus p.* 309 *ed. Gil.* 1 fecit talit *C. Post* 2 *addunt CL:* Sic uos non uobis uellera fertis oues. *Donati uulgata habet: u.* 1; Sic uos non uobis nidificatis aues; *u.* 3 *ex C; u.* 2; Sic uos non uobis fertis aratra boues

258

B. III 270. M. 96. B. IV 157.

EIVSDEM

Pars tibi, Nise, datur Bacchi, pars deinde negatur: *p. 137*
Esse potes liber, non potes esse pater.

259

B. III 142. M. 91. B. IV 157.

EIVSDEM

Arretine calix, mensis decor ante paternis,
Ante manus medici quam bene sanus eras!

260

B. III 148. M. 99. B. ib.

EIVSDEM

Humor alit segetem; segeti contrarius humor.
Quod iuvat, [hoc] dulce est; quod cogitur, altera mors est.

261

B. — M. 97. B. ib.

EIVSDEM

Monte sub hoc lapidum premitur Ballista sepultus:
Nocte die tutum carpe viator iter.

258. Versus Virgilii *C* 1 ubi *C* bacci *AC* necatur *A, corr. alia manu*

259. Item eiusdem *C* 1 Ab(Au *V*)ietine *ABVL* Abtetine *C, corr. Scal.* decorate *libri, corr. Scal.* pat^r^entis *A* 2 man̄ *V*

260. Item eiusdem *C, om. V* 1 Humor (*ex* Humur *A*) *libri* al^t^e segitem segiti *A* humor *libri* 2 iubat *AV* hoc *add. in A m. rec.* est dulce *C* alter *B* alta *C* est *om. AV*

261. Eusdem *V* Disticon uirgilii factū in basil^s^itas latrones *C* Epitafion ballistae latronis *L et fere Sangall.* 899 *s. IX* 1 Montes *A* tegitur *CL Donatus, Phoca* uallista *B* balista *VCL Donatus* balliste *Sang.* 2 carpet *A* carpere *V* uiatur *A, corr. A*[1]

B. —
M. —
B. IV 157.

262

EIVSDEM

Si quotiens peccant homines, sua fulmina mittat
Iuppiter, exiguo tempore inermis erit.

Ouid. Trist. II 33 sq.

B. III 268.
M. 95.
B. IV 158.

263

EIVSDEM

Dum dubitat natura, marem faceretne puellam,
Natus es, o pulcher, paene puella, puer.

264

SEXTI PROPERTI

B. —
M. —
B. IV 158.

De Vergilio

Cedite Romani scriptores, cedite Grai:
Nescio quid maius nascitur Iliade.

Propert. III 32, 65 *sq.*

265

PENTADI

B. I 139.
M. 242.
B. IV 358.

[De Narcisso]

Cui pater amnis erat, fontes puer ille colebat
Laudabatque undas, cui pater amnis erat.
Se puer ipse videt, patrem dum quaerit in amne,
Perspicuoque lacu se puer ipse videt.
Quod Dryas igne calet, puer hunc inridet amorem
Nec putat esse decus, quod Dryas igne calet.

262. Eiusdem *C, om. A* 1 homines peccant *A*
263. Item *C* Versus Virgilii *V* 2 es *om. B* pulcer *A* pene *BVC*
264. ꝑpertii *C* uirgilio *AC* 1 Cędide *A*
265. Pintadi *B* Explicit (*post Martial. XIV* 223) Pintadi *V* De Narcisso *addidi* 1 annis *V* erat *om. A* 3 patrẽ rẽ dũ, *altero* rẽ *deleto, V* querat *B* ãnẽ *AV* 4 laus se *B* 5 Quo *a* drias *A* (y *add. a*) 6 Ne *A* drysas *A* ig///e *V, corr. m. sec.*

Stat stupet haeret amat rogat innuit aspicit ardet
Blanditur queritur stat stupet haeret amat.
Quodque amat, ipse facit vultu prece lumine fletu;
Oscula dat fonti, quodque amat ipse facit. *p. 138*

266

EIVSDEM

[**Aliter**]

B. I 141. M. 244. B. IV 358.

Hic est ille, suis nimium qui credidit undis,
Narcissus vero dignus amore puer.
Cernis ab inriguo repetentem gramine ripas,
Vt per quas periit crescere possit aquas.

267

EIVSDEM

B. I 165. M. 248. B. IV 358.

Chrysocome gladium fugiens stringente marito
Texit adulterium iudice casta reo.

268

EIVSDEM

B. III 88. M. 245. B. IV 359.

Crede ratem ventis, animum ne crede puellis;
Namque est feminea tutior unda fide.
Femina nulla bona [est], vel, si bona contigit una,
Nescio quo fato res mala facta bona est.

7 Stat] flet *Heinsius* herit *A*, *corr. a* inuit at picit *A*, *corr. a* 8 herit *A* 10 quoque *A*, *B m. pr.*

266. Aliter *addidi* 1 Hoc *V* illa, *corr. m. sec.*, *V* suiis *A* creditur *ABV* 2 Narcisus *V m. pr.*, *B* 3 ripam *BV* uitam *Higtius* 4 puer *B* perit *V* poscit *B* posset *V*

267. 1 Crisoconte *A* y *sup. scr. a* (*an A*[1]?) trigente *A* 2 caste *A*, *corr. m. antiqua* reo *A* (eo *in ras.*)

268. Eiud *V* Pentade *C fol.* 2 *r.* Ciceronis dissertissimi oratoris *Monacensis* 19413 *s. X—XI.* Versus Cyceronis *Bernensis* 519 *s. XIII—XIV.* Ciceronis *Strozzianus* 75 *s. XIII*, *recentiores* 1 Credere *V* *u.* 3—4 *a primis separauit Bourdelotus* 3 est *add. Sannazarius* ulla *Ca Mon. Bern. Strozz.* una *ABV* 4 pacto *Strozz.* est *C*, *om. ABV Mon. Bern.*

269

OVIDI

B. M. B — **De aetate**

Vtendum est aetate; cito pede labitur aetas, *Ouid.*
Nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit.... *art. am. III 65 sq.*
Heu me nunc miserum! laxantur corpora rugis *73 sq.*
Et perit, in nitido qui fuit ore, color.

B. III 38.
M. 537.
B. IV 359.

270

REGIANI

Quis deus has incendit aquas? quis fontibus ignes
Miscuit et madidas fecit decurrere flammas?
In regnis, Neptune, tuis Vulcanus anhelat!

B. III 28.
M. 536.
B. IV 359.

271

EIVSDEM

Ante bonam Venerem gelidae per litora Baiae
Illa natare lacus cum lampade iussit Amorem.
Dum natat, algentes cecidit scintilla per undas;
Hinc vapor ussit aquas: quicumque natavit, amavit.

B. III 53.
M. 538.
B. IV 359.

272

EIVSDEM

Bellipotens Mavors, Veneris gratissime furto, *p. 139*
Hic securus ama. locus hic amplexibus aptus.
Vulcanus prohibetur aquis, Sol pellitur umbra.

269. Ouidi de aetate *AB* Ouidius de sc̃da etate *C* 3 Quam cito, me miserum! *Ouidius* 4 periit initido *B* ora *C*
270. 1 ds̃ *A* 2 decurrere *A* discurrere *α* 3 hanelat *A*
271. Regiani *V* 1 litorara *A* 2 natarae *V* lacu *a* lapade *V* 3 natata gentes *A, corr. a* algentens *V* scintillas̈ *A* 4 Hunc *A* usit, *sed corr., V*
272. 1 ueneris *A* (*s m. recens deleuit*) furto *Muellerus* furtum *A* 2 ama securus *A* 3 = *c.* 202, 2. proibitur *A*

273
MODESTINI

B. I 31.
M. 231.
B. IV 360.

Forte iacebat Amor victus puer alite somno
Myrti inter frutices pallentis roris in herba.
Hunc procul emissae tenebrosa Ditis ab aula
Circueunt animae, saeva face quas cruciarat.
'Ecce meus venator', ait 'hunc' Phaedra 'ligemus!'
Crudelis 'crinem' clamabat Scylla 'metamus!'
Colchis et orba Progne numerosa caede: 'necemus!'
Dido et Canace: 'saevo gladio perimamus!'
Myrrha: 'meis ramis', Euhadne: 'igne crememus!'
'Hunc' Arethusa 'in aquis', Byblis 'in fonte necemus!' —
Ast Amor evigilans dixit: 'mea pinna, volemus.'

274
PONNANI

B. II 71.
M. 539.
B. IV 360.

Picta fuit quondam Pharii regina Canopi
Artificis formata manu. nam vivere serpens
Creditur et morsu gaudens dare fata papillae.
O quam vivit opus, quam paene figura dolorem
Sentit et ex ipso moritur pictura veneno!

275
MARTIALIS

B. III 261.
M. — B. —

Qualem, Flacce, velim quaeris nolimve puellam? *Martial.*
Nolo nimis facilem difficilemque nimis. *I* 57

273. *Inscr. et u.* 1 *om. B* 1 aside *A*, *corr.* α 2 fructices *B* ruris *Baehrens* erba *A* 4 sacra α facent *B* 5 alt *B* fedra *AB* 6 scillā etamus *A* squilla *B* 7 Cholchis *A* erba *B* 8 *et* 9: *alter hiatus altero defenditur* 8 Dido ait et *Oudendorp.* perinmanus *B* 9 Myrra *A* euhadnes *A* ramis ramus eucha dnē signe *B* 10 arethus inquid biblis *B* aredusa in quit blibis *A* aquis α que *add. Oudendorp.*

274. 1 farii *A* 2 *cf. Dracontius de deo I* 604 'artificis formata manu' Artifici *a* sugere *Oudendorp.* 3 morsa *a* gaüdens (u *supra*) *A m. pr.* papilla *A, corr. Oudendorp.* 4 poene *A*

275. Martialis *A* Marciat *C fol.* 1 *u.* 1 Quam *A* Qualem *C, Martialis* 2 dificilēq; *A*

Illud quod medium est atque inter utrumque, probatur:
Nec volo quod satiet nec volo quod cruciet.

B —
M. 200.
B. IV 117.

276

EIVSDEM

Nec volo me summis Fortuna neque adplicet imis, *Apud Martialem*
Sed medium vitae temperet illa gradum. *non extat*
Invidia excelsos, inopes iniuria vexat: *p. 140*
Quam felix vivit, quisquis utraque caret!

B. III 281.
M. 545.
B. IV 360.

277

TVCCIANI

Cantica gignit amor et amorem cantica gignunt.
Cantandum est, ut ametur, et ut cantetur, amandum.

B. III 282.
M. 546.
B. IV 361.

278

EIVSDEM

Pallas tota Iovis patrio de vertice nata
In caelum cecidit . . . .

279

B. I 154.
M. 548.
B. IV 361.

VINCENTI

Phaedra

Victe pudor, conpone preces! secreta duorum
Tertius ignoret; sit tantum littera testis

3 adq; *A* probamus *Martialis* (probatur *eius codices nonnulli*) 4 saciet *C* quod cruciat . . quod satiat *Martialis*

276. Eiusdem *A* Item Marcialis *C* De mediocritate uitae *L(ipsiensis s. X)* 1 Non *LC* furtuna *A, corr. A*[1] ap^p^lies *C* 3 excelsus *C* uexit *A, corr. A*[1] 4 utroque *ACL, corr. Lessingius. Post u.* 4 *add. C c.* 178, 5. 6 ('Item')

277. Tucciani *A* Lucanus *C* 1 *ante* et *erasum* ẽ *A* 2 cantetur amandum *om. C*

278. *sic A*

279. fedra *A* 2 litera *A*

Inmensum locutura nefas. metus unicus urget,
Ne speret iuvenis lacrimas finxisse novercam.
Hinc tamen incipiam. caeli regnator amavit
Et thalamos tenet una soror; nec crimine dignum est,
Quod mundus cum lege facit. Telluris alumnus
Vnus in orbe fuit: nulla est cognatio plebis?
Venimus ex uno mixti patre, matre, sorore.
Ne metuas facinus! 'non vult hoc scire Cupido.'
Pignus habes tabulas: rea sum semper, rea sola.
Sed si virgineum suffundunt ora ruborem,
Vel negature veni. liceat sperare rogantem
Et fastus tolerare tuos. sequar ora superbi,
Oscula suspensis defigam singula plantis.
Me cruciet captivus amor, nemus omne resultet
Hippolytum, secumque ferat vox ultima nomen.
Testor amoris onus Venerisque insignia nostrae:
Dum volo, dum nolo, dum vincor scribo repugno,
Suspensos collo laqueos rogatura resolvi. *p. 141*

280

BONOSI

Vnde supra B. — M. — B. IV 362.

Incestum si promiseris, petii;
Si negaveris, tu petisti.

3 doctura *Oudendorp.* medus *A* 6 talamos *A* una *A. num* ipsa? 7 rege *et* 8 multa est *L. Muellerus ann. philol.* 1867 *p.* 501. *Signum interrogandi addidi* 11 semp et rea *A* semper rea sum et r. s. *L. Muellerus* nempe et *Baehrens* 13 spectare negantem *eleganter L. Muellerus* 17 Hyppolitum *A* 18 opus *Burm.* nr̃ę *A* 19 scriuo *A* 20 Suspensus *A* laqueo *A,* laqueos *m. rec. et α*

280. Honori *L. Muellerus* 1 peti *A* petii *α* 280 *sq. uersuum fines consonant, numeri pedesue nulli sunt*

B. III 156.
M. 924.
B. IV 362.

281

De funambulo

Vidi hominem pendere cum via,
Cui latior erat planta quam semita.

282

B. V 176.
M. 1106.
B. IV 362.

De ursa aenea, in qua serpens fuit, ubi inscius puer manum misit

Aere cavo falsam serpens impleverat ursam,
Addidit et morsum et iubet esse feram
. . . .
Inplevit serpens quod minus artis erat.

B. V 183.
M. 1113.
B. IV 362.

283

De pectine

Crinibus ambrosiis Veneris decus addidit, ut se
Pulchras iactarent Pallas vel pronuba Iuno...

B. V 181.
M. 1111.
B. IV 363.

284

De antlia

Fundit et haurit aquas, pendentes evomit undas,
Et fluvium vomitura bibit. mirabile factum!

281. De funanbulo *A.* *Talia* 'Enigmata uulgaria', *uersuum consonantium arte ut nostrum partim composita Schenklius ber. d. k. akad. d. wiss.* 1863 *p.* 18 *profert e cod. Sangall.* 196 *s. X:* Vidi mortuum sedentem super uiuum, et ex risu mortui moriebatur uiuus. Vidi hominem ambulantem cum matre sua, et pellis ei pendebat in pariete. Vidi mulierem flentem Et cum quinque filiis currentem, Cuius semita erat uia Et pergebat ualde plana campestria

282. inmisit *Burm.* 1 cabo *A.* *num* factam? 2 Addedit *A* morsū *A*: morsus *m. rec. in A* *post* 2 *nullum spatium A;* Cumque puer dextram committeret inscius ursae *expleuit Burm.* 4 *num* mūnus?

283. 1 addidū se *A*, addidit, ut se *Burmannus* 2 Pulcras *A* Frustra *Baehrens*

284. De ancla *A*, *corr. a* 1 Pendit et aurit *A, corr. m. recens et α* Reddit *Iuretus* 2 uomitur · auuuit *A*

Portat aquas, portatur aquis. sic unda per undas
Volvitur et veteres haurit nova machina lymphas.

285

De conviviis barbaris B. V 161. M. 1092. B. IV 364.

Inter 'eils' goticum 'scapia matzia ia drincan'
Non audet quisquam dignos edicere versus.

285[a]

[Item]

Calliope madido trepidat se iungere Baccho,
Ne pedibus non stet ebria Musa suis.

286

SYMPHOSII

scholastici

Aenigmata B. — M — B. IV 365—385.

Praefatio

[XXIII] Haec quoque Symphosius de carmine lusit inepto
(Sic tu, Sexte, doces; sic te deliro magistro),

3 per undis *A*, *corr.* *A*[1] 4 aurit *A* macina limfas *A*
285. conuiuis *A* 1 *edidi ut est in A* citʒ *α* madria jadrincam *α*. *Massmannus in Hauptii annal. german. I p.* 379 *sqq.* eils *salutem* skapja *procuratorem peni uel* skap '*procura, praebe*', jah matjan jah drigkan '*et cibum et potum*' *interpretatur* 2 audit *A* educere *α*, *recte?* uersos *A*
285[a]. 1 bacco *A* *u.* 1—2 *aliud ac* 285 *carmen esse uidit et u.* 2 sobria *conj. L. Muellerus* debria *Peiperus*
286. *Symphosii libri praeter A:* I. *Recensionem quam D appello exhibent d* (*Vossianus quart.* 106 *s. IX—X cf. ann. philol.* 1866, 266 *sqq.*), — *α* (*Sangallensis* 273 *s. IX, cf. berichte d. kais. oesterr. Akad. d. wiss.* 1863, 11 *sqq.*), — *F* (*Parisinus* 5596 *s. IX*), — *G* (*Paris.* 8055 *s. X*), — *H* (*Paris.* 8440 *s. X*), — *I* (*Paris.* 8319 *s. XI; de Parisinis cf. Anthol. ed. pr. I* 2 *p. LVIII sqq.*), — *M* (*Petropolitanus F XIV*, 1 *s. VIII, cf. Schenkl Stud. Vindobon. III* 143 *sqq.*), — *N O* (*Palatini* 1719 *et* 1753 *s. IX, cf. ib. II* 297), — *h* (*mus.*

Annua Saturni dum tempora festa redirent
Perpetuo semper nobis sollemnia ludo.
Post epulas laetas, post dulcia pocula mensae
Deliras inter vetulas puerosque loquaces,
Cum streperet late madidae facundia linguae, p. 142
Tum verbosa cohors studio sermonis inepti

Recensio B: 1. 2 *desunt*

Britann. Regius 12 *C* 23 *s. X = Heumanni A*), — *Ang(elicanus V* 3, 22 *s. XI*).

II. *Recensionem quam dico B exhibent β (Sangallensis* 196 *s. X, cf. berichte* 1863, 11 *u. supr.*), — *KL (Parisini* 2773 *et* 8088 *s. XI, cf. Anthol. ed. pr. I* 2 *p. LVIII sqq.*), — *w (Westmonasteriensis E* 919 *s. X = Heumanni B*).

Cum A, qui utramque rec. saepe coniungit, interdum congruit s (Parisinus 4808 *s. IX, cf. mus. rhen.* 23, 526 *sq.*) *u.* 1—74. — *Est et in Reginensi* 2078 *s. X.*

Petropolitanus hic illic cum A uel B consentit.

Recensiones DB primus distinxi, cf. quae disputavi Ztschr. f. oesterr. Gymnas. 1868, 483 *sqq. In contextu carminis ipsius Symphosii uerba quantum potui restitui; recensionis B non aeque bonae uarietatem infra apposui. Plene totam uarietatem lectionis exhibebo librorum A (cuius ordinem aenigmatum sequar) dαβ; reliquorum neque leuiores discrepantias uniuersas neque lacunas neque ordinem aenigmatum, sed quae e re uidebuntur indicabo.*

Incipiunt (*om.* α) enigmata Symphosii *dαhcsHG* (simposii *s*). Incipit praefatio enigmatum (enigmatis *K*) Simphosii *βK. De A cf. ad u.* 18. — Simphosi uel Lucani *cod. Petropol.* Lucanus (Incanus *cod.*) Firmianus *cod. Palat.* 1753 *ad u.* 16. *Scilicet olim non* Symphosium *sed* symposium *interpretantes simulque memores et Firmianum Lactantium scripsisse* symposium *et M. Lucanum* saturnalia (*cf. u.* 3), *horum alteri utri tribuerunt scioli quidam monachi.*

'Simposiū Ī sīphoniū: enigma quod Firmianus et (!) Lactantius cōposuerunt' *cod. Cassin.* 90 *s. X, cf. etiam Goetz mus. rh.* 41, 318. — Symposium *primus Castalio* (*ed. a.* 1581) *nominauit.* XXIII *in mg. addidi* *u.* 1—2 *om. Aβ* 2 delere *α m. pr.* 3 cum *Schenklius* rederent *A* 4 semper nobis *dαβ* nec semper *A* solemnia *Ad* 1—4 *sic interpunxit Klappius* 5 lęticias *A* pocula dulcia *dαβ* 6 deleras *β* 7 latea madideuide *A* (*i. e.* madidae *et* avidae) faecundia *d* 8 chors *A* inepto *A* -pti *dαβ*

Nescio quas passim magno de nomine nugas
Est meditata diu; sed frivola multa locuta est.
Nec mediocre fuit, magni certaminis instar,
Ponere diverse vel solvere quaeque vicissim.
Ast ego, ne solus foede tacuisse viderer,
Qui nihil adtulerim mecum, quod dicere possem,
Hos versus feci subito †de carmine vocis.
Insanos inter sanum non esse necesse est.
Da veniam, lector, quod non sapit ebria Musa.

I Graphium

De summo planus, sed non ego planus in imo
Versor utrimque manu. diverso munere fungor.
Altera pars revocat, quidquid pars altera fecit.

II Harundo

Dulcis amica dei, ripae vicina profundae,
Suave canens Musis, nigro perfusa colore,
Nuntia sum linguae digitis signata magistris.

Rec. B: 14 adtuleram 21 ripae, semper uicina profundis 23 magistri

9 magnae β molimine *Baehrens* 12 diuerse *d*, -sae *rell.* quique uicissem *d* 13 Est *d* foeda β fedet. hacuisset *A* 14 adtuleram *A*β adtulerim *d*α possim (possum α *m. pr.*) *libri*, possem *uulgo* 15 Hoc β uersos *A* de] e *A* conamine *Baehrens* tentamine *Ungerus* 18 Enigmata Symfosi scolastici *A* Enigmata Siphusii phisici *Angelic.* I Grafius *A* De grafio β. *Titulorum lectionem ex solo A omnem afferam* 19 utrimque *A*β utraque α, utrumque *d* et munere α diuersa et munera *d* 20 quicquid αβ facit *A* II Arundo β 21 dei *d*] de α D. amica ripae, semper uicina profundis *A*β; *sequor d*α 22 canis *Ad* 23 sunt bilingue *A* lingua β magistris *Ad* magistri αβ 21—23 *extant in Historia Apollonii regis Tyri, cuius in recensione meliore (codd. AP) cum B*(β) *congruunt*

III Anulus cum gemma

Corporis extremi non magnum pondus adhaesi.
Ingenitum dicas; ita pondere nemo gravatur.
Vna tamen facies plures habet ore figuras.

IIII Clavis

Virtutes magnas de viribus affero parvis.
Pando domos clausas, iterum sed claudo patentes.
Servo domum domino, sed rursus servor ab ipso. *p. 143*

V Catena

Nexa ligor ferro, multos habitura ligatos.
Vincior ipsa prius, sed vincio vincta vicissim.
Et solvi multos, nec sum tamen ipsa soluta.

VI Tegula

Terra mihi corpus, vires mihi praestitit ignis;
De terra nascor; sedes est semper in alto;
Et me perfundit, qui me cito deserit, umor.

Rec. B: III cum gemma *desunt* 24 inhaesi 27 diuitibus | parua 34 *uide adnotationem* 35 Et ego perfundor, sed me

cũ gemma *dα* Anulus | Cũ gemma corporis extremi digito. ñ magno pondus adhesi | Corporeo digito extremo non pondus inhęsi *A* (digito *glossema ad* adhaesi) adhaesi *dα* 25 Ingenuum *a* dicas grauatum pondere tali *A* nemo grauatus *β* 26 facies *sc. gemmae micantis* habet ore *scripsi* habitura *libri* 27 multas *FI* affero *etiam β* deuiribus diuitibus adoffero *A* 28 domus *d all.* sed cludo (*corr. in* concludo) *α* recludo *d* 29 Seruor *A*, *corr. a* 30 legatos *A* 32 Set *αβ* Sed *rell.* Et *Perionius* Exsolui *L* VI Tegulae *β* 33 mihi] m *β* prestetit *A* 34 *sic A cum paucis.* Est domus in alto, sedes est semper in imo (alto *F*) *dαβ, et fere rell.* Estque domus tecto sedes mihi *Heumann* 35 *sic dα*; *sed A = B* Rore ego perfundor *Baehrens!* humor *αβ*

VII Fumus

Sunt mihi, sunt lacrimae, sed non est causa doloris.
Est iter ad caelum, sed me gravis inpedit aër,
Et qui me genuit, sine me non nascitur ipse.

VIII Nebula

Nox ego sum facie, sed non sum nigra colore
Inque die media tenebras tamen affero mecum.
Nec mihi dant stellae lucem nec Cynthia lumen.

VIIII Pluvia

Ex alto venio, longa delapsa ruina.
De caelo cecidi medias transmissa per auras:
Sed sinus excepit, qui me simul ipse recepit.

X Glacies

Vnda fui quondam, quod me cito credo futuram.
Nunc rigidi caeli duris conexa catenis
Nec calcata pati possum nec nuda teneri.

XI Nix

Pulvis aquae tenuis modico cum pondere lapsus,
Sole madens, aestate fluens, in frigore siccus,
Flumina facturus totas prius occupo terras.

Rec. B: 41 lumen n. C. lucem 43 dimissa (*i e.* demissa)

36 sunt *post* mihi *om.* α 40 diȩ *A* adfero $\alpha\beta$ 41 *A* = *B* cyintia *A* cinthia β 42 ueni *Schenkl* 43 dimissas *A* demissa *s* 44 Et sinu *A* excipit *A* simul] prius *Heumann* recipit *Ad* Glaties β 46 frigidi *A* conṇexa *d* 47 Et calcata *Baehrens* uel nuda *s* tacta *Baehrens* XII *ante* XI *d*α (*non GI*) 48 aqua α con ponere β

XII Flumen et piscis p. 144

Est domus in terris, clara quae voce resultat.
Ipsa domus resonat, tacitus sed non sonat hospes.
Ambo tamen currunt, hospes simul et domus una.

XIII Navis

Longa feror velox formosae filia silvae,
Innumeris pariter comitum stipata catervis.
Curro vias multas, vestigia nulla relinquens.

XIIII Pullus in ovo

Mira tibi referam nostrae primordia vitae.
Nondum natus eram nec eram iam matris in alvo.
Iam posito partu natum me nemo videbat.

XV Vipera

Non possum nasci, si non occidero matrem.
Occidi matrem, sed me manet exitus idem.
Id mea mors patitur, quod iam mea fecit origo.

XVI Tinea

Littera me pavit, nec quid sit littera novi.
In libris vixi nec sum studiosior inde.
Exedi Musas nec adhuc tamen ipsa profeci.

Rec. B: XII Fluminei pisces 55 Innumera . . . stipante caterua (*cf. Aen. IV* 136) XIIII Pulli

51 q; uocis *A* 53 hospis *d* 51—53 *in Apollonii regis Tyri historia extant, ubi* 53 currunt in domo una 54 formunsae *dα* formonsę *I* 55 *A = D, nisi quod* Innumeras *A* 56 multa *α m. pr. d* 54—56 *in Apollonio, ubi* 55 = *B* (*sed* stipata), 56 relinquo: *quod utrumque optimum puto* XIIII De pullo in oue *α* Pulli *β* 57 refferam *α* 58 Nondum natus fueram. nec fuerã matris dãnatus in aluo *A* iam matris *GHI*] genetricis *d* matris (*om.* iam) *αβ* tunc m. *L* dum m. *Schenkl* 59 positu *A* 60 posso *A* 61 mane *A* 62 mea iã *A* 63 ne quid *A F* 65 profici *A*

XVII Aranea

Pallas me docuit texendi nosse laborem.
Nec pepli radios poscunt nec licia telae.
Nulla mihi manus est, pedibus tamen omnia fiunt.

XVIII Coclea

Porto domum mecum, semper migrare parata,
Mutatoque solo non sum miserabilis exul,
Sed mihi concilium de caelo nascitur ipso.

XVIIII Rana

Raucisonans ego sum media vocalis in unda, p. 145
Sed vox laude sonat, †quasi se quoque laudet et ipsa.
Cumque canam semper, nullus mea carmina laudat.

XX Testudo

Tarda, gradu lento, specioso praedita dorso;
Docta quidem studio, sed saevo prodita fato
Viva nihil dixi; quae sic modo mortua canto.

XXI Talpa

Caeca mihi facies atris obscura tenebris.
Nox est ipse dies nec sol mihi cernitur ullus.
Malo tegi terra: sic me quoque nemo videbit.

Rec. B: 67 Nec telae 72 Rauca sonans 76 duro 79 ipsa

Araneus *A* 66—68 *ante* 63—65 *FGI* 66 labore *A* 67 *Aldhelmus* = *D.* Nec tela radio *A* telam radii *Baehrens* poscho *α* 68 est *om. α* Coclea *sic libri* 69 seper marina per mirare parata *A*, *corr. a* 71 consilium *s* conchilium *L* conchylium *Castalio* 72 Rauca sunans *A* 73 uelox *α* Sed non l. s. uox, quae se *Schenkl* vacat *Hasaeus* caret *Heumann* qua *G* quaṣ *I* uox rauca sonat, quasi se conlaudet *conicio* semper] *hic s desinit* laudat in ipsa *d* 74 nullus m. c. laudat '*Valentinus*' *ap. auctorem de dubiis nominibus* (*Gramm. lat. ed. Keil V p.* 577) 75 gradu lentụͦ *A m. pr.* *u.* 77. 76 *Schenkl* 76 seuo duro *A* seua *d* prodita *Aαβ* praedita *d*(?)*GH*, *I ex corr.* perdita *Heumann* 79 Non est *αd* ipse *A* = *D* ipsa *H* = *B* 80 mallo *Aβ* terra *om. A* uidebat *αβ*

XXII Formica

Provida sum vitae, duro non pigra labori,
Ipsa ferens umeris securae praemia brumae.
Nec gero magna simul, sed congero multa vicissim.

XXIII Musca

Inproba sum, fateor. quid enim gula turpe veretur?
Frigora vitabam, quae nunc aestate revertor;
Sed cito submoveor falso conterrita vento.

XXIIII Curculio

Non bonus agricolis, non frugibus utilis hospes,
Non magnus forma, non recto nomine dictus,
Non gratus Cereri non parvam sumo saginam.

XXV Mus

Parva mihi domus est, sed ianua semper aperta.
Exiguo sumptu furtiva vivo sagina.
Quod mihi nomen inest, Romae quoque consul habebat.

XXVI Grus

Littera sum caeli pinna perscripta volanti,
Bella cruenta gerens volucri discrimine Martis. *p. 146*
Nec vereor pugnas, dum non sit longior hostis.

Rec. B: 83 *fortasse* cuncta 86 commoueor 88 Nec — nec 89 Nec — sed multa uiuo sagina

81 dura β *m. pr.* labore *AI* 82 humeris *D*β umeris uel secure *A* umeris pro duro mense brŭmali β 83 multa cuncta uicissim *A; ergo* cuncta *in B uidetur fuisse* (multa β) 84 gylla *A* 85 reuertar *d* 86 submouear α*d* submoueor *A* Gurgulio αβ*GI* 87 bonis α agriculis β*d* non frugibus *edd.*] frugibus (*om.* non) *A*, frugibus non *DB* nec *Perionius* utelis *A* hospis *Ad* 88 *A* = *B* non recto β nomina *A* 89 Ne gradus *A* sagenam α. *A* = *B* 90 parum *A* est *om. A* 91 sumpto *A* sagaena α 92 michi *A* Romae β*GIL* Troiae *Ad*α*H* XXVI Gruis *Ad* Crus β 93 pinnas *A* penna *rell.* uolantis *libri* -nti *Heumannus* 94 uolucriṡ *A* discrimina β 95 pugnans β longius *A*

XXVII Cornix

Vivo novem vitas, si me non Graecia fallit,
Atraque sum semper nullo conpulsa dolore,
Et non irascens ultro convitia dico.

XXVIII Vespertilio

Nox mihi dat nomen primo de tempore noctis.
Pluma mihi non est, cum sit mihi pinna volantis;
Sed redeo in tenebris nec me committo diebus.

XXVIIII Ericius

Plena domus spinis; parvi sed corporis hospes
Incolumi dorso telis conpletus acutis
Sustinet armatas sedes, habitator inermis.

XXX Peduculus

Est nova nostrarum cunctis captura ferarum,
Vt si quid capias, id tu tibi ferre recuses,
Et quod non capias, tecum tamen ipse reportes.

Rec. B: 97 Nomen habens atrum 103 confixus 104 segetes XXX Peducla

96 fellit *β* 97 Vtraque *AdαGHI* Nomen habens atrum utraque sum semper *A* complexa *βI* 98 ult$\overset{r}{o}$ *A* 99 N$\overset{x}{o}$n *d* 100 dum sint mihi pinnę *A* pinna *d* penna *αβ* 101 sedeo *GI Pithoeus* prodeo *Schenkl* resto *Baehrens* me in tebris *A* nec] non *β* nec (meco) mitto bies *A* 103 Incolomi *Aαβ* *A* = *B*. conplectus *d* completur *α* completus *Cast.* 104 sedes *Ad* caedes *a* De peduculus *A* Peducl$\overset{s}{u}$ *d* Pediculi *G* Peducleus *H* Peduculus *ceteri* 105 notarum *Heumannus, recte?* cunctas *β m. pr.* captiua *A* 106 id] sed *ADI* set *β, corr. Pithoeus* tu tibi] $\overset{ti}{u}$bi *A* recusas *A, corr. A*[1]; *α* 107 quod *om. A* capies *d* reportas *α*

XXXI Phoenix

Vita mihi mors est; morior si coepero nasci.
Sed prius est fatum leti, quam lucis origo.
Sic solus Manes ipsos mihi dico parentes.

XXXII Taurus

Moechus eram regis, sed lignea membra sequebar.
Et Cilicum mons sum, sed mons sum nomine solo.
Et vehor in caelis et in ipsis ambulo terris.

XXXIII Lupus

Dentibus insanis ego sum, qui vinco bidentes,
Sanguineas praedas quaerens victusque cruentos. *p. 147*
M u l t a cum rabie vocem quoque tollere possum.

XXXIIII Vulpes

Exiguum corpus, sed cor mihi corpore maius.
Sum versuta dolis, arguto callida sensu,
Et fera sum sapiens, sapiens fera si qua vocatur.

XXXV Capra

Alma Iovis nutrix, longo vestita capillo,
Culmina difficili peragrans super ardua gressu,
Custodi pecoris tremula respondeo lingua.

Rec. B: 116 Mixtaque

Fenix *Ad* Phenix *β* 108 cępero *A* cepero *αβ* 109 factum *d* loeti *β* 110 solus *dβ m. 1* solos *Aαβ m. 2* duco *Pithoeus* 111 Męcus *A* Mechus *α* 112 caelicum *d* sed mons sum] sed non sum *GI* mons sum sunt · non sum *β m. pr.* 113 ueor in caelis et *A* caelo sed *αd* caelum sed *β* ambolo *A* 114 insanguis *d* quis trunco *Baehrens* uedentes *A* 116 Multaq; *Ad* Multoque *α* multaque in *Baehrens* curaui *A* XXXIIII Vulpis *A* 117 corpere *A* 118 arguito *A* arguta *α* 119 fera rum *A* 121 deficile *A* de facili *a* difficili *d* per. sup.] superagrans *β* saepe *Heynazius* 122 Costodi pecori tremola *A* pecorum *GI* peccorum *β* lingua] uoce *d*

XXXVI Porcus

Setigerae matris fecunda natus in alvo
Desuper ex alto virides expecto saginas,
Nomine numen habens, si littera prima periret.

XXXVII Mula

Dissimilis patri, matri diversa figura
Confusi generis; generi non apta propago.
Ex aliis nascor nec quisquam nascitur ex me.

XXXVIII Tigris

A fluvio dicor, fluvius vel dicitur ex me.
Iunctaque sum vento, quae sum velocior ipso.
Et mihi dat ventus natos nec quaero maritum.

XXXVIIII Centaurus

Quattuor insignis pedibus manibusque duabus
Dissimilis mihi sum, quia sum non unus et unus.
Et vehor et gradior, qua me mea corpora portant.

XL Papaver

Grande mihi caput est, intus sunt membra minuta.
Pes unus solus, sed pes longissimus unus.
Et me somnus amat, proprio nec dormio somno. *p. 148*

Rec. B: 126 matri, patri

123 pastus *Baehrens!* 124 exspecto sagenas *α* 126 patri matris *d* patri matri *α* patris matri *h* patris matris *H* matri patri *A* matris patri *β* figurae *d* 127 confusa *A* generi *om. A* 128 quisquam *dβ* quidquam *A* quicquam *α* XXXVIII Tygris *β* 130 que sum *AI*] quo sum *Baehrens*, uentoque *β*, uento *αd* 131 natus *A* non *β* maritos *dα* 133 Disimilis *A* non sum *αdβ* et unum *A* 134 ueor *A* qua *Pithoeus* quȩ *A* quo *a* quia *dβ m. sec.* cum *β* mea *Ad*] duo *αβ* XL Papaber *A* 135 capud *d* est *om. α* 136 unus est solus *A* 137 probrio *A* non *β* dormito *I*

XLI Malva

Anseris esse pedes similes mihi, nolo negare.
Nec duo sunt tantum, sed plures ordine cernis;
Et tamen hos ipsos omnes ego porto supinos.

XLII Beta

Tota vocor graece, sed non sum tota latine.
Ante tamen mediam cauponis scripta tabernam
In terra nascor, lympha lavor, unguor olivo.

XLIII Cucurbita

Pendeo, dum nascor; rursus, dum pendeo, †nascor.
Pendens commoveor ventis et nutrior undis.
Pendula si non sim, non sum iam iamque futura.

XLIIII Cepa

Mordeo mordentes, ultro non mordeo quemquam;
Sed sunt mordentem multi mordere parati.
Nemo timet morsum, dentes quia non habet ullos.

XLV Rosa

Purpura sum terrae, pulcro perfusa rubore,
Saeptaque, ne violer, telis defendor acutis.
O felix, longo si possim vivere fato!

Rec. B: 141 Beta .. beta 142 Pauperibus semper proponor namque tabernis 143 terris 144 pendo, tumesco 150 colore

XLI Malba *A* 138 anseres *α* similis *A* mihi *om. d* 140 supinus *A* subpinos *α* 141 Beta uocor *A* sum tobeta *A* latina *GI* 142 *sic dα, β m. 2; sed AwGI = B* 143 *AhwGI = B* limfa *A* limpha *αβ* labor *A* unguor *AαHI* ungor *dβ* olibo *A* oliua *βGI* 144 rursum *d* dum pendeo teresco *A* (cresco *a*) dependo tumescens *K.* *GI = B* 145 cummoueor *A* mentis *α* et] qui *d* 146 si non sum *d* Cepe *I* 147 mordentem *α* 148 mordentes *Aα* Sed multi sunt mordentem *β* 149 time *A* qui *dα* habeo *α* ullus *A* 150 pulcro *A* pulchra *β* pulchro *dα* rubore *dα* colore *Aβ alii* 152 si] sim *A* possem *H* *u.* 150. 151. 155; 153. 154. 152 *Heumannus, recte?*

XLVI Viola

Magna quidem non sum, sed inest mihi maxima virtus.
Spiritus est magnus, quamvis sim corpore parvo.
Nec mihi germen habet noxam nec culpa ruborem.

XLVII Tus

Dulcis odor nemoris flamma fumoque fatigor,
Et placet hoc superis, medios quod mittor in ignes:
Nec mihi poena datur, sed habetur gratia dandi. *p. 149*

XLVIII Sucinum

De lacrimis et pro lacrimis mea coepit origo.
Ex oculis fluxi, sed nunc ex arbore nascor.
Laetus honor frondis, tristis sed imago doloris.

XLVIIII Ebur

Dens ego sum magnus populis cognatus Eois.
Nunc ego per partes in corpora multa recessi.
Nec remanent vires, sed formae gratia mansit.

Rec. B: 158 Cum mihi peccandi meritum natura negauit XLVIII Myrra 161 frondi

153 sed est *β* 154 sim *AGI*] e *dα* in *β* magno *d?* 155 *Non intellego.* tegmen habet *Baehrens* roborẽ *A* XLVII Thus *βFG* 156 flammaque fumore *α* 157 Et *AGI* sed *βdαFH* hic *d* superhis *A* mitor *α m. pr.* igne *A* ignis *F* 158 Cum mihi p. m. n. negauit nec in pena d. s. habetuir gr. dandi *A*. *GIw = B* pena *Aα* danti *Castalio* uitium natura negarit *Pithoeus* XLVIII Sucinus *d*. *A in inscr.* Murra, *sed* sucinũ *post* De lacrimis (*u.* 159) *irrepsit in A*. Sucinum myrrae *G* 159 per lacrimas *Castalio* cepit *A* 160 occulis *β* 161 odor *I* frͦundi *A* sed magno *d* dolorͥes *A* 162 prognatus *Baehrens fort. recte* 163 corpore *A* 164 Non *h*

L Fenum

Herba fui quondam viridi de gramine terrae;
Sed chalybis duro mollis praecisa metallo
Mole premor propria, tecto conclusa sub alto.

LI Mola

Ambo sumus lapides, una sumus, ambo iacemus.
Quam piger est unus, tantum non est piger alter:
Hic manet inmotus, non desinit ille moveri.

LII Farina

Inter saxa fui, quae me contrita premebant;
Vix tamen effugi totis conlisa medullis.
Et iam forma mihi minor est, sed copia maior.

LIII Vitis

Nolo toro iungi, quamvis placet esse maritam.
Nolo virum thalamo: per me mea nata propago est.
Nolo sepulcra pati; scio me submergere terrae.

LIIII Amus

Exiguum munus flexu mucronis adunci
Fallaces escas medio circumfero fluctu.
Blandior, ut noceam; morti praemitto saginam.

Rec. B: 173 nunc

L Foenum *αβ* 165 Uerba *α* uirides *A* uiridis *a* 166 calybis *A* Seu chalibis (calibus *d*) seu duro (sũ *add. d*) precisa metallo *dα*; *dedi ex AβGI aliis* seu] *puto* saevi 167 molle *A* proprio *d* tecta *α* conçlausa *β* inclusa *A* 168—170 *om. FdαH* 169 unus. unus est non piger et alter *A* non piger et *βK* sed non piger *h* 170 desinet *AGI* moberi *A* 172 effugio *d* collisa *α* 173 Et iam mihi nunc forma m. *A* Et tunc *K* Et nunc *β* miror *d* cupia *A* 174 thoro *α* marita *A* marito *α* 175 uiro *Aα* thalamum *α* ẽt *A, om. α* 176 sepulchra *αβ* socio *α* LIIII Hamus *αG* 177 munus flexu *scripsi* (munus *est accusatiuus ad* escas *pertinens*) munus. corpus flexi *A* (*ad* corpus *cf. u.* 117) munus ferri *αd* fluxu *add. α* corpus flexi *βGI*

LV Acula p. 150

Longa, sed exilis, tenui producta metallo,
Mollia duco levi comitantia vincula ferro,
Et faciem laesis et nexum reddo solutis.

LVI Caliga

Maior eram longe quondam, dum vita manebat;
Sed nunc exanimis lacerata ligata revulsa
Dedita sum terrae, tumulo sed condita non sum.

LVII Clavus caligaris

In caput ingredior, quia de pede pendeo solo.
Vertice tango solum, capitis vestigia signo;
Sed multi comites casum patiuntur eundem.

LVIII Capillus

Findere me nulli possunt, praecidere multi.
Sed sum versicolor, albus quandoque futurus.
Malo manere niger: minus ultima fata verebor.

Rec. B: LV Acus 184 At LVII caligaris *deest* LVIII Capilli

flexu *iam Salmasius* mugronis *A* ferronis *dH*, *β m. 2* flexi *delet Baehrens* 178 fallacis *A* fallices *β* fero *om. A* flauum *β m. pr.* 179 morte *d* sagina *A* sagenam *α* saginas *Perionius* LV Cocla *A* Acula *d* cicula *a* Acus *β* 181 leni *β* 182 inlaesis *α* sed *plerique:* et *A* LVI Callica *A* Caligo *α* Gallica *K* 184 Ad *AI* At *wβ* reuolsa *Aβ m. 2* refulsa *d* LVII Claus callicarius *A* Clauis caligarius *G* 186 quia *Ad* qui *α* què *β* 187 capiti *A* 188 casus *A* paciuntur *α* LVIII Capillos *A* 189 Fendere *A* possunt sed *d* 190 uersicolores. albos *A* 191 Mallo *AβF* iiultima facta, *om.* uerebor, *A*

LVIIII Pila

Non sum cincta comis et non sum compta capillis.
Intus enim crines mihi sunt, quos non videt ullus.
Meque manus mittunt manibusque remittor in auras.

LX Serra

Dentibus innumeris sum toto corpore plena.
Frondicomam subolem morsu depascor acuto.
Mando tamen frustra, quia respuo praemia dentis.

LXI Ancora

Mucro mihi geminus ferro coniungitur uno.
Cum vento luctor, cum gurgite pugno profundo.
Scrutor aquas medias, ipsas quoque mordeo terras.

LXII Pons *p. 151*

Stat nemus in lymphis, stat in alto gurgite silva,
Et manet in mediis undis inmobile robur.
Terra tamen mittit, quod terrae munera praestat.

Rec. B: 197 quae 201 domus

LVIIII Pila uel turbo *H* 192 comta comis *A* cincta capillis *dα* calua *Baehrens* sed non sum nuda *conicio* 193 crines $\overset{\text{in}}{\text{sunt}}$ *A* mihi crines sunt *β*, *I sed corr.* mihi] mei *d* uidit *A* 194 remittar *d* 192—194 *in Apollonii Tyr. c.* 42, *ubi* 192 compta comis *et* compta capillis, 193 = *β*, 194 Meque manibus LX Serras *A* 195 sum] in *dαH* 196 frondicolas subules *A* sobolem *αβI* depaco *A* 197 Mando tamen focis quod spernunt dentes acuti *A* quod spernunt praemia dentes *Baehrens* LXI Anchora *DβGI*. *Hoc aen. in αd post u.* 317 *positum est* 198 minus *A*, *corr. α* unco *αd* 199. 201 iurgite *d* 200 Scrudor *A* ipsos *α* 198—200 *in Apollonii c.* 42, *ubi* 198 uno, 199 lucto, 200 ipsas] imas 201 *A* = *D* nemo *α* limfis *A* limphis *αβ* siluas *α* 202 robor *Aβ* 203 munere *A* praestet *α*

LXIII Spongia

Ipsa gravis non sum, sed aquae mihi pondus inhaeret.
Viscera tota tument patulis diffusa cavernis.
Intus lympha latet, sed non se sponte profundit.

LXIIII Tridens

Tres mihi sunt dentes, unus quos continet ordo.
Vnus praeterea dens est et solus in imo.
Meque tenet numen, ventus timet, aequora curant.

LXV Sagitta

Saepta gravi ferro, levibus circumdata pinnis
Aëra per medium volucri contendo meatu,
Missaque discedens nullo mittente revertor.

LXVI Flagellum

De pecudis dorso pecudes ego terreo cunctas,
Obsequio cogens moderati lege doloris.
Nec volo contemni, sed contra nolo nocere.

LXVII Lanterna

Cornibus apta cavis, tereti perlucida gyro,
Lumen habens intus, divini sideris instar,
Noctibus in mediis faciem non perdo dierum.

Rec. B: 214 Obsequium reddens memorata l. d.

204 aqua *A* inherat *α* 205 tamen *d?* patulis . . latet *om. α* patullis *A* cabernis *A* 206 limfa *A* sed se non *αβ* profundet *d* 204—206 *in Apollonii c.* 42 *extant* (204 aquae] limpha [?]) 207 quos *om. A;* quos unus *βGI* 209 numen *om. A* uentos *A* uetus *α* adurant *d* 210 Secta *A* Tecta *a* pennis *αGI* poennis *β* 211 uolocri tendo *A* 212 uisaque *d* discendens *A*, *β m. pr.* descendens *β corr.*

reuertā *d* 213 pecutis *A* peccudes *β* cuncta *d* 214 *Ahw* = *B* moderate *d* moderanti *Schenkl* oloris *A* 215 contempni *αβd* contemni nec *A* noceri *αd* LXVII Lanterna *AH* Laterna *reliqui* 216 apti *α* cabis *A* perlugita *A* giro *Aαβ* 217 syderis *A*

LXVIII Specular

Perspicior penitus nec luminis arceo visus,
Transmittens oculos intra mea membra meantes.
Nec me transit hiems, sed sol tamen emicat in me. *p. 152*

LXVIIII Speculum

Nulla mihi certa est, nulla est peregrina figura.
Fulgor inest intus radianti luce coruscus,
Qui nihil ostendit, nisi [si] quid viderit ante.

LXX Clepsydra

Lex bona dicendi, lex sum quoque dura tacendi,
Ius avidae linguae, finis sine fine loquendi,
Ipsa fluens, dum verba fluunt, ut lingua quiescat.

LXXI Puteus

Mersa procul terris in cespite lympha profundo
Non nisi perfossis possum procedere rimis,
Et trahor ad superos alieno ducta labore.

Rec. B: LXVIII Vitreum   229 profusis . . uenis

LXVIII Uitriũ. Perspicio specular penitus *A*. *In A sequuntur u.* 219. 223. 224. 220. 221   220 occulos *β* me *α* meantis *β sed corr.*   221 hiemps *αβd* hiem(s) *A*   LXVIIII Speculum] *deinde u.* 222. 225. 227 *A*   222 certe nulla *α* nulla per. *d*   223 radientia *A* radiata *β* radiante *d* corruscus *A* coruscĭs *I.* — coruscans *DB; sed cf. Venantium carm. VIII* 3, 141 'radianti luce coruscum', *librum A, Apollonium. Nam* 222—224 *in Apollonio c.* 42 *habentur, ubi* 223 coruscus, 224 nisi quid   224 si *GIw*, *om. AdαHK* quid *A* quod *GIHw* uel *K* uel quod quid *β*   LXX *inscr. et numerum om. A, quare hinc ad* LXXVI *uno minores quam ego numeros exhibet.* Clepsidra *β* Clepsedrus *GI* Clapsedra *H* Clipsidra *K*   225 lex sum bona *A*   226 *om. A*   227 fluant *α* aut *β* li(n)gua *A*   LXXI Put(h)eus *d*   228 mensa *d* cispite limfa *A* limpha *αβ*   229 perfossis *et* uenis *A* riuis *GI*   230 Et labor *Aα* Est labor *Hd* Et trahor *β* Labor et *Castalio* Et trador *K*

LXXII Tubus

Truncum terra tegit, latitant in caespite lymphae.
Alveus est modicus, qui ripas non habet ullas.
In ligno vehitur medio, quod ligna vehebat.

LXXIII Vter

Non ego continuo morior, dum spiritus exit:
Nam redit adsidue, quamvis et saepe recedit.
Nunc[que] mihi magna est animae, nunc nulla facultas.

LXXIIII Lapis

Deucalionea proveni sospes ab unda,
Affinis terrae, sed longe durior illa.
Littera decedat: volucrum quoque nomen habebo.

LXXV Calx

Evasi flammas, ignis tormenta profugi.
Ipsa medella meo pugnat contraria fato:
Ardeo de lymphis; mediis incendor ab undis.

Rec. B: 233 quae LXXIII Follis 236 Et mihi nunc 239 uolucris 242 Infundor . . calidis

LXXII Tubus ligneus *A* 231 cispide limphę *A* 233 modico uehitur q; *A* quae (β) *i. e. aqua* LXXIII Vter follis *A* Vtrus *dH* Vtris *G* 234 sp̄s *A* 235 et] qui *d, om.* β recedat α*I* 236 que *om. ADH, add. Camerarius* mihi sic *I, Baehrens; hw* = *B.* Et nunc mihi *Petropol.* est *om.* β*K* non nulla α*K* facult(a)us α 237 Deucalionea proueni *scripsi* Deucalion ego sum crudelis hospes (hospis *Ad*) *libri* crudeli sospes *Heumann* habundans α 238 Afines *A* Adfines β*dI* 239 recedat *A* dece(a)dit *d*. *Ahw* = *B.* quoque *om. dH; post* nomen α LXXV Calix *Ad* 240 turmenta *A* praefugi α refugi *I* 241 meoppugnant *A* mea α fatu *d* 242 Infrigitor limfis *A* Infrigidor l. β Infrigor lumphis *K* Ardeo de nimphis α Ardeo demsis *d* Infundor *Baehrens* calidis *A*β mediis α medios *d* ab undis] ab ignis α ad ignes *d* in ignes *H*

LXXVI Silex

Semper inest intus, sed raro cernitur ignis.
Intus enim latitat, sed solos prodit ad ictus.
Nec lignis ut vivat eget, nec ut occidat undis.

LXXVII Rotae *p. 153*

Quattuor aequales currunt ex arte sorores
Sic quasi certantes, cum sit labor omnibus unus.
Et prope sunt pariter nec se contingere possunt.

LXXVIII Scalae

Nos sumus, ad caelum quae tendimus, alta petentes,
Concordi fabrica quas unus continet ordo,
Vt simul haerentes per nos nitantur ad auras.

LXXVIIII Scopa

Mundi magna parens, laqueo conexa tenaci,
Vincta solo plano, manibus conpressa duabus
Ducor ubique sequens et me quoque cuncta seqúuntur.

Rec. B: LXXVI Silex *p. 153*

Virtus magna mihi duro; mollitur ab igne,
Cessantique foco intus mihi uirtus adhaeret.
Semper inest in me, sed raro cernitur ignis.

246 parte 249 scandimus 252 In siluis genita

LXXVI: $A = D + B$. $hw = D$. Silex] Aliter (*sic, quamquam ante recensionem alteram*) A Silice α 243 *in rec. B uult Baehrens* durus mollibor *et* 244 fomes mihi uiuus 244 latidat sed solo A et *Schenkl* ictos d 245 *alterum* ut *om.* dL Aliter] Silex AB. *tristichon, quod* A (*p.* 153 *init.*) βK *habent, om.* D ab igni cessanteq; $A\beta$ suco K cernitus A LXXVIII *ante* LXXVII A. Rotae IV α 247 si A 246—248 *habet Apollonius c.* 42, *ubi* 246 arte, 248: Cum prope sint pariter, non se pertingere possunt LXXVIII Scala β 249 $AhwI = B$ 251 Et βK comitentur *libri* nitantur *Buenemann* nos connitamur *Schenkl* 249—251 *habet Apollonius c.* 42, *ubi* 249 $= B$, 250 conserit, 251 Quicumque alta petunt, per nos comitantur ad auras 252 $w = B$. $Ah = D$. connexa d complexa w 253 Iuncta *libri praeter* Ad complexa pressa d comprensa h 254 et *om.* d conta secuntur β sequntur A sequentur β *m. 2* d

LXXX Tintinnabulum

255 Aere rigens curvo patulum conponor in orbem.
Mobilis est intus linguae crepitantis imago.
Non resono positus, sed motus saepe resulto.

LXXXI Lagena

Mater erat Tellus, genitor est ipse Prometheus,
Auriculae[que] regunt redimito ventre cavato.
260 Dum cecidi, subito mater mea me laniavit.

LXXXII Conditum

Tres olim fuimus, qui nomine iungimur uno.
Ex tribus est unus, et tres miscentur in uno.
Quisque bonus per se; melior, qui continet omnes.

LXXXIII Vinum in acetum conversum

Sublatum nihil est, nihil est extrinsecus auctum; *p. 154*
266 Nec tamen inveni, quicquid prius ipse reliqui.
265 Quod fuerat, non est; coepit, quod non erat, esse.

Rec. B: 255 patulo . . orbe 260 misere cecidi . . divisit LXXXII Conditus potus 266 invenio 265 Quod fueram, non sum; coepi, quod non eram, esse.

Numerum 'LXXX' *om. A* LXXXI Tintinabulus *A, qui hinc ad* LXXXXV *uno maiores quam ego numeros exhibet.* Tintinabulum *αH* 255 reges *β* curbo patulos *A* urbem *A* orbem *A*¹. *Iw = B* 256 Mouilis *A* crepitatis *α* 257—259 *om. dαh* 257 resonant *β* sed motus *Schenkl* motus quoque *libri* motus longeque *Castalio* saepe *β*: longe *AI* LXXXI Laguena *β*. *incertum* Lagena *an* Lagona *A* Lacuna *I* 258 prometeus *A* 259 que *om. AβIK* rigent *Froehnerus* redimita *βIK* redimitae *Perionius*, -itam *Pithoeus* cauata *AI* 260 gaudii *d* gaudiis *α* misera *AβhwIK* cęcidit *A* mea mater *βK* laniabit *d* liniauit *α* diuisit *AβK* LXXXII Conditus *d* Conditum *Aα*. *βw = B* 262 trebus *A* et *om. β* set *Baehrens* (*at cf. u.* 190. 258) 263 quisquis *A, corr. A*¹ in se *d* LXXXIII Vinum uersum in acetum *βK* Vinum amarum *dH, dedi ex AαPith.* 264 est *om. β* actũ *AF*, *deletum in d* *u.* 265. 266 *libri,*

LXXXIIII Malum

Nomen ovis graece, contentio magna dearum,
Fraus iuvenis Phrygii, multarum cura sororum.
Hoc volo, ne breviter mihi syllaba prima legatur.

LXXXV Perna

Nobile duco genus magni de gente Catonis.
Vna mihi soror est, plures licet esse putentur.
De fumo facies, sapientia de sale nata est.

LXXXVI Malleus

Non ego de toto mihi corpore vindico vires,
Sed capitis pugna nulli certare recuso.
Grande tamen caput est, totum quoque pondus in illo.

LXXXVII Pistillus

Contero cuncta simul virtutis robore magno.
Vna mihi cervix, capitum sed forma duorum.
Pro pedibus caput est: nam cetera corpore non sunt.

Rec. B: 269 Excidium Troiae, [dum] bella cruenta peregi 272 †de mari mihi sapor inhaesit 275 mihi ..... in ipso est

transp. Heumann. 266 *Aw = B* cuiquid *A* relinqui *A* re//// *d* 265 *Aw = B. h = D* cẹpi *A* quia *β* ẹsṣẹ non erat *α*

267 Nomen] Est mihi nomen *β* nouis *β* N. habens graecum *I* 268 Frugii (*Paridis*) *Buecheler* functi · pulcrã *A* functi *rell. omnes* pulcri *Castalio* cincti (*Milanionis*) *Klapp* multarum (*sc. Hesperidum Ziehen*) *libri* iunctarum *Baehrens* 269 *AI = D + B. h = B + D. Aldhelmus = D* briuer *d* lega . . *d* lagatur *α* Exidium *A* dum *Ihw*, *om. AβK* peregit *I* 271 est *om. β* esse uidentur *A* 272 sale *scripsi*, mare *libri rec. D. AwPith. = B, sed* de mari *om. A* sapor et mihi salsus inhaesit *Baehrens* LXXXVI Malleum *β* 273 Non mihi de totũ corpus ego. non ego de toto *sqq. A* 274 pugnum *d* 275 tamen *αdHh*] mihi *AβIwK* totum pondusque *K* corpus *dαh* illo *AdαHh* illo est *I; w = B* LXXXVII Pistulum *β* 278 corpora *libri* (corporis absunt *w*), *corr. Wernsdorf*

LXXXVIII Strigilis aenea.

†Rubida curva capax, alienis humida guttis,
Luminibus falsis auri mentita colorem,
Dedita sudori, modico subcumbo labori.

LXXXVIIII Balneum

Per totas aedes innoxius introit ignis.
Est calor in medio magnus, quem nemo veretur.
Non est nuda domus, sed nudus convenit hospes.

LXXXX Tessera *p. 155*

Dedita sum semper voto, non certa futuri.
Iactor in ancipites varia vertigine casus
Non ego maesta malis, non rebus laeta secundis.

LXXXXI Pecunia

Terra fui primo, latebris abscondita terrae;
Nunc aliud pretium flammae nomenque dederunt,
Nec iam terra vocor, licet ex me terra paretur.

Rec. B: LXXXVIII: aenea *deest* 279 Rubea 280 simulata metallo 287 Nunc . . nunc 288 primum . . . . . diris

LXXXXVIII aenea *Aα* aerea *dH* Strigill(a)e *βK* 279 *AwPith.* = *B.* Cuprea *Baehrens. Num* Aerea? curba *A* 280 fluminib; *A* aureo *β* simulata metallo mentita colorem *A* colore *α* 281 que sucumbo *β* LXXXVIIII Balineum *d* 282 sedes *dwHI* 283 ueret *d* 284 nudus *om. A* nudus sed *β* hospis *d* 282—284 *in Apoll. Tyr. c.* 42 *extant, sed ita ut* 283 *sit* Circumdat flammis hinc inde uallata, nec uror *et* 284 Nuda domus est et nudus ibi conuenit hospes (*cf. ed. mea*) 285 uoto : fato *dh* futuri *Heumann* futura *β* futuro *libri rell.* 286 ancipitis *Aαd* ancipates *β m. pr.* 287 *AH* = *B.* secundus *α. Num u.* 287. 286 *transponendi?* 288 primo *A* diris *A* duris *I* 289 alio *A, corr.* A^1 precium *αβ* dederant *A* dedere *d* 290 *non intellego. An de* argilla, *non de* pecunia *est aenigma?*

LXXXXII Mulier quae geminos pariebat

Plus ego sustinui, quam corpus debuit unum.
Tres animas habui, quas omnes intus habebam:
Discessere duae, sed tertia paene secuta est.

LXXXXIII Miles podagricus

Bellipotens olim, saevis metuendus in armis,
†Quinque pedes habui, quod numquam nemo negavit.
Nunc mihi vix duo sunt; inopem me copia fecit.

LXXXXIIII Luscus alium tenens

Cernere iam fas est, quod vix tibi credere fas est.
Vnus inest oculus, capitum sed milia multa.
Qui quod habet vendit, quod non habet unde parabit?

LXXXXV Funambulus

Inter luciferum caelum terrasque iacentes
Aëra per medium docta meat arte viator.
Semita sed brevis est, pedibus nec sufficit ipsis.

Rec. B: 293 peregit LXXXXIII Miles 295 Sex ... quos 296 reddit LXXXXIIII Luscus alios uendens

LXXXXII Mulier. *d* Geminos mulier quae cum gemitu parit *α* Mulier cum geminis *H. Dedi ex Aβ* (paribat *A*) 292 animus *α* inter *α* 293 Discere *d* tercia *α* pena *A* poene *α* poena *βK* peregit *Aβ* LXXXXIII Miles potager *A* Eques podagricus (*quoad sententiam recte*) *Pithoeus* 294 saeuis] semper *A* 295 Sex *Aβhw* Sexque *Perionius* Quinque *dα*, *quod non intellego* 296 cupia *A*. *Aw* = *B* LXXXXIIII alium (*i. e. allium*) tenens *α*, *nescio quid d* alios uindens *A* alium uendens *Pithoeus* 298 capitis *β m. pr.* 299 Quidquid *A* Qui id quod *αI* uindit *Ad* parauit *AαdI* LXXXXV Funeambulus *Aβ* 300 luciferum *AI* lucificum *αdβ* lucifluum *h* iacentem *α* 301 doctā. eat *A* doctus *I*

LXXXXVI

[Nunc mihi iam credas, fieri quod posse negatur.
Octo tenes manibus, sed me monstrante magistro
Sublatis septem reliqui tibi quinque manebunt.]

LXXXXVII Vmbra

Insidias nullas vereor de fraude latenti;
Nam deus attribuit nobis haec munera formae,
Quod me nemo movet, nisi qui prius ipse movetur.

LXXXXVIII Echo

Virgo modesta nimis legem bene servo pudoris. *p. 156*
Ore procax non sum nec sum temeraria l i n g u a e.
Vltro nolo loqui, sed do responsa loquenti.

LXXXXVIIII Somnus

Sponte mea veniens varias ostendo figuras.
Fingo metus vanos nullo discrimine veri.
Sèd me nemo videt, nisi qui sua lumina claudit.

Rec. B: LXXXXVI *Aenigma deest* 310 lingua

303 De VIII tollas VII et remanet VI *I; similia dH, α in mg. Hoc loco est in d, no.* 49 *in α*; *deest AB, neque cum reliquis Symphosii aenigmatis arte congruit.* Quaternio *cod. Scaligeri* 303 credis *α* credes *hIPith.* nagatur *α* 304 tenes *Petropolitanus,* tenens *reliqui* 305 quinque manebunt *L. Muellerus* sex remanebunt *libri. Solutio haec Klappii est: IIX -tolle IIA -manebunt V* 306 latentis *AI* 307 adtribuit *β* huius mihi munera *I* m^{ne}ura *A* (ne *m. rec.?*) 308 me *om. β* qui *om. α* quid *A* quod *β* si *Schenkl* mobetur *A* 309 regem *β m. pr.* podoris, *corr., α* 310 nec] non *d? A = D. h, Aldhelmus = B* 311 loquendi *d* LXXXXVIIII Somnium *Muellerus* 313 uero *αdh* 314 claudet *AdI*

C Monumentum

Nomen habens hominis post ultima fata relinquor.
Nomen inane manet, sed dulcis vita profugit.
Vita tamen superest morti post tempora vitae.

Mater me genuit, eadem mox gignitur ex me.

C Sepulchrum *dH* Monimentum *α* Monumatum *β* 315 facta *α* relinquor *AI* remansi *β* -nsit *α* remanens *d* relinquo *Castalio* 317 semperest *α* mortis *AI* multis *Heumann* meritis *Baehrens*. Nix. Candida supernis dilabor nubibus atris Paulatim adcrescens aceruos congero magnos Tacens terris cado ullo nec murmure reddo *add. α*. *De subscriptione libri A u. p.* 247. Finiunt enigmata simphosii philosophia m̃ *α*. Finit enigmata simphosii *I*, *om. H*. — 318 *Analecta Heluetica ed. Hagen p.* 272, 37: in aenigmatibus Symphosii hoc legitur de glacie. *Donatus tamen aliique sine Symphosii nomine afferunt*

B. VI 1—83.
M. 299—381.
B. IV 336—425.

LVXORII

viri clarissimi et spectabilis

LIBER EPIGRAMMATON

Sunt [vero] versus LXXXXVII

287

Metro phalaecio ad Faustum

[XXIV] Ausus post veteres tuis, amice,
Etsi iam temere est, placere iussis,
Nostro Fauste animo probate conpar,
Tantus grammaticae magister artis,
Quos olim puer in foro paravi
Versus ex variis locis deductos
(Illos scilicet, unde me poetam
Insulsum puto quam magis legendum),
Nostri temporis ut amavit aetas,
In parvum tibi conditos libellum
Transmisi memori tuo probandos
Primum pectore; deinde, si libebit, *p. 157*
Discretos titulis, quibus tenentur,

EXPL · ENIGMATA · SINFOSI · | INCIP · LIBER · EPI · GRAMATON · UIRI · CLARI | LUXORI · ET · SPECTABILIS. sunt ūr' | LXXXXVII *A. In re metrica et prosodiaca poeta nimium quantum neglegens est.*

287. XXIV *addidi* Metro falecio. ad faustum *A. De Fausto cf. praefatio* 2 tam *A* iam *α* 5 paui *A, corr. Heinsius. num u.* 5. 6 *transponendi?* 6 iocis *Baehrens* reductos *Burm.* 8 magis quam *α* mage quam puto *Maehlyus* 9 aestimauit *Burm.* 12 deinc si libibet *A* dehinc *α* deinde *Heinsius* 13 Discredos *A*

Per nostri similes dato sodales.
Nam si doctiloquis nimisque magnis
Haec tu credideris viris legenda,
Culpae nos socios notabit index:
Tam te, talia qui bonis recenses,
Quam me, qui tua duriora iussa
Feci nescius, inmemor futuri.
Nec me paeniteat iocos secutum,
Quos verbis epigrammaton facetis
Diversos facili pudore lusit
Frigens ingenium, laboris expers.
Causam, carminis unde sit voluptas,
Edet ridiculum sequens poema.

288

Iambici ad lectorem operis sui

Priscos cum haberes, quos probares, indices,
Lector, placere qui bonis possent modis,
Nostri libelli cur retexis paginam
Nugis refertam frivolisque sensibus,
Et quam tenello tiro lusi viscere?
An forte doctis illa cara est versibus,
Sonat pusillo quae laboris †schemate,
Nullo decoris, ambitus, sententiae?
Hanc tu requiris et libenter inchoas,
Velut iocosa si theatra pervoles?

14 sudales *A* 16 credederis *A* 17 notauit *A* 18 Tam te α, *Meyerus* Tantae *A* bonus *Baehrens* recensis *A* 21 peniteat · ocos securum *A* 22 Quod *A, corr. Meyer* epigramathon facitis *A* 23 Diuersos *Maehlyus* Diuerso et *A* 26 Edet *ego* Egit *A* rediculũ *A*

288. Iamuici ad lectorem operi sui *A* 1 probare *A* 4 tribulisque *A, corr. Meyer* 5 tyro *A* biscere *A* 6 An *ego* Et *A* si illa *A* 7 Sona *A* pusilli *A, correxi* q; *A* comutę *A* scommate *Baehrens* schemate *conieci* 8 sententia *A* 9 lurequeris *A, corr. Baehrens* luce α iure *Heinsius* incoas *A* 10 teatra *A* peruoles *Baehrens* pernotes *A*

289

Asclepiadei ad librum suum

Parvus nobilium cum liber ad domos
Pomposique fori scrinia publica
Cinctus multifido veneris agmine, *p. 158*
Nostri defugiens pauperiem laris,
Quo dudum modico sordidus angulo
Squalebas, tineis iam prope deditus:
Si te despiciet turba legentium
Inter Romulidas et Tyrias manus,
Isto pro exequiis claudere disticho:
Contentos propriis esse decet focis,
Quos laudis facile est invidiam pati.

290

Epigrammata parva quod in hoc libro scripserit

. . . .
Si quis hoc nostro detrahit ingenio,
Adtendat modicis condi [de] mensibus annum,
Et graciles hiemis, veris et esse dies;
Noverit [in] brevibus magnum deprendier usum.
Vltra mensuram gratia nulla datur.
Sic mea concinno si pagina displicet actu,
Finito citius carmine clausa silet.

289. Asclepiadei ad *sqq.* *A* 1 Parbus *A* 2 Ponposique *A* publici *A* 3 hacminerue *A, corr.* *α* 4 diffugiens *A* 5 sordidos *A* 6 Saualebas *A, corr. Meyerus* deditos *A* debitus *Maehly* delitus *olim conieci* 7 dispiciet *A* 9 exiquiis *A, corr.* *A*[1] elaudere distico *A* 10 probriis *A* debit *A* focis *scripsi* locis *A* 11 ludi *L. Muellerus*

290. De epigrammata *sqq.* *A* De eo quod e. p. in *α* 1 Parua quod exiguo sint scripta epigrammata libro *supplet Burmannus* 2 in hoc *Burm.* detrait *A* 3 concludi *Meyerus* de *add. Burm.* mensibis *A* 4 faciles *A, corr. Meyerus* uiris et esset *A, corr.* *α* 5 in *add.* *α* brebib; *A* dependere *A, corr. Meyer* 6 Ultra (*sc. certam mensuram*) *α* Altra *A* 7 Sic *scripsi* Hic *A* Nec m. continuo sic *Baehrens* 8 Fenito *A* carmina *A, corr. Baehrens* silent *Burm.*

Nam si constaret libris longissima multis,
Fastidita forent plurima †vel vitio.

291

Trochaicum de piscibus, qui ab hominibus cibos capiebant

Verna clausas inter undas et lacunas regias
Postulat cibos diurnos ore piscis parvolo
Nec manum fugit vocatus nec pavescit retia.
Roscidi sed amnis errans hinc et inde margine
Odit ardui procellas et dolosi gurgitis,
Ac suum, quo libet esse, transnatans colit mare.
Sic famem gestu loquaci et mitiori †vertice
Discit ille quam sit aptum ventris arte vincere.

292

Archilochium de apro mitissimo in triclinio nutrito

Martis aper genitus iugis inesse montium *p. 159*
Frangere [et] horrisonum nemus ferocius solens,
Pabula porticibus capit libenter aureis
Et posito famulans furore temperat minas;
Nec Parios lapides revellit ore spumeo
Atria nec rabidis decora foedat ungulis,
Sed domini placidam manum quietus appetens
Fit magis ut Veneris dicatus ille sic sacris.

10 uel merito *conieci* bella cito *Petschenig*

291. Trocaicũ de *sqq.* *A* cybos *A* 2 Postula *A* piscẽ[8] *A* paruolus *A*, *corr.* *A*[1] 3 Hęci *A* pupescit *A*, *corr.* *Duebnerus* regia *A*, *corr.* *Studemund* 4 Roscidis ed *A* margines *A* 5 gurgites *A* 6 liber esse *A* libet *Maehly* esset *Duebn.* colit *Duebn.* solet *A* sulcat *Studemund* 7 *non intellegitur* 8 Discos ille quem *A*, *corr.* *α* aptus *Meyerus*

292. Arcilociũ de *sqq.* *A* missũ *A* mitissimo *scripsi.* *an* Misuae? *quod est oppidum Carthagini propinquum* 2 et *Meyer*, *om.* *A* et orrisonum *conicio* ferotius *A* 4 famulas *A*, *corr.* *Baehrens* 6 rapitis *A* rabidis *Mueller* fędat *A* 7 placitam *Baehrens* 8 It *Klappius* sic *Baehrens* sit *A*

293

De auriga Aegyptio qui semper vincebat

Quamvis ab Aurora fuerit genetrice creatus
Memnon, Pelidae conruit ille manu.
At te Nocte satum, ni fallor, matre paravit
Aeolus et Zephyri es natus in antra puer.
Nec quisquam qui te superet nascetur Achilles:
Dum Memnon facie es, non tamen es genio.

294

Sapphicum in grammaticum furiosum

Carminum interpres meritique vatum,
Cum leves artem pueros docere
Diceris vel te iuvenes magistrum
Audiunt verbis veluti disertum,
Cur in horrendam furiam recedis
Et manu et telo raperis cruentus?
Non es, in quantum furor hic probatur,
Dignus inter grammaticos vocari,
Sed malos inter sociari Orestas.

295

Glyconeum in advocatum effeminatum

Execti species viri,
Naturae grave dedecus,
Vsu femineo Paris,

293. aurica *A* 1 ab *del. Meyer* 2 pellide *A* 3 at *Meyer* ut *A* 4 eolos *A* latus *Baehrens* 5 Nec] Ne *A* Nequiquam *L. Mueller* 6 Tu *idem* facies *A* facie es *Meyer* es g. *Burm.* et g. *A*

294. Safficū in *sqq. A* 1 ueterumque *Baehrens* uadum *A* 2 breues *Baehrens!* 3 Niteris *idem* 4 Audeant *A* Audiunt *scripsi* 5 Quur in orendā *A* descendis *a* 6 cruendos *A* uerendus *Baehrens* 7 inquam, dum *Schubertus* 8 gramaticos *A* 9 sociarios orestas *A*

295. Gliconium in *sqq. A* 2 grabe *A* 3 Uso *A* pares *A* patens *Baehrens, recte?* Paris *Burmannus*

Foedae cura libidinis: *p. 160*
Cum sis ore facundior,
Cur causas steriles agis
Aut corrupta negotia
Et perdenda magis locas?
Agnovi: ut video, tuo
Ori quid bene credier
Non vis, sed puto podici.

296

B. III 164.
M. 944.

In clamosum Pygmaeum corpore et furiosum

Corpore par querulis es vel clamore cicadis:
Hinc potior, quod te tempora nulla vetant.
Dum loqueris, quaerunt cuncti, vox cuius oberret,
Atque sonum alterius corporis esse putant.
Miramur, tantum capiant qui membra furorem,
Cum sit forma levis, clamor et ira gravis.

297

Phalaecium in moechum, quod debriatus plorabat, cum coitum inplere non posset

Saepius futuis nimisque semper,
Nec parcis, nisi forte debriatus
Effundis lacrimas, quod esse moechus

4 Fere *A* Foedae *Heinsius* 5 facundior *A* fecundior *Schubertus* secundior *Baehrens* 6 Qur *A* 8 colis *Schubertus* 9 ut] et *Meyer* 11 bis sed puro *A*, *corr. a*

296. pigmeum *ABV* corpore *om. BV* 1 per *BV* quae^{ll}relis *V* cicauis *A* 2 patior *B* potius *V* uedant *A* 3 quaer̃ *V* cui obirent *B* aborret *V* 4 adq; *A* somnũ *B* 5 cupiant *B* qui *Baehrens* quẽ *A* que *B* quę *V* 6 Cum *A* Vt *BV*

297. Falletium inme · cum quoddebriatus *A* possit *A* 1 Iaeius *A*, *corr. cod. Leid. in mg.* 2 Ne parces *A* inebriatus *Burmannus* debriatus *A*; *cf. Peiperus ann. philol.* 1873, 340 3 megus *A*

Multo non valeas mero subactus.
Plura ne futuas, peto, Lucine,
Aut semper bibe taediumque plange,
Aut, numquam ut futuas, venena sume.

298

In spadonem regium, qui mitellam sumebat

Rutilo decens capillo
Roseoque crine ephebus
Spado regius mitellam
Capiti suo locavit;
Proprii memor pudoris, *p.161*
Bene conscius quid esset,
Posuit cogente nullo,
Fuerat minus quod illi.

299

Anapaesticum in magum mendicum

Tibi cum non sit diei panis,
Magicas artes inscius inples.
Ire per umbras atque sepulcra
Pectore egeno titubans gestis.
Nec tua Manes carmina sumunt,
Fame dum pulsus Tartara cantu
Omnia turbas, aliquid credens
Dare quod possit superis Pluton

4 Multa *A* 5 Plura *scripsi* Plora *A* fuduas *A* 6 Aut *Meyerus* Et *A* uiuit odiuq; plangit *A, corr. Meyerus* bibito diuque *Hauptius*

298. 1 Ratio *A* Rutilo *Burmannus* Raro *Heinsius* 2 roseaque carne *Petschenig* crines effoeb; *A* 4 Capitis uolo capit *A, corr. Studemundus et Baehrens* 5 probrii *A*

299. Anapesticum in magnû medicum *A* magum *edd.* mendicum *Hilbergius* 3 adq; 7 crederis *A* credens *Baehrens* credis *Meyer* 8 super his *A, corr. Klappius*

Pauperibus. qui puto quod peius
Egeas totum semper in orbem,
Mage, si posces membra perempta.

300

In acceptorarium obesum et infelicem

Pondere detracto miseras, Martine, fatigas
Pressura crudelis aves. pinguedine tanta
Vt tu sis, frustra maciem patiuntur iniquam.
Debuerant, fateor, magis has tua pascere membra,
Vt numquam possent ieiuna morte perire.

301

In vetulam virginem nubentem

Virgo, quam Phlegethon vocat sororem,
Saturni potior parens senecta,
Quam Nox atque Erebus tulit Chaosque,
Cui rugae totidem graves, quot anni,
Cui vultus elefans dedit cutemque,
Mater simia quam creavit arvis
Grandaeva in Libycis novo sub orbe, *p. 162*
Olim quae decuit marita Diti
Pro nata Cereris dari per umbras:
Quis te tam petulans suburit ardor,
Nunc cum iam exitium tibi supersit?

9 qui *Baehrens* q; *A* petus *A* petas *α* peius *Baehrens* pēnus *Petschenig* 10 in aeuum *Baehrens* 11 posces *scripsi* poscis *A*

300. (acceptor *est* accipiter) 1 detracto *Duebnerus* uel facto *A* 2 haues *A* aues *cod. Leid.* 3 frustrā · aciem *A* 5 Vt unumquam *A* periret *A*

301. 1 flegeton *A* Phaethon uocet *L. Mueller* 2 senecte *A, correxi* parente enecta *Petschenig* 3 tullit caosq; *A* 4 ruget *A* 7 libicis *A* nouo sub orbe *sic intellego: cum modo mundus recens creatus esset* 8 quam *A* quae *Burm.* marita *Heinsius* marto *A* -ito *α* 10 pedulans *A*

An hoc pro titulo cupis sepulcri,
Vt te cognita fama sic loquatur,
Quod stuprata viro est anus nocenti?

302

In medicolenonem

Quod te pallidulum, Marine noster,
Cuncti post totidem dies salutant,
Credebam medicum velut peritum
Curam febribus et manum pudicam
De pactis logicae parare sectae
Aut de methodicis probare libris.
At tu fornice turpius vacabas,
Exercens aliis, quod ipse possis
Lenatis melius tibi puellis
Scortandi solito labore ferre.
Novi, quid libeat tuum, chirurge,
Conspectos animum videre cunnos:
Vis ostendere te minus virum esse,
Arrectos satis est mares videre.

303

In diaconum festinantem ad prandium cauponis

Quo festinus abis gula inpellente, sacerdos?
An tibi pro psalmis pocula corde sedent?

12 cupit sepulchri *A* 13 cognita *A* condita *Baehrens* 14 stubrata *A* es *Petschenig* nocen^{i}te *A m. pr.*

302. In medicum lenonem *puto* 2 toditem *A* 5 pactis *Baehrens* fastis *Meyerus* factis *A* 6 metodicis *A* 7 Aüt *A* tur · plus *A, corr. a* 11 Nobi *A* quid *i. e. cur.* liberat *A, corr. Burm.* cirurge *A* 12 Conspectos *A* Conlectos *Maehlyus* connos *A, corr. A*[1] 13 R (= '*requirendum*') *A in mg.* 14 Vlarrectos *A, corr. Heinsius*

303. De diacono festinante *V* In diconum festiuitatem *B* caponis *B* 1 Quid *A* abhis *A* guila *A* cuila *B* guila *V* inpelente *B et* (l *supra* el) *V* 2 spalmis *B* procula, r *eras.*, *V* codae *B*

Pulpita templorum, ne pulpita quaere tabernae,
  Numina quo caeli, non fialas referas.

304

De turre in viridiario posita, ubi se Fridamal aprum pinxit occidere *p. 163*

Extollit celsas nemoralis Aricia sedes,
  Sternit ubi famulas casta Diana feras;
Frondosis Tempe cinguntur Thessala silvis
  Pinguiaque Nemeae lustra Molorchus habet;
Haec vero aetherias exit quae turris in auras,
  Consessum domino deliciosa parans,
Omnibus in medium lucris ornata refulget
  Obtinuitque uno praemia cuncta loco.
Hinc nemus, hinc fontes exstructa cubilia cingunt
  Statque velut propriis ipsa Diana iugis.
Clausa sed in tanto cum sit splendore voluptas
  Artibus ac variis atria pulcra micent,
Admiranda tuae tamen est virtutis imago,
  Fridamal, et stratae gloria magna ferae.
Qui solitae accendens mentem virtutis amore
  Aptasti digno pingere facta loco:
Hic spumantis apri iaculo post terga retorto
  Frontem et cum geminis naribus ora feris.

3 Palpita — palpita *V* 4 Almina *A*, *om*. *BV* Numina *Salmasius* (*cf*. 314, 7. 369, 7) quo *AB* quod *V* caeli] cęli laudes *BV* laudes (*om*. caeli) *A* Almi quo laudes *Schubertus* Agmina quo caeli *Baehrens* ñ quae *V* fialas *A* filas *BV* referas *B* -res *V* reseras *A*

304. uiridario *edd*. abrχ *A* 2 fabulas *A*, *corr*. *α* feres *A* 3 cincuntur tesala *A* 4 Pinquia bene nutulus · tramůlorcus *A*, *correxi* Pinguia Benuenti *Heinsius* 5 ęterias *A* 6 dño *A* 7 lucis *A*, *corr*. *Baehrens* 8 nouo *A* uno *Baehrens* 9 et structa *A*, *correxi* ciuilia *A* 10 probriis *A* 14 et] ė (t superscript) *A* (t *add*. *m*. *alt*. *antiqua uncialis*) statuę *A*, *corr*. *a* 16 Optasti *Meyerus* facia *A* 17 Hic *Baehrens* Hinc *A* pos *A* retorta *A*

Ante ictum subita prostrata est bellua morte,
Cui prius extingui quam cecidisse fuit.
Iussit fata manus telo, nec vulnera sensit
Exerrans anima iam pereunte cruor.

305

De avibus marinis, quae post volatum ad domum remeabant

Felix marinis alitibus Fridamal,
Felix iuventa, prosperior genio,
Quem sponte poscunt aequoreae volucres
Nec stagna grato frigida concilio *p. 164*
Pigris strepentes gurgitibus retinent;
Sed quo tuorum temperiem nemorum
Monstrent, volatu praememores famulo
Pro te relictam non repetunt patriam.

306

In aurigam senem victum crimina in populos iactantem

Te quotiens victum circus, Cyriace, resultat,
Crimine victores polluis et populos.
Non visum quereris senio languente perisse
Castigasque tuae tarda flagella manus.
Sed quod in alterius divulgas crimina nomen,
Cur non illa magis credis inesse tibi?

19 Actutum *Petschenig* Adque ictum *Baehrens* prostrate · sibellua *A* 20 prius prius *A*, *corr. a* 21 Misit *Petschenig* nec *i. e. nec tamen*

305. ad *om. edd.* 3 pascunt *Schubertus* egore *A* 4 grado frigiga *A* Phrygica *Burm.* consilio *α* 5 Privis *Baehrens* 6 nnmerum *A*, *corr. Schrader* 8 Pro te *Meyer* Prope *A*

306. in populo *A* 1 Cyriace *Burm.* Quiriace *A* 2 set *A* 3 Non *ego* Tunc *A* Quin *Baehrens* 4 Casticasq; *A*, -ve *conieci, sed cf.* 307, 3 5 Et *Baehrens* 6 Quur *A*

Es meritis inpar, virtute, aetate relictus:
  Haec cum habeant alii, crimina vera putas.
Sola tamen falsis surgat tibi poena loquellis,
  Vt victus semper nil nisi crimen agas.

307

In podagrum venationi studentem

Apros et capreas levesque cervos
Incurvus rapidis equis fatigat.
Tantum nec sequitur capitque quicquam.
Esse inter iuvenes cupit, vocari
Baudus, dum misero gemat dolore
Et nil praevaleat. quid ergo gestit?
Mori praecipiti furit caballo,
Cum lecto melius perire possit.

308

In supra scriptum, quod multa scorta habuit et eas custodiebat

Zelo [agitas] plures, Incurvus, clune puellas,
  Sed nulla est, quae te sentiat esse virum.
Custodis clausas, tamquam sis omnibus aptus;
  Est tamen internus Iuppiter ex famulis. *p. 165*
Si nihil ergo vales, †vacuo cur arrigis †oge
  Et facis ignavus mentis adulterium?

307. In potagrum uenatione studente *A* 1 lebesq; *A* 2 Incurb; *A* (*cf.* 308, 1): *nomen est ludicrum* 3 Tantam *A* 5 baudus *i. e. audax, fortis* (*germanice* bold) 6 praeualeat *Burmannus* proualeat *A* 7 pręcepiti *A* 8 posset *A*

308. In ss (sacerdotem *Burmannus; correxi*) quod multas scortos . . . costodiebat *A*. *Num* multas scortas? *cf. Woelfflini Archiv. II* 572 (*III* 166) 1 agitas *addidi* Zelotypus *a* Zelaris *Baehrens* incurbas *A, correxi ex* 307, 2 plune *A* 3 Costodis *A* partus *A, corr. a* 5 uacuo *A* -ua *uulg.* uana *L. Mueller* uanum — inguen *Baehrens* oge *A* orge *Heinsius* arte *Burmann* orche (ὄρχις) *olim scripsi, cf. Martialis* X 91, 1 6 ignarus *A, corr. Mueller*

309

Anacreontium in medicum inpotentem, qui ter viduam duxit uxorem

Post tot repleta busta
Et funerum catervas
Ac dispares maritos,
Rugosa quos peremit
Fatis anus sinistris,
Tu nunc, chirurge, quartus
Coniunx vocate plaudis.
Sed vivus es sepultus,
Dum parte qua decebat
Nil contines mariti.
Iam nosco, cui videtur
Nupsisse Paula rursus.
Nulli! quid ergo fecit?
Mutare mox lugubrem
Quam sumpserat cupivit
Vxor nefanda vestem,
Vt quartus atque — quintus
Possit venire coniunx!

310

In pantomimam pygmaeam, quae Andromachae fabulam frequenter saltabat et raptum Helenae

Andromacham atque Helenam saltat Macedonia semper,
Et quibus excelso corpore forma fuit.
Haec tamen aut brevior Pygmaea virgine surgit
Ipsius aut quantum pes erat Andromachae.

309. Anagretium in *sqq.* *A* uxuorem *A* 1 buta *A* 2 catebas *A* 3 Hac *A* 4 Rogosa *A* 6 circurge *A* 11 cur *uulgo* 13 fiet *Baehrens* 14 lucubrẽ *A* 15 cupiuit *uulgo* cupibit *A* 17 adq; *A* quarto eunte *Baehrens*
310. pigmeā quę andromace *A* pantominā̃ pigmemi *B* ęlene *A* hele *B* 1 Andromace adq; *A* Andromachem *B* 3 pigmea *A B* uirginẽ *A* 4 andromace *A* -che *B*

Sed putat illarum fieri se nomine talem, *p. 166*
Motibus et falsis crescere membra cupit.
Hac spe, crede, tuos incassum decipis artus:
Thersiten potius finge, quod esse soles!

311

In ebriosum nihil comedentem, sed solum bibentem

Dum bibis solus pateras, quot omnes,
Saepe nec totis satiaris horis
Et tibi munus Cereris resordet
Ac nihil curas nisi ferre Bacchum,
Nerfa, iam te non hominem vocabo,
Sed nimis plenam et patulam lagunam.

312

De Fama picta in stabulo circi

Qualem te pictor stabulis formavit equorum,
Talem te nostris blanda referto iugis.
Semper et adsiduo vincendi munera porta
His, quorum limen fortis amica sedes.

313

Aliter

Verum, Fama, tibi vultum pictura notavit,
Dum vivos oculos iuncea forma gerit.

6 Montibus *AB* a cupit *in B deleta sunt* 7 credi *A* incasum *A* arte//// *B* tuas · · artes *Baehrens* 8 Tersiten *AB* potes *uel* uales *Baehrens*

311. 1 Dum bibet solos poteram quod *A* poterant quod *uulgo* pateras quot *Petschenig* 2 urnis *(quasi biberet aquam) Baehrens* 4 curus *A* ferret *A* 5 Nerse *uulgo* uocauo *A* 6 lacunam *ex* luc. *A* lagenam *edd.*

312. 4 sedis *A* tenes *Meyerus* (*sed cf.* 330, 2)

313. 1 notabit *A* 2 dum uigiles *Burm.*

Tu quamvis totum velox rapiaris in orbem,
Pulcrior hoc uno limine clausa sedes.

314

In vicinum invidum

Zeleris nimium cur mea, Marcie,
Tamquam si pereas, limina, nescio,
Cum sis proximior, una velut domus,
Et nostros paries dimidiet lares.
Sed gratum ferimus: talis es omnibus,
Nec quemquam nisi te [vis] miser aspici.
Contingat (quesumus, numina) quod cupis,
Te solum ut videas, Marcie, dum vivis! *p. 167*

315

In gibberosum, qui se generosum iactabat

Fingis superbum quod tibi patrum genus,
Nunc Iuliorum prole te satum tumens,
Nunc Memmiorum Martiique Romuli,
Prodesse gibbo forte quid putas tuo?
Nil ista falso verba prosunt ambitu.
Tace parentes, ne quietos moveas:
Natura nobis unde sis natus docet.

3 totũ (u *in* o *mutato*) *A* 4 sedis *A*

314. 1 quur *A* marcię *A* 2 ne^s^cio *A* 3 sit *A* une *L. Muellerus* domu *A* domus *Meyer* 5 feremus *A* 6 Ne *A* uis *add. a* 7 quęsumus nomina *A, corr. Meyerus* 8 uiuis *A. nota uitium prosodiae* bibis *a*

315. gi^b^berosum *A* genero subiactabat *A* 4 Prodeesse *A* 5 ambito *A* 6 mordeas *Baehrens* 7 doces, s *pro* t *erasa, A*

316

De eo qui se poetam dicebat quod in triviis cantaret et a pueris laudaretur

Conponis fatuis dum pueris melos,
Zenobi, et trivio carmine perstrepis
Indoctaque malis verba facis locis,
Credis tete aliquid laudibus indere
Famamque ad teneros ducere posteros?
Hoc nostrae faciunt semper et alites:
Ni rite institues, sibila tum canunt.

317

In puellam hermaphroditam

Monstrum feminei bimembre sexus,
Quam coacta virum facit libido,
Quin gaudes futui furente cunno?
Cur te decipit inpotens voluptas?
Non das, quo pateris facisque, cunnum.
Illam, qua mulier probaris esse,
Partem cum dederis, puella tunc sis.

318

Ad eum qui per diem dormiens noctu vigilabat

Stertis anhelanti fessus quod corde, Lycaon,
Exhorrens lucis munera parta die,

316. tribiis *A* cantaretur *A* -aret uersus *Baehrens* -aret *Klappius* 2 triuium (-uiă ?) *puto* tribio *A* carmina *Burm.* 3 Indocta atque *Meyer* iocis *L. Muellerus* modis *Baehrens* 5 Fanamq; *A* 6 Huc *A* rostro *Burm.* aliter *A* 7 Nih *A* institues (*i. e. eas docebis*) *scripsi* incapies *A* Nil recti in capite est, s. tum c. *Petschenig*

317. ermafroditam *A* 1 Nostrum *A*, *corr. a* 3 Quin *Baehrens* Quae *A* 4 Quur te cępit *A* Cum *Burmannus* decipit *scripsi* 5 des quo *A* 6 quam *A* 7 tunc is *A* sis *Burmannus* fis *Baehrens*

318. nocte *A* que uigilat *V* 1 anelanti *AB* licaon *A* licaoni *B* licaom *V* 2 Exorrens *AV*, *corr. V m. sec.* Exorent *B* parta *ABV* grata *Baehrens* sparsa die *Petschenig* dei *ABV* diei *Meyerus* die *ego*

Et tibi vigilias semper nox tetra ministrat, *p. 168*
Iam scio te nostro vivere nolle die.
At si tale tibi studium natura paravit,
Vivas ad antipodas; sis vel ut inde, redi!

319

De sarcophago, ubi turpia sculpta fuerant

Turpia tot tumulo defixit crimina Balbus,
Post superos spurco Tartara more premens.
Pro facinus! finita nihil modo vita retraxit,
Luxuriam ad Manes moecha sepulcra gerunt.

320

Item unde supra scriptum: ubi equi circi bibebant

Crevit ad ornatum stabuli circique decorem
Purior egregio reddita nympha loco,
Quam cingunt variis insignia clara metallis
Crispatumque super scinditur unda gradum.
Excipit hanc patuli moles miranda sepulcri,
Corporibus vivis pocula blanda parans.
Nec iam sarcofagus tristis sua funera claudit,
Sed laetos dulci flumine conplet equos.
Fundit aquas duro signatum marmore flumen,
Falsa tamen species vera fluenta vomit.

3 uigilius, *sed corr.*, *V* trita *A*. *num* atra? 4 scio] scia *V* sua *V m. 2* nole *B* 5 $\overset{u}{a}$t *V* Aut *AB* At *Meyer* stud^{i}um *A* parabit *A* 6 Viuas *A* Vi *AV* Vivus *a* antipotas *A* astipodas *V* uelut *A* uelud *BV*, *corr. Petschenig* re≡di *B*

319. sarcofaco *A* sculpea *A* 2 su≡peros *A* 4 Luxoriam *A* mecum *A* moecha *a*

320. unde $\overline{ss}$ ('supra' *i. e. c.* 312 *sq*) 1 Crebit *A* 2 nimfa *A* lympha *edd.* 4 Crispatumquę *A* -toque *uulgo* gradu *A* gradum *Baehrens* funditur unda uado *Maehly* 5 oles *A* muranda, *sed corr.*, *A* 7 Neclam *A*, *corr. Maehly* sarcofatus *A* tristis sua *Maehly* t. sita *Baehrens* tristissima *A* funere *A* 8 laetus *A* 10 speciesuęs · uera *A*

Plaudite vos, Musae, diversaque, plaudite, signa,
Quae circum docili continet arte decor;
Et dum palmiferis post praelia tanta quadrigis
Garrula victores turba resolvit equos,
Praebete innocuos potus potusque salubres,
Vt domino proprius gaudia circus agat.

321

In cinaedum bona sua corruptoribus dantem

Divitias grandesque epulas et munera multa,
Quod proavi atque atavi quodque reliquit avus,
Des licet in cunctos et spargas, Becca, maritos: *p. 169*
Plus tamen ille capit, cui dare saepe cupis.
Nescio quid miserum est, quod celas, Becca: talento
Vendere debueras, si bona membra dares.

322

De eo qui uxorem suam prostare faciebat pro filiis habendis

Stirpe negata patrium nomen
Non pater audis; carus adulter
Coiugis castae viscera damnas,
Pariat spurios ut tibi natos,
Inscia, quo sint semine creti.
Fuerant forsan ista ferenda
Foeda, Proconi, vota parumper,

12 qua *uel* qui *Meyer* 13 palmigeris *Baehrens* praelia *idem* praemia *A* 14 Ga^{r}ula *A* 16 dño probrius *A* currus *Baehrens* agit *A*

321. 2 ādq; atabi *A* relinquid ab; *A* 4 ille cupit *olim scripsi*

322. filios *A* 2 carus *A*] rarus *Klapp* pactus *Baehrens* pravus *ego* 3 Cōiugis *Klappius* Coniugis *A* d.] arauit *Baehrens* 4 spurcos *A* spurios *a* 5 Inscius quod *A* Inscia *Klappius* Inscios *uulgo* 7 Fęda *A*

†Scire vel ipsa si tuus umquam
†Posset adultus dicere matrem.

323

De aleatore in pretio lenocinii ludente

Ludis, nec superas, Ultor, ad aleam,
Nec quicquam in tabula das, nisi virginem,
Spondens blanditias et coitus simul.
Hoc cur das aliis, quod poteras tibi?
An tali melius praemia grata sunt?
Aut prodest vitium tale quod impetras?
Si vincas, ego te non puto virginem
In luxum cupere, sed mage vendere.

324

In nomen Aegyptii, quo equi circi infortunium capiebant

'Icarus' et 'Phaethon' Veneto nolente vocaris
Atque 'agilis', pigro cum pede cuncta premas.
Sed tamen et Phaethon cecidit super aethera flammis,
Dum cupit insolitis nescius ire plagis;
Tu quoque confractis defectus in aequore pinnis, *p. 170*
Icare, Phoebeo victus ab igne cadis.
Digna his ergo tibi praebentur nomina fatis,
Per te iterum ut pereant, qui periere prius.

8 ipsa *A* ipse, -am, -um *docti* s^{i}tus *A* si tuus *L. Mueller* filius *Burm.* 9 ipsum — patrem *Baehrens*

323. ludentĕ *A* 1 ultor *A* Ultor *Baehrens* 2 tabulam *Mueller, recte?* uirginum *A, corr. id.* 3 coitu *A* 5 An tabulae *A, corr. L. Muellerus* tablae m. proelia *Schubertus* grada *A* 6 At *Baehrens* prodeest *A* imperas *A, em. Muellerus* 7 reputo *A, corr. a* 8 capere *Baehrens* se · din agine uindere *A, corr. Burm.* in agmine *α*

324. infurtuniū *A, corr. A*[1] 1 fȩton beneto *A* 2 Adq; acilis *A* 3 feton *A* 4 insolutis *A* 5 compactis *Klappius* in aequora *Petschenig* in aeq. *i. e. in partibus aequoris* 6 foebeo *A* 7 Digna his *scripsi* Dignis *A* 8 perire *A, corr. a*

325

De Romulo picto, ubi in muris fratrem occidit

Disce pium facinus: percusso, Romule, fratre
Sic tibi Roma datur. huius iam nomine culpet
Nemo te c(a)edis, murorum si decet omen.

326

De eo qui amicos ad prandium clamabat, ut plura exposceret xenia

Gaudeo quod me nimis ac frequenter
Ambitu pascis, Blumarit, superbo.
Vnde sed pascor? mea sunt per omnes
Sparsa convivas bona. nec volebam,
Pasceres quemquam peteresque mecum,
Ne tibi quicquam detur, unde pascas.
Hoc tamen sed si vitio teneris,
Me precor numquam iubeas vocari.

327

De auriga elato frequenter cadente

Pascasium aurigam populi fortem esse fatentur,
Ast ego non aliud quam turgida membra notabo
Inflatumque caput papulis et amica ruinis
Brachia, quae numquam recto moderamine frenant.
Mox cadit et surgit, rursum cadit, inde resurgit
Et cadit, ut miseris frangantur crura caballis.

325. ubi] *num* qui? 2 culpet *scripsi* culpa *A* culpat *Burm.* 3 *est uersus recurrens, id quod uidit Klappius*
326. senia *A* 1 qod *A* 2 *et* 5 posc. *Baehrens* 4 sparsas *A* 7 si tu *α*
327. aurigilato *A* lato *uel* inflato *Burm.* elato *ego cl. u.* 1 1 fortasse *A, correxi* 2 turbida *A, corr. Burm.* notaui *Schubertus* 3 papulis *Doehnerus* populis *A* plagis *Meyerus* pronis *putaui uel* propriis 4 quae *Duebner*] quem *A* re^cto *A* 5 surgit *Klappius*] cadit *A* scandit *Baehrens*

Non iste humano dicatur nomine natus:
Hunc potius gryphum proprium vocet Africa circo.

328

De laude aurigae prasini

Iectofian prasino felix auriga colore,
  Priscorum conpar, ars quibus ipsa fuit. *p. 171*
Suetus equos regere [et] metas lustrare quadrigis
  Et quocumque velis ducere frena manu.
Non sic Tantalides humero stat victor eburno;
  Vna illi palma est, at tibi multa manet.

329

In eum qui foedas amabat

Diligit informes et foedas Myrro puellas;
  Quas aliter pulcro viderit ore, timet.
Iudicium hoc quale est oculorum, Myrro, fateri,
  Vt tibi non placeat Pontica, sed Garamas!
Iam tamen agnosco, cur tales quaeris amicas:
  Pulcra tibi numquam, sed dare foeda solet.

330

De simiis canum dorso inpositis

Reddita post longum Tyriis est mira voluptas,
  Quem pavet ut sedeat simia blanda canem.

7 semine *Maehlyus* 8 grifum probriũ *A* grillum *Schubertus* uocat *α*

328. 1 Iectofianẗ *A m. pr.* 2 conparar · squib; *A* 3 ęquus *A* et *add. α* 5 humero *A* (*sic*) 6 palmę st *A* stat *α*

329. fędas *ex* fedas *corr. A* 1 pellas *A* 2 alitet *A* suaui et *conicio* uident *A*, *corr. a* 3 Indicium *A* fatere *A*, *correxi* 4 Poenica *Petschenig* 5 quur *A* 6 sed *A* se *Burm.* potest *a* potes *A* solet *Baehrens*

330. dorsum *A* 1 tiriis *A* 2 pauit *A*

Quantum magna parant felici tempora regno,
Discant ut legem pacis habere ferae!

331

De partu ursae

Lambere nascentis fertur primordia prolis
Vrsa ferox, placido cum facit ore genus.
Expolit informes labris parientibus artus
Et pietas subolem rursus amore creat.
Attrito truncum formatur corpore pignus,
Ut sculpendo facit crescere membra faber.
Officium natura suum permisit amanti:
Formam post uterum lingua magistra parit.

332

De laude horti Eugeti

Hortus, quo faciles fluunt Napaeae,
Quo ludunt Dryades virente choro,
Quo fovet teneras Diana Nymphas, *p. 172*
Quo Venus roseos recondit artus,
Quo fessus teretes Cupido flammas
Suspensis reficit liber pharetris,
Quo se Laconides ferunt puellae,

3 Quanto *A, corr. Meyerus* felice *A, corr. m. recens*
331. 2 *num* placidum? 3 parentib; *A, corr. a* 5 Atrito *A* pignus *i. e. suboles* 6 Ut *Klappius* Dum *A* 8 pos *A* pauit *A, corr. a*
332. ortus *A* Euageti *Burm.* Euangeli *α* 1 napeę *A* 2 driades *A* uiretque Chloris *α, Leid. mg.* choro uirente *Baehrens, sed cf. quae dixi p.* 247 3 fouet *Heinsius* sobit *A* sopit *Petschenig!* nimfas *A* 4 Quu *A, corr. A*[1] 5 teredes *A* 6 Suspensus *A* liber *A* puer *α, Leid. mg.* faretris *A* 7 Quos elacodes (ni above co; es *ex* is *corr.*) *A, cf. Plato Legg. VII* 806 *a, all.* Quo sese Aonides *Burm.* Heliconiades *Salmasius* ferunt se Heliconides *L. Muellerus. Musarum locus hic nullus. Petschenig confert Aen. I* 498

Cui numquam minus est amoena frondis,
Cui semper redolent amoma verni,
Cui fons perspicuis tener fluentis
Muscoso riguum parit meatu,
Quo dulcis avium canor resultat:
. . . .
Quidquid per varias refertur urbes,
Hoc uno famulans loco subaptat.

333

De tablista furioso quasi tesseris imperante

Ludit cum multis Vatanans, sed ludere nescit,
  Et putat imperio currere puncta suo.
Sed male dum numeros contraria tessera mittit,
  Clamat et irato pallidus ore fremit.
Tum verbis manibusque furens miserandus anhelat,
  De solitis faciens proelia vera iocis.
Effundit tabulam mensam subsellia pyrgum
  Perditaque Harpyacis aera rapit manibus.
Hic si forte unam tabulam non arte sed errans
  Vicerit aut aliam, nil bene dante manu,
Mox inflat venas et †pallida guttura tendit
  Plusque furit vincens, quam superatus erat.
Non iam huic ludum sapientum calculus aptet
. . . .

9 amoma *Baehrens* amoena *A* 10 fr$\overset{n}{o}$s *A m. pr.* fons *α* 11 riguus *A*, *correxi* parit *i. e. facit* salit *Burm.* prurit *α* 22 resultans *A* -ltat *Burm. et, lacunam statuens, Baehrens* 13 per urias referret *A* uarias *a* Tyrias *Baehrens* 14 ministrat *a* subaptat *A*

333. inperantē *A* 1 Vatanas *Salmasius* 2 pudat *A* cuncta *olim uolui* 3 mitte *A* 4 et] pt *A* 5 Tuum *A* anelat *A* 7 Effandit *A* mensa subselia pirgū *A* 8 arpia · cisera rapit *A* 11 et raucida *Baehrens* 13 Iam non *Baehrens poetam ipsum emendans* huic cludum *A* *post* 13 *nulla lacuna in A*

334

De venatore picto in manibus oculos habente

Docta manus saevis quotiens se praebuit ursis, *p. 173*
Numquam fallentem tela dedere necem.
Hinc etiam digitis oculos pictura locavit,
Quod visum frontis provida dextra tulit.

335

Aliter unde supra

Venatori oculos manibus pictura locavit
Et geminum egregia lumen ab arte manet.
Hic quocumque modo venabula fulgida pressit,
Signatum veluti contulit exitium.
Naturae lucem vicerunt fortia facta:
Iam visus proprios coepit habere manus.

336

In aurigam effeminatum numquam vincentem

Praecedis, Vico, nec tamen praecedis,
Et quam debueras tenere partem,
Hac mollis misero teneris usu.
Vmquam vincere possis ut quadrigis,
Corruptor tibi sit retro ponendus.

337

De paranympho delatore, qui se ad hoc officium omnibus ingerebat

Hermes cunctorum thalamos et vota pererrat,
Omnibus ac sponsis pronubus esse cupit.

334. habentem *A* 1 sebis *A* 2 telated^{de}ere *A m. pr.* 4 tullit *A*

335. ude supra *A* 2 *num* nitet? micat *Schubertus* 3 rexit *Maehly* 4 contullit exidiū *A* excidium *α, correxi* 5 Nuture *A* 6 proprius cępit *A*

336. 1 Precedis *A* Procedis *Meyerus. Ambigue dictum: Ire pergis, nec tamen ceteros superas* 3 Hac *α* Ac *A* misera *A, corr. Burm.*

337. paranimfo *A* 2 ponsis *A*

Hunc quisquam [si] forte velit contemnere dives,
Mox eius famam rodit iniqua ferens.
Nec tutum obsequium nuptis: famulatur, amicis
Indicet ut potius, quae videt, ille nocens.
Non sua sortitur, te qui facit auspice vota,
Sed tua; cui multum conferet, ut taceas.

338

De funere mulieris formosae, quae litigiosa fuit

Gorgoneos vultus habuit Catucia coniunx:
Haec dum pulcra foret, iurgia saepe dabat. *p. 174*
Fecerat atque [suum] semper rixando maritum,
Esset ut insano stultius ore tacens.
Et quotiens illam trepido cernebat amore,
Horrebat, tamquam vera Medusa foret.
Defuncta est tandem, haec iurgia ferre per umbras
Cumque ipsa litem reddere Persephone.

339

De duobus qui se conpedibus, quibus vincti erant, ceciderunt

Conpedibus nexi quidam duo forte sedebant
Criminis ob causam carceris ante fores.
Hi secum subitae moverunt iurgia rixae;
Ebrietatis opus gessit iniqua fames.
Nec caedem pugnis aut calcibus egit uterque:
Vincla illis telum, vincla fuere manus.

3 si *add. α*, *Heinsius* 4 serens *Baehrens* 5 Nec tutum *idem* Nec purum *A* nuptis *scripsi* : notis *A*. *recte ni fallor interpunxi* 6 uidit *A* nocens *Baehrens* uolens *A* 7 te *Heinsius* ę *A* 8 taces *A*

338. 1 Gorgoneus *A* coniux *A* 3 adq; *A* suum *add. α* rixandũ mantũ *A* 4 iste timore *Baehrens* 5 illa *A* 6 Horrebat *Maehly* Hęrebat *A* mętusa *A* 8 persenecem *A* (necem *e glossa syllabarum φονη ortum puto*), *corr. Heinsius*

339. 1 forti *A* 4 Et uirtutis opus *a* 5 eregit *A*

Nemo truces posthac debet pavitare catenas,
  Si reus e poenis ingerit arma suis.

340

De causidico turpi, qui concubam suam Charitem vocabat

Esset causidici si par facundia nervo,
  Impleret cuncti viscera negotii.
At tamen invigilat causis, quae crimina pandunt:
  Cum Veneris famula iure Priapus agit.

341

In ministrum regis, qui alienas facultates vi extorquebat

Bella die noctuque suis facit Eutychus armis,
  Divitias cunctis e domibus rapiens.
Huic si forte aliquis nolit dare sive repugnet,
  Vim facit et clamat, regis habenda, nimis.
Quid gravius hostis, fur aut latrunculus implet,
  Talia si dominus atque minister agit?

342

De eodem aliter *p. 175*

Cum famulis telisque furens penetralia cuncta
  Eutychus inrumpit divitiasque rapit.

7 trucis *A* debit *A* 8 e pęnis *A*. *num* inuenit?
340. caritẽ *A* 1 causitici *A* 2 Implere *A* 3 At *a* Ut *A* 4 Cum V. famula (*sc. Charite*) *Klappius* Dum V. fabulã *A* famulum *Burm.* priab; *A*
341. *Hoc et c.* 342 *anno* 532 *scripta sunt* (*Schubertus*) 1 nocteq; *A* euticus *A* 2 cuncti · sed omnib; *A*, *corr. a* 3 sibiue *A*, *corr. a (ut uidetur)* 4 minis *a* nimis *A i. e. clamat magna uoce, omnia putanda esse regis* 5 hostes fura · ut *A* 6 sic *A* adq; *A*
342. 2 euticius *A* di(ci)uias *A m. pr.*

Hunc nullus vetat ire parens, non forsan amicus;
Deterior precibus redditus ille manet.
Quae sunt ergo manus aut ferrea tela ferenda,
Quisve aries talem quodve repellat opus?
Huic si nemo potest ullas opponere vires,
Obvia sint illi fulmina sola dei!

343

In eum qui, cum senior dici nollet, multas sibi concubas faciebat et . . .

Accusas proprios cur longo ex tempore canos,
Cum sis Phoenicis grandior a senio,
Et quotiens tardam quaeris celare senectam,
Paelicibus multis te facis esse virum?
Incassum reparare putas hac fraude iuventam;
Harum luxus agit, sis gravis ut senior.

344

Item in supra scriptum, quod se mori numquam diceret

Quantum tres Priami potuissent vivere mundo
Aut quantum cornix atque elefans superest,
Tantam dum numeres longaeva aetate senectam,
Te numquam firmas Tartara posse pati
Et credis Lachesim numquam tua rumpere fata
Aeternoque putas stamine fila trahi.
Quamvis tarda, tibi veniet mors ultima tandem,
Cum magis oblitus coeperis esse tui.

4 manet (*quamuis u.* 3 *abire iussus*) *A* 7 nẽo poest *A*
343. cum *Baehrens* ut *A* quod *olim scripsi* faciebat et orrebat senex uocari *A* 1 probrius quur *A* 2 Phoenicis *Ziehen cf. Ilias* 9, 607 phoenicis *edd.* fenicis *A* 4 Pelicib; *A* 5 iubentũ *A* 6 aut sen'or *A* ut *L. Muellerus* senio *Baehrens* senior *i. e. dominus*
344. Item iss̄ quod *sqq. A; correxi* ut supra, quod *edd. pr.* 2 adq; helefans *A* 3 dum *A. num* cum? longeba *A* 4 formas *A, corr. a* 5 lacessim *A* 6 stamina *A* trai *A* 8 ceperis *A*

Nam poena est potius morbis producere vitam;
  Quod non semper habes, tristius, esse diu, est.

345

Epitaphion de filia Oageis infantula

Heu dolor! est magnis semper mors invida fatis, *p. 176*
Quae teneros artus inimico sidere mergit!
Damira hoc tumulo regalis clauditur infans,
Cui vita innocua est quarto dirupta sub anno.
Quam facile offuscant iucundum tristia lumen!
Nemo rosam albentem, fuerit nisi quae bona, carpit.
  Haec parvam aetatem cuncta cum laude ferebat.
Grata nimis specie, verecundo garrula vultu
Naturae ingenio modicos superaverat annos.
Dulce loquebatur, quidquid praesumpserat ore,
Linguaque diversum fundebat mellea murmur,
Tamquam avium verna resonat per tempora cantus.
  Huius puram animam stellantis regia caeli
Possidet et iustis inter videt esse catervis.
At pater Oageis, Libyam dum protegit armis,
Audivit subito defunctam funere natam.
Nuntius hic gravior cunctis fuit hostibus illi,
Ipsaque sub tali flevit Victoria casu.

346

B. III 14.
M. 916.

De amphitheatro in villa vicina mari fabricato

Amphitheatrales mirantur rura triumphos
  Et nemus ignotas cernit adesse feras.

10 tritius *A*

345. Epitafion *A* 1 est *scripsi* et *A* inuita *A* 2 artos *A* 3 hic *A*, *sed cf.* 354, 10 hoc *α* 5 tristicia *A* 8 ca^r^rula *A* 12 uernaresolet *A*, *correxi* (resonet *Klappius*) verna ire solet *Baehrens* 15 libiam *A* 18 *Victoriam uel potius angelum in monumento sepulcrali insculptam putat Ziehen*

346. anfiteatro *A* De amphitheatro uicino mari *S*, *rell. omissis. Petronio dant c.* 346—349 *edd. post Binetum* 1 Anfiteatrales *A* triumfos *A* 2 Et Thetis *Baehrens* igneas *A*

Spectat arando novos agrestis turba labores
Nautaque de pelago gaudia mixta videt.
Fecundus nil perdit ager, plus germina crescunt,
Dum metuunt omnes hic sua fata ferae.

347

De sigillo Cupidinis aquas fundentis B. I 29. M. 587.

Igne salutifero Veneris puer omnia flammans
Pro facibus proprias arte ministrat aquas.

348

De Neptuno in marmoreo alveo aquas fundente B. I 16. M. 571.

Quam melior, Neptune, tuo sors ista tridente est: *p. 177*
Post pelagus dulces hic tibi dantur aquae!

349

De puteo cavato in monte arido B. III 25. M. 176.

Hunc quis non credat ipsis dare Syrtibus amnes,
Qui dedit ignotas viscere montis aquas?

350

De aquis calidis Cirnensibus (B. etiam III 32.)

Ardua montanos inter splendentia lucos
Culmina et indigenis nunc metuenda feris,

insignes *S* indigenas *uel* ingenitas *Heinsius* ignotas *Burmannus* 3 nobos *A* laborē *A* 4 iuxta *S* iusta *Pithoeus* uidit *A* 5 Foec. *Binet* 6 mętunt *A* sontes *Baehrens!*

347. 1 solutifero *A* 2 proprias *S* probrias artes *A* properas *Heinsius* propriis *Meyerus* propria arte *Baehrens*

348. in marmorē calido *A* in marmoreo alueo *Baehrens* De N. marmoreo a. f. *S* fundentes (s *del. m. rec.*) *A* 1 tuos *A* tridenti *A* est *om. S* 2 heic *Binetus* (*ex S?*) *Oceanum uel Fluuium aliquem falso pro Neptuno habitum putat Ziehen*

349. De puteo excauato in montis iugo *S* 1 Quis hunc *A* sirtib; *A* 2 uisceri *A* uisere *S*

350. Cernensibus *A, corr. Meermannus*

Cum deserta prius solum nemus atra tenebat
Tetraque inaccessam sederat umbra viam:
Qua vos laude canam quantoque in carmine tollam,
In quibus extructa est atque locata salus?
Hic etiam ignitus tepet ad praetoria fervor,
Plenior et calidas terra ministrat aquas.
[Quis sterilem non credat humum? fumantia vernant
Pascua, luxuriat gramine cocta silex.]
Innocuos fotus membris parit intima tellus
Naturamque pio temperat igne calor.
[Et cum sic rigidae cautes fervore liquescant,
Contemtis audax ignibus herba viret.]

351

De sententiis septem philosophorum distichi

Solon praecipuus, fertur qui natus Athenis,
Finem prolixae dixit te cernere vitae.

Chilon, quem patria egregium Lacedaemona misit,
Hoc prudenter ait, te ipsum ut cognoscere possis.

Ex Mitylenaeis fuerat qui Pittacus oris,
Te, ne quid nimis ut cupias, exquirere dixit.

3 Cum *scripsi* Quo *A* Quae *Klappius* Qua *Burm.* solo nemos tutra *A* nemo lustra *α* atra *Maehlyus* acra *Baehrens* alta *olim ego* antra *Burm.* tenebant *idem* 4 fecerat *Burm.* uiam *Burm.* uem *A* inaccessa . . uia *olim scripsi, sed cf.* 312, 4; 330, 2 5 Quas uos *A* 6 extruco (u *ex* o) est adq; *A* 7 Haec *Oudendorp.* ignota stupet *A, corr. Froehner* ferbor *A* 8 et *a* ex *A* *u.* 9. 10. 13. 14 *ex Claudiani carmine de Apono u.* 19—22 *sumpti sunt. Eos primus damnauit Heinsius* 9 Qui *A* 10 culta *α* 11 potus *α* 13 rigite *A* ferbore *A* 14 erba *A*

351. sentenciis *C, in quo fol.* 2 *et* 114 *extat* philosoforũ *A* distici *add. A, om. C bis* 1 praecipuus *C bis* -uis *A* 2 te] se *C bis* 3 cilon *A* cilo *C* 2 chilo *C* 114 patri. et egregiũ lacetemona *A* lacedemonia *C* 114 4 cognucere *A* 5 mitileneis *AC bis* fueerat *A* pittagus *A* pitacus *C* 114 6 Tu ne *Burmannus, recte?*

Thales ingenio sapiens Milesius acri
Errorem in terris firmat non caelitus esse.

Inde Prienaea Bias tellure creatus p. 178
Plures esse malos divina voce probavit.

Vrbe Periander genitus, cui fama Corintho est,
Omnia constituit tecum ut meditando revolvas.

Cleobolus, proprium clamat quem Lindia civem,
Omne, inquit, magnum est, quod mensura optima librat.

352

De Ianuario mense

Lucifer annorum et saeclis, Sol, Iane, secundus
. . . .
Est rota certa tui tecum sine fine laboris;
Itque reditque tibi, quidquid in orbe venit.
Omnia perpetuis praecedis frontibus ora;
Quae necdum venient quaeve fuere vides.

353

De Olympio venatore Aegyptio

Grata voluptatis species et causa favoris,
Fortior innumeris, venator Olympie, palmis,

7 Tales *AC* 2 agri *AC* 2 agro *C* 114 8 Terrorem *C bis* terrris *A* 9 pirinea *AC* 2 prianea *C* 114 10 Pluris *C* 114 malus *A* 11 periandres *AC* 2 periander *C* 114 chorinto *C* 2 corinto *A* 12 meditanda *C* 114 13 Cleubulus *Mueller* Clēŏbŏlus *Luxorius!* probriū *A* lidia *AC* 2 cepem *A* cidem *C* 114 14 Omnem *A* inquid *AC* 2 m̄sura *C* 2 obtima *A*

352. 1 *fortasse* saecli? *Heinsium sequor* es . . sequendus *Klappius* et caeli *Maehly* seclis sol lane *A* nate *α* secundis *Burm.* *post* 1 *nullum spatium in A* 3 Est *scripsi* Tu *A* It . . circum *Klappius* nota *Buechelerus* tę · cum *A* 4 Idq; *A* 6 necdum *A*] demum *Buechelerus* queue *A*

353. olimpo *A* 1 Grada *A* faboris *A* 2 Fortior *A*] Gratior *Maehly, num recte? an* pōtior? olimpię *A*

Tu verum nomen membrorum robore signas,
Alcides collo scapulis cervice lacertis,
Admirande audax velox animose parate.
Nil tibi forma nocet nigro fuscata colore.
Sic ebenum pretiosum atrum natura creavit,
Purpura sic †magno depressa in murice fulget,
Sic nigrae violae per mollia gramina vernant,
Sic tetras quaedam conmendat gratia gemmas,
Sic placet obscuros elefans inmanis ad artus,
Sic turis piperisque Indi nigredo placessit.
Postremum tanto populi pulcrescis amore,
Foedior est quantum pulcher sine viribus alter.

354

In epitaphion supra scripti Olympii

Venator iucunde nimis atque arte ferarum *p. 179*
Saepe placens, agilis gratus fortissimus audax,
Qui puer ad iuvenes dum non advixeris annos,
Omnia maturo conplebas facta labore.
Qui licet ex propria populis bene laude placeres,
Praestabas aliis, ut tecum vincere possent.
Tantaque mirandae fuerant tibi praemia formae,
Vt te post fatum timeant laudentque sodales.

3 uero *A, corr. Klappius* 5 Admirandi *A* 6 Nihil *A* fugata *A, corr. L. Muellerus* fucata *α* ibenũ · pręciosas . uenatura creabit *A, corr. Baehrens* pretiosa Syenae terra *Hauptius* pretiosa sibi *α* ℞ (*i. e. 'requirendum'*) *A in marg.* 8 magno *A* nigro *Hauptius et Klappius;* caeco *malim.* depressa *A* -nsa *Schubertus* 9 grauia *A* 10 tetras *A* atras *Hauptius et Klappius, sed uide c.* 350, 4 11 elefans *sic A* ad *scripsi* (*cf.* 354, 12) an *A* in *uulgo* 12 indigni credo placessit *A, corr.* (*sed* placescit) *a. Ad* placessit *cf. Woelfflin. Arch.* 1, 515 13 pulcresis *A* florescis *Baehrens* 14 Fędior *A* pulcer *A*

354. In epitafion ss olimpi *A* 1 adq; *A* arti *A* apte *L. Mueller* 2 sagillis gradus *A* 3 iubenes *A* adunxeris *A, corr. Klappius* 5 Quę *A* populis *om. A, add. in mg. manu saec. fere XII* ('manu semiantiqua' *mg. cod. Leid.*) 6 te non *Petschenig* 8 laudesq; *A, recte?*

Heu nunc tam subito mortis livore peremtum
Iste capit tumulus, quem non Carthaginis arces
Amphitheatrali potuerunt ferre triumpho!
Sed nihil ad Manes hoc funere perdis acerbo:
Vivet fama tui post te longaeva decoris
Atque tuum nomen semper Carthago loquetur.

355

De Chimaera aenea

Aeris fulgiduli nitens metallo
Ignes pertulit, ante quos vomebat,
Et facta est melior Chimaera flammis.

356

De statua Veneris, in cuius capite violae sunt natae

Cypris †candenti reddita marmore
Veram se exanimis corpore praebuit:
Infudit propriis membra caloribus,
Per florem in statuam viveret ut suam.
Nec mendax locus est: qui violas feret,
Servabit famulas inguinibus rosas.

357

In caecum, qui pulcras mulieres tactu noscebat

Lucis egenus, viduae frontis,
Iter amittens, caecus amator

9 libore *A* 10 tumulos *A* harthaginis *A* 11 Anfiteatrali *A* 13 Viuit *A* longeba *A* 14 adq; *A* carthago *sic A*

355. cymera *A* 1 fulgidi *A, corr. Burm.* 2 pertullit artes *A* ante *Burm.* mouebat *A, corr. Maehly* (*cf. Il.* 6, 182) 3 cymera *A*

356. 1 candidulo *a* 3 probriis *A* coloribus *A, corr. L. Muellerus* 4 *num* in statua . . sua? 5 qui uiole forent *A* uiolas ferat *Salmasius* feret *ego* fovet *Maehly. Possis etiam* quo uiolae flŏrent

357. nuscebat *A* 1 ęginus *A* 2 cęco *A*

Corpora tactu mollia palpat
Et muliebres iudicat artus, *p. 180*
Nivei cui sit forma decoris.
Credo quod ille nolit habere
Oculos, per quos cernere possit,
Cui dedit plures docta libido.

358

In philosophum hirsutum, nocte tantum cum puellis concumbentem

Hispidus tota facie atque membris,
Crine non tonso capitis verendi,
Omnibus clares Stoicus magister.
Te viris tantum simulas modestum
Nec die quaeris coitum patrare,
Ne capi possis lateasque semper;
Fervidus sed cum petulante lumbo
Nocte formosas subigis puellas.
Incubus fies subito per actus,
Qui Cato dudum fueras per artes.

359

De catula sua brevissima, ad domini sui nutum currente

Forma meae catulae brevis [est], sed amabilis inde,
Hanc totam ut possit concava ferre manus.
Ad domini vocem famulans et garrula currit,
Humanis tamquam motibus exiliens.

6 illos *Meyer* 7 posset *A* *u.* 6 *et* 8: *cf. quae dixi p.* 247

358. filosofum *A* 1 Ispidus *A* facię adq; *A* 4 Te *edd.*] De *A* tantum *specie simulas, non re praebes* modetũ *A* 6 Nec capi *A* 7 Feruitus *A* 9 actũ *A*, *corr. Burm.* 10 artus *A*, *corr. Burm.* actus *α* astus *Baehrens*

359. dñi *A* cañentẽ *A*, *corr. Burm.* 1 est *α*, *om. A* 2 concaba *A* 3 dñi *A* 4 motibus *uulgo* montib; *A* nutibus *Baehrens*

Nec monstrosum aliquid membris gerit illa decoris;
  Omnibus exiguo corpore visa placet.
Mollior huic cibus est somnusque in stramine molli,
  Muribus infensa est, saevior atque catis.
Vincit membra nimis latratu fortia torvo;
  Si natura daret, posset ab arte loqui.

360

De pardis mansuetis, qui cum canibus venationem faciebant

Cessit Lyaei sacra fama numinis *p. 181*
Lynces ab oris qui subegit Indicis.
Curru paventes duxit ille bestias
Mero gravatas ac minari nescias
Et quas domarent vincla coetu garrulo.
Sed mira nostri forma constat saeculi,
Pardos feroces saeviores tigribus
Praedam sagaci nare mites quaerere
Canum inter agmen et, famem doctos pati,
Quidquid capessunt, ore ferre baiulo.
O qui magister terror est mortalium,
Diros ferarum qui retundit impetus,
Morsum repertis ut cibis non audeant!

7 cyb; *A* 8 adq; cattis *A* catus *Baehrens* 9 nimis *Meyerus* imis *A* animis *Duebnerus* levis *olim scripsi* forcia turba *A* Phocida toruo *Duebnerus* turbae *Doehnerus* 10 dare *A* possit *A*, *corr.* *A*[1]

360. uenatione faciebat *A* 1 liei *A* nominis *A*, *corr.* *Schubertus* 2 linces *A* 3 Curra pabentes *A* 4 grabatasagminari *A* ac minari *Meyerus* 5 domaret *A* cetu ga[r]rulo *A* 6 fama *Meyerus* 7 seuiore *A* 8 Qui praedam *A* 9 famen *A* 10 capessent *A* 11 qui *Klappius* quod *A* (quot *Roenschius* quam *uel* quis *Meyerus*) 13 Morsu repertis et cibis non audeant *A* Morsum *Klappius*. Morsu repertos ut cibos non adpetant *Burmannus*. *Uersum deesse putat Meyerus*

361

In psaltriam foedam

Cum saltas misero, Gattula, corpore
Nec cuiquam libitum est, horrida, quod facis,
Insanam potius te probo psaltriam,
Quae foedam faciem motibus ingraves
Et, dum displiceas, quosque feras iocos.
Credis, quod populos cymbala mulceant?
Nemo iudicium tale animi gerit,
Pro te ut non etiam gaudia deserat.

362

Item de ea, quod ut amaretur praemia promittebat

Qui facis, ut pretium promittens, Gattula, ameris?
  Da pretium, ne te oderis ipsa simul!
Praemia cur perdis? cur spondes munera tantis?
  Accipe tu pretium, ne mihi dona feras!
Non est tam petulans pariterque insanus amator,
  Qui te non credat prodigiale malum.
Sed si forte aliquis moechus surrexit ab umbris, *p. 182*
  Cui talis placeas, huic tua dona dato.

361. In spaltriam fedam *A* 1 cattula *Duebnerus* garrula *α* 2 libitum *Burm.* libido *A* 3 puto *Maehlyus* spaltriã *A* 4 faciem · quę *A* ingrabas *A* ingrauas *uulgo* 5 displices *A* 6 populo *A* populum *α* 7 talem *A* 8 pro te *i. e. apud te, te uisa* ut *om. Burm.* non *A*] nota *Baehrens* gaudia d. *i. e. cymbala fugiat* deserant *A*

362. 1 Qui *scripsi* Quid *A* Cui *L. Mueller* pręcium *A* promitts *A, corr. A*[1] poscendo garrula *α* amens *A, corr. a* 2 uiderit ille *L. Mueller* 3 spondis *A* tanta *olim scripsi* 4 pręcium *A* 5 pedulans *A* amat *A* or^{gi} *add. a* 6 prodiale *A* (gi *add. man. antiquissima*) 7 mecus *A*

363

In ebriosam et satis meientem

Quod bibis [et] totum dimittis ab inguine Bacchum,
  Pars tibi superior debuit esse femur.
Potabis recto (poteris, Follonia!) Baccho,
  Si parte horridius inferiore bibas.

364

(B. etiam III 222.)

In mulierem pulcram castitati studentem

Pulcrior et nivei cum sit tibi forma coloris,
  Cuncta pudicitiae iura tenere cupis.
Mirandum est, quali naturam laude gubernes,
  Moribus ut Pallas, corpore Cypris eas.
Te neque coniugii libet excepisse levamen,
  Saepius exoptas nolle videre mares.
Haec tamen est animo quamvis exosa voluptas:
  Numquid non mulier conparis esse potes?

365

De eo qui cum Burdo diceretur filiae suae Passiphaae nomen inposuit

Disciplinarum esse hominem risusque capacem,
  Quod nulli est pecudi, dixit Aristoteles.

363. ebriosas *A* 1 et *add. a* demittis *Burm.* 2 supernor *A* 3 potaris *A* potabis *ego* Fullonia *α* 4 inferius horridiore *α*

364. castitatis *A* Item *inscribit S* (*post c.* 703—705); *inscr. om. Petronii ed. Patissoniana p.* 164 1 Pulchrior *Binetus* 3 lege *Patissonius* gobernes *A* 4 corpore[i]seas *A* corpore Cypris eas *S* Cypris eas *manus recentior in mg. A* 5 iuuat . . ligamen *Baehrens* excipisse *A* 6 exoptans *AS, em. Burmannus* 8 cum paris *Sa* con paris *A*

365. passife *A* 2 es pecodus *A, corr. a* pecudis *Baehrens*

Sed [cum] Burdo homo sit, versum est sophismate verum:
  Nam et ridere solet vel ratione viget.
Surrexit duplex nostro sub tempore monstrum,
  Quod pater est burdo Passiphaeque redit.

366

De laude rosae centumfoliae

Hanc puto de proprio tinxit Sol aureus ortu
  Aut unum ex radiis maluit esse suis.
Sed si etiam centum foliis rosa Cypridis extat,
  Fluxit in hanc omni sanguine tota Venus.
Haec florum sidus, haec Lucifer almus in agris, *p. 183*
  Huic odor et color est dignus honore poli.

367

De statua Hectoris in Ilio, quae videt Achillem et sudat

Ilion in medium Pario de marmore facti
Stant contra Phrygius Hector vel Graius Achilles.
Priamidae statuam sed verus sudor inundat
Et falsum fictus Hector formidat Achillem.
Nescio quid mirum gesserunt Tartara saeclo:
Credo quod aut superi animas post funera reddunt
Aut ars mira potest legem mutare barathri.

3 cum *a*, *om. A* sofismate uerus *A* 4 uel (*i. e. et*) *A* et *Meyer* 6 passifęq; *A*

366. 1 orto *A* ortu *a* 2 unam *A* malluit *A* 3 Sed *A* Vel *Baehrens* centu *A* centum etiam *a*, *fort. recte* 4 hac *A* hanc *Meyerus* omnis *A* omni *Boissonadius* 5 almũ *A*

367. *in inscriptione* illio *A* 2 frigius *A* 3 Priamites *A* Priamidae *Petschenig* -idis *a* 4 fiñctus *A m. ut uidetur pr.* 5 sello *A*, *corr. a* cesserunt — caelo *Klappius* 6 superis animas *A* animas superi *L. Muellerus. Sed hiatus tolerandus est. 'Aut dei aut ars uiuificant mortuos'* 7 potest *corr. ex* posst *A m. pr.* uaratri *A*

Sed si horum nihil est, certe exstat marmore Hector
Testaturque suam viva formidine mortem.

368

De muliere Marina vocabulo

Quidam concubitu futuit fervente Marinam.
  Fluctibus in salsis fecit adulterium.
Non hic culpandus, potius sed laude ferendus,
  Qui memor est Veneris, quod mare nata foret.

369

De horto domni Oageis, ubi omnes herbae medicinales plantatae sunt

Constructas inter moles parietibus altis
  Hortus amoenus inest aptior et domino.
Hic vario frondes vitales semine crescunt,
  In quibus est Genio praemedicante salus.
Nil Phoebi Asclepique tenet doctrina parandum:
  Omnibus hinc morbis cura sequenda placet.
Iam puto, quod caeli locus est, ubi numina regnant,
  Cum datur his herbis vincere mortus onus.

370

De pica, quae humanas voces imitabatur

Pica hominum voces cuncta ante animalia monstrat
  Et docto externum perstrepit ore melos. *p. 184*

8 orum nichil *A* certus stat *A* certe *Baehrens* exstat (*i. e. uiuit*) *scripsi* marmores lectos *A* marmore *Baehrens* marmoris Hector *a*

368. 1 concubito *A* ferbente *A* 2 insulsis *A, corr. a*

369. De orto *A* erbe *A* 2 ortus *A* 3 uarios fondis uitali *A, correxi* 5 febi *A* tenet *i. e. retinet, non permittit* 6 secunda patet *L. Muellerus* 7 cęlicolus est (o *ex* u *corr.*) *A, corr. Meyerus* regnat *A* 8 erbis *A* opus *Baehrens*

370. piga *A* 1 ante *Klappius* que *A* 2 doctas *A* docto *Burm.* ternum *A, correxi* tenerum *L. Mueller*

Nec nunc oblita est, quidnam prius esset in orbe:
Aut haec Picus erat aut homo rursus inest.

371

De rustica in disco facta, quae spinam tollit de planta Satyri

Cauta nimis spinam Satyri pede rustica tollit,
Luminibus certis vulneris alta notans.
Illam panduri solatur voce Cupido,
Inridens, parili teste carere virum.
Nil falsum credas artem lusisse figuris:
Viva minus speciem reddere membra solent.

372

De colocasia herba in tecto populante

Nilus quam riguis parit fluentis,
Extendens colocasia †eorum
Ramos, per spatium virens amoenum,
Haec nostris laribus creata frondet.
Naturam famulans opella vertit,
Plus tecto ut vigeat, solet quam horto.

373

De eo qui podium amphitheatri saliebat

Amphitheatralem podium transcendere saltu
Velocem audivi iuvenem, nec credere quivi

3 orbẽ *A*

371. saturi *A* 1 spina saturi *A* 3 Illum pandorii soletur *A*, *corr. Burm. num* pandur(a)e? 4 parili teste carere *Burm.* pariete teste gemere *A* dolere *Froehner* 5 figuras *A. corr. Burm.* 6 re^d^dere *A* solet *A*

372. erba *A. num* pullulante? 1 quam *Burm.* quod *A* 2 colocas eorum *A* colocasia ampliores *Burm.*, *fort. recte* 4 frondit *A* 5 opella *scripsi* opaca *A* 6 Pluc *A* quam in *Burm.* orto *A*

373. De̊o *A* potium amphiteatri *A* 1 Amphiteatralem *A*

Hunc hominem, potius sed avem, si talia gessit.
Et posui huic, fateor, me Dorica vina daturum,
Conspicere ut possem tanti nova facta laboris.
Aspexi victusque dedi promissa petenti
Atque meo gravior levis extitit ille periclo.
Non iam mirabar sumtis te, Daedale, pinnis
Isse per aetherios natura errante meatus:
Hunc magis obstipui, coram qui plebe videnti
Corpore, non pinnis, fastigia summa volavit. *p. 185*

374

De Diogene picto, ubi lascivienti menetrix barbam evellit et Cupido mingit in podice eius

Diogenem meretrix derisum Laida monstrat
Barbatamque comam frangit amica Venus.
Nec virtus animi nec castae semita vitae
Philosophum revocat, turpiter esse virum.
Hoc agit infelix, alios quo saepe notavit.
Quodque nimis miserum est: mingitur archisophus.

375

De catto qui, cum soricem maiorem devorasset, apoplexiam passus occubuit B. V 163. M. 1094. (B. IV 425.)

Inmensi soricis cattus dum membra vorasset,
Deliciis periit crudior ille suis.

3 podiū· sed abem *A* geret *A* gessit *ego* gerat *α* uera *L. Muellerus* certa *Klappius* 4 Et] Sed *A* 5 possim *A* possem *Meyerus* 6 Aspexit *A* 7 adq; *A* 8 mirabar *olim edd.* mirabor *A* 9 Hise per eterios *A* 10 pleue *A* 11 non *a*] cum *A*, ceu *Baehrens*

374. cui *α* lascibienti menetris *A* menetrix *uulgaris forma* (*cf. Nonius p.* 432); *cf. Woelfflini Archiv.* 3, 539 uellit *uulgo* mingenti in codice *A, corr. a* 1 Diogene *A* densū *A* 2 frangit *i. e. euellit* 4 Filosofū *A* fortiter *Klappius* 5 quod saepe uocauit *A, corr. Muellerus* 6 miseru *A, corr. a* artis opus *A* archisofus *Froehnerus* inter opus *Baehrens*

375. gatto *A* aplescia *A* occupuit *A* 1 gattus *A*

Pertulit adsuetae damnum per viscera praedae;
Per vitam moriens concipit ore necem.

376

B. ad Lux. 85.
M. 290.
B. IV 426.

FLORENTINI

In laudem regis

Regia festa canam sollemnibus annua votis.
Imperiale decus Thrasamundi gloria mundi,
Regnantis Libyae. toto sic clarior orbe
Sol radiante micans cunctis super enitet astris.
In quo concordant pietas prudentia mores
Virtus forma decus animus sensusque virilis,
Invigilans animo sollers super omnia †sensus.
Sed quid plura moror? vel quo me ad devia ducam?
Solus habet, toto quidquid praefertur in orbe.
Parthia quot radiat sublimibus ardua gemmis,
Lydia Pactoli rutilas quot sulcat harenas,
Vellera quot Seres tingunt variata colore,
Regnantum meritis pretioso praemia dantes
Tegmine, quo fulgent admisto murice vestes, *p.186*
Africa quot fundit fructus splendentis olivae,
Et si quid tellus gignit laudata per orbem,
In regnis venere tuis, cui maximus auctor
Contulit et soli tribuit haec cuncta potiri.

3 Pertullit *A* 4 nece *A*, *corr. a*

376. Hi sunt uersus a florentino in laudẽ regis facto *A* (facti *a*) 1 solemnibus *A* 3 libię *A* sic *Baehrens* sed *A* 4 Sol *Baehrens* Sed *A* supereminet *α* 6 formã *A* norma *a* 7 solus *α* sensus] *num* mens est? 8 miror *A*, *corr. a. fortasse* 8 *post* 18 *ponendus est* 10 Partia *A* 10—15 quod *A*] quot *Petschenig* 11 Libia pactuli *A* arenas *A*
12 quo *Cuperus* 13 pręciosō (a) *A. m. pr.* 14 Tecmine *A* quod *A* quo *Meyer* murite *A* uestes *A* Tegmina . . uestis *Petschenig* Stamine *Baehrens* 15 fundi *A* olivae *Petschenig* oliui *A* 16 si quae *Meyer* telus *A*. *Palaestinamne dicit?* 17 tuis *α* suis *A*

Te regnante diu fulgent Carthaginis arces,
Filia quam sequitur Alianas inpare gressu,
Nec meritis nec honore minor, cui plurimus ardens
Regnantis increvit amor, quam surgere fecit
Delectisque locis claram [et] vitalibus auris,
Quae meruit celsum meritis sufferre regentem.
Hinc freta marmoreo resonant sub gurgite ponti,
Hinc telluris opes viridanti vertice surgunt,
Vt maris et terrae dominus splendore fruatur.
Nam Carthago suam retinet per culmina laudem,
Carthago regimen; victrix Carthago triumphat,
Carthago Asdingis genetrix, Carthago coruscat,
Carthago excellens Libycas Carthago per oras,
Carthago studiis, Carthago ornata magistris,
Carthago populis pollet, Carthago refulget,
Carthago in domibus, Carthago in moenibus ampla,
Carthago et dulcis, Carthago et nectare suavis,
Carthago florens, Thrasamundi nomine regnans!
Cuius ut imperium maneat per saecula felix,
Optamus domino multos celebrare per annos
Annua, dum repetit fulgentia gaudia regni.

377

B. III 41. M. 384. B. IV 427.

Versus balnearum

In parvo magnas fecit manus ardua Baias,
Culmina distendit niveis suspensa columnis,
Curvavit cameris vario pro schemate conchas. *p. 187*

20 inpari *A* 21 meriti *A*, *corr. Burm.* merito *a* 23 Dilectisque *A*, *correxi* et *addidi* 24 gressum meriti *Baehrens* regentis *A*, *correxi* 25 marmore · ore sonant sub iurgite *A* 26 uertice *scripsi* cortice *A* cespite *Baehrens* 28 charthago (32 cartago ornata; *rell. in locis recte*) *A* 29 regimen *scripsi* in regem *A* in rege *α* uitrix *A* in rege inuictrix *Is. Vossius* 31 libicas *A* ora *A* 33 pollit *A* 34 moenib *A* 35 et neptere *A* 36 *num* numine? florens — regnans *Baehrens* flores — regnas *A* 37 ut *Cuperus* et *A* manet *A*, *corr. a* secula *A*

377. Versus uualnearum *A* 3 Curbauit *A* pero cemate concas *A*, *corr. a*

Marmora resplendent solida conpage decora,
Vnitumque nitet decus [et] sartura magistri.
Murmure raucisono fornacibus aestuat ardor,
In flammis dominantur aquae, furit ignis anhelus.
Stat tutus lautor multo circumdatus igne
Innocuas inter flammas (mirabile dictu),
Ignibus ut possit fervores vincere solis;
Inde petit latices glaciali fonte fluentis:
Hinc calor, inde nives reparant per membra salutem.
Discurrunt nymphae, piscinas flumina replent.
Vitrea crispatur labris refluentibus unda.
Haec laudis monumenta tibi natisque manebunt,
Et decorabit avus claros per saecla nepotes.
Tu tamen excelsus per tempora longa fruaris.

378

CALBVLI GRAMMATICI

B. t. II p. 623.
M. —
B. IV 428.

Versus fontis

A parte episcopi

Crede prius veniens, Christi te fonte renasci:
  Sic poteris mundus regna videre dei.
Tinctus in hoc sacro mortem non sentiet umquam;
  Semper enim vivit, quem semel unda lavit.

4 ressplendent *A* solita *A*, *corr. a* 5 que nitet *scripsi* enitet *Ziehen* mentet *A* mentita *Scriuerius* et *add. Ziehen* sartur *A* sarsura *Scriuerius* 6 extuat *A* 7 aq; *A* amoenus *A* anhelus *scripsi cf. c.* 270, 3 igne caminus *Scriuerius* 8 Statutus *A*, *corr. Burm.* 9 ducto *A* 11 laticis *A*, *corr. A*[1] fluentis *A* 12 *post* 14 *pos. Baehrens* 12 repara *A* 13 Decurrunt *Schrader* nimfe *A* (*i. e. aquae cf. Mart. VI* 43, 2; 47, 1) replent *A* conplent *α* 14 unda *Schrader* umbra *A* 15 Hę tibis monumenti tibi *A* laudis *scripsi* tibi sunt *uulgo* 16 Et decoratam a claros *A*, *correxi* secla *A*

378. Hic sunt uersus fontis facti a calbulo gramatico a parte episcopi *A* 1 *χρῑ* *A* 2 dī *A* 4 lauăt *A m. pr.*

Descensio fontis

Descende intrepidus: vitae fomenta perennis
Aeternos homines ista lavacra creant.

Ascensio fontis

Ascende in caelos, animam qui in fonte lavisti,
Idque semel factum sit tibi perpetuum.

Econtra episcopum

Peccato ardentes hoc fonte extinguite culpas.
Currite! quid statis? tempus et hora fugit. *p. 188*

Et in circuitu fontis

Marmoris oblati speciem, nova munera, supplex
Calbulus exhibuit. fontis memor, unde renatus,
Per formam cervi gremium perduxit aquarum.

379

Versus sanctae crucis B. ib. M. — B. IV 429.

Hinc crux sancta potens caelo successit et astris:
Dum retinet corpus, misit in astra deum.
Qui fugis insidias mundi, crucis utere signis:
Hac armata fides protegit omne malum.
Crux domini mecum, crux est quam semper adoro,
Crux mihi refugium, crux mihi certa salus.
Virtutum genetrix, fons vitae, ianua caeli,
Crux Christi totum destruit hostis opus.

Pax Domini tecum, puro quam pectore quaeris.

5 uitei omenta *A*, *corr.* *Burmannus* 7 fontẽ labisti *A* 8 Idqui *A* 10 ora *A* 11 noba *A* 12 exibuit · fonti *A* unda *A* 13 Per *Ziehen* Et *A*. *Cervus propter psalmum* 42, 2 *positus* cercli *Muellerus*

379. Hic sunt uersus scę̃ crucis *A* 1 sta *A* sancta *α* ista *a* 2 dm̃ *A* 5 dñi *A* 6 salu[s] *A* *m. pr.* 8 χρi̅ *A* distruit *A* 9 dñi *A*. Epigrāmaton · expli. feliciter. | incip · calculus · dionisi · | episcopi · alexandrini · decem | nouemnalis | c. I *A*

B. ad Lux. 88.
M. 555.
B. IV 431.

380

DOMNI PETRI REFERENDARII

p. 192

Versus in basilica palatii sanctae Mariae

Qualiter intacta processit Virgine partus
Vtque pati voluit Natus, perquirere noli.
Haec nulli tractare licet, sed credere tantum.

381

B. M. B. ib.

[Ad Dulcem]

Felices illos qui te genuere parentes,
Felicem solem qui te videt omnibus horis,
Felicem terram quam tu pede candida calcas,
Felices fascias cingentes corpus amatae,
Felices[que] toros quibus, Dulcis, nuda recumbis! —
Vt visco capiuntur aves, ut retibus apri,
Sic ego nunc Dulcis diro sum captus amore. —
Vidi nec tetigi: video nec tangere possum. —
Totus in igne fui: non sum consumptus et arsi.

382

B. M. B. ib.

[Ad meretricem]

Post mille amplexus, post dulcia savia penem *p. 193*
Confiniis laterum retortum suscipe, posco,
Viribus ut propriis mollem tu reddas, ab alvo
In alvum sumptura, iterum quem tempore certo

380. c̃ II Versus domni *sqq. A* sc̃e *A* *u.* 1–3 *rubris litteris scripti sunt A*
381. *Titulum addidi* 2 oris *A* 3 pedẽ candito *A* 4 fasciae *A, corr. Meyerus* 5 que *add. Burm.* quis *fort. recte Burm.* 6 uisquo *A*
382. Ad mer. *addidi. Carmen L. Muellerus a* 381 *separauit rh. mus. XX* 361 1 sauia *edd.* suauia *A* poenẽ *A* 2 detortum *Burm.* porro *Muellerus* 3 probris *A, corr. Burm.* 4 albũ *A*

Et tunc, si suffert, tertio supplere conabor.
Nec volo plus cupias: nam me si cogis, iniquum est,
Vt tu victorem superes. noctisque futurae
Incipiant tenebrae, numerum qua spondeo ternum!

5 Et tunc *scripsi:* Etas *A* sufferet *A* Ac uis si superet *Baehrens* 7 noctesq; *A* 8 Inquipiunt demere *A, corr. Burm. et Muellerus* qua *uel* cui *Muellerus*] que *A*

DE SINGVLIS CAVSIS p.273

[QVAE SVPERSVNT]

Sunt uersus LXX

B. V 172.
M. 1102.
B. IV 432.

383

De alcyonibus

Stat domus exerrans constructa lymphis et ulva.
Fervet amor lymphis, liquescunt ova tepore.
Exposito partu natus non cernitur ullus. p. 274
Albus in albo manens rursus succendor ab albo,
Miraturque novos fetus consurgere ab undis
Alcyon, cui totus pelagus sunt parvoli nidus.

B. V 177.
M. 1107.
B. IV 432.

384

De Iuvenale venatore

Excipit ingentem Iuvenalis fortior aprum.
Incumbens umero laevo pede pronior instat
Et spumantis adhuc morsum de vulnere fraudat.

Apulei platonice · explicit. de remediis salutarib; feliciter. XVIII Incipit uersos de singulis causis sunt ũer LXX · de altionibus *A*

383. 1 limfis et ulba *A* construxit limus *Baehrens* ultra *Burm.* ulua *Meyer* 2 Ferbet *A* Feruida mox *Baehrens* limfis *A* oba *A* 5 fętus *A* 6 Altion *A* Alcyone *Burm.* pelacus *A* cuius p. s. pabula nidis *Baehrens*

384. In iubenale uenatore *A* 1 Excępit *A* iubenalis *A* abrũ *A*

385

B. V 173.
M. 1108.
B. IV 433.

Item de apro

Invadunt post terga suem. stat torvus in ira:
Creticus excutitur lunato dente rebellis,
Quem socius morsu auxilians defendit in hostem.

386

B. — M. —
B. IV 433.

De Mandrite mimo

Mandris notus olim felix fur, cautus et audax,
Quattuor in medio dicit peccasse colonas.
'Sive ego sive lupus', dixit, 'tollatur et anser'.

387

B. — M. —
B. IV 433.

CATONIS

Rex Hunerix, manifesta fide quem fama perennis
Inclitat, hominibus spargit memorabile factum,
Quod verbo divisit aquas molemque profundi
Discidit iussis, semel [ut] nudata natantum
Iugera calcet homo. pelagus fodisse ligones
Expavit natura maris: subducitur unda,
Tortilis anfractu liquidus converritur imber,
Oceanumque movent manibus; mare coclea sorbet.

385. Item in apro *A* 1 pos *A* torbus *A* 2 lunato *ex* lutato *A* 3 in *A*] ab *Burm.* hoste *A*, hostem *scripsi*

386. De] In *A* 2 Quatuor *A*

387. Carmen catonis *A* 1 hunc · rix *A* fides *A* fide *ego* 2 Inclita *A*, *corr. Baehrens* hōminibus (*uel* omnibus en) *scripsi* ordinibus *A* ominibus *Baehrens* 4 Disceda *A* molesque p. discedit *Baehrens* Discīdit (*an* discindit?) *scripsi* ut *add. Baehrens* 5 pelacus *A* 7 conteritus *A*, *correxi* conprenditur *Baehrens* contergitur *olim ego* 8 molent *A* cocla *A*

B. I 124.
M. 692.
B. IV 433.

388

De Pegaso Bellerephonte et Chimaera

Vectum Pegaseo volucri pendente caballo
Conpita senserunt Bellerephonta deum.
Cuius iter vacuos et calcans ungula ventos
. . . .

Reliqua desunt.

388. De pegasu bellerefonte et cymera *A* 1 Bectum *A* pendenti *A* pendere *Wakkerus* 2 bellerefonta *A* 3 uāgos *puto* sungula *A*

CARMINA

CODICVM SAECVLI IX

CARMEN

CODICIS BEROLINENSIS DIEZ. B 66

388ª

[Celeuma]

B. M. — B. III 167.

Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!
Arbiter effusi late maris ore sereno
Placatum stravit pelagus posuitque procellam,
Edomitique vago sederunt pondere fluctus.
Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!
Annisu parili tremat ictibus acta carina.
Nunc dabit arridens pelago concordia caeli
Ventorum motu praegnanti currere velo.
Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!
Aequora prora secet delphinis aemula saltu
Atque gemat largum, promat seseque lacertis,
Pone trahens canum deducat [et] orbita sulcum.
Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!
Aequoreos volvens fluctus [ratis audiat] heia!
Convulsum remis spumet mare; nos tamen: heia.
Vocibus adsiduis litus re[duci] sonet heia!

388ª. *Inscriptionem om. B* (*cod. saec. VIII—IX*), *add. L. Muellerus* 2 effisi *B. cf. Hor. epist. I* 11,26 7 dabitur ridens *B, corr. Baehrens* 8 concurrere *B* 10 delfines *B* 11 Etque gemet *B* 12 et *add. Baehrens*

14 ęchoresultet portus nos tamen heia *B, correxi* (nos tamen *ex* 15 *irrepsit*) 16 reduci *scripsi:* re *B.* Heia naheia heleia naheia heiana heia eleia *post* 16 *add. B*

CARMINA
CODICIS PARISINI 8071
OLIM THVANEI

B. V 1.
M. 1021 sq.
B. IV 434.

389
In laudem solis

Dum mundum Natura potens terramque dicaret,
Sol dedit ipse diem. horrentia nubila caelo
Dispulit et faciem roseo diffudit in orbe.
Pulcra serenigero fulserunt sidera motu.
Nam chaos est sine sole dies. tum discere lucem
Coepimus et croceum caeli sentire teporem.
Gurgite [de] roseo surgunt ex more iugales:
Naribus elatis efflant e pectore lucem.
Sol rumpit tenebras, rutiloque ut fulget ab ortu,
Spargit in aethereos flammantia lumina campos.
Haec armenta hominesque simul dant semina rerum,
Hinc alites, pecudum hinc [genus et] genus omne natantum,

389. Incipiunt uersos in laudem solis *B* (*cod. Thuan. s. IX*) *fol.* 56 *sq.* Versus in laude solis *L*(*ipsiensis I* 74 *s. IX—X*). *Dracontii putat Rossbergius ann. phil.* 133, 721 1 Cum *Hauptius* potest *L* terramqui *B* digarit *L* ligaret *Hauptius* 2 dedi≡tipse dieri *B* 3 et *L* e *B* lucem *puto* diffundit *B L* 4 Pulchra *B* Pulchrius sereno *L* mundo *Hauptii amicus* 5 chahos *B* chaus *L* tum *B* hinc *L* 6 roseum *Opitius. potius* calidum 7 cum roseo *L* croreo *P* de *add. Pithoeus. num* rorifluo? de cano? ab Oceano *Heinsius* ex m.] temone *Goetzius* 9 rutiloque ubi *Heinsius* (ut *Baehrens*) rutilo qui *B L* fulgit *B L* 11 Hinc *Pithoeus* homines armenta simul et s. r. *B L*, *correxi* dant *Baehrens* 12 Hinc ălites *scripsi* Alitis hinc *B L* pecudes *B L*, *corr. Meyerus* hinc *scripsi*] uiuit *B L* genus et *addidi*

Quod caelum, quod terra tenet, quod sustinet aequor.
Hinc calor infusus, totum qui continet orbem,
15 Dulcia mellifluae dum pandit munera vitae.
Ast ubi iam Titan croceum conscendit in orbem
22 Fluctibus ac nitidum tollit caput aethera in altum,
17 Cuncta patent, quaecunque tacens nox clauserat atra,
Et silvae campique virent et florea rura.
Tunc placidum iacet omne mare et vernantibus undis
20 Flumina: per tremulos currit lux aurea fluctus.
21 Sic regit imperium mundi, sic tempora sancit.
23 Mox tamen alipedum gemmantia lora rigescunt. . . .
Aureus axis inest, currus ardescit ab auro,
25 *Dum* pretio fulgens imitatur lumina Phoebi.
Hic solus viget orbe deus, quem cernere nobis
Fas nimis est, mireque iuvat per florea rura.
*O mirum virtutis o*pus, quod flamma gubernat!
Nec non igne suo praestat cum lumine sensus,
30 *Hinc corpus,* hinc vita redit, hinc cuncta resurgunt.
*Nam*que docet Phoenix, ustis reparata favillis
*Omni*a Phoebeo vivescere corpora tactu.
*Hae*c vitam de morte petit, post fata vigorem,
*Na*scitur ut pereat, perit ut nascatur ab igni,

13 quot *ter Hauptius* 14 infususus *B* 15 *om. B* claudit *L* pandit *Baehrens* fundit *Hauptius* 16 *om. B Huc transposui u.* 22 hac *B* aether *BL* 17 quicumque *B* tamen *BL, correxi* clauserit *B* clausserat *L* 18 Mox *BL* (*cf. u.* 23) Et *scripsi* uirent *L* iurent *B* 19 et *om. L* 20 fructus *L* 21 Hic . . hic *A* Sic . . sic *puto* 24 ęquis *B* aequus *L* axis *Burmannus. cf. Ouid. met.* 2, 107 curru *Burm.* euro *BL, corr. Hauptius* 25—35 *initia uersuum obliquis litteris distincta in B iam Pithoei aetate deleta erant* 25 S . . ꝯtio *B* precio *L* emittitur *B* lumine *B* foebi *BL* 26 ucit orbẽ dš *B* 27 ireque iubȩt (a *supra*) *L, corr. Hauptius* 29 Nec non et in igne *L* 30 Hic *L* hic *L* (hinc *B*) hic uita resurgunt *L* hinc cuncta reguntur *B* 31 phenix *B* fenix *L* ustis *L* istis *B* 32 foebeo *L* uiuiscere *B* 33 Haec *L; sic conieci ed. pr.* post fata uigorem *B* 34 ut nascatur ab igni *L* 34 *additus est in ima pagina L* (Nascit)

*Vn*a cadit totiens surgitque ac deficit una:
Rupe sedet, capitur radiis, et lumine Phoebi
Suscipit inmissum recidiva morte calorem.

Sol qui purpureo diffundit lumine terras, [1025]
Sol cui vernanti tellus respirat odorem,
Sol cui picta virent fecundo gramine prata,
Sol speculum caeli, divini numinis instar,
Sol semper iuvenis, rapidum qui dirigit axem,
Sol facies mundi caelique volubile templum,
Sol Liber, Sol alma Ceres, Sol Iuppiter ipse,
Sol frater Triviae, insunt cui numina mille,
Sol qui quadriiugo diffundit lumina curru,
Sol et Hyperboreo fulget matutinus in ortu,
Sol reddit cum luce diem, Sol pingit Olympum.
Sol aestas, autumnus, hiems, Sol ver quoque gratum, 49
Sol saeclum mensisque, dies Sol, annus et hora, 51
Sol globus aethereus, Sol est lux aurea mundi.
Sol bonus agricolis, nautis quoque prosper in undis,
Sol repetit quaecumque potest transcendere semper.
Sol cui sereno pallescunt sidera motu,
Sol cui tranquillo resplendet lumine pontus,
Sol cui cuncta licet rapido lustrare calore,

35 surgi atq; defecit *B* surgit quae defecit *L* 36 sedit — foebi *L* 37 inmensum *B* *A u.* 38 *nouum carmen incipit Burmannus* 38 perfundit *Burm.* 39 uernantur *B* 40 *om.* *L* grammę *B* 41 nominis *B* 42 diuidis *BL* (s *in ras L*) dirigit *Hauptius* 43 caeli (*om.* que) *L* 44 Sol liber et sol arma *B* 45 labor et ribice *B* laboret tri^{u}biae *L* claror Triuiae *Hauptius* frater Triuiae *scripsi* insunit *B* numina *Hauptius* nomina *BL* 46 lumine *L* cursu *B* cursus *L* curru *Heinsius* 47 Hyperionio *Burmannus, sed cf. Auienus or. marit.* 664 Sol iperboreo *L* Soli et per horeo *B* fulgit *LB* fit *amicus Hauptii* hortu *B* 48 redit *ex* reddit *L* cum pingit *L* Sol p. *Heinsius* conpingit *B* 49 hiemps *B* gratus *BL* *u.* 50 *post* 59 *et* 58 *post* 50 *posui* 51 mensisq; dies sol *B* mensis sol dies *L* annos errora *L* 52 aethereis *B* -eus *olim correxi; sic et L* Sol *scripsi*] haec *LB* 54 reficit *Hauptius* 56 tranquillos *B* resplendit *L* splendescit *B* 57 lustra *B* colore *B, corr. m. pr.*

59 Sol cui surgenti resonat levis unda canorem,
50 Sol cui mergenti servat maris unda teporem,
58 Sol mundi caelique decus, Sol omnibus idem,
60 Sol noctis lucisque decus, Sol finis et ortus.

390

fol. 58 r. **EVCHERIAE** B. V 133. M. 385. B. V 361.

Aurea concordi quae fulgent fila metallo
Setarum cumulis consociare volo:
Sericeum tegmen, gemmantia texta Laconum
Pellibus hircinis aequiperanda loquor:
Nobilis horribili iungatur purpura burrae,
Nectatur plumbo fulgida gemma gravi:

59 surgente *B* liba *B* lira *ex* liba *L* blanda *BL* lyra *Hauptius* tuba *Opitius* leuis unda *cl. Catullo* 64, 273 *scripsi* (Libys unda *olim scripsi*) 50 merenti seruit *L* merentis eruit *B* merg. *Pithoeus* seruat *Burm.* undiq; *B* leporem *LB* 58 caeli *Burm.* lucis *LB* unus *B:* idem *L* 60 deus *ex* decus *B* decus *L.* Explicit *B; sequitur in B:*

Rara fides hominum: nulli me credere uellis.
Hoc mihi qu[i]od oberit, si quis ibi uellit irasci,
Irascar minus ipse mihi ninusque *(sic)* dole[b]uo.
Ad dñm codex nescit redire dimisus.
Nam si me crederis, dic: mihi (*lege* mi) codicelle, uoleto (*lege* ualeto). Explicit.

390. *M* = *cod. Valencen.* 387 *s. IX ap. Mabillon analect. I p.* 367, *qui quam curate contulerit nescio. V* = *Vindob.* 277 *s. IX* (*fol.* 55) *ap. Haupt. ed. Ouid. Halieut. p. VII* (*u.* 21—32). *P* = *Paris.* 8440 *s. X.; ipse contuli. L* = *Vossianus fol.* 82 *s. IX* (*fol.* 155). *R* = *Vossianus q.* 69 *s. IX* (*fol.* 19). *G* = *Groninganus C. d.* 3, *s. XI—XII ap. Baehrens. Inscr. om. MLG.* It̃ *P*, Versus Eucheriae poetrie *B* 1 q̄ *G* q: *uel* q; *LBP* fulgunt *GBP* filạ[o] metalla *P* 2 Setarum *BL* sectarum *MG* retarum *ex* set. *P m. sec.* consotiare *P* 3 tegmantia *P, corr. m. sec.* tecta *libri, em. Heinsius* lacuum *B* loconum *R* 4 aequiperando *P* loquar *B* 5 horribilis *B m. pr.* byrae *M?* 6 plumba *M*

Sit captiva sui nunc margarita nitoris
Et clausa obscuro fulgeat in chalybe:
Lingonico pariter claudatur in aere smaragdus,
Conpar silicibus nunc hyacinthus eat:
Rupibus atque molis similis dicatur iaspis,
Eligat infernum iam modo luna chaos:
Nunc etiam urticis mandemus lilia iungi,
Purpureamque rosam dira cicuta premat:
Nunc simul optemus despectis piscibus ergo
Delicias magni nullificare freti:
Auratam crassantus amet, saxatilis anguem,
Limacem pariter nunc sibi tructa petat:
Altaque iungatur vili cum vulpe leaena,
Perspicuam lyncem simius accipiat:
Iungatur nunc cerva asino, nunc tigris onagro,
Iungatur fesso concita damma bovi:
Nectareum vitient nunc lasera tetra rosatum
Mellaque cum fellis sint modo mixta malis:
Gemmantem sociemus aquam luteumque barathrum,
Stercoribus mixtis fons eat inriguus:
Praepes funereo cum vulture ludat hirundo,
Cum bubone gravi nunc philomela sonet:

7 fui nunt margareta *B* 8 clauso *P* obcuro *B* calibe *BPLGR* calybe *M?* 9 Lingonico *P* Lenconico *BL, P in mg., GR* Leuc. *M* zmaragdus *P* 10 compar *M* iac(ch *P*)inctus *RBPL* hiacynthus *M* (?) iacintus *G* eat *BP* · ē · *GP m. 2* adest *M, om. VR* 11 Rupibus *GMLP m. 2* Rupiq; *BP* 12 cahos *B* coas *G* 14 Pre (Per *M*) spicuamque *MPLGR; recte B* 15 dispectis *libri* despectis *Meyerus* 16 Dilicias *BP* Diuitias *M* mellificare *M* nullifacere *P, corr. m. 2* 17 craxantus *P* crassantos *G* 18 trucca *B* 19 iungantur *B* leema *P* leene *G* 20 Prespicuam *LP m. pr. GR* lincem *libri* 21 uili cum uulpe *iterum post* Iungatur *B, sed erasum* asion nõ t. *G* tygris *R* 22 dama *MP* damna *B* noui *B m. 2 ex. corr.* 23 uitient *LR* uicium *G* bouitiet *B ex corr.* uitiet *M* uiciet *VP* lausera *libri, corr. Ducangius* tetca *G* 25 sociamus, *sed corr., V* baratrum *libri* bratrum *L* batrum *R* 26 irriguus *M* 27 funeneo *G* 28 graui *om. B* filomela *BVPG* -ella sonat *LR*

Tristis perspicua sit cum perdice cavannus
Iunctaque cum corvo pulcra columba cubet:
Haec monstra incertis mutent sibi tempora fatis —
Rusticus et servus sic petat Eucheriam!

391

B. — M. 874. B. V 363.

Cervus aper coluber non cursu dente veneno
Vitarunt ictus, Maioriane, tuos.

29 prespicua *LGR* cauanus *MG* 30 pulchra *BPLG* 31 incertis *BP* incestis *VMLGR* mutet *B* factis *M* 31 *a Iuliano Toletano (Anal. Heluet. ed. Hagen p.* 231, 6) *citatur* 32 euceriam *BMLGR* euoeriam *V*

391. *Sidonio Apollinari a nonnullis adscriptum. cf. eius carmen* 13, 17—18. *In Vindobonensi* 277 *et B extat post* 390 *et Ouidii Halieutica* 2 icetus *B*

CARMINA

CODICIS VOSSIANI Q. 86

B. II 258.
M. 210.
B. IV 111.

392

Cod. V
fol. 92 r.

Vt belli sonuere tubae, violenta peremit
Hippolyte Teuthranta, Lyce Clonon, Oebalon Alce,
Oebalon ense, Clonon iaculo, Teuthranta sagitta.
Oebalus ibat equo, curru Clonus, at pede Teuthras,
Plus puero Teuthras, puer Oebalus, at Clonus heros.
Figitur ora Clonus, latus Oebalus, ilia Teuthras.

392 *sq. extant in V* (*Vossiano q.* 86 *s. IX post c.* 645), *B*, *G* (*Sangallensi* 899 *s. IX*), *D* (*Bruxellensi* 10859 *s. IX*), *C* (*Parisino* 8069 *s. X—XI*), *L* (*Vossiano q.* 33 *s. X*), *R* (*Regio mus. Brit.* 15 *B* 19 *s. IX—X*), *P* (*Parisino* 13026 *s. X*), *aliis, recentioribus multis.* ω = *omnes uel plerique. Conlati sunt libri a me C, a Schenkelio G, ab Oehlero D, a Bonneto B, ab Holdero V. — Ego totos excussi libros BVCDG, reliquos Baehrensii ubi ex re uisum est. Omisi tamen orthographica uelut* yppolite (ω), t(h)e(o)tras, teutras (ω), lice (ω), teon, tirsis *uel* tyrsis (ω), ebalus (*L*). — *Medii aeui imitationes v. M.* 870 *et ann. phil.* 1868, 576. *Inscr. om. VBLP.* Ouidii Nasonis uersus *G* Traiani imperatoris de bello Parthico uersus decori (ludicri *puto*) *C.* Versus Traiani imperatoris *R* Hos uersus Nero imperator composuit *Parisinus* 9344 *s. XI* Versus Adriani impr̄ *cod. Musei Brit. Add.* 11983 *s. XI—XII* Epigramma Adriani imperatoris de pugna Amazonum *Vindobon.* 2521 *s. XII fol. 35 r* 1 Et *C* turbe *sed corr. V* uolenta *B* 2 ẏppolite *G* teuthranti (*om.* Lyce) cilionon (c *ex* l) *V* cleonon *B* $\overset{e}{\bar{o}}$bolon alcę *B* 3 *cf. carmen de figuris uel schematibus u.* 167: Oebalon ense, Lycon ferit hasta, Pedason arcudonon *V* *u.* 6 *ante* 4: *G* 4 $\overset{u}{c}$ru *C* ad ped *V* 5 at Cl. heros *om. B* ad lonus *V* eros *D* aeros *L* 6 latus Oebalus *om. B, add. m. 2*

Iphicli Teuthras, Dorycli Clonus, Oebalus Idae;
Argolicus Teuthras, Moesus Clonus, Oebalus Arcas.

393

B. II 257.
M. 253.
B. IV 112.

Almo Theon Thyrsis orti sub colle Pelori
Semine disparili: Laurente Lacone Sabina.
Vite Sabina, Lacon sulco, sue cognita Laurens.
Thyrsis oves, vitulos Theon egerat, Almo capellas,
Almo puer pubesque Theon et Thyrsis ephebus;
Canna Almo, Thyrsis stipula, Theon ore melodus.
Nais amat Thyrsin, Glauce Almona, Nisa Theonem;
Nisa rosas, Glauce violas dat, lilia Nais. *fol. 92 u.*

394

Versus de †numero dierum singulorum mensium

B. V 71.
M. 1037.
B. I 205.

Dira patet Iani Romanis ianua bellis.
Vota deo Diti Februa mensis habet.

7 *om. B* Aepicli *CD* Aephycli *V* Epicli *G* Epuclit *B m. 2* Iphiclis *Scaliger* Dorycli — Teuthras *om. C* Doricli *D, unde* Dorycli *restitui* (Doryli *Scaliger*) dorus *V* doras *B m. 2* toracli *G* dorachi *L* ida *B m. 2* ide *D* 8 Ergo licus *B* Moesus *C*] mes(s)us *ω* chlonon *V* clonon *L* archas *C*

393. *In G deest. Inscr. om. libri* Citerii Sidonii Syracusani *Scaliger* 1 lmo *C* theo *V* tyrsis *ω ubique* lyrsis *C* orei *V* monte *Scaliger* polori *C* 2 sabina *V* sabima *B* sabine *CD* Sabino *uulgo. Hic semen mire de matre dicitur* 3 sabina *BV* -nae *DP* -ne *C* sulcost *D* cognita *BVC* cognite *uulgo* suae *B* su†elsuae cognita aconita *D* cognito *P* laurus *B* 5 *ante* 4 *BCD* 4. 5 *V* 5 teoy. & tersis efebus *C* ephybus *B* 6 stipulata *D* melodus *BD* -dis *V* -des *C* 8 *ante* 7 *BCD* 7. 8 *V* 7 Nays *B* ama *V* almon *VD* Nisa] Enna *V* teones *C* 8 Nisit *C* Nasa *D* clauce *B* at *C* natis *C*

394 *sq. extant in V* (*Vossiano q.* 86), *P* (*Parisino* 7886 *s. IX olim Puteani*), *E* (*Einsidlensi* 319 *s.* X), *C* (*Colo-*

Incipe, Mars, anni felicia fata reducti.
  Tunc Aries Veneri lutea serta legit.
Dulcia, Maie, tuis ducis hexagona nonis.
  Arce poli Geminos Iunius ecce locat.
Iulius ardenti divertit lumina soli.
  Aëra flammigero cuncta Leone calent.
Poma legit Virgo maturi mitia solis.
  Fundit et October vina Falerna lacis.
Aret tota soli species vi dura Nepai.
  Vde December, amat te genialis hiems.

niensi 186 *olim Darmstadtiensi* 2161 *s. IX—X*), *D* (*Durlacensi* 36 *F nunc Caroliruhensi anni* 850), *H* (*Harleiano* 3091 *s. X*), *Parisino* 5543 *s. IX, Regio mus. Brit.* 15 *B* 19 *s. IX, Vaticanis* 645 *s. IX et* 644 *s. X, Urbinate* 290 *s. X, Palatino* 487 *s. X, Caroliruhensi Aug.* 167 *s. IX* (*c*) (*c.* 394), *Valencenensi* 330 *bis s. X* (*v*), *aliis. Conlati sunt a me P, ab Holdero VD, ab Hageno E, a Baehrensio CDH. Totos excussi libros VPECD praeter orthographica leuiora, reliquos ubi ex re uidebatur. ω = libri uel omnes, uel plerique, inter quos ei, quos totos excussi. ς = libri quidam praeter excussos.*

Item (Iterum *P*) uersus de ñ (numero?) dierum singulorum mensium *VP alii* Item alii *C Insc. om. D* Versus de inuentione mensuum *E* de natura *conieci* 1 *om. D* Mira *E* 2 februo *P* 3 reduci ω, *corr. Heinsius* 4 lintea *V* 5 maie *DEv* mage *C* maia *VP* tuę *E* ducis *CDEV* dicis *P* exagona ω (exagonia *D*) sexangula *Baehrens* certamina uel ludos *glossema in Valenc.* 6 Iulius *E* unius *C* 7 ardenti *DE*ς -tis *C*ς argenti *VP* deuertit *cv* numina *VP* luminā *E* soli *DE*ς solis *CVP* 8 Aera *CDEcv* Aerea *V* Aerea *P* Arida *conieci* flamigero *VPC* leono *V m. pr.* 9 uirgo *om. D* initia *C, V sed corr.* roris *Heinsius* solus *E* 10 octo//ber *D* lacis ω (locis *E*) lacu *uel* lacus *Heinsius, fort. recte* 11 Vret *E* ui dura ω (uiduata *PV*) 12 Ude *Scaliger* Unde ω (Munde *V*) Inde *Vinetus* decimber *V* amat *om. V* ge malis *E* hiemps *DV*

395

B. V 72—83.
M. 1038—1049.
B. I 206.

Tetrastichon authenticum de singulis mensibus

Ianuarius

Hic Iani mensis sacer est (en aspice ut aris
Tura micent, sumant ut pia iura Lares),
Annorum saeclique caput, natalis honorum,
Purpureos fastis qui numerat proceres.

Februarius *fol. 93 r.*

At quem caeruleus nodo constringit amictus
Quique paludicolam prendere gaudet avem,
Daedala quem iactu pluvio circumvenit Iris,
Romuleo ritu Februa mensis habet.

Martius

Cinctum pelle lupae promptum est cognoscere mensem:
Mars olli nomen, Mars dedit exuvias.
Tempus ver[num] aedus petulans et garrula hirundo
Indicat et sinus lactis et herba virens.

Aprilis

Contectam myrto Venerem veneratur Aprilis:
Lumen veris habet, quo nitet alma Thetis.

395. Tetrasticon ω (*Τητραστικων E*) autenticum ω *(i. e. Ausonianum, ex codicis Ausoniani E* [*Voss.* 111] *familia deductum). Mensium nomina om. CP. Ad imagines mensium hi uersus pertinent* 1 *sq. sic interpunxi* 1 an asp. *E* 2 iura *scripsi* tura ω liba *Baehrens* laris *VP* 3 seculique *P* quae *V* capud, *corr.*, *D* 4 purpureis *DE* -reus *C* -reum *VP; corr. Scaliger* fa^s^ctis *E* numeras *C* 5 Ad *VD; P sed corr.* 6 gaudet ω] gestat *Baehrens nescio unde* 7 Dedela *C* Detala *E* iacto ω, *corr.* ς hiris *C* 8 riti *E* abet *D* 9—24 *mensium nomina om. V* 10 olli *VPD* illi *CE* exubias *VPD* 11 uer ω uernum *Scaliger* hedus *ED* garrulo *P* 12 sinus *ECD* senos *VP* 13 uenerant̄ *P* 14 Flamen *Baehrens* ueris *D* uiris *VP* iuris *E* turis *Vinetus.* — thetis *CDEv* tetis *P* tetris *V* Ceres *Vinetus*

Cereus et dextra flammas diffundit odoras,
Balsama nec desunt, quis redolet Paphie.

Maius

Cunctas veris opes et picta rosaria gemmis
Liniger in calathis, aspice, Maius habet,
Mensis Atlantigenae dictus cognomine Maiae,
Quem merito multum diligit Vranie.

Iunius

Nudus membra dehinc solares respicit horas
Iunius ac Phoebum flectere monstrat iter.
Lampas maturas Cereris designat aristas
Floralisque fugas lilia fusa docent.

Iulius

Ecce coloratos ostentat Iulius artus,
Crines cui rutilos spicea serta ligat.
Morus sanguineos praebet gravidata racemos,
Quae medio Cancri sidere laeta viret.

Augustus

Fontanos latices et lucida pocula vitro
Cerne ut demerso torridus ore bibat
Aeterno regni signatus nomine mensis,
Latona genitam quo perhibent Hecaten.

15 Ceruleus et *D* odoris *E* -res ω (dodores *P*) 16 Balsame *D* papiae *CV* papie *P* pafię *D* paphię *Ev* 17 pecta rosea *D* 18 calatis ω 19 at (*ex* ad) lantigine *D* adlantigene *C* lentigene *VP* lantigenę *E* dicitur *C* maius *DVP* -iae *CE* 20 uraniae *VP* ur a tuae *E* 21 Nudus *edd.* Nuda (genu *add. D*) ω s.] solio *D* 23 aristis *VP* 24 fugans *VP* fugas *CDE* docens ω 25 coloratos *EC*, *P corr.* -tus *DVPv* 26 rutilos *VP* rutilus *DE* rutulus *C* legat ω (ligat *Meermannianus*) 27 morus *CE* moros *VPD* 28 Quae *CE* Quem *VPD* Quae in *v* sydera *VP* 29—48 *om. VP* 29 Fontanas *Ev* uino *Scriuerius* 30 Cernes, *om.* ut, *D* dimerso ω (diuerso *v*ς) 31 regno *E* 32 genitum quem *D* peribent *D* echaten *DEv* echathen *C*

September

Turgentes acinos varias et praesecat uvas
September, sub quo mitia poma iacent,
Captivam filo gaudens religasse lacertam,
Quae suspensa manu mobile ludit opus.

October

Dat prensum leporem cumque ipso palmite fetus
October; pinguis dat tibi ruris aves.
Iam Bromios spumare lacus et musta sonare
Apparet: vino vas calet ecce novo.

November

Carbaseos post hunc artus indutus amictus
Memphidos antiquae sacra deamque colit,
A quo vix avidus sistro compescitur anser
Devotusque satis incola Memphideis.

December

Annua sulcatae †coniecti semina terrae
Pascit hiems; Pluvio de Iove cuncta madent.
Aurea nunc revocet Saturno festa December:
Nunc tibi cum domino ludere, verna, licet.

33 Surgentes *ω*, *corr. Heinsius* acimos *E* uarios *DE* persecat *D* 34 Sebtember *C* 36 'mobile ducit opus' *Petron. c.* 80 37 prȩrisum *C* prensam *E* ipsa *ω* (ipso *E*) foetus *CDE all.* 39 Ambromios *Hς* Ambromius *E* Iam bromius *v* Ambrosios *C et* (-os *ex* -us) *D* 40 Aparet *D* 41 postquam hunc *ω* (*sed* postqu hanc *D*) quam *deleui* artus *om. E* Carbaseo — amictu *v* 42 M(N *D*)emfidus *CDv* Memfidis *E* 43 ui auidis *D* 44 que *om. D* sacris *C, Scriuerius* memfideis *ω* Memphi, tuis *Burmannus, recte?* 45 coniecti *ω* (-to *v*) coniectans *Sangall.* 250 *s. XI* conectens *Baehrens* 47 reuocet *CE all.* -cent *Dv all.* saturni *cod. Leid.* 36 decembri *D*

B. III 151.
M. 134.
B. IV 57.

396

Parcendum misero

Occisum iugulum quisquis scrutaris †amici,
Tu miserum necdum me satis esse putas?
Desere confossum! victori vulnus iniquo
Mortiferum impressit mortua saepe manus.

B. II 48.
M. 744.
B. IV 58.

397

Mors Catonis

fol. 93 u.

Invictum victis in partibus, omnia Caesar
Vincere qui potuit, te, Cato, non potuit.

B. II 49.
M. 745.
B. IV 58.

398

[Item]

Ictu non potuit primo Cato solvere vitam:
Defecit tanto vulnere victa manus.
Altius inseruit gladium: qua spiritus ingens
Exiret, magnum dextera fecit iter.
Opposuit Fortuna moram voluitque, Catonis
Sciremus ferro plus valuisse manum.

Sequuntur in V c. 236. 237, *tum* 396.

396. *Senecae tribuit Pithoeus.* 396—463 *pleraque uel omnia Senecae tribuunt Rossbach, Baehrens, alii* 1 Occisi *uulgo, sed cf. u.* 4 uñ amici *V* scrutare inimicus *Baehrens* 3 Dessere, *sed corr., V* 4 pressit *V* im *add. m. sec.*

397. 1 Inuictum *Burm.* Inuictus *VR* (*Reginensis* 1414 *s. XI in c.* 397—399)

398. *Inscr. om. VR* 2 uita *VR* 3 gladium *R*] digitos *V* s͡ps *V* 5 Obp· *R* inuoluitque *V* in⁝uoluitque *R, corr. Pithoeus* 6 Scires ut ferro *Scaliger*

399

B. II 50. 51.
M. 746.
B. IV 58.

[Item]

Iussa manus sacri pectus violare Catonis
Haesit et inceptum victa reliquit opus.
Ille ait infesto contra sua vulnera vultu:
'Estne aliquid magnum, quod Cato non potuit?
Dextera, nunc dubitas? durum est, iugulasse Catonem?
Sed quia liber erit, iam puto non dubitas!
Fas non est vivum cuiquam servire Catonem:
Rectius et vivit nunc Cato, si moritur'.

400

B. II 26.
M. 732.
B. IV 59.

Epitaphion Pompeiorum

Magne, premis Libyam; fortes tua pignera nati
Europam atque Asiam. nomina tanta iacent!

401

B. II 27.
M. 733.
B. ib.

[Item]

Quam late vestros duxit Fortuna triumphos,
Tam late sparsit funera, Magne, tua.

399. *inscr. om. VR* 1 uiolasse *V* uiolasset *R* 2 *cf. Ouidius art. am. II* 78 'uidit et inceptum dextra reliquit opus' 3 inferto *R* 4 magnum *R* magnus *V* 5 nunc *scripsi*] me *VR* ne dubites *Heinsius* ne dubita *Scaliger* dũ *R* durum *V* 6 quia *R*, *om. V* 7 uiuo *VR* quemquam . . catonē (i *suprascr.*) *V; recte R* seruare (i *suprascr.*) *R* 8 Necdum etiam uiuit *R* Ne≡dum ipsum uincit *V* Rectius (*uel* Verius) et *scripsi* Quin etiam *Baehrens*

Ad 400—404 *quae unius carminis instar habet V, cf. Lucanus VI* 817 *sq. et praecipue Martialis V* 74.

400. Epitaphion Pompei *V*, *corr. Scaliger* 1 p̃mis lybiam *V* 2 quanta *Scaliger*

401. 2 sua *Heinsius*

B. II 28 sq.
M. 734 sq.
B. IV 59.

402
[Item]

Pompeius totum victor lustraverat orbem,
  At rursus toto victus in orbe iacet:
Membra pater Libyco posuit male tecta sepulcro;
  Filius Hispana est vix adopertus humo;
Sexte, Asiam sortite tenes. divisa ruina est:
  Vno non potuit tanta iacere solo.

B. II 30.
M. 736.
B. ib.

403
[Item]

Aut Asia aut Europa tegit aut Africa Magnum.
  Quanta domus, toto quae iacet orbe, fuit!

B. II 31.
M. 737.
B. ib.

404
[Item]

Maxima civilis belli iactura †sub ipso est:
  Quantus quam parvo vix tegeris tumulo!

B. III 152.
M. 135.
B. IV 60.

405
Ad amicum optimum

Crispe, meae vires laesarumque ancora rerum,
  Crispe vel antiquo conspiciende foro,
Crispe, potens numquam, nisi cum prodesse volebas,
  Naufragio litus tutaque terra meo,

402. 2 Ac *Baehrens* russus *V* uictor *V* -tus *Heinsius* 3—6 *edd. ante me separarunt* 3 libico *V* sepulchro *V* 4 adaptus *V* 5 sexte *corr. ut uidetur ex* secte *V* 6 tanto *V* tota *Pithoeus* loco *Francius*
403. 1 magn' *V* Magnos *Baehrens* 2 fuit *Klotzius* ruit *V*
404. 1 sed ipse es *Peiper; lacunam statuit Baehrens* 2 Quant$\overset{u}{a}$s *V. num* Magnus?
405. *Senecae iam tribuit Pithoeus* 1 lassarũq; anchora *V, correxi* lapsarum *Baehrens*

Solus honor nobis, arx et tutissima nobis
Et nunc afflicto sola quies animo,
Crispe, fides dulcis placideque acerrima virtus,
Cuius Cecropio pectora melle madent,
Maxima facundo vel avo vel gloria patri,
Quo solo careat si quis, in exilio est:
Intactae iaceo saxis telluris adhaerens,
Mens tecum est, nulla quae cohibetur humo.

406

B. II 35. M. 741. B. IV 60.

De sacris evocantis animas Magnorum

Fata per humanas solitus praenoscere fibras
Impius infandae religionis apex
Pectoris ingenui salientia viscera flammis *fol. 94 r.*
Imposuit; magico carmine rupit humum,
Ausus ab Elysiis Pompeium ducere campis!
Pro pudor, hoc sacrum Magnus ut aspiceret!
Stulte, quid infernis Pompeium quaeris in umbris?
Non potuit terris spiritus ille premi!

407

B. III 66—68. M. 907—909. B. IV 61.

De vita humiliori

'Vive et amicitias regum fuge'. pauca monebas:
Maximus hic scopulus, non tamen unus, erat.

5 honora *V* ars *V* 7 placideque *Duebner* placidiq. *V* Suadaeque *Schrader* Latiique *Burm.* fides *pro amico,* uirtus *pro uiro forti posita sunt* 8 cecropeo *m. sec. ex* -pio *V. cf. Martialis VII* 69, 2 'cuius Cecropia pectora uoce madent' 9 aui *V* 11 An tu cui iaceo *V, correxi.* En hic qui iaceo *Pithoeus* Cyrneae en *Oudendorp* Incultae *Baehrens* 12 q; *V*

406. euocatis *V, correxi* euocaturis *Baehrens* Magni *puto* 2 infanda relegionis *V* apes *V* apex *Scaliger* 3 sapientia *V, corr. Scaliger* flãmas, *sed corr., V* 5 ab elybicis *V, corr. Scaliger*

407. *A Scaligero in tria carmina perperam discerptum. cf. Ouidius Trist. III* 4, 4 'Viue tibi et longe nomina magna fuge' *sqq.* 2 tamen] tam *suprascr. m. sec. V*

Vive et amicitias nimio splendore nitentes
Et quicquid colitur perspicuum, fugito!
Ingentes dominos et famae nomina clarae [908]
Inlustrique graves nobilitate domos
Devita et longe tenuis cole; contrahe vela
Et te litoribus cymba propinqua vehat.
In plano semper tua sit fortuna paresque [909]
Noveris: ex alto magna ruina venit.
Non bene cum parvis iunguntur grandia rebus:
Stantia namque premunt, praecipitata ruunt.

B. III 69.
M. 910.
B. IV 61.

408

[Item]

'Vive et amicitias omnes fuge': verius hoc est,
Quam 'regum' solas 'effuge amicitias'.
Est mea sors testis: maior me afflixit amicus
Deseruitque minor. Turba cavenda simul.
Nam quicumque pares fuerant, fugere fragorem
Necdum conlapsam deseruere domum.
[I] nunc et reges tantum fuge! Vivere doctus
Vni vive tibi; nam moriere tibi.

B. III 11.
M. 128.
B. IV 62.

409

De se ad patriam

Corduba, solve comas et tristes indue vultus;
Inlacrimans cineri munera mitte meo.

4 conspicuum *Heinsius* 6 domos *ex* domus *V* 7 tenuis *scripsi:* uiuus *V* cautus *Cannegieter* tutus *Baehrens* sanus *Hauptius* saluus *Peiper* fuge *Burmannus. fortasse* Deuita longe et uiles cole? 10 Foueris *Heinsius* 11 iunguntur] iun *m. pr. supra lin. V* 12 p̄munt *V*

408. *inscr. om. V, add. Scal.* 2 etfuge *V* 3 Et mea mors *V, corr. Heinsius* tetis *V* 5 fuge *V* 7 I *add. Heinsius* Nunc et non *Scaliger* 8 moriare *V*

409. *L. Annaei Senecae* ad patriam *Pithoeus* 1. 3 Cordaba *V* 1 triste *V, sed corr. m. pr.* 2 Et lacrimans *Bardilius*

Nunc longinqua tuum deplora, Corduba, vatem,
Corduba non alio tempore maesta magis:
Tempore non illo, quo versis viribus orbis
Incubuit belli tota ruina tibi,
Cum geminis oppressa malis utrimque peribas
Et tibi Pompeius, Caesar et hostis erat;
Tempore non illo, quo ter tibi funera centum
Heu nox una dedit, quae tibi summa fuit;
Non, Lusitanus quateret cum moenia latro,
Figeret et portas lancea torta tuas.
Ille tuus quondam magnus, tua gloria, civis
Infigor scopulo! Corduba, solve comas
Et gratare tibi, quod te natura supremo
Adluit Oceano: tardius ista doles!

410

B. III 153.
M. 137.
B. IV 62.

De custodia sepulcri

Quisquis es (et nomen dicam? dolor omnia cogit!),
Qui nostrum cinerem nunc, inimice, premis
Et non contentus tantis subitisque ruinis
Stringis in extinctum tela cruenta caput:
Crede mihi, vires aliquas natura sepulcris
Attribuit: tumulos vindicat umbra suos.
Ipsos crede deos hoc nunc tibi dicere, livor,
Hoc tibi nunc Manes dicere crede meos:
Res est sacra miser; noli mea tangere fata:
Sacrilegae bustis abstinuere manus!

3 longuinqua *V* 4 cordaba (?) *V* 5. 9 alio *V* illo *Pithoeus* 5 uersi *Heinsius* 7 utrũq; *V, corr. Scaliger* 10 uox *V, recte?* tibi] *num* prope? sibi *Baehrens* 12 torta *Scaliger* porta *V* 13 ciues *V* 14 Infigar *ex* -gor *V* scupulo, *sed corr., V* Cordaba *m. sec. ex* Cordoba *V* 15 Et *V* Set *Baehrens* 16 Addidit *Baehrens* Adnuit *Duebnerus* dolus *V*

410. sepulchri *V. Senecae tribuit Pithoeus* 1 et] en *uel* an *Burm.* 5 sepulcris (h *sup.*) *V m. pr.* sepultis *Schraderus fort. recte* 9 sacra *Tollius* atra *V*

B. III 2.
M. 877.
B. IV 63.

411

De Athenis

Quisquis Cecropias hospes cognoscis Athenas,
  Quae veteris famae vix tibi signa dabunt,
'Hasne dei' dices 'caelo petiere relicto?
  Regnaque partitis haec sua cura deis?'
Idem Agamemnonias dices cum videris arces:
  'Heu victrix victa vastior urbe iacet!'
Hae sunt, quas merito quondam est mirata vetustas:
  Magnarum rerum magna sepulcra vides.

B. III 154.
M. 138.
B. IV 63.

412

In eum qui maligne iocatur

fol. 94 u.

Carmina mortifero tua sunt suffusa veneno,
  At sunt carminibus pectora nigra magis.
Nemo tuos fugiet, non vir non femina, dentes;
  Haut puer, haut aetas undique tuta senis.
Vtque furens totas inmittit saxa per urbes
  In populum, sic tu verba maligna iacis.
Sed solet insanos populus conpescere sanus
  Et repetunt notum saxa remissa caput.
In te nunc stringit nullus non carmina vates
  Inque tuam rabiem publica Musa furit.
Dum sua compositus nondum bene concutit arma
  Miles, it e nostra lancea torta manu. —

411. 1 cecropias] i *ex corr. V* hospis *V, corr.* 2 formae *Schraderus* 4 Rixaque *Hemsterhusius* Pugnaque *Hauptius* h̃ *V* fuit una *V* fuit ira *Ziehen* sua cura *scripsi* 6 H̆ (*i. e.* Haec) *V* uictrix, c *supra rasura m. 2, V* Heu . . iaces *Scal.* 8 parua *Tollius* sepulchra *V*

412. *Senecae tribuit Pithoeus* 1 s̄ *V* 2 At *Francius* Et *V* 3 fagiet, *sed corr. m. 2, V* fugit *Heinsius* 4 Aut . . aut *V, corr. Scal.* 6 lacis *V* 7 populos *V* 8 reppetunt *V* motum *V* notum *scripsi* nocuum *Baehrens* 12 it *Burm.* et *V* et it *Heinsius* *Post* 12 *lacuna: Baehrens*

Bellus homo es? Valide capitalia crimina ludis
Deque tuis manant atra venena iocis!
Sed tu per[que] iocum dicis vinumque? Quid ad rem,
Si plorem, risus si tuus ista facit?
Quare tolle iocos: non est iocus, esse malignum.
Numquam sunt grati, qui nocuere, sales.

413

B. II 36. M. 742. B. IV 64.

De insepultis claris

Litore diverso Libyae clarissima longe
Nomina vix ullo condita sunt tumulo,
Magnus et hoc Magno maior Cato. quam procul a te
Aspicis heu cineres, Roma, iacere tuos!

414

B. II 37. M. 77. B. IV 64.

P. TERENTII VARRONIS ATACINI

Marmoreo Licinus tumulo iacet, at Cato nullo,
Pompeius parvo. credimus esse deos?

414[a]

B. M. ib. B. IV 65.

[Responsum]

Saxa premunt Licinum, levat altum fama Catonem,
Pompeium tituli: credimus esse deos.

u. 13 *et* 15 *excusandi hominis causa quaedam proferuntur, sed statim refutantur* 13—18 *alterum carmen: Lipsius* 13 es *Vonckius; cf. Catull.* 78, 3 et *V* carmina *Scriuerius* ludit *V* 15 p totum *V, corr. Scaliger* per talum *Baehrens!* 16 Cum plorem *Scaliger* 17 iocos] iocus *V* 18 grati *Scaliger* grates *V*

413. 1 Lytore *V* lybiae *V* 3 hoc homine *V* humano *Scaliger* hoc Magno *scripsi cl. Ouid. ex Pont. IV* 3, 41: Quid fuerat Magno maius? quam *Pithoeus* q. *V* qui *Scaliger*

414. Terentii Varronis Attacini *S* non inuenustum Varronis epigramma *schol. Persii* 2, 36. Martialis *Conradus de Mure (s. XIII). Inscr. om. V et schol. Cruq. ad Hor. A. P.* 301 1 Lycinus *S* tumulo Licinus *schol. Cruq*, ad *V* et *S* Cato paruo, Pompeius nullo *S, schol. Persii; recte V, schol. Cruq.* 2 credimus *VS* quis putet *schol. Cruq., schol. Persii (cuius tamen* credimus *codd. nonnulli)*

414[a]. *solus (sine inscr.) S addit* 1 Lycinum *S*

B. III 82.
M. 932.
B. IV 65.

415

De spe

(Queritur per exempla)

Spes fallax, spes dulce malum, spes summa malorum,
Solamen miseris, quos sua fata trahunt,
Credula res, quam nulla potest fortuna fugare,
Spes stat in extremis officiosa malis.
Spes vetat aeternis Mortis requiescere portis
Et curas ferro rumpere sollicitas.
Spes nescit vinci, spes pendet tota futuris;
Mentitur, credi vult tamen illa [sibi].
Improba, mentis inops, rebus gratissima laesis,
Quas fovet et verti fata subinde docet.
Sola tenet miseros in vita, sola moratur,
Sola perit numquam, nec venit atque redit.
Saepe bono rursusque malo blandissima saepe [est];
Et quos decepit, decipit illa tamen.
Instabilis, dubio devexa ad tempora motu,
Audax et clausum quae putet esse nihil,
Omnia promittit nota levitate deorum;
Nil fixum et casus admonet esse leves.

415. queritur per exempla *V, delet L. Muellerus mus. rh. XXIII* 97. *cf. Tibullus II* 6, 19 *sqq. Ouidius ex Ponto I* 6, 26 *sqq.* 1 una malorum *Oudendorp, sed cf. Ouid. Trist. V* 7, 7 2 quos *Heinsius* qua *V* 3 res] spes *Scriuerius* 4 Perstat *Heinsius* 5 Mortis *Ziehen cf. Ilias IX* 312 aeterno . . portu *Schrader* 7 tuta *Scioppius* futuri *V, corr. Scal.* 8 sibi *add. Scaliger* 9 inobs reb. *V* lęssis, *sed priore* s *erasa, V* lassis *Heinsius* 11 inuitos *Scaliger* inuitans *Muellerus* 12 uenit *V*] perit *Scaliger* sed uenit *Wernsdorf; sed* 'uenit atque redit' *i. e. solatur, deinde deserit* usque *Francius* 13 saepe est *scripsi* semp *V* 14 decipit] decepit *V* 15 diuexo, *ut uidetur ex* diuexa, *V* diuersa *L. Mueller* deuexa *Scaliger* 16 clausūsum (sum *a m. 2 deletum*) *V* 17 promitit, *sed corr. m. pr., V* mota *V, corr. Pithoeus* 18 Nil *m. 2 ex* Nibil *V* admouet *V* breues *L. Mueller*

Naufragus hac cogente natat per feta procellis
Aequora, cum mersas viderit ante rates;
Captivus duras illa solante catenas
Perfert et victus vincere posse putat;
Noxius infami districtus stipite membra
Sperat et a fixa posse redire cruce.
Spem iussus praebere caput paloque ligatus,
Cum micat ante oculos stricta securis, habet.
Sperat et in saeva victus gladiator harena,
Sit licet infesto pollice turba minax:
Et cui descendit iugulato in pectora mucro,
Spem, quamuis lecto iam referatur, habet.
Spem recipit carcer foribus praeclusus aenis,
Spes et in horrendo robore parva manet.
Spes Marium movit, turpi se credere limo
Et tantum furto vivere velle virum;
Haec illum Libyae penetrare in litora victae
Iussit; et, o superi, quis fuit ille dies,
Quo Marium vidit suppar Carthago iacentem!
Tertia par illis nulla ruina fuit. *fol. 95 r.*
Spes Magnum profugum toto discurrere in orbe
Iusserat et pueri regis adire pedes.
Spes uni numquam potuit dare verba Catoni,
Mendacisque deae non tulit ille dolos.
Quid non spes audet? Priamo post Hectora mansit;
Spes fuit uxori, Protesilae, tuae.

19 sęda ꝓcellas *V, corr. Scaliger* foeda *Heinsius* saeua *Baehrens* 21 durus *V* 22 Perferret uictos *V* uictus *Scaliger* 23 destrictus *V* 24 redisse *V* 25 ligatos *V* 29 Et qui decenti iugulo tinctoria moto *V*, *corr. Heinsius* muto *Salmasius* 30 referetur, *sed corr. m. pr.*, *V* 31 aeuis *V* 32 Spem et *V* 33 turpis se *V* 35 libiae *V* uictae *V: nam Marius Iugurtham uicerat.* uastae *L. Muellerus. cf. Ouidius ex Ponto IV* 3, 45 *sqq.* 36 et o] io *Schrader* qui[s] *V m. pr. sic Ouid. am. III* 12, 1 37 sup[a] cartago *V*, suppar *Burm.* 38 *sic V* 40 reges *V* 43 p̦ *V* 44 prosilea *V*

Orpheus infernas speravit tollere leges
  Tartareum et cantu flectere posse canem.
Spe duce per medias enavit Daedalus auras
  Et nova mirantes terruit ales aves.
Passiphae (quid non homini sperare licebit?)
  Speravit torvo posse placere bovi.
Sperat qui curvo sulcos perrumpit aratro,
  Sperat qui ventis vela ferenda dedit.
Spes hamis pisces, laqueo captare volucres
  Erudit; haec orbem bella cruenta docet.
Spes sequitur gravibus rastris mala rura domantem,
  In nova se nulla cum ratione parat.
Semper adulatur, semper male fida vagatur
  Et populos urbes totaque regna capit.
Desertos medicis spes numquam deserit aegros,
  Confessi numquam spem posuere rei.
Spes est, quae classis diverso ex hoste coactas
  Ducit; spes cupidos tollit in arma viros.
Spes dicit 'dura! nec te praesentia tangant:
  Fors varias mutat mobilitate vices'.
Incerto ludit casu Fortuna per orbem:
  Spes semper constat, nec fugit atque redit.

B. III 159.
M. 941.
B. IV 68.

416

Ad malivolum

Invisus tibi sum: peream si, Maxime, miror.
  Odi te et, si vis, accipe cur faciam.

45 Horphaeus *V* 47 dedalus undas *V, corr. Heinsius* 48 ales *in* alis *m. pr. corr. V* 49 Phassiue *V* (h *m. sec. in ras.*) libebit *uulgo* 51 prumpat *V* 55 dominantē *V* 59 egres *V* egros *corr. m. pr.* 60 Defessi *V, corr. Sciop-pius* 61 ex orbe *Heinsius* coactus *V* 62 pellit *uel* trudit *Burm.* 63 Spes *scripsi* Et *V* duro *V, corr. Heinsius* iungant *V, corr. I. Dousa* (*cf.* 444, 11) uincant *Heinsius* pungant *Wernsdorf* 64 *num* uaria? nonuilitate *V* 66 Spes s. constat nec *scripsi* (*cf. u.* 12) Et s. contra quae *V* Est *Scaliger* quam fuit *L. Mueller* ante *Burm.* Hoc s. constans, quod fugit atque redit *Baehrens* adque, *sed corr., V*
416. 2 Odi *V* Audi *m. sec.*

Famam temptasti nostram sermone maligno
Laedere fellitis, invidiose, iocis.
Contra rem nuper pugnasti, livide, parvam:
Tu tamen in magna te nocuisse putas.
Hae peream nisi sunt animi mihi, Maxime, causae:
Odi, nec mentem res magis ulla iuvat,
Inque vicem ut facias oro pereoque timore,
Ne minus invisus sim tibi quam videor.

417

Memoriam litteris permanere B. II 261. M. 187. B. IV 68.

Haec urbem circa stulti monumenta laboris
Quasque vides moles, Appia, marmoreas,
Pyramidasque ausas vicinum attingere caelum,
Pyramidas, medio quas fugit umbra die,
Et Mausoleum, miserae solacia mortis,
Intulit externum quo Cleopatra virum,
Concutiet sternetque dies, quoque altius extat
Quodque opus, hoc illud carpet edetque magis.
Carmina sola carent fato mortemque repellunt;
Carminibus vives semper, Homere, tuis.

418

[Item] B. II 262. M. 851. B. IV 69.

Nullum opus exsurgit, quod non annosa vetustas
Expugnet, quod non vertat iniqua dies,

4 ////tis *V* uelitis *m. sec.; corr. Pithoeus* inuidiore *V*

6 magnis *Pithoeus* 7 h̃ *V* mihi *H. Riesius* te *V* in te *Baehrens* nimiae iam, Maxime *Heinsius* maxima *V* causa *V, corr. Heinsius* 9 oro *Heinsius* curo *V*

417. Memoria litteras *V, correxi. cf. Propertius IV* 1, 57 (*III* 2, 17) *sqq.* per litteras manere *Baehrens* 1 multi *Heinsius* 2 Queque *V* 3. 4 P≡eramidas, y *ut uidetur erasa, V* 5 solatıa *V* 6 aeternum *V, corr. Heinsius* 7 Conti& *V, corr. m. pr.* qđque *V* 8 detque *V*, e *add. m. sec.*

418. *inscr. om. V*

Tu licet extollas magnos ad sidera montes
Et calidas aeques marmore pyramidas.
Ingenio mors nulla nocet, vacat undique tutum;
Inlaesum semper carmina nomen habent.

B. II 84.
M. 762.
B. IV 69.

419

Laus Caesaris

Ausoniis numquam tellus violata triumphis
Icta tuo, Caesar, fulmine procubuit
Oceanusque tuas ultra se respicit aras:
Qui finis mundo est, non erat imperio.

B. II 85.
M. 763.
B. ib.

420

[Item]

Victa prius [nulli], nullo spectata triumpho
Inlibata tuos gens patet in titulos.
Fabula visa diu medioque recondita ponto *fol. 95 u.*
Libera victori quam cito colla dedit!

B. ib.
M. ib.
B. ib.

421

[Item]

Euphrates ortus, Rhenus secluserat Arctos:
Oceanus medium venit in imperium.

4 calidas (*i e. in Africa sitas*) *V* canas *Baehrens* eques *V* piramidas *V* 5 iacet *V*] nocet *Pithoeus* uacat *V*, *cf. Prop. l. c. u.* 60] uagat *Oudendorp.*

419—426 *sine interuallis et titulis cohaerent in V*
419. 2 tua *V* 3 prospicit *Delrius*

420. 1 nulli *om. V* iāiā *post* nullo *V m. sec.; corr. Heinsius* 2 patet *Cannegieterus* iacet *V* patitur titulos *conicio* 4 quamerito collo (colla *m. sec.*) *V, corr. Scaliger*

421 *a* **420** *separaui* 1 Eufrathes (h *erasa*) hortus renus *V* recluserat arctus *V*, *corr. Cannegieter* praecluserat *Baehrens* 2 in *add. m. sec. V*

422 B. II 86. M. 764. B. IV 70.

[Item]

Libera, non hostem, non passa Britannia regem
Externum, nostro quae procul orbe iaces,
Felix adversis et sorte oppressa secunda [es]:
Communis nobis et tibi Caesar erit!

423 B. II 87. M. 765. B. IV 70.

[Item]

Vltima cingebat Thybris tua, Romule, regna:
Hic tibi finis erat, religiose Numa.
Et tua, Dive, tuo sacrata potentia caelo
Extremum citra constitit Oceanum.
At nunc Oceanus geminos interluit orbes;
Pars est imperii, terminus ante fuit.

424 B. II 88. M. 766. B. IV 70.

[Item]

Mars pater et nostrae gentis tutela Quirine
Et magno positus Caesar uterque polo,
Cernitis ignotos Latia sub lege Britannos:
Sol citra nostrum flectitur imperium.
Vltima cesserunt adaperto claustra profundo
Et iam Romano cingimur Oceano.

425 B. II 89 sq. M. 767 sq. B. IV 70.

[Item]

Opponis frustra rapidum, Germania, Rhenum;
Euphrates prodest nil tibi, Parthe fugax;

422. 1 brittania *V* legem Externam *Heinsius* 2 Aeternum *V, corr. Tollius* iacet *V, corr. Baehrens* 3 es *add. Baehrens* 4 nouis *V*

423. 1 tybris *V* 2 erit *V* 3 dibe *V* tuum *V, corr. Heinsius*

424. 1 quirinae *V* 3 Cernite semotos *Baehrens* indomitos *conicio* bretannos, *sed corr. m. pr., V* 5 adopto *V, corr. Heinsius* 6 cingitur *V, corr. Heinsius*

425. 1 rerũ *V* renũ *m. sec.* 2 Eufrates *V* nihil *V* parte *V*

Oceanus iam terga dedit, nec pervius ulli
  Caesareos fasces imperiumque tulit:
Illa procul nostro semota exclusaque caelo
  Alluitur nostra victa Britannis aqua.

B. II 91.
M. 769.
B. IV 71.

426

[Item]

Semota et vasto disiuncta Britannia ponto
  Cinctaque inaccessis horrida litoribus,
Quam pater invictis Nereus velaverat undis,
  Quam fallax aestu circuit Oceanus,
Brumalem sortita polum, qua frigida semper
  Praefulget stellis Arctos inocciduis,
Conspectu devicta tuo, Germanice Caesar,
  Subdidit insueto colla premenda iugo.
Aspice, confundat populos ut pervia Tethys:
  Coniunctum est, quod adhuc orbis et orbis erat.

B. — M. —
B. IV 71.

427

De voluptate adsidua per noctem

Sic et ames, mea lux, et rursus semper ameris,
  Mutuus ut nullo tempore cesset amor.
Solis ad occasus, solis *sic* . ad *ortus*
  Hesperus hoc videat, Lucifer hoc videat.

u. 5. 6 *uulgo a u.* 1—4 *separantur* 6 brittannos *V*
426. 1 Semoto *V* brittania *V* 2 Cunctaq. *V*, *corr. Scaliger* littorib. *V* 3 Qua *V* uallauerat *Scaliger* celauerat *Baehrens* 4 falax *V*, *corr. m. sec.* esto *V* 6 acrtois (*uel* -toxs?) *V* acrctois *m. sec.* in ocduis, *corr. m. sec.*, *V* 7 defictu *V*, *corr. Scaliger* defixa *Heinsius* germania *V* 8 Subdedit, *sed corr.*, *V* insuetũ *V* ĩmenda iug$\overset{V}{o}$ *V* 9 Tethys *Heinsius* tellus *V*
427. Voluntate de adsidua per noctem *V*. *Primus edidit L. Muellerus ann. philol.* 1865 *p.* 829. *Quae omisi, sunt erasa; quae obliquis litteris distinxi, dubia et nonnulla adeo incertissima. Holderi et Muelleri conlationes inter se contuli* 2 cessit *V* 3 asolis *V* sic testor *ci. L. Muellerus*

Si das saepe negas, si das saepe r*ic* . . *mis*
Et pede preda *tuo* . *atier rel* . *o* . *res*
Nox mihi tota data est *hite dampna* per*ibunt*
Multa nimis debet timodius . . . *s*
Promittis, mea vita, semel non amplius una
. . . *lisid&d* . . . *od* . . .
Dum iaceam tecum permixtus corpore tot*o*
Tib . *futo* . . *re l* . . . .
Nempe *q* . *ad* . . . . . *mi*lle
m . . l . . . . ti
Lentus . . . . p . . . *ar*te
Fe*mina cara* semel, sed sine fine semel.
O certe numero vinces me . *rera* . *ı ã*
. . . . . *l* . *l* . *sem*per ego.

428

B. II 248.
M. 843.
B. IV 72.

De tribus amicis bonis

Serranum Vegetumque simul iunctumque duobus
Herogenem, caros aspice Geryonas.
Esse putas fratres: tanta pietate fruuntur.
Immo neges: sic est in tribus unus amor.
Triga mihi paucos inter dilecta sodales,
Triga sodalicii pars bene magna mei!

429

B. III 192.
M. 965.
B. IV 72.

fol. 96 r. **Quod non severa carmina scribat**

Iam libet ad lusus lascivaque furta reverti.
Ludere, Musa, iuvat: Musa severa, vale!

6 preda *V* 7 Nox *olim* Nec *fuisse uidetur* 11 toto *an* tota *incertum V* 13 Nemphe (h *erasa*) *V*

428. 1 uinctũq; *V* 2 Hetogenen *V* Herog. *uulgo* Hermogenem *Baehrens nescio cur* 3 fars̃ *V* 4 *cf. Ouid. epp.* 9, 92 'Geryones, quamuis in tribus unus erat' 6 par *V*

429. seuera *Scaliger* uera *V* 1 liuet allussus (s *prima erasa*) lasciuiaq; *V* 2 *Martialis VIII* 3, 2 'Ludere, Musa, iuuat'

Iam mihi narretur tumidis Arethusa papillis
  Nunc astricta comas nunc resoluta comas;
Vt modo nocturno pulset mea limina signo
  Intrepidos tenebris ponere docta pedes,
Nunc collo molles circum diffusa lacertos
  Inflectat niveum semisupina latus,
Inque modos omnes, dulcis imitata tabellas,
  Transeat et lecto pendeat illa meo,
Nec pudeat quicquam, sed me quoque nequior ipso
  Exultet toto non requieta toro.
Non deerit, Priamum qui defleat, Hectora narret:
  Ludere, Musa, iuvat: Musa severa, vale!

430

B. III 228.
M. 996.
B. IV 73.

Liber IIII
[De puero amato]

O sacros vultus Baccho vel Apolline dignos,
  Quos vir, quos tuto femina nulla videt!
O digitos, quales pueri vel virginis esse
  Vel potius credas virginis esse dei!
Felix, si qua tuum conrodit femina collum,
  Felix, quae labris livida labra facit,
Quaeque puella tuo cum pectore pectora ponit
  Et linguam tenero lassat in ore suam.

h
3 Iam *scripsi* Nunc *V* aretusa *V* capillis *V, corr. Ruhnken* 5 Vt *Burmannus*] Et *V* modo nunc turno *V* pulsans *V, corr. Burmannus* 8 Etflectat *V, corr. Francius* Ut flectat *Burmannus* semesupina *V* 9 'dulces *V, corr. m. sec.* 10 lecto *V* telo *Ruhnkenius* 11 pudeant q̄cq *V* ips≡o *V* 12 Exultat *V* 14 senera *V* sonora *m. sec.* seuera *in mg. m. rec.*

430. Liber IIII *V; 'sc. Senecae carminum': Rossbachius et Baehrens; 'sc. anthologiae Salmasiani' Peiper* De puero amato *Scaliger, om. V* 1 bachoc (c *erasa*) *V. cf. Ouidius metam. III* 421 4 deae *V*, dei *Ziehen.* Virgo deus *est Bacchus uel Apollo ephebus; sic* puer uirgo *Marcellus Empir. p.* 262 *Steph.* 5 Ffelix *V, sed corr. m. pr.* quantūū *V* (n *erasa*) 6 libida *V*

431

B. III 193. M. 966. B. IV 73.

Excusatio insanioris materiae

Esse tibi videor demens, quod carmina nolim
Scribere patricio digna supercilio?
Quod Telamoniaden non aequo iudice victum
Praeteream et pugnas, Penthesilea, tuas?
Quod non aut magni scribam primordia mundi
Aut Pelopis currus aut Diomedis equos?
Aut [ut] Achilleis infelix Troia lacertis
Quassata Hectoreo vulnere conciderit?
Vos mare temptetis, vos detis lintea ventis:
Me vehat in tuto parva carina lacu.

432

B. II 53. M. 748. B. IV 74.

De sepulcro Catonis

Ne mirere sacri deformia busta Catonis:
Visuntur magni parva sepulcra Iovis.

433

B. III 60. M. 906. B. IV 74.

De bono vitae humilioris

Est mihi rus parvum, fenus sine crimine parvum;
Sed facit haec nobis utraque magna quies.
Pacem animus nulla trepidus formidine servat
Nec timet ignavae crimina desidiae.
Castra alios operosa vocent sellaeque curules
Et quicquid vana gaudia mente movet.

431. Excussato sihoris materie *V* insanioris *scripsi* (*cf. ad* 434, 1) seuerioris *Scaliger* uilioris *Baehrens* 1 crimina *V, corr. Scriuerius* 2 patrito *Baehrens* 3 equo *V* 4 pentesilea *V* 6 equuos *V* 7 ut *add. Scaliger* 8 funere *Wakefieldius* conderit *V, corr. m. sec.* 10 tutos *V* cirina *V* lacus *V* tuto . . lacu *Francius*

432. sepulchro *V* 1 miserere *V* 2 sepulchra *V*

433. humiliori *V* 1 *post* crimine *add. m. sec.* paruum *V* 2 nouis *V* 3 trepidos *V* trepidans *Burm.* seruāt *V* 4 timeat ignauiae *V* dissidiae *V* des. *ex corr.* 5 Rostra *Hauptius dubitanter* silleq. rurales *V, corr. Scaliger* 6 grandia *et* mouent *V, corr. Scaliger*

Pars ego sim plebis, nullo conspectus honore,
Dum vivam, dominus temporis ipse mei.

B. III 194.
M. 967.
B. IV 74.

434

Excusat quod amoribus serviat

Insanus vobis videor. nec deprecor ipse,
Quominus hoc videar. cur tamen hoc videor?
Dicite nunc: 'quod semper amas, quod semper amasti'.
Hic furor, hic, superi, sit mihi perpetuus!

B. III 195.
M. 968.
B. IV 75.

435

[De ea quae amat]

Quaedam me (si credis) amat. sed dissilit, ardet
Non sic, non leviter, sed perit et moritur.
Dum faciet gratis quaedam, simul atque rogaro,
Ostendam, quam non semper amatus amem.

B. III 223.
M. 994.
B. IV 75.

436

De cretata facie

Cum cretam sumit, faciem Sertoria sumit.
Perdidit [ut] cretam, perdidit et faciem.

7. 8 *post inscr. sequentem V*

434. *num* Excusatio? ãmorib; *V* 1 Insanis, *corr. m. pr., V* nouis *V* 2 Quo mihus *V* uidear *Francius* uideo *V* 3 qđ *et* quođ *V*] cur *uel* quid *bis Burmannus* 4 hec superi *V* ppetuum *V* perpetuus *uulgo* (*possis et* perpetuo)

435. *inscr. om. V* De ea quam amat *Scaliger*, quae *ego* 2 sic] cito *Burm.* 3 figiet *V* fugiet *m. sec.* faciet *ego* rogauit *V* rogabit *Scaliger* rogaro *uel* rogaui *ego*

436. creta *V* 1 Dum *Binetus* 2 ut *add. Heinsius*

437

Morte omnes aequari

B. II 16.
M. 703.
B. IV 75.

Quisquis adhuc nondum fortunae mobile regnum
  Nec sortem varias credis habere vices,
Aspice Alexandri positum venerabile corpus.
  Abscondit tantum putris harena virum! *fol. 96 u.*

438

[Item]

B. II 25.
M. 731.
B. IV 76.

Iunxit magnorum casus fortuna virorum:
  Hic parvo, nullo conditus ille loco est.
Ite, novas toto terras conquirite mundo:
  Nempe manet 'magnos' parvula terra duces.

439

De puero amato

B. III 227.
M. 995.
B. IV 76.

Quid saevis, Cypare? domiti modo terga iuvenci
  Quid premis et tenerum currere cogis equum?
Dum stupet ac novus est et adhuc non novit amorem,
  Parce: premendus erit, cum veteranus erit.

440

De bono quietae vitae

B. III 65.
M. 913.
B. IV 76.

Ante rates Siculo discurrent aequore siccae
  Et deerit Libycis putris harena vadis,

437. De morte omnes aequari *V*. 437 *et* 438 *sunt in Vindobonensi* 2521 *s. XII fol.* 40, *F(uerstenfeldensi s. XIII/XIV)*, *E(rlangensi* 840 *s. XI)*. *Inscr. om. E, Vind.* 1 fortunam *Francius* mouile *V, corr. m. sec.* 3 uenerabile *L. Muellerus* memorabile *libri* miserabile! *Burm.*

438. *inscr. om. libri* 1 Iu^{n}xit *V* uirorum *VF* duorum *Vind.E* 2 ille] illo *V* 3 nouos *V* terras *VF* uires *Vind.E* 4 Nemphe *V, corr. m. sec.* testa *Baehrens*

439. 1 cypare *V* Sybari *Scaliger* 3 Dum tumet *Lachmannus ad Propert. p.* 58

440. 1 syculo *F (Fuerstenfeldensis Monac.* 6911, *cf. ad* 437) decurrent *Baehrens* sicce *F*] pisces *V*. 2 turpis *VF, corr. Scaliger* arena *F*

Ante nives calidos demittent fontibus amnes
Et Rhodanus nullas in mare ducet aquas,
Ante mari gemino semper pulsata Corinthos
Confundet fluctus pervia facta duos,
Ante feri cervis submittent colla leones
Saevaque dediscet proelia torvus aper,
Medus pila geret, pharetras Romana iuventus,
Fulgebit rutilis India nigra comis,
Quam mihi displiceat vitae fortuna quietae
Aut credat dubiis se mea puppis aquis.

B. III 155.
M. 139.
B. IV 77.

441

De fratris filio parvulo

Sic mihi sit frater maiorque minorque superstes
Et de me doleant nil nisi morte mea;
Sic illos vincam, sic vincar rursus amando,
Mutuus inter nos sic bene certet amor;
Sic dulci Marcus qui nunc sermone fritinnit,
Facundo patruos provocet ore duos
. . . .
. . . .

cf. B. II 12.
M. 186.
B. IV 77.

442

De monte Atho

Xerses magnus adest. totus comitatur euntem
Orbis. quid dubitas, Graecia, ferre iugum?

3 demittent *Scaliger* dimittent *VF* oms *V* 4 rodanus *VF* nullus *V* ducit *V* 5 geminos *V* corintos *F* 7 summittent *V* 9 gerit *VF* 10 rutulis *V* indya *F* crocis *VF; corr. Scaliger* 11 Dispic[i]eat *V* 12 An cred[a]it dubiis (*ex* dubius) *V* s. m.] seu nea *F*

441. *Senecae tribuit Pithoeus* 2 doleat *V* 5 *Marcum Annaeum Lucanum Gloecknerus mus. rh.* 34, 140 *putat* 6 Fecundo *V, corr. m. sec. Finem deesse uidit Lipsius*

442. *cf. supra c.* 239 1 Terres *V* Perses *Scaliger*

Mundus iussa facit: solem texere sagittae,
Calcatur pontus, fluctuat altus Athos.

443

B. III 70. M. 911. B. IV 77.

De divitiis et inhonesto animo

Quod tua mille domus solidas habet alta columnas,
Quod tua marmoreo ianua poste nitet,
Aurea quod summo splendent laquearia tecto,
Imum crusta tegit quod pretiosa locum,
Atria quod circa dives †tegit omnia cultus:
Hoc animos tollit nempe, beate, tuos?
Aedibus in totis gemmae licet omnia claudant,
Turpe est, nil domino turpius esse suo.

444

B. III 93. M. 250. B. IV 78.

De eodem

Non est (falleris) haec beata, non est,
Quam vos creditis esse, vita; non est,
Fulgentes manibus videre gemmas
Aut testudineo iacere lecto
Aut pluma latus abdidisse molli
Aut auro bibere et cubare cocco,
Regales dapibus gravare mensas
Et, quidquid Libyco secatur arvo,
Non una positum tenere cella:

4 luctuat *V*

443. diuitiis *Burm.* uitiis *V* 1 tu *V* domos *V* 2 marmorea *V* 3 laquearea *V*, *corr. m. sec.* 4 locum *V* solum *Heinsius* 5 citro diues tenet *Heinsius* 6 nemphe, *corr. m. sec.*, *V* uatate (e *supra* a) *V* 7 claudant *V* condant *Burm.* clarent *Wakefield* laudent *Peiper*

444. *Pentadio tribuit Pithoeus* 1 beata] ueat *V* 2 Quam *Heinsius* Quas *uel* Quos *V* Quod *Scaliger* non est *sc. uita beata* 4 lecto toro *V* 5 Ac *Baehrens* 8 quidqui: (d *supra*) d *add. m. sec. V* lybico setatur auro *V*

Sed nullos trepidum timere casus
Nec vano populi favore tangi
Et stricto nihil aestuare ferro:
Hoc quisquis poterit, licebit ille
Fortunam moveat loco superbus.

B. II 249.
M. 136.
B. IV 78.

445

De amico mortuo

Ablatus mihi Crispus est, amici,
Pro quo si pretium dari liceret,
Nostros dividerem libenter annos.
Nunc pars optima me mei reliquit, *fol. 97 r.*
Crispus, praesidium meum, voluptas,
Pectus, deliciae: nihil sine illo
Laetum mens mea iam putabit esse.
Consumptus male debilisque vivam:
Plus quam dimidium mei recessit.

B. III 204.
M. 976.
B. IV 79.

446

De divite formosa generosa inpudica

Formosa es, fateor, dives generosa venusta:
  Confitear, si vis, omnia. redde vicem.
Nempe parum casta es, nempe es deprensa. negabis:
  Res venit ad lites. 'rursus et illa nego.'
Dic potius: 'sed nempe semel, sed nempe puella;
  Et cum deprensa quis nisi frater erat?'

u. 10. 11 *V, transp. Scaliger* 10 uanos *V* magni *V* tangi *Scaliger* 12 haestuare *V* 13 ille *V* illi *m. sec.*
445. *Inter Senecae carmina habet Scriuerius* 1 amici] amihi *V* amicus *Baehrens* 4 par *V* 6 Portus *Baehrens* Pectus *est quod* animae dimidium *Horatio c. I* 3, 8 delitiae nil *V* 7 putauit *V* 8 Consūptus iam male *V* 9 Postquam *Pithoeus* dimedium *V, corr. m. sec.*
446. diuite] uite *V* 1 uetusta *V, num recte? cf. Iuuenalis* 6, 161: 'sit formosa, decens, diues, fecunda, uetustos porticibus disponat auos' 3. 5 nemphe *quater, corr. m. sec., V* 3. 6 dephensa *V* 4 nega *Scaliger*

Frater erat? 'nihil est, fecit quia Iuppiter illud.'
Sed quod non fecit Iuppiter, hoc facitis!

447 B. III 1.

De Graeciae ruina M. 876. B. IV 79.

Graecia bellorum longa succisa ruina
Concidit, inmodice viribus usa suis.
Fama manet, fortuna perit: ciuis ipse iacentis
Visitur, et tumulo est nunc quoque sacra suo.
Exigua ingentis retinet vestigia famae
Et magnum infelix nil nisi nomen habet.

448 B. III 191. M. 964.

. . . . B. IV 80.

Sic tua sit, quamcunque tuam vis esse puellam,
Sic quamcunque voles mutuus ignis edat,
Sic numquam dulci careant tua pectora flamma
Et sic laesuro semper amore vacent.

449 B. III 84.

De vino et laetitia M. 933. B. IV 80.

Vince mero curas et, quidquid forte remordet,
Comprime deque animo nubila pelle tuo.
Nox curam, si prendit, alit: male creditur illi
Cura, nisi a multo marcida facta mero.

7 quod *Scaliger* 7. 8 ioppiter, *corr. m. sec., V* 8 quod] qui *V*

447. De Troi(a)e ruina *V, F(uerstenfeldensis s. XIII/XIV)*. Epitafium magni Alexandri *Vind.* Epit. Al. magni *E; cf. adn. ad c.* 437 1 magna *E* succissa *V* succisa *E Vind.* e^{b}xcisa lo^{a}nga ^{est} *F* succussa *edd.* runa *V* 3 ipse *sic (non* ipsa) *V rell.* iacenos *V* 5 famae *libri* formae *Oudendorp.* 6 nisi *ex* sibi *F* n͞m *ex* n͞n *V*

448. De uino et laetitia *V* 1 quācūq; *V, sed* 2 quacūq; *V*

449. *inscr. hic om. V* 1 forte *V* corda *Heinsius*

B. III 196.
M. 969.
B. IV 80.

450

De silentio amoris

Iuratum tibi me cogis promittere, Galla,.
Ne narrem. Iura rursus et ipsa mihi,
Ne cui tu dicas — nimium est lex dura; remittam: —
Praeterquam si vis dicere, Galla, viro!

B. III 197.
M. 177.
B. IV 80.

451

De initio et fine amoris

Nescio quo stimulante malo pia foedera rupi.
Non capiunt vires crimina tanta meae.
Institit et stimulis ardentibus inpulit actum
Sive fuit fatum, seu fuit ille deus.
Arguimus quid vana deos? vis, Delia, verum?
Qui tibi me dederat, idem et ademit: amor.

B. III 202.
M. 974.
B. IV 81.

452

De tinnitu auris

'Garrula, quod totis resonant mihi noctibus aures,
Nescio quem dicis nunc meminisse mei?'
'Hic quis sit, quaeris? resonant tibi noctibus aures,
Et resonant totis: Delia te loquitur.'
'Non dubie loquitur me Delia: mollior aura
Venit et exili murmure dulce fremit.
Delia non aliter secreta silentia noctis
Summissa ac tenui rumpere voce solet,
Non aliter teneris collum complexa lacertis
Auribus admotis condita verba dare.

450. 1 Iratum *V* 3 Nec ui *V* 4 gallo *V*

451. 1 molo, *corr. m. sec.,* *V* 3 timulis, *corr. m. sec.,* *V* actu *V* 6 derat *V*

452. 1 qđ *V* quid *Scaliger, edd.* quod *restitui* resonas *V*, *correxi. Dialogum constitui* 2 num *et* 3 Hem *Lachmannus ad Propert. p.* 54 5 Nunc *V, corr. Scaliger* Nunc dubitem? *Burm.* 6 murmore *V m. sec., recte m. pr.* *u.* 9—14 *carmini* 453 *postpositi in V; corr. Patissonius* 10 *num* candida? daret *Burm.*

Agnovi: verae venit mihi vocis imago,
  Blandior arguta tinnit in aure sonus.
Ne cessate, precor, longos gestare susurros!
  Dum loquor haec, iam vos opticuisse queror.

453

B. III 198. M. 970. B. IV 81.

De zelotypa

Sic me custodi, Cosconia: neve ligata
  Vincula sint nimium neve soluta nimis.
Effugiam laxata nimis, nimis aspera rumpam,
  Sed neutrum faciam, commoda si fueris. *(fol. 97 u. vacuum est)*

454

B. II 32. M. 738. B. IV 82.

fol. 98 r.

De tumulis Magnorum

Alter Niliaco tumulo iacet, alter Ilibero,
  Tertius Eois partibus occubuit.
Omnis habet Magnos mundi plaga. dis [ita] visum est:
  Partem quisque suam nunc quoque victus habet.

455

B. II 33. M. 739. B. IV 82.

[Item]

Patria, diverso terrarum litore Magnos
  Spectas compositos heu sine nominibus,
Europa[que] Asiaque simul Libyaque sepultos.
  Victores victa sic potiuntur humo!

11 uere *V* uoces *V, corr. m. sec.* 13 garrire *Lachm.* 14 queror *Tollius:* se///ras *V* securas *m. sec.*

453. De zelotipa *V* 1 ne uigilata *V* 3 rumpam] pūpā *V*, pōpā *m. sec.* 4 fuerint *Burm.*

454. 3 ita *add. Scaliger* 4 uictor *Meyerus*

455. *inscr. om. V* 1 diuersos *V* 3 que *add. Scaliger* libiaq. *V*

B. II 34.
M. 740.
B. IV 82.

456

Item

Diversis iuvenes Asia atque Europa sepulcris
Distinet; infida, Magne, iaces Libya.
Distribuit Magnos mundo Fortuna sepultos,
Ne sine Pompeio terra sit ulla suo.

B. IV 1.
M. 1144.
B. IV 82.

457

[De Cascis fratribus]

Occidere simul Cascae, simul occubuere,
Dextra quisque sua, qua scelus ausus erat.
Castra eadem fovere, locus quoque vulneris idem;
Partibus afflictis victus uterque iacet.
Quanta fuit mentis, tanta est concordia fati,
Et tumulus cinerem parvus utrumque tegit.
Par fratrum multo celebrandum carmine vatum,
Vna si fierent parte minus gemini!

B. III 199.
M. 971.
B. IV 83.

458

Interdum et neglectam formam placere

Semper munditias, semper, Basilissa, decores,
Semper dispositas arte decente comas
Et comptos semper vultus unguentaque semper,
Omnia sollicita culta videre manu,
Non amo; neglectam, mihi se quae comit amica,
Se det: inornata simplicitae valet.

456. Idem *V* 1 Diuersi *V* sepul^{h}cris *V* 2 iacens libia *V* 3 Istribuit *V* 4 tuo *V*

457. *inscr. om. V* 2 Dextera *V* 4 affructis *et* latet *V, corr. Scaliger* 5 discordia *V teste Muellero* concordia *teste Holdero et rell.* 6 ut̃q. tergit *V*

458. formi luci *V* formam placere (decere?) *scripsi* ualere *Baehrens* 1 munditia *V* 2 compositas *Scaliger* 3 uultus *Burm.* cultus *V* 4 culta *Baehrens* cõta *V* 5 neglectim *Scaliger* iungit *Baehrens* 6 inornata *Tollius* ornate *V* et ornatus *Colomesius* naturae *Baehrens*

Vincula nec curet capitis discussa soluti
Nec decoret faciem: mel habet illa suum.
Fingere se semper non est confidere amori.
Quid, quod saepe decor, cum prohibetur, adest?

459 B. III 200. M. 972. B. IV 83.

[Ad eandem]

Ante dies multos nisi te, Basilissa, rogavi
Et nisi praemonui, te dare posse negas.
Vt subito crevere, solent ex tempore iunctae
Quam scriptae melius cedere deliciae.

460 B. III 201. M. 973. B. IV 83.

[Item]

Cur differs, mea lux, rogata, semper?
Cur longam petis advocationem?
Primum hoc artificis scelus puellae est,
Deinde est difficile et laboriosum
In ten*tigine* tam diu morari.
Nil est praeterea, p*uella*, *nil* est
Deprensa mel*ius* *fututione.*

461 B. II 13. M. 188. B. IV 84.

De Atho monte

Hic, quem cernis, Athos inmissis pervius undis
Flexibus obliquis circumeundus erat.

7 curet *Heinsius* cures *V* 8 Nec decoret *scripsi* Et coram *V* Nec cura *uel* Nec cera *Scaliger* 'At decorant'. facies *Iacobs* suam *V* 9 amor *V* formae *Baehrens*
459. *inscr. om. V* 3 multe *V* iunctae *Baehrens* natae *Tollius*
460. *inscr. om. V* 1 defers *V* 3 sceleris puella ē *V* 5 *sqq. quae obliquis litteris distinxi, in V erasa sunt teste Holdero* 5 *suppleuit Scaliger* 6 puella *legit Holder* nichil *uel* nihil *V teste L. Muellero ann. phil.* 1865 *p.* 828 7 *suppleuit L. Muellerus*
461. Item de *sqq. V* 1 psius *V* peruius *uulgo*

Accepit magno deductum Nerea fluctu
  Perque latus misit maxima bella suum.
Sub tanto subitae sonuerunt pondere classes,
  Caeruleus cana sub nive pontus erat. —
Idem commisit longo duo litora ponte
  Xerses, et fecit per mare miles iter. —
Quale fuit regnum, mundo nova ponere iura!
  'Hoc terrae fiat, hac mare' dixit 'eat'.

B. II 131.
M. 820.
B. IV 84.

462

De malo belli civilis

Venerat Eoum quatiens Antonius orbem
  Et coniuncta suis Parthica signa gerens,
Dotalemque petens Romam Cleopatra Canopo.
  Hinc Capitolino sistra minata Iovi,
Hinc invicta deo fidebat Caesare Roma,
  Quae tunc paene suo pondere lapsa ruit.
Deserta est tellus, classis contexerat aequor,
  Omnia permixti plena furoris erant. *fol. 98 u.*
Fratribus heu fratres, patribus concurrere natos
  Impia sors belli fataque saeva iubent.
Hic generum, socerum ille petit, minimeque cruentus
  Qui fuit, [is] sparsus sanguine civis erat.

Maevius, a castris miles melioribus, ausus
  Hostilem saltu praecipitare ratem,

3 fluctu uultu *V* 4 missit, *sed corr., V* bella *V* uela *Schrader* 6 canas *V* 7 cōmissit, *sed corr., V* 8 Zerses *(sic) V* et effecit *V, corr. Scaliger* milis *V* 10 terra *V* terrae *Scaliger* Hic terrae fiant *Toupius* ac *V* dixit: erant *I. F. Gronouius*

462. *cf. Augustinus de ciu. dei II* 25 1 Eoum] o *m. sec. in rasura V* 2 suisuis *V* ferens *Heinsius* 4 Et *L. Muellerus* Hic capitolino (ca *ex corr. m. 2*) *V* 6 ruit *Heinsius* fuit *V* 11 ille *Scaliger*] q. *V*, ue *Oudendorp.* 12 is *add. L. Muellerus* hic *Baehrens* adspersus *Heinsius* erit *V* 13 Meuius *V* e castris *Klotzius* 14 saltus *V*

In damnum felix et victor ut impius esset,
Nescius occiso fratre superbus erat.
Dum legit exuvias hostiliaque arma revellit,
Fraternos vultus oraque maesta videt.
Quod fuerat virtus, factum est scelus. haeret in hoste
Miles et e manibus mittere tela timet.
Inde ferox: 'quid lenta manus? nunc denique cessem?
Iustius hoste tibi qui moriatur adest.
Fraternam res nulla potest defendere caedem;
Mors tua sola potest; morte luenda tua est.
Scilicet ad patrios referes spolia ampla penates?
Ad patrem victor non potes ire tuum,
Sed potes ad fratrem. nunc fortiter utere telo!
Impius hoc telo es, hoc potes esse pius.
Vivere si poteris, potuisti occidere fratrem!
Nescisti: sed scis: haec mora culpa tua est.
Viximus adversis, iaceamus partibus isdem.'
Dixit, et in dubio est, utrius ense cadat.
'Ense meo moriar, maculato morte nefanda?
Cui moreris, ferrum quo moriare dabit.'
Dixit et in fratrem fraterno concidit ense.
Victorem et victum condidit una manus.

463

B. II 132.
M. 821.
B. IV 86.

[Item]

Sicine componis populos, Fortuna, furentis
Vt vinci levius, vincere sit gravius?

15 et inp. esse *Meyerus* 17 exunus *V* 18 nota *Francius* 19 in aste *V* (arte *m. pr.?*) 20 e *Scal.* a *V* 21 Inde *ego et L. Muellerus* Ille *V* cessas *Lipsius* cesses *Burm.* 24 luenda *Burm.* leuanda *V* 25 referes *L. Muellerus* referens *V* penates *Scaliger:* rependens (re *et altera* n *supra lin. m. 1*, d *ex corr.*) *V* 27 n̄ (c supra) *V* telo *V*, teli *m. sec.* 29 si *V* sic *Scaliger* 31 idem *V* 33 me *V* iaculatus *V* maculato *Scaliger* sorte *L. Muellerus* 34 Cui memoreris *V* 36 uictam *V* conficit *Burm.*

463. *inscr. om. V* 1 Scine *V* fuẹrentis *V*

Occisum credens gaudebat Maevius hostem:
Infelix fratris vulnere laetus erat.
Nec licuit non nosse: ferox dum membra cruenti
Nudat, in exuvias incidit ipse suas.
Et scelus et fratrem pariter cognovit et amens
'Hoc age', ait, 'maius nunc tibi restat opus.
Vincere victorem debes, defendere fratrem.
Cessas? ad facinus quam modo fortis eras!
Terram, iura, deos, bellum iam polluis ipsum:
Quod civile fuit, sic quoque culpa gravis.
His manibus patriae tu iam pia signa sequeris
Miles, in Antoni dignior ire rates?
Eripuit virtus pietatem, reddere virtus
Debet: qua rapuit, hac reparanda via est.
Quid moror absolvi?' Dixit, gladioque cruento
Incubuit, iungens fratris ad ora sua.
Sic, Fortuna, regas semper civilia bella,
Vt victor victo non superesse velit!

B. III 122. M. 148. Petron. ed Buech. fg 35. B. IV 88.

464

Item

Inveniat, quod quisque velit. non omnibus unum est,
Quod placet. hic spinas colligit, ille rosas.

4 funere *Baehrens, recte?* 5 ferox (*sic interpungens*) *Sedlmayer* senex *V* scelus *uel* nefas *Heinsius* cruenta *Scaliger* 8 aut *V* 10 at, facinus! *L. Mueller* 11 polluit *V, corr. L. Mueller* 12 sit *Scaliger* 13 iam *uulgo*] tã *V* sequeris *Baehrens* requiris *V* 14 antonii *V* ratos *V* rate *Baehrens* 15 pietatẽ *bis in V; alterum deleuit m. sec.* 16 hac] hec *V* 18 suo *V* sua *Scaliger* 20 ñ *V*] ne *Heinsius*

464—479. *Petronio tribuit Scaliger in Catalectis, nisi quod* 471, 474, 477, 478 *in schedis manu scriptis tantum; cf. ad* 466 *et* 476. — Item *singulis inscr. V. Ex maiore aliquo opere excerpta esse manifestum est*

464. Item *sic V* 1 Inueniet *V* uelet, *sed corr. V* 2 collegit, *sed corr. V*

465

B. M. — Buech. 38. B. IV 88.

Item

Iam nunc ardentes autumnus fregerat umbras
Atque hiemem tepidis spectabat Phoebus habenis,
Iam platanus iactare comas, iam coeperat uvas
Adnumerare suas defecto palmite vitis.
Ante oculos stabat, quidquid promiserat annus.

466

PETRONII

B. III 119. M. 145. Buech. 27. B. IV 88.

Item

Primus in orbe deos fecit timor, ardua caelo
Fulmina cum caderent discussaque moenia flammis
Atque ictus flagraret Athos: mox Phoebus ad ortus
Lustrata devectus humo, Lunaeque resectus
Et reparatus honos; hinc signa effusa per orbem,
Et permutatis disiunctus mensibus annus.
Profecit vitium, iamque error iussit inanis
Agricolas primos Cereri dare messis honores,
Palmitibus plenis Bacchum vincire, Palemque *fol. 99 r.*

465. 1 argentes *V* regerat *V* fregerat *uulgo* algentes — fecerat *Baehrens!* 2 expectabat *V* auenis *V* 3 platenus *V, corr. m. sec.* ceperat *V* 4 desecto *Scaliger*

466. Petronii *add. Scaliger: cf. adnotat. ante* 464 *et ad u.* 1 1 *Statius Theb. III* 661 'Primus in orbe deos fecit timor'. *Eadem uerba Fulgentius mythol. I* 1 *p.* 31 'et Petronius ait' *eumque secutus Lactantius scholiasta Statii l. c. cum dicit* 'et Petronius Arbiter . . Primus — timor' Petronio *tribuunt: cuius scilicet hemistichium notum Statius usurpauit. Aliter Buechelerus* horrida *Wakefieldius* 2 Maenala *Peerlkampus* flãmas *V, corr. m. pr.* 3 ad undas *Iacobsius* 4 deiectus *V, corr. Heinsius* humo (o *m.* 2) *V* senectus *V, correxi* 5 reparatos *V* 6 permutatus *Buecheler* disiunctis *V* -ctus *uulgo* distinctus *puto* 7 Proiecit *V* hoc *uulgo add.* Proiectum uitium hinc *Scaliger* iamque *Buechelerus* atque *V* tunc *olim scripsi* 8 mensis *V, corr. Pithoeus* 9 bachum uincere *V* palenque *V*

Pastorum gaudere manu: natat obrutus undis
Neptuni demersus aqua, Pallasque tabernas
Vindicat. et voti reus, et qui vendidit orbem,
Iam sibi quisque deos avido certamine fingit.

B. III 120.
M. 146.
Buech. 33.
B. IV 89.

467

Item

Nolo ego semper idem capiti suffundere costum
  Nec noto stomachum conciliare mero.
Taurus amat gramen mutata carpere valle
  Et fera mutatis sustinet ora cibis.
Ipsa dies ideo nos grato perluit haustu,
  Quod permutatis hora recurrit equis.

B. III 121.
M. 147.
Buech. 34.
B. IV 90.

468

[Item]

'Vxor legitimus debet quasi census amari'.
  Nec censum vellem semper amare meum.

B. III 124.
M. 150.
Buech. 37.
B. IV 90.

469

Item

Linque tuas sedes alienaque litora quaere,
[O] iuvenis: maior rerum tibi nascitur ordo.
Ne succumbe malis: te noverit ultimus Hister,
Te Boreas gelidus securaque regna Canopi,

10 nutat obru^{p}tus om̄is *V* undis *Baehrens* 11 pallidasq. tab̄nas *V* 12 uoti] furti *Baehrens, recte?* orbum *Barthius* urbem *Pithoeus* 13 quisque *Scaliger* quis *V*

467. 2 toto *V, corr. Palmerius* sollicitare *Iacobs* 4 ciuis *V* 5 austu, *corr. m. pr., V* 6 p̄multatis ora *V* pernoctatis *Barthius* umbra *Baehrens* ȧequis *V*

468. Item *om. V* 1 legis inus *V* legitimus *uulgo*

469. It̃ *V* 2 O *add. Scaliger* 4 securaquae *V* fecundaque *Reiskius* ^{no}capi *V m. pr.* 5 iacentẽ *V, corr. Dousa fil.*

Quique renascentem Phoebum cernuntque cadentem:
Maior in externas Ithacus descendat harenas.

470

B. III 123.
M. 149.
Buech. 36.
B. IV 90.

Item

Nam nihil est, quod non mortalibus afferat usum.
Rebus in adversis, quae iacuere, iuvant.
Sic rate demersa fulvum deponderat aurum:
Remorum levitas naufraga membra vehit.
Cum sonuere tubae, iugulo stat divite ferrum;
Barbara contemptu praelia pannus habet.

471

B. III 61.
M. 142.
Buech. 50.
B. IV 91.

Item

Parvula securo tegitur mihi culmine sedes
Vvaque plena mero fecunda pendet ab ulmo.
Dant rami cerasos, dant mala rubentia silvae
Palladiumque nemus pingui se vertice frangit.
Iam qua diductos potat levis area fontes,
Corycium mihi surgit olus malvaeque supinae
Et non sollicitos missura papavera somnos.
Praeterea sive alitibus contexere fraudem
Seu magis inbelles libuit circumdare cervos
Aut tereti lino pavidum subducere piscem,
Hos tantum novere dolos mea sordida rura.
I nunc et vitae fugientis tempora vende

6 itacui *V, corr. Palmerius* ita qui descendit *Francius*

470. Itẽ *V* 2 nocuere *Tollius* 3 deprensa *Iacobs* uulfom (-am *m. 2*) *V* aurẽ *V* 5 diuites, s *eras., V* 6 contempnit *V* contemtu *Dousa.* Raraque contemptus *Reiskius*

471. 2 facunda *V* *u.* 3. 2 *Buecheler* 4 pinguis euertice *V* 5 portat *V* 6 Coricium *V* spinę *V, corr. m. pr.* 8 Siue al. c̃texere p̃terea *V, transposuit Oudendorp.* Si uero *et* opertam *Scaliger* 9 Heu *V* 11 candida *Buecheler* 12 fugiendis *V* uendae *V*

Divitibus cenis! me si manet exitus idem
Hic precor inveniat consumptaque tempora poscat.

B. III 133.
M. 181.
Buech. 32.
B. IV 91.

472

Item

Non satis est, quod nos mergit furiosa iuventus,
Transversosque rapit fama sepulta probris:
En etiam famuli cognata faece soluti
Inter transgressas luxuriantur opes!
Vilis servus habet regni bona, cellaque capti
Deridet Vestam Romuleamqae casam.
Idcirco virtus medio iacet obruta caeno,
Nequitiae classes candida vela ferunt.

B. — M. —
Buech. 39.
B. IV 92.

473

Item

Sic et membra solent auras includere ventris,
Quae penitus mersae cum rursus abire laborant,
Verberibus rimantur iter; nec desinit ante 4
Frigidus, adstrictis qui regnat in ossibus, horror, 3
Quam tepidus laxo manavit corpore sudor. 5

13 mę *V* qui m. e. olim *Baehrens* 14 praecor *V* inueniar *et* poscar *Pithoeus* ponam *Klotzius*

472. Item *add. m. sec. V* 1 mergis *V, corr. Buecheler* 2 Roma *Iacobsius* 3 An *V* ne *add. Scaliger* En *L. Muellerus* cognataq; fece *V* soluti *scripsi* (*h. e. ex plebe sua emersi*) sepulti *V; cf. c.* 236, 2 4 Intesta merassas *V, correxi* (tr. *sc. ad eos*) mersae *Clauerius* Inter conrasas *Baehrens* luxantur *V* 'luxuriantur opes' *Cornelius Seuerus ap. Diomed. p.* 378 *K.* 6 festã *V, corr. Barthius* 7 coeno *V* 8 gerunt *Baehrens*

473. Itͨ *V* 1 t auras *m. sec. in rasura V* uentis *V, correxi* uenis *uulgo* 2 russus *an* rursus *incertum V u.* 3. 4 *V, transposuit Pithoeus* 4 net *V* 3 Et frigidus strictis *V, corr. Reiskius*

474 B. III 62. M. 143. Buech. 51. B. IV 92.

Item

O litus vita mihi dulcius! o mare felix,
  Cui licet ad terras ire subinde meas!
O formosa dies! hoc quondam rure solebam
  †Iliadas armatas sollicitare manus.
Hic fontis lacus est, illic sinus egerit algas,
  Haec statio est tacitis fida Cupidinibus. —

Pervixi: neque enim fortuna malignior umquam
  Eripiet nobis, quod prior hora dedit.

475 B. — M. — Buech. 40. B. IV 93.

Item

Haec ait et tremulo deduxit vertice canos
Consecuitque genas; oculis nec defuit imber,
Sed qualis rapitur per vallis improbus amnis, *fol. 99 u.*
Cum gelidae periere nives et languidus Auster
Non patitur glaciem resoluta vivere terra,
Gurgite sic pleno facies manavit et alto
Insonuit gemitu turbato murmure pectus.

474. 1 dulcior *V* mare! felix, *uulgo* 2 tuas *Baehrens* 3 quies *Heinsius* hac *V* 4 Iliadas *V* Iliadum *Pithoeus* Iliada (Naidas *Lindenbrogius*) armata s. manu *Christius* Phyllidis *uel* solebat Ilias *Scaliger* *Iliada poetae huius carmen conicio* hamatas *Heinsius* 5 Hic fons, hic *Heinsius* locus *V* 6 h̄ *V* Hic *uulgo* uicta *V*, *corr. Pithoeus* (*an* apta?) dicta *Heinsius* *Post* 6 *uulgo inseritur c.* 477 7 Peruici *Pithoeus* 8 priora *V* prior hora *Scaliger* pr. aura *Baehrens* 7—8 *alii carmini tribuit Buech., fort. recte*

475. 1 Haec & ait & *V* 2 gen̄, *corr. m. sec.*, *V* debuit *V*, *corr. Scaliger* 3 annis *V* 4 haust̄ *V* 6 faciem *V* 7 gemitu et *Baehrens* turbatum *Scaliger* p& *V*

476

B. III 125.
M. 178.
Buech. 28.
B. IV 93.

[PETRONII]

Item

Nam citius flammas mortales ore tenebunt
Quam secreta tegant. quicquid dimittis in aula,
Effluit et subitis rumoribus oppida pulsat.
Nec satis est, vulgasse fidem. cumulatius exit
Proditionis opus famamque onerare laborat ...
Sic commissa verens avidus reserare minister
Fodit humum regisque latentes prodidit aures.
Concepit nam terra sonos calamique loquentes
Invenere Midam, qualem narraverat index.

B. ad III 62.
M. ad 143.
Buech. 51.
B. IV 93.

477

Item

Illic alternis depugnat pontus et aer,
  Hic rivo tenui pervia ridet humus.
Illic divisas conplorat navita puppis,
  Hic pastor miti perluit amne pecus.
Illic inmanes mors obvia solvit hiatus,
  Hic gaudet curva falce recisa Ceres.

476. Petronii *add. Scal. cf. adnot. ante* 464 *et ad u.* 6

1 ora tenebt̃ *V* 2 demittis in aurem *Francius. num* in auras? 3 rubitis *V* 4 simulatius *Scaliger* 5 famam(que *m. 2*) *V* onorare *V* *u.* 6—9 *Fulgentius myth. III* 9 *p.* 126 'Petronius Arbiter ait: sic c. u. . . . index' 6 uerens *et* reserare *Fulg.* ferens *et* seruare *V, corr. Burm. ex Fulg.* 8 C̆cepit *V, Fulg.* Excepit *Scaliger* 9 Inuenerem idẽ *V, recte Fulg.* Incinuere *Salmasius* Insonuere *Wernsdorfius* conceperat *Fulg.* conspexerat *Munckerus*

477. Id̄ *V. Scaliger carmini* 474 *post u.* 6 *inseruit* 2 redet, *corr. in* redit *V* 3 Illi *V* diffissas *Handius, sed* diuisas (*V*) *est* deletas, euersas, *ut Hor. sat. I* 1, 99; *Silius II* 96 *al.* 4 mitis *V* omne *V* 5 oblita *V, corr. Heinsius* abdita *Wernsdorf* iatus *V* horrida saeuit hiatu *Oudendorp* 6 *num* candet *uel* ridet? recis sa *V*

Illic inter aquas urit sitis arida fauces,
[Hic] . . . .
[Illic] . . . .
Hic dantur caro basia multo viro.
Naviget et fluctus lasset mendicus Vlixes:
In terris vivit candida Penelope!

478
Item

B. III 63
M. 144.
Buech. 52.
B. IV 94.

Qui non vult properare mori nec cogere fata
Mollia praecipiti rumpere fila manu,
Hactenus iratum mare noverit. ecce refuso
Gurgite securos subluit unda pedes,
Ecce inter virides iactatur mytilus algas
Et rauco trahitur lubrica concha sono.
Ecce recurrentes qua versat fluctus harenas,
Discolor attrita calculus exit humo.
Haec quisquis calcare potest, in litore tuto
Ludat et hoc solum iudicet esse mare.

479
Item

B. III 224.
M. 182.
Buech. 31.
B. IV 95.

Non est forma satis, nec, quae vult bella videri,
Debet vulgari more placere sibi.
Dicta, sales, lusus, sermonis gratia, risus
Vincunt, naturae candidioris opus.

u. 8. 9 *excidisse puto* 10 dantur caro *scripsi* da periuro *V* dea fert iuncto *Baehrens* securo *Burm.* perluto *Iacobs* percaro *Wernsdorf* bassa *V* amica *Burm.* 12 uiuet *V*, *corr. Heinsius*

478. 1 Qui moluit (*corr. in* maluit *m. sec.*) pro pare *V, corr. Tollius* nolit *Oudendorp* pro parte *Scaliger* facta *V* 4 subluit *scripsi* alluit *Heinsius* obluit *V* obruit *Scaliger* 5 agas *V* 6 conca *V* sono *Klotzius* sinu *V* glauco *Pithoeus* 7 arenas *V* 9 toto *V* 10 luda *V* *post u.* 10 *L. Muellerus fort. recte c.* 477 *adnectit ann. phil.* 1867, 511

479. 2 placare *V* 3 Dicti *V* 4 Fingunt *Baehrens* languidioris *Burm.*

Condit enim formam, quicquid consumitur artis;
Et nisi velle subest, gratia nuda perit.

* * *

480

B. — M. —
B. IV 11.

De pedibus (liber IIII) *fol. 116 r.*

Pes est spondius, longa qui constat utraque.
Hunc contra pariambus erit gemina breve iunctus.
Longa brevisque pedem faciet postlata trochaeum.
At praelata brevis longae concludet iambum.
Dactylus ex longa veniet brevibusque duabus.
Idem anapaestus erit, brevibus si coeperit ante.
Cum brevis una duas distinguit syllaba longas,
Creticus est. . . . .

5 c̄sūmitur *V* 6 Et nisi cultus adest *L. Muellerus, recte?* nuda] tota *Scaliger*

Deinde sequuntur in V: excerpta ex Martiale IV 71 *—XIV* (*inter quae fol.* 100 *r. c.* 26 *anthol.*), *anthol. c.* 265, 266, 268, 303, 318, 263; *excerpta ex Martiale a lib. spectaculorum ad lib. IV* 62; *c.* 603—614; *anthologiae carmina* 33 *in A extantia; carmina XII sapientum (praeter c.* 603—614 *anthol.); deinde* 480. *cf. praef.*

480. De pedibus Lib̄. IIII · *V* (*cf. tit. c.* 430) 1 pondius *V* constṛat *V* 2 brede, *corr. m. sec., V* iunctis *V* 3 p̃lata *V* 4 iamboni *V* 5 Dactytos (v *superscr.*) *V* *post u.* 8 · AR · OS˜TREOM' · ELIAE | Ft (*i. e.* feliciter) *V, deinde* Incipit prolog⁹ Alchimi ep̄i ad Apollinarem ep̄m *V. Sequitur Alcimus Auitus*

AENIGMATA
CODICIS BERNENSIS 611

481 B. M. B. —

1 De olla

Ego nata duos patres habere dinoscor.
Prior semper manet alterque morte finitur.
Tertia me mater dura mollescere cogit
Et tenera gyro formam assumo decoram.
Nullum dare victum frigenti corpore possum,
Calida sed cunctis salubres porrigo pastus.

2 De lucerna

Me mater novellam vetus de germine finxit.
Et in nullo patris formata sumo figuram.
Oculi non mihi lumen ostendere possunt,
Patulo sed flammas ore produco coruscas.

B = Bernensis 611 *s. VIII—IX, fol.* 73r—80v. *L = Lipsiensis Rep. I* 74 *s. IX—X, fol.* 15v—24r. *V = Vindobonensis* 67, *quem Mone edidit* (*anzeiger f. kunde d. deutschen vorzeit* 1839 *p.* 219 *sqq.*). *PT = Parisini* 5596 *et* 8071 *s. IX, qui pauca aenigmata eaque corrupta* (*P:* 1, 5, 6, 13, 25, 35, 50; *T:* 3, 6) *habent: quos raro attuli. Ex V orthographica interdum omisi. B Hagenus, L ego contulimus. Ab emendando fere abstinendum est in his uersibus ad uerborum accentus formatis*

481. Questiones enigmatũ rethoricae aprtis (*l.* artis) *L* 1—9 osten *om. B* 1 denuscor *P* 2 alter qui *L* mortem *P* 4 formata *L* ads. *L* 6 Calidos et *V* Ca=lida *L* porrego *P* pastos *L* 7—12 *post* 13—18 *L* 8 formã sumo *L* 9 dire possunt *B* 10 Patulas et *V*

Nolo me contingat imber nec flamina venti.
Sum amica lucis, domi delector in umbris.

3 De sale

Me pater ignitus, ut nascar, creat urendo
Et pia defectu me mater donat ubique.
Is qui dura solvit, hic me constringere cogit.
Nullus me solutum, ligatum cuncti requirunt.
Opem fero vivis opemque reddo defunctis.
Patria me sine mundi nec ulla valebit.

4 De scamno

Mollior horresco semper consistere locis.
Vngula nam mihi firma, si caute ponatur.
Nullum iter agens sessorem dorso requiro.
Plures libens fero, meo dum stabulo versor.
Nolo frena mihi, mansueto iuveni, pendas,
Calcibus et senum nolo ne verberer ullis.

5 De mensa

Pulchra mater ego natos dum collego multos,
Cunctis trado libens, quicquid in pectore gesto.
Nulli sicut mihi pro bonis mala redduntur. 29
Oscula nam mihi prius qui cara dederunt, 27
Vestibus exutam turpi me modo relinquunt.
Quos lactavi, nudam pede per angula versant.

11 Nullum me continget *B* flamine *V* **12** Dum *libri* Sum *scripsi* in umbras *BL* **13** Me mat̃ (ingenitũ *m. pr. in ras.*) ut *L* **15** constringire *B* **16** solutam *BV* solatam *L*, *corr. m. 2* ligatam *L* r. c. ligatam *V* legatam *B* legatum *T* **17** uiris *V* **18** Sine m. p. *V* mundus *L* **19—24** *om. B* **20** nam *om. V* firma mihi *V* ponitur *L* **22** fero libens *L* **23** mihi frena *V* frenas mihi *L* **24** et semen *L* **25** colligo *LV* **26** Cuctis *B* libens trado *V* quicquid libens *BL; corr. Hagen* **29** *huc posuit Hagen* Nullae *B* reddunt *V* **27** Oscola *B* **28** turpiter *B* turpi *VL* **30** nuda me pede *L* nudam pede me *V* angulos *B*

6 De calice

Nullus ut mea lux sola penetrat umbram
Et natura vili miros postpono lapillos.
Ignem fero nascens: natus ab igne fatigor.
Nulla me putredo tangit nec funera turbant:
Pristina defunctus sospes in forma resurgo.
Et amica libens oscula porrigo cunctis.

7 De vesica

Teneo liquentem, sequor membrana celatum.
Verbero nam cursu, visu quem cernere vetor.
Inpletur domus invisis sed vacua rebus.
Permanet dum cibum nullum de pondere gessi.
Quae dum clausa fertur, velox ad nubila surgit,
Patefacta nullum potest tenere manentem.

8 De ovo

Nati mater ego: natus ab utero mecum.
Prior illo non sum, semper qui mihi coaevus.
Virgo nisi manens numquam concipere possum.
Sed intacta meam infra concipio prolem.
Post si mihi venter disruptus ictu patescit,
Moriens viventem sic possum fundere fetum.

9 De mola

Senior ab aevo, Eva sum senior ego.
Et senectam gravem nemo currendo revincit.

De uitro *Par.* 5596 31 Nullus *BVL* uti *V* mea *P*] meam *BV* me quã *L* sola *om. L*, sola lux *V* solam *B* 32 miror *B* 34 putrido *B* tangit *BV* tegit *L* 33 nascens fero *V* 35 defunctos *V* suspis *B* suspes *P* 36 oscola *B* porrego *B* 37—42 *om. B* 38 Verbere *V* 39 inuisis domus *L* 40 cibum *V*] uicem *L* de *V*] sub *L* 43 natus] animatus *V* 44 Prius *B* qui (e superscr.) *L* coauus *V* 45 concipire *B* 46 intra *Hagen* 47 uenter mihi diruptus *V* patiscit *B* 48 p. s. *V* fundire *B* foetum *L* 49 Eua sum *B*] aeuasum *L* euasi *V* 50 senecta *V*

Milia prosterno, manu dum verbero nullum.
Vitam dabo cunctis, vitam si tulero multis.
Satura nam victum, ignem ieiuna produco
Et uno vagantes possum conprehendere loco.

10 De scala

Singula si vivens firmis constitero plantis,
Viam me roganti directam ire negabo.
Gemina sed soror meo se latere iungat:
Coeptum valet iter velox percurrere quisquis.
Subito mihi pedem nisi calcaverit ille,
Manibus, quae cupit, numquam contingere valet.

11 De nave

Mortua maiorem quam vivens porto laborem.
Dum iaceo, multos servo; si stetero, paucos.
Viscera si mihi foris detracta patescant,
Vitam fero cunctis victumque confero multis.
†Bestia defunctam avisque nulla me mordet,
Et onusta currens viam nec planta depingo.

12 De grano

Mortem ego pater libens adsumo pro natis
Et tormenta simul, cara ne pignora tristem.
Mortuum me cuncti gaudent habere parentes

52 *ante* 51 *Hagenus* 53 uictu *L, recte?* producor *V* 54 uacantes *BV* cauantes *L; corr. Hagen sic L;* conpraehendire *B* comprendere *V* locum *libri* 55—60 *om. B* 55 Singulis *L* si f. u. constituo *V* 56 rogants *L* Me r. u. ire n. d. *V* 57 se *scripsi* si *L* iungat si latere meo *V* 59 pedem mihi *L* illi *V* 60 corrigere ualebit *V* 11 De naui *L* 61 uiuens quam *BL* 62 iacior *V* 63 patiscant *B* 65 *sic L* (*nisi quod* de cunctis *et* mordit) Bestea defuncta quae nulla memordit *B* B. defunctam auis nec mordebit ulla *V* 66 uia currens *V* 67 M. pater ego l. p. n. assumo *V* 68 Et teror cara simul *V* nec p. tristant *L* tristent *BV, corr. Hagen* 69 g. c. h. parentem *V*

Et sepultum nullus parvo vel funere plangit.
Vili subterrena pusillus tumulor urna,
Sed maiore possum post mortem surgere forma.

13 De vite

Vno fixa loco longinquis porrigo victum.
Caput mihi ferrum secat et brachia truncat.
Lacrimis infecta plura per vincula nector,
Simili damnandos nece dum genero natos.
Sed defuncti solent ulcisci liberi matrem,
Sanguine dum fuso lapsis vestigia versant.

14 De oliva

Nullam ante tempus lustri genero prolem
Annisque peractis superbos genero natos,
Quos domare quisquis valet industria parvus,
Cum eos marinus iunctus percusserit imber.
Asperi nam lenes sic creant filii nepotes,
Tenebris ut lucem reddant, dolori salutem.

15 De palma

Pulchra semper comis locis consisto desertis.
Ceteris dum mihi cum lignis nulla figura,
Dulcia petenti de corde poma produco

70 sepultum *B*] simul tum *VL* uel paruo *V* 71 tumolor *B* tumor *L* timor *V* 72 Si maiori *VL* surgire *B* forma *B*, fructu *V*, *om.* *L* 73 porrego *B* 74 Caper *V* s. f. *V* 75 uincla *B* 76 Simeli damnanda *B* nec *L* genere *V* 78 lapis *L* uersant *ex* uersar *L* seruant *V* 79 Nulla a. t. inlustrem *L* inlustrem a. t. *V* 80 Amnisq; *L* Annis s. p. *V* 81 donare *B* quis *L* ualet quiuis *V* paruos *libri* 82 iunctis *B* i. p. iunctos *V* cunctos *Hagen* 83 *om.* *L* Asperrimam *B* lenis *V* filio (o *in ras.*) *B* 84 Tenebris — reddant *iteratum in* *L* doloris *libri* De h̃ *L* 86 dum (celeris *above*) *B* n. m. c. l. *V* 87 patenti *L*

Nulloque de ramis cultore confero fructum.
Nemo qui me serit de meis fructibus edit.
Et amata cunctis flore sum socia iustis.

16 De cedria

Me mater ut spinis vivam enutrit iniquis,
Ut dulcem faciat, inter acumina servat.
†Teretinam formam rubentem confringo ceratam
Et incisa nullam dono de corpore guttam.
Mellea cum mihi sit sine sanguine caro,
Acetum eructant . . exta clausa saporem.

17 De cribro

Patulo sum semper ore nec labia iungo.
Incitor ad cursum frequenti uerbere tactus.
Escae mihi ullae manu si forte ponantur,
Has amitto currens minuto vulnere ruptas.
Meliora cunctis, mihi nam vilia servant
Vacuumque bonis inane cuncti relinquunt.

18 De scopa

Florigeras gero comas, dum maneo silvis,
Et honesto vivo modo, dum habito campis.
Sed acta vili solo depono capillos. 106
Turpius me nulla domi vernacula servit. 105

88 Nullumque *BL* De r. et nullum *V* cultori *VL* 89 meis de f. aedit *L* 90 *om. B* 91—96 *om. B* De citria *legendum est* 91 uiu. sp. nutrit *L* 92 F. ut d. *L* 93 ceratã c. rubentẽ *L* 96 Acidum *puto* eructant (n *eras.*) *L* extra *V* 97 Sum s. p. *V* 98 in *LV* cursu *L* ictus *L* 99 Extat *B* Exta *L* Extra *V* nulla *BL* m. manu nulla *V* 100 Quas *BL* Quos *V* ruptus *BLV* 101 Cunctis meliora *V* nam *i. e. sed, cf. v.* 112, 229, 314 *al.* seruans *BLV* (s. u. *V*) 102 Et b. u. *V* inanem *BLV* De scupa *B* 103 fero *L* Fero florigeras s. d. m. c. *V* 104 c. d. h. m. *V* 106. 105 *posui*
106 Et redacta *LV* uile *B* s. c. u. d. *V*
turpius
105 Me *B* T. u. serum d. m. n. *V* seruis *L*

Cuncti per horrenda me terrae pulvere iactant.
Sed amoena domus sine me nulla videtur.

19 De pice

Dissimilem sibi me mater concipit infra,
Et nullo virili creata de semine fundor.
Dum nascor sponte, gladio divellor a ventre.
Caesa vivit mater: ego nam flammis aduror.
Nullum clara manens possum concedere quaestum;
Plurimum fero lucrum, nigro si corpore mutor.

20 De melle

Lucida de domo lapsus diffundor ubique;
Et quali dimissus modo, non invenit ullus.
Bisque idem natus, semel inde utero cretus,
Qualis in conceptu, talis in partu renascor.
Milia me quaerunt, ales sed invenit una
Cereamque mihi domum depingit ab ore.

21 De apibus

Masculus qui non sum, sed neque femina, coniux
Filios ignoto patre parturio multos.
Vberibus prolem nullis enutrio tantam.
Quos ab ore cretos nullo de ventre sumsi.

107 *sic* *LV* terra *B* puluire *B* 108 S. d. a. u. s. m. n. *V* 109 concepit *BL* intra *Hagen* 110 u. n. *V* uirile *B* creta *LV* 111 gladio *B*] uale *L* ualde *V* 112 n. e. *V* adustor *L* 113 Null$_{\rho}$ *B* p. m. *V* concedire *B* concere *L* 114 Plurem *LV* f. l. *L* lugrum *B* muto si c. nigrum *V* nigrum *L* muto *L* 115 lapsu *V* 116 Set *Hagenus* 117 Bisq; (idem *add.* *V*) natus inde (i. *om.* *V*) semel (*om.* *B*) in (*om.* *B*) u. cr. *libri* 118 concepto *B* concoeptu *L* parto *B* r. in p. *V* 119 Me q. m. *V* talis *Hagen* alis *BL* alia *V* sed *om.* *LV* 120 Cireamq; *B* Aureamq; *LV* 121 Mascolus q; *B* qui] quoque *L* quae *V* 122 I. f. *V* patri *LV* 123 tantum *BLV* 124 cretus *LV* nullo (nullo$\equiv$ *B* nullos *V*) de uentre *libri* creatos *conicio* nulla de Venere *Hagen*

Nomen quibus unum natisque conpar imago, 125
Meos inter cibos dulci conplector amore.

22 De ove

Exigua mihi virtus, sed magna facultas.
Opes ego nulli quaero, sed confero cunctis, 128
Paupera quae multum ipsos nam munero reges. 132
Modicos operans cibos egena requiro 129
Et ieiuna saepe cogor exsolvere censum. 130
Nullus sine meo mortalis corpore constat. 131

23 De igne

Durus mihi pater, dura me generat mater: 133
Verbere nam multo huius de viscere fundor.
Modica prolatus feror a ventre figura, 135
Sed adulto mihi datur inmensa potestas.
Durum ego patrem duramque mollio matrem,
Et quae vitam cunctis, haec mihi funera praestat.

24 De membrana

Manibus me perquam reges et visu mirantur. 144
Lucrum viva manens toti nam confero mundo 139
Et defuncta mirum praesto de corpore quaestum, 140
Vestibus exuta multoque vinculo tensa.
Gladio sic mihi desecta viscera pendent,
Miliaque porto nullo sub pondere multa.

126 Me *L* ci≡bos *B* dulci] dulce *B*, diuitiarũ *LV* 128 nullius *V* 132 *post* 128 *posui* Paupera *BV* quem *B* que *V* Pauper atque *L* Pauper ego *Hagen* nam] tamen *Mone* 129 oberrans *LV* aegena *BL* 130 exsoluire *B* 131 uellere *Mone* De igni *L* 133 Durum *L* mihi est *V* germinat *L* 134 Verbera *B* uiscire *B* 135 P. m. *V* figuras *L* 138 c. u. *V* 144 *ante* 139 *posui* postquam *libri* (perquam *Hagen*) Me p. m. reges — murantur *V* uiso *B* 139 Lugrum *B* uita *LV* uitam *B* manes *L* toto *L* tota *V* 141 tensa *BV*] falsa *L* 142 si *Hagen* des. s. m. *V* 143 Portoque millia *V*

25 De litteris

Nascimur albentibus locis sed nigrae sorores.
Tres unito simul nos creant ictu parentes.
Multimoda nobis facies et nomina multa,
Meritumque dispar, vox et diversa sonandi.
Numquam sine nostra nos domo detinet ullus
Nec una responsum dat sine pari roganti.

26 De sinapi

Me si visu quaeras, multo sum parvolo †parvus,
Sed nemo maiorum mentis astutia vincit.
Cum feror sublimi parentis umero vectus,
Simplicem ignari me putant esse natura.
Verbere correptus saepe si giro fatigor,
Protinus occultum produco cordis saporem.

27 De papiro

Amnibus delector, molli sub cespite cretus,
Et producta levi natus columna virdesco.
Vestibus sub meis nequeo cernere solem,
Alieno tectus possum producere lumen,
Filius profundi, dum fio lucis amicus.
Sic qui vitam dedit mater et lumina tollit.

28 De serico

Arbor una mihi, quae vilem conferat escam,
Qua repleta parvus produco vellera magna,

146 uniti *V* nos *om. V* icto *B* 147 N. f. mult. *V* 148 Et meritum *V* s. d. *V* 149 nisi [ne] *B* detenet *B* De sinapi *om. L* 151 parpus *V* 152 astucia *B* 153 sublimi *LV, om. B* humero *LV* 154 magnae reputant me e. naturae *V* 155 gyro (?) *V* 157 D. amn. *V* cispite *B* 158 leue *B* uirdisco *B* uiresco *LV* 159 nequeo *B* non queo *L* non quaero *V* cernire *B* 160 Alieno *libri* tectus *B* testis *LV* producire *B* 161 Filius *L* Filios *B* Profundi filius *V* fior *B* fio *L* figor *V* 162 Sic que *V* pater ipse *Hagen* limina *V* 163—168 *om. B* De syrico *L* 163 M. a. u. *V* uilem qui conferet *L* 164 paruis *V* u. m. pr. *L*

Exiguos conlapsa foetos pro munere fundo
Et ales effecta mortem adsumo libenter.
Nobili perfectus forma me Caesares ulnis
Efferunt et reges infra supraque mirantur.

29 De speculo

Vterum si mihi praelucens texerit umbra,
Proprios volenti devota porrigo vultus.
Talis ego mater vivos non genero natos,
Sed petenti vanas diffundo visu figuras.
Exiguos licet mentita profero fetus,
Sed de vero suas videnti dirigo formas.

30 De pisce

Nullo firma loco manens consistere possum
Et vagando vivens nullo conspicere quemquam.
Vita mihi mors est, mortem pro vita requiro
Et volanti domo semper amica delector.
Numquam ego lecto volo iacere tepenti,
Sed vitalem mihi torum sub frigore condo.

31 De nympha

Ore mihi nulla petenti pocula dantur,
Ebrius nec nullum reddo post inde fluorem.

165 Exiguus *L* 166 ales *L* talis *V* assumo *V* 167 perfectum *puto* formam *V* 168 infera *L* 169 Vtur *L* praelucem *L* umbram *V* 170 V. pr. *V* uolente *B* porrego *B* 171 Tales *LV* u. m. *V* 172 uisu diffundo *V*. 173 L. e. *V* Exiguus *L* mentia *L* foetos *L* faetos *B* 174 Sed di(*ex* de)uerso *L* De pisce *L* -ibus *BV* 175—180 *ante* 169 *V* 175 firmo *L* consistire *B* 176 uacando *LV* nullum *LV* conspicire *B* quemque *V* 177 est et *BLV* 178 uoluenti *LV* uaçua (amica *supra*) *L* 179 uolo *om.* *L* t. i. uolo *V* 180 Sed *om.* *L* uitale (*ex* uict. *B*) *libri* thorum (?) *V* frigora *L* figura *B* De nimfa *L* 181—186 *om.* *B* 181 d. poc. *V* 182 idem *V* inde *L*

Versa mihi datur vice bibendi facultas
Et vacuo ventri potus ab imo defertur.
Poplite depresso conceptas denego nymphas
Et sublato rursum diffuso confero nimbos.

32 De spongia

Dissimilem sibi dat mihi mater figuram.
Caro nulla mihi, sed viscera vacua latebris.
Sumere nihil possum, si non absorbuero matrem.
Et quae me concepit, hanc ego genero, postquam
Manu capta levis gravis sum manu demissa.
Et quae sumpsi libens, mox cogor reddere sumptum.

33 De viola

Parvula dum nascor, minor effecta senesco
Et cunctas praecedo maiori veste sorores.
Extremos ad brumae me primo confero mense
Et cunctis amoena verni iam tempora monstro.
Me reddit inlustrem parvo de corpore sumptus
Et viam quaerendi docet, qui nulli videtur.

34 De rosa

Pulchra in angusto me mater concipit alvo
Et hirsuta barbis quinque conplectitur ulnis.
Quae licet parentum parvo sim genere sumpta,
Honor quoque mihi concessus fertur ubique.

184 ima *L* 185 Pollice *L* Poplice *V* limphas *L* 186 diffusos *L* De spungia *B* 187 pater *L* pater f. mihi *V* 188 m. n. — l. u. *V* vaga *Hagen* vasta *ego* 189 Sumire *B* Nil p. s. *V* mater *L* 190 hanc ego genero *LV, om. B* 191 l. c. *V* grauissimum *B* dimissa *L* 192 sumsi *B* reddire sumtum *B* 193—198 *om. B* 194 cunctos (?) *V* 195 mensis *L* 196 Et am. uinctis *L* m. t. *V* 197 reddet *L* 199 Pulchram a. *Hagen* concepit *B* $\overset{\text{quin}}{\text{que}}$ *B* 201 paruus in *libri, corr. Hagen* 202 c. m. *L* fertor *B*

Utero cum nascor, matri rependo decorem
Et parturienti nullum infligo dolorem.

35 De lilio

Nos pater occultus conmendat patulae matri
Et mater honesta confixos porrigit hasta.
Vivere nec umquam valemus tempore longo,
Et leviter tactos incurvat aegra senectus.
Oscula si nobis causa figantur amoris,
Reddimus candentes signa flaventia labris.

36 De croco

Parvulus aestivas latens abscondor in umbras
Et sepulto mihi membra sub †tellure vivunt.
Frigidas autumni libens adsuesco pruinas,
Et brumae propinqua miros sic profero flores.
Pulchra mihi domus manet, sed pulchrior infra
Modica in forma clausus aromata vinco.

37 De pipere

Pereger externas vinctus perambulo terras
Frigidus et tactu praesto sumenti calorem.
Nulla mihi virtus, sospes si mansero semper:
Vigeo nam caesus, confractus valeo multum.

203 Utero *om. B* dum *V* doctorem *LV* (d. m. r. *V*) 204 parturientem *LV* nullo *B* 205 commendet *L* 206 onusta *L* coniux *B* confixus *LV*, *correxi* porregit *B* 207 uiuire *B* 208 Set *Hagen* tactus *B* *u.* 210 *ante* 208 *B; rectus ordo est in LV* 209 Oscola *B* c. f. a. *BV*] donentur c. a. *L* 210 candantes *B* signa *VL*, *om. B* 211 paruolus *B* aestiuis — umbris *V* 212 sepultum *LV* (m. s. *V*) tellore *B* tollere *L* sub terra reuiuunt *conicio* 213 Au. fr. *V* brumas *B* 214 propinquam *V* 215 Michi d. p. *V* intra *Hagen* 216 Modicos *B* -cus *LV* clausos *B* -sis *V* *u.* 217 — praegnantem 333 *om. B* 219 sospes *L, om. V* 220 Vegeo *L* ual. m. c. *V*

Mordeo mordentem, morsu nec vulnero dentem.
Lapis mihi finis simul, defectio lignum.

38 De glacie

Corpore formata pleno de parvulo patre
Nec a matre feror, nisi feratur et ipsa.
Nasci vetor ego sine genito patre.
Et creata rursus ego concipio matrem.
Hieme conceptos pendens cum servo parentes,
Rursus in aestivo coquendos ignibus apto.

39 De hedera

Arbor mihi pater, nam et lapidea mater.
Corpore nam mollis duros disrumpo parentes.
Aestas me nulla nec ulla frigora vincunt.
Vnus bruma color vernoque simul et aestu.
Propriis erecta vetor consistere plantis,
Manibus sed alta peto cacumina tortis.

40 De muscipula

Vinculis extensa multos comprendo vagantes
Et soluta nullum queo comprendere pastum.
Venter nullus mihi, quo possint capta reponi,
Sed multa pro membris formantur ora tenendi.
Opes mihi non sunt, sursum sed pendor ad auras.
Nam fortuna mihi remanet, si tensa dimittor.

222 Lapsis *L* 223 formatam *V* plena *L* 225 patre genito *V; recte L* 226 creatam *LV* 227 concoeptis *L* cum *om. L* 228 Et ae. r. ignibus trado coquendis *L* De edera *L* 229 *cf. adn. v.* 101. lipidea *L* 230 dirumpo *V* 231 Aestas *L*] Necei *V* nulla *V*] nec ulla *L* nec ulla *scripsi*] ulla nec *L* nec uincunt fr. dura *V* 232 B. c. u. *L* unoque *V* aesto *L* esto *V* 233 *sic L.* Surrecta pr. *V* 234 Sed m. *V* 235 conphendo uacantes *L* 236 conphendere *L* 237 m. n. *L* possim *LV* 238 firmantur *V* 240 m. f. *V* manet *L* dimittor si modo tensa *V*

41 De vento

Nascens curro velox grandi virtute sonorum.
Deprimo nam fortes, infirmos allevo sursum.
Os mihi est nullum, dente nec vulnero quemquam.
Mordeo sed cunctos silvis campisque morantes.
Cernere me quisquam, vinclis quoque neque tenere
Macedo nec Liber vincit nec Hercules umquam.

42 De glacie

Arte mea nulla valet durescere quisquam.
Efficior dura, multos quae facio molles.
Cuncti me solutam cara per oscula gaudent
Et nemo constrictam manu vel tangere cupit.
Speciem mihi pulchram dat rigor et †auctor,
Qui saevos abire iubet, torpescere pulchros.

43 Der vermiculis sericis formatis

Concepi innumeros, de nido amitto volatus,
Corpus et inmensum parvis adsumo de membris.
Mollibus de plumis vestem contexo nitentem
Et texturae sonum nec auribus concipit ullus.
Si quis forte meo. videatur vellere tectus,
Excussam vestem statim reicere temptat.

44 De margarita

Conspicuum corpus arte mirifica sumpsi.
Multis cava modis gemmarum ordine nector.

241 Velox c. n. *L* grande *V* sonorum *L* sonos *V* 242 N. f. reprimo *V* releuo *V* 243 mihi cum *V* ẽ mihi *L* 244 cunctos *L* plures *V* 245 *sic V; corruptus.* C. me q. nec tenere uinclis *(non plura) L* 246 herculis *L* It̄ de g. *L* 247 mea˜ ṇulla *L* me nec ulla *V* decrescere *L* 248 mòltus qui *L* 251 riget et *L* et albor *conicio* 252 saeuus *L* siricis *L* 253 I. concipi a. d. n. u. *L* 254 I. p. c. ass. d. m. *V* 255 Millibus et u. e pl. c. n. *V* 256 aure nec *L* 257 uellere *om. L* tectus *in mg. L* 258 Excusam *L* statim *om. L* De margarita *L, tit. om. V*

Publicis concepta locis in abdita nascor.
Confero sed lucrum vacua de luce referta.
Nullum mihi valet frigus nec bruma vigescit,
Sed calore semper molli sopita fatigor.

45 De terra

Os est mihi patens, crebro qui tunditur ictu.
Reddo libens omnes escas, quas sumpsero lambens.
Nulla mihi fames, sitim quoque sentio nullam,
Et ieiuna mihi semper praecordia restant.
Omnibus ad escam miros efficio sapores,
Gelidumque mihi durat per secula corpus.

46 De malleo

Vna mihi toto cervix pro corpore constat
Et duo libenter nascuntur capita collo.
Versa mihi pedum vice dum capita currunt,
Lenes reddo vias, quas calle tero frequenti.
Nullus mihi comam tondet nec pectine versat.
Vertice nitenti plures per oscula gaudent.

47 De castanea

Aspera dum nascor, a matre cute producor
Et adulta vigens leni circumdor amictu.
In tactu sonitum de ventre profero magnum
Et corrupta tacens vocem non profero ullam.
Nullus in amore certo me diligit unquam,
Nudam nisi tangat vestemque tulerit omnem.

261 concoepta *L* 262 Vacua d. l. r. confero lucrum *L* 263 frigus ualet nec umbra *L* uilescit *LV* 264 mollis *L* 267 sitimq; sitio *L* 269 per m. effecta s. *V* 270 Quaeque mihi gelidum *V* De malleo *om. V* 273 uice *scripsi* uitae *L* capiti *LV, correxi* Dum capiti currit, *reliquis omissis, V* 274 calle quas *VL* 277 c. pr. a matre *L* 278 uigens *V* crescens *L* 279 S. intacta m. de u. produco *L* 280 Et *om. L* 281 u. quoque profero nullam *V* 282 ni *V* et uestem *V*

48 . . . .

Quattuor en istas gerens ego clausa figuras,
Pandere quas paucis deposcit ratio brevis.
Humida sum sicca, subtili corpore crassa,
Dulcis et amara, duro gestamine mollis.
Dulcis esse nulli possum nec crescere iuste,
†Nisi amaro duroque carcere nascar.

49 De pluvia

Mirantibus cunctis nascens infligo querelas,
Statim deficio, qui maior a patre nascor.
Me gaudere potest nullus, si terrae coaequor;
Me cuncti superas laetantur carpere vias.
Improbus amara diffundo pocula totis
Et videre volunt quanti tantique refutant.

50 De vino

Innumeris ego nascor de matribus unus,
Et genitus nullum viventem relinquo parentem.
Multa me nascente subportant vulnera matres,
Quarum mors mihi est potestas data per omnes.
Laedere non possum, me si quis oderit, umquam,
Et iniqua meo reddo quoque satis amanti.

51 . . . .

Multiplici veste natus de matre producor,
Nec habere corpus possum, si vestem amitto.

Inscr. om. *V* q̨c *L* 283 clausas *V* Q. ꝯchas ego clausas gerens f. *L* 284 quas has *V* breuis *V* bis *L* 286 et *om.* *V* 289 infligor quaerelas *L* 290 Efficior statim m. a p. qui nascor *L* 291 n. p. *L* quoaequor *L* 292 S. m. cu. *L* 294 quanti uolunt *L* 295 ego *om.* *V* 296 Genitusq; *L* 297 Multae nascentes s. *V* 298 mibi mors *L* 299 oderā *L* 300 reddā meo *L* q; *L* quoque *V* *Inscr. om.* *L V* 301 *sic* *L* pr. a matre *V*

Meo subito nascor in ventre, fero parentes.
Nam vivo sepultus, vitam et inde resumo.
Deductus superis nec umquam crescere possum,
Dum natura facit corpus succedere plantis.

52 Item de rosa

Mollis ego duros de corpore genero natos;
In conceptu numquam amplexu viri delector.
Sed dum infra meis concrescunt filii latebris,
Nascens quisque meum disrumpit vulnere corpus.
Postquam velantes decorato tegmine matrem
†Saepe religati frangunt commune ⏑ fortes.

53 . . . . .

Venter mihi nullus, infra praecordia nulla.
Nam tenui feror semper in corpore sicco.
Cibum nulli quaero, ciborum milia servans;
Loco currens uno lucrum ac confero damnum.
Membra mihi duo tantum in corpore pendent,
Similemque gerunt caput et planta figuram.

54 . . . . . .

Duo generant multos sub numero fratres
Nomine sub uno, divisos quisque naturam.
Pauper ac dives pari labore premuntur.
Pauperes semper habet, dives quos saepe requiret.

304 Viuo namque *L* inde *L* idem *V* 305 Superis eductus *L* 306 c. f. *L* succendere *V* *Inscr. om. L* 307 corpore *L* corde *V* 310 M. q. n. *L* dirumpo (disrumpo *L*) uulnera *LV, corr. Mone* 311 d. u. *L* uelantes *LV. num* uelantur? 312 *sic V* diligati *L* comne *L* *Inscr. om. LV* 314 T. n. s. f. *L* siccum *L* 316 C. u. l. *V* 317 Duo mihi membra *L* pendunt *L* 318 *sic L; om. V* *Inscr. om. LV* 319 generantur *L* 320 Homine (?) *V* 321 ac *V* atq; *L* 322 Pauper *puto* P. et s. habeant diuesq, s. req. *L* diuites quam *V* quos *scripsi*

Caput illis nullum, sed os cum corpore cingunt.
Nunc stantes et nunc iacentes plurima portant.

55 De sole

Semine nec ullo patris creata renascor,
Vbera nec matris suxi, quo crescere possem,
Vberibusque meis ego saepe reficio multos.
Vestigia nulla figens perambulo terras.
Non anima nec caro mihi sunt nec cetera membra,
Attamen aligeras reddo temporibus umbras.

56 De verbo

Vna mihi soror est, unus et ego sorori.
Coniux illa mihi, huius et ego maritus.
Nam numquam uno sed †multorum coniungimur ambo,
Sed de longe meam praegnantem reddo sororem.
Quotquot illa suo gignit ex utero partus,
Cunctos uno reddo tectos de peplo nepotes.

57 De igne

Prohibeor solus noctis videre tenebras
Et absconse ducor longa per avia fugiens.
Nulla mihi velox avis inventa volatu,
Cum videar nullas gestare corpore pinnas.
Vix auferre praedam me coram latro valebit.
Corpore defecta velox conprehendo senectam.

324 Nunc] Nam *LV* et nunc *scripsi*] enim *L* nam *V* 325 creata *L* concreta *V* 327 que *om. L* ego meis (*om.* saepe) *L* 329 Non c. nec a. *V* Anima nec c. *L* (Non *et* sunt *om. L*) 330 Al. tamen *L* 331 est *om. L* 332 huius *L* cuius *V* 334 de longe *V* a longe *L, cf. u.* 371 335 suos *BV* suus *L* suo *Hagen* gingit *B* ũto *V* partos *B* 336 peblo *L* De igni *L* 338 auia] uia *L* fugens *L* 340 uidar *L* in c. *V* pennas *LV* corpori *B* 344 defecto *olim scripsi* defecta *BLV* uelux *B* conp̃hendo *BL* comprendo *V* 344 *est post* 343 *in BLV; huc transposui*

58 De rota

343 Assiduo multas vias itinere currens
345 Versa vice rerum coupellor ire deorsum
Et ab ima redux trahor conscendere sursum.
Sed cum mei parvum cursus conplevero tempus,
341 Publica per diem dum semper conpita curro,
348 Infantia †pars simul est et curva senectus.

59 De luna

Quo movear gressu, nullus cognoscere temptat,
Cernere nec vultus per diem signa valebit.
Quotidie currens vias perambulo multas
Et bis iterato cunctas recurro per annum.
Imber nix pruina glacies nec fulgura nocent,
Timeo nec ventum forti testudine tecta.

60 De caelo

Promiscuo per diem vultu dum reddor amictus,
Pulcher saepe, sed turpis qui saepe habetur,
Innumeras ego res cunctis fero mirandas,
Pondere sub magno rerum nec gravor onustus.
Nullus mihi dorsum, faciem sed cuncti mirantur,
Et meo cum bonis malos recipio tecto.

343 Ass. quae u. c. i. m. *V* itenere *B* 345 rursum *B* rerum *LV* inre *L* 346 conscendire *B* 347 me in p. cursum *L* conpleuero tempus *supra lineam B* Cumque mei p. t. compl. cursum *V* 341 *huc transposui* conpeta *B* competo *L* competa *V* 348 simul et c. *B* simul est et *V* est simul et *L* 349 mou^{e}ar *B* modo uear *L* gressum *BL* gressu *V* (?), *Hagen* cognuscire *B* agnoscere *L* 350 Cernire *B* uelebit *L* 351 Quotidie *sic L* Cottidie *B* Q. que uias percurrens ambulo multas *V* 352 it.] t tatum *V* percurro *V* 353 I. n. gl. nec umquam *V* fulgora *libri* cerno *V* 354 N. t. *V* forte *B* tectus *L* 355 Promiscuos — uultus *LV* uulto *B* 356 Pulchrum *libri* Pulcher *Hagen* sed turpis *B*] reddet amictus *L; om. V* qui semper *libri* qui saepe *scripsi* 357 mirantibus *LV* (m. f. *V*) 360 Et me *B* malis *L* tectu *B* Atque meo malos c. b. capio t. *V*

61 De stellis

Milia conclusae domo sub una sorores:
Minima non crescit, maior nec aevo senescit.
Et cum nulla parem conetur alloqui verbis,
Suos moderato servant in ordine cursus.
Pulchrior torpentem vultu non despicit ulla.
Odiuntque lucem; noctis secreta mirantur.

62 De umbra

Humidis delector semper consistere locis
Et sine radice inmensos porrigo ramos.
Mecum iter agens nulla sub arte tenebit,
Comitem sed viae ego conprehendere possum.
Certum me videnti demonstro corpus a longe,
Positus et iuxta totum me numquam videbit.

63 De vino

Pulchrior me nullus versatur in poculis umquam,
Ast ego primatum in omnibus teneo solus.
Viribus atque meis possum decipere multos.
Leges atque iura per me virtutes amittunt.
Vario me si quis haurire voluerit usu,
Stupebit ingenti mea percussus virtute.

De stillis *B* 361--366 *post* 372 *in LV* 362 seniscit *B* 363 partem c. adl. *L* c.] queat *V* 364 moderatos *LV* Seruant ipsae s. m. o. c. *V* 365 Pulchior turpentem uultũ *L* dispicit *B* displicit ullam *L* P. et uultum turpem non d. ullum *V* 366 nocte *B* s. sequuntur *V* 367 Umedis *B* D. h. *V* consistire *B* 368 radices *B* i. quoque p. *V* porrego *B* 369 I. a. m. non ulla s. a. t. *V* 370 conpraehendire *B* Neque u. ego comprendere p. *V* 371 [ui] denti *B* 372 totam *BL* totum me neque u. *V* *In solo L sequitur aenigma medii aeui* De oue, *tum hoc ineditum* Item de uino 377 hauri *L*. *In V sequuntur duo aenigmata non metrica.*

ADDENDA.

Quorundam virorum doctorum plerumque sola nomina attuli; nunc libellos eorum accuratius significabo:

Goetz, G. = Acta societ. philol. Lipsiensis IV 360 (c. 5—6).

Klapp, H. = Quaestiones de Anthol. lat. carminibus nonnullis. Progr. Wandsbeck 1875.

Maehly, J. = Zeitschr. f. oesterreich. Gymnasien 1872 p. 554 sqq.

Mueller, H. J. = Symbolae ad emendandos scriptores latinos II. Berolini 1881. (lectiones libri *V* accuratius tradit).

Mueller, Luc. = Rhein. Museum f. Philologie 18, 432. 19, 114. 20, 633. 23, 94. 24, 136; 323. Jahrb. f. Philologie 1866, 555. 1867, 483; 783. al.

Petschenig, M. = Zeitschr. f. oesterreich. Gymnasien 1877 p. 481 sqq.

Schubert, O. = Quaestiones de Anthologia codicis Salmasiani. I De Luxorio. Dissert. Lipsiensis. Vimariae 1875.

c. 1 p. 7. Adde: Z m. pr. habet solos v. 41—100. C habet 1, 1—10; 2, 1—8.

c. 5 p. 27 lege: Vratislav. s. XI.

c. 19. p. 82 '*Praefatio*' in Corpore glossariorum latinorum V p. V secundum apographum Gundermanni typis expressa est. In quo quae a mea collatione differunt ita dabo, ut Quicherati (bibl. de l'école des chart. s. III t. I p. 204) lectionem addam, quo certius verum noscatur:

3 *conpellit* G(undermann), *conpellet* R(iese), Q(uicherat), 4 *et* GQ, *eY* R, 15 *consete* G, *censete* RQ, 18 *uitulant*$\overset{u}{i}$*is* G, -*t*$\overset{u}{ı}$*is* R, -*tius* Q, *coagmentem* G, *cohacmentem* RQ, 20 *faborem* GQ, *fabor*$\tilde{e}$ collatio mea.

Ad Placidi glossas (l. c.) ex eodem libro haec notanda sunt quae in **omnibus** Placidi codd. a mea lectione discrepant: 1 *implicitus*, 4 *diriuita* vel *diriuata*, 7 *clodorum*,

9 *maledictus, conuictor,* 18 *'uitulantes: gaudentes'* deest. 19 *murgison,* 20† *effafilatus exero thumero.* —
c. 21, 285 adn. p. 97 corrigenda est ex praef. p. XX adn. 2.
c. 23, 2 p. 97 *finxit* recipiendum erat.
c. 25, 3 ib. *si formosam facili impetravit amore* coniecit Ziehen.
c. 70 p. 108: de Passiphae et Minotauro esse notandum est.
c. 99, 4 p. 124: scribe cum *A tolerasse* (sc. vir venena toleravit).
c. 200 p. 170 adde: Tiberiano tribuit Baehrens.
c. 207, 2 p. 178 *iunctis pedibus* 'ut prisca templorum simulacra quae violari nefas erat' Ziehen interpretatur.
Libri Casanatensis collationem hanc ex Baehrensii PLM IV p. 24 adde: c. 224, 1 *coniux,* 2 *multo cęlatur,* 3 *talem si,* 6 *sūmittere,* 7 *biformē,* 9 *formosę-puellę* (*-sas aurū uos s. puellas* man. 2). — c. 232, 2 *sinit* ut S, 3 *siccat,* 5 *pulcerrima.* — c. 318 'fere totum evanidum.'
c. 286, 18 p. 223 *Enigmata Simphosii scolastici* Petropolitanus s. VIII in indice s. IX addito (Venantius ed. Leo p. IX).
c. 353, 10 p. 278 adn. '*uide* c. 350, 4'; adde: '*et* 189, 2'.